Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΟΣ 26 1966

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΓΚΙΝΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
1966

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΜΟΣ 26 1966

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Σ. ΓΚΙΝΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
1966

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἰς τὸν φίλον ΛΕΑΝΔΡΟΝ ΒΡΑΝΟΥΣΗΝ
τὸν μελετητὴν τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ
ἀφιερώνεται

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ὑπὸ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς τίτλον, ἀλλ' ὑπὸ διάφορον ὅλως μορφήν, εἶδε τὸ φῶς τὸ παρὸν Π ε ρ ί γ ρ α μ μ α πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν, ὡς μία μικρὰ μελέτη ἐξ 27 — καί, ἀφαιρουμένου τοῦ προλόγου, ἐξ 20 — μόνον σελίδων, ἐν τῇ Ἐπετηρίδι τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (τόμος ΚΒ'/1952, σ. 33-59), περιλαμβάνουσα 206 λήμματα. Ὑπὸ τὴν αὐτὴν λιτὴν μορφὴν ἐδημοσιεύθη αὐτόθι, μετὰ τέσσαρα ἔτη (τόμος ΚΣ'/1956, σ. 164-197) β' ἔκδοσις, ἐκ 380 λημμάτων ἐν ὅλῳ, ἐπηκολούθησε δὲ καὶ Συμπλήρωμα (αὐτόθι, τόμος ΚΗ'/1958, σ. 258-263) ἐκ 41 νέων λημμάτων, οὕτως ὥστε τὰ λήμματα ἔφθασαν τὸν ἀριθμὸν 421. Ἔκτοτε τὰ συλλεγόμενα ἐκ παλαιῶν, διαλαθουσῶν τὴν προσοχήν μου, ἢ νεωτέρων πηγῶν ν έ α λήμματα ἔφθασαν τὰ 680 [1]. Καὶ μόνον τὸ γεγονὸς τοῦτο, τῆς κατὰ 161% αὐξήσεως, ἐπέβαλλε, νομίζω, μίαν νέαν ἔκδοσιν. Ἐπὶ πλέον, κατὰ τὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ὅλου ὑλικοῦ, διεπιστώθησαν λάθη τινὰ τῶν προηγουμένων ἐκδόσεων — ἐλάχιστα εὐτυχῶς — τῶν ὁποίων ἐπεβάλλετο ἡ διόρθωσις· ἐπίσης ἔπρεπε νὰ διαγραφοῦν ἐλάχιστα λήμματα, ὡς μὴ ἀμέσως ἐνδιαφέροντα τὸ Λίκαιον. Κατὰ τὰς ἐρεύνας μου ὅμως εὑρέθησαν καὶ 50 λήμματα ἀνέκδοτα, μικρᾶς σχετικῶς ἐκτάσεως, τὸ κείμενον τῶν ὁποίων, ὡς ἀνεκδότων, θὰ ἔπρεπε νὰ συμπεριληφθῇ· ὑπῆρχον ὅμως καὶ ἄλλα κείμενα, ἐκδεδομένα μέν, ἀλλὰ δυσπρόσιτα, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἐνόμισα, ὅτι θὰ διηυκόλυνον τὸν χρήστην τοῦ Περιγράμματος δημοσιευόμενα, ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἐν περιλήψει.

Ἀλλ' αἱ προσθῆκαι αὗται κειμένων ἤρχισαν νὰ δημιουργοῦν ἐκδοτικὸν πρόβλημα, δεδομένου, ὅτι, ὑπὸ τὴν διαγραφομένην νέαν μορφήν του, δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ φιλοξενηθῇ τὸ Περίγραμμα εἰς τὴν Ἐπετηρίδα Βυζαν-

---

1. Ἡ ἀπότομος αὕτη αὔξησις ὀφείλεται, ἐν μέρει, καὶ εἰς τὸ ὅτι ἔκρινα σκόπιμον νὰ συμπεριλάβω ἀποσπασματικῶς, ἢ ἐν βραχυτάτῃ περιλήψει, συμβόλαια ἐκδεδομένα ἢ ἀνέκδοτα, ἐφ' ὅσον ἐπαρουσίαζον ἰδιαίτερον νομικὸν ἐνδιαφέρον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τινῶν Σπουδῶν, ὡς αἱ προηγούμεναι ἐκδόσεις τῆς ἁπλουστέρας μορφῆς του, ἀλλ' οὐδὲ ἡ αὐτοτελὴς ἔκδοσίς του ὑπὸ τοῦ συντάκτου του ἦτο δυνατή, λόγῳ τοῦ ἀσυμφόρου, ἐμπορικῶς, τῶν τοιαύτης φύσεως ἐργασιῶν. Πρὸ δύο περίπου ἐτῶν, ὁ φίλος Διευθυντὴς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Λέανδρος Βρανούσης, παρακολουθῶν ἐξ ἐπιστημονικοῦ ἐνδιαφέροντος, ἐκ τοῦ σύνεγγυς, τὴν ἐργασίαν μου, μὲ παρεκίνησε νὰ προσθέσω, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερα κείμενα εἰς τὸ Περίγραμμά μου, οὕτως ὥστε νὰ καταστῇ τοῦτο χρηστικώτερον, μὲ τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν πληρότης του, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης, θὰ συνετέλει εἰς τὸ νὰ εὕρῃ προθυμότερον ἐκδότην. Οὕτω τὸ Περίγραμμα ἀπὸ τὰς εἴκοσι σελίδας τοῦ 1952, ἔφθασεν εἰς τὴν σημερινὴν μορφήν του, αἱ δὲ προβλέψεις τοῦ κ. Λ. Βρανούση ἐπηλήθευσαν ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν, ἀφ' οὗ ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, τὴν ὁποίαν βαθύτατα εὐχαριστῶ, ἐνέκρινε τὴν ἔκδοσιν τοῦ Περιγράμματος εἰς τὴν σειρὰν τῶν Πραγματειῶν της. Ἐπιθυμῶ καὶ ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης νὰ εὐχαριστήσω θερμότατα τὸν κύριον Λέανδρον Βρανούσην, διὰ τὰς πολυτίμους παροτρύνσεις του καὶ τὴν ἠθικὴν συμπαράστασίν του, ἄνευ τῆς ὁποίας θὰ ἦτο προβληματικὴ ἡ παροῦσα ἔκδοσις.

Οὕτως ἔχει ἡ μικρὰ προϊστορία τοῦ παρόντος Περιγράμματος.

Προσθέτω ὀλίγα τινά, χρήσιμα εἰς τὸν χρησιμοποιοῦντα τοῦτο:

α') Τὰ κείμενα ἐκτεταμένων — ἐκδεδομένων ἢ ἀνεκδότων — ἔργων, ὡς εἶναι αὐτονόητον, δὲν συμπεριελήφθησαν· κατ' ἐξαίρεσιν, παρετέθη ὁλόκληρον τὸ κείμενον τοῦ ἀνεκδότου, καὶ σχεδὸν ὅλως ἀγνώστου, «Νομοκριτηρίου» ἀνωνύμου συντάκτου, ἐκ τοῦ χφ. 2764 (σ. 193-332) τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, εἰς δημώδη γλῶσσαν, περιέχοντος διατάξεις τοῦ κατὰ τὸν ιζ' αἰῶνα ἐφαρμοζομένου Δικαίου.

β') Χάριν συντμήσεως τῶν παραπομπῶν, ἠρίθμησα πάσας τὰς πηγὰς τῆς βιβλιογραφίας, παραπέμπων ἑκάστοτε μόνον εἰς τὸν ἀριθμόν, ὑπὸ τὸν ὁποῖον σημειοῦται ἡ πηγή· διὰ τῆς καινοτομίας ταύτης, ἐκτὸς τῆς μεγαλυτέρας συντμήσεως, ἐπιτυγχάνεται καὶ ἡ ἄμεσος ἐποπτεία τῶν χρησιμοποιηθεισῶν πηγῶν καὶ ὁ εὐχερὴς ἔλεγχος τῶν παραλειφθεισῶν τοιούτων· διότι παραλείψεις ὑπάρχουν ἀναμφιβόλως πολλαί, ὡς σπεύδω

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρῶτος ν' ἀναγνωρίσω, παραλείψεις πάντοτε ἀναπόφευκτοι εἰς τοιαύτης φύσεως ἐργασίας. Δὲν ἐνόμισα ὅμως, ὅτι ἡ προσπάθεια τῆς μεγαλυτέρας συμπληρώσεως ἔπρεπε νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναβολὴν τῆς παρουσιάσεως τοῦ ἔργου, διότι ἡ προσπάθεια ἐπιτεύξεως τοῦ τελείου — ἀνεφίκτου ὅπως δήποτε ἐν προκειμένῳ — ὑπῆρχε φόβος νὰ καταλήξῃ εἰς τὴν ματαίωσιν τῆς ἐκδόσεως, ἰδίως ὅταν ἡ ἡλικία τοῦ ἐκδότου δὲν ἐπιτρέπει τὴν πολυτέλειαν μακροχρονίων ἀναβολῶν . . .

γ') Ἡ ἀρίθμησις τῶν λημμάτων ἔχει τὸν σκοπόν, νὰ καταστήσῃ εὐχερῆ τὴν μεταξύ των συσχέτισιν διὰ παραπομπῶν καὶ τὴν ἀναφορὰν εἰς ταῦτα ὑπὸ τῶν χρησιμοποιούντων τὸ Περίγραμμα.

δ') Τέλος, ἡ ἀρίθμησις κατέστησε δυνατὴν τὴν σύνταξιν Εὑρετηρίου, ἀπαραιτήτου διὰ τὴν ἀκοπωτέραν χρῆσιν τοῦ συγκεντρωθέντος ὑλικοῦ. Τὸ Εὑρετήριον συνετάχθη ὅσον ἦτο δυνατὸν λεπτομερέστερον· ἀτυχῶς ὅμως ἡ σχετικὴ ἀποδελτίωσις δὲν ἦτο δυνατή, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῶν παρατιθεμένων ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει κειμένων· συνεπῶς ὁ χρησιμοποιῶν τὸ Περίγραμμα πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του, ἐρευνῶν περὶ θεσμοῦ τινος, ὅτι περὶ τούτου ἀσφαλῶς πραγματεύονται καὶ πολλὰ ἄλλα κείμενα, μνημονευόμενα ἁπλῶς εἰς τὰ λήμματα καὶ συνεπῶς μὴ ἀναγραφόμενα εἰς τὸ Εὑρετήριον, ὡς μὴ ἀποδελτιωθέντα.

Διὰ τὴν πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν χρονικῶν ὁρίων τοῦ Περιγράμματος, δι' ὅσους δὲν ἔτυχε νὰ ἔχουν ἀναγνώσει τὸν Πρόλογον τῆς α΄ ἐκδόσεως, ἔκρινα καλόν, νὰ μεταφέρω τοῦτον ἐδῶ, μετά τινων ἀσημάντων προσθαφαιρέσεων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ Α΄ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου περιέλαβεν ὁ ἱδρυτὴς τῆς ἱστορίας τοῦ Βυζαντινοῦ ἢ Ἑλληνορρωμαϊκοῦ Δικαίου K. E. Zachariä von Lingenthal ἀρχικῶς ὡς τρίτην [1] καί, βραδύτερον, ὡς ἕκτην [2] περίοδον τοῦ Βυζ. Δικαίου, ἕνεκα τῆς

1. *Juris graeco-romani delineatio* (Heidelb. 1839) σ. 85. Ἐπίσης ὁ G. W. E. Heimbach, ἐν Griechenland geographisch, geschichtlich u. culturhistorisch . . . in Monographien dargestellt, τ. 7 (Leipzig 1870) σ. 194.

2. *Geschichte d. griechisch-römischen Rechts*, 3η ἔκδ. (Berlin 1892) σ. 46 ἑπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἱστορικῆς συνοχῆς τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου πρὸς τὸ Βυζαντινόν [1]. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς νέας Ἱστορικῆς Σχολῆς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου Λουδοβίκου Mitteis [2] ἀποκάλυψιν τῆς συνεχείας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ ιθ' αἰῶνος καὶ τῆς διαιρέσεως τούτου εἰς τέσσαρας περιόδους, τὸ μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἰσχῦσαν εἰς τὰ τέως τμήματα αὐτῆς Δίκαιον ἀπεσπάσθη τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου καί, ὡς τετάρτη πλέον περίοδος [3] τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, ἀπεκλήθη «Δίκαιον τοῦ μετὰ τὴν Ἅλωσιν Ἑλληνισμοῦ» [4]. Δὲν νομίζω ἐπιτυχῆ τὸν ὅρον τοῦτον· δὲν θὰ ἔπρεπε νὰ παρασυρώμεθα ἀπὸ τὰς εἰς περιόδους διαιρέσεις τῆς καθολικῆς Ἱστορίας καὶ νὰ μεταφέρωμεν ταύτας εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Δικαίου, τὸ ὁποῖον ὄχι μόνον δὲν ἀκολουθεῖ πάντοτε τὰς μεταβολὰς τῶν τυχῶν τοῦ λαοῦ, οὗτινος ἐρευνῶμεν τὸ Δίκαιον, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε πολὺ βραδύτερον αἰσθάνεται τὰς συνεπείας τῶν μεγάλων ἱστορικῶν μεταβολῶν. Εἰδικώτερον δ' ἐν προκειμένῳ, ἐὰν ἡ πτῶσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐσήμανε τὴν τελικὴν κατάρρευσιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, δὲν ἀπετέλεσεν ὅμως αὕτη καὶ τὸ μοναδικὸν χρονικὸν ὅριον τῆς περιελεύσεως μεγάλων τμημάτων τῆς αὐτοκρατορίας εἰς χεῖρας ἄλλων κατακτητῶν, συντελεσθείσης ὁλοκλήρους αἰῶνας προηγουμένως· ἄλλα δὲ τμήματα περιῆλθον τελικῶς εἰς τοὺς Τούρκους κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἀπεχούσας ἐνίοτε αἰῶνας ὁλοκλήρους ἀπὸ τοῦ 1453 (π.χ. Κυκλάδες περὶ τὸ 1600, Κρήτη 1669), τινὰ δ' ἐκ τούτων οὐδέποτε περιῆλθον (π.χ. Ἑπτάνησος, πλὴν τῆς Λευκάδος), ἢ περιῆλθον κατὰ βραχέα μόνον χρονικὰ διαστήματα (π.χ. Λευκάς, 1479–1684), εἰς τοὺς Τούρκους. Συνεπῶς, ὁρίζοντες τὴν Δ' περίοδον τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου ὡς Δίκαιον τοῦ μετὰ τὴν Ἅλωσιν Ἑλληνισμοῦ, ἀποκλείομεν τὴν ἔρευναν τοῦ Δικαίου τῶν τμημάτων ἐκείνων τοῦ Βυζαντίου τῶν περιελθόντων πολὺ πρὸ τῆς Ἁλώσεως εἰς τοὺς Φράγκους, ἢ τοὺς Ἐνετούς, ἢ καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Τούρκους, οὗτινος πάλιν Δικαίου ἡ ἔρευνα δὲν συμπεριλαμβάνεται οὐδὲ εἰς τὸ Βυζαντινὸν Δίκαιον. Διὰ τοῦτο θεωρῶ ὀρθότερον τὸν ὅρον Μεταβυζαντινὸν Δίκαιον [5], ὅρον μὴ ἐξυπακούοντα ἀποκλει-

---

1. Zachariä, *Geschichte*, σ. XV, A. Albertoni, *Per una esposizione del diritto bizantino* (Imola 1927) σ. 11 ἑπ. — Ὁ I. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin* (Paris 1843–1846) καὶ ὁ Siciliano Villanueva, *Diritto bizantino* (Milano 1906), θέτουν ὡς τέρμα τοῦ Βυζ. Δικαίου τὴν Ἅλωσιν (1453).

2. *Reichsrecht u. Volksrecht in d. östl. Provinzen d. Kaiserreichs* (Leipzig 1891).

3. Οὕτως ἀριθμεῖ ταύτην καὶ ὁ N. Πανταζόπουλος, *Ἀπὸ τῆς «λογίας» παραδόσεως εἰς τὸν Ἀστ. Κώδικα* (Ἀθ. 1947) σ. 83 ἑπ.

4. Δημ. Παππούλια, *Τὸ Ἑλληνικὸν Δίκαιον ἐν τῇ ἱστορικῇ αὐτοῦ ἐξελίξει* (Ἀθ. 1912) σ. 28 ἑπ., Γ. Πετροπούλου, *Ἱστορία καὶ εἰσηγήσεις τοῦ ρωμ. Δικαίου* (Ἀθ. 1944) σ. 262 ἑπ.

5. Τὸν ὅρον τοῦτον μεταχειρίζονται ὁ Δ. Παππούλιας, *Griechisches Recht und griechische Rechtsgeschichte* (Athen 1912) σ. 7 καὶ ὁ Π. Ζέπος, ἐν *Greek Law* (Athens 1919) σ. 11 καὶ ἐν Τόμῳ Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου (Θεσσαλονίκη 1952) σ. 229, ὁρίζοντες ὅμως ἔναρξιν τούτου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στικῶς τὴν Τουρκοκρατίαν, περιλαμβάνοντα δὲ τὸ Δίκαιον τῶν τμημάτων τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἀφ' ὅτου ἕκαστον τούτων ἔπαυσε πλέον ὅπως δήποτε ν' ἀποτελῇ μέρος αὐτῆς.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω καθίσταται προφανές, ὅτι, χρονικῶς, ἡ ἔναρξις τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου δὲν εἶναι ἐνιαία, ἀλλὰ διάφορος δι' ἕκαστον τμῆμα τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ χρόνου τῆς κατακτήσεως ἑκάστου τμήματος ὑπὸ τῶν Φράγκων, Ἐνετῶν, ἢ Τούρκων. Ἀλλὰ καὶ τὸ τέρμα τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου εἶναι ρευστόν· ἐὰν διὰ τὸ τμῆμα τὸ ἀποτελέσαν, μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν, τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, τὸ Μεταβυζαντινὸν Δίκαιον πρέπει νὰ θεωρηθῇ λῆγον ἅμα τῇ ἐνάρξει, ἢ ἅμα τῇ λήξει τῆς Ἐπαναστάσεως, ἤ, ἴσως ὀρθότερον, τὸ 1835 — ὅτε ὡρίσθη νομοθετικῶς ποῖον ἀστικὸν δίκαιον θὰ ἴσχυεν ἐφεξῆς — διὰ τὰ λοιπὰ τμήματα τοῦ Ἑλληνισμοῦ τὸ τέρμα ὀφείλει νὰ μετατεθῇ, ἢ μέχρι τῆς ἀπελευθερώσεώς των καὶ τῆς, συνεπείᾳ ταύτης, ἐπεκτάσεως τῆς ἑλληνικῆς νομοθεσίας εἰς τὰ τμήματα ταῦτα, ἢ μέχρι τῆς εἰσαγωγῆς ἰδίου ἀστικοῦ κώδικος εἰς ἕκαστον τμῆμα (Ἑπτάνησος : 1841, Σάμος : 1897, Κρήτη : 1903), διὰ δὲ τὴν Κύπρον — ἀπὸ τοῦ 1191 — δέον νὰ θεωρηθῇ ὡς μὴ ἐπελθὸν εἰσέτι τὸ τέρμα.

Τὸ Μεταβυζαντινὸν Δίκαιον [1] ἀτυχῶς ἔχει παραμείνει μέχρι σήμερον σχεδὸν ὅλως ἀνεξερεύνητον [2], εὑρίσκεται δὲ σήμερον ἡ περὶ αὐτοῦ ἔρευνα ἀσφαλῶς εἰς χειροτέραν θέσιν

τὸ 1453. Ὁ Γ. Πετρόπουλος, ἐν Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ. 10, σ. 644β, μεταχειρίζεται ἐξ ἴσου τὸν ὅρον τοῦτον, ὡς καὶ τὸν τοῦ Δικαίου τοῦ μετὰ τὴν Ἅλωσιν Ἑλληνισμοῦ (αὐτόθι σ. 639α).

1. Βλ. σχετικὴν βιβλιογραφίαν ὑπὸ Π. Ζέπου, ἐν ΑΙΔ 11, σ. 49 σημ. 1.

2. Ὡς προπαρασκευαστικαὶ καὶ δοκιμαστικαί, οὕτως εἰπεῖν, ἐργασίαι τῆς συγγραφῆς τῆς καθόλου ἱστορίας τοῦ Μεταβυζ. Δικαίου δύνανται νὰ θεωρηθοῦν ἐργασίαι ἰδοῦσαι τὸ φῶς ἰδίως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, ἐπιλαμβανόμεναι τῆς ἐρεύνης τμήματος τῆς ἱστορίας. Τὸ τμῆμα τοῦτο εἴτε εἶναι τοπικόν, δηλ. ἐρευνᾶται τὸ Μεταβυζ. Δίκαιον μιᾶς ὡρισμένης περιοχῆς ἢ νήσου, π.χ. Γ. Α. Πετροπούλου, *Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου τῆς συλλογῆς Γ. Μαριδάκη (1684–1835)* μετὰ συμβολῶν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ Μεταβυζ. Δικαίου, τ. Α' (1957), Ἰ. Λυκούρη, *Ἡ διοίκησις καὶ δικαιοσύνη τῶν τουρκοκρατουμένων νήσων* (1954), Ἀλ. Σεβαστάκη, *Τὸ δημόσιον δίκαιον ἐν Σάμῳ* (1959), Ἰ. Κισκήρα, *Τὸ ἀστικὸν Δίκαιον τῆς Ὕδρας* (1961)· εἴτε εἶναι χρονικόν, ἐρευνᾶται δηλ. χρονική τις περίοδος, π.χ. Ἰ. Βισβίζη, *Ἡ δικαιοσύνη κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν πρὸ τοῦ Καποδίστρια* (1941), Δ. Σεβρεμέτη, *Ἡ Δικαιοσύνη ἐπὶ Καποδίστρια* (1959)· εἴτε ἐρευνᾶται ὡρισμένος θεσμὸς καθ' ὅλον τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, π.χ. Κ. Λαμέρα, *Περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας δημογεροντιῶν* (1940), Πολυδ. Παπαχριστοδούλου, *Τὰ ἐσνάφια καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ ἄνθηση τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίας* (1951), Ἰ. Βισβίζη, *Ἡ κοινοτικὴ διοίκησις τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν τουρκοκρατίαν* (1953), Δ. Γκίνη, *Οἱ λόγοι διαζυγίου ἐπὶ τουρκοκρατίας* (1960), Ν. Πανταζοπούλου, *Περὶ τραχώματος καὶ τριμοιρίας*, ἐν τῇ προσφάτῳ ἐργασίᾳ του : *Ἐκκλησία καὶ Δίκαιον εἰς τὴν χερσόνησον τοῦ Αἵμου ἐπὶ τουρκοκρατίας* (Θεσσαλ. 1963)· εἴτε, τέλος, ἐρευνᾶται ὡρισμένος θεσμὸς ἐν ὡρισμένῃ περιφερείᾳ ἢ νήσῳ, π.χ. Ἰ. Μανιατοπούλου, *Τὸ ναυτικὸν Δίκαιον τῆς Ὕδρας* (1939),

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐκείνης, εἰς ἣν εὑρίσκετο ἡ τοῦ Βυζ. Δικαίου πρὸ 125 ἐτῶν· διότι τοῦ τελευταίου αἱ κυριώτεραι τοὐλάχιστον πηγαὶ — αἱ Νεαραὶ τῶν μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν αὐτοκρατόρων, τὰ Βασιλικὰ καὶ ἡ Ἑξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου — εἶχον πρὸ πολλοῦ ἐκδοθῆ καὶ ἦσαν προσιταὶ εἰς τοὺς ἐρευνητάς, ἐὰν δὲ οἱ τελευταῖοι οὗτοι, πρὸ τοῦ Zachariä von Lingenthal, ἦσαν ὀλιγάριθμοι, τοῦτο πρέπει ν' ἀποδώσωμεν, πλὴν τῆς δυσχερείας τῆς γλώσσης διὰ τοὺς ξένους ἐρευνητάς, εἰς τὴν παρεγνωρισμένην θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκετο τότε τὸ Βυζάντιον καθόλου, συνεπῶς δὲ καὶ ἡ ἱστορία τοῦ Δικαίου του. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ πρὸ τοῦ Zachariä μελεταὶ τοῦ Βυζ. Δικαίου ἠρεύνων τοῦτο οὐχὶ αὐτοτελῶς, ἀλλὰ πρὸς διευκρίνισιν σκοτεινῶν τινων σημείων τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου.

Τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου αἱ πηγαὶ εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἀνέκδοτοι : ὁ Νομοκάνων τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ, εἴς τε τὴν ἀρχικὴν μορφήν του, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀπείρους παραλλαγάς του «εἰς ἁπλῆν φράσιν» [1], ἡ Βακτηρία Ἀρχιερέων, αἱ εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν παραφράσεις τῆς Ἑξαβίβλου (πλὴν τῆς μεταφράσεως τοῦ Σπανοῦ) καὶ αἱ διάφοροι ἄλλαι νομοκανονικαὶ συλλογαί, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἀπενέμετο ἡ δικαιοσύνη κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, εἶναι εἰσέτι ἀνέκδοτοι. Ἀλλὰ καὶ τὰ νομικὰ ἔθιμα τοῦ μείζονος τμήματος τῆς ἑλληνικῆς γῆς — πλὴν τοῦ μικροῦ τμήματος τοῦ ἀποτελέσαντος κατ' ἀρχὰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, οὗτινος τὰ ἔθιμα, ἔστω καὶ ἀτελῶς, συνελέγησαν, κατόπιν τῶν προσπαθειῶν τοῦ Γεωργίου-Λουδοβίκου von Maurer [2] — παρέμειναν ἀνεξερεύνητα· οὕτως ἀγνοοῦμεν τὰ νομικὰ ἔθιμα τὰ ἰσχύσαντα ἐπὶ Ἐνετοκρατίας ἐν Κρήτῃ καὶ Ἑπτανήσῳ [3] καὶ ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἐν Κρήτῃ, Θεσσαλίᾳ, Μακεδονίᾳ, Θράκῃ, Ἠπείρῳ, ταῖς

Δ. Πασχάλη, *Προνόμια καὶ διοίκησις τῶν Κυκλάδων ἐπὶ τουρκοκρατίας* (1948), Ἰ. Βισβίζη, *Αἱ μεταξὺ τῶν συζύγων περιουσιακαὶ σχέσεις εἰς τὴν Χίον ἐπὶ τουρκοκρατίας* (1948), τοῦ ἰδίου, *Αἱ «βολαὶ» τῆς νήσου Κέας* (1949), Δημ. Μανάκα, *Ἐσνάφια καὶ ρουφέτια ἐν Διδυμοτείχῳ* (1955), Ἱππ. Φραγκοπούλου, *Ὁ θεσμὸς τῆς δημογεροντίας εἰς τὴν Κάλυμνον* (1958), Ἰ. Βισβίζη, *Τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν συζύγων ἐπὶ ἀτέκνου γάμου εἰς τὴν Πάρον κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα* (1958), Ἀντ. Χαροκόπου, *Ὁ θεσμὸς τῆς δημογεροντίας ἐν Χίῳ* (1960), Κ. Συμ. Παπαδοπούλου, *Εἰδήσεις περὶ τῆς Κοινότητος καὶ Δημογεροντίας Σμύρνης πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως* (1961), Δ. Πασχάλη, *Αἱ Ἀρχαὶ ἐν Ἄνδρῳ ἐπὶ τουρκοκρατίας* (1962) κλπ. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

1. Ἐσχάτως (1962) ἐξεδόθη μία τῶν παραλλαγῶν τούτων, ἐκ τοῦ χφ. 307 τοῦ 1613 Βιβλιοθήκης Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, ὑπ' αὐτῆς, ἐν *Indreptarea Legii (1652)* σ. 633–929, μετὰ ρουμανικῆς μεταφράσεως. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

2. *Das griechische Volk*, τ. 1 (Heidelb. 1835) § 40 ἐπ. καὶ ἐν τῇ ἑλλ. μεταφράσει ὑπὸ Ε. Καραστάθη, *Ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς* (Ἀθ. 1943) § 62 ἐπ. Ἡ τελειοτέρα ἐπεξεργασία τοῦ συλλεγέντος ὑλικοῦ τῶν ἐθίμων ἐγένετο ὑπὸ τῶν Ἰω. καὶ Παν. Ζέπων, ἐν JGR (Ἀθ. 1931) τ. 8, σ. 441–583. Πρβλ. Π. Ζέπου, ἐν ΑΙΔ 11, σ. 51 σημ. 1. Εἰς ταῦτα προσθετέον τὴν κατωτέρω, ἐν τῇ Βιβλιογραφίᾳ, ὑπ' ἀριθ. 49 ἀναγραφομένην συλλογήν.

3. Κατὰ τὴν ὑπ' ἀριθ. 18 τῆς 21 Ἰουνίου 1837 ἐγκύκλιον τοῦ Ἀνωτ. Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης τῆς Ἰονίου Πολιτείας, τὸ Ρωμ. Δίκαιον οὐδέποτε ἴσχυσεν ἐν Ἑπτανήσῳ· πρβλ. Ἀνδρ. Μ. Ἱδρω-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

παρὰ τὴν Μ. Ἀσίαν ἑλληνικαῖς νήσοις (πλὴν τῆς Χίου [1]) κλπ. καί, ἀτυχῶς, ἴσως διὰ παντός· ἐπίσης οὐδεμία ἀπόπειρα ἐρεύνης τῶν νομικῶν ἐθίμων τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μ. Ἀσίας ἐγένετο, ὧν ἐθίμων ἡ περισυλλογὴ καθίστατο εὐχερεστέρα μετὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἐγκατάστασιν τῶν πληθυσμῶν τούτων [2]. Οὐδεμία ἐπίσης ἐγένετο συστηματικὴ ἔρευνα τῶν ἐγγράφων τῆς Τουρκοκρατίας, ἰδίως τῶν σῳζομένων συμβολαίων καὶ ἀποφάσεων τῶν ἐπισκοπικῶν δικαστηρίων, πρὸς ἀνίχνευσιν τοῦ κρατοῦντος τότε Δικαίου, τῶν δὲ δημοσιευθέντων τυχαίως τοιούτων συμβολαίων καὶ ἀποφάσεων οὐδεμίαν ἔχομεν εἰς ἐνιαῖον σύνταγμα περισυλλογήν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν στοιχειῶδες εὑρετήριον.

Εἶναι ἐν τούτοις πρόδηλον, ὅτι ἡ μελέτη τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου [3] δὲν θὰ εἶχε μόνον ἱστορικὸν ἐνδιαφέρον, ὡς ἔχουν αἱ ἔρευναι ἐπὶ τῶν τριῶν προηγουμένων περιόδων τῆς ἱστορίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου, ἀλλὰ καὶ μεγίστην πρακτικὴν σπουδαιότητα· διότι, ἐὰν ἦτο γνωστὸν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως, τί ἴσχυεν ὡς Δίκαιον κατὰ τοὺς ἀμέσως προηγουμένους αἰῶνας, δὲν θὰ παρέπαιον αἱ διάφοροι προσωριναὶ Κυβερνήσεις καὶ οἱ νομοθέται τοῦ 1835, περὶ τοῦ εἰσακτέου ἀστικοῦ δικαίου, θὰ ἦσαν οὗτοι σαφέστεροι περὶ τοῦ ποία νομοθεσία ἤθελον νὰ ἰσχύσῃ καὶ ἴσως δὲν θὰ κατελήγομεν, διὰ τῆς ἐπεμ-

---

μένου, *Περὶ τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ ἀφομοιώσεως . . . καὶ περὶ τῶν πηγῶν τοῦ Ἰονίου Δικαίου* (Κέρκ. 1879), σ. 34. Πάντως διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουνίου 1386 δουκικοῦ ἐνετικοῦ Διατάγματος (ἄρθρ. 3) ὡρίσθη διὰ τὴν Κέρκυραν, ὅτι ἡ ἐκδίκασις τῶν ὑποθέσεων θὰ διεξάγεται secundum ritum et consuetudinem civitatis venetiarum. Ἐν τούτοις, κατὰ τὸ Ἐνετικὸν Στατοῦτον, ὑπεχρεοῦντο οἱ δικασταὶ ν' ἀνατρέχουν, ἐλλείψει γραπτοῦ νόμου, εἰς τὰ τοπικὰ ἔθιμα. (Πρβλ. Α. Ἰδρωμένου, αὐτόθι σ. 33). Ὁ Σπ. Γκίνης, ἐν Ἐφ. Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νομολογίας 34, σ. 233 ἐπ., κατέστησε πιθανώτατον, ὅτι ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρ. 631 Ἰον. Ἀστ. Κώδ. περὶ ἀποκλεισμοῦ τῆς θυγατρὸς ἐκ τῆς ἐξ ἀδιαθέτου πατρικῆς κληρονομίας ἔχει ἑλληνικὴν καταγωγήν. Πρβλ. Π. Ζέπου, *Ἡ σημασία τοῦ Ἰονίου πολιτικοῦ κώδικος ὡς τοπικοῦ ἑλλ. δικαίου*, ἐν ΑΙΔ 5, σ. 556 ἐπ.

1. Τὰ ἔθιμα τῆς Χίου ἐδημοσιεύθησαν ὑπὸ τῶν Maurer, Χρυσανθοπούλου, Καλλιγᾶ, Ζέπων καὶ Ἀλ. Βλαστοῦ, *Χιακὰ* (Ἑρμ. 1840) 2, σ. 165 ἐπ. Ἐπίσης, ἐξ ἀνεκδότου ἐγγράφου, ὑπὸ Δ. Γκίνη, ἐν π. Ἑλληνικὰ 11, σ. 299 ἐπ. Περὶ τῶν νομικῶν ἐθίμων Καρπάθου καὶ ἄλλων νήσων τῆς Δωδεκανήσου, βλ. κυρίως Μιχ. Γ. Μιχαηλίδου-Νουάρου, *Νομικὰ ἔθιμα Καρπάθου* (Ἀθ. 1926). Πρβλ. καὶ F. Maroi, *Tracce di diritto bizantino nelle consuetudini del Dodecaneso*, ἐν π. Studi bizantini e neoellenici 5, σ. 672 ἐπ. Εἰδικῶς περὶ Καστελλορίζου, βλ. Ἀχ. Διαμαντάραν, ἐν ΔΙΕΕΕ 8, σ. 175 ἐπ.

2. Βλ. Δ. Παππούλια, ἀνακοίνωσιν ἐν ΠΑΚ 1926, σ. 95. Περὶ τῆς διαδικασίας τοῦ διαζυγίου ἐν Μ. Ἀσίᾳ, κατὰ τὸν ιθ' αἰῶνα, πρβλ. Κ. Ζαχοπούλου, ἐν π. Μικρασιατικὰ Χρονικὰ 2, σ. 357 ἐπ.

3. Ὁ Ἰ. Βισβίζης, ἐν τῇ μελέτῃ του : *Τὸ πρόβλημα τῆς ἱστορίας τοῦ Μεταβυζ. Δικαίου*, ἐν ΕΑΙΕΔ 6 (1955) σ. 131–153, ἀφ' οὗ ἐκθέσῃ τὰς ἰδιοτυπίας, ἃς παρουσιάζει τὸ Μεταβυζ. Δίκαιον, λόγῳ τῶν ἐπιδράσεων τῶν διαφόρων κατακτητῶν τῶν τέως ἐπαρχιῶν τῆς βυζ. αὐτοκρατορίας, καταλήγει (σ. 153) εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι, παρὰ ταῦτα, εἶναι δυνατὴ ἡ συγγραφὴ τῆς ἱστορίας τοῦ Μεταβυζ. Δικαίου· ἀλλ' εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας ταύτης προπαρασκευάζει τὸ ἔδαφος καὶ τὸ παρὸν Περίγραμμα.— [Προσθήκη β' ἐκδ.].

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βάσεως τῶν πρώτων νομοδιδασκάλων τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ξένου «Δικαίου τῶν Πανδεκτῶν» [1].

Ἐὰν ἡ ἔρευνα τοῦ Βυζ. Δικαίου δὲν ἦτο εὐχερὴς διὰ τοὺς ἐπιστήμονας τῆς Δύσεως, λόγῳ τῆς γλώσσης τῶν πηγῶν, ἡ ἔρευνα τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου ἦτο ἔτι δυσχερεστέρα δι' αὐτούς, διότι ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τῶν πηγῶν τοῦ Δικαίου τῆς περιόδου ταύτης παρεκώλυεν ἔτι μᾶλλον τὴν ὑπὸ ξένων ἐρευνητῶν σπουδήν. Ἀλλ' ἀκριβῶς ἡ χρησιμοποίησις τῆς ἁπλουστέρας νεοελληνικῆς εἰς τὰ μεταβυζαντινὰ νομικὰ κείμενα καθίστα ἔτι εὐχερεστέραν τὴν ὑφ' ἡμῶν, τῶν Ἑλλήνων, μελέτην τούτων· ἐὰν δὲ ληφθῇ προσέτι ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν κειμένων τούτων, ὡς εὑρισκόμενα ἐν ἑλληνικαῖς βιβλιοθήκαις, εἶναι προσιτώτερα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐρευνητάς, καθίσταται ἔτι μᾶλλον ἀκατανόητον, ἀλλὰ καὶ ἀσυγχώρητον, ὅτι δὲν προωθήθη παρ' ἡμῖν ἡ μελέτη τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου [2].

Ὅπως ἡ ἀπαρχὴ τῆς αὐτοτελοῦς ἐρεύνης τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου ἐγένετο διὰ τῆς Historiae Juris graeco-romani Delineatio τοῦ Zachariä von Lingenthal (1839), ἀποτελούσης περίγραμμα τῆς ἱστορίας τοῦ Δικαίου τούτου, οὕτως ἐνόμισα, ὅτι διὰ τοῦ κατωτέρω Περιγράμματος, συμπληρουμένου ἐν τῷ μέλλοντι, πρέπει νὰ τεθῇ ἡ βάσις τῆς συστηματικῆς ἐρεύνης τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου. Εἶναι προφανές, ὅτι, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς συνθετικῆς ἐργασίας πρέπει, κατὰ πρῶτον λόγον, νὰ συγκεφαλαιώσωμεν ποῖα εἶναι τὰ ἐνδιαφέροντα ἡμᾶς κείμενα — ἐκδεδομένα ἢ ἀνέκδοτα — ἐντείνοντες τὰς προσπαθείας μας, πρὸς ἔκδοσιν τῶν ἀνεκδότων. Ὑποτυπῶδες περίγραμμα τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου εἶχεν ἤδη γίνει καὶ διὰ τῆς εἰρημένης Delineatio (σ. 85 ἑπ.) καὶ ὑπὸ τοῦ G. W. E. Heimbach [3] βραδύτερον· ἐπίσης ὁ Γ. Πετρόπουλος, ἐν τῇ Ἱστορίᾳ καὶ ταῖς Εἰσηγήσεσι τοῦ Ρωμ. Δικαίου (1944) [4], περιέλαβε καὶ περίγραμμα τοῦ Μεταβυζ. Δικαίου, περιορισθεὶς ὅμως εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Zachariä καὶ τοῦ Heimbach παρεχομένας πληροφορίας [5]. Διὰ τοῦτο δὲν νομίζω, ὅτι τ' ἀνωτέρω περιγράμματα καθιστοῦν περιττὸν τὸ παρόν.

---

1. Πρβλ. ἰδίᾳ Ν. Ι. Πανταζοπούλου, *Ἀπὸ τῆς «λογίας» παραδόσεως εἰς τὸν Ἀστικὸν Κώδικα* (Ἀθ. 1947) σ. 230 ἑπ.

2. Πρβλ. Δ. Παππούλια, *Περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν Ἑλλήνων νομικῶν ἐν τῇ ἐρεύνῃ τῆς ἱστορίας τοῦ ἑλλην. δικαίου* (Ἀθ. 1928), σ. 24 ἑπ., Δ. Γκίνη, ἐν ΕΕΒΣ 24 (1954) σ. 111 ἑπ. καὶ τοῦ ἰδίου, *Κείμενα βυζ. καὶ μεταβυζ. Δικαίου εἰς χφφ. ἐν Ἑλλάδι κώδικας* (Ἀθ. 1963) σ. 8. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

3. *Ἔνθ' ἀνωτ.*, τ. 8, σ. 1 ἑπ. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

4. Σ. 267–273. Πρβλ. τοῦ ἰδίου, ἐν Μ. Ἑλλ. Ἐγκυκλ. τ. 10, σελ. 640β–641α. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

5. Ἐν τῇ β' ὅμως ἐκδόσει (1963) τῆς Ἱστορίας καὶ τῶν Εἰσηγήσεών του, ὁ Γ. Πετρόπουλος ἀντικατέστησε (σ. 294) τὸν κατάλογόν του τῶν πηγῶν διὰ τῶν ἑξῆς: *«Τὰς πηγὰς αὐτοῦ* ⟨*τοῦ μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Δικαίου ἐπὶ τουρκοκρατίας*⟩ *προσεπάθησαν εἰς παλαιοτέρας ἐποχὰς νὰ ἐξακρι-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐν τῷ Περιγράμματι παρέλιπον τὰ πατριαρχικὰ σιγίλλια, γράμματα, ὁρισμοὺς κλπ., ἐφ' ὅσον διὰ τούτων ἐχορηγοῦντο προνόμια ὑπὲρ ὡρισμένης ἑκάστοτε μονῆς ἢ ἐκκλησίας, περιουσιακοῦ περιεχομένου· ἡ ἔνταξίς των ἐνταῦθα θὰ ἠῦξανε δυσαναλόγως τὸ Περίγραμμα, θὰ ἐπνίγοντο δ' ἐν αὐτοῖς τὰ καθ' ἑαυτὸ νομικὰ μνημεῖα τῆς περιόδου ταύτης, αὐξανομένου καὶ τοῦ ποσοστοῦ τῶν παραλείψεων, δεδομένου, ὅτι μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ μνημειώδους ἔργου τοῦ Πατρὸς V. Grumel: Actes des Patriarches, οὗτινος τὰ τρία μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντα τεύχη (1932–1947) φθάνουν χρονολογικῶς μόλις μέχρι τοῦ 1206, ἡ ὑπ' ἐμοῦ ἀναγραφὴ τῶν σιγιλλίων κλπ. τούτων θὰ ἦτο μᾶλλον τυχαία.

Δυσχερείας παρέχει ἡ περισυλλογὴ τῶν σουλτανικῶν ἀχτναμέδων, δι' ὧν παρεχωρήθησαν ὡρισμένα προνόμια ὑπὲρ τῶν κατοίκων ὡρισμένων περιφερειῶν ἢ νήσων, ἢ τῆς Ἐκκλησίας, διότι τοὺς προνομιακοὺς τούτους ὁρισμούς, ἐν μεταφράσει (διὰ τὴν πιστότητα τῆς ὁποίας οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν πάντοτε βεβαιότητα) συμπτωματικῶς ἀπαντῶμεν, οὐδεμιᾶς γενομένης μέχρι σήμερον προσπαθείας συστηματικῆς περισυλλογῆς των [1].

βώσουν, τόσον ὁ Zachariä von Lingenthal, ὅσον καὶ ὁ G. Heimbach. Ἀμφοτέρων ὅμως αἱ ἐργασίαι εἶναι πεπαλαιωμέναι. Τὸ ἀρτιώτερον περίγραμμα εἶναι ἤδη τὸ δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ Δ. Γκίνη, Περίγραμμα Ἱστορίας τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου, ... Πρόκειται περὶ ἐργασίας ἀπολύτως κατατοπιστικῆς, συντεταγμένης συστηματικῶς, περιλαμβανούσης πάσας σχεδὸν τὰς μέχρι τῆς ἐκδόσεώς της γνωστὰς πηγάς». Πρβλ. τοῦ ἰδίου, *Ἱστορικὴ Εἰσαγωγὴ εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Ἑλληνικοῦ Δικαίου* (Ἀθ. 1961) σ. 120. — [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

1. Πλουσιωτάτη ἡ περὶ τῶν προνομίων βιβλιογραφία· ἀξιολογώταται αἱ μελέται τοῦ C. G. Papadopoulos, *Les privilèges du Patriarcat Oecuménique* (Paris 1924), τοῦ Κ. Ἀμάντου, ἐν π. Ἑλληνικὰ 9, σ. 103 ἑπ., τοῦ Ν. Πανταζοπούλου, ἐν ΑΙΔ 10, σ. 449 ἑπ. Πρβλ. ἐπίσης Π. Ζέπου, ἐν ΑΙΔ 11, σ. 58 σημ. 2 καὶ Ant. Fattal, *Le statut légal des non-musulmans en pays d'Islam* (Beyrouth 1958)· ὁ τελευταῖος ἀσχολεῖται περὶ τῶν χωρῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς καὶ τῆς Ἱσπανίας, οὐχὶ δὲ τοῦ κυρίως ἑλληνικοῦ χώρου.— [Προσθήκη γ' ἐκδ.].

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ

1. Γ. Π. Ἀγγελόπουλος, *Τὰ κατὰ τὸν ἀοίδιμον . . . Γρηγόριον τὸν Ε′*, τ. Α′ (1865), τ. Β′ (1866).

2. Ἀδ. Ἀδαμαντίου, *Τὰ χρονικὰ τοῦ Μορέως*, ἐν ΔΙΕΕΕ 6 (1901–1904), σ. 453–670.

3. Αἰμιλιανός, *Ἀρχειοφυλάκιον, αἴθουσα χειρογράφων Οἰκουμ. Πατριαρχείου*, ἐν π. Ὀρθοδοξία 34 (1959) σ. 230–238.

4. Γ. Ἀλεξάνδρου, (Λαυριώτης), *Τὸ Ἅγιον Ὄρος μετὰ τὴν ὀθωμανικὴν κατάκτησιν*, ἐν ΕΕΒΣ 32 (1963) σ. 113–261.

5. Ἄνθιμος Ἀλεξούδης, *Δύο διορθώσεις ἐπὶ τῶν εἰς τὴν πατριαρχικὴν ἱστορίαν καὶ χρονολογίαν συμβολῶν*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 4 (1883–1884) σ. 527–529.

6. Ἄνθιμος Ἀλεξούδης, *Δύο ἐγκύκλια ἔγγραφα Γρηγορίου τοῦ Ε′*, ἐν ΔΙΕΕΕ 4 (1892–1895) σ. 268–275.

7. Κ. Ἄμαντος, *Ἡ ἀναγνώρισις ὑπὸ τῶν Μωαμεθανῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτικῶν δικαιωμάτων τῶν χριστιανῶν καὶ ὁ ὁρισμὸς τοῦ Σινὰν πασᾶ*, ἐν Ἠπ.Χρ. 5 (1930) σ. 197–210.

8. Κ. Ἄμαντος, *Ρωμανία*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 6 (1933) σ. 232–236.

9. Κ. Ἄμαντος, *Σουλτανικὸς προνομιακὸς ὁρισμός*, ἐν ΠΑΚ 10 (1935) σ. 44–54.

10. Κ. Ἄμαντος, *Οἱ προνομιακοὶ ὁρισμοὶ τοῦ Μουσουλμανισμοῦ ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 9 (1936) σ. 103–166.

11. Ἀντ. Ἀναγνωστίδης, *Ἕνας τηλιακὸς μητροπολίτης τοῦ παρελθόντος αἰῶνος*, ἐν π. Δωδεκανησιακὴ Ἐπιθεώρησις 2 (1948) σ. 166–171.

12. Ἐπ. Ἀντίοχος, *Τὰ προνόμια τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας* (Ἀθ. 1901).

13. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Δύο ἔγγραφα ἐκ Φιλιππουπόλεως ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 19 αἰῶνος*, ἐν π. Θρακικὰ 2 (1929) σ. 325–368.

14. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Ὁ ἀπὸ Σηλυβρίας Φιλιππουπόλεως μητροπολίτης Παΐσιος*, ἐν π. Θρακικὰ 3 (1932) σ. 17–35.

15. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει ἐσναφίου τῶν ἀμπατζήδων*, ἐν ΑΘΛΓΘ 3 (1936–1937) σ. 145–195.

16. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Τὰ ἀρχεῖα τοῦ ἐν Φιλιππουπόλει ἐσναφίου τῶν τεκτόνων (δουλγέρηδων)*, ἐν ΑΘΛΓΘ 1 (1934–1935) σ. 102–130.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

17. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Ἡ ἱερὰ τῆς Φιλιππουπόλεως μητρόπολις καὶ οἱ κώδικες αὐτῆς*, ἐν ΑΘΛΓΘ 4 (1937–1938) σ. 3–42, τ. 5 (1938–1939) σ. 1–86 καὶ τ. 6 (1939–1940) σ. 25–112.

18. Κ. Μ. Ἀποστολίδης, *Ἡ τῆς Φιλιππουπόλεως ἱστορία* (Ἀθ. 1959).

19. Π. Ἀραβαντινός, *Χρονογραφία τῆς Ἠπείρου*, τ. 1–2 (Ἀθ. 1856).

20. Γεννάδιος Ἀραμπατζόγλου, *Φωτίειος Βιβλιοθήκη*, τ. 1–2 (Κπ. 1933, 1935).

21. Γεννάδιος Ἀραμπατζόγλου, *Τὸ βεράτιον τοῦ μ. Βιδίνης Ἰωσὴφ (1763)*, ἐν π. Ὀρθοδοξία 13 (1938) σ. 169–175.

22. Γεννάδιος Ἀραμπατζόγλου *Ἱστορία τοῦ Μεγ. Ρεύματος (Ἀρναούτκιογι)* (Κπ. 1949).

23. Π. Ἀργυρόπουλος, *Δημοτικὴ διοίκησις ἐν Ἑλλάδι* (Ἀθ. 1859).

24. *Ἀρχεῖα τῆς ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας*, τ. 1–2 (Ἀθ. 1857, 1862).

25. *Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὕδρας*, τ. 1–16, (1921–1932).

25α Σπ. Ι. Ἀσδραχᾶς, *Πραγματικότητες ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ ΙΗ′ αἰῶνα*, ἐν π. Ἐποχές, 1964, τεῦχος 13. Ἀνατύπωσις εἰς τὸν τόμον *Σταθμοὶ πρὸς τὴν νέα ἑλληνικὴ κοινωνία* (Ἀθ. 1965) σ. 1–47.

26. Ἀπ. Βακαλόπουλος, *Συμβολὴ στὴν ἱστορία καὶ ὀργάνωση τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 12 (1952–1953) σ. 65–78.

27. Ἀπ. Βακαλόπουλος, *Ἱστορία τοῦ νέου Ἑλληνισμοῦ*, τ. Β 1 (Θεσσαλονίκη 1964).

28. Ἀπ. Βακαλόπουλος, *Συμβολὴ στὴν ἱστορία τῆς Θεσσαλονίκης ἐπὶ Βενετοκρατίας (1423–1430)*, ἐν ΤΑ σ. 127–149.

29. Ἀντ. Βάλληνδας, *Κυθνιακά, ἤτοι τῆς νήσου Κύθνου χωρογραφία καὶ ἱστορία . . .* (Ἑρμ. 1882).

30. Π. Βάλληνδας, *Τὸ ἰδιωτικὸν διεθνὲς δίκαιον τοῦ Κώδικος Καλλιμάχη*, ἐν *Μνημόσυνα Παππούλια* (Ἀθ. 1934) σ. 271–283.

31. Ἰ. Βασδραβέλλης, *Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Α′ Ἀρχεῖον ἱεροδικείου Θεσσαλονίκης*, ἐν π. Μακεδονικὰ 2 (1941–1952) σ. 89–128.

32. Ἰ. Βασδραβέλλης, *Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Α′ Ἀρχεῖον Θεσσαλονίκης* (1695–1912) (Θεσσ. 1952).

33. Ἰ. Βασδραβέλλης, *Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Β′ Ἀρχεῖον Ναούσης–Βεροίας* (1598–1880) (Θεσσ. 1954).

34. Ἰ. Βασδραβέλλης, *Ἱστορικὰ Ἀρχεῖα Μακεδονίας. Γ′ Ἀρχεῖον Μονῆς Βλαττάδων* (Θεσσ. 1955).

35. Ἰ. Βασδραβέλλης, *Ἀνέκδοτον φιρμάνιον τῆς Μ. Βλαττάδων*, ἐν π. Μακεδονικὰ 4 (1955–1960) σ. 533–536.

36. Ν. Βέης, *Ὁ κῶδιξ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας Ἄνδρου καὶ Σύρου*, ἐν Β.Χ.Π. 20 (1913) σ. 208–246.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

37. Ν. Βέης, *Τοπικὰ νομικὰ ἔθιμα Βυτίνης καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς καὶ τῆς ἐπαρχίας Τριπόλεως (τῆς Ἀρκαδικῆς)*, ἐν ΠΑΚ 20 (1945) σ. 68–85.

38. Ν. Βέης, *Ἀρμενοπουλικὰ ἀνάλεκτα*, ἐν ΤΑ σ. 345–366ς'.

39. Ν. Βέης, *Κατάλογος τῶν χειρογράφων καὶ παλαιοτύπων τῆς Δωροθέας Σχολῆς τῶν Θεσσαλικῶν Τρικκάλων*, ἐν ΕΜΑ 5 (1955) σ. 3–46.

40. Ν. Βέης, *Ἔκφρασις κώδικος τῆς μητρ. Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας*, ἐν ΔΙΕΕΕ 6 (1901) σ. 196–208.

41. Ν. Βέης, *Ὁ τρίτος κῶδιξ τῆς μ. Μονεμβασίας καὶ Καλαμάτας*, ἐν ΕΜΑ 6 (1956) σ. 3–58.

42. Δημ. Βενιέρης, *Κατάστασις τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας* (Τριέστιον 1804).

43. Περ. Βιζουκίδης, *Ἠπειρωτικῶν θεσμίων ἔρευνα*, ἐν Ἠπ. Χρ. 2 (1927) σ. 5–53.

44. Ἰάκ. Βισβίζης, *Ἡ πολιτικὴ Δικαιοσύνη κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν* (Ἀθ. 1941).

44α Ἰάκ. Βισβίζης, *Αἱ μεταξὺ τῶν συζύγων περιουσιακαὶ σχέσεις εἰς τὴν Χίον κατὰ τὴν τουρκοκρατίαν*, ἐν ΕΑΙΕΔ 1 (1948) σ. 1–164.

45. Ἰάκ. Βισβίζης, *Τινὰ περὶ τῶν νομικῶν ἐθίμων ἀπὸ τῆς τουρκοκρατίας μέχρι καὶ τοῦ Β.Δ. τῆς 23 Φεβρ. 1835*, ἐν π. Ἀθηνᾶ 53 (1949) σ. 226–256.

46. Ἰάκ. Βισβίζης, *Αἱ βολαὶ τῆς νήσου Κέας*, ἐν ΕΕΒΣ 19 (1949) σ. 26–74.

47. Ἰάκ. Βισβίζης, *Τὸ ὑπουργ. σχέδιον τοῦ Β.Δ. τῆς 23 Φεβρ. 1835*, ἐν ΕΑΙΕΔ 3 (1950) σ. 1–7.

48. Ἰάκ. Βισβίζης, *Νομικά τινα ἔθιμα τῶν νήσων Σπετσῶν, Ὕδρας, Πόρου καὶ Σαλαμῖνος*, ἐν ΕΑΙΕΔ 3 (1950) σ. 8–16.

49. Ἰάκ. Βισβίζης, *Τὰ ἐρωτήματα τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τοῦ ἔτους 1833, Περὶ τῶν νομικῶν ἐθίμων καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν ἀπαντήσεις τῶν τοπικῶν Ἀρχῶν*, ἐν ΕΑΙΕΔ 3 (1950) σ. 158–169, τ. 6 (1955) σ. 122–130, τ. 7 (1957) σ. 10–19 καὶ τ. 9 (1952) σ. 7–151.

50. Ἰάκ. Βισβίζης, *Ναξιακὰ νοταριακὰ ἔγγραφα τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ δουκάτου τοῦ Αἰγαίου (1538–1577)* ἐν ΕΑΙΕΔ 4 (1951) σ. 1–166.

51. Ἰάκ. Βισβίζης, *Ἡ Ἑξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ἡ τῶν Ἀθηνῶν ἔκδοσίς της τοῦ 1835*, ἐν ΤΑ σ. 163–172.

52. Ἰάκ. Βισβίζης, *Τὰ ἔγγραφα δικαιοπραξιῶν τῆς Μυκόνου τοῦ 17 καὶ 18 αἰῶνος*, ἐν ΕΑΙΕΔ 5 (1954) σ. 127–143.

53. Ἰάκ. Βισβίζης, *Ἡ ἐκλογὴ τῶν μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ἐν Πελοποννήσῳ κατὰ τὴν Βενετοκρατίαν*, ἐν ΕΑΙΕΔ 7 (1957) σ. 1–9.

54. Ἰάκ. Βισβίζης, *Νομικὰ ἔγγραφα τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας τῆς καποδιστριακῆς ἐποχῆς*, ἐν ΕΑΙΕΔ 5 (1954) σ. 97–122.

55. Ἰάκ. Βισβίζης, *Τὸ πρόβλημα τῆς ἱστορίας τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου*, ἐν ΕΑΙΕΔ 6 (1955) σ. 131–153.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

56. Ἰ ά κ. Β ι σ β ί ζ η ς, *Διονύσιος ὁ Πύρρος, ὡς ἐρευνητὴς νόμων*, ἐν ΕΑΙΕΔ 6 (1955) σ. 93–99.

57. Ἰ ά κ. Β ι σ β ί ζ η ς, *Τὸ κληρονομικὸν δικαίωμα τῶν συζύγων ἐπὶ ἀτέκνου γάμου εἰς τὴν Πάρον, κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα*, ἐν ΕΑΙΕΔ 8 (1958) σ. 135–203.

58. Ἰ ά κ. Β ι σ β ί ζ η ς, *Μία σύμβασις τοῦ 19ου αἰῶνος*, ἐν ΕΑΙΕΔ 9 (1951) σ. 1–6.

59. Φ ι λ ά ρ ε τ ο ς Α. Β ι τ ά λ η ς, *Κῶδιξ Α τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πρεβέζης (1854–1869)*, ἐν Ἠπ. Ἑστ. 6 (1957) σ. 28–34, 323–327, 416–429 καὶ 619–625.

60. *Βοῦλλαι τῶν . . . ἀρχιερέων Ρώμης, ἤγουν Λέοντος τοῦ Ι', Κλήμεντος τοῦ Ζ' καὶ Παύλου τοῦ Γ', περὶ τῶν προνομίων τῶν Γραικῶν καὶ Θέσπισμα τῆς Γερουσίας τῶν Ἑνετῶν περὶ τῶν συνοικεσίων ἀνάμεσον Γραικῶν καὶ Λατίνων . . .* (Ἐνετίησιν . . . 1777).

61. Ἀ ρ ι σ τ. Β ρ έ κ ο σ η ς, *Ἡ συνθήκη τῆς 21 Μαρτίου 1800 καὶ τὰ προνόμια τῶν ἠπειρ. πόλεων Πρεβέζης, Πάργας, Βονίτσης καὶ Βουθρωτοῦ*, ἐν Ἠπ. Χρ. 3 (1928) σ. 272–294.

62. Σ κ α ρ λ ά τ ο ς Δ. ὁ Β υ ζ ά ν τ ι ο ς, *Ἡ Κωνσταντινούπολις*, τ. 1–3 (Ἀθ. 1851–1869).

63. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Ἀνέκδοτος ἐγκύκλιος Ἱερεμίου Γ' (1727) ἐξ ἀνεκδότου κώδικος τοῦ Κριτίου* (Κπ. 1872).

64. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Φαναριωτικὰ ὑπομνήματα*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 3 (1882–1883) σ. 325–330 καὶ 372–379.

65. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου καὶ Μ. Ῥήτορος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας κυρίου Σπανδωνῆ, Διασάφησις τῆς κατὰ τριμοιρίαν κληρονομίας, ἐννόμου ὑποθέσεως*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 3 (1882–1883) σ. 172–173.

66. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Φιλίστορος ἀποσημειώματα*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 5 (1884–1885) σ. 29–31, 33–37, 65–68, 87, 90 καὶ 210–212.

67. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Αἱ περὶ προικοδοσίας ἐπαρχιακαὶ καὶ πατριαρχικαὶ διατάξεις*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 8 (1887–1888) σ. 215–219, 224–228 καὶ 233–236.

68. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Αἱ παρ' ἡμῖν συλλογαὶ τῶν ἱερῶν κανόνων κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 8 (1887–1888) σ. 6–8, 15–16, 25–28 καὶ 41–44.

69. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Αἱ κατὰ τῆς πολυτελείας τῶν προικῶν ἐθνικαὶ ἐνέργειαι κατὰ τοὺς τελευταίους τέσσαρας αἰῶνας*, ἐν ΠΕΦΣΚ 21 (1887–1889) σ. 49–54.

70. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Κανονικαὶ Διατάξεις*, τ. Α'–Β' (Κπ. 1888 καὶ 1889).

71. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Πατριαρχικοὶ πίνακες* (Κπ. 1890).

72. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Γράμμα κατὰ προικοδοσιῶν*, ἐν π. Φιλολογικὴ Ἠχώ, περ. Β' ἀριθ. 3 (1896) σ. 17–19.

73. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Τοπικὰ Ἀρχεῖα*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 20 (1900) σ. 99–102, 143–145, 227–230 καὶ 248–252.

74. Μ. Γ ε δ ε ώ ν, *Βραχεῖα σημείωσις περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν δικαίων* (Κπ. 1909).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

75. Μ. Γεδεών, *Αἱ φάσεις τοῦ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος* (Κπ. 1910).

76. Μ. Γεδεών, *Ἐπίσημα γράμματα τουρκικὰ ἀναφερόμενα εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν δίκαια* (Κπ. 1910).

77. Μ. Γεδεών, *Ἔριδες καὶ γνῶμαι περὶ γάμων κωλυομένων*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 34 (1914) σ. 135–137.

78. Μ. Γεδεών, *Τοῦ κ. Διονυσίου τοῦ Λ', διάγνωσις περὶ γάμου τετάρτου*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 36 (1916) σ. 102–103.

79. Μ. Γεδεών, *Πράξεις παλαιῶν πατριαρχικῶν δικαστηρίων*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 36 (1916) σ. 121–123, 130–133, 139–143, 145–148, 189–191, τ. 37 (1917) σ. 39, 63–64, 66–69.

80. Μ. Γεδεών, *Τοῦ ιη' αἰῶνος δύο κανονικαὶ διατάξεις*, ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 38 (1918) σ. 45–47.

81. *Γενικοὶ Κανονισμοὶ περὶ διευθετήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμ. θρόνον διατελούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ὑπηκόων τῆς Α.Μ. τοῦ σουλτάνου* (Κπ. 1862).

82. Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, *Ἅπαντα τὰ εὑρισκόμενα*, τ. 4 (Παρ. 1935).

83. Ἠλ. Γεωργίου, *Ἱστορία καὶ συνεταιρισμὸς τῶν Ἀμπελακίων* (Ἀθ. 1951).

84. Φιλ. Γεωργίου, *Εἰδήσεις ἱστορικαὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου* (Ἀθ. 1875).

85. Δημ. Γκίνης, *Ἡ «εἰς φράσιν κοινὴν» παράφρασις τοῦ νομοκάνονος τοῦ Μαλαξοῦ*, ἐν π. Ἑλληνικά, 8 (1935) σ. 29–47.

86. Δημ. Γκίνης, *Ὁ νομοκάνων τοῦ Μαλαξοῦ ὡς πηγὴ Δικαίου τοῦ μετὰ τὴν ἅλωσιν Ἑλληνισμοῦ*, ἐν ΠΑΚ 13 (1938) σ. 395–401.

87. Δημ. Γκίνης, *Τὸ ἐξ ἐθίμων Δίκαιον τῶν Χίων ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 11 (1939) σ. 299–306.

88. Δημ. Γκίνης, *Ὁ «βασιλικὸς νόμος Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου» εἰς νομοκάνονας τῶν μετὰ τὴν ἅλωσιν χρόνων*, ἐν ΕΕΒΣ 19 (1949) σ. 209–228.

89. Δημ. Γκίνης, *Περὶ τὴν μετάφρασιν τῆς Ἑξαβίβλου ὑπὸ τοῦ Ἀλεξίου Σπανοῦ*, ἐν ΤΑ σ. 173–178.

90. Δημ. Γκίνης, *Λανθάνουσα πατριαρχικὴ ἀπόφασις τοῦ ις' αἰῶνος περὶ τῆς ἐπιληψίας ὡς λόγου διαζυγίου*, ἐν ΕΕΒΣ 30 (1960) σ. 145–149.

90α Δημ. Γκίνης, *Ὁ «Νέος Ἁρμενόπουλος» τοῦ Κ. Χρυσοκεφάλου*, ἐν ΕΕΒΣ 33 (1964) σ. 185–205.

91. Δημ. Χ. Γκόφας, *Ἡ φόρτωσις ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ἱστορικά. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐθιμικοῦ ναυτικοῦ Δικαίου τῆς Μεσογείου, ἰδίᾳ δὲ τοῦ ἑλληνικοῦ*. (Ἀθ. 1965).

92. Ν. Σ. Γ., *Σύστημα ἑλλήνων ἐμπόρων πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως*, ἐν π. Ὅμηρος 6 (1878) σ. 57–60.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

93. *Γνωμοδότησις*, Ι. Εὐκλείδου, Κ. Ρακτιβὰν καὶ Ν. Δημητρακοκούλου, ἐν ΕΕΓΝ 20 (1900) σ. 278–280.

94. Χρ. Γ. Γουγούσης, *Ἱστορία τοῦ συντάγματος (ἰσνάφι, συντεχνία, σωματεῖον) τῶν ἱερέων Θεσσαλονίκης*, ἐν π. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 10 (1926) σ. 278–293.

95. Ἀντ. Γούναρης, *Ἡ Κύθνος, γεωγραφία, ἱστορία, ἤθη, ἔθιμα* ... (Ἀθ. 1938).

96. Κ. Α. Γουναρόπουλος, *Κοζανικά*, ἐν π. Πανδώρα 22 (1872) σ. 488–497, 507–514, 532–538 καὶ 556–562.

97. Τ. Γριτσόπουλος, *Σουλτανικὸν βεράτιον πρὸς τὸν Προκοννήσου Βησσαρίωνα*, ἐν ΑΘΛΓΘ 20 (1955) σ. 121–131.

98. Τ. Γριτσόπουλος, *Βεράτιον σουλτάνου Ἀβδοὺλ Μετζὴτ πρὸς τὸν Ἡρακλείας Διονύσιον, ἐν ἔτει 1842*, ἐν ΑΘΛΓΘ 21 (1956) σ. 238–248.

99. Τ. Γριτσόπουλος, *Σουλτανικὸν φερμάνιον ἐπὶ κληρονομικῆς διαφορᾶς τῆς ἐν Γορτυνίᾳ Μονῆς Αἱμυαλοῦς*, ἐν ΑΕΚΔ 11 (1956) σ. 168–172.

100. Μιχ. Δανέζης, *Σαντορίνη* (Ἀθ. 1940).

101. Καισάριος Δαπόντες, *Τράπεζα Πνευματικὴ* (Ἐνετ. 1778).

102. Ἀπ. Δασκαλάκης, *Τὸ πολίτευμα τῆς ἑλληνικῆς Δημοκρατίας τοῦ Ρήγα Βελεστινλῆ*, ἐν ΕΕΦΣΠΑ 13 (1962–1963) σ. 9–111.

103. Κ. Δελικάνης, α) *Περιγραφικὸς κατάλογος τῶν ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατριαρχικοῦ Ἀρχειοφυλακείου σωζομένων ἐπισήμων ἐκκλ. ἐγγράφων ... περὶ τῶν ἐν Ἄθῳ μονῶν (1630-1863)*, Κπ. 1902, β) *Τῶν ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ πατρ. Ἀρχειοφυλακείου σωζομένων ἐπισ. ἐκκλ. ἐγγράφων, τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου πρὸς τὰς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου (1574–1863)* Κπ. 1904 τ. 3, Κπ. 1905.

104. Ι. Ν. Δελλαρόκκας, *Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν ἐθίμων τῆς Νάξου*, ἐν π. Ναξιακὸν Ἀρχεῖον 1 (1947) σ. 38–42.

105. Ἀριστ. Γ. Δημόπουλος, *Ἡ δίκη διαζυγίου κατὰ τὴν μεταβυζαντινὴν περίοδον* (Ἀθ. 1964).

106. Ἀχ. Σ. Διαμαντάρας, *Ἱστορία τῆς νήσου Καστελλορίζου*, ἐν ΔΙΕΕΕ 8 (1923) σ. 158–224, τ. 9 (1924) σ. 269–322.

107. Κωνστ. Ἀθ. Διαμάντης, *Ὁ Ἀθανάσιος Ψαλίδας καὶ τὸ Ἀρχεῖόν του*, ἐν ΔΙΕΕΕ 14 (1960) σ. 550–583 καὶ 16 (1962) σ. 272–369.

108. *Διαταγαὶ καὶ συνθῆκαι τῆς ἐν Λιβόρνῳ Ἐκκλησίας τῶν Ὀρθοδόξων Ἀνατολικῶν Γραικῶν* ... (Λιβόρνον 1775).

109. *Διάταξις ἐκκλησιαστικὴ ἀφορῶσα τὸν ὀρθόδοξον Κλῆρον τῆς Ἑπτανήσου* (Κέρκυρα 1805).

110. Ἀνδρ. Θ. Δρακάκης, *Ἡ Σύρος ἐπὶ τουρκοκρατίας*, τ. Α' (Ἑρμ. 1948).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

111. Δρόσος Ν. Δρόσος, *Ἱστορία τῆς νήσου Τήνου* . . . (Ἀθ. 1870).

112. Κ. Δυοβουνιώτης, *Ὁ νομοκάνων τοῦ Μανουὴλ Μαλαξοῦ* (Ἀθ. 1916).

113. Κ. Δυοβουνιώτης, *Ἐκ τῶν νομοκανονικῶν χφφ. τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου τὰ ὑπ' ἀριθ. 1457 καὶ 1458*, ἐν Ἑβδομηκονταπενταετηρίδι τῆς Ριζαρείου ἐκκλησ. Σχολῆς (Ἀθ. 1920) σ. 185–202.

114. Κ. Δυοβουνιώτης, *Θεοδόσιος Ζυγομαλᾶς*, ἐν π. Θεολογία 1 (1923) σ. 18–40 καὶ 141–266.

115. Κ. Δυοβουνιώτης, *Ἀνέκδοτοι ἐγκύκλιοι καὶ ἔγγραφα τῆς μ. Λαρίσσης*, ἐν ΔΧΑΕ, περ. Β', τ. 1 (1924) σ. 62–78.

116. *Ἔγγραφα μεταξὺ Ὑψηλῆς Πύλης καὶ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ἀφορῶντα εἰς τὴν λύσιν τῶν δύο ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων, τοῦ τε προνομιακοῦ καὶ τοῦ βουλγαρικοῦ, ἀπὸ 22 Ἰουν. 1890 μέχρι 31 Ἰαν. 1891* (Τεργ. 1891).

117. *Ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὰ προνόμια τῆς ἡγεμονίας τῆς Σάμου*, ἐν Α.Σ. 4 (1955) σ. 105–126.

118. *Ἐγκύκλιον γράμμα μ. Ἡρακλείας Ἰγνατίου*, ἐν π. Ὀρθοδοξία 29 (1953) σ. 78–79.

119. Γρ. Π. Εὐθυμίου, *Καταστατικὸ τῆς Δημογεροντίας Διδυμοτείχου*, ἐν ΑΘΛΓΘ 18 (1953) σ. 209–220.

120. Γρ. Π. Εὐθυμίου, *Συμπληρωματικὰ μὲ τὴν Δημογεροντίαν Διδυμοτείχου*, ἐν ΑΘΛΓΘ 20 (1955) σ. 38–48.

121. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Κεφάλαια νομικά*, ἐν π. Πάνταινος, 1 (1908–1909) σ. 148–150, 210–212 καὶ 309–311.

122. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Ὁ μέγας χαρτοφύλαξ καὶ διδάσκαλος Γεώργιος Σπανδωνῆς*, ἐν π. Ἐκκλ. Φάρος 3 (1909) σ. 451–455.

123. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Πατριαρχικὰ Γράμματα*, ἐν π. Ἐκκλ. Φάρος 6 (1910) σ. 33–37.

124. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Πανδέκτη Νικολάου Καρατζᾶ*, ἐν π. Ἐκκλ. Φάρος 6 (1910) σ. 81–111.

125. Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Κατάλογος τῶν ἐν τῇ Μ. Βλατέων ἀποκειμένων κωδίκων*, ἐν π. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς 2 (1918) σ. 97–107, 224–237, 274–283, 328–330, 386–404, 437–443, 473–475, 503–507, 708–717, τ. 3(1919) σ. 29–45, 74–91 καὶ 129–150.

126. Ν. Ζαβίρας, *Νέα Ἑλλάς, ἢ Ἑλληνικὸν Θέατρον* (Ἀθ. 1872).

127. Νικ. Ι. Ζαφειρίου, *Ἀρχεῖον Σάμου*, τ. 1–6 (Ἀθ. 1946–1962).

128. Ἐλισ. Α. Ζαχαριάδου, *Μία ἑλληνόγλωσσος συνθήκη τοῦ Χηδὴρ Ἀϊδίνογλου*, ἐν B.Z. 55 (1962) σ. 254–265.

129. Κύριλλος Ζαχόπουλος, *Ἱστορικαὶ σελίδες καὶ σημειώσεις περὶ Κασαμπᾶ* (Ἀθ. 1934).

130. Ἰω. καὶ Παν. Ζέποι, Jus Graecoromanum, τ. 1–8 (Ἀθ. 1931).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

131. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Συνταγμάτιον Νομικόν . . . Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Ὑψηλάντου βοεβόδα . . .* (Ἀθ. 1936).

132. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Ἡ σημασία τοῦ Ἰονίου Πολιτικοῦ Κώδικος ὡς τοπικοῦ ἑλληνικοῦ Δικαίου*, ἐν ΑΙΔ 5 (1938) σ. 556–561.

133. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Ἀνέκδοτα τουρκικὰ ἔγγραφα ἐκ τῶν Ἀρχείων Βεροίας καὶ Θεσσαλονίκης*, ἐν ΑΙΔ 11 (1944) σ. 49–91.

134. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Τὸ Δίκαιον εἰς τὸ Χρονικὸν τοῦ Μορέως*, ἐν ΕΕΒΣ 18 (1948) σ. 202–220.

135. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Ἡ νεωτέρα ἑλληνικὴ ἐπιστήμη τοῦ Ἀστικοῦ Δικαίου* (Ἀθ. 1954).

136. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Τὸ Δίκαιον εἰς τὰς ἑλληνικὰς Ἀσσίζας τῆς Κύπρου*, ἐν ΕΕΒΣ 25 (1955) σ. 306–330.

137. Π α ν. Ζ έ π ο ς, (βιβλιοκρισία τοῦ *Legiuirea Caragea* καὶ τοῦ *Pravilniceasca Condica 1780*), ἐν ΕΕΒΣ 27 (1957) σ. 396–401.

138. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Δικαιοδοσία ἐπὶ διεθνῶν διαφορῶν ἰδιωτικοῦ Δικαίου κατὰ τοὺς καποδιστριακοὺς χρόνους*, ἐν Τόμῳ πρὸς τιμὴν Κωνστ. Τριανταφυλλοπούλου, ἐπὶ τῇ 40ετηρίδι τῆς καθηγεσίας του (Ἀθ. 1959) σ. 159–163.

139. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *«Παλληκαριάτικο» ἢ «ἀγριλίκιον»*, ἐν π. Πελοποννησιακὰ 5 (1962) σ. 322–347.

140. Π α ν. Ζ έ π ο ς, *Τὸ Δίκαιον εἰς τὰς Ἀσσίζας τῆς Ἀντιοχείας*, ἐν Ἐρανίῳ Γ. Σ. Μαριδάκη, τ. Α' (Ἀθ. 1963) σ. 111–119.

141. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Ἱστορικαὶ ἔρευναι περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν νήσων τῆς Ἀνατολ. Μεσογείου θαλάσσης*, τ. Α' (Ἑρμ. 1913–1922).

142. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Παναγιώτης Νικούσιος καὶ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος, ἄρχοντες Μυκόνιοι*, ἐν Ν. Ἐπ. 1 (1918) σ. 161–223.

143. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Συνθήκη Ἑπτανησίων καὶ Ἀλῆ πασσᾶ, ἔτει 1803* (Ἀθ. 1921).

144. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Σύστασις τοῦ Κοινοῦ τῶν Μυκονίων* (Ἑρμ. 1924).

145. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Γράμματα τῶν τελευταίων Δουκῶν τοῦ Αἰγαίου πελάγους . . .* (Ἑρμ. 1924).

146. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Φεουδαλικὴ πολιτεία ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ* (Ἑρμ. 1925).

147. Π ε ρ. Ζ ε ρ λ έ ν τ η ς, *Πατριαρχῶν Γράμματα διατακτικὰ πρὸς τοὺς νησιώτας, περὶ δουλικῆς ὑποταγῆς εἰς τοὺς κρατοῦντας*, ἐν ΔΙΕΕΕ 9(1926) σ. 97–116.

148. Γ. Ι. Ζολώτας, *Ἱστορία τῆς Χίου*, τ. 1–5 (Ἀθ. 1921–1925).

149. Λ ε ω ν. Ζ ώ η ς, *Αἱ ἐν Ζακύνθῳ συντεχνίαι* (Ζάκ. 1893).

150. Δ. Ζ ῶ τ ο ς, *Ἡ δικαιοσύνη εἰς τὸ Κράτος τοῦ Ἀλῆ πασᾶ* (Ἀθ. 1938).

151. Θ., *Γράμμα ἀνέκδοτον*, ἐν π. Χρυσαλλὶς 3(1865) σ. 624–626.

152. Μ. Θ ε ο τ ο κ ᾶ ς, *Νομολογία τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου* (Κπ. 1897).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

153. Σ. Θ. Θεοφανείδης, *Σουλτανικὰ βεράτια πρὸς τὸ γένος τῶν ρωμαίων*, ἐν ΑΘΛΓΘ 14(1947–1948) σ. 212–216, 353–355, τ. 21 (1956) σ. 238–348.

154. Ἰ. Θεοφανίδης, *Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον*, τ. Α' (Ἀθ., ἄνευ χρονίας).

155. [Ἰγνάτιος μ. Οὐγγροβλαχίας], *Ἱστορικὴ σύνοψις περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς Ἀνατ. Ὀρθ. Ἐκκλησίας* (ἀρχικῶς γαλλιστὶ ἐν ἐφ. Courrier de la Grèce τῆς Αἰγίνης, φ. 4, 5 καὶ 6 ἀπὸ 15 Δεκ. 1829 μέχρι 27 Ἰαν. 1830, μετεφράσθη ἑλληνιστὶ ὑπὸ Δ. Σχινᾶ, ἐν π. Ἀθηνᾶ (Ναύπλιον 1831) σ. 8–11, 26–32, 40–46, 55–62, 71–77.

156. Ἀνδρ. Μ. Ἱδρωμένος, *Περὶ τῆς ἐν Ἑπτανήσῳ ἀφομοιώσεως πρὸς τοὺς νόμους τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου* (Κέρκ. 1879).

157. *Ἱστορία τῆς Βλαχίας, πολιτική, γεωγραφικὴ* (Βιέννη 1806). Πρβλ. ἀρ. 236.

158. Κωνστ. Ἰωαννίδης, *Ἑλληνικὴ Νομολογία* (περ.) τ. 1 (1837).

159. Πέτρος Ἰωάννου, *Κυκλαδικά*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 5 (1932) σ. 211–219.

160. Στ. Καββάδας, *Οἱ κώδικες τῆς Χίου, Α'* (Χίος 1950).

161. Στ. Καββάδας, *Θημιανούσικα ἔγγραφα* (Χίος 1956).

162. Λορ. Δ. Καΐρης, *Ἀνδριακὰ προικοσύμφωνα τοῦ ιη' αἰῶνος*, ἐν π. Ἀνδριακὲς Σελίδες 1(1958) τεῦχος 2, σ. 32–37.

163. Μιχ. Καλινδέρης, *Γραπτὰ μνημεῖα ἀπὸ τὴ Δυτ. Μακεδονία, χρόνων τουρκοκρατίας* (Πτολεμαΐς 1940).

164. Μιχ. Καλινδέρης, *Σημειώματα ἱστορικὰ ἐκ τῆς Δυτ. Μακεδονίας* (Πτολεμαΐς 1939).

165. Μιχ. Καλινδέρης, *Τὰ λυτὰ ἔγγραφα τῆς Δημοτικῆς Βιβλιοθήκης Κοζάνης (1676–1808)*, (Θεσσαλ. 1951).

166. Μιχ. Καλινδέρης, *Αἱ συντεχνίαι τῆς Κοζάνης ἐπὶ τουρκοκρατίας* (Θεσσαλ. 1958).

167. Πέτρος Καλονάρος, *Τὸ Χρονικὸν τοῦ Μορέως* (Ἀθ. 1940).

168. Παντ. Καμπᾶς, *Παλαιὰ ἔγγραφα ἐκ τῆς νήσου Τήλου*, ἐν π. Δωδεκανησιακὴ Ἐπιθεώρησις 1(1947) σ. 454–456.

169. Δημ. Καμπούρογλου, *Μνημεῖα τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων*, τ. 1–3 (Ἀθ. 1890–1892).

170. Γ. Θ. Καντηλάπτης, *Οἱ ἀρχιμεταλλουργοὶ τοῦ Πόντου καὶ τὸ ἐθνικὸν ἔργον αὐτῶν* (Ἀλεξανδρούπολις 1929).

171. Τάκης Κανδηλῶρος, *Ἱστορία τοῦ ἐθνομάρτυρος Γρηγορίου τοῦ Ε'* (Ἀθ. 1909).

172. Κωνστ. Κανελλάκης, *Χιακὰ Ἀνάλεκτα* (Ἀθ. 1890).

173. Ἰω. Καποδίστριας, *Ἐπιστολαί*, μετ. Μ. Σχινᾶ τ. 1 (Ἀθ. 1841).

174. Μιλτ. Καραβοκυρός, *Κλεὶς τῆς συνήθους ὀθωμανικῆς νομοθεσίας* (Κπ. 1882).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

175. Μιλτ. Καραβοκυρός, *Τῶν Σποράδων Νήσων τὰ δίκαια καὶ προνόμια,* ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 32 (1912) σ. 381–388, 397–408, 419–424, 427–432 καὶ 467–488.

176. Μιλτ. Καραβοκυρὸς, *Τοῦ οἰκουμ. Πατριαρχείου τὰ δίκαια καὶ προνόμια. Περὶ διατροφῆς ἐν γένει, ἀνατροφῆς καὶ φυλάξεως τέκνων, κατά τε τὸ βυζ. Δίκαιον, μετὰ τῆς νομολογίας τῶν Πατριαρχείων, ἀπὸ τοῦ 1600 μέχρι τοῦ 1913 καὶ κατὰ τὸ μουσουλμανικὸν δίκαιον,* ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 32 (1912) σ. 452–460, 481, 484, τ. 33 (1913) σ. 17–20, 31–32, 39–40, 70–71, 77–80, 87–88, 95–96, 126–128, 138–141, 148–150, 183–184, 195–196, 205–208 καὶ 273–276.

177. Μιλτ. Καραβοκυρός, *Τοῦ οἰκουμ. Πατριαρχείου τὰ δίκαια καὶ προνόμια. Περὶ διαθήκης, τραχώματος καὶ προικός,* ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 33 (1913) σ. 315–316, 326–327, 334–335, 341–344, 354–355, 360–361, 369–370, 378–380, 402–404, 419–420, 426–427, 436, 442–444, 457–458, τ. 34 (1914) σ. 30–32, 51–52, 93–94, 105–106, 121–125, 140–141, 165–166.

178. Μιλτ. καὶ Γεώργ. Καραβοκυρός, *Τινὰ περὶ συστάσεως, κύρους ἢ μή, καὶ φύσεως τῶν μικτῶν γάμων, ἰδίως ἐν Τουρκίᾳ,* ἐν ΕΕΓΝ 29 (1909–1910) σ. 177–192, 224–240 καὶ 269–288.

179. Μιλτ. καὶ Γεώργ. Καραβοκυρός, *Τινὰ περὶ τῶν ἐν Τουρκίᾳ, ἰδίως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, κρατούντων ἐθίμων,* ἐν ΕΕΓΝ 29 (1909–1910) σ. 417–448.

180. Γ. Ν. Καρατζᾶς, *Τὸ Δίκαιον τοῦ γάμου κατὰ τὰς Ἀσσίζας,* ἐν π. Νέα Σιών, 6 (1907) σ. 897–908.

181. Βασ. Ι. Καριότογλου, *Μικρὰ νομικὴ μελέτη περὶ τῆς Νεαρᾶς τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου, ὡς αὕτη διεμορφώθη ἐν Σάμῳ διὰ τοῦ ἐθίμου* (Σάμος 1948).

182. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Θεμελιώδεις διατάξεις ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸν καταστατικὸν Ὀργανισμὸν τῆς κοινότητος Μανδρακίου Νισύρου,* ἐν ἐφ. Αὐγὴ Δωδεκανησιακή, ἔτος Ε′, φ. 73, 74 καὶ 75, ἀπὸ 1, 15 Νοεμβρ. καὶ 1 Δεκ. 1923.

183. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Παλαιὰ ἔγγραφα τῆς ἐν Νισύρῳ Ἱ. Μονῆς τῆς Παναγίας Σπηλιανῆς,* ἐν ἐφ. Αὐγὴ Δωδεκανησιακή, ἔτος Ε′, φ. 81–112 ἀπὸ 1 Μαρτίου 1924 μέχρι 15 Ἰουνίου 1925.

184. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Ὁ κῶδιξ Α τῆς μ. Παροναξίας* ἐν ΓΠ 19 (1935) σ. 139–141, 164–172, 200–204, 239–249, 275–281, 322–330, 405–410.

185. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Κῶδιξ τῆς ἐν Νάξῳ Μονῆς τοῦ «Μεγάλου Χρυσοστόμου»,* ἐν π. Ἐκκλησία 13 (1935) σ. 362–363.

186. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Ἡ λατινικὴ προπαγάνδα καὶ αἱ Κυκλάδες κατὰ τὸν ιη′ αἰῶνα* (Ἀθ. 1936).

187. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Ἄγνωστος κῶδιξ τῆς ἐν Ἄνδρῳ Μ. Παναχράντου,* ἐν π. Ἐκκλησία 17 (1939) σ. 27–29, 53–54, 60–61, 77–78, 84–86, 93–94 καὶ 106–207.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

188. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Ὁ κῶδιξ Β τῆς μ. Παροναξίας*, ἐν ΓΠ 23 (1939) σ. 85–89, 146–149, 187–191, 217–224, 256–262, 286–289 καὶ 324–327.

189. Ἐμμ. Ι. Καρπάθιος, *Ἀρχεῖον Ἱ. Μητροπόλεως Κῶ*, τ. 1–4 (Ἀθ. 1958–1962).

190. *Κατάλογος τῶν ἐν τῷ Ἀρχείῳ τῆς Ἱ. Κοινότητος ἀποκειμένων Τυπικῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, χρυσοβούλλων βλαχικῶν καὶ κηροβούλλων, σιγιλλίων, φερμανίων καὶ διαφόρων ἄλλων ἐπισήμων ἐγγράφων, συνταχθεὶς ὑπὸ τῆς πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς . . .* (Ἀθ. 1921).

191. Δημήτριος Καταρτζῆς Φωτιάδης, *Ἡ Δικανικὴ Τέχνη*, ἔκδ. Δημ. Β. Οἰκονομίδου, ἐν ΕΑΙΕΔ 3(1950) σ. 17–59.

192. Φιλ. Ι. Κατσίπης, *Σφραγὶς τῆς Κοινότητος τῶν ρωμαίων τῆς νήσου Σαντορίνης 1821, ἤγουν ἀνέκδοτα χειρόγραφα μεταγεγραμμένα καὶ σχολιασμένα* (Ἀθ. 1961).

193. Ἀντ. Κατσουρός, *Συμβολὴ στὴ μελέτη τῶν ἐθίμων τῆς Νάξου*, ἐν π. Ναξιακὸν Ἀρχεῖον 1(1947) σ. 8–13.

194. Ἀντ. Κατσουρός, *Ναξιακὰ δικαιοπρακτικὰ ἔγγραφα τοῦ 16 αἰῶνος*, ἐν ΕΜΑ 5(1955) σ. 47–91.

195. Ἀντ. Κατσουρός, *Ναξιακὰ ἔγγραφα τῆς τουρκοκρατίας*, ἐν ΕΜΑ 8–9 (1958–1959) σ. 125–190.

196. Φλ. Κατσουρός, *Περὶ ἀπαγορεύσεως μετακινήσεως τῶν νησιωτῶν εἰς Ρωσίαν*, ἐν Ν. Ἑπ. 1(1918) σ. 235–242.

197. Φλ. Κατσουρός, *Γράμμα συμφωνητικὸν τῶν τριῶν Κοινῶν τῆς νήσου Νάξου*, ἐν Ν. Ἑπ. 1 (1918) σ. 155–159.

198. Φλ. Κατσουρός, *Αἴτησις τῶν Παρίων πρὸς τὸν Ἀπτουλὰχ καπουδὰν πασσᾶ*, ἐν Ν. Ἑπ. 1 (1918) σ. 152–154.

199. Εὐάγγ. Κερχουλᾶς, *Συνοδικὸν σιγίλλιον τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου Γερασίμου Γ'*, ἐν BNJ 17 (1939–1943) σ. 222–233.

200. Ι. Π. Κισκήρας, *Προίκισις ἀρρένων ἐν Νάξῳ*, ἐν ΕΕΝ 22 (1955) σ. 1313–1314.

201. Ἰω. Θ. Κολοκοτρώνης, *Ἑλληνικὰ ὑπομνήματα, ἤτοι ἐπιστολαὶ καὶ διάφορα ἔγγραφα ἀφορῶντα τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν* (Ἀθ. 1856).

202. Ἀθ. Κομνηνὸς-Ὑψηλάντης, *Τὰ μετὰ τὴν ἅλωσιν* (Κπ. 1870).

203. Π. Κοντογιάννης, *Διονύσιος Καλλιάρχης*, ἐν π. Ἀθηνᾶ 18 (1905) σ. 145–196.

204. Π. Κοντογιάννης, *Οἱ προστατευόμενοι*, ἐν π. Ἀθηνᾶ 29 (1917) σ. 3–160.

205. Π. Κοντογιάννης, *Τὰ πρὸ δεκαετίας προνόμια τῆς νήσου Χίου*, ἐν π. Χιακὰ Χρονικὰ 3(1917) σ. 76–79.

206. Εὐλόγιος Κουρίλας, *Βιογραφικὸς κατάλογος μητροπολιτῶν Ἡρακλείας*, ἐν π. Θρακικὰ 28 (1958) σ. 3–175.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

207. Γ. Κριεζῆς, *Ἱστορία τῆς νήσου Ὕδρας* (Πάτραι 1850).

208. Κ. Κριτοβουλίδης, *Ἀπομνημονεύματα τοῦ περὶ αὐτονομίας πολέμου τῶν Κρητῶν* (Ἀθ. 1859).

209. Ἰ. Κωνσταντινίδης, *Τὸ Κάρληλι καὶ ἡ φορολογία αὐτοῦ περὶ τὰ τέλη τοῦ ιη′ αἰ. καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιθ′ αἰ., κατ' ἀνέκδοτον πατριαρχικὸν ἔγγραφον ἐκ τοῦ ἔτους 1793*, ἐν π. Ἁρμονία 1 (1900) σ. 465–474.

210. Θαν. Π. Κωστάκη, *Ἕνα ἀνέκδοτο σιγίλλιο καὶ ἕνα μπουγιουρτί*, ἐν π. Πελοποννησιακὰ 2 (1957) σ. 369–378.

211. Γ. Γ. Λαδᾶς–Ἀθ. Χατζηδήμος, *Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία, συμβολὴ στὸ δέκατο ὄγδοο αἰῶνα* (Ἀθ. 1964).

212. Κ. Λαμέρας, *Περὶ τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐπὶ τουρκοκρατίας Δημογεροντιῶν*, ἐν π. Μικρ. Χρ. 3 (1940) σ. 1–73.

213. Ἰω. Λαμπρίδης, *Ἠπειρωτικὰ μελετήματα, τεῦχος Θ′, Ζαγοριακά* (Ἀθ. 1889).

214. Ἰω. Λαμπρίδης, *Πολιτικὴ ἐξάρτησις καὶ διοίκησις Μαλακασίου*, ἐν π. Παρνασσὸς 19(1886–1887) σ. 376–388.

215. Σπ. Λάμπρος, *Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς Βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων*, τ. 1–2 (Κανταβριγία 1895–1900).

216. Σπ. Λάμπρος, *Κώδικες τῆς βιβλιοθήκης Ἀλεξίου Κολυβᾶ*, ἐν Ν. Ἑλ. τ. 11–16 (Ἀθ. 1914–1922).

217. Σπ. Λάμπρος, *Κανονισμὸς τῶν προικῶν ἐν Λιασκοβέτζι τῆς Ἠπείρου*, ἐν Ν. Ἑλ. 10(1913) σ. 193–195.

218. Σπ. Λάμπρος, *Τὸ ἰατρικὸν σημειωματάριον μανιάτου χειρουργοῦ*, ἐν Ν. Ἑλ. 14(1917) σ. 51–78.

219. Σπ. Λάμπρος, *Περὶ τῆς γενέσεως τοῦ δυσσεβοῦς Μωάμεθ*, ἐν Ν. Ἑλ. 15 (1921) σ. 357–366.

220. Σπυρίδων Λαυριώτης καὶ Σωφρόνιος Εὐστρατιάδης, *Κατάλογος Κωδίκων Μ. Λαύρας* (Παρ. 1925).

221. Ἀντ. Λιγνός, *Ἱστορία τῆς νήσου Ὕδρας*, τ. 1–3 (Ἀθ. 1946–1953).

222. Ἀντ. Λιγνός, *Περί τινων προεπαναστατικῶν ἐθίμων τῆς Ὕδρας*, ἐν π. Τὸ Μέλλον τῆς Ὕδρας τ. 6 (1938) σ. 99–100.

223. Ἑρμ. Λούντζης, *Περὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ Ἐνετῶν* (Ἀθ. 1856).

224. Ἰω. Λυκούργης, *Ἡ διοίκησις καὶ δικαιοσύνη τῶν τουρκοκρατουμένων νήσων* (Ἀθ. 1954).

225. Ζ. Μαθᾶς, *Κατάλογος . . . πατριαρχῶν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει . . . Ἐκκλησίας*, ἔκδ. β′ (Ἀθ. 1894).

226. Μ. Μαλανδράκης, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 10 (1937–1938) σ. 319–402.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

227. Μ. Μ α λ α ν δ ρ ά κ η ς, *Νησιωτικὰ Χρονικά*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 11 (1939) σ. 157–238.

228. Ἀ ν δ ρ. Μ ά μ ο υ κ α ς, *Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος*, τ. 1–11 (1839–1852).

229. Ἀ ν δ ρ. Μ ά μ ο υ κ α ς, *Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος. Ὑπὸ διαφόρων ἐθνικῶν Συνελεύσεων συνταχθέντα πολιτεύματα* (Πειρ. 1839).

230. Δ η μ. Μ α ν ά κ α ς, *Ἐσνάφια, ρουσφέτια (συντεχνίαι) Διδυμοτείχου*, ἐν ΑΘΛΓΘ 20 (1955) σ. 139–144.

231. Ἰ. Μ α ν ι α τ ό π ο υ λ ο ς, *Τὸ ναυτικὸν Δίκαιον τῆς Ὕδρας* (Ἀθ. 1939).

232. Γ. Λ. φ ὸ ν Μ ά ο υ ρ ε ρ, *Ὁ ἑλληνικὸς λαός*, τ. Α′, μετάφρ. Ε ὐ σ τ. Κ α ρ α σ τ ά θ η (Ἀθ. 1943).

233. Γ. Μ α ρ ι δ ά κ η ς, *Ἡ ἐν Γλαρέντζᾳ δίκη (1276) μεταξὺ Βιλλεαρδουΐνου, «πρίγκηπα τοῦ Μορέως» καὶ τῆς ντάμας Μαργαρίτας τοῦ Πασσαβᾶ* (Ἀθ. 1958).

234. Μ ι χ. Ι. Μ α ρ κ ό π ο λ ι ς, *Ἡ τελευταία ἐπὶ τουρκοκρατίας διοικητικὴ ὀργάνωσις τῆς Κοινότητος Κάστρου Ναξίας*, ἐν π. Ἑστία 1892, Β′ σ. 333–335.

235. Ἰ ω α κ ε ὶ μ Μ α ρ τ ι ν ι α ν ό ς, *Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Μοσχοπόλεως* (Ἀθ. 1939).

236. Ἰ ω α κ ε ὶ μ Μ α ρ τ ι ν ι α ν ό ς, *Ἡ Μοσχόπολις 1330–1930* (Θεσσ. 1957).

237. Π α ν τ. Μ α ρ τ ι ν ι α ν ό ς, *Ἐκ τοῦ καταστίχου τῆς συντεχνίας τῶν παντοπωλῶν τῆς Μοσχοπόλεως*, ἐν BNJ 7 (1929) σ. 526–528.

238. Π α ν. Δ. Π α π α δ η μ ή τ ρ η ς, *Αἱ Ἀσσίζαι ἐν Εὐβοίᾳ*, ἐν ΑΕΜ 8 (1961) σ. 249–252.

239. Ν ι κ. Μ ά τ σ η ς, *Νομικὰ ἔγγραφα Ὕδρας τῶν ἐτῶν 1782-1826* (Ἀθ. 1964).

240. Χ ρ. Β. Μ α υ ρ ό π ο υ λ ο ς, *Τουρκικὰ ἔγγραφα ἀφορῶντα τὴν ἱστορίαν τῆς Χίου* (Ἀθ. 1920).

241. Κ ω ν σ τ. Μ α χ α ι ρ ᾶ ς, *Ἡ Λευκὰς ἐπὶ Ἐνετοκρατίας 1684-1797* (Ἀθ. 1951).

242. Κ ω ν σ τ. Μ α χ α ι ρ ᾶ ς, *Ναοὶ καὶ Μοναὶ Λευκάδος* (Ἀθ. 1957).

243. Ἰ ω. Μ ε λ ᾶ ς, *Ἱστορία τῆς νήσου Ἰκαρίας*, τ. Β′ (Ἀθ. 1958).

244. Κ ω ν σ τ. Δ. Μ έ ρ τ ζ ι ο ς, *Μνημεῖα μακεδονικῆς ἱστορίας* (Θεσσ. 1947).

245. Κ ω ν σ τ. Δ. Μ έ ρ τ ζ ι ο ς, *Ἠπειρωτικὰ σταχυολογήματα*, ἐν Ἠπ. Ἑστ. 11 (1962) σ. 377–384 καὶ 521–527.

246. Κ ω ν σ τ. Δ. Μ έ ρ τ ζ ι ο ς, *Ἡ συνθήκη Ἐνετῶν - Καλλέργη καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτὴν κατάλογοι*, ἐν Κρ.Χρ. 3 (1949) σ. 262–292.

247. Ἰ ω. Μ ε σ ο λ ω ρ ᾶ ς, *Συμβολική*, τ. Α′ (Ἀθ. 1883).

248. *Μετάφρασις ὑψηλοῦ αὐτοκρ. φιρμανίου, ἤτοι τῆς ὀργανικῆς Διατάξεως τῆς ἐκδοθείσης τὸ 1834 καὶ περιεχούσης τὰ χορηγηθέντα τοῖς Σαμίοις προνόμια* (1839).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

249. Γ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Περὶ τῆς ἀδελφοποιίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῷ Βυζαντίῳ*, ἐν ΤΑ σ. 251–313.

250. Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Νομικὰ ἔθιμα τῆς νήσου Καρπάθου* (Ἀθ. 1926).

251. Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Παραλειπόμενα ἐκ τῶν ἐθίμων τῆς Δωδεκανήσου ἐκ τῆς νήσου Καρπάθου*, ἐν ἐφ. Αὐγὴ Δωδεκανησιακή, φ. 155 τῆς 1 Ἀπριλίου 1927.

252. Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Ἱστορία τῆς Καρπάθου* (Ἀθ. 1940–1949).

253. Μ. Μιχαηλίδης-Νουάρος, *Ἐθιμικὸν Δίκαιον Ἀστυπαλαίας*, ἐν π. Λαογραφία 13 (1951) σ. 125–134.

254. Ἀντ. Μομφερράτος, *Εὑρετήριον καὶ πρόλογοι τῆς Βακτηρίας τῶν Ἀρχιερέων*, ἐν ΔΙΕΕΕ 3 (1889–1891) σ. 129–218.

255. Θεμ. Μπαμίχας, *Κῶδιξ τῶν ναῶν τῆς πόλεως Δελβίνου*, ἐν Ἠπ.Χρ. 5 (1930) σ. 56–75.

256. Εὐάγγ. Μπόγκας, *Δύο ἱστορικὰ ἐνθυμήματα τοῦ 15 αἰ. ἐκ Βορείου Ἠπείρου*, ἐν ΔΙΕΕΕ 13 (1959) σ. 427–429.

257. Φαίδων Μπουμπουλίδης, *Νοτάριοι Ζακύνθου*, ἐν ΕΛΙΕΔ 8 (1958) σ. 112–133.

258. Φαίδων Μπουμπουλίδης, *Τὰ λυτὰ ἔγγραφα τῆς Βιβλιοθήκης Σπ. Λοβέρδου*, ἐν π. Παρνασσὸς 2 (1960) σ. 255–279.

259. Νεκτάριος, *Ἐπιτομὴ Ἱεροκοσμικῆς Ἱστορίας* (Ἐνετία 1758).

260. Δημ. Νικολαΐδης, *Ὀθωμανικοὶ Κώδηκες, ἤτοι Συλλογὴ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ νόμων, κανονισμῶν, διαταγμάτων καὶ ὁδηγιῶν τῆς ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας ...* (Κπ. 1869).

261. Δημ. Νικολαΐδης, *Ὀθωμανικοὶ Κώδικες*, τ. 1–4 (Κπ. 1889–1891).

262. Ἰω. Ν. Νικολαΐδης, *Ζαγορισιακὰ θέσμια*, ἐν π. Ἠπ.Ἑστ. 12 (1963) σ. 1–5.

263. Στέφ. Ξανθουδίδης, *Συνθήκη μεταξὺ τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας καὶ Ἀλεξίου Καλλιέργου*, ἐν π. Ἀθηνᾶ 14 (1902) σ. 283–331.

264. Στέφ. Ξανθουδίδης, *Κανονικὰ πεσκέσια μ. Κρήτης*, ἐν π. Χριστιανικὴ Κρήτη 2 (1914) σ. 59–108.

265. Στέφ. Ξανθουδίδης, *Δουκικὰ διατάγματα, πατριαρχικὰ σιγίλλια καὶ γράμματα*, ἐν π. Χριστ. Κρήτη 2 (1914) σ. 194–246.

266. Στέφ. Ξανθουδίδης, *Φιρμάνιον αὐτοκρατορικόν*, ἐν π. Χριστ. Κρήτη 2 (1914) σ. 237–245.

267. Στέφ. Ξανθουδίδης, *Ἡ Ἑνετοκρατία ἐν Κρήτῃ* (Ἀθ. 1939).

268. Γ. Ι. Οἰκονομίδης, *Βεράτιον καὶ φιρμάνιον μ. Κρήτης*, ἐν π. Χριστ. Κρήτη 2 (1914) σ. 109–120.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

269. Κ. Γ. Οἰκονόμου, *Γαμήλια ἔθιμα ἐν Σιατίστῃ*, ἐν π. Μακεδονικὰ 1 (1940) σ. 264–276.

270. *Ὅροι καὶ διαταγαὶ τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἀδελφότητος τῶν Γραικῶν κατοίκων εἰς τὴν πόλιν . . . τοῦ Τριεστίου* (Ἐνετ. 1787). Ἀνατύπωσις: Τεργέστη 1835.

271. Δ. Παναγιωτίδης, *Κῶδιξ τοῦ ιη' αἰ. κατὰ προικοδοσιῶν ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει Παραμυθίας*, ἐν ΠΕΦΣΚ 27 (1900) σ. 307–312.

272. Νικ. Πανταζόπουλος, *Ἀπὸ τῆς «λογίας» παραδόσεως εἰς τὸν Ἀστικὸν Κώδικα* (Ἀθ. 1947).

273. Νικ. Πανταζόπουλος, *Ὁ Ἰωάννης Γενατᾶς καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς Δικαιοσύνης ἐπὶ Καποδιστρίου*, ἐν π. Ἀθηνᾶ 53 (1949) σ. 297–318.

274. Νικ. Πανταζόπουλος, *Λαϊκαὶ καὶ «λόγιαι» ἐπιδράσεις εἰς τὸ Δίκαιον τῆς Ἐπαναστάσεως*, ἐν π. Γνώσεις 1 (1958) τεῦχ. 7–8, σ. 77–89.

275. Νικ. Πανταζόπουλος, *Ἐκκλησία καὶ Δίκαιον εἰς τὴν Χερσόνησον τοῦ Αἵμου ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν τ. Μνημόσυνον Περ. Βιζουκίδου (1960–1963) σ. 685–775.

276. Σπ. Π. Παπαγεώργιος, *Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κερκύρας* (Κέρκυρα 1920).

277. Π. Ν. Παπαγεωργίου, *Αἱ Σέρραι καὶ τὰ προάστεια, τὰ περὶ τὰς Σέρρας καὶ ἡ Μονὴ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου*, ἐν B.Z. 3 (1894) σ. 225–329.

278. Ἀθ. Παπαδόπουλος Κεραμεύς, *Ἔκθεσις παλαιογραφικῶν καὶ φιλολογικῶν ἐρευνῶν ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ*, ἐν ΠΕΦΣΚ Παράρτημα ΙΖ' τόμου (Κπ. 1886) σ. 3–64.

279. Ἀθ. Παπαδόπουλος Κεραμεύς, *Ἑλληνικοὶ Κώδικες ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ Μονῆς Σουμελᾶ*, ἐν ΒΧΠ 19 (1912) σ. 282–322.

280. Ἀθ. Παπαδόπουλος Κεραμεύς, *Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας*, τ. 1–5 (Πετρούπολις 1891–1898).

281. Κωνστ. Συμ. Παπαδόπουλος, *Εἰδήσεις περὶ τῆς Κοινότητος καὶ τῆς δημογεροντίας Σμύρνης πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 καὶ ἡ τότε κατὰ τόπους ἀνάπτυξις τοῦ κοινοτισμοῦ καὶ χειραφέτησις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας*, ἐν π. Μικρ. Χρ. 9 (1961) σ. 1–41.

282. Χαριλάου Παπαϊωάννου, *Κῶδιξ Α τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου*, ἐν π. Φῶς (Λευκωσίας) 1 (1911) σ. 225–244.

283. Πολύδ. Παπαχριστοδούλου, *Τὰ ἐσνάφια καὶ ἡ οἰκονομικὴ καὶ πνευματικὴ ἄνθησις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν ΑΘΛΓΘ 6 (1951) σ. 54–57.

284. Ι. Ν. Παραγυιός, *Περὶ γαμβρικίου*, ἐν ἐφ. Καρπαθιακή, φ. 6 Μαρτίου 1953.

285. Μ. Παρανίκας, *Ἱστορία Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἐκ τῶν πηγῶν συνταχθεῖσα* (Ἀθ. 1885).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

286. *«Παράρτημα τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως»*, εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Δακίας (βλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 157).

287. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Ἡ Ἄνδρος*, τ. 1–2 (Ἀθ. 1925 καὶ 1927).

288. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Νομικὰ ἤθιμα τῆς νήσου Ἄνδρου*, ἐν ΑΟΚΕ 5 (1925) σ. 151–174.

289. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Κυκλαδικὰ θέσμια, μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων*, ἐν ΑΙΔ 6 (1939) σ. 212–261.

290. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Προνόμια καὶ διοίκησις τῶν Κυκλάδων ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν π. Ἀνδριακὰ Χρονικὰ 1 (1948) σ. 120–150.

291. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Αἱ Κυκλάδες ὑπὸ τοὺς Ρώσσους (1770-1774) μετ' ἀνεκδότων ἐγγράφων*, ἐν ΕΕΚΜ 1 (1961) σ. 234–292.

292. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Κατάκτησις τῶν Κυκλάδων ὑπὸ τῶν Τούρκων*, ἐν ΕΕΚΜ 1 (1961) σ. 215–233.

293. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Μονὴ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἢ Ἁγίας*, ἐν π. Ἀνδριακὰ Χρονικὰ 10 (1961) σ. 17–172.

294. Δ η μ. Π α σ χ ά λ η ς, *Τουρκοκρατούμεναι Κυκλάδες. Ἀρχαὶ ἐν Ἄνδρῳ ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν ΕΕΚΜ 2 (1962) σ. 36–66.

295. Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, *Νοταριακαὶ πράξεις Παξῶν* (Ἀθ. 1958).

296. Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, *Νοταριακαὶ πράξεις Μυκόνου, τῶν ἐτῶν 1663–1779* (Ἀθ. 1960).

297. Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, *Νομικὰ ἔγγραφα Σίφνου τῆς συλλογῆς Γ. Μαριδάκη (1684-1835) μετὰ συμβολῶν εἰς τὴν ἔρευναν τοῦ Μεταβυζαντινοῦ Δικαίου* (Ἀθ. 1956).

297α Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, *Ὁ κῶδιξ τοῦ νοταρίου Ἀθηνῶν Παναγῆ Πούλου 1822-1833* (Ἀθ. 1957).

298. Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, Α) *Νοταριακαὶ πράξεις Κεφαλληνίας τῆς συλλογῆς Ε. Μπλέσσα, τῶν ἐτῶν 1701-1856*, Β) *Ἔγγραφα τῆς Ἠπείρου καὶ ἱερῶν Μονῶν Αἰτωλίας, τῶν ἐτῶν 1701-1887* (Ἀθ. 1962).

299. Γ. Α. Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ς, Α) *Νοταριακαὶ πράξεις Χίου τῶν ἐτῶν 1724-1780*, Β) *Ἔγγραφα Ρόδου καὶ Καστελλορίζου, τῶν ἐτῶν 1847-1874* (Ἀθ. 1963).

300. Σ π. Π λ α τ ά κ η ς, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Κρήτης καὶ τὴν δημογεροντίαν Ἡρακλείου*, ἐν Κρ.Χρ. 14 (1960) σ. 335–376.

301. *Πολίτευμα τῶν Ἡνωμένων Ἐπαρχιῶν τῶν Ἰωνικῶν Νήσων . . . ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ εἰς τὸ νεοελληνικὸν ἰδίωμα*, παρὰ Π. Π ε τ ρ ί δ ο υ . . . (Κέρκ. 1818).

302. Ἰ. Δ. Π ρ α τ ί δ η ς, *Καταστατικὸν Συντροφίας Ἀμπελακίων*, ἐν Ν. Ἑλ. 14 (1917) σ. 381–388.

303. *Πρακτικὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας* (Κπ. 1839).

304. *Πράξεις τῆς πέμπτης Γερουσίας τοῦ Ἡνωμένου Κράτους τῶν Ἰονικῶν Νήσων . . . ἐπὶ τῆς τετάρτης αὐτῆς συναθροίσεως, συγκροτηθείσης τὸ ἔτος 1837.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

305. *Πράξεις τῆς ἑβδόμης Γερουσίας . . . τῶν Ἰονίων Νήσων, . . . ἐπὶ τὴν πρώτην αὐτῆς συνάθροισιν, . . . τὸ ἔτος 1840.*

306. *Πράξεις τῆς ὀγδόης Γερουσίας . . . τῶν Ἰονίων Νήσων . . . ἐπὶ τὴν δευτέραν αὐτῆς συνάθροισιν . . . τὸ ἔτος 1847 . . .*

307. *Προνομίων (Τὰ περὶ τῶν—) ἐπίσημα ἔγγραφα*, ἐν Ἐκκλ.Ἀλ. 3 (1833) σ. 564–570, τ. 4 (1883–1884) σ. 126–135, 174–178 καὶ 470.

308. Ἰ ω. Π ρ ω τ ό δ ι κ ο ς, *Ἔγγραφον τῆς Κοινότητος Πάρου πρὸς τὸν καπουδὰν πασᾶν*, ἐν π. Ἀθήναιον 8 (1879) σ. 228–230.

309. Ι. Μ. Ρ ά λ λ η ς – Μ. Π ο τ λ ῆ ς, *Σύνταγμα τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων*, τ. 1–6 (Ἀθ. 1852–1859).

310. Ἰ. Ρ ω μ α ν ό ς, *Γρατιανὸς Ζώρζης, αὐθέντης Λευκάδος* (Κέρκ. 1870).

311. Ἰ. Ρ ω μ α ν ό ς, *Ἀνδηγανικὸν δίπλωμα τοῦ ταραντινοῦ ἡγεμόνος Φιλίππου τοῦ Β΄*, ἐν ΔΙΕΕΕ 2 (1899) σ. 587–608.

312. Ε ὐ ά γ γ. Σ α β ρ ά μ η ς, *Ζαγοριακὰ θέσμια περὶ προικός*, ἐν π. Ἐκκλ. Φάρος 35 (1936) σ. 350–363.

313. Κ. Σ ά θ α ς, *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη*, τ. 1–7 (1872–1894).

314. Κ. Σ ά θ α ς, *Ἡ ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν διαθήκη Μωάμεθ τοῦ Προφήτου καὶ τὸ Χάττη σερίφιον τοῦ σουλτάνου Σελίμ*, ἐν π. Χρυσαλλὶς 3 (1865) σ. 609–615.

315. Κ. Σ ά θ α ς, *Διάταγμα Χαζῆ Χασὰν περὶ Πολυκάνδρου*, ἐν π. Χρυσαλλὶς 5 (1868) σ. 142.

316. Γ. Σ ά κ κ α ρ η ς, *Ἱστορία τῶν Κυδωνιῶν* (Ἀθ. 1920).

317. Ἰ. Σ α κ κ ε λ ί ω ν, *Ἀνέκδοτά τινα*, ἐν π. Πανδώρα 18 (1868) σ. 145–151.

318. Ἰ. Σ α κ κ ε λ ί ω ν, *Σουλτανικὸν βεράτιον*, ἐν π. Σωτὴρ 9 (1886) σ. 269–276.

319. Ἰ. Σ α κ κ ε λ ί ω ν, *Ἔγγραφα ἱστορικά*, ἐν π. Παρνασσὸς 19 (1886–1887) σ. 126–132.

320. Δ η μ. Σ ά ρ ρ ο ς, *Ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ βιλαετίου Ζαγορίου*, ἐν Δωδώνῃ, Ἠπειρωτικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1899, σ. 83–86.

321. Δ η μ. Σ ά ρ ρ ο ς, *Παλαιογραφικὸς ἔρανος*, ἐν ΠΕΦΣΚ 33 (1910–1911) σ. 61–122.

322. Δ η μ. Σ ά ρ ρ ο ς, *Ζαγοριανῶν θεσμίων ἔρευνα*, ἐν Ἠπ. Χρ. 2 (1927) σ. 286–301.

323. Λ. Σ γ ο ύ τ α ς, *Νομοκάνων Μανουὴλ Μαλαξοῦ*, ἐν π. Θέμις 7 (1856) σ. 165–246.

324. Λ. Σ γ ο ύ τ α ς, *Σύνταγμα κατ' ἀλφάβητον Βλαστάρη Κριτοπούλου*, ἀπόσπασμα, ἐν π. Θέμις 7 (1856) σ. 246–257.

325. Ἀ λ έ ξ η ς Δ. Σ ε β α σ τ ά κ η ς, *Τὸ δημόσιον Δίκαιον ἐν Σάμῳ κατὰ τὴν τουρκοκρατίαν, τὴν Ἐπανάστασιν καὶ τὸ ἡγεμονικὸν καθεστώς*, (Θεσσ. 1959).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

326. Δ η μ. Σ ε ρ ε μ έ τ η ς, *Προσπάθειαι περισυλλογῆς ἐθίμων ἐν Ἑλλάδι κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους*, ἐν π. Ἀρμενόπουλος 13 (1959) σ. 653–662 καὶ τ. 14 (1960) σ. 774–762.

327. Δ η μ. Σ ε ρ ε μ έ τ η ς, *Ἡ Δικαιοσύνη ἐπὶ Καποδίστρια* (Θεσσ. 1959).

328. Ἀ. Σ ι γ ά λ α ς, *Ἐπιστολαὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καπουκεχαγιάδων τῆς Σύρου ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 2 (1929) σ. 11–96.

329. Ἀ. Σ ι γ ά λ α ς, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν κοτζαμπάσηδων*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 3 (1930) σ. 69–88.

330. Ἀ. Σ ι γ ά λ α ς, *Ἡ πατέντα τῶν κοτζαμπάσηδων*, ἐν Ἡμερολ. τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος τοῦ 1930, σ. 403–421.

331. Ἀ. Σ ι γ ά λ α ς, *Πατριαρχικαὶ πράξεις, φερμάνια καὶ ἄλλα τινὰ ἔγγραφα*, ἐν π. Μακεδονικὰ 1 (1940) σ. 277–323.

332. Ξ. Σ ι δ ε ρ ί δ η ς, *Περί τινος ἀντιγράφου τοῦ νομοκάνονος τοῦ Μαλαξοῦ*, ἐν ΠΕΦΣΚ 30 (1908) σ. 182–205.

333. Β α σ. Σ κ α φ ι δ ᾶ ς, *Τὰ προνόμια τοῦ Μετσόβου*, ἐν π. Ἠπ.Ἐστ. 1 (1952) σ. 657–680.

334. Β α σ. Σ κ α φ ι δ ᾶ ς, *Ἱστορία τοῦ Μετσόβου*, ἐν π. Ἠπ.Ἐστ. 10 (1961) σ. 965–974, 1056–1060, τ. 11 (1962) σ. 16–21, 106–112, 205–209, 289–295, 385–392, 528–535, 610–615, 697–709, 793–808, 907–914, τ. 12 (1963) σ. 16–21, 107–112, 193–200, 291–299, 391–398, 502–508, 704–711, 790–797, τ. 13 (1964) σ. 19–27, 112–117, 204–211 καὶ 312–320.

335. Ἀ ν δ ρ. Σ κ ι ᾶ ς, *Διόρθωσις εἰς τὸ Χρονικὸν τοῦ Παναρέτου*, ἐν Ν.Ἑλ. 4 (1907) σ. 490.

336. Σ τ. Σ κ ο π ε τ έ α ς, *Ἔγγραφα ἰδιωτικὰ ἐκ Λ. Μάνης, τῶν ἐτῶν 1547–1830*, ἐν ΕΑΙΕΔ 3 (1950) σ. 60–117.

337. Σ τ. Σ κ ο π ε τ έ α ς, *Διαθῆκαι ἐκ τῆς Λ. Μάνης*, ἐν ΕΑΙΕΔ 6 (1955) σ. 100–121.

338. Ἰ. Ν. Σ ό ν τ η ς, *Ἡ περὶ τοῦ Νομικοῦ Συνταγματίου τοῦ Ὑψηλάντη πραγματεία τοῦ . . . Παν. Ζέπου*, ἐν ΑΙΔ 5 (1938) σ. 70–142.

339. Εὐ ρ. Σ ο ύ ρ λ α ς, *Ἀπὸ τὸν ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον τῶν ὑποδούλων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης ἐπὶ τουρκοκρατίας*, ἐν Ἠπ.Χρ. 4 (1929) σ. 206–234.

340. Ἀ λ έ ξ ι ο ς Σ π α ν ό ς, *Ἐγχειρίδιον περὶ συνοικεσίων*, ἐν τῇ ὑπ' αὐτοῦ μεταφράσει τῆς Ἑξαβίβλου (1744) σ. 495–562.

341. Ἀ θ. Σ π υ ρ ι δ ά κ ι ς, *Ἔγγραφα παλαιὰ 40*, ἐν Δελτίῳ τῆς ἐν Ἁλμυρῷ Φιλαρχαίου Ἑταιρείας τῆς Ὄθρυος 3 (1900) σ. 11–13.

341α Κ. Σ π υ ρ ι δ ά κ ι ς, *Τὸ ἀρχιερατικὸν ἔγγραφον διαζυγίου τοῦ ἰατροῦ Γεωργίου Χοϊδᾶ*, ἐν Κυπ.Σπ. 28 (1964) σ. 207–214.

342. Ἐπ. Ἰ. Σ τ α μ α τ ι ά δ η ς, *Σαμιακά, ἤτοι ἱστορία τῆς νήσου Σάμου*, τ. 1–4 (Σάμος 1881–1891).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

343. Ἐπ. Ι. Σταματιάδης, *Ἐκκλησιαστικὰ σύλλεκτα* (Σάμος 1891).

344. Ν. Σταυρινίδης, *Ἀνέκδοτα ἔγγραφα τῆς τουρκοκρατίας ἐν Κρήτῃ*, ἐν Κρ.Χρ. 1 (1947) σ. 84–122, τ. 2 (1948) σ. 152–166.

345. Ἀναστ. Στεφάνου, *Ἀπὸ τὴν αὐτοδιοίκηση τοῦ Ζαγορίου*, ἐν Ἠπ.Ἑστ. 4 (1955) σ. 622–627, 734–741, 883–891, 989–995 καὶ 1091–1094.

346. *Σύνταγμα τοῦ Ἰονίου Κράτους τῶν 1817, ὡς νῦν ὑπάρχει μετερρυθμισμένον, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ πρωτοτύπου, ᾧπερ ἐπισυνάπτεται ἡ ἐν Παρισίοις συνθήκη τῶν 1815 καὶ ὁ πίναξ ἀναλυτικὸς τῶν περιεχομένων ἐν τῷ Συντάγματι* (Κέρκυρα 1855).

347. *Σύστημα ἢ διαταγαὶ κατὰ κοινὴν ψῆφον ἁπάσης τῆς συνελεύσεως τῆς ἐν Μακεδονίας πόλεως Μελενίκου . . .* (Βιέννη 1813).

348. Βασ. Σφυρόερας, *Γάμοι καὶ διαζύγια στὴ Νάξο τοῦ ιζ′ καὶ ιη′ αἰώνων (ἀνέκδοτα ἔγγραφα ἀπὸ τὸν Κώδικα Α τῆς μητροπόλεως Παροναξίας)*, ἐν π. Κυκλαδικὰ 1 (1956) σ. 33–46, 95–99 καὶ 265–275.

349. Βασ. Σφυρόερας, *Οἱ δραγομάνοι τοῦ στόλου. Ὁ θεσμὸς καὶ οἱ φορεῖς.* (Ἀθ. 1965), αὐτοτελῶς καὶ ἐν ΕΜΑ 14 (1964) σ. 1–192.

350. Κωνστ. Τζιόβας, *Συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν τῶν ἠπειρωτικῶν θεσμίων*, ἐν Ἠπ.Χρ. 5 (1930) σ. 52–55.

351. Μεν. Τουρτόγλου, *Ὁ διοργανισμὸς τῶν δικαστηρίων καὶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἐγκληματικὴ διαδικασία τοῦ 1830 (Κριτικαὶ παρατηρήσεις Ἀλ. Πάλμα– Ἀπαντήσεις Ι. Γενατᾶ)* ἐν ΕΑΙΕΔ 8 (1958) σ. 1–102.

352. Κωνστ. Τριανταφυλλόπουλος, *Τὸ νομοσχέδιον περὶ Ἀρμενοπούλου καὶ ἐθίμων καὶ ἡ Ἔκθεσις τῆς νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς*, ἐν Πρακτικὰ Α′ Συνεδρίου Δικηγορικῶν Συλλόγων τοῦ Κράτους (Ἀθ. 1928) σ. 286–298.

353. Κωνστ. Τριανταφυλλόπουλος, *Ἡ ἱστορία τῶν σχεδίων τοῦ ἑλληνικοῦ ἀστικοῦ κώδικος*, ἐν ΑΙΔ 4 (1937) σ. 433–449.

354. Κωνστ. Τριανταφυλλόπουλος, *Ἡ πρώτη ἑλληνικὴ μετάφρασις τοῦ γαλλ. ἐμπορ. κώδικος καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς διδάγματα*, ἐν ΑΙΔ 10 (1943) σ. 381–383.

355. Κωνστ. Τριανταφυλλόπουλος, *Ἡ πολιτικὴ Δικαιοσύνη ἐπὶ Καποδίστρια*, ἐν ΠΑΚ 23 (1946) σ. 472–490.

356. Κωνστ. Τριανταφυλλόπουλος, *Ἡ πρώτη προσπάθεια κωδικοποιήσεως βυζαντινορωμαϊκοῦ Δικαίου*, ἐν ΕΕΝ 29 (1962) σ. 521–528.

357. Κ. Τσαπαλιάρης, *Ἡ νῆσος Ἰκαρία διὰ μέσου τῶν αἰώνων . . .* (Ἀθ. 1927).

358. Ἠλία Τσιτσέλη, *Ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐν ταῖς Ἰονίοις Νήσοις ἐπὶ Ἐνετοκρατίας*, ἐν π. Ἐπ.Φιλ.Συλλ. Παρνασσὸς 8 (1904) σ. 168–182.

359. Νικ. Τωμαδάκης, *Τουρκογραικικά*, ἐν ΕΕΚΣ 1 (1938) σ. 130–137.

360. Νικ. Τωμαδάκης, *Ναοὶ καὶ θεσμοὶ τῆς ἑλλ. Κοινότητος Λιβόρνου*, ἐν ΕΕΒΣ 16 (1940) σ. 81–127.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

361. Νικ. Τωμαδάκης, *Βιβλιογραφία τῆς Ἐπαναστάσεως 1866-1869,* ἐν ΕΕΚΣ 2 (1939) σ. 198–238.

362. Εὐμένιος Φανουράκης, *Ἀνέκδοτα ἐκκλ. ἔγγραφα τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας, ἀποκείμενα ἐν τῷ Μουσείῳ Ἡρακλείου,* ἐν Κρ.Χρ. 1 (1947) σ. 155–172, 256–274, τ. 2 (1948) σ. 109–128, 299–317 καὶ 454–468.

363. Εὐμένιος Φανουράκης (ἐπ. Λάμπης καὶ Σφακίων), *Ἐγκύκλια γράμματα μ. Ἡρακλείας Ἰγνατίου,* ἐν π. Ὀρθοδοξία 29 (1954) σ. 78–83.

364. Θ. Ν. Φιλαδελφεύς, *Περὶ τραχώματος,* ἐν π. Ἁρμονία 2 (1901) σ. 258–268.

365. *Φιρμάνιον σουλτάνου Ἀπτοὺλ Μετζὴτ πρὸς πΚ. Γερμανὸν Δ',* ἐν Ἐκκλ.Ἀλ. 3 (1882–1883) σ. 749.

366. Ἰωακεὶμ Φορόπουλος, *Ἀνάλεκτα ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων,* ἐν Ἐκκλ.Ἀλ. 20 (1900) σ. 77–80, 108, 145–148, 365–368, 382–384, 407–408, 416, 451–453 καὶ 460–461.

367. Ἱππ. Φραγκόπουλος, *Ὁ θεσμὸς τῆς Δημογεροντίας στὴν Κάλυμνο,* ἐν π. Δωδεκανησιακὸν Ἀρχεῖον 3 (1958) σ. 177–189.

368. Κ. Φρόντζος, *Ἠπειρωτικὰ ἔθιμα,* ἐν Ἠπ.Ἐστ. 4 (1955) σ. 211–232, 315–324 καὶ 533–539.

369. Διον. Φωτεινός, *Ἱστορία τῆς πάλαι Δακίας,* τ. 1–3 (Βιέννη 1818–1819).

370. Δημοσθ. Χαβιαρᾶς, *Σουλτανικὰ φιρμάνια περὶ τῶν προνομίων τῆς νήσου Σύμης καὶ τῶν λοιπῶν Νοτίων Σποράδων,* ἐν ΔΙΕΕΕ 6 (1901–1904) σ. 321–350.

371. Δημοσθ. Χαβιαρᾶς, *Ἡ ἐν Τήλῳ Ἱ. Μονὴ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος,* ἐν π. Μικρασ. Ἡμερολ. τοῦ 1911, σ. 262–268.

372. Μηνᾶς Χαμουδόπουλος, *Πατριαρχικαὶ πινακίδες,* ἐν Ἐκκλ.Ἀλ. 2 (1881–1882) σ. 261–264, 277–281, 293–298, 315–317, 328–332, 346–349, 360–363, 429–431, 441–444, 479–483, 527–529, 537–539, 549–551, 570–571, 589–590, 619–621, 631–635 καὶ 663–667.

373. Μηνᾶς Χαμουδόπουλος, *Τὸ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσχῦον Δίκαιον,* ἐν Ἐκκλ. Ἀλ. 2 (1881–1882) σ. 565–570, 581–584 καὶ 637–638.

374. Ἀντ. Ν. Χαροκόπος, *Ὁ θεσμὸς τῆς Δημογεροντίας ἐν Χίῳ ἐπὶ τουρκοκρατίας* (Χίος 1960).

375. Ἀνάργ. Ἀ. Χατζῆ–Ἀναργύρου, *Τὰ Σπετσιωτικά, ἤτοι συλλογὴ ἱστορικῶν ἐγγράφων . . .,* τ. 1–3 (1861, 1925, 1926).

376. Ν. Κ. Χατζῆ–Κωστῆς, *Σμυρναϊκὰ ἀνάλεκτα,* β' ἔκδ. (Ἀθ. 1906).

377. Κ. Χατζηψάλτης, *Ἐκκλησιαστικὰ δικαστήρια Κύπρου ἐπὶ Φραγκοκρατίας,* ἐν π. Κυπ. Σπ. 19 (1955) σ. 23–34.

378. Π. Χιώτης, *Ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα Ἑπτανήσου,* τ. 6 (Ζάκ. 1888).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

379. Π. Χιώτης, *Σειρᾶς Ἱστορικῶν Ἀπομνημονευμάτων* τ. 3 (Κέρκυρα 1863).

380. Μελισσηνὸς Χριστόδουλος, *Τὰ Τάταυλα, ἤτοι ἱστορία τῶν Ταταούλων* (Κπ. 1913).

381. Κ. Χρυσάνθης, *Μία ἀναφορὰ πρὸς τὸν βαλῆν Σάββαν πασᾶν (1878)*, ἐν π. Κυπ. Σπ. 18 (1954) σ. ϟγ'–ρα'.

382. Λ. Χρυσανθόπουλος, *Συλλογὴ τοπικῶν τῆς Ἑλλάδος συνηθειῶν* ('Αθ. 1853).

383. *Χρυσόβουλλον 11 Μαρτίου 1710 τσάρου Μεγάλου Πέτρου, ὑπὲρ Γραικῶν τῆς πόλεως Νίζνα*, ἐν π. Ἑρμῆς ὁ Λόγιος, 1819, σ. 749.

384. L. Alishan, *Assises d'Antioche, réproduites en français et publiées au sixième centenaire de la mort de Sempad, le connétable, leur ancien traducteur arménien* (Venise 1876).

385. Ph. Argenti, *Chius vincta, or the occupation of Chios by the Turks (1566)*, (Cambridge 1941).

386. *Atti emanati dal primo Parlamento degli Stati Uniti delle Isole Jonie ... dalla sua prima sessione sino al termine della quinta* (Corfù 1822).

387. *Atti emanati dal secondo Parlamento degli Stati Uniti delle Isole Jonie ... durante la sua seconda sessione tenuta nell'anno 1825* (Corfù 1825).

388. *Atti emanati dal secondo Parlamento degli Stati Uniti delle Isole Jonie... durante la sua terza et ultima sessione ordinaria tenuta nell'anno 1827* (Corfù 1827).

389. *Atti emanati dal terzo Parlamento ... durante la sua seconda sessione tenuta nell'anno 1830* (Corfù 1830).

390. *Atti emanati dal quarto Parlamento ... durante la sua prima sessione tenuta nell'anno 1833* (Corfù 1833).

391. A. E. Bakalopoulos, *Thasos, son histoire, son administration de 1453 à 1912* (Paris 1953).

392. St. Berechet, *Deux lois byzantines en traduction roumaine*, en Actes du IIIe Congrès Intern. d'Études byzantines (Athènes 1932) σ. 179–183.

393. St. Berechet, *Izvoarele* (Jasi 1934).

394. St. Berechet, *Der Einfluss d. byz. auf d. alte rumanisches Recht*, ἐν Μνημόσυνα Παππούλια (1934) σ. 29–44.

395. St. Berechet, *Legătura dintre dreptul bizantin şi românese* (1937).

396. St. Berechet, *I riflessi del diritto canonico bizantino dapo la caduta di Costantinopoli sul diritto canonico romeno*, ἐν Studi bizantini e neoellenici 5 (1939) σ. 586–598.

397. G. von Beseler, (βιβλιοκρισία τοῦ ὑπ' ἀριθ. 131 βιβλίου), ἐν BNJ 16 (1940) p. 255–263.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

398. Beugnot, *Assises de Jérusalem, ou recueil des ouvrages de jurisprudence composés pendant le* XIII *siècle dans les royaumes de Jérusalem et de Chypre*, I–II (Paris 1843).

399. I. A. Buchon, *Le livre de la Conqueste de la Princée de la Morée ...*, (Paris 1845).

400. Nestor Camariano, *L'organisation et l'activité de la compagnie des marchands grecs de Sibiu*, ἐν π. Balcania 6 (1943) σ. 201–241.

401. Nestor Camariano, *La Chronique de la Morée sur les combats de Jean Assen avec les Latins*, ἐν π. Balcania 7 (1954) σ. 349–362.

402. Nestor Camariano, *Biblioteca Academiei Române, Catalogul manuscriptelor greceşti*, tomul II (Bucarest 1940).

403. Nestor Camariano, *Despre noua editie critica «Legiurii Caragea»*, ἐν π. Studii, Revista de Istorie, 10 (1957) σ. 179–191.

404. P. Canciani, *Barbarorum leges antiquae* III (Ven. 1785).

405. Capodistria, *Correspondance du Comte J.—*, 1–4 (Genève 1839).

406. M. Caravocyro, *Droit successoral en Turquie* (1898).

407. Gh. Cront, *Exabiblul lui Armenopol*, ἐν π. Studii Revista de Istorie 16 (1963) σ. 817-841.

408. M. Crusius, *Turcograeciae libri octo* (Basiliae [1584]).

409. E. Dallegio d'Alessio, *Le texte grec du traité conclu par les Génois de Galata avec Mehmet II, le 1er Juin 1453*, ἐν π. Ἑλληνικὰ 11 (1939) σ. 115–124.

410. I. B. Donado, *Viaggi a Costantinopoli* (Ven. 1688).

411. E. Elian, *Les rapports byzantinoromânes*, ἐν Byzantinoslavica 19 (1958) σ. 213-225.

412. Ach. Emilianides, *The «Hellenic Laws» of Cyprus and the Hexabibles of Armenopoulos*, ἐν TA, σ. 33–38.

413. V. Faucher, *Assises du royaume de Jerusalem*, 1–2 (Rennes 1839, 1840).

414. Val. Georgescu, *Protimisisul in «Manualele de legi» din 1765, 1766 şi 1777 ale lui Michail Fotino*, ἐν Studii şi materiale de istorie medie 5 (1962) σ. 281–333.

415. E. Gerland, *Das Archiv d. Herzogs von Candia* (1899).

416. V. Grumel, *Les regestes des actes du Patriarcat de Constantinople*, 1–3 (1932–1947) des années : 381–1206.

417. Joseph von Hammer, *Geschichte d. Osmanischen Reiches*, 1–10 (Pest 1827–1835).

418. G. E. Heimbach, *Const. Harmenopuli, Manual legum, sive Hexabiblos* (1851).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

419. C. W. C. Heimbach, *Griechisch-römisches Recht im Mittelalter und in d. Neuzeit*, ἐν *Griechenland geographisch, geschichtlich und culturhistorisch ... in Monographien dargestellt* (Leipzig 1870) τ. 7 σ. 191–471, τ. 8 σ. 1–106 = Ersch – Gruber, Allgemeine Encyklopädie d. Wissenschaften u. Künste, τ. 86, 87.

420. K. Hopf, *Venetobyzantinische Analekten* (1859).

421. *Indreptarea Legii 1652* (Buc. 1962).

422. J. Jegerlehner, *Beiträge zur Verwaltungsgeschichte Kandias im XIV. Jahrh.* ἐν B.Z. 13 (1904) σ. 435–479.

423. Josef Kabrda, *Ὁ τουρκικὸς Κώδηκας (kanunnamé) τῆς Λαμίας* (μετάφρ. Στεφ. Παπαδοπούλου) ἐν π. Ἑλληνικὰ 17(1962) σ. 202–218.

424. F. Kausler, *Les livres des Assises et des usages deu réaume de Jérusalem.* I (Stuttgart 1839).

425. J. Lamonte, *Three Questions concerning the Assises de Jérusalem*, ἐν Byzantina – Metabyzantina 1 (1946) σ. 201–211.

426. E. Legrand, *Notice biographique sur Jean et Théodose Zygomalas* (Paris 1889).

427. *Le tre costituzioni (1800, 1803, 1817) delle Sette Isole Jonie ed i relativi documenti* ... (Corfù 1849).

428. Jean Longnon, *Livre de la Conqueste de la Princée de la Morée* ... (Paris 1911).

429. *Mémoire confidentiel sur le Hatti imperiale du 30 Novembre 1875* (Athènes 1876).

430. J. P. Migne, *Patrologiae graecae cursus completus*, τ. 1–161 (1857–1866).

431. F. Miklosich – J. Müller, *Acta et diplomata graeca medii aevi*, τ. 1–6 (1860–1887).

432. J. Mortreuil, *Histoire du droit byzantin*, τ. 1–3 (Paris 1843–1846).

433. Ignace Mouradja d'Ohsson, *Tableau général de l'Empire ottoman*, τ. 1–7 (Paris 1788–1824).

434. A. Mustoxidi, *Delle cose corciresi*, τ. Α' (Corfù 1848).

435. Jac. Rizo Neroulos, *Analyse raisonnée de l'ouvrage intitulé «Charte Turque»*, χφ. Δημ. Βιβλιοθήκης Γενεύης.

436. Gabriel Noradounghian, *Recueil d'actes internationaux de l'empire ottoman*, τ. 1–4 (Paris 1897, 1903).

437. *Novissimum Statutorum ac Venetarum legum volumen* ... (Ven. 1729).

438. C. Pagano, *Delle impresse e del dominio dei Genovesi nella Grecia* (Genova 1846).

439. C. G. Papadopoulos, *Les privilèges du Patriarchat* (Paris 1924).

440. Pavlov, *Περὶ τοῦ κεφ. 50 τῆς Κορμτσάϊα Κνίγκα* (Μόσχα 1887) (ρωσιστί).

441. J. Peretz, *Curs de istoria dreptului român* (Buc. 1931).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

442. *Pravilniceasca Condica 1780*, editie critica (Buc. 1957).

443. *Précis historique sur l'état actuel de l'Église orthodoxe en Orient*, ἐν Courrier de la Grèce, φ. 4, 5, 6 (Δεκ. 1829 καὶ Ἰαν. 1830).

444. G. Recoura, *Les Assises de Romanie* (Paris 1930).

445. P. Ricaut, *Histoire de l'état présent de l'Église grecque* (Middlebourg 1692).

446. J. Richard, *Le royaume latin de Jérusalem* (Paris 1953).

447. M. Richard, *Répertoire des Bibliothèques et des catalogues de mss grecs*, β′ ἔκδ. (Paris 1958).

448. C. N. Sathas, *Documents inédits relatifs à l'histoire de la Grèce*, τ. 3 (Paris 1882).

449. John Schmitt, *The Chronicle of the Morea* ... (London 1904).

450. R. Sekaly, *Catalogue des firmanes, berats et bouyourouldis imperiaux ottomans dépuis l'année 930 de l'Hégire (1498) jusqu'à l'année 1314 (1900)* ἐν Ἀνάλεκτα (Ἐκδόσεις Ἰνστιτούτου Ἀνωτ. Σπουδῶν τῆς πατρ. Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας, 9 [1960] σ. 35–51).

451. Jeanne Z. Stephanopoli, *Les îles de l'Égée, leurs privilèges*, (Athènes 1912).

452. Testa, *Récueil des traités de la Porte Ottomane avec les Puissances étrangères, dépuis 1538*, τ. 1–11 (Paris 1836–1867).

453. F. Thiriet, *La Romanie vénitienne au moyen âge* (Paris 1959).

454. Peter Topping, *The formation of the Assises of Romanie*, ἐν π. Byzantion 17 (1945) σ. 304–314.

455. Peter Topping, *Feudal Institutiones as revealed in the Assises of Romania* (Philadelphia 1949).

456. K. D. Triantaphyllopoulos, *Zum griechischen Volkserbrecht*, ἐν π. Λαογραφία 5 (1915) σ. 239–248.

457. C. D. Triantaphyllopoulos, *Sur les sources du Code Callimaque*, ἐν π. Rivista istorica româna 1 (1931) σ. 32–49.

458. E. Turczynski (βιβλιογραφία ἐπὶ τῆς ρουμανικῆς ἐκδόσεως τοῦ κώδικος Καλλιμάχη) ἐν π. Balcan Studies 4 (1963) σ. 195–199.

459. P. Uspenskij, *Ἱστορία πατριαρχικὴ Ἀλεξανδρείας* τ. 1 (1898) (ρωσιστί).

460. Georg Young, *Corps de droit ottoman, Récueil des codes, lois, réglements etc. de l'Empire ottoman*, τ. 1–7 (Oxford 1905–1906).

461. C. E. Zachariae, *Ὁ πρόχειρος νόμος* (Heidelb. 1837).

462. C. E. Zachariae, *Historiae juris graecoromani delineatio, cum Appendice ineditorum* (Heidelb. 1839).

463. K. E. Zachariä von Lingenthal, *Reise in den Orient* (Heidelb. 1840).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

464. C. E. Zachariae, Ἀνέκδοτα (Lipsiae 1843).

465. K. Zachariä von Lingenthal, *Die Handbücher d. geistlichen Rechts aus d. Zeit d. untergehenden byz. Reiches und d. türkischen Herrschaft*, ἐν Mémoires de l'Académie imperiale des Sciences de St. Pétersbourg, VIIe série, tome XXVIII, Nº 7 (1881).

466. K. E. Zachariä von Lingenthal, *Die juristischen Hss. d. Athener Bibliothek*, ἐν Archiv f. mittelgriechische u. neugriechische Philologie 1 (Athen 1880) σ. 221–223.

467. K. E. Zachariä von Lingenthal, *Geschichte d. Griechisch-römischen Rechts*, 3η ἔκδ. (Berlin 1892).

468. P. Zepos, *Quelques remarques sur les rapports entre le droit byzantin et le droit des Latins en Orient*, ἐν Festschrift H. Lewald (1953) σ. 209 ἑπ.

469. N. Zygadinos, *Zur Frage d. Assisenrechts 1099–1517* (Athen 1928).

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

470. Ι. Κ. Βασδραβέλλης, *Φιρμάνιον διακανονισμοῦ φορολογικῶν θεμάτων, προνομίων καὶ ἄλλων τινῶν παρεμφερῶν ζητημάτων τοῦ Ἁγίου Ὄρους*, ἐν π. Μακεδονικὰ 6(1964–1965) σ. 256–265.

471. Περ. Ζερλέντης, *Μαντροκάθισμα, βουδόμαντρες, θημονιά, μιτάτο.* (Ἑρμ. 1923).

472. Ἰω. Π. Κισκήρας, *Ἡ πάκτωσις μύλου ἐν Κρήτῃ*, ἐν EEN 33 (1966) σ. 210–213.

473. Μ. Ι. Μανούσακας, *Ἑλληνικὰ νοταριακὰ ἔγγραφα (1374-1446) ἀπὸ τὰ «Atti antichi» τοῦ Ἀρχείου τοῦ Δούκα τῆς Κρήτης*, ἐν π. Θησαυρίσματα Γ' (Βενετία 1965), σ. 73–102.

474. Δ. Σαλαμάγκας, *Τὰ ἰσνάφια καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας στὰ Γιάννινα*, ἐν Ἠπ. Ἑστ. 8(1959) σ. 136–140, 214 218, 311–315, 387–396, 482–486, 563–570 καὶ 698.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

δημοσιευόμενα τὸ πρῶτον ἐν τῷ παρόντι Περιγράμματι :

Λήμματα ὑπ' ἀριθ. 100, 140, 154, 167, 210, 229, 230, 269, 274, 284, 293, 295, 300, 305, 313, 319, 323, 324, 345, 369, 399, 404, 416, 441, 442, 443, 444, 456, 464, 467, 469, 505, 515, 516, 517, 561, 578, 597, 624, 636, 637, 638, 641, 685, 689, 691, 695, 822, 948.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Συντομογραφίαι περιοδικῶν κλπ.:

ΑΕΜ = Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν (περιοδικὸν) Ἀθ. 1935 ἑπ.
ΑΘΛΓΘ = Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θησαυροῦ (περ.) Ἀθ. 1934 ἑπ.
ΑΙΔ = Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (περιοδικὸν) Ἀθ. 1934 ἑπ.
ΑΚΥ = Ἀρχεῖον τῆς Κοινότητος Ὕδρας, τ. 1–16 (Ἀθ. 1921–1932).
ΑΟΚΕ = Ἀρχεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν (περιοδικὸν) Ἀθ. 1921 ἑπ.
Α.Σ. = Ἀρχεῖον Σάμου (περιοδικὸν) 1946 ἑπ.
B.Z. = Byzantinische Zeitschrift (περιοδικὸν) Μόναχον 1892 ἑπ.
B.N.J. = Byzantinisch–neugriechische Jahrbücher, (Βερολῖνον–Ἀθῆναι) 1920–1949
Β.Χ.Π. = Βυζαντινὰ Χρονικὰ Πετρουπόλεως (περιοδικὸν) 1894 ἑπ.
ΓΑΚ = Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Ἀθῆναι).
Γ.Π. = Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (περιοδικὸν) Θεσσαλονίκη 1917 ἑπ.
ΔΙΕΕΕ = Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθ. 1883 ἑπ.
ΔΧΑΕ = Δελτίον Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Β' περ., 1924 ἑπ.
ΕΑΙΕΔ = Ἐπετηρὶς Ἀρχείου Ἱστορίας Ἑλληνικοῦ Δικαίου (Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν), 1948 ἑπ.
ΕΒΕ = Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος.
ΕΕΒΣ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (περιοδικὸν) 1924 ἑπ.
ΕΕΓΝ = Ἐφημ. Ἑλλ. καὶ Γαλλ. Νομολογίας (περιοδικὸν) Ἀθ. 1881–1941.
ΕΕΚΜ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν (περιοδικὸν) 1961 ἑπ.
ΕΕΚΣ = Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Κρητικῶν Σπουδῶν (περιοδικὸν) 1938 ἑπ.
ΕΕΝ = Ἐφημ. Ἑλλήνων Νομικῶν (περιοδικὸν) Ἀθ. 1934 ἑπ.
ΕΕΦΣΠΑ = Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.
Ἐκκλ.Ἀλ. = Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια (περιοδικὸν) Κπ. 1880–1923.
ΕΜΑ = Ἐπετηρὶς Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου, Ἀθ. 1939 ἑπ.
Ἠπ.Ἑστ. = Ἠπειρωτικὴ Ἑστία (περιοδικὸν) 1952 ἑπ.
Ἠπ.Χρ. = Ἠπειρωτικὰ Χρονικὰ (περιοδικόν), 1925–1941.
Κρ.Χρ. = Κρητικὰ Χρονικὰ (περιοδικὸν) 1947 ἑπ.
Κπ. = Κωνσταντινούπολις
Κυπ.Σπ. = Κυπριακαὶ Σπουδαὶ (περιοδικὸν) Λευκωσία 1938 ἑπ.
Κυπ.Χρ. = Κυπριακὰ Χρονικὰ (περιοδικὸν) Λάρναξ 1923–1937.
Μ. = Μονὴ
μ. = μητροπολίτης
μνημ. = μνημονεύεται
Μικρ.Χρ. = Μικρασιατικὰ Χρονικὰ (περιοδικὸν) Ἀθ. 1938 ἑπ.
Ν.Ἑλ. = Νέος Ἑλληνομνήμων (περιοδικὸν) 1904–1927.
Ν.Ἐπ. = Νησιωτικὴ Ἐπετηρὶς (περιοδικὸν) 1 (1918).
ΠΑΚ = Πρακτικὰ Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 1926 ἑπ.
ΠΕΦΣΚ = Περιοδικὸν Ἑλληνικοῦ Φιλολογ. Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως, (Κπ.) 1863–1921.
πΚ. = πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.
ΤΑ = Τόμος Κ. Ἀρμενοπούλου, ἐπὶ τῇ 600ετηρίδι τῆς Ἐξαβίβλου αὐτοῦ, Θεσ/νίκη 1952.
χφ. = χειρόγραφος κῶδιξ, χειρόγραφον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α

1

ἔτος 623. Ἀχτναμὲς Μ ω ά μ ε θ τοῦ Προφήτου, ἡ «διαθήκη» αὐτοῦ, ὑπὲρ Μ. Σινᾶ.

ἐν *10*, σ. 105–196, ἐν *12*, σ. 20–21, ἐν *74*, σ. 87–90, ἐν *259*, σ. 275, ἐν *314*, σ. 611–612. Ἀμφισβητεῖται ἡ γνησιότης του· πρβλ. *439*, σ. 39.

(Οἱ μοναχοὶ ἀπαλλάσσονται τοῦ χαρατσίου καὶ τῆς δεκάτης, ὡς καὶ τῆς στρατεύσεως. Δικαίωμα ἀνακαινίσεως ναῶν. Οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ πληρώνουν χαράτσι. Γυνὴ χριστιανή, ὑπανδρευομένη μουσουλμάνον, νὰ μὴ ἐμποδίζεται ὑπ' αὐτοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐκκλησίαν της, νὰ προσευχηθῇ, οὐδὲ ἀπὸ τὰς συνηθείας τῆς πίστεώς της).

2

637 ἢ 638. Ἀχτναμὲς χαλίφου Ὁμὰρ Ἔμπν Χαττάμπ, ὑπὲρ π. Ἱ ε ρ ο σ ο λ ύ μ ω ν Σωφρονίου Α΄.

ἐν *280*, τ. 3 σ. 216–218, ἐν *10*, σ. 108–109 καὶ ἐν *12*, σ. 23–24. Ἐπίσης ἐν χφ. 21 Βιβλ. Βουλῆς, φ. 257–261, ὅπου ὅμως φέρει χρονίαν 636.

(Ἔσονται ἐλεύθεροι ἀπὸ τὸ χαράτσι καὶ ἀπὸ τὸ χαφάρι καὶ ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ ὅλας τὰς ὑπηρεσίας . . . Εἰσερχόμενοι εἰς τὸν Καμαμὲ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ προσκυνήματά των, νὰ μὴ πληρώνουν τι. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν χριστιανῶν, τῶν προσκυνητῶν, νὰ δίδῃ ἕκαστος αὐτῶν εἰς τὸν πατριάρχην ἓν δράμι ἀσημίου καὶ ἓν τρίτον τοῦ δραμίου . . .).

3

1173?—1187?– A s s i s e s de la Court des bourgeois.

Τὸ παλαιογαλλικὸν κείμενον τῶν Ἀσσιζῶν τῶν βασιλείων Ἱερουσαλὴμ καὶ Κύπρου, ἀγνώστου συντάκτου, ἐν *413* καί, περιληπτικώτερον, ἐν *398* καί, ἐκ καλυτέρου χφ. ἐν *424*. Πρβλ. *446* σ. 318–332, ὅπου (σ. 324) ἐκφράζεται ἡ γνώμη, ὅτι αἱ Ἀσσῖζαι αὗται συνετάχθησαν ἴσως μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1229–1244.

4

1205?—1218?– Ἑλληνικὴ μετάφρασις τῶν Ἀ σ σ ι ζ ῶ ν διὰ τοὺς ἀστοὺς (τοῦ Κατωτέρου Συμβουλίου).

Μεταφραστὴς ἄγνωστος. Ἐν *313*, τ. 6, σ. 1–497, ἐπὶ τῇ βάσει δύο χφφ. (paris. suppl. gr. 465, φ. 1–244 καὶ paris. gr. 1390, φ. 1–210). Ἐξ ἑτέρου χφ. Μ. Μεγ. Λαύρας (Ἄθω), τοῦ 1512, ἐδ. ὁ Πίναξ περιεχομένων (κεφ. 297), τὸ Προοίμιον καὶ τὰ κεφ. α΄–ξα΄, ἐν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

462, σ. 138–190. Τὸ χφ. τοῦτο ἀπωλέσθη πρὸ πολλοῦ. Ἐν *313*, τ. 6, σ. 586–594, παρατίθενται αἱ, ἄλλως ἀσήμαντοι, διαφοραὶ μεταξὺ χφ. Παρισίων gr. 465 καὶ χφ. Μ. Λαύρας, ἐκ τοῦ δημοσιευθέντος ἀποσπάσματος ἐν *462*. Περὶ τῶν Ἀσσιζῶν τούτων, βλ. ἐν *2*, *136*, *180*, *468* καὶ *469*.

5

1207. «Συμβόλαιον» μεταξὺ φεουδαρχῶν Κερκύρας καὶ Ἑνετικῆς Πολιτείας, μηνὸς Ἰουλίου,

δι' οὗ οἱ ὑπόδουλοι διετήρησαν τὸ δικαίωμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἐθνικοῦ δικαίου των· ἐν *223*, σ. κζ'.

6

1255?– «Ἑλληνικοὶ Νόμοι τῆς Κύπρου», ἰδιωτικὸν νομικὸν ἐγχειρίδιον περὶ γάμου·

συνταχθὲν ἐν Κύπρῳ· ἐν *313*, τ. 6, σ. 514–585, ἐκ χφ. paris. gr. 1391. Πρβλ. ἐν *313*, τ. 6, σ. ρβ'–ρι', *461*, σ. CXCVI, 465 καὶ 377.

«Τίτλος Α'. Ἀρχὴ τῶν λιβέλλων, οὗ ἡ ἀρχή : περὶ τοὺς ἔχοντας μνῆστρα καὶ ἀποστρεφόντων τὸν γάμον. Β' Περὶ τῶν μνήστρων καὶ λύσεως αὐτῶν. Γ'' Περὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς μὴ δυναμένους μιγῆναι ταῖς γυναιξὶν αὐτῶν ἐν γάμῳ. Δ' Περὶ λύσεως γάμου καὶ τῶν αἰτιῶν αὐτοῦ. Ε'. Περὶ τοὺς ἔχοντας τέλειον γάμον μετὰ γυναικὸς καὶ ἀποστρέφουνται τὸν γάμον καὶ οὐ βούλονται εἶναι μετ' αὐτάς. ΣΤ'' Περὶ ὅρου καὶ διαθέσεως γάμου. Ζ' Περὶ τοὺς λυομένους τὸν γάμον, ἢ τὴν μνηστείαν, ἀφορμῆς, ἔτι ἐνελαβώθην αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτοῦ διὰ τῆς ἁγίας κολυμβήθρας.., ἤγουν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος. Η' Περὶ κεκωλυμένων γάμων. Θ' Περὶ τοὺς γονεῖς τοὺς λαβόντας δεύτερον γάμον καὶ μὴ ληγατεύσαντας τοὺς παῖδας αὐτῶν, ἢ ἐπιτροπεύσαντας τὴν προῖκα τῆς μητρὸς αὐτῶν, τὴν πρώην. Ι' Περὶ δευτερογαμούντων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. ΙΑ' Περὶ πενθούντων γυναικῶν».

7

1260. «Διάταξις Κυπρία» τοῦ πάπα Ἀλεξάνδρου Δ', περὶ δικαιοδοσίας τῶν λατίνων καὶ ὀρθοδόξων ἐπισκόπων τῆς Κύπρου·

ἐν *430*, τ. 140, στ. 1533–1560 καί, ἐν ἄλλῃ μεταφράσει, κυπριακῆς διαλέκτου, ἐκ χφ. paris. gr. 1391, ἐν *313*, τ. 6, σ. 499–513.

«...Ἐὰν ὑπάρχωσιν μέσον τῶν Γραικῶν, εἰς τὸν αὐτὸν Γραῖκον ἀρχιερέα. Ἐὰν μέσον Γραίκου καὶ Λατίνου, εἰ ὁ Γραῖκος ἐνάγων ὑπάρχει, ἢ ἐναγόμενος ὑπάρχει, εἰς τὸν λατῖνον τοῦ τόπου ἀρχιερέαν ὑπάγωσι κριθῆναι... Τίς νὰ εἶναι κριτὴς εἰς τὴν χώραν. Εἰς αὐτὸν δὲ τὸν ἰσασμὸν ὁρίζομεν, ὅτι εἰς τὴν χώραν καὶ ἐνορίαν τοῦ λατίνου ἀρχιερέως ἕνεκα τῶν κρίσεων τῆς ἐπισκοπῆς καθέδρας τῶν Γραικῶν, εἰς ἅπερ κρισίματα τοῦ ὀφφισιαλείου ἢ βικαρίου, οὕτως ὁ Γραῖκος ἐπίσκοπος ἔχων ἕναν καὶ αὐτόθεν ἔσεται ἐγνωρίζων, καὶ μηδεὶς ἄλλος ἐχέτω δικαιοδοσίαν κρισιμάτων μέσον τῶν Γραικῶν τοῦ αὐτοῦ ρηγάτου· δίκαιον ἕνι ἀρχιδιακονάτον, ἢ ἕτερον ἀξίωμα ἐκ τῶν προοιμίων ἔχον ἰσασμὸν ἀκροάσεως κρισιμάτων, ὡς ἐξ ἀρχῆς ὁ ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐκκλησίας Γραῖκος ἀρχιερεύς, καὶ ἐξ αὐτῶν κατὰ τοὺς βαθμοὺς οἱ ὑποτακτῖται αὐτοῦ ἐγκλητεύσωσιν...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

8

1265?– 'Ασσῖζαι τῆς 'Αντιοχείας.

Τὸ ἀρχικὸν κείμενον, εἰς παλαιογαλλικὴν γλῶσσαν, δὲν διεσώθη. 'Εν *384* ἀπόδοσίς των εἰς ἀρμενικήν, ὑπὸ τοῦ «κοντοσταύλου» Sémpad (1206?–1276), μετὰ μεταφράσεως εἰς τὴν γαλλικήν. Φαίνεται, ὅτι τὸ τμῆμα Β', ἐξ 21 τίτλων, περὶ τῆς ἁρμοδιότητος τῆς «Αὐλῆς τῆς Βουργησίας», ἔχει ὑποστῆ βυζαντινὴν ἐπίδρασιν. Πρβλ. *140*, ἰδίως σ. 117–119.

9

1299. Συνθήκη Χ ά ν δ α κ ο ς (Κρήτης), ἐξ ἄρθρων 32, μεταξὺ 'Ενετῶν καὶ τοῦ μεγάλου "Αρχοντος 'Αλεξίου Κ α λ λ ι έ ρ γ η·

ἐν *415*, σ. 126–133, ἐν *263*, σ. 300–330 καί, πληρέστερον, ἐν *246*, σ. 264–275. Πρβλ. καὶ ἐν *267*, σ. 64–69.

« . . . 11. 'Ακμὴ σὺ καὶ πάντες, οἱ ἦσαν μουρτεμένοι, νὰ ὑπορῆτε ποιεῖν συμπεθερίας μετὰ τῶν λατίνων.

24. 'Ακμὴ τὰ χρέη νὰ μὴ ἔχωσι ζητηθῆναι εἰμὴ εἰς δύο χρόνους εἰς ἀγάπην καὶ τότε μόνον τὸ κεφάλιν.

25. 'Ακμὴ ἵνα πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις, ἃς ἐποίησες σὺ καὶ οἱ κριτάδες σου, νὰ ὦσι στερεαί.

27. 'Ακμὴ ἐάν τις φυτεύη ἀμπέλι, ἢ δένδρα ἐπάνω εἰς γῆν ἑτέρου, νὰ ἔχῃ ὁ αὐθέντης τῆς γῆς τὸ ἥμισ. καὶ τὸ ἕτερον ἥμισ. ἐκεῖνοι ὅπου τὸ φυτεύσωσι, ἐργαζόμενος πάντοτε ἐκεῖνα ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἐφύτευσεν.

28. 'Ακμὴ ἐάν τις ἐποίησεν μυλοστάσι ἐπάνω εἰς γῆν ἑτέρου ὀπώποτε οὐκ ἐγενήθη, νὰ ἔχῃ τὸ ἥμισ. ὁ αὐθέντης τοῦ τόπου καὶ τὸ ἕτερον ἥμισ. ἐκεῖνος ὅπου ἔκαμεν τὸ μυλοστάσι.

29. 'Ακμὴ κανεὶς τῶν μουρτεμένων νὰ μὴ ἔνει κρατημένος δουλεῦσαι τῇ αὐθεντίᾳ ἔξωθεν τῆς νήσου, ἐὰν μὴ θελήσῃ . . .».

10

1303–1331. «'Ασσῖζαι τῆς Ρωμανίας»,

συνταχθεῖσαι ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 3, πρὸς χρῆσιν τῶν ὑπὸ τῶν Φράγκων καταληφθεισῶν Χωρῶν. 'Αρχικὸν κείμενον δὲν διεσώθη. Μνημ. ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 18, ὡς «συνήθεια» (στ. 1250, 1295, 2095, 7413, 7481, 7519, 7610, 7670, 7876, 7905), ἢ «τοῦ τόπου τὰ συνήθεια» (στ. 7334, 7504, 7510, 7568, 7589, 7639, 7923, 8640), ἢ «ὁ νόμος τῶν ρωμαίων» (στ. 2095). 'Εδόθησαν ὑπὸ τοῦ αὐτοκρ. 'Ερρίκου πρὸς Γοδοφρεῖδον τὸν Α', τὸν Βιλλαρδουΐνον (στ. 2611 : «κι' ἀπαύτου γὰρ τοῦ ἔδωκεν ἐγράφου τὰ συνήθεια»). "Οτι αἱ 'Ασσῖζαι ἦσαν γραπταί, συνάγεται καὶ ἐκ τῶν στ. 7567, 7588, 7715 : «τοῦ νόμου τὸ βιβλίον». Μεταγενεστέρα ἑνετικὴ διασκευὴ ἐν *404*, σ. 493–534, ἐπὶ τῇ βάσει δύο χφφ. Νεωτέρα, ἀρίστη, κριτικὴ ἔκδοσις, ἐπὶ τῇ βάσει ἑτέρων 10 χφφ., μετ' ἐκτεταμένης ἀναπτύξεως, ἐν *444* (τὸ κείμενον ἐν σ. 143–342.). 'Αγγλικὴ μετάφρασις ἐκ τῆς τελευταίας, ἐν *455*, μετ' ἐκθέσεως. Πρβλ. *454*, ὅπου ὑποστηρίζεται, ὅτι αἱ 'Ασσῖζαι τῆς Ρωμανίας δὲν συνετάχθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν 'Ασσιζῶν 'Ιερουσαλὴμ καὶ Κύπρου, ἀλλὰ τοῦ τοπικοῦ ἑλληνικοῦ Δικαίου. Περὶ τοῦ γεωγραφικοῦ ὅρου «Ρωμανία» πρβλ. *8* καὶ *443*. Περὶ τῶν 'Ασσιζῶν τούτων πρβλ. καὶ *453* σ. 242, 401–402.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

11

1339. Ἄστυν. διατάξεις κατὰ τῆς πολυτελείας ἐν Κ ρ ή τ η·
ἐν *422*, §§ 14–28 (λατινιστί), σ. 464–468.

12

1346–1347. Ὁρκομωτικὴ Συνθήκη ἐμπορίου καὶ συμμαχίας, μεταξὺ Τζελαλλεδὶν Χηδὴρ Μπέη ἀμηρᾶ τζελεπῆ Ἀϊδινόγλου καὶ τῶν Ἰωαννιτῶν Ἱπποτῶν τῆς Ρόδου, ἢ τῶν Γενουατῶν τῆς Χίου·
ἐν *219*, σ. 363–366 καί, ὀρθότερον, ἐν *128*, σ. 255–257.

13

1347. Σύμβασις Γενούης, σχετικὴ πρὸς τὴν Χ ί ο ν,
περιέχουσα διάταξιν περὶ τοῦ ἐφαρμοστέου ἐν τῇ νήσῳ Δικαίου, ἐν *438*, σ. 271–285.

14

1365. Δίπλωμα Φιλίππου Β′, ἡγεμόνος τῶν Ἀνδηγαυῶν, ἐπικυροῦν δύο προγενεστέρας (ἔτους 1357) ἀποφάσεις τοῦ ἀδελφοῦ του Ροβέρτου,
καθ' ἃς ἀνεγνωρίζοντο ἅπαντα τὰ προνόμια 33 ὀρθοδόξων ἱερέων τῆς ὑπαίθρου Κ ε ρ κ ύ ρ α ς, προνόμια πηγάζοντα ἀπὸ τοῦ δεσπότου Ἠπείρου Μιχαὴλ Β′ (1246), ἐν *311*, σ. 594–596, ἐν λατινικῇ μεταφράσει, μετὰ μακρᾶς ἀναλύσεως τοῦ ἐκδότου, αὐτόθι, σ. 587–608. Πρβλ. *276*, σ. 48–52.

15

1367. Διάταγμα 9 Ἀπρ., τοῦ ἀνδηγαυοῦ ἡγεμόνος Φιλίππου Β′, «τοῖς ἄρχουσι καὶ ὑπουργοῖς τῆς πόλεως καὶ νήσου Κ ε ρ κ ύ ρ α ς, ἤτοι τοῖς νῦν τοποτηρηταῖς καὶ τοῖς οἰκείοις διαδόχοις»,
ἐν *276*, σ. 70.
« . . . Διατάσσομεν αὐστηρῶς πάντας καὶ ὁρίζομεν, νὰ μὴ ἀναμιγνύεται ὁποιοσδήποτε εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν γραικῶν ἱερέων καὶ κληρικῶν . . .».

16

1371. Διάταγμα 9 Ἀπρ. τοῦ αὐτοῦ, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος,
ἐν *276*, σ. 89.
« . . . ἀποφασίζομεν . . . ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν παύσῃ πᾶσα οἱαδήποτε ἐπέμβασις τῶν Ἀρχῶν εἰς τὰ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν ἑλλήνων ἱερέων . . .».

17

1387. Χρυσόβουλλον δουκικὸν τῆς 8 Ἰαν., δι' οὗ ἐπεκυρώθη ἡ προσάρτησις τῆς Κ ε ρ κ ύ ρ α ς·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *434*, Appendice, σ. LXV–LXVIII, ἔγγραφον ΕΕ. Τὸ χρυσόβουλλον τοῦτο ἐδέχθη σχεδὸν ὅλους τοὺς ὅρους τῆς ἀναφορᾶς τῶν Κερκυραίων, ἀπὸ 26 Μαΐου 1386 (αὐτόθι, σ. LX–LXII, ἀριθ. ΒΒ). Πρβλ. καὶ ἐν *156*, σ. 9.

« . . . Instrumentum juramenti fidelitatis seu homagii facti illustri ducali dominio per Ambasciatores et Sindicos Universitatis corphoy et capitula eidem de speciali gratia concessa, per ducalem dominium supradictum . . . Item quod omnes homines qui erant et habitabant in civitate et insula supradicta . . . habeant, teneant, pacificeque possideant, omnes domos, terras, campos et vineas, baronias et pheuda cum eorum vassallis et villanis, ceteraque alia omnia eorum bona mobilia et immobilia que tum recte et juste habebant, tenebant et possidebant, nec non earum bonas consuetudines quas antiquitas habuerunt cum omni eorum arbitrio et voluntate ac si de novo concederentur eisdem . . . . Et quum ipsi corphyenses in facto dohariorum et aliorum, possent habere suas consuetudines, quibus in aliquo non derogarent per presens capitulum in damnum eorum, reservetur in libertate predicti domini ducis, suique consilij addendi et minuendi ut expedire videbitur pro bono statu et conservatione civitatis et insule sepe dicte . . . ».

18

1388?– Χρονικὸν τοῦ Μορέως.

Ἀπὸ νομικῆς πλευρᾶς ἐνδιαφέρον διὰ τὰς συχνάκις ἀναφερομένας Ἀσσίζας (πρβλ. ἀνωτ. ἀριθ. 10). Ἐνδιαφέρουσα δικονομικῶς ἐν τῷ Χρονικῷ ἡ περιγραφὴ τῆς δίκης τῆς Μαργαρίτας τοῦ Neuilly (στ. 7417–7619). Πρβλ. σχετικῶς *233*. Πλὴν τῆς, παλαιοτέρας, ἐκδόσεως τοῦ Χρονικοῦ ἐν *399* καὶ τῆς, ἀρίστης, ἐν *449*, ὑπάρχει καὶ ἡ προχειροτέρα ἑλληνική, ἐν *167*. Περὶ τοῦ Χρονικοῦ, ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως, βλ. *134*.

19

1393. Χάττι χουμαγιοὺν σ. Βαγιαζὴτ Α′, τοῦ Ἰλδιρίμ, ὑπὲρ τῆς Βλαχίας,

ἐν περιλήψει, ἐν *369*, τ. Γ′, σ. 369–370.

20

1414. Συμφωνία μεταξὺ σ. Μεχμὲτ Α′ καὶ Ἰουστινιάνη τῆς Χίου,

μνημ. ἐν *451*, σ. 50.

21

1423. Ψήφισμα ἀπὸ 10 Ἰουλίου τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας, περὶ παραδόσεως τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης εἰς τὴν ἐνετικὴν Αὐθεντίαν

ἐν *244*, σ. 40–41.

[Ὁ δεσπότης τῆς Θεσσαλονίκης Ἀνδρόνικος Παλαιολόγος] *«αὐθορμήτως . . . μὲ καθαρὰν καὶ καλὴν ἀπόφασιν, θέλησιν καὶ συναίνεσίν του, ὡς καὶ τῶν βαρώνων του, ἑλλήνων ἱερέων καὶ ἱπποτῶν, μεθ' ὅλης τῆς ἐπαρχίας καὶ τοῦ λαοῦ συμφωνοῦντος, ὑπό τινας ὅρους καὶ συμφωνίας, σχέσιν ἐχούσας μὲ τὰς θρησκευτικάς των τελετὰς καὶ τὰ ἔθιμά των . . .».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

22

1423. Συνθήκη παραδόσεως τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης εἰς τοὺς Ἐνετούς·

ἐν *28*, σ. 130–131 : α) ὅτι θὰ εἶναι σεβαστοὶ οἱ κοινοτικοὶ θεσμοὶ καὶ αἱ «συνήθειαι» τῶν κατοίκων, β) ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ κληρικοὶ θὰ μείνουν στὶς θέσεις τους καὶ γ) ὅτι οἱ εὐγενεῖς καὶ οἱ ἄλλοι πολῖτες τῆς Θεσσαλονίκης θὰ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ πουλήσουν τὰ κτήματά τους καὶ νὰ φύγουν, ὅπου θελήσουν, χωρὶς νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ κανείς.

23

1425. Ψήφισμα ἀπὸ 7 Ἰουλίου τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας, ἐπὶ 21 αἰτημάτων (capitula) τῶν κατοίκων Θεσσαλονίκης, ἀποδεχόμενον σχεδὸν πάντα ταῦτα·

ἐν *244*, σ. 46–60.

«... ὡσαύτως ὑπενθυμίζομεν, ὅτι ἐν τῇ πόλει Θεσσαλονίκης ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ δίδωνται χρήματα μὲ ὑπέρογκον τόκον δι' ἀσφαλείας κατὰ τῶν κινδύνων τῶν πλοίων καὶ ἤδη ζητοῦμεν νί ἀναγνωρισθοῦν αἱ συνήθειαί μας αὗται καί, ἂν ἤθελεν ἀποφασίσει ἡ ὑμετέρα Αὐθεντία νὰ μὴ τὰς ἀναγνωρίσῃ, ζητοῦμεν ἵνα τουλάχιστον αἱ γενόμεναι μέχρι τοῦδε συμβάσεις ἐκτελεσθοῦν, καθ' ὃν τρόπον συνεφωνήθησαν, καί, ἂν ἡ ὑμετέρα Αὐθεντία ἤθελεν ἐγκρίνει νὰ λάβῃ διὰ τὸ μέλλον ἄλλα μέτρα, ἂς διατάξῃ.

Ἀπηντήσαμεν, ὅτι παρηγγείλαμεν τοὺς ἐν Θεσσαλονίκῃ διοικητὰς ἡμῶν, ἵνα τὰς γενομένας μέχρι σήμερον ἐγγράφους συμφωνίας, περὶ ὧν κάμνει λόγον τὸ εἰρημένον αἴτημα, τὰς ἀναγνωρίσουν καὶ τὰς θέσουν ὑπὸ ἐκτέλεσιν, ὡς ἔχουν διατυπωθῇ. Ἀλλὰ κρινομένου τοῦ ποσοστοῦ τῶν 20 % ὡς λίαν ὑπερβολικοῦ, ἐπιθυμοῦμεν ἵνα εἰς τὸ μέλλον μὴ γίνωνται παρόμοιαι συμβάσεις μὲ ποσοστὸν ἀνώτερον τῶν 15 % ...

Ὡσαύτως ὑπενθυμίζομεν, ὅτι κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἡμεῖς ἔχομεν παλαιὰν συνήθειαν νὰ λαμβάνωμεν ἀπὸ τοὺς διοικητὰς διὰ τὸν πανηγυρισμὸν τῆς ἑορτῆς ὑπέρπυρα 200 ἐν καιρῷ εἰρήνης καὶ 100 ἐν ὥρᾳ πολέμου ...

Ἐγκρίνομεν καὶ εἴμεθα εὐχαριστημένοι ὅπως γίνῃ ἀποδεκτὸν τὸ ... αἴτημα ... Ὁμοίως ὑπενθυμίζομεν, ὅτι εἰς τὰ ροῦχα ποὺ κόπτονται πρὸς λιανικὴν πώλησιν, δέον νὰ τηρηθῇ ἡ συμφωνία, τὴν ὁποίαν ἔχομεν μὲ τὴν ὑμετέραν Αὐθεντίαν, ἤτοι νὰ κόπτωνται μόνον εἰς τὸ ὡρισμένον μέρος, ὡς εἶναι παλαιὰ συνήθεια, καὶ ἂν εὑρεθῇ κανεὶς ποὺ νὰ κόπτῃ ροῦχα εἰς ἄλλο μέρος νὰ τῷ ἐπιβάλληται τὸ πρόστιμον τῶν 25 ὑπερπύρων διὰ κάθε φορὰν καὶ τὰ πρόστιμα ταῦτα νὰ προορίζωνται διὰ τὴν οἰκοδόμησιν τῆς χώρας ... Ἐγκρίνομεν ...».

24

1425. Ψήφισμα ἀπὸ 17 Ἰουλίου τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας·

ἐν *244*, σ. 61.

«... ἡ ἡμετέρα Αὐθεντία θέλει καὶ ἀποφασίζει, ἵνα κατὰ τῶν ἀνθρωποκτόνων καὶ χρεωφειλετῶν ἐφαρμόζωνται τὰ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντα, πλὴν εἴμεθα εὐχαριστημένοι καὶ εἰς τὰς δύο αὐτὰς περιπτώσεις νὰ ἔχουν ὡς καταφύγιον τὸν ἐν Θεσσαλονίκῃ ναὸν τῆς ἁγίας Σοφίας ...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

25

1429. Ψήφισμα ἀπὸ 14 Ἰουλίου Ἐνετικῆς Γερουσίας, ἐπὶ 31 αἰτημάτων (capitula) τῶν κατοίκων Θεσσαλονίκης·

ἐν *244*, σ. 72–86.

« . . .μεταξὺ τῶν παραχωρηθέντων προνομίων, ὑπάρχει καὶ τοῦτο, ὅτι δέον νὰ ἐκλέγωνται δώδεκα εὐγενεῖς διὰ τὸ Συμβούλιον, ἀλλὰ πρέπει οὗτοι νὰ γνωρίζουν τὰς συνηθείας τῆς χώρας . . . καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐτέθη ποτὲ εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ἄνω προνόμιον, συνέβησαν πολλὰ πράγματα πρὸς ζημίαν τῆς πόλεώς μας καὶ ζητοῦμεν τώρα τὴν ἐφαρμογήν του . . . χάριν τοῦ καλοῦ τῆς πόλεως.

. . . θὰ διατάξωμεν . . . ἵνα εἰς τὸ ζήτημα τῶν δώδεκα εὐγενῶν ἐφαρμόσουν ὅ,τι παρεχωρήθη τοῖς ἡμετέροις ὑπηκόοις ἄλλοτε ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Κυριαρχίας.

. . . Ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ εἶναι μισθωτοὶ τῆς ὑμετέρας Αὐθεντίας, ἐν ᾗ περιπτώσει ἤθελέ τις ἀποθάνει, ἂν ἔχῃ παιδία, νὰ καταλαμβάνουν τὴν θέσιν του, καὶ ἂν εἶναι ἄτεκνος, τότε νὰ τοποθετῇ ἄλλον ἡ . . . Αὐθεντία.

Ἀπηντήσαμεν νὰ γίνῃ ὡς τὸ ζητοῦν . . .

Παρακαλοῦμεν ἵνα ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἡμῶν διατηρήσῃ τὰς παλαιάς του συνηθείας . . . ὡς διαλαμβάνουν καὶ τὰ προνόμια, τὰ παραχωρηθέντα παρὰ τῆς . . . Αὐθεντίας, ἤτοι νὰ δύναται οὗτος νὰ δικάζῃ ὅποιον ἤθελε προσφύγει εἰς τὴν κρίσιν του . . . Καὶ κάθε τι ποὺ ἀνήκει εἰς τὴν ἐκκλησίαν πρέπει νὰ εἶναι ἀπαραβίαστον καὶ αἱ ἀποφάσεις καὶ αἱ διαιτησίαι τοῦ ἀρχιεπισκόπου δέον νὰ ἔχουν νόμιμον κῦρος χωρὶς ἀντιλογίαν τινά . . . Ὅλα δὲ τὰ μοναστήριά μας καὶ αἱ ἐκκλησίαι, μεγάλαι καὶ μικραί, δέον νὰ παραμένουν ἀνενόχλητοι καὶ νὰ συντηρῶνται καὶ νὰ διαχειρίζωνται ἀπὸ τοὺς ἰδικούς μας . . . Ἡ ἐκκλησία τῆς ἁγίας Σοφίας δέον νὰ ἔχῃ τὴν ἀπαλλαγήν της καὶ ὅστις θελήσῃ νὰ καταφύγῃ ἐκεῖ νὰ εἶναι σῶος καὶ ἀβλαβής . . . Οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ μὴ φυλακίζωνται οὔτε νὰ δικάζωνται ἀπὸ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν . . .

Ἀπηντήσαμεν, ὅτι δὲν θεωροῦμεν δίκαιον, ἵνα οἱ λαϊκοὶ ὑπόκεινται εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον . . . ὡς πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Σοφίας . . . νὰ διατηρηθῇ ἡ ἀπαλλαγὴ τῆς ἐκκλησίας ταύτης . . .

. . . Ὑπενθυμίζομεν καὶ παρακαλοῦμεν ἵνα ὁ ἀρχιεπίσκοπος διατηρήσῃ ἁπάσας τὰς συνηθείας του, ὡς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας δικαιώματά του . . . ὡς διαλαμβάνουν καὶ τὰ προνόμια . . . Ἵνα οἱ ἕλληνες δικάζωνται κατὰ τὰ ἔθιμά των . . . ὡς περιέχονται εἰς τὰ προνόμια· αἱ δὲ γυναῖκες νὰ μὴ φυλακίζωνται ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄνδρας . . . Νὰ διορίσῃ δύο πολίτας ἐπόπτας ἐπὶ τῶν μέτρων καὶ σταθμῶν καὶ ἐπὶ ἄλλων δολιοτήτων, ὡς καὶ ἐπὶ πωλήσεων εἰς ὑπερβολικὰς τιμάς . . .».

26

1430. Ὁρισμὸς Σινὰν πασᾶ, περὶ παραδόσεως Ἰωαννίνων·

ἐδημ. ἐπανειλημμένως, π.χ. ἐν *431*, τ. 3, σ. 282–283 καὶ ἐν *7*, σ. 208.

27

1443. Αἱ Ἀσσῖζαι ἐν Εὐβοίᾳ, ἐξ ἄρθρων 226,

ἐν *448*, σ. 225–420. Πρβλ. *238*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

28

1453. «Ὁρκομωτικὸν» σ. Μεχμὲτ Β′, ὑπὲρ τῶν Γ ε ν ο υ α τ ῶ ν τοῦ Γ α λ α τ ᾶ Κωνσταντινουπόλεως·

ἐδ. ἐπανειλημμένως, ὀρθότερον ἐν *409*, σ. 115–124, ὅπου καὶ φωτογραφία τοῦ ἑλληνικοῦ πρωτοτύπου, ἀποκειμένου ἐν τῷ Βρετ. Μουσείῳ.

« . . . νὰ ἔχουν τὰς νομὰς καὶ συνηθείας τοῦ καθόλου τόπου . . . νὰ μὴ χαλάσω τὸ κάστρον των· αὐτοὶ δὲ νὰ ἔχουν τὰ πράγματά των . . . εἰς τὸ θέλημάν των, καὶ νὰ πολεμοῦν τὰς πραγματείας των ἐλευθέρως . . . νὰ ὑπᾶν καὶ νὰ ἔρχωνται ἐλεύθερα διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης καὶ κουμέρκιον μηδὲν δίδουν, μηδὲ ζυγιαστικόν . . . Τὰς ἐκκλησίας των νὰ τὰς ἔχουν καὶ νὰ τὰς ψάλλουν, μόνον καμβάνας καὶ σιμανδήρια νὰ μηδὲν χτυποῦν . . . μηδὲ αὐτοὶ νὰ ποιήσουν ἄλλας ἐκκλησίας. Παιδιὰ ποτὲ εἰς γενιτζάρους νὰ μὴ δὲν πάρω . . . αὐτοὶ δὲ οἱ Γαλατιανοὶ νὰ ἔχουν ἄδειαν νὰ βάνουν πρωτόγερον εἰς τὸ μέσον των διὰ νὰ διορθώνῃ τὰς δουλείας τὰς ἔχουν οἱ πραγματευτάδες . . .».

29

1454. Κατὰ τὴν Ἱστορίαν Πολιτικὴν Κωνσταντινουπόλεως (§ μδ′, ἐν *408*, σ. 15), εἶπεν ὁ σ. Μεχμὲτ Β′ πρὸς τὸν πΚ Γ ε ν ν ά δ ι ο ν τὸν Σχολάριον: «πατριάρχευε . . . ἔχων πάντα τὰ σὰ προνόμια, ὡς καὶ οἱ πρὸ σοῦ πατριάρχαι εἶχον».

Κατὰ τὸν ἱστοριογράφον Φ ρ α ν τ ζ ῆ ν (ἔκδ. Βόννης σ. 308):

« . . . ἔδωκε δὲ καὶ προστάγματα ἐγγράφως τῷ πατριάρχῃ, μετ' ἐξουσίας βασιλικῆς ὑπογεγραμμένης κάτωθεν, ἵνα μηδεὶς αὐτὸν ἐνοχλήσῃ ἢ ἀντιτείνῃ, ἀλλ' εἶναι αὐτὸν ἀναίτητον καὶ ἀφορολόγητον καὶ ἀδιάσειστον ἀπὸ παντὸς ἐναντίου. Καὶ τέλους καὶ δόσεως ἐλεύθερος ἔσηται αὐτός τε καὶ οἱ μετ' αὐτὸν πατριάρχαι εἰς τὸν αἰῶνα, ὁμοίως καὶ πάντες οἱ ὑποτεταγμένοι αὐτῷ ἀρχιερεῖς».

30

1454–1456. Ἀπόκρισις πΚ Γ ε ν ν α δ ί ο υ τοῦ Σχολαρίου, πρὸς τὸν δεσπότην Σερβίας κὺρ Γεώργιον,

περὶ τοῦ ἀποκειραντος ἑαυτὸν χωρὶς θελήματος τῆς συζύγου. Ἐν *82*, τ. IV, σ. 209.

«10. Ἀπόκρισις. Ὁ ἀποκείρων ἑαυτόν, δεδεμένος γάμῳ, χωρὶς θελήματος τῆς συζύγου, ἁμαρτάνει· τὸ δὲ πρόσωπον τὸ ἀποκαρὲν ἐξετάζει ὁ ἐπίσκοπος, καὶ εἰ μὲν κατὰ πεῖσμα καὶ φιλονικείαν ἀπεκάρη, πάλιν συνάπτει αὐτὸ μετὰ τῆς συζύγου. Εἰ δὲ κατὰ θεῖον σκοπόν, οὐκ ἀποβάλλει τὰ μοναχικά».

31

1458. Ὁρισμὸς τοῦ σ. Μεχμὲτ Β′, ὑπὲρ τοῦ π. Ἱ ε ρ ο υ σ α λ ὴ μ Ἀ θ α ν α σ ί ο υ Γ′,

ἐν *280*, Γ′, σ. 218–219 καὶ ἐν *12*, σ. 28–30.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

32

1460. Χάττι χουμαγιούν σ. Μεχμὲτ Β′, ὑπὲρ Βλαχίας,
ἐν περιλήψει, ἐν *369*, Γ′, σ. 370–372.

33

1470–1481. Ὁ πΚ Συμεών, πρὸς ἱερομόναχον Ἰωάσαφ, περὶ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ μ. Λακεδαιμονίας,
ἐν *280*, Α′, σ. 476.

34

1476–1482. Ἐπὶ πΚ Μαξίμου Β′, τρεῖς κανονικαὶ διατάξεις, ἐξ ὧν: «Παραίνεσις πρὸς τοὺς κριτὰς» καὶ Γράμμα συνοδικὸν «ἵνα κρίνωνται οἱ γάμοι παρὰ τῶν ἐπισκόπων».
Πρβλ. *71*, σ. 486 καὶ *126*, σ. 92.

35

1486. Φιρμάνιον ὑπὲρ Μονῆς Βλαττάδων,
ἐν *35*, σ. 533–536.

36

1498. Μπουγιουρουλντὶ σ. Σουλεϊμάν, ἀπαγορεῦον εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ πιέζουν τὸν πατριάρχην των, διὰ ξένων ἐπεμβάσεων, διὰ τὴν παροχὴν ἀδειῶν γάμου μεταξὺ κεκωλυμένων προσώπων,
μνημ. ἐν *450*, σ. 46.

37

1498?- «Σύνταγμα κατ' ἀλφάβητον πασῶν τῶν ὑποθέσεων τῶν ἱερῶν καὶ θείων Κανόνων καὶ τῶν Νόμων, ὁποῦ ἐποίησεν ὁ ἐν ἱερομονάχοις . . . κὺρ Ματθαῖος Βλαστάρης, ἐξηγήθη δὲ αὐτὸ (εἰς) πεζὴν φράσιν ὁ τιμιώτατος καὶ εὐσεβὴς ἄρχων Κουνάλης Κριτόπουλος. Εὐσεβὴς θεολογία, ὁποῦ πρέπει νὰ πιστεύῃ πᾶς χριστιανὸς ὀρθόδοξος ἄνθρωπος». Μετάφρασις εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν τοῦ Συντάγματος τοῦ Βλαστάρη·
ἀνέκδοτον· εὑρηται ἐν χφ. paris. gr. 1376, φ. 1–822 (Α–Π), Μ. Μεγ. Λαύρας (Ἄθω) Κ 129, τοῦ 18 αἰ. (ἐπίσης Α–Π), ΕΒΕ 3045, τοῦ 17 αἰ. (Α–Ω), καὶ μητρ. Ἀργυροκάστρου 7 (ἐπίσης Α–Ω).

38

1498?- Ὑπὸ τὸν αὐτὸν τίτλον τοῦ εὐθὺς ἀνωτέρω περιγραφομένου νομοκάνονος,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εὕρηται νομοκάνων, συντεθειμένος ἐκ τοῦ Συντάγματος τοῦ Βλαστάρη καὶ τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, οὐχὶ ὅμως κατ' ἀλφάβητον, ἐν χφ. EBE 1402 (κεφ. 224), 1426 (κεφ. 174), καὶ 2302 (ἄνευ ἀριθμήσεως κεφαλαίων), Μ. Βλατέων 84 (κεφ. 203), Μ. Κωνσταμονίτου (Ἄθω) 17 (κεφ. 194), Μ. Ἐσφιγμένου (Ἄθω) 267 (κεφ. 190), Κεντρ. Σεμιναρίου Βουκουρεστίου (κεφ. 196). — Μικρὸν ἀπόσπασμα ἐκ νομοκάνονος τοῦ τύπου τούτου, ἐν *324*, σ. 246–257. Πίναξ περιεχομένων, ἐκ χφ. Μ. Βλατέων 84, ἐν *125*, σ. 138–145. Διὰ τὰ χφφ. paris. gr. 1377, φ. 1–408, Βιέννης suppl. gr. 46, Μ. Μεγ. Λαύρας (Ἄθω) 1858, Μ. Βατοπεδίου 485, Μ. Διονυσίου (Ἄθω) 374, Μαρκιανῆς app. III 8, Ἱστ. Ἀρχείου Σπάρτης 10, Μονῆς Βυλίζης 4, Μ. Ζερμπίτσης —, καὶ Μ. Ἁγ. Νικάνορος (Ζάβορδας) 32, ἀγνοῶ, ἐὰν περιέχουν τὸν α' ἢ τὸν β' τύπον τοῦ Νομοκάνονος.

39

1500. Συνοδικὸν Γράμμα πΚ Ἰωάσαφ, μηνὸς Σεπτ., περὶ λύσεως νομικῶν ζητημάτων,

ἐν *343*, σ. 46–47.

Ἀκυρωθέντος τοῦ γ' γάμου, ἐπιτρέπεται ἡ σύναψις τετάρτου, μὴ συνυπολογιζομένου τοῦ ἀκύρου. *«Τῆς ἐμῆς πενθερᾶς ἀναδεξαμένης παῖδα, ἀναδεξαμένου κἀμοῦ — τοῦ γαμβροῦ αὐτῆς — ἕτερον παῖδα, ἐὰν οὗτοι οἱ δύο παῖδες δύνανται εἰς γάμον νόμιμον συναφθῆναι ; Ἀποφαινόμεθα . . . ὅτι δύνανται.—Ἐὰν βαπτίσω παιδίον, δύναται ὁ ἐμὸς ἀδελφὸς καὶ ὁ ἀνεψιὸς λαβεῖν αὐτὸ εἰς γυναῖκα, διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς πλαγίους.—Ἔλαβέ τις θυγατέρα σαρκικὴν τινὸς εἰς νόμιμον γάμον· θανούσης οὖν αὐτῆς, βούλεται πάλιν λαβεῖν τὴν πνευματικὴν θυγατέρα τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ. Ναί».*

40

1502. Συνθήκη ἀπὸ 14 Δεκ., εἰρήνης, μεταξὺ Βενετίας καὶ Τουρκίας,

ἐν *431*, 3, σ. 344–350.

41

1513. Φιρμάνιον 5 Ἰουλίου σ. Σελὴμ ὑπὲρ Μ. Βλαττάδων·

ἐν *34*, σ. 2. Ἐν αὐτῷ οἱ πρώην σουλτάνοι Μουρὰτ καὶ Βαγιαζὴτ ὀνομάζονται «σουλτάνοι τῶν ρωμηῶν».

42

1514. Βοῦλλα πάπα Λέοντος τοῦ δεκάτου, πρὸς τοὺς «ἀγαπητοὺς υἱούς, εὐγενεῖς, πραγματευτὰς καὶ ἄλλους ρωμαίους, ὁποῦ κατοικοῦσιν εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Ἐνετικοῦ»·

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *60*, σ. 20–23.
('Επιτρέπει τὴν ἀνέγερσιν ὀρθοδόξου ναοῦ εἰς "Αγ. Γεώργιον, ἐν Βενετίᾳ. Τὸν ναὸν τοῦτον, ὡς καὶ τὸν διορισθησόμενον πρεσβύτερον), «τοὺς ἐλευθερώνομεν διὰ πάντα ἀπὸ πᾶσαν ἐξουσίαν, ὑπεροχὴν καὶ κυριότητα τοῦ ἐπισκόπου τοῦ τόπου καὶ τοὺς ὑποτάσσομεν ἀμέσως εἰς ἡμᾶς . . .».

43

1517. 'Ορισμὸς σ. Σελὴμ Α', ὑπὲρ π. 'Ιερουσαλὴμ Δωροθέου·
ἐν *280*, Γ', σ. 219–222.

44

1517. Χάττι-σερὴφ σ. Σελὴμ Α', ὑπὲρ Μ. Ξηροποτάμου ("Αθω)·
ἐν *101*, σ. 298.

45

1520. Κανουννὰμὲ Τρικκάλων·
μνημ. ἐν *423*, σ. 207 σημ. 1.

46

1521. Βοῦλλα 18 Μαΐου πάπα Λέοντος τοῦ δεκάτου, ρυθμίζουσα τὰς σχέσεις μεταξὺ 'Ορθοδόξων καὶ Λατίνων·
ἐν *60*, σ. 6–18.
« . . . ὡρίσθη καὶ ἐπροστάχθη, ὅτι αὐτὸ τὸ εἰρημένον Γένος τῶν Γραικῶν νὰ στέκεται εἰς κάποιας συνηθείας του καὶ διατηρήσεις, ὁποῦ δὲν εἶχον ἔγκλημα αἱρέσεως καὶ ἀνάμεσα εἰς ἄλλα . . . Μ' ὅλον τοῦτο οἱ ἐπίσκοποι Λατῖνοι ὁποῦ εὑρίσκονται κατὰ τόπους, συγχίζουσι καθ' ἡμέραν, ταράττουσι καὶ ἐνοχλοῦσιν αὐτοὺς τοὺς Γραικούς, ὁποῦ κατοικοῦσιν εἰς τοὺς τόπους των, διὰ τὰς ἄνω εἰρημένας συνηθείας καὶ παρατηρήσεις . . . Δίδομεν ἄδειαν καὶ συγχωροῦμεν εἰς τοὺς ἄνω εἰρημένους Γραικούς, τόσον ἀρχιερεῖς, ὅσον καὶ ἄλλα πρόσωπα τοῦ αὐτοῦ Γένους τῶν Γραικῶν καὶ εἰς καθ' ἕνα ἀπὸ αὐτούς, ὅτι νὰ ἠμποροῦν νὰ μεταχειρίζονται καὶ νὰ κρατοῦσιν ἀπαρασάλευτα τὰς συνηθείας των καὶ διατηρήσεις . . . εἰς ἐκείνην δὲ τὴν ἐπαρχίαν ὁποῦ κατοικοῦσι Λατῖνοι καὶ Γραικοὶ καὶ ἔχουσι μοναχὸν διατεταγμένον ἀρχιεπίσκοπον καὶ ἐπίσκοπον Λατῖνον, αὐτὸς . . . νὰ ἔχῃ χρέος νὰ διορίζῃ ἕνα ἐπίτροπον Γραικὸν διὰ τὰς κρίσεις καὶ πράγματα τῶν εἰρημένων Γραικῶν, ὁ ὁποῖος ἐπίτροπος νὰ εἶναι φίλος καὶ ἀγαπητὸς εἰς αὐτοὺς τοὺς γραικούς, ἢ ἐκλελεγμένος ἀπ' αὐτούς . . . καὶ νὰ τὸν κρατοῦσι μὲ ἐδικά των ἔξοδα. Καθὼς καὶ εἰς ἐκείναις ταῖς ἀπόφασες, ὁποῦ ἀναφέρονται εἰς τὸν μητροπολίτην, ἐὰν δὲν ἤθελεν εἶσται ἴσως μητροπολίτης γραικός, νὰ ἔχῃ χρέος νὰ τοὺς ἐκλέγῃ ἕνα κριτήν, ὁποῦ νὰ εἶναι Γραικός . . .».

47

1523. 'Αχτναμὲς σ. Σουλεϊμὰν Α', ὑπὲρ νήσων Κυκλάδων·
ἐν *357*, σ. 141–144.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

48

1523. Ἀχτναμὲς ἰδίου, ὑπὲρ Δ ω δ ε κ α ν ή σ ο υ,
μνημ. ἐν *451*, σ. 34.

49

1526. Βοῦλλα 26 Μαρτίου πάπα Κλήμεντος Ζ′, δι' οὗ ἐπικυροῦται ἡ βοῦλλα τοῦ 1521 (πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 46).
ἐν *60*, σ. 18–19.

50

1526. Ὁρισμὸς σ. Κανονῆ-Σουλεϊμάν, ὑπὲρ π. Ἱ ε ρ ο υ σ α λ ὴ μ Γερμανοῦ.
ἐν *280*, Γ′, σ. 222–225.

51

1529. Μ α ν ο υ ὴ λ Ξ α ν θ ι ν ο ῦ, ἱεροδιακόνου καὶ μεγάλου χαρτοφύλακος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, «Ἔκθεσις περὶ κεκωλυμένων καὶ ἀκωλύτων γάμων».
Ἐδ., κατὰ παράφρασιν ἐπὶ τὸ ἁπλούστερον, ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. *65* λήμματι. Ἀνετυπώθη ἐν τῇ ἐκδόσει 1569 καὶ 1588· ἐπίσης ἐν Εἰρμολογίῳ τοῦ 1553. Συμπεριελήφθη ἐν τῷ Νομοκάνονι τοῦ Μαλαξοῦ (1561), ὡς κεφ. ΤΖ′, ἐδ. δ' ἐν *112*, σ. 83–88. Περὶ τοῦ Ξανθινοῦ, πρβλ. *332*, σ. 190–193 καὶ *66*, σ. 36 ἐπ. Ἡ χρονία : 1529, ἐν χφ. ΕΒΕ 1424, περιέχοντι τὴν Ἔκθεσίν του (φ. 78–85), ὅπου (φ. 78) ἀναγράφεται : «ἐπὶ ἔτους ,ζλζ′». Μέχρι τοῦδε ἦτο μόνον γνωστόν, ὅτι ἡ Ἔκθεσις συνετάχθη ἐπὶ πΚ Ἱερεμίου (1520–1545).

52

1533. «Πατὴρ καὶ υἱὸς πνευματικὸς ἐσυγχωρέθη ἵνα λάβωσι δύο ἀδελφάς, παρὰ τοῦ νομοδιδασκάλου Ἐκλεσί(;) τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐν τῷ ζμα′ ἔτει, διὰ συζητήσεως τοῦ υἱοῦ οἰκονόμου Καφὰ καὶ Φούλης»·
ἐν Βακτηρίᾳ Ἀρχιερέων, στοιχ. Β, κεφ. νδ′, χφ. 30 Μετ. Παν. Τάφου Κπ., φ. 114α.

53

1535. Ἀπόσπασμα ἀχτναμὲ ὑπὲρ Χ ί ο υ, σχετικῶς πρὸς τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν·
ἐν *451*, σ. 13 σημ. 3. Δίδεται εἰς πάντας τοὺς ὑπηκόους τοῦ σουλτάνου ἐλευθερία τοῦ διαθέτειν τὴν περιουσίαν των εἰς χρήματα ἢ ἄλλα πράγματα.

54

1538. Σύστασις συμβάσεως ἐντριτίας, ἐν Νάξῳ·
ἐν *194*, σ. 54–56.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«. . . ὁ ρηθεὶς σὲρ Τζάνες μὲ καλόν του θέλημα καὶ μὲ καλήν του ὄρεξιν καὶ δίδει το καὶ παραδίδει το ἀπὸ τὴν σήμερον τοῦ ἄνωθεν κὺρ Νικολοῦ καὶ τῶν κληρονόμων του, νά το καλλιοργᾷ, νά το καμορτεύῃ καλὰ καὶ νοικοκυρᾶτα, ὡσὰν πᾶσα καλὸν νοικοκύρη, νά το κρατῇ ἀπαντημένο, νά το σπείρῃ χειμωνικὸ καὶ καλοκαιρινὸ εἰς ὅ,τι σπορισίματα ἤθελεν θέλειν ὁ ρηθεὶς σὲρ Τζάνες, νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του νὰ βάνῃ ὅ,τι σπόρους ἤθελε τοῦ φανηθῇ. Καὶ διὰ τοῦτο ὑπόσχεται νὰ κοντεντάρεται ὁ ρηθεὶς κὺρ Νικολὸς ὅτι νὰ βάνῃ αὐτὸς ὅλους τοὺς σπόρους ἀπὸ σιτάρι καὶ κριθάρι μονάχα ἔτζι καὶ ἀπὸ φασόλια, εἰδὲ ἀπὸ τοὺς ἐπιλοίπους σπόρους ὀμπλιγάρεται ὁ σὲρ Τζάνες νὰ βάνῃ ὠδιὰ λόγου του τὸ ἕναν τρίτον καὶ εἰς καμμίαν ἔξοδον νὰ μὴν ἔχῃ νὰ κάμῃ αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι του, εἰ μὴ νὰ εἶναι ὅλες οἱ ἔξοδες τοῦ κὺρ Νικολοῦ ἰν περπέτουο καὶ εἴ τι πέμψει ὁ θεὸς νὰ γίνεται μέσα εἰς τὸ λεγόμενον χωράφι, νὰ παίρνῃ ὁ κὺρ Νικολὸς κληρονομικῶς δύο μερδικὰ καὶ ὁ σὲρ Τζάνες καὶ οἱ κληρονόμοι του τὸ ἕνα μερδικόν . . . καὶ εἰς τοῦτο ὀμπλιγάρεται ὁ ἄνωθεν κὺρ Νικολὸς ὠδιὰ λόγου (του) καὶ διὰ τοὺ(ς) κληρονόμους του ὅποιαν ὥραν δὲν ἤθελεν κάμει τὸ λεγόμενον πρᾶγμα καλὰ καὶ νοικοκυρᾶτα κατὰ πῶς προμετέρει τὴν παροῦσαν γραφὴν καὶ νὰ τὸν ἤθελεν νὰ εὕρῃ ὁ σὲρ Τζάνες εἰς καμμίαν ἀναρέσκειαν ἢ αὐτὸν ἢ τοὺς κληρονόμους του, νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν νὰ παίρνῃ τὸ πρᾶγμα του καὶ οἱ κληρονόμοι του καὶ ὁ κὺρ Νικολὸς καὶ οἱ κληρονόμοι του νὰ εἶναι πριβάδοι ἀπὸ τὸ λεγόμενον πρᾶγμα, κατὰ πῶς ἤθελεν εὑρεθῇ. Εἰ δὲ καὶ ἤθελεν νὰ τὸ κάμῃ καλά, νὰ τὸ ἔχῃ αὐτὸς καὶ οἱ κληρονόμοι του αἰῶνα αἰῶνος καὶ ποτὲ νὰ μὴν ἠμποροῦσιν νὰ τοὺς ἐβγάλουν ἀπὸ μέσα. Καὶ διὰ ἐμπατίκιν δίδει ὁ κὺρ Νικολὸς τοῦ σὲρ Τζάνε σιτάρι μοδίους β′ καὶ ἐμισὴν ἀγελάδα νὰ τὴν ἔχουσιν ὅλοι μαζὶ μισιάρικην καὶ μίαν δερφακίδαν νὰ τὴν ἔχουσιν καὶ αὐτὴ μισιάρικην· ἀκόμη δίδει του καὶ ἕνα πιθάρι κρασί, ὁποῦ νὰ εἶναι κρασὶ καλόν, τὸ ὁποῖον πιθάρι νὰ λογᾶται δύο μέτρων . . . Καὶ διὰ πίστωσιν τῆς γραφῆς βάνουσιν καὶ ἀλληλογίαν (ὑπέρπυρα) κε′, τὰ ἥμιση τῆς ἀφεντίας καὶ τὰ ἥμιση τῆς μερίδος ὁποὺ στέργει . . .».

55

1539. Φιρμάνιον σ. Σουλεϊμὰν Β′, διὰ τὴν Ἄνδρον·
ἐν *287*, Β′ σ. 109–110 καὶ ἐν *292*, σ. 223–224.

«Κηρύττω τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ἐλευθέρους πάσης ἄλλης χρηματικῆς ζημίας, βλάβης καὶ λοιπῆς ἀγγαρείας. Εἰ δέ τινες τῶν στρατιωτῶν ἢ γενιτζάρων τολμήσωσι νὰ ἐξυβρίσωσιν αὐτοὺς ἐν τῷ ἰδίῳ των τόπῳ, ἔξεστι τοῖς κατοίκοις, ἵνα ἀμύνωνται ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἀνθιστάμενοι τοῖς θρασυνομένοις . . .».

56

1540. Βοῦλλα 8 Μαρτίου πάπα Παύλου Γ′ πρὸς ἀρχιεπίσκοπον Κερκύρας, δι' ἧς ἐπικυρώνει τὴν βοῦλλαν τοῦ 1521 Λέοντος τοῦ δεκάτου (Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 46).
ἐν *60*, σ. 24–30.

57

1541. Συμβόλαιον τῆς 16 Μαρτίου, ἐν Νάξῳ·
ἐν *50*, σ. 70–71.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . καὶ διὰ πλαίαν ἰσχυροτέραν καὶ δύναμιν τῆς παρούσης γραφῆς, θέλουσι καὶ οἱ δύο καὶ νουλάρουν (καὶ) κόπτουν ἀτοί τος πᾶσσα καπήτουλον τε λέντζε καὶ πᾶσα ὀζόντζα καὶ στατοῦτα τοῦ τόπου, ὁποῦ ἐθέλασιν εἶστε κόντρα τῆς γραφῆς τούτης, νὰ μηδὲν ἀξήζουν εἰς σε κανένα γιουντίτζιον . . .».

58

1550. Φιρμάνιον σ. Σουλεϊμὰν Α′, κατὰ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ καδῆ Χαμπαλίτ, θεωροῦντος τὰ θνήσκοντα ἀνήλικα τέκνα τῶν Χριστιανῶν ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς μουσουλμάνους·

μνημ. ἐν *450*, σ. 36. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 95.

59

1554. Συν. ἀπόφασις ἐπὶ πΚ Διονυσίου, περὶ διαζυγίου·

ἐν *70*, Β′ σ. 379. Πρβλ. *467*, σ. 80 σημ. 193.

«Ὅμως ἡ παροῦσα ὑπόθεσις ἐγένετο οὕτως συνοδικῶς καὶ ἀποφασιστικῶς παρὰ τοῦ παναγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυροῦ Διονυσίου, ἐν ἔτει ςξβ′, ὅτι ὅταν ὁ ἄνδρας ὑπάγῃ εἰς ἄλλον τόπον καὶ λείψῃ χρόνους ε′ ἀπὸ τὸ σπῆτι του καὶ δὲν ἐνθυμηθῇ τελείως τῆς γυναικὸς αὐτοῦ νὰ τῆς στείλῃ ἔξοδον ἢ γράμμα, ἀλλὰ ἀφήσῃ αὐτὴν παντελῶς χωρὶς τινος βοηθείας νὰ χωρίζεται ἀνεμποδίστως τὸ τοιοῦτον συνοικέσιον καὶ νὰ ἔχῃ ἄδειαν ἡ γυνὴ νὰ πάρῃ ἄλλον νόμιμον . . .».

60

1560. Δύο συνοδ. ἀποφάσεις, μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἐπὶ πΚ Ἰωάσαφ Β′, περὶ κωλυμάτων γάμου καὶ περὶ τετάρτου γάμου,

ἐν *5*, σ. 527–528 καὶ ἐν *70*, Α′, σ. 31–32. Ἡ β′ τούτων μνημ. ἐν παραλλαγῇ Νομοκάνονος Μαλαξοῦ (κεφ. ρνβ′ 2) ἐν *323*, σ. 190, ὅπου ὅμως, κατὰ λάθος, ἀναγράφεται χρονία 1660. (Ἀλλ' ἐν χφ. ΕΒΕ 1410 ἡ χρονία ἀναγράφεται ἀκριβής). Πρβλ. *467*, σ. 46, *5*, σ. 527 καὶ *112*, σ. 67. Τὸ ἐν *343*, σ. 46 σιγίλλιον πΚ Ἰωάσαφ, περὶ κωλυμάτων γάμου, ἐσφαλμένως ἀναγράφεται ὡς ἐκδοθὲν τὸ 1500.

(Οἱ ἔχοντες κοινὸν ἀνάδοχον κωλύονται. Δὲν κωλύονται οἱ βαπτισθέντες ὑπὸ πενθερᾶς καὶ γαμβροῦ. Κωλύονται οἱ βαπτισθέντες ὑπὸ τῶν δύο συζύγων. Δὲν κωλύονται νὰ λάβωσι δύο ἀδελφὰς ὁ σαρκικὸς καὶ ὁ πνευματικὸς υἱός. Δὲν κωλύονται νὰ λάβωσι δύο ἀδελφὰς οἱ ἔχοντες κοινὸν ἀνάδοχον. Κωλύεται ὁ δεύτερος γάμος μετὰ γυναικὸς βαπτισθείσης ὑπὸ τοῦ πρώην πενθεροῦ. Ὄντος τοῦ τρίτου γάμου παρανόμου καὶ λυθέντος, δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς τέταρτον γάμον, τοῦ προτέρου μὴ συνυπολογιζομένου).

61

1561. Νομοκάνων Μανουὴλ Μαλαξοῦ, ἐκ κεφ. 580.

Ὁ πρόλογος (*Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἱεροῖς . . .*), ὁ Πίναξ περιεχομένων, ὡς καί τινα κεφάλαια, ἐν *112*, σ. 19, 28–54, 60–61 καὶ 71–88.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀνέκδοτος. Χφφ.: α′) Κίμωνος Γιαννακούρου, ἐν Ἀθήναις, τέως Π. Ἀγγελετοπούλου, πρώην Ἀλ. Κολυβᾶ 8, (περιγραφὴ ἐν *216*, σ. 474 καὶ *112*, σ. 15)· β′) Ἰβήρων 287· γ′) Ἀκαδημίας Ρουμανίας 278 (209)· καὶ δ′) Βατικανοῦ gr. 2590.

62

1561–1567. Ἀπόφασις ἀδήλου πΚ, περὶ ἀπαγορεύσεως διαζυγίου λόγῳ ἐπιληψίας, μετὰ τὸν γάμον ἐπιφανείσης,

ἐν *323*, σ. 207–208, ἐν *70*, Β′, σ. 378 καὶ ἐν *39*, σ. 17–18. Πρβλ. ἐν *90*.

«... αὐτὸ τὸ πάθος τῶν σεληνιαζομένων οὕτως κρίνεται καὶ ἀποφασίζεται παρὰ τοῦ ... οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ παρὰ τῆς θείας καὶ ἱερᾶς αὐτοῦ συνόδου, ὅτι εἰ μὲν καὶ ἡ γυναῖκα εἶχεν αὐτὸ τὸ ἀσθένημα προτήτερα πρὶν νὰ εὐλογηθῇ τὸν ἄνδραν αὐτῆς καὶ μαρτυρηθῇ ὑπὸ ἀξιοπίστων ἀνδρῶν, χωρίζεται ἐν τῷ ἅμα χωρὶς καμμίας διορίας ὁ αὐτὸς ἄνδρας ἐκ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ καὶ ἐπέρνει ἄλλην γυναίκα, εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ πάθος ἦλθεν εἰς τὴν γυναῖκα ἀφ' οὗ εὐλογήθη αὐτὸν τὸν ἄνδραν αὐτῆς, νὰ μηδὲν ἔχει καμμίαν ἄδειαν οὐδὲ ἐξουσίαν ὁ αὐτὸς ἄνδρας αὐτῆς νὰ τὸν ἐχωρίζεται, οὔτε εἰς τὸν πρῶτον χρόνον, οὔτε εἰς τὸν δεύτερον, οὔτε εἰς τὸν τρίτον, ἀμὴ νὰ τὴν ἔχῃ ἕως ὅλης τῆς ζωῆς αὐτοῦ καὶ αὐτῆς, μὴ δυναμένου, ὡς εἴπαμεν, νὰ τὴν ἐχωρισθῇ δι' αὐτὸ τὸ πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ, ὅτι καθὼς ἦλθεν εἰς αὐτὴν αὐτὸ τὸ πάθος οὕτως ἤθελεν ἔλθη καὶ εἰς αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο ἐὰν καὶ τύχῃ καὶ ἔλθη καὶ εἰς τὸν ἄνδρα αὐτὸ τὸ πάθος τοῦ σεληνιασμοῦ, τὰ ὅμοια καὶ ἡ γυναίκα νὰ μὴ δὲν ἔχῃ καμμίαν ἄδειαν νὰ ἐπάρῃ ἄλλον ἄνδρα ἕως ὅλης τῆς ζωῆς αὐτοῦ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, εἰ δὲ καί, ὡς προείπαμεν, εἶχε τὸ πάθος προτήτερα πρὶν νὰ εὐλογηθῇ τὴν γυναῖκα του, νὰ ἔχῃ ἄδειαν ἡ αὐτὴ γυνὴ αὐτοῦ νὰ χωρίζεται αὐτὸν χωρίς τινος διορίας, νὰ ἐπέρνῃ ἄλλον ἄνδρα ἀνεμποδίστως».

63

1562?– Νομοκάνων Μανουὴλ Μαλαξοῦ «εἰς κοινὴν φράσιν».

Πρόλογος: *«Θησαυρὸς κεκρυμμένος...»*.

Τὸ πρωτότυπον τῆς παραφράσεως, γενομένης ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Μαλαξοῦ, δὲν διεσώθη. Πολλαὶ παραλλαγαί, εἰς ἑκατοντάδας χφφ.

Κατάλογος ἐκ 300 χφφ. ἐν *85*. Αἱ παραλλαγαὶ αὗται τροποποιοῦν τὸ Δίκαιον τῆς ἀρχικῆς μορφῆς (ὅρα ἀνωτ. ἀριθ. 61) ἐν πολλοῖς, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐθίμων. Πρβλ. ἐν *86*. Ἓν κείμενον, ἐκ κεφ. 303 ἐκ χφ. 307 τοῦ 1613 τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, ἐδ. ὑπ' αὐτῆς, μετὰ ρουμανικῆς μεταφράσεως, ἐν *421*, σ. 633–929. Ὑπάρχουν χφφ. ἔχοντα ἀριθμὸν κεφαλαίων 17 μέχρι 1037. Μέγα ἀπόσπασμα, νομικῶν ἰδίᾳ διατάξεων, ἐν *323*, σ. 165–232. Ὁ Πρόλογος ἐν *112*, σ. 20–21. Πίνακες περιεχομένων ἐν *323*, σ. 233–246, ἐν *465*, σ. 7–23, ἐν *332*, σ. 196–204 καὶ ἐν *187*.

64

1562. Ἀχτναμὲς σ. Σουλεϊμὰν ὑπὲρ τῆς νήσου Σάμου, ἄρτι οἰκισθείσης.

Περίληψις τούτου ἐν *325*, σ. 1–2.

... Β′. Ἡ ἐσωτερικὴ τῆς νήσου διοίκησις ἐνεργεῖται ὑπὸ χριστιανοῦ, ὃν ἐξέλεγον οἱ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔποικοι, ἀναγνωρίζει δὲ ὁ σουλτᾶνος. Γ'. Οὐδεὶς ὀθωμανὸς δύναται νὰ κατοικήσῃ ἢ πρὸς ὥραν διατρίψῃ ἐν Σάμῳ. Δ' . . . Ἡ Σάμος εἶναι . . . ἐλεύθερος λιμήν, καταβάλλουσα φόρον ὑποτελείας δέκα χιλιάδας γροσίων. Οἱ κάτοικοι εἶναι ἀπηλλαγμένοι τοῦ φόρου τῆς δεκάτης, ἔναντι ἐτησίας πληρωμῆς 45.000 γροσίων, δι' ὅλα τὰ προϊόντα τῆς νήσου. Ε'. Εἰς τὰς κληρονομικὰς ὑποθέσεις ἐφαρμόζονται οἱ νόμοι τῶν ρωμαίων αὐτοκρατόρων. Προκειμένου δὲ περὶ τιμωρίας ἐγκλημάτιων καὶ ἐπιβολῆς ποινῆς, μηδὲ τῆς τοῦ θανάτου ἐξαιρουμένης, ἐφαρμογῆς τυγχάνουν καὶ οἱ ρωμαϊκοὶ νόμοι καὶ ἡ κρατήσασα συνήθεια. . . . Ζ'. Οἱ Σάμιοι, ἀναφερόμενοι πρὸς τὸν σουλτᾶνον καὶ τὰς τουρκικὰς ἐν γένει ἀρχὰς δι' ὑποθέσεις των, δικαιοῦνται νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν ἑλληνικήν.

65

1564. «Περὶ τῶν τῆς συγγενείας βαθμῶν, συνοπτικὴ συλλογὴ ἐκ διαφόρων συντεθεῖσα παρὰ Ζαχαρίου ἱερέως Σκορδυλίου Κρητός, τοῦ ἐπονομαζομένου Μαραφαρᾶ καὶ ἐπιτρόπου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως οἰκ. πατριάρχου κυρίου Ἰωάσαφ . . . Ἐνετία . . . ».

Ἀνετυπώθη αὐτόθι, τὸ 1569, καὶ τὸ 1588. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. *51*. Διὰ μακρῶν πραγματεύεται ὁ Παυλῶφ περὶ αὐτοῦ ἐν *440*.

66

1565. Ἀχτναμὲς σ. Σουλεϊμὰν ὑπὲρ τῶν Κυκλάδων νήσων,
ἐν *290*, σ. 138–141.

67

1565. Φιρμάνιον 29 Ἀπριλίου ὑπὲρ τοῦ δουκὸς Ἰακώβου Δ' τῶν νήσων Νάξου, Πάρου, Σαντορίνης, Σύρου καὶ Μήλου,
ἐν *145*, σ. 75–78.

« . . .νὰ διεκπεραιοῖ κατὰ τὰ ἀνέκαθεν τὰς μεταξὺ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑποτελῶν δίκας καὶ διαφοράς. Νὰ ἀποδίδῃ τὸ δίκαιον κατὰ τὰ ἤθη καὶ τοὺς κανόνας αὐτῶν . . . Νὰ μὴ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰς νήσους αὐτοῦ σαντζακμπέλιδες, καδῆδες, χασαρεῖσηδες καὶ λοιποί . . .».

68

1567. Διαταγὴ σ. τῆς 24 Νοεμβρίου, πρὸς τὸν μπεκλέρμπεγην τῶν Νήσων, νὰ μεταφερθοῦν εἰς Εὔβοιαν ἢ εἰς Ρόδον πρὸς ἐγκατάστασιν αἱ φραγκικαὶ οἰκογένειαι τῆς Ἄνδρου, κατόπιν παραπόνων τῶν ὀρθοδόξων κατοίκων τῆς νήσου·
ἐν 292, σ. 232.

« . . . ἐνῷ αἱ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀρβανιτῶν οἰκίαι εἶναι χίλιαι ὀκτακόσιαι, τῶν δὲ Φράγκων πεντήκοντα ἕως ἑξήκοντα, δώδεκα Φράγκοι λαμβάνουσι τὰ προϊόντα τῆς νήσου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βιάζουσι τὰς γυναῖκας τῶν νησιωτῶν, φορεύουσι τινάς, παρέχουσι τρόφιμα εἰς πολεμικὰ καὶ πειρατικὰ πλοῖα καὶ προξενοῦσι ταραχάς· διὸ οὗτοι προαποτίουσι φόρον πλείονα ἓξ χιλιάδας τοῦ διδομένου ὑπὸ τοῦ Φραντζέσκου Σουμμαρίπα, ἵνα ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ . . .».

69

1567. Ἀχτναμὲς ὑπὲρ τῆς Χίου, τοῦ σ. Σελὴμ Β′,
ἐν *385*, σ. 208–215, ἐν παλαιᾷ ἑλλην. μεταφράσει, καὶ ἐξ ἄλλης, αὐτόθι, σ. 216–220 καὶ ἐν *148*, τ. 3α, σ. 58–61.

«. . . χαρίζω καὶ ὁρίζω τὰς ὑποθέσεις των νὰ τὰς βλέπουσιν ὁ σαντζακμπέης, ὁ καδῆς κὶ ὁ ναΐπης κὶ ἐκείνους, ὁποῦ δὲν γγίζη, νὰ μὴν σεβαίνουν εἰς αὐτές . . . χαράζη νὰ μὴ δὲν τοὺς βάζουν ἐναντίον τοῦ νόμου κὶ τῆς κρίσης· ἀκρόστικον νὰ μὴν δὲν των γυρεύουν περισσότερον ἀπὸ τὸν νόμον τῆς κρίσης κὶ στατούντων . . . Ἀπὲ τὰ περιβόλια κὶ ἀμπέλια κὶ κοράφια των νὰ δίνουν ὅ,τι ἐδίνασιν πρῶτα. Νὰ μὴν δὲν χρεωστοῦσιν ἀβαρίζη, κιουρεζίδες ἀπὸ τὲς ἐγγαριὲς τῶν σιδεροκαψίων κὶ μήτε ἄλλα βάρη. Ἀπὸ τὰ σπήτια, περιβόλια κὶ ἀμπέλια των νὰ μὴν τοὺς εὐγάζη τινὰς ἐναντίον τοῦ νόμου. Εἰς ἐκεῖνα ὁποὺ κάμου τινὰς εἰς τὸν θάνατόν του, πεταλματζῆδες, μήτε μοιραστάδες, νὰ μὴν δὲν σεβαίνουν ἐναντίον τοῦ νόμου. Τὰς ὑπόθεσες ὁποῦ εὑρέθησαν πριχοῦ νὰ παρθῆ ὁ τόπος κριμέναις, νὰ μὴν τοὺς ξανακρίνουν, κὶ ὅλα τὰ πρώτινα χαρτία νὰ ἀξίζουν. Ὁ καδὴς εἰς τὸ κογγέτη κὶ συντζελέτι νὰ μὴν πληρώνεται περισσότερον ἀπὸ τὸ δίκαιον. Τὲς ἀπόφασες τῶν μεσέων κατὰ τὸν νόμον ὁ κριτὴς νὰ τὲς στέργῃ. Τὲς διαφορὲς ὁποῦ περνοῦσιν ἄσπρα πεντακόσια, χωρὶς χογγέτη ὁ καδὴς νὰ μὴν τὲς ἀκούῃ. Τὸ μετάξι, κρασὶ κὶ ἄλλα φασιγερά, ἂν πρῶτα δὲν ἐπληρῶναν, μήτε ἀπὸ τώρα κὶ ὀμπρὸς νὰ πληρώνουν, ὡσὰν κὶ τοὺς ἄλλους χαραζομένους τόπους. Τὸ σιτάρι, κριτάρι κὶ τὰ ἄλλα ὅσπρια νὰ μὴν πληρώνουν κουμέρκη, καθὼς κὶ εἰς τοὺς ἄλλους χαραζιαρικοὺς τόπους. Τὰ ροῦχα ὁποῦ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν, ἂν πρῶτα ἐπληρῶναν τὸ κουμέρκι στὸ Πέραμα, νὰ τὸ πληρώνουν πάλιν, κὶ ἂν τὸ ἐπληρῶναν στὴν Χίον, νὰ τὸ πληρώνουν πάλιν. Κὶ ἀδὲν ἐπληρῶναν εἰς τοὺς δύο, νὰ μὴν πληρώνουνε· μὰ ἂν ἐπληρώναν κὶ εἰς τὰς δύο, νὰ τὸ πληρώνουν πάλιν. Κὶ τώρι τὰ ροῦχα ὁπου ἔρχονται ἀπὸ τὴν Μάβρην Θάλασσαν εἰς τὴν πόλιν κὶ εἰς τὲς ἄλλες σκάλες, μὴν ξεφορτώνοντας γομάρι, ὁ ἐμίνης μήτε μουρτασίπης νὰ μὴν γυρεύει τίποτες ἀπὸ αὐτά. Ἐκεῖνοι ὁποῦ πραγματεύονται ὄξο ἀπὸ τὸ (;) νὰ παγαίνουσιν κὶ νὰ ἔρχονται μὲ τὰ καράβια των κὶ ροῦχα των κὶ αὐτοί, ὅταν εἶναι ὑπήκοοι οἱ καπιτάνοι κὶ πάντες οἱ ἄλλοι, νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζουν. Μήτε τινὰν νὰ μὴν τὸ(ν) δυναστεύουσι διὰ νὰ τὸν κάμνουν τοῦρκον, ἢ γυναίκα διὰ νὰ πανδρευτῆ ἐναντίον τοῦ νόμου. Κὶ ἂν τινας ἤθελε θελήσει νὰ τὸ κάμη, μὲ μαρτυρίες ὁ κριτὴς νὰ μὴν δὲν τοὺς ἀφίση. Ὅταν κάμῃ τινὰς ἀτυχία, νὰ μὴν πειράζουν ἐκείνους ὁποῦ δὲν εἶναι κρατημένοι κατὰ τὸν νόμον, διὰ νὰ τὸν εὕρῃ. Οἱ βάφες κὶ τὸ κερί, ἀδὲν ἦσαν πρῶτα μονοπούλιο, νὰ μὴν εἶναι μηδὲ τώρι. Δωριανὰ νὰ μὴν πέρνουσιν κανενὸς τίποτες, οἱ μουκτουρίδες νὰ μὴν ἐμποδίζουν τοὺς φυλακομένους διὰ τὸ πότον κὶ φαγί τους. Κὶ ἀπάνω εἰς ἄλλα ἐναντίον τὸν νόμον κὶ τὸ στατούτων κὶ ἐναντίον τὲς τάξες των ταῖς παλαιαῖς, νὰ μὴν ἀφίσετεν τινὰ νὰ κάμη τίποτες. Κὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ θελήσουσιν νὰ τὸ κάμνουν, νὰ τοὺς ἐμποδίζῃ ὁ κατὰ καιρὸν κριτής. Κὶ ὁποῖος παρακούσῃ, νὰ τὸν κάμνουν ἀρέζη ἐδὼ εἰς τὴν Πόρθα μου κατόνομα, διὰ νὰ πεδεύεται ὡσὰν τὸν πρέπει κὶ ὄχι ἀλιῶς. Οἱ διαφορὲς ποὺ εἶναι ἄσπρα 500 χωρὶς σιντελέτι ἀνάμεσα πραγματευτάδες, καθὼς εἶναι γραμμένον εἰς τὸν ἀκταναμέ μου, ἤγουν νὰ μὴν τῶν δίνῃ ἀκρόασιν τινάς . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

70

1569. Δουκικὸν Διάταγμα Ἐνετίας, τῆς 17 Ἰουνίου·
ἐν *276*, σ. 95–96.
Ἐπειδὴ εἶναι τεθεσπισμένον νὰ ζῶσιν οἱ Γραικοὶ ἐλευθέρως καὶ κατὰ τὰ παλαιὰ δόγματα καὶ τὰς γνώμας αὐτῶν ἐν ταῖς χώραις τῆς Βενετικῆς Πολιτείας, ὡς ἐπίσης καὶ ἐν τῇ πόλει τῆς Κερκύρας, οἱ κυβερνῆται ὄφειλον μεθ' ὅσης ἠδύναντο πλειοτέρας ἐπιμελείας, νὰ προσέχωσιν, ὅπως μὴ εἰσαχθῶσι καινοτομίαι ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως, αἵτινες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον προκαλοῦσι σκάνδαλα καὶ ταραχάς, ὁμοίως δὲ ὄφειλον νὰ φροντίζωσιν, ὅπως μὴ παρενοχλῶνται ὑπὸ τῶν εἰρημένων Δικαστηρίων καὶ οἱ Γραικοί.

71

1569. Κανουννα μὲ τῆς Λαμίας·
ἐδ. ἐν *423*, σ. 211–218.
(Φορολογικαὶ διατάξεις, ἐξ ἄρθρων 20.
18. Τὸ δικαίωμα τῶν ἀρραβώνων· γιὰ τὸ κορίτσι εἰσπράττονται 30 ἄσπρα, γιὰ τὴ χήρα 15 ἄσπρα.)

72

1569–1570. Κανουννα μὲ τῆς Εὐβοίας·
μνημ. ἐν *423*, σ. 207, σημ. 1.

73

1572. Κανουννα μὲ τῆς Κύπρου·
μνημ. ἐν *423*, σ. 207, σημ. 1.

74

1572. Βεράτιον σ. Σελὴμ Β' ὑπὲρ πΚ Ἱερεμίου Β'·
ἐν *408*, σ. 177.
«... πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ ἔδωκε καὶ δεσποτείαν εἰς πάντας τοὺς... ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, καὶ νὰ κάμῃ κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν πίστιν αὐτοῦ, νὰ μὴ δὲν ἔχῃ κανένα ἐμπόδιον ἀπό τινος...»

75

1572–1579. Γράμμα πΚ Ἱερεμίου Β' πρὸς μ. Ἡρακλείας,
ἐκ χφ. 386 φ. 25 Gotha, ἐν *465*, σ. 43.
Κατ' ἀναφορὰν τοῦ Μονομάχου, υἱοῦ τοῦ Θεοδώρου, *«ὁ ἀπόγαμβρος αὐτοῦ ἐπὶ ἀνεψιᾷ Νεραντζιᾷ, Δῆμος Βλάχος κατακρατεῖ τὸ πατρικὸν αὐτοῦ ὁσπήτι καὶ τὰ ἀμπέλια καὶ χωράφια τὰ πατρικά, ἧς πατρικῆς αὐτοῦ περιουσίας οὗτος, ὁ Μονομάχος, ἐστὶ κληρονόμος, ὁ δὲ Δῆμος ξένος καὶ ἀμέτοχος δήπου. Διὸ γράφομεν: Ἐξέτασον ἡ σὴ ἱερότης καὶ εἰ οὕτως*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχει, ὅτι πλησιέστερος κληρονόμος ἄλλος οὐκ ἔστι τοῦ ὁσπητίου τούτου καὶ τῆς λοιπῆς περιουσίας, εἰ μὴ οὗτος ὁ Μονομάχος, ἀνάγκασον τὸν Δῆμον ἐᾶσαι αὐτῷ ταύτην, ὡς, κατὰ νόμον, διαφεύγουσαν αὐτῷ· ἂν δ' ἄλλως ποιήσῃ, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας . . .».

76

1572–1579. Γράμμα πΚ Ἱερεμίου Β′ πρὸς ἱερέα Δανιὴλ ναοῦ Ἁγ. Νικολάου τοῦ Γαλατᾶ·

ἐκ χφ. 386 φ. 26 Gotha, ἐν *465*, σ. 44.

Ὁ κάλφας Δούκας ὀφείλει εἰς τὸν ψάλτην τῆς ἐκκλησίας Μελέτιον τὸν Θηβαῖον 600 ἄσπρα, ἅτινα εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ δώσῃ, ἀλλ' ἀρνεῖται. *«Διὸ γράφομεν, ἀνάγκασον αὐτὸν τὸν Δούκαν ἐξισάσαι τὸ τοιοῦτον αὐτοῦ χρέος, καθὼς καὶ οὗτος ἔστερξε· ἂν δ' ἄλλως ποιήσῃ, ἔστω ἀφωρισμένος καὶ ἀσυγχώρητος ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἔξω τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ. Ἂν δὲ συμβῇ αὐτῷ θανεῖν οὐδὲ ταφῆς ἀξιωθήσεται, ἐὰν μὴ πρότερον πληρώσῃ. Ἀναγνωσθήτω καὶ τὸ παρὸν γράμμα παρρησίᾳ, ὡς ἔθος . . .».*

77

1572–1579. Γράμμα μ. Τρίκκης πρὸς πΚ Ἱερεμίαν Β′·

ἐκ χφ. 386 Gotha, ἐν *465*, σ. 44–45.

«. . .ἄνθρωποι τινὲς ὀνόμασι Συναδηνὸς, Σταμούλης, Μετρηνὸς καὶ Γεωργούσης ἐδανείσθησαν παρά τινος ἄρχοντος τούρκου ἄσπρα χιλιάδας πεντήκοντα, ἵνα ἀποδίδωσιν αὐτῷ τὰ δέκα δώδεκα τὸν χρόνον, ἤγουν ἵνα δίδωσι δέκα χιλιάδας τόκον διὰ τὰς πεντήκοντα ἐκείνας. Ἐποίησαν οὖν τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν χρόνους πέντε καὶ διδόντων αὐτῶν ἀνὰ δέκα χιλιάδας τὸν χρόνον εἰς τοὺς πέντε χρόνους τούτους ἀπεδόθησαν αὐτῷ χιλιάδες πεντήκοντα. Τέλος ζητοῦντος τοῦ ἄρχοντος ἐκείνου τούρκου . . . τὰς πεντήκοντα χιλιάδας ἐκεῖνοι οἱ δανεισθέντες δύο μόνοι ἐκ τῶν τεσσάρων, ὁ Συναδηνὸς καὶ ὁ Μετρηνός, ἀπελογοῦντο λέγοντες, ὅτι ἔλαβες τόκον περισσὸν τοὺς πέντε χρόνους καὶ ἤδη ἔλαβες τὰς πεντήκοντα χιλιάδας. Καὶ δὴ καὶ εἰς τὸν καδδὴν πορευθέντες μετ' αὐτοῦ κατέκριναν αὐτὸν μηδὲν λαβεῖν ἐξ αὐτῶν. Ἐκεῖνος δὲ μηδὲν ἔχων ποιῆσαι αὐτούς, ἐκράτησε τὸν Σταμούλην καὶ τὸν Γεωργούσην καὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἅπαντα τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα καὶ ἔτι πειράζων ἐπεζήτει καὶ τὸ μέρος ἐκείνων καὶ ἔλαβε τοῦτο παρὰ τῶν ἄνωθεν . . . Ἐκεῖνοι δέ, ὁ Συναδηνὸς καὶ ὁ Μετρηνός, οὐδὲν τῶν κεφαλαίων ἀπέδωκαν, ὥστε καὶ ὁ Μ. φυγὰς ὤχετο εἰς τὰ Ἰωάννινα. Περὶ τούτων δεόμεθα . . . ἀδικηθέντων τοῦ Σταμούλη καὶ τοῦ Γεωργούση καὶ ἀποδόντων καὶ τὸ μέρος ἐκείνων, ἵνα εὐεργετήσῃς ἡμῖν Γράμμα ὑμῶν τῆς σῆς παναγιότητος ἀφοριστικὸν πρὸς ἐκείνους, ἓν μὲν εἰς τὰ Ἰωάννινα διὰ τὸν Μετρηνόν, ὅτι ἐκεῖσε ὑπάρχει, ἕτερον δὲ πρός με διὰ τὸν Συναδηνόν, ὄντα ὧδε ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπαρχίᾳ, ὡς ἂν ἀποδῶσι καὶ αὐτοὶ τὸ ἀνάλογον αὐτῶν . . .».

78

1573?—«Νόμιμον ἐκλελεγμένον ἐκ διαφόρων βιβλίων καὶ ἀπὸ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν Γραφήν, συντεθὲν παρὰ τοῦ . . . Ἰωάννου ἱερέως Τρουλινοῦ τοῦ Κρητός . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐν χφ. Μαρκιανῆς Βενετίας app. III 9.
Ἐφ' ὅσον ὁ Τ ρ ο υ λ ι ν ὸ ς μνημονεύει τὸ Jus orientale τοῦ B o n e f i d i u s, πρέπει νὰ συνετάχθη μετὰ τὸ 1573, ὡς παρατηρεῖται ἐν *462*, σ. 93.

79

1574. Βεράτιον σ. Μουρὰτ Γ', πρὸς πΚ Ἱ ε ρ ε μ ί α ν Β'.
μνημ. ἐν *408*, σ. 182. Πρβλ. καὶ *74*, σ. 96–97.
«. . . καὶ ὥρισε ⟨ὁ σ. Μουρὰτ Γ'⟩ καὶ ἔδωκαν αὐτοῦ ⟨τοῦ πΚ Ἱερεμίου Β'⟩ καὶ ἄλλο νέον μπαράτιον. Ὅ,τι κατὰ τὴν πίστιν τοῦ νὰ ὁρίζῃ καὶ νὰ κρίνῃ μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους, ἱερεῖς καὶ πᾶσαν ἄνθρωπον ρωμαῖον καὶ ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια. Καὶ ὅποιος φανεῖ ἐναντίος τοῦ μπαρατίου αὐτοῦ, νὰ παιδεύεται μεγάλως παρὰ τῆς βασιλείας. Λαβὼν δὲ τὸ βασιλικὸν μπαράτιον ὁ πατριάρχης, καθέζεται εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον αὐτοῦ, ὡς κύριος καὶ δεσπότης τῆς οἰκουμένης. Καὶ κρίνει καὶ ἀποφάσεις ποιεῖ, καὶ τίμια πατριαρχικὰ γράμματα οἱ χριστιανοὶ ἐπέρνουν εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐτῶν. Καὶ ἔχουν τὸ βέβαιον εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην. Καὶ ἄλλα ὅμοια ποιεῖ κατὰ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν, ἤπερ ἔχουν οἱ πατριάρχαι».

80

1574. Προκήρυξις μπαΐλου Κ ε ρ κ ύ ρ α ς Φραγκίσκου Gritti, περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ἀγγαρειῶν τῶν χωρικῶν τῆς ν ή σ ο υ·
ἐν *310*, σ. 319 ἑπ.

81

1575. «Βασιλικῶν νόμων ἐπιτομὴ τοῦ σοφωτάτου, ἀνθυπάτου, τοῦ μεγάλου κριτοῦ τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ Ἀ τ τ α λ ε ι ώ τ ο υ . . . ὑπὸ πρωτονοταρίου Θ ε ο δ ο σ ί ο υ Ζ υ γ ο μ α λ ᾶ»
ἀ ν έ κ δ ο τ ο ν· ἐν χφ. μητρ. Τραπεζοῦντος, τοῦ 1605. Πρβλ. ἐν *462*, σ. 93, ἀριθ. 5, ἐν *464*, σ. XXI σημ., ἐν *419*, σ. 441, ἐν *114*, σημ. 143 σημ. 2.

82

1575. Τοῦ ἰδίου Θ ε ο δ ο σ ί ο υ Ζ υ γ ο μ α λ ᾶ, Σύνταγμα κατ' ἀλφάβητον, ἐκ τοῦ Νομίμου κατὰ στοιχεῖον, ἀ ν έ κ δ ο τ ο ν,
ἐν χφ. EBE 2140 (φ. 1–165), ἀκέφαλον, ἄνευ προοιμίου καὶ ἐπικεφαλίδος· ἀρχ. *«ἀκίνητον ἐκκλησιαστικὸν πρᾶγμα δὲν ἀποξενώνεται, μόνον ἂν εἶναι ἀπρόσοδον, νὰ μὴν ἔχῃ κανένα διάφορον. . .»*. Ἐν τέλει (φ. 165): *«ἐγράφη διὰ χειρὸς Θεοδοσίου πρωτονοταρίου Ζυγομαλᾶ καὶ εἰς τὸ σαφὲς ἦλθεν ὡς δυνατόν»*.

83

1575. Τοῦ ἰδίου Θ ε ο δ ο σ ί ο υ Ζ υ γ ο μ α λ ᾶ, Ἐπιτομὴ ἐν μεταφράσει τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀ ρ μ ε ν ο π ο ύ λ ο υ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πρβλ. *462*, σ. 93, ἀριθ. 6, *464*, σ. XXI σημ., *467*, σ. 47. Περὶ Ζυγομαλᾶ, πρβλ. *426*, σ. 21. Περὶ τῆς μεταφράσεως ταύτης, ἐν *114*, σ. 143, σημ. 2. Ἡ ἐν *467* σ. 127, σημ. 374 γνώμη, ὅτι αὕτη εἶναι ἴσως ἡ κατωτέρω ὑπ' ἀριθ. 353, εἶναι ἀστήρικτος.

84

1576. Νομοκάνονον κατὰ στοιχεῖον Συμεὼν ἱερομονάχου, τοῦ Σχολαρίου,

ἐν χφ. Μ. Φιλοθέου (Ἄθω). Πρβλ. *462*, σ. 93. Δὲν ἀναγράφεται ἐν *215*.

85

1578. Διὰ δουκικῆς ἀποφάσεως, ἀπὸ 20 Αὐγούστου, τῆς Ἐνετίας, ὁ Μ. Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας ἀνεκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης Ἀρχῆς ἐν τῇ νήσῳ, εἴτε λατινικῆς, εἴτε ὀρθοδόξου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ καθαρῶς πνευματικὰ ἔργα καὶ τὴν ἐσωτερικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ.

Πρβλ. *276*, σ. 60.

86

1578. Δουκικὴ διαταγή, ἀπὸ 26 Αὐγούστου, ἵνα οἱ λατῖνοι ἱεράρχαι μὴ φέρωσι προσκόμματα εἰς τοὺς θέλοντας νὰ πρεσβεύωσι τὸ γραικικὸν δόγμα. Ὁ Μ. Πρωτοπαπᾶς Κερκύρας ἐκηρύχθη ἀνεξάρτητος ἀπὸ πάσης ἀνωτέρας Ἀρχῆς, εἴτε ἑλληνικῆς, εἴτε λατινικῆς, δυνάμει μόνον τῆς ἐκλογῆς του ἐξασκῶν πᾶσαν πνευματικὴν ἐξουσίαν.

Πρβλ. *276*, σ. 97.

87

1578. Ἀχτναμὲς σ. Σελὴμ Β', ὑπὲρ Χίου·

ἐν *410*, Μέρος Δ', σ. 51 ἑπ., ἐν *10*, σ. 129–131, ἐν *385*, σ. 220–227, ἐν *148*, Γ'α, σ. 96–101, ἐν *451*, σ. 51–54 καὶ ἐν *374*, σ. 28–30.

88

1579. Ἀχτναμὲς σ. Μουρὰτ Γ', ὑπὲρ τῶν Κυκλάδων νήσων·

ἐν γαλλικῇ μεταφράσει, ἐν *420*, σ. 156 καὶ ἐν *10*, σ. 132–136. Ἐν παλαιοτέρᾳ ἑλληνικῇ μεταφράσει, ἐν *145*, σ. 101–105.

89

1579. Συνοδικὸν γράμμα πΚ Ἱερεμίου Β', πρὸς μ. Μυτιλήνης·

ἐκ χφ. 386, φ. 24 Gotha, ἐν *465*, σ. 43.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Εὐαγγελινὸς ὁ ράπτης ἀνέφερεν ἡμῖν, ὅτι ἠγόρασε πράσει τελείᾳ παρὰ Σεβαστῆς τῆς νύμφης τοῦ Καρβούνη συκοπερίβολον ἕν. Ὅμως φθόνῳ κινηθεὶς Μανωλάκης ὁ τοῦ Ἀντωνίου καὶ πείσας τὸν ποτὲ αὐτόθι Ἀλάμπεη, ὡς πρόσωπον δυνατόν, ἐποίησε σκέψιν, ὡς τάχα τοῦ Ἀλάμπεη χρείαν ἔχοντος τοῦ συκοπεριβόλου, ἀνάγκη ἦν ἀπαραίτητος καὶ ἀπειλαὶ βαρεῖαι τοῦ παραχωρῆσαι ὃν εἴπομεν πτωχὸν καὶ ἀνίσχυρον Εὐαγγελινόν. Πλὴν μετ' οὐ πολὺν καιρὸν τούτου τοῦ Ἀλάμπεη θανόντος, νῦν ὁ Εὐαγγελινός, ὡς νόμιμος καὶ ἀληθὴς δεσπότης τοῦ συκοπεριβολίου, ζητεῖ καὶ ἀπαιτεῖ παρὰ τοῦ ρηθέντος Μανωλάκη, τοῦ ἀδίκως καὶ βίᾳ κατακρατοῦντος καὶ αὐτοῦ ἐπαναλαβεῖν. Διὸ γράφομεν : Ἐξέτασον κατὰ τόπον καὶ εἰ μὲν ὁ ρηθεὶς Εὐαγγελινὸς γνώμη ἑαυτοῦ καὶ οὐ βίᾳ ἀπέδοτο τὸ συκοπεριβόλι, ἤδη καλὸν καὶ μηκέτι τοῦτο ζητήτω. Ἂν δὲ βίᾳ οὗ εἴπομεν . . . τοῦ Ἀλαμπέη, ἐπλακώθη τὸ μοῦλκιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Μανωλάκη καὶ ἔτι κατακρατεῖται, ἐπιτίμησον τοῦτον τὸν Μανωλάκην ἀποδοῦναι τῷ Εὐαγγελινῷ τὸ συκοπερίβολον, ἐν βάρει ἀφορισμοῦ καὶ ἐξώσει τῆς Ἐκκλησίας, λαμβάνοντος πλὴν τοῦ Μανωλάκη τὰ ἑαυτοῦ ἄσπρα πρότερον».

90

1580. Διάταξις πΚ Μητροφάνους, περὶ τοῦ συνέρχεσθαι εἰς γάμον τοὺς ὑφ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀναδεχθέντας·

ἐν *70*, Β', σ. 380–381.

« . . . ἀπροκριμάτιστον εἶναι τὸ τοιοῦτο συνάλλαγμα καὶ ἀκώλυτον, ἐπεὶ ὁ νόμος τὰ κεκωλυμένα πρόσωπα ρητῶς φανεροῖ, καὶ ταῦτα γαμικῶς μὴ συνέρχεσθαι καὶ μόνα ἐδικαίωσεν . . . φυλάττειν γὰρ χρέος ἔχομεν τὰ ρητῶς γεγραμμένα καὶ τοῖς θείοις Πατράσι τετυπωμένα, οὐχὶ καὶ διαλογισμοῖς ἄγχειν τοὺς πολλούς, καὶ στενοχωρεῖν τὰς τῶν χριστιανῶν συνειδήσεις . . .».

91

1580. Ἀχτναμὲς σ. Μουρὰτ Γ', ὑπὲρ τῶν νήσων Νάξου, Ἄνδρου, Πάρου, Σαντορίνης, Μήλου καὶ Σύρου·

ἐν *145*, σ. 101–105, ἐν *243*, σ. 27–30 καὶ ἐν *290*, σ. 135–138.

« . . . τὴν σήμερον ἀνεφανήσθηκαν ἔμπροσθεν εἰς τὴν βασιλικήν μου Πόρταν, . . . χριστιανοὶ ἐκ μέρους τῶν λαῶν τῶν νησίων . . . Ναξία, Ἄνδρος, Πάρος, Σαντορίνης, Μῆλος καὶ Σύρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνάφερον, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους . . . τοῦ . . . σ. Σουλεϊμὰν . . . εἶχαν προσκυνήσει οἱ λαοὶ τῶν αὐτῶν νησίων εἰς τὴν ὑποταγήν μας. Ὅταν ὁ Ἀηρατὴν μπέης, καπετάνιος, ἐπῆγεν εἰς ἐκεῖνα . . . οἱ λαοὶ τῶν αὐτῶν νησίων εἶχαν ψηφίσει ἕνα χριστιανὸν ἀπὸ τοὺς ἐδικούς των διὰ γοβερνατόρον, καθὼς ἀπὸ παλαιόθεν εἶχαν τάξιν, ὁ ὁποῖος μπέης χριστιανός, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς χρόνους ὁποῦ ἔζησεν, ἀπέρασε ἀπὸ ἐτούτη τὴν ζωὴν καὶ ἐτότες ἐδόθη τὸ δουκᾶτον τοῦ Ἰωσὴφ Ἑβραίου, ὁ ὁποῖος τὸ ἀφέντεψεν πολλοὺς χρόνους κατὰ τὴν τάξιν τως, καὶ εἰς τὸν καιρόν του ἦτον ὅλοι εὐχαριστημένοι καὶ δίχως πείραξες. Τὴν σήμερον, διότι ἀπόθανε ὁ λεγόμενος Ἰωσήφ, ἐψηφίσθη εἰς τὸ γκοβέρνον ἐκεινῶν τῶν νησιῶν ἕνας σαντζακόμπεης καὶ ἕνας καδῆς. Καὶ οὕτως κατὰ τὰ εὐγενικὰ κεφάλαια ὁποῦ διὰ χάριν ἐδόθηκαν τοῦ λαοῦ τοῦ νησίου τῆς Χίου, παρομοίως καὶ αὐτονῶν γίνεται χάρις, μὲ ἐτοῦτα τὰ . . . κεφάλαια, ὡς κάτωθεν. Ὅτι κατὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν τάξιν μὲ τὴν ὁποίαν ἕως τώρα ἐδίδασι τὰ κεφαλοχάρατζα, οὕτω πάλιν εἰς τὸ ἑξῆς νὰ τὰ δίδουν. Καὶ νὰ εἶναι ἐλεύθεροι ἀπὸ καπέντα καὶ ἀβαρίζι τῆς αὐθεντίας καὶ ἀπὸ ἄλλαις ἐγκαρίαις καὶ ὅταν περνοῦν ἀγγεαμόγλανα ὁποῦ εἶναι γραμμένοι εἰς ταῖς μίναις, οἱ κρεατοπουλητάδες νὰ εἶναι καὶ εἰς αὐτοὺς ἐλεύθεροι. Καὶ ἐλεύθερα νὰ ἔχουν τὲς ἐκκλησίαις των . . . καὶ οἱ κριτάδες τοῦ τόπου νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ τῶς γυρεύουν ἄσπρα διὰ ρέζμι (= φόρον) τοῦ ἀποθαμένου κορμιοῦ, οὔτε νὰ τῶς δίδουν πείραξιν ἐναντίον τῆς εὐγενικῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὅταν θέλουν νὰ φθιάσουν τοὺς χαλασμένους τόπους τῶν ἐκκλησιῶν των, νὰ μὴν εἶναι ἀπὸ κανένα ἐμποδισμένοι. Καὶ νὰ πληρώνουν τὸ δέκατον ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τως, τὰ περιβόλια τως, καὶ χωράφια τως σπαρμένα, καθὼς εἶχαν τάξιν νὰ πληρώνουν. Καὶ τινὰς νὰ μὴν εἶναι εὐγαλμένος ἀπὸ τὰ καλά του, ἀλλὰ οὔτε νὰ τὰ πέρνουν ἀπὸ τὰ χέρια του. Καὶ ὅταν ἀποθάνῃ τινὰς μὲ διαθήκην καὶ χαρίζῃ τὰ καλά του καὶ τὰ πράγματά του ἀλλονοῦ, νὰ ἠμπορῇ ὁ κληρονόμος ἐκεῖνος νὰ τὰ πέρνῃ καὶ νὰ μὴν ἠμπορῇ οὔτε μπέης τελεμεγγί, οὔτε καδῆς νὰ τὸν πειράζου. Καὶ τὰ γράμματά τως, ὁποῦ εἶναι καμωμένα καὶ ἀποφασισμένα κατὰ τὰ ρητὰ καὶ συνήθειαις τως, πρὶν νὰ παραδοθοῦν τὰ λεγόμενα νησιὰ ἕως τὴν σήμερον, νὰ εἶναι στερεά. Καὶ ἂν ἴσως τινὰς ἤθελε γυρεύσει νὰ κάμῃ ἐγκαλέσιμον διὰ ἀπερασμέναις ἀποφασισμέναις ὑπόθεσαις, νὰ θεωροῦνται ἀνάμεσόν τως καὶ νὰ μὴν ἔχουν πείραξιν ἀπὸ τοὺς κριτάδες. Καὶ οἱ κριτάδες νὰ πέρνουν τὰ ἄσπρα τοῦ χοτζετιοῦ, συντζίλι ἄρντζι, κατὰ τὸν κανόνα καὶ νὰ μὴν ζητοῦν περισσότερα. Καὶ ὅταν γεννηθῇ διαφορὰ ἀνάμεσόν τως καὶ θέλουν θεληματικῶς των νὰ γυρεύουν ἀνθρώπους ἐδικούς των μαθημένους διὰ νὰ τοὺς συμβάσουν κατὰ ταῖς συνήθειαις των, εἰς ἐκεῖνα ὁποῦ ἤθελαν κάμουν, νὰ μὴν ἠμποροῦν οἱ κριτάδες νὰ τοὺς ἐμποδίσουν, ἀλλὰ νὰ τὰ στέργουν καὶ νὰ τὰ βεβαιώνουν. Καὶ ἐπειδὴ κάμνει χρεία νὰ γίνεται ἐξέτασις καὶ ἐπιμέλεια διὰ νὰ μὴν δόνεται πίστις εἰς τοὺς ψευδομάρτυρες, ὅταν τινὰς θέλει νὰ κάμῃ ἐγκαλέσιμον περισσότερον ἀπὸ ἄσπρα 500 μὴν ἔχοντας συγκελέτι (= ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον) ἢ χοτζέτι, μὰ μοναχὰ μάρτυρες, νὰ μὴν τυχαίνῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ ἐγκαλέσιμον ἀκρόασις. Καὶ τὰ κουμέρκια ὁποῦ ἀπὸ παλαιόθεν δὲν ἐπλήρωναν εἰς τὰ νησία τως εἰς τὸ μετάξι, κρασὶ καὶ ἄλλα πράγματα διὰ τὴν ζωοτροφήν τως, νὰ μὴν τὰ πληρώνουν. Καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀποθάνουν ἔξω ἀπὸ τοὺς τόπους των, ὁ ἐμίνης ἢ πεταλμανζῆς νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ γυρεύσουν ἀπὸ τὸ βίον τως, ἀλλὰ οἱ ἄνθρωποι ὁποῦ θέλουν βρεθῇ σιμὰ εἰς ἐκείνους, νὰ ἠμποροῦν νὰ τὰ περιλαμβάνουν. Καὶ ἐκεῖνοι οἱ χριστιανοὶ τῶν λεγομένων νησίων ὁποῦ ἤθελαν ὁμολογήσει τὴν πίστιν τῶν μουσουλμάνων, νὰ μὴν εἶναι δυναστευμένοι, λέγοντας, ἦρθαν εἰς τὴν πίστιν τῶν μουσουλμάνων, ἕως νὰ λάβουν τὶς προσταγαῖς τέλεια, κατὰ τὴν εὐγενικὴν δικαιοσύνην. Καὶ ὅταν μία γυναίκα ἀπὸ γένος χριστιανῶν θέλει νὰ σμίξῃ εἰς ὑπανδρίαν μὲ ἕνα μουσουλμάνον, ἂν ἴσως καὶ πρωτήτερα δὲν ἤθελεν ἦσται ἐλθωμένη εἰς τὴν πίστιν, ἀλλὰ θεληματικὴ ἤθελε εἶσται σμιγμένη εἰς ὑπανδρίαν, δὲν εἶναι κατὰ τὸν νόμον νὰ γένῃ ἡ ὑπανδρία. Καὶ ὅταν τινὰς κακοποιὸς κάμῃ κακὸν ἐναντίον τῆς εὐγενικῆς δικαιοσύνης καὶ κανόνας, νὰ τὸν γυρεύσουν νὰ τὸν εὕρουν μὲ τὴν δικαιοσύνην καί, εὑρίσκοντάς τον, νὰ εἶναι παιδευμένος . . . Καὶ νὰ μὴν εἶναι ἐμποδισμένος ἐκεῖνος, ὁποῦ ἔχωντας διαφοράν, θέλει νὰ ὑπάγῃ νὰ τὴν θεωρήσῃ εἰς τὸν θρόνον τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ μαζώνουν ταῖς ἐγκαρίαις, πηγαίνωντας εἰς τὸν δρόμον τως, νὰ μὴν πέρνουν περισσότερον ἀπὸ ὅτι διορίζει ἡ εὐγενικὴ δικαιοσύνη καὶ ὁ κανόνας καὶ δυναστικῶς νὰ μὴν πέρνουν δωριανὰ τὴν ζωοτροφήν τως οὔτε τὸ ἄλογόν τους . . . Καὶ ὅταν συνέβῃ εἰς τὰ λεγόμενα νησία κοινὴ ὑπόθεσις, ὁ παγκιάκος καὶ καδῆς νὰ εἶναι κρατημένοι νὰ πηγαίνουν νὰ τὴν θεωροῦν προσωπικῶς καὶ νὰ μὴν δίνουν ἀκρόασιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὔτε πίστι τῶν ἄτυχων καὶ ψευδομαρτύρων καὶ τινὰς ἄλλος νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ θεωρήσῃ αὐταῖς ταῖς ὑπόθεσαις. Καὶ εἰς τοὺς τόπους τῶν λεγομένων νησιῶν ὁποῦ εἶναι διὰ νὰ κάμουν ταῖς βίγλαις διὰ ταῖς χριστιανικαῖς λεβέντικαις φοῦσταις, νὰ μὴν ὀμπλιγάρουν ἄλλους νὰ ταῖς κάμνουν, παρὰ ἐκεινοὺς ὁποὺ εἶναι χρεῶστες, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν. Καὶ ὅσοι δὲν ἔχουν χρεία νὰ κρατήσῃ γιανιτζάρους, ἤγουν γιατζαξίδες (= φύλακας) διὰ φύλαξίν τως, νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ τῶς πέμπουν. Καὶ ἐὰν ἀπὸ τὰ λεγόμενα νησία, κοινὰ ἢ μερικά, εἶναι πειρασμένοι ἀπὸ τὸν σαντζακόμπεη ἢ καδῆ, ἢ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους των, ὅταν θέλουσι νὰ παραπονοῦνται εἰς τὴν ὑψηλοτάτην μου Πόρταν, τινὰς νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ, οὔτε εἰς τὴν στερεάν, οὔτε εἰς τὸ πλεύσιμον. Καὶ ὅταν τινὰς ἀπὸ τοὺς λεγομένους λαοὺς θέλει νὰ ὑποσχεύσῃ (= ὑποθηκεύσῃ) τὰ στεκούμενά του ἀλλονοῦ, νὰ μὴν ἠμπορῇ ὁ οἰκοκύρης ἐκεινῶν νὰ γυρεύσῃ περισσότερον πάκτος ἢ νοῖκι ἀπὸ ἐκεῖνο, ὁποῦ ἀνάμεσόν τως ἐσυμβαστήκασι . . .».

92

1580?– Ἐπὶ σ. Μουρὰτ Γ′ δίδονται προνόμια εἰς τοὺς μεταλλωρύχους τῆς Χαλδίας τοῦ Πόντου·

μνημ. ἐν *170*, σ. 26–27.

(Ὁ σ. Μουρὰτ Γ′, ἐλθὼν εἰς Ἀργυρόπολιν τὸ 1580, ἐκήρυξε τὴν ἐπαρχίαν Χαλδίαν προνομιοῦχον, τοὺς δὲ Ἕλληνας κατοίκους της «μπεϊλικτζῆδες», κηρύξας τούτους ἀφορολογήτους καὶ ἀπηλλαγμένους πάσης ἀγγαρείας, διωγμοῦ, τὰ δὲ τέκνα των ἀπηλλαγμένα τοῦ παιδομαζώματος).

93

1582. Ψήφισμα τῆς 12 Ἀπρ. τῆς Ἐνετικῆς Συγκλήτου,

περὶ ἐλευθερίας τελέσεως μικτῶν γάμων εἰς τὰς κτήσεις τῆς Ἀνατολῆς. Πρβλ. *276*, σ. 56.

94

1583. Συνοδικὸν Σημείωμα πΚ Ἱερεμίου Β′, ὅτι δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα γάμου ἡ ὕπαρξις κοινοῦ ἀναδόχου,

ἐν *340*, σ. 559.

95

1584. Φιρμάνιον σ. Μουρὰτ Γ′,

κατὰ τῆς ἀντιλήψεως τοῦ καδῆ Χαμπαλίτ, θεωροῦντος τὰ θνήσκοντα ἀνήλικα τέκνα τῶν Χριστιανῶν ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς μουσουλμάνους, μνημ. ἐν *450*, σ. 37. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 58.

96

1592. Σιγίλλιον πΚ Ἱερεμίου Β′ καὶ Μεγ. Λογοθέτου Ἱέρακος, 31 Μαρτ.,

περὶ ἀθέσμων γάμων ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐν *343*, σ. 47–48.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

97

1593. Φιρμάνιον σ. Μουρὰτ Γ′,
διατάσσον τὴν συμπαράστασιν τῶν Ἀρχῶν πρὸς τὸν π. Ἀλεξανδρείας Μελέτιον, κατὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ εἰσφορῶν ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν, μνημ. ἐν *450*, σ. 37.

98

1593. Ψήφισμα Ἐνετικῆς Συγκλήτου, ἀπὸ 30 Ἰουλίου,
περὶ ἐλευθερίας τελέσεως μικτῶν γάμων εἰς τὰς κτήσεις τῆς Ἀνατολῆς,
ἐν *276*, σ. 56.

99

1599. Ψήφισμα Ἐνετικῆς Συγκλήτου ἀπὸ 9 Αὐγούστου,
ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἐν *276*, σ. 57.

100

1600–1700. «Νομοκριτήριον», ἐκ κεφ. 121.

Ἐν χφ. ΕΒΕ 2764, σ. 193–332 καὶ ἴσως ἐν χφ. 114 Διονυσίου Λοβέρδου. Εἰς δημώδη γλῶσσαν.

Δημοσιεύεται κατωτέρω ἐκ τοῦ χφ. 2764, ὡς ἀνέκδοτον.

[Νομίζω, ὅτι δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἐν Μ. Ζωοδόχου Πηγῆς (Ἄνδρου) χφ. 93 (φ. 121β–209β) «Νομοκριτήριον, ἐκ κεφ. 58–16, ἄνευ ἀριθμήσεως, κεφ. α′ : *«Περὶ γυναικῶν μεμνηστευμένων, ἐν ᾧ καὶ περὶ μνηστείας»*].

Ἀρχή, σὺν Θεῷ ἁγίῳ, τοῦ Νομοκριτηρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ α′ — Περὶ γάμων, ὁποῦ ὁρίζουν οἱ νόμοι νὰ γίνονται καὶ νὰ μὴ δὲν γίνονται.

1. Ὁ εἰκοστὸς ἕκτος κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ὁ ἕκτος τῆς ἕκτης Συνόδου καὶ ὁ ις′ τῆς ἐν Καθαργένῃ Συνόδου, συγχωρεῖ τοὺς κανανάρχας καὶ ψάλτας πρὸ τοῦ νὰ χειροτονηθοῦσι διάκονοι, ὑποδιάκονοι, νὰ εὐλογηθοῦσι γυναῖκας νομίμους· διότι, ἀφ᾽ οὗ χειροτονηθοῦσι ὑποδιάκονοι, ἢ διάκονοι, ἢ ἱερεῖς, ἄδεια δὲν ἔχουσι γυναῖκα νὰ εὐλογοῦνται· διότι καὶ ἂν εὐλογηθοῦσι, εἰ καὶ νομίμως, ἀλλ᾽ ὡς παραβάται καθαιροῦνται.

2. Καὶ ὁ πρῶτος κανὼν τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συνόδου λέγει, ὅτι ⟨ἐὰν⟩ ὑποδιάκονος ἢ διάκονος ἢ ἱερεὺς λάβῃ γυναῖκα, εἰ καὶ νομίμως, καθαιρείσθω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ β′ — Περὶ ἱερέων, ὅτι πρῶτον νὰ ὑπανδρεύωνται, εἶτα νὰ χειροτονοῦνται καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν νὰ ἔχουν τὰς γυναῖκας αὐτῶν.

[σ. 194] *1. Ὁ ιγ′ τῆς ς′ Συνόδου κανὼν λέγει καὶ ἀνατρέπει τὴν συνήθειαν τῶν λατίνων, διὰ τοὺς χειροτονουμένους ἱερεῖς τε καὶ διακόνους, ὅτι νὰ δίδωσιν ὁμολογίαν, γυναῖκα νόμιμον νὰ μὴ δὲν ἐπέρνουσι, εἴ τε [1] ἔχουσι, μετὰ τὴν χειροτονίαν νά τας χωρίζονται.*

1. Τὸ χφ. ἀντὶ εἴτε ἔχει : εἶτα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Ἡμεῖς δὲ λέγομεν, λέγει καὶ ὁ κανών, καὶ μετὰ τὴν χειροτονίαν, νὰ ἵστανται τὰ συνοικέσια καὶ νὰ μὴν λαθασθοῦμεν καὶ ὑβρίσωμεν τὸν εὐλογημένον γάμον ἐπὶ τῇ παρουσίᾳ τοῦ Κυρίου, ὃς καὶ ἀπεφήνατο, λέγων δεσποτικῶς, οὓς ὁ θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω [1] *καὶ ὁ Ἀπόστολος* [2] *τίμιον, λέγει, τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον· καὶ πάλιν : δέδησαι γυναικὶ καὶ μὴ ζήτει λύσιν* [3] *καὶ πάλιν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις : πᾶς ὁ ἀπολύων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, παρεκτὸς λόγου πορνείας, ποιεῖν αὐτὴν μοιχᾶσθαι* [4].

3. Διὰ τοῦτο, ὃς ἀποστερεῖ ὑποδιάκονος ἢ διάκονος ἢ ἱερεὺς τὴν νομικήν [5] *του γυναῖκα, νὰ εἶναι καθῃρημένος. Εἰ μή που, ὅταν θέλῃ νὰ λειτουργήσῃ, νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς δεσποτικὰς ἑορτάς.*

4. Τινὲς [6] *γοῦν εἰς τὴν πρώτην Σύνοδον, ὁποῦ ἐγίνη εἰς τὴν Νίκαιαν, ἔδοξε νὰ φέρουσι νόμον, ἱερεῖς καὶ διακόνους καὶ ὑπο*[195]*διακόνους νὰ χωρίζωνται τὰς γυναῖκας ὁποῦ ἦσαν εὐλογημένοι, πρὸ τοῦ νὰ χειροτονηθοῦσι.*

5. Καὶ ὁ Παφνούτιος ἐπίσκοπος ἦτον εἰς μίαν πόλιν κατὰ τὰς Θήβας. Ἀνὴρ ἐκ παιδὸς ἀνατραφεὶς εἰς ἀσκητήριον καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐκατόρθωσεν. Ἦτον δὲ καὶ περιβόητος εἰς τὴν σωφροσύνην. Ἐκοσμήθη δὲ καὶ τὸν στέφανον τῆς ὁμολογίας, ὁ γὰρ ἕνας του ὀφθαλμὸς εὐγῆκεν εἰς τὰς βασάνους, ὁποῦ τὸν ἐβασάνισαν διὰ τὴν εὐσέβειαν. Οὗτος ἀντεῖπε τοῖς βουλομένοις χωρίζειν τοὺς ἱερεῖς ἀπὸ τὰς γυναῖκάς τους καὶ ὥρισε τὸν γάμον τίμιον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον. Καὶ ἡ ὁμιλία τῆς γυναικὸς σωφροσύνην τὴν ἔλεγεν, συνεβούλευσε γὰρ τὴν Σύνοδον ταύτην τοιοῦτον νόμον νὰ μὴ δὲν θέσουσι καὶ θέλουσι πορνεύει κρυφὰ καὶ οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες τους. Κατὰ δὲ τὴν παράδοσιν, ἀρχαίαν, τῆς Ἐκκλησίας, ὅσοι νομίμους γυναῖκας δὲν εἶχασι καὶ ἐχειροτονήθησαν, πλέον νὰ μὴν πάρουσι γυναῖκας· καὶ ὅσοι ἐπήρασι γυναῖκας καὶ τότε ἐχειροτονήθησαν, ἂς ἔχουσι τὰς γυναῖκας αὐτῶν· ἂς εἶναι καὶ ἱερεῖς, τινὰς μὴ τοὺς ἐμποδίσῃ. Ἔτζη ὥρισεν [196] *ὁ Παφνούτιος, εἰ καὶ γυναῖκα δὲν εἶδε τὸ καθόλου εἰς κοίτην.*

6. Καὶ ἡ Σύνοδος, ἀκούσασα τοῦ θαυμαστοῦ ἀνδρὸς τὴν καθοδήγησιν, ἐπαίνεσά⟨ν⟩ την πολλὰ καὶ ἀφῆκαν το νὰ εἶναι ἔτζη· ἤγουν πρὸ τοῦ νὰ γένῃ ἱερεύς, ἂν ἐπάρῃ γυναῖκα, ἂς ἔχῃ τὴν γυναῖκά του καὶ ἂς εἶναι καὶ ἱερεύς.

7. Εἰ δέ, ἀφ' οὗ χειροτονηθῇ ὑποδιάκονος, ἢ διάκονος, ἢ ἱερεύς, θελήσῃ νὰ εὐλογηθῇ γυναῖκα, μή την εὐλογηθῇ.

8. Ὁ δὲ θεοφιλὴς οὗτος Παφνούτιος τοιοῦτος ἦτον, ὅτι καὶ σημεῖα μεγάλα ἐποίει καὶ θαύματα· ἠγάπα τον δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς Κωνσταντῖνος πολλά, καὶ συχνὰ τὸν ἐμήνα καὶ ἤρχετον εἰς τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως καὶ κατεφίλα τὸν ὀφθαλμόν του, ὁποῦ εὐγάλασιν εἰς τὰς βασάνους οἱ τύραννοι.

⟨*ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ γ'*⟩ *— Περὶ νὰ ἐρωτᾷς τὸν χειροτονούμενον.*

1. Ὅστις θέλει νὰ χειροτονήσῃ ἄνθρωπον, ἂς τὸν ἐρωτήσῃ, θέλει νὰ ἐπάρῃ γυναῖκα, ἢ θέλει νὰ παρθενεύσῃ. Καὶ ἂν εἰπῇ, ὅτι θέλει νὰ ἐπάρῃ γυναῖκα, ὃς εὐλογηθῇ πρῶτον γυναῖκα καὶ τότε τον χειροτόνησε, εἰ δὲ εἰπῇ, ὅτι θέλει νὰ παρθενεύῃ, χειροτόνησέ τον καὶ ἂν ζητήσῃ γυναῖκα μετὰ τὴν χειροτονίαν, μή τον δόσῃς εἴ τι ἐ[197]*πάρῃ, νὰ εἶναι καθῃρημένος.*

---

1. Ματθ. 19. 6.
2. Ἑβρ. ΙΓ' 4.
3. Παύλου, Α' Κορ. Ζ' 27.
4. Ματθ. 5. 32.
5. ὀρθῶς : *νόμιμον*.
6. Πρβλ. Ματθαίου Βλαστάρη Γ, 2, ἐν Συντάγματι 6, 152.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Τοὺς κληρικοὺς ὡρίσαμεν νὰ ἔχουσι γυναῖκας νομίμους.
3. Οἱ ψάλται καὶ οἱ κανανάρχοι ἐπέρνουσι γυναῖκας νομίμους. Ἀμὴ ὑποδιάκονοι, διάκονοι καὶ ἱερεῖς, πρὸ τοῦ νὰ χειροτονηθοῦσι, ἂν ἔπερναν, ἂς τας εἶχασι. Ἐπειδὴ δὲν ἐπήρασι, ἀμὴ ἐχειροτονήθησαν ἄγαμοι, πλέον μὴ ἐπάρουσι, νὰ μὴ δὲν χάσουσι τὴν ἱερωσύνην τους τελείως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ δ' — Περὶ γάμων νομίμων καὶ πῶς μόνος σου, νὰ μὴν εὐλογήσῃς γάμον.

1. Νομίμους γάμους ποιοῦσιν οἱ ρωμαῖοι ἀνάμεσά τους, ὅταν φυλάξουσιν, εἴ τι ὥρισαν οἱ νόμοι διὰ τοὺς γάμους. Πρέπει γοῦν τοὺς μὲν ἄνδρας νὰ εἶναι δεκαπέντε χρονῶν, τὰς δὲ γυναῖκας τρεῖς καὶ δέκα χρονῶν.
2. ⟨Ὅ⟩μως νὰ μὴ δὲν γένῃ, ἂν οὐ δὲν συναρεσθῇ ἡ νύμφη καὶ ὁ γαμβρὸς καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν.
3. Ὁ αὐτεξούσιος, εἰκοσιπέντε χρονῶν ἐὰν εἶναι, καί, χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ πατέρας, ἐπέρνει γυναῖκα.
4. Ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ, δὲν ἐμποδίζεται ὁ υἱὸς ἢ ἡ θυγάτηρ αὐτίκα νὰ εὐλογηθῇ.
5. Οὐ δὲ ἕνα νὰ εὐλογήσῃς μόνος καὶ μόνος του, ἤγουν σὺ καὶ ἐκεῖνος. Ἀλλὰ ἔμπροσθεν [198] *τὸ ὀλιγώτερον εἴκοσι ἀνδρῶν, διὰ νὰ μὴ δὲν εἶσαι καθηρημένος.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ε' — Περὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὁποῦ ἐπέρνουσι δευτέρα γυναῖκα, ἢ τρίτην, ἢ τετάρτην.

1. Ὁ ιζ' κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων λέγει, ὅτι εἴ τις δευτερώσῃ καὶ πάρῃ δεύτερον γυναῖκα, ἀφ' οὗ βαπτισθῇ, ἢ πορνεύσῃ, ἱερεὺς δὲν γίνεται, οὐδὲ ἐπίσκοπος, οὐδὲ διάκονος. Καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῷ ιβ' κανόνι αὐτοῦ ὁρίζει, νὰ μὴ δὲν χειροτονῆται μὴ δὲ ἀναγνώστης, ἤγουν κανανάρχος, δεύτερον γυναῖκα ἂν ἐπάρῃ. Ὅστις ἐπάρῃ γυναῖκα χήραν, ἢ ἄλλου ἀνδρὸς γυναῖκα, ὁποῦ τὴν ἐχωρίσθη, ἢ πόρνην, ἢ δούλην, ἢ τζεγγύστραν, οὔτε ὑποδιάκονος, γίνεται, οὔτε διάκονος, οὔτε ἱερεύς.
2. Ὁ ἕκτος [1] κανὼν τῆς τρίτης [2] Συνόδου λέγει : νὰ μὴ δὲν γένει διάκονος ἢ ἱερεύς, ὅστις, ἀφ' οὗ ἐβαπτίσθη, ἔλαβε γυναῖκα νόμιμον καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνὴ καὶ πάλιν ἐπῆρεν δεύτερον γυναῖκα· μηδὲ ἂν ἐπῆρε χήρα ἢ γυναῖκα ὁποῦ τὴν ἐχωρίσθη ὁ ἄνδρας της· μηδὲ ἂν ἐπῆρε τινὸς παλλακὴν ἢ πόρνην, ἢ τζεγγύστραν. Οὐδεὶς ἀπὸ ὅσους δευτερώσουν καὶ ἐπάρουσι γυναῖκα δεύ[199]*τερον, οὐ χειροτονεῖται, οὔτε διάκονος, οὔτε ἱερεύς, ἀμὴ νὰ εἶναι μιᾶς γυναικὸς ἀνὴρ καὶ ὅταν τὴν ἐπάρῃ, νὰ εἶναι καὶ ἡ γυνὴ σώφρων, ἔντιμος καὶ ὁ ἀνὴρ ὁμοίως. Ἐὰν δὲ ἱερεὺς πέσῃ εἰς πορνείαν, εὐθὺς καθαιρεῖται καὶ χάνει τὴν τάξιν του.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ς' — Περὶ ἱερέων, ὅταν δευτερώσουσι, νὰ μὴν εὐγάλουσι τὰ φορέματά τους, τὰ παπαδικά.

1. Ἡ δὲ ἑβδομηκοστὴ ἐνάτη νεαρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ὁρίζει, νὰ μὴ δὲν εὐγάνωσι τὰ φορέματά τους, μὴ δὲ ἔξω ἀπὸ τὸ Βῆμα νὰ ὑπηρετοῦσι, ὅσοι κληρικοὶ ἐσέβησαν εἰς δεύτερον γάμον. Λέγει γάρ, ὅτι δὲν ἀποδεχόμεθα τὴν προαίρεσιν τοῦ παλαιοῦ νομοθέτου [3], ὁποῦ λέγει τὸν ἱερέα, ἢ τὸν διάκονον ἢ τὸν ὑποδιάκονον, ὁποῦ δευτερώσῃ γυναῖκα, ἤ, ἀφ' οὗ χειροτονηθῇ, ἐπάρῃ γυναῖκα, νὰ εὐγάλῃ τελείως τὰ παπαδικὰ φορέματα καὶ νὰ βάλῃ κοσμικά, ἀμὴ ὁρίζομεν, νὰ εἶναι καθηρημένοι μόνον· καὶ τὴν ἐντυμασίαν

1. ὀρθῶς : *τρίτος.* 2. ὀρθῶς : *ἕκτης.* 3. Νεαρὰ Ἰουστινιανοῦ 6 κεφ. 5

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποῦ ἐφοροῦσαν καὶ ὅταν ἦσαν ἱερουργοί, ἂς φοροῦσι καὶ μετὰ τὴν καθαίρεσίν τους καὶ φθάνει τους ἡ καθαίρεσις. [200]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ'—Περὶ ἱερέων κοσμικῶν, ὅτι πρὸ τοῦ νὰ χειροτονηθοῦσι ὑποδιάκονοι, ἔχουν ἐξουσίαν νὰ ἐπάρουσι γυναῖκα νόμιμον, ἢ νὰ παρθενεύσουσι, ἀμὴ ἀφ' οὗ χειροτονηθοῦσι διάκονοι, πλέον γυναῖκα δὲν εὐλογοῦνται.

1. Ἐπειδὴ γράφει εἰς τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων Ἀποστόλων [1]*, νὰ ἐπέρνουσι γυναῖκας οἱ κανάρχοι μόνον καὶ οἱ ψάλται, ὁρίζομεν καὶ ἡμεῖς ἀπὸ ἐτώρα νά το φυλάγεται τοῦτο καὶ καλλιώτερα καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ὑποδιάκονοι ἢ ἱερεῖς, ἀφ' οὗ δεχθοῦσι τὴν χειροτονίαν, γυναῖκα νὰ μὴ δὲν ἐπέρνουσι· εἰ δὲ ἐπάρουσι, νὰ εἶναι καθῃρημένοι.*

2. Οἱ ἐπίσκοποι, οἱ ἱερεῖς, οἱ διάκονοι ἐκ . . . . πτωρ [2] *δὲ δὲν γίνονται, οὐ δὲ ἐμπλέκονται εἰς ἕτερον τοιοῦτον, ἀμὴ θέλουσι νὰ εὐλέπουσιν εἰς τὸ γεγραμμένον, ὁποῦ λέγει, οὐδεὶς στρατευόμενος τῷ Θεῷ ἐμπλέκει τὸν ἑαυτόν του εἰς πράγματα κοσμικά. Καὶ οἱ κανάρχοι, ὅταν γένουσι δεκαπέντε χρονῶν, ἀναγκάζονται ἢ γυναῖκας νομίμους νὰ πέρνουσιν, ἢ ἂν οὐ δὲν θέλουσι νὰ ἐπάρωσιν γυναῖκα, μὴ τοὺς χειροτονήσῃς, εἰ μὴ νὰ γένουσι καλόγεροι.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ η'— Περὶ κληρικοῦ, ἂν δόσῃ ἄσπρα, νὰ μὴν ἐπάρῃ τόκον, εἰ μὴ τὰ ἄσπρα του.

[201] *1. Κληρικός, ἐὰν δόσῃ ἄσπρα εἰς χρείαν τινὰ νὰ δουλεύονται, τὰ ἄσπρα του νὰ ἐπάρῃ· ἐὰν δὲ δόσῃ εἶδος, νὰ ἐπάρῃ τὸ εἶδος του, ὅσον ἔδωκε· πλέον νὰ μὴν ἐπάρῃ. Καὶ οἱ κανάρχοι νὰ μὴ δὲν προσκυνοῦσι τὸν λαόν, ἀφ' οὗ καναρχήσουσιν, ἀμὴ τοὺς ἱερεῖς μόνον.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ θ'— Περὶ ἀνδρός, ὁποῦ δευτερογαμήσῃ καὶ περὶ γυναικός, ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ πατήρ της καὶ ἡ μήτηρ της.

1. Ὁ τέταρτος κανὼν τοῦ μεγάλου Βασιλείου λέγει, τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ δευτερογαμήσῃ, δύο χρόνους μὴ κοινωνήσῃ.

2. Ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὸν σαρακοστὸν πρῶτον κανόνα αὐτοῦ λέγει, ἡ χήρα, ἐὰν ἀποθάνῃ ὁ πατήρ της καὶ ἡ μήτηρ της, ἐξουσίαν ἔχει νὰ ἐπάρῃ οἷον θέλει ἄνδρα, μόνον χριστιανὸν καὶ εἰς τὴν τιμήν της, ὄχι τίποτες λεβέτην ἢ κοπέλιν. Ἐὰν καὶ ὁ πατὴρ αὐτῆς ἢ ἡ μήτηρ ζῇ καὶ οὐ δὲν συναινοῦσι τὸν γάμον, δύνονται νὰ τῆς τον χωρίσουσιν.

3. Λέγει γὰρ ὁ νόμος, ὅτι ἡ γυναίκα ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς χρόνους ὀλιγώτερη ἀπὸ τοὺς εἰκοσιπέντε, ἂν εἶναι καὶ αὐτεξουσία, ἀλλὰ μετὰ τὴν γνώμην τοῦ πατρός της καὶ τῆς μητρός της ἂς ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα, ὅταν χηρεύσῃ ἀπὸ τὸν πρῶτον.

(202) ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ι'— Περὶ γυναικός, ὅταν χηρεύσῃ, νὰ κλάψῃ τὸν ἄνδραν της χρόνον ἕνα [3]*.*

1. Ὅταν χηρεύσῃ ἡ γυναίκα, ἀναγκάζεται νὰ κλαίγῃ τὸν ἄνδρα της χρόνον ἕνα, διὰ νὰ μὴ δὲν εὑρεθῇ ἐγκαστρωμένη καὶ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ ἀνδρός της. Εἰ δὲ ἐπάρῃ ἄνδρα πρὸ τοῦ νὰ περάσῃ ὁ χρόνος σωστός, ἐντροπιάζουσί την ὡς πόρνην καὶ οὐ δὲν δύνεται πλέον ἀπὸ τὸ τρίτον τῶν πραγμάτων αὐτῆς νὰ δόσῃ τὸν ἄνδρα, ὁποῦ νὰ ἐπάρῃ, οὐδὲ εἰς διαθήκην νά τον ἀφήσῃ ἀπὸ τὸ τρίτον τοῦ βίου της. Ὅταν ἔχῃ παιδὶ ἀπὸ τὸν πρῶτον ἄνδρα, οὐδὲ ἀπὸ λεγάτου, οὐδὲ ἀπὸ τὴν δωρεὰν ὁποῦ τὴν ἀφῆκεν ὁ ἄνδρας της εἰς τὸν θάνατόν του, ἀμὴ τὰ ἐπέρνουσιν οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀνδρός της, ὁποῦ ἀπέθανε. Καὶ ὅσα ἀπὸ τὸν πρῶτον της ἄνδρα τὴν ἤλθασιν, χάνει τα.

---

1. κανὼν κς'.
2. κενὸν ἐν τῷ χφ. Ἴσως : *ἐκλήπτωρ.* Πρβλ. Συνόδου Καρθαγένης κανόνα ις'.
3. Ἐν τῇ ᾠᾳ : *Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν Βασιλέων* = Ηὐξ. Πρόχ. VII, 50, 51, 52, 55, VIII, 27, XXXIX, 179.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. Ἡ γυναίκα ὁποῦ νὰ γεννήσῃ εἰς τὸν πένθιμον χρόνον, ἐπέρνει ἄνδρα καὶ πρὸ τοῦ περάσῃ ὁ χρόνος σωστός, ἀφ' οὗ ἀπέθανεν ὁ ἄνδρας της.
3. Ὁποῦ ἔχει δύο γυναῖκες ἀντάμα, νὰ δέρνεται καὶ διωχθήτω ἡ ξένη γυνή, ὁποῦ ἐπῆρεν ὕστερον καὶ αὐτὴ καὶ τὰ παιδία, ὅσα καὶ ἂν ἔκαμε μετ' αὐτήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ια' — Περὶ γυναικός, ὁποῦ θέλει νὰ πάρῃ δεύτερον ἄνδρα, ὅταν [203] *ἀποδημήσῃ ὁ ἄνδρας της, ἢ ὑπάγῃ εἰς τὸ φουσᾶτον καὶ ἀφανισθῇ.*

1. Ὁ τριακοστὸς πρῶτος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανὼν λέγει, ἡ γυναίκα, ὁποῦ ὑπάγει ὁ ἄνδρας της ἔξω, εἰς ἄλλην πόλιν, ἢ εἰς τὸ φουσᾶτον καὶ ἀφανισθῇ καὶ πλέον δὲν ἀκούεται τὶ ἐγίνη, ἐὰν οὐ δὲν καρτερέσῃ τὸν ἄνδραν της, ἀμὴ ἐπάρῃ ἄλλον ἄνδρα, χωρὶς νὰ μάθῃ καλά, ὅτι ἀπέθανεν, ἀπὸ ἀξιοπίστους μάρτυρας, ὡς μοιχαλίδα νά την κρίνουσιν.
2. Ὁ δὲ λς' κανὼν λέγει, ὅτι τῶν στρατιωτῶν, ὁποῦ ὑπᾶσιν εἰς πόλεμον καὶ ἀφανισθοῦσιν, αἱ γυναῖκες, ἂν ἐπάρουσιν ἄλλους ἄνδρας, ἔχουσι τινὰ συμπάθειαν, διότι οἱ στρατιῶται εἰς τὸν θάνατόν τους πάντοτε ὑπᾶσιν εἰς τὸ φουσάτον, εἰς πολέμους καὶ κινδύνους καὶ σφαγὰς καὶ θανάτους.
3. Ἐὰν δὲ ἔλθῃ ὁ στρατιώτης καὶ εὕρῃ τὴν γυναῖκά του παντρεμένην μὲ ἄλλον ἄνδρα καὶ ἡ γυναίκα τὸν πρῶτον της ἄνδρα, τὸν στρατιώτην, δὲν θέλει, ἀμὴ θέλει ἐτοῦτον, ὁποῦ ἐπῆρεν τώρα, νὰ μὴν τὴν ἀφήσῃς νά τον ἔχει, ἂν καὶ ὁ πρῶτος της ἄνδρας δὲν τὴν θέλῃ, ἀμὴ ὡς μοιχαλίδα τὴν τιμώρησε· καὶ χώρισέ την. Διότι ἐκείνας τὰς γυναῖκας [204] *συμπαθοῦσιν, ὅσας τὸ νὰ ἰδοῦσι τὸν πρῶτον τους ἄνδρα ἢ ἀκούσωσιν ὅτι ζῶσι, πάραυτα ἀφήνουσιν τούτους ὁποῦ ἐπήρασι καὶ κάθονται χώρια. Τὰς δὲ γυναῖκας, ὁποῦ μάθωσιν, ὅτι ζῇ ὁ ἀνὴρ αὐτῶν, ἢ ἴδουσί τους καὶ οὐκ ἀπέλθουσι μετ' αὐτούς, ἀμὴ θέλουσι νὰ εἶναι μὲ τοὺς δευτέρους, δὲν τὰς συμπαθοῦν, ἀμὴ τὰς παιδεύουν ὡς μοιχαλίδας.*
4. Ἐὰν ἀργήσῃ ὁ στρατιώτης εἰς δουλείαν ἀφεντικήν, ὅσους χρόνους καὶ ἂν ἀργήσῃ, ἂς τὸν ἐκαρτερῇ ἡ γυναίκα του, ἐὰν οὐ δὲ γράμματα ἐδέχθη παρ' αὐτοῦ, ἐὰν δὲν ἀκούσῃ, ὅτι ἀπέθανεν. Μὴ δὲ ἔτζη ἀπεντεῦθεν νὰ ἐπάρῃ ἄλλον ἄνδρα, ἐὰν οὐ δὲν εὑρεθῶσιν ἀξιόπιστοι μάρτυρες νὰ ὁμώσουσιν εἰς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ὅτι ἀληθινὰ ἀπέθανεν ὁ ἄνδρας της. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἀφ' οὗ φανερωθῇ μετ' ἀξιοπίστων ἀνθρώπων, ὅτι ἀπέθανεν ὁ ἄνδρας της, χρόνον ἕνα νὰ καρτεροῦσι καὶ τότε νὰ εὐλογοῦνται νομίμως ἄνδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιβ' — Περὶ αἰχμαλώτων.

1. Περὶ δὲ αἰχμαλώτων, ἡ νεαρὰ[1] *Λέοντος τοῦ Σοφοῦ λέγει, νὰ μὴ δὲν εὑρίσκῃ πρόφασιν ἡ γυναίκα, ὅτι αἰχμα*[205]*λωτίσθη ὁ ἄνδρας της καὶ ἂς ἐπάρῃ ἄλλον ἄνδρα. Διότι καὶ ἂν ἐπάρῃ, ἔχει ἄδειαν ὁ ἄνδρας της, ὅταν καὶ ὑποστρέψῃ, νὰ χωρίσῃ τὴν γυναῖκά του ἀπὸ τὸν ἄνδρα, ὁποῦ τὴν ἐπῆρε, ὡς μοιχὸς παιδεύεται καὶ ἡ γυνὴ ὁμοίως.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιγ'— Περὶ γυναικῶν, ὅτι καμμίαν ἀρχὴν δὲν ἔχουν, οὔτε κρένουν.

1. Ἡ γυνὴ οὔτε κρένει, οὔτε ἀρχίζει, οὔτε συμβουλεύεται, οὐδὲ γίνεται ὑπὲρ ἄλλων φροντιστής. Γυνὴ κεφαλικὸν ἔγκλημα οὐ δύναται κινεῖν, μόνον ἂν ἐφόνευσαν τὸν πατέρα της ἢ τὸν υἱόν της, ἢ τὸν αὐθέντην της, ὁποῦ τὴν ἐλευθέρωσε, ἢ τὰ παιδία τοῦ αὐθεντός της. Ἐγκαλεῖ καὶ περὶ διὰ τὸν πλαστηγραφίας νόμον καὶ περὶ διαθήκης τοῦ αὐθεντός της, ὁποῦ τὴν ἐλευθέρωσε. Εἰς αὐτὰ μόνον ἐγκαλεῖ καὶ ὄχι εἰς ἄλλα.
2. Δύναται ἡ γυνὴ κατὰ τοῦ υἱοῦ της νὰ κινήσῃ δημόσιον ἔγκλημα.
3. Αἱ γυναῖκες ὑπεξουσίους τοὺς υἱούς των ποτὲ δὲν ἔχουσιν. Οὐδεμίαν γυναῖκα, θέλεις

1. ἡ 33η.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διὰ φθαίσιμον, θέλεις διὰ χρέη, συγχωροῦμεν νὰ βάλουσιν εἰς φυλακήν, ἢ νὰ τὴν περιορίσουσιν, ἢ νὰ τὴν φυλάγουσιν ἄνδρες· ἀμή, ἀντὶ τούτου, νὰ τὴν [206] *δόσουσιν ἔγγησιν εἰς καλὸν ἄνθρωπον.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιδ' — Περὶ γυναικός, ὅτι δὲν τὴν πειράζουσιν εἰς χρέη τοῦ ἀνδρός της, μόνον εἰς τὸ ἐδικόν της χρέος.

1. Οὐδὲ πιάνουσιν γυναῖκα διὰ συναλλάγματα τοῦ ἀνδρός της, νὰ τὸν ἐγγυηθῇ· ἀμὴ ἢ αὐτόν, ἢ τὰ πράγματά του. Γυνὴ ὁποῦ χρεωστεῖ ἐδικά της χρέη, δίδει τα. Καὶ οὐκ ἔχει νὰ λέγει, ὅτι διὰ τοῦ ἀνδρός της χρέος τὴν σύρνουσιν· ἐπειδὴ πρὸ τοῦ νὰ ἐπάρῃ τὸν ἄνδρα τὰ ἐχρεώστει.

2. Πρὸ τοῦ νὰ ἐπάρῃ ἄνδρα ἡ γυνὴ τοῦ ἀνδρὸς ἐὰν ἐπάρῃ ἄσπρα ἀπὸ τινὰν νὰ δόσῃ νὰ ἐξεβάλωσι τὸν ἄνδραν της ἀπὸ τὴν φυλακήν, δίδει τα ἐξοικίου της καὶ οὐ δὲν προβάλλεται, ὅτι ἐγγυήθη τα, ἢ πῶς εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀνδρός της.

3. Ὁσάκις ἐρωτήσουσι τὴν γυναῖκα καὶ ὑποσχεθῇ νὰ δόσῃ τὸ χρέος τοῦ ἀνδρός της, ποτὲ δέν το δίδει, ἀμὴ βοηθεῖται ὡς ἀντιφωνοῦσα.

4. ⟨Ὁ⟩ποια γυναίκα, εἰς γράμμα, ὅτι δανείζεται ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἄσπρα, συναινέσῃ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ ὑπογράψῃ εἰς τὸ γράμμα καὶ ποιήσῃ τὸν ἑαυτόν της ἔνοχον εἰς τὸ χρέος ἐκεῖνο, θέλεις μιά, θέλεις δύο, τὸ ἐποίησεν, τίποτα δὲν δίδει διὰ τὸ τοιοῦτον, ἂν καὶ ἀφεντι-[207]*κὸν ἔναι τὸ χρέος, μόνον νὰ μὴν ἀποδειχθῇ φανερά, ὅτι τὰ χρήματα ἐκεῖνα εἰς ἐδικήν της χρείαν ἐδανείσθησαν· ὅτι, ἂν εἶναι ἔτζη, δίδει τα ἀπὸ λόγου της.*

5. Ἐὰν βάλῃ ἡ γυνὴ τὸν ἑαυτόν της εἰς τὰ συναλλάγματα τοῦ ἀνδρός της, ὅτι νὰ δόσῃ ἀπὸ τὰ πράγματά της, νά τον εὐγάλῃ, νὰ μὴ τὸν σύρουσιν, εἰ μὲν ἔδωκεν, ἔχασέ τα, εἰ δὲ οὐκ ἔφθασε νά τα δόσῃ, τινὰς μὴ τὴν ἀναγκάσῃ νά τα δόσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιε' — Περὶ ἀνδρός, ἂν βάλλῃ σημάδι τῆς γυναικός του πράγματα, χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ αὐτή, ἢ καὶ ἠξεύρῃ.

1. Ὁ ἄνδρας, παρὰ γνώμης τῆς γυναικός του, ἂν βάλλῃ τὰ πράγματά της σημάδι, δὲν στέργει. Εἰ δὲ μετὰ τὴν βουλήν της τὰ ἔθηκεν καὶ ἠξευρέν το καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισε τὸν ἄνδρα της πῶς εἶναι τῆς γυναικός του, οὐδὲ ἔτζη δὲν στέργει. Εἰ δὲ ὁ ἄνδρας της ἔλεγεν ὅτι ἐδικά του εἶναι καὶ ἐκείνη ἐσιώπα, ἕως οὗ νὰ ἐπάρῃ τὰ ἄσπρα ὁ ἄνδρας της καὶ τότε ἐγκαλέσῃ, νὰ ἐπάρῃ τὰ ἐδικά της ὀπίσω, δὲν βοηθεῖται ἡ γυνή. Τὰς γυναῖκας ὁποῦ γελοῦνται βοηθεῖ ὁ νόμος, καὶ ὄχι τὰς πονηράς. Ὅταν ἡ γυνὴ τὸ δί [208] *καιόν της δέν το ἠξεύρει, βοηθεῖ την ὁ νόμος καὶ ἐπέρνει τὸ δίκαιόν της ὀπίσω.*

2. Εἰ δὲ κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, ἂν ἔχῃ ἡ γυνὴ ἄνδρα καὶ πουλήσῃ τίποτες εἶδος της, μὲ ὅποιον τρόπον τὸ πουλήσῃ, ἐπέρνει το ὀπίσω· εἴ τι αὔξησεν τὸ εἶδος της, ὅστις τὸ ἠγόρασεν, ἔχει νά το ζητᾶ καὶ εἴ τι ἐπρόσθηκεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις' — Περὶ γυνῆς, ὁποῦ δὲν γράψει πράγματα εἰς τὴν προίκαν της, κἂν πολλά, κἂν ὀλίγα.

1. Ὅσα κρατήσῃ ἡ γυνὴ καὶ δὲν τὰ γράψῃ εἰς τὴν προίκαν της καὶ ὅσα τὴν ἔλθωσιν εἰς κληρονομίαν ἢ δωρεᾶς ἢ λεγάτου, ἂν τὰ ἐξοδιάσῃ ὁ ἄνδρας της μὲ τὴν βουλήν της ἐγγράφως, δὲν δύνεται ἡ γυνή, ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας της, ἢ χωρισθῇ, ὅτι νά τα ζητᾶ, ἔχασέ τα. Πᾶσα γυνὴ εἰς τὰ ἐξώπροικά της δύναται καὶ συναλλάζει καὶ χαρίζει. Εἰς δὲ τὴν προῖκά της ὄχι.

2. Ἡ γυνὴ προτιμᾶται νὰ πάρῃ τὴν προῖκάν της ἀρχὴν καὶ τότε, ἂν εὕρουσι καὶ οἱ δανεισταί, ἐπέρνουσιν, εἰ δὲ οὐχ εὕρουσι, τὰ χάνουν. Καὶ ἀφ' οὗ ἐπάρει τὴν προίκαν της,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

προτιμῶνται οἱ δανεισταὶ νὰ ἐπάρουσι τὸ χρέος τους καὶ τότε, ἂν εὗρῃ καὶ ἐκείνη νὰ ἐπάρῃ τὸ τρίτον τῆς προικὸς τοῦ ἀνδρός της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ις'— Ὅταν ἡ γυναίκα ἰσάζεται νὰ [209] πάρῃ ἄνδρα καί, πρὶν τοῦ γάμου, ἔλθῃ ὁ δανειστὴς καὶ τῆς εἴπῃ, ὅτι ὁ ἄνδρας, ὁποῦ θέλει νὰ πάρῃ μὲ χρεωστεῖ τόσα καὶ αὐτὴ τὸν ἐπάρει.

1. Ὅταν ἰσάζεται ἡ γυνὴ νὰ ἐπάρῃ ἄνδραν, ἐὰν ἔλθῃ τινὰς καὶ εἴπῃ την, ὅτι ὁ ἄνδρας ὁποῦ ἰσάζεσαι, χρεωστεῖ με ἄσπρα καὶ ἔχει σημάδι τὸ σπίτιν του καὶ μάθη το πῶς χρεωστεῖ ὁ ἄνδρας, ὁποῦ ἰσάζεται καὶ ἐκείνη τὸν ἐπάρῃ καί, ἀφ' οὗ τὸν ἐπάρῃ, φθαρῇ ἡ προίκα της καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της κρατεῖ τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της διὰ τὴν προῖκαν της, ἐπέρνει τής τα ὁ δανειστής, διότι ἤξευρέ το ἡ γυνὴ καὶ ἐδύνετο νὰ μὴν ἐπάρῃ τὸν ἄνδρα.

2. Καὶ ἡ ἑκατοστὴ δεκάτη νεαρὰ τοῦ κὺρ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, περὶ γυναικός, ὁποῦ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, λέγει, ὅτι εἰς τρεῖς μῆνας νὰ ποιῇ ἀπογραφὴν τῆς προικός της καὶ τῆς δωρεᾶς καὶ τῆς ἄλλης περιουσίας τοῦ ἀνδρός της, χωρὶς δὲ φανερᾶς ἀποδείξεως, τίποτα νὰ μὴ δὲν ζητᾶ, μηδὲ ἂν ζητᾶ νὰ ἐπέρνῃ, ὅτι ἂν εἶναι μέσα εἰς κάστρον, ἀνάμεσα εἰς τρεῖς μῆνες χρεωστεῖ νά τα γράφῃ ὅλα, νὰ βλέπῃ καὶ χρέος τοῦ ἀνδρός της, ἢ νά τα δόσῃ, ἢ νὰ μή τα δόσῃ. Εἰ δὲ εἶναι χωρίον, ἔξω ἀπὸ τὸ κάστρον, χρόνον ἕνα ἂς τὰ γράφει. Εἰ δὲ καταγραφὴν δὲν ποιήσουσιν τοὺς τρεῖς [210] μῆνες, ἢ τὸν χρόνον, βοηθοῦνται οἱ δανεισταί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιη' — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ ἐπάρει δεύτερην γυναῖκα, δὲν ἔναι δίκαιον ὁ παπᾶς, ὁποῦ τοὺς εὐλογήσῃ, νὰ φάγῃ τότες καὶ νὰ π⟨ι⟩ῇ.

1. Ὁ ἕβδομος τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ Συνόδου κανὼν λέγει, ὅτι ὁ παπᾶς ὁποῦ εὐλογήσῃ τὸ δεύτερον ἀνδρόγυνον, εἰς τὸν γάμον ἐτοῦτον ὁ ἱερεὺς οὔτε εἰς καθολικὸν τραπέζι, οὔτε εἰς γωνίαν τινὰ νὰ κάτζῃ νὰ φάγῃ· ἀφ' οὗ δὲ χαλάσουσιν οἱ γάμοι, ἂν φάγῃ καὶ ἂν πίῃ μὲ τὸν δεύτερον γάμον, ἁμαρτίαν δὲν ἔχει.

2. Ὁ πεντηκοστὸς τρίτος τῆς ἐν Λαοδικείᾳ Συνόδου κανὼν λέγει, ὅτι ὅσοι χριστιανοὶ ὑπᾶσιν εἰς γάμον, ὁποῦ γίνεται, σεμνὰ καὶ ἔντιμα νὰ κάθουνται, μηδὲ νὰ χορεύουσιν, μηδὲ νὰ παίζουσιν, μηδὲ νὰ γελοῦσιν ἄσεμνα, μηδὲ νὰ τραγωδοῦσιν. Ἀμὴ νὰ στέκῃ ὁ ἀναγνώστης εἰς τὸ ἀναλόγιον νὰ ⟨ἀνα⟩γινώσκῃ βιβλίον ἅγιον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ιθ' — Ὅτι δὲν εἶναι δίκαιον τὴ μεγάλη Σαρακοστὴ γάμους ἢ γεννητούρια ποιεῖν· καὶ περὶ τῶν κοριτζίων ὁ⟨ποῦ⟩ δόσουσι τοῦ λόγου τους καὶ πορνευθοῦσι, χωρὶς θέλημα τοῦ πατρὸς αὐτῶν.

1. Ὁ τριακοστὸς ὄγδοος τοῦ μεγάλου Βασιλείου κανὼν λέγει, ὅτι τὰ κορίτζια ὁποῦ δόσουσι τὸν ἑαυτόν τους ἐκείνους ὁποῦ τὰς ἀγαποῦσιν καὶ γαμηθοῦσι, χωρὶς θέλημα τοῦ [211] πατρός των, ὡς πόρναις τὰς καταδίκασε καὶ ἐὰν οἱ γονεῖς τῶν παρθένων συμπαθήσουσι τὸ φθαίσιμον καὶ θέλουσι νὰ δόσουσι τὸ παιδί τους ἄνδρα ὁποῦ τὴν ἔφθειρεν, νὰ γένουσιν καὶ οἱ γάμοι, πλὴν τρεῖς χρόνους νὰ μὴ κοινωνήσουσι.

2. Ἀλλὰ καὶ ὁ σαρακοστὸς ἀκόμη καὶ ὁ [1] δεύτερος αὐτοῦ κανὼν λέγει, ὅτι ἡ δούλη ὁποῦ ἐπάρῃ ἄνδρα χωρὶς γνώμην τοῦ αὐθεντός της, ὡς πόρνη κρίνεται. Ἐὰν δὲ μετὰ ταῦτα φανερωθῇ ὁ γάμος καὶ ὁ αὐθέντης συγκαταβῇ τὸ πρᾶγμα καὶ ἐλευθερώσῃ την, οὐ παιδεύεται ὡς πόρνη, πλὴν ὡς πόρνη κανονίζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κ'— Περὶ τῶν ὑπεξουσίων καὶ περὶ κοριτζίου, ἂν γίνεται κε' χρονῶ, ὑπανδρεύεται μοναχή της.

1. Ἡ ὑπεξουσία, ὁ ὑπεξούσιος ἄνδρας, δὲν δύνονται νὰ ἐπάρουσιν ἄνδρας ἢ γυναῖκας

1. πρόσθες : τεσσαρακοστὸς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εὐλογητικὰς, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ τοὺς ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν του. Ἂν δὲ γένῃ κορίτζι κε' χρονῶν καὶ ὁ πατήρ της δὲν τῆς δίδει ἄνδρα, μοναχή της ἔχει ἐξουσία νὰ ἐπάρῃ ἄνδρα· μόνον νὰ εἶναι ἐλεύθερος καὶ ὄχι δοῦλος.

2. Ὅσοι συναινοῦσι τῇ μνηστείᾳ, συναινοῦσι καὶ εἰς τοὺς γάμους. Συναινοῦσι δὲ καὶ ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα καὶ πατέρες τους καὶ μητέρες τους καὶ ὅταν προξενοῦσι μία κόρην ἢ νέον καὶ ἀκούει πα[212]ρὰ τῶν ἐδικῶν του, πῶς ἰσάζουνται διὰ τὴν προῖκα καὶ μὲ ποῖον πρόσωπον καὶ δὲν ἀντιλέγει τότες, ἀμὴ σιωπᾷ, ὕστερον δὲν ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅτι χωρὶς τὸ θέλημά μου ἔκαμε τὸ συνάλλαγμα, διότι ἤκουε· τότε μόνον ἀντιλέγειν δύναται τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν, ὅταν οἱ γονεῖς συνδέσουσι τὰ παιδία τους ἄνδρας ἀσώτους καὶ αἰσχρῶν πράξεων ὑπηρέτας. Ὁπόταν δὲ τὸ πρόσωπον, ὁποῦ συνδέσουσιν οἱ γονεῖς τὸ παιδίν τους εἶναι ἔντιμον καὶ σεμνὸν καὶ ἀκατάγνωστον, ὅσα ἀντιλέγουσι τὰ παιδία ποτὲ μή τ' ἀκούεις καὶ χωρὶς τὸ θέλημά τους οἱ γονεῖς τὰ ἔντιμα πρόσωπα, ὁποῦ τὰ ἴσασαν, φέρουσίν τα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κα' — Περὶ ὅποιον θέλει ὁ πατὴρ ἂς πάρῃ γαμβρόν, ὄχι ἡ μήτηρ, καὶ περὶ ἂν δὲν ἀρέσῃ τοῦ υἱοῦ ἡ νύμφη.

1. Διχονοούντων δὲ τῶν γονέων, ἤγουν ὁ πατὴρ τῆς κόρης ἢ τοῦ νέου, τῶν μελλόντων ὑπανδρευθῆναι, εἴπη ὅτι δὲν θέλω τοῦ Ἰωάννου τὸν υἱόν, ἀλλὰ τοῦ Δημητρίου, ἐκεῖνον ὁποῦ θέλει ὁ πατὴρ τῆς κόρης ἂς ἐπάρῃ γαμβρὸν καὶ ὄχι ἐκεῖνον ὁποῦ θέλει ἡ μήτηρ.

2. ⟨Ὁ⟩ νέος ἢ ἡ κόρη, ὁποῦ εἶναι ἀκόμη εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός του, ἂν εἰπῇ, ὅτι δὲν θέλω τὴν ὀδεῖνα γυναῖκα, ὁποῦ μὲ φέρνετε, νὰ μὴ δὲν τὸν εἰπῆς [213] ὅτι εἰς τὴν ἐξουσίαν τῶν γονέων του εἶναι, ὁποῦ τὸν ὁρίζουσιν, εἴ τι θέλουσι νὰ κάμουσιν, ἀμὴ ἂν δὲν θέλῃ καὶ αὐτός, νὰ μὴ δὲν γένῃ τὸ συνάλλαγμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κβ' — Περὶ μνηστείας, ὁποῦ γίνῃ κάτω τοὺς ἑπτὰ καὶ τοὺς ιγ' ἄνω εὐλογία, ὁ δὲ κάτω, χωρίζονται.

1. Ἐκεῖνοι [1] ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ πατρός της δύνεται νὰ χωρίσῃ τὴν μνηστείαν, ὄχι καὶ τῆς αὐτεξουσίας, ὁποῦ ἐμνηστεύθη καλῶς, ἤγουν καὶ ἄνδρα ἔντιμον καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ νόμου ἀπὸ τοὺς ἑπτὰ χρόνους καὶ ἄνω. Ἐὰν οὖν ὅσοι ἐμνηστεύθησαν, ἢ ἀρραβωνιάσθησαν, ἀπὸ τῶν ιγ' χρονῶν καὶ κάτω τολμήσουσι τινὲς καὶ εὐλογηθοῦσι, πάραυτα νὰ τοὺς χωρίσῃς ὡς παραβάτας τοῦ νόμου· καὶ νὰ τοὺς ζημιώσῃς, κατὰ τὴν δύναμίν τους, πολὺ ἢ ὀλίγον. Καὶ ὁ ἱερεὺς ὁποῦ τοὺς εὐλόγησε, κάθηρέ τον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κγ' — Περὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, σὰν χηρεύσουν, ἂν θέλουν, ἀρραβωνιάζονται καὶ πρὶν νὰ περάσῃ ὁ πένθιμος χρόνος· ἀμὴ δὲν εὐλογεῖται, πρὶν τοῦ πενθίμου χρόνου.

1. Ὅταν χηρεύσῃ ἡ γυναίκα, δὲν καρτερεῖ νὰ περάσῃ χρόνος καὶ ἀπέκει νὰ ἀρραβωνιασθῇ, ἀμή, ἂν θέλῃ, πά [214]ραυτα μνηστεύεται ἄλλον καὶ σὰν περάσῃ ὁ πένθιμος χρόνος, εὐλογᾶται.

2. Εἴ τις ἀρραβωνιασθῇ γυναῖκα καὶ δὲν συμφωνήσῃ πότε νὰ κάμουσι τοὺς γάμους, ἂν οὐ δὲν λείπει πούπετα μακραία, ἀνάμεσα τρεῖς χρόνους. Εἰ δὲ περάσουσιν οἱ τρεῖς χρόνοι, χωρὶς εὐλόγου αἰτίας, καὶ δὲν θέλει νά την εὐλογηθῇ, ἂς ἐπάρῃ ἡ γυναίκα ἄλλον ἄνδρα, ἢ ὁ ἄνδρας ἄλλην γυναῖκα, ἂν θέλῃ.

3. Δὲν εἶναι δίκαιον, οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τὸν τόπον ὁποῦ ὁρίζουσιν, νὰ ἀρραβωνιάζωνται γυναῖκας καὶ νὰ ἐπέρνουσιν. Ἐὰν δὲ κάμουν τοῦτο, εἰς τὸ χέρι τῶν γονέων της εἶναι, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐπιτρόπου καὶ τοῦ κοράτορος ἢ ὡς τοῦ λαλά. Ἐὰν δὲ ἡ κόρη θέλῃ, ἂς τὸν ἐπάρῃ.

---

1. ὀρθῶς : *ἐκείνη*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κδ' — Περὶ τῶν τὰς ἰδίας γυναῖκας, προφάσει εὐλαβείας, ἐκβαλλόντων, κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

1. Ὁ πέμπτος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν λέγει, ὅτι ἱερεὺς ἢ διάκονος, ὁποῦ διὰ πρόφασιν σωφροσύνης, διώχνει τὴν γυναῖκα του ἀπὸ σιμά του, καὶ δὲν θέλει νὰ πέφτη μετ' ἐκείνην, ἀμὴ θέλει νά την ἐχωρισθῇ, νὰ εἶναι ἀφωρισμένος, ὥστε νά την ἐπάρη. Διότι ὁ Ἀπόστολος[1] λέγει : τίμιος ὁ γάμος καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος. Τοῦτον τὸν κανό[215]*να τῶν ἁγίων Ἀποστόλων θυμᾶται ἡ ἕκτη Σύνοδος, ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κανόνι καὶ ὁρίζει τὰ ἴσα.*

2. Ὁ δὲ μέγας Βασίλειος, ἐν τῷ ἐνάτῳ αὐτοῦ κανόνι, ὅτι ὅποια γυνὴ ἀφήσει τὸν ἄνδρα της παράλογα καὶ ἐπέρνει ἄλλον, μοιχεύεται. Ἡ γυναῖκα, ὁποῦ τὸν ἄφηκεν διὰ αἰτίαν, οὔτε ὡς μοιχαλίδα, οὔτε ὡς πόρνη κρίνεται. Ἂν ὁ ἄνδρας ὑπάγει εἰς ἄλλην γυναῖκα, μοιχὸς λέγεται καὶ ἡ γυνὴ μοιχαλίδα, διότι εἰς ἀνδρὸς γυναῖκα ὑπάγει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κε' — Περὶ ἐκεινῶν, ὁποῦ μοιχεύει.

1. Ἐν δὲ τῷ εἰκοστῷ πρώτῳ αὐτοῦ κανόνι λέγει, ὅτι ὁ ἔχων γυναῖκα καὶ διὰ τὴν ἀκρασίαν του, πορνεύει καὶ εἰς ἄλλην γυναῖκα, ὁποῦ ἄνδρα δὲν ἔχει, ὡς πόρνον μὴ τὸν κρίνομεν, ἀλλὰ διότι ἔχει γυναῖκα καὶ δὲν ἀρκεῖται πλέον, τὸν ἐπιτιμῶμεν. Ὁ δὲ γυναῖκα οὐκ ἔχων καὶ πορνεύων εἰς γυναῖκα, ὁποῦ δὲν ἔχει ἄνδρα, ὀλιγώτερον. Καὶ πάντα ἄνδρα, ὁποῦ δὲν ἔχει γυναῖκα, ἡ φύσις ἀναγκάζει τον καὶ πορνεύει, ἢ μοιχεύει, κατὰ τὴν διάθεσίν του, ἔτζη τὸν ἐπιτιμοῦμεν. Ἀλλέως γὰρ ἐπιτιμᾶται ὁ ἔχων γυναῖκα καὶ πορνεύων ἢ μοιχεύων εἰς κόρην ἢ εἰς πολλὰς καὶ ἀλλέως, ὁποῦ πέσει μία ἢ δύο [216] *εἰς πορνείαν ἢ μοιχείαν καὶ ἀπέκει τὸ παρατηθῇ. Ἀλλέως ὁποῦ εἶναι ὁ λογισμός τους, ἡ ἔννοια τους ὅλη αὐτοῦ καὶ ἀλλέως ὁποῦ πάθῃ ἐκ συναρπαγῆς.*

2. Ἐν δὲ τῷ λε' αὐτοῦ κανόνι, λέγει, ὅτι ὅσα γίνονται διαζύγια, χωρὶς γράμματα δηλονότι καὶ ψῆφον ἐκκλησιαστικόν, ἐὰν παραλόγως ἔφυγεν ἡ γυναίκα ἀπὸ τὸν ἄνδρα της, ἀφόρισέ την καὶ τὸν ἄνδρα ἄλλη γυναίκα μὴ τὸν δόσῃς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κς' — Περὶ τῶν βιαζόντων τὰς παρθένους καὶ φθειρόντων αὐτάς.

1. Ὁ ἑξηκοστὸς ἕβδομος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανὼν λέγει, ὅτι ὅποιος δυναστεύσῃ κορίτζι καὶ πορνεύσῃ το, ἂν δὲν εἶναι ἀρραβωνιασμένη μὲ ἄλλον ἄνδρα, ἀφόρισέ τον, πρὸ⟨ς⟩ καιροῦ καὶ ὅρισέ τον νά το εὐλογηθῇ, ἂν εἶναι καὶ χωρὶς ποκάμισον ἀπὸ τὴν πτωχείαν της. Εἰ δὲ εἶναι ἀρραβωνιασμένη μὲ ἄλλον ἄνδρα, ὡς μοιχόν τον τιμώρησε.

2. Λέγει γὰρ ὁ νόμος, ὅτι ὁ γυναῖκα σώφρονα μιγνύμενος, μήτε αὐτὸς ἔχων γυναῖκα, μήτε αὐτὴ ἔχων ἄνδρα, κανονιζόμενος, ἂς τὴν εὐλογηθῇ. Εἰ δὲ παρθένον ἐβίασε καὶ ἀφόρισέ τον πρὸς καιρὸν καὶ κόψε καὶ τὴν μύτη του καὶ ἀπὸ τὸν βίον του τὸ τρίτον δὸς τὴν κόρην ὁποῦ ἐβίασε.

3. Ὁποῦ πορνεύσει κορίτζι [217] *μὲ τὸ θέλημα τοῦ κοριτζίου καὶ οἱ γονεῖς τοῦ κοριτζίου δέν το ἠξεύρουσιν, ὅταν ἐννοηθῇ ἡ πρᾶξις καὶ θέλει νὰ τὴν εὐλογηθῇ, ἂς τὴν εὐλογηθῇ. Εἰ δὲ δὲν στρέξουσιν οἱ γονεῖς τοῦ κοριτζίου νὰ εὐλογήσουσι τὸ παιδί τους μὲ τὸν ἄνδρα, ὁποῦ τὸ ἔφθειρε, ἂν ἔχῃ βίον καὶ σώζη, νὰ δόσῃ τοῦ κοριτζίου ὁποῦ ἔφθειρε, ἑκατὸν πενῆντα φλουρία, εἰ δέ, πεντήκοντα. Εἰ δὲ εἶναι ἄπορος καὶ δὲν ἔχει, μούτζωσέ τον καὶ κάτζε τον εἰς τὸν γάϊδαρον καὶ πόμπεψέ τον εἰς ὅλον τὸ παζάρι· εἶτα ἐξόρισέ τον ἀπὸ τὴν πατρίδα του.*

---

1. Ἑβρ. ΙΓ' 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

4. Ὁ καιρὸς ὁποῦ νὰ ἐγκαλῆται πᾶς ἄνθρωπος, ὁποῦ πορνεύσει ἀνδρὸς γυναῖκα, πέντε χρόνοι εἶναι. Εἰ δὲ περάσουν οἱ πέντε χρόνοι, ἐξουσία δὲν ἔχεις νὰ ἐγκαλεῖς τὸν μοιχόν. Τὸ δὲ ὅταν βιάσῃ τις κόρην, πᾶσα καιρὸν ἐγκαλεῖται καὶ παιδεύεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κζ'—Περὶ διαλύσεως.

1. Πᾶσα διάλυσις, ἢ νὰ δόσῃ ζητᾶ τὸν διαλυσάμενον, ἢ νὰ δόσῃ ὁ διαλυσάμενος, ἢ νὰ ὑποσχεθῇ νὰ δόσῃ τίποτες τῷ διαλυσαμένῳ καὶ ἂν οὐ δὲν παρακατασχεθῇ, ἢ ἂν οὐ δὲν ὁμολογηθῇ.

2. Καὶ ἐγγράφως καὶ ἀγράφως ὅταν γένῃ διάλυσις, βεβαία ἐστὶν καὶ [218] *οὐδεὶς ταύτην καταλύσῃ.*

3. Ὅσα εἶναι ὁποῦ μὲ ἔφταισες εἰς τοὺς συγγενεῖς μου, ἕως ὀγδόου βαθμοῦ διαλύομεν μετὰ σοῦ.

4. Ὅσα δὲ εἶναι ὅτι ἥμαρτες εἰς τὴν γυναῖκα μου καὶ ἐμεσολάβησες μοιχείαν, εἴ τε εἰς τὴν γυναῖκα μου, εἴτε εἰς ἄλλην μου συγγενάδα, οὐ δὲν ποιῶ διάλυσιν μετὰ σοῦ. Ὅσα κατ' ἐμοῦ ἔγραψες ψευδῶς καὶ κατηγόρησάς με, ὅταν ἀποδειχθῇ, ὅτι δὲν ἔφθαισα, διαλύομαι μετὰ σοῦ.

5. Περὶ ἐμοῦ ἂν εἴπῃς, ὅτι ἐμοίχευσα, δὲν διαλύομαι μετὰ σοῦ, ἢ σὺ μετ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἀναγκάζεσαι ἵνα μὲ ἐλέγξῃς, ἢ ἂν δὲ⟨ν⟩ μὲ ἐλέγξεις, ὡς συκοφάντης καταδικάζεσαι.

6. Ὡς τις ποιήσῃ, ἔχει τὸ βέβαιον, ἐὰν οὕτως ἐστίν· ἂν γοῦν ποιήσῃ τις διάλυσιν ἐγγράφως, ὅτι ἐπειδὴ ἔχομεν ἀμφιβολία, εἶτα μὲ ζητᾶς, διαλύομαι σήμερον μετὰ σοῦ καὶ ὁμολογῶ, ὅτι σὲ χρεωστῶ τόσα φλουρία, ἤγουν ἑκατόν, γένει διάλυσις. Εἶτα, μετὰ χρόνον, γένει καὶ ἑτέρα διάλυσις καὶ λέγει, ὁμοίως, ὅτι ἐπειδὴ εἴχαμεν ἀμφιβολία, εἶτα μὲ ἐζήτας, διαλύομαι σήμερον μετὰ σοῦ καὶ ὁμολογῶ, ὅτι οὐδὲ τὰ ἑκατὸν φλουρία σὲ χρεωστῶ. Ἡ δευτέρα διάλυσις ἀνατρέπεται. Ὅ[219]*τι ἡ πρώτη διάλυσις μὲ πρώτην καὶ δευτέραν κρίσιν ἐγίνη.*

7. Ὁ πρῶτος τρόπος τῆς διαλύσεως ἑκατὸν πολλῶν καὶ ἀδήλων νὰ μὲ δόσῃς, ὅσα διακρίνουσι τινές, ἢ συμφωνήσω καὶ ἐγώ, ὅτι νά σε παρατηθῶ καὶ πλέον νὰ μήν σε πειράζω.

8. Ὁ δεύτερος, ὅτι ἐγώ, ὁποῦ σὲ ἐγκαλῶ, ἢ ἐγκαλῶ σε διὰ τίποτες, ὁποῦ ἐμεσίτευσες, μήπως μὲ πειράξεις ὕστερον καὶ δίδω σε τίποτα, ἵνα ποιήσωμεν διάλυσιν, πλέον μήτε σὺ ἐμένα, μήτε ἐγὼ ἐσένα νὰ ἐγκαλῶ.

9. Τρίτος, ὅτι ἐγκαλεῖς με διὰ τίποτες καὶ δὲν ἔχω νὰ σέ το δόσω τόσα. Μόνον νά με παρατηθῇς πλέον νὰ μὴ μὲ ζητᾶς τίποτα καὶ ὑποσχεθῶ σε ἐγγράφως. Ἢ ἀπὸ τὸ πρᾶγμα ὁποῦ μὲ ζητᾶς διαλύομαι πρὸς ἐσένα καὶ ὁμολογῶ, ὅτι νά σε δόσω μόνον ἕνα καὶ τὰ ἄλλα νά με παρατηθῇς.

10. Ὅτι καὶ μετὰ ζημίας καὶ χωρὶς ζημίας γίνεται διάλυσις. Διάλυσις διὰ συμφώνου μόνον. Οὔτε μετὰ τὴν διάλυσιν, οὔτε μετὰ τὴν δευτέραν ὁμολογίαν δύναταί τις νὰ μεταβάλῃ τὴν ὁμολογίαν, ὁποῦ ἐποιήσαμεν· ἂν καὶ ψευδῶς τὴν ἀρχὴν ἔφθασε καὶ ἔγινεν, ἐὰν μετὰ ἀνθρώπου ἐλευθέρου ποιήσῃ τις διάλυσιν, ὅταν εἶναι μείζων τῶν εἰκοσιπέντε χρονῶν, ὅτι νὰ ἐπάρῃ [220] *τίποτα ἀπ' αὐτόν.*

11. Ὅστις διὰ χρήματα ποιήσῃ μὲ τινὰν ὁποῦ τὸν ὕβρισε, διάλυσιν, ἀτιμάζεται· φαίνεται γὰρ ὅτι φταίει καὶ διὰ τοῦτο ἐπῆρεν χρήματα καὶ ἐσιώπησεν τὴν ὕβριν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κη' — Περὶ ἐκεινῶν, ὁποῦ βούλονται νὰ χαλάσουν τὴν διάλυσιν.

1. Ὅτι ὅστις δοκιμάσῃ νὰ ἀνατρέψῃ τὴν διάλυσιν καὶ τὰ σύμφωνα, ὁποῦ ἐποίησεν, ἂν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἶναι ὅτι τὰ ἐποίησε μὲ τὸ θέλημά του, ὄχι μόνον ἀτιμάζουν τον ἀμὴ καὶ εἴ τι λόγον ἔχει νὰ εἰπῇ, δὲν τὸν ἀκούουσιν καὶ ζημιώνεται καὶ ὅσα γράφει εἰς τὴν διάλυσιν καὶ εἰς τὰ σύμφωνα καὶ ἐπέρνουν τον καὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα, ἅτινα ἐκέρδισεν ἀπὸ τοῦ συμφώνου καὶ τῆς διαλύσεως καὶ δίδουν τα τὸ ἕτερον μέρος. Διότι ἔμπροσθεν καλῶν ἀνθρώπων καὶ φίλους του ἐποίησε τὴν διάλυσιν καὶ πῶς ἦτον ὅτι ἀδικηθῇ. Διὰ τοῦτο λέγομεν, μηδὲ εἷς ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ δοκιμάζῃ νὰ ἀνατρέψῃ διάλυσιν καὶ σύμφωνα, ὁποῦ ἐποίησεν ἔμπροσθεν καλῶν ἀνθρώπων· εἰ δὲ δοκιμάσῃ το, νὰ πάθῃ ὡς ἂν εἴπαμεν.

2. ⟨Ε⟩ἴ τις εἶναι μεγαλήτερος τῶν εἰκοσιπέντε χρονῶν, εἴτε ἐὰν ποιήσῃ διάλυσιν πρός τινα, εἴτε χαρίσῃ τι νά τον χρεωστῇ, δὲν [221] *δύναται μετὰ ταῦτα νὰ λέγῃ, ὅτι ἤλπιζα νά σε κληρονομήσω καὶ διὰ τοῦτο διελυσάμην σοι ἢ δωρησάμην.*

3. Ἐὰν ποιήσω διάλυσιν μετὰ σοῦ διὰ παρακαταθήκην, δὲν ἔχεις νά με λέγεις, ὅτι ἐποίησα διάλυσιν μετὰ σοῦ περὶ παρακαταθήκης, μόνον νὰ μὴ δὲν ζητῶ τώρα ἄσπρα, ὁποῦ σὲ ἐδάνεισα.

4. Ἐὰν εἶναι ὁ ἀνὴρ εἰς ἀποδημίαν μακρὰν καὶ ἀπεθάνῃ καὶ νὰ περάσῃ ὁ χρόνος, ἀφ᾽ οὗ ἀπεδήμησε καὶ εἰς τὴν ὑστερινὴν ἡμέραν τοῦ χρόνου μάθῃ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός της ἡ γυνή, δύνεται εἰς τὴν ἡμέραν αὐτὴν νὰ πενθήσῃ τὸν ἄνδραν, νὰ εὐγάλῃ τὰ πένθιμα καὶ νὰ εὐλογηθῇ ἄλλον ἄνδρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ κθ΄ — Ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα δὲν κλαίγει, οὐδὲ ἀρραβωνιαστικὸς τὴν ἀρραβωνιαστικήν του, ἤγουν τὸν πένθιμον.

1. Ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα δὲν πενθεῖ, οὐδὲ μεμνηστευμένη τὸν μνηστῆρα· ἡ δὲ γυνὴ πενθεῖ τὸν ἄνδρα χρόνον ἕνα, μήπως εὑρεθῇ ἐγκαστρωμένη. Καὶ ἡ γυνή, ὁποῦ εὐλογηθῇ ἄνδρα, ἂν καὶ μετ᾽ ἐκεῖνον μὴ συναφθῇ, ἀμὴ εἶναι ἀκόμη παρθένος, ὅμως χρεωστεῖ νὰ πενθῇ τὸν ἄνδρα χρόνον ἕνα.

[222] *2. Ἡ διάταξις ὁρίζει, ὅτι οἱ πατέρες τῶν παιδίων τους τῆς μητρὸς τὰ πράγματα κρατοῦσιν εἰς τὰ χέρια τους, ἂν καὶ εἰς δεύτερον γάμον σέβουσι. Οὐδ᾽ ἕνα ἀπὸ τὰ παιδία του ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅτι πῶς τα κρατεῖς καὶ δὲν μᾶς τα δίνεις ἡμᾶς ἢ ἄλλον τινὰ νά τα φυλάγῃ. Νὰ ἠξεύρῃς, ὅταν εἶναι τὰ παιδία εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός τους, τότε λέγει αὐτοῦ. Διότι ἂν ποιήσῃ αὐτεξούσια τὰ παιδία, ἐὰν ἔχῃ τρία, κατὰ λόγον ποιεῖ τὰ πράγματα τῆς μητρός τους τέσσαρα μερτικὰ καὶ ἐπέρνει ὁ πατὴρ τὸ ἕνα, ἕως οὗ ζῇ· καὶ ὅταν ἀποθάνῃ, ἐπέρνουν το τὰ παιδία του. Εἰς ἐκεῖνο τὸ μερδικὸν ἐξουσίαν δὲν ἔχει νὰ χαρίζῃ, ἢ νὰ λατρεύῃ, ἀμὴ φυλάγει το τῶν παιδίων.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λ΄ — Περὶ γυναικός, ὁποῦ ἐπάρει δεύτερον ἄνδρα, ἂν ἀποθάνῃ τὸ παιδί της, χωρὶς νὰ ποιήσῃ διαθήκην.

1. Ἡ γυνή, ὁποῦ ἐπάρει δεύτερον ἄνδρα, ἂν ἀποθάνῃ τὸ παιδί της, χωρὶς νὰ ποιήσῃ διαθήκην καὶ παιδὶ δὲν ἀφήσῃ, ὅλα του τὰ πράγματα ἐπέρνει τα ἡ μήτηρ του καὶ βαστᾷ τα καὶ φυλάγει τα, νά τα δόσῃ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ παιδίου της, ὁποῦ ἀπέθανεν, εἰς τοὺς ἀδελφούς του. Τὰ δὲ ἄλλα πράγματα, ὁποῦ ἐκέρδισεν ἀπὸ μεσο[223]*λάβησιν του, ἢ ἀπὸ ἄλλην μερίαν ἐπέρνει ἡ μήτηρ νά τα ἔχῃ κατὰ δεσποτείαν. Εἰ δὲ, ὅταν ἀποθνήσκῃ τὸ παιδίν της, ποιήσῃ διαθήκην καὶ ἀφήσῃ την τίποτες, εἴ τι τὴν ἀφήσει, ἐπέρνει τα κατὰ δεσποτείαν νά τα ὁρίζῃ.*

2. Ἂν θελήσῃ νὰ ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα, νὰ μὴ δὲν τολμήσῃ νά τον ἐπάρῃ, ἂν οὐ δὲν ζητήσῃ πρῶτον ἐπίτροπον, ὁποῦ νὰ θέσῃ τὰ παιδία της καὶ τὰ πράγματα τοῦ πατρός τους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ τὴν προίκαν της νὰ σώζονται διὰ τὰ παιδία· καὶ ἂν ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδί της μικρότερον τῶν ιε' χονῶν, δέν το κληρονομᾶ, ἀλλὰ τὰ ἀδέλφια του τὸν κληρονομοῦν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λα'— Ἡ γυναίκα, ὁποῦ εἶναι μικρότερη ἀπὸ κε' χρόνους, νὰ μὴν ὑπανδρεύεται, χωρὶς θέλημα τοῦ πατρός της, ἢ τῶν συγγενῶν της.

1. Ἡ γυνή, ὁποῦ δὲν εἶναι κε' χρονῶν αὐτεξουσία, ἐὰν θελήσῃ νὰ ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα, μὲ τοῦ πατρός της τὴν γνώμην νὰ ἐπάρῃ· εἰ δὲ καὶ ἀπέθανεν ὁ πατήρ της, μὲ τῶν συγγενῶν της. Εἰ δὲ ἐναντιῆται, ὁ ἄρχων ἂς ἰδῇ τὴν καλλιοτέραν γνώμην· καὶ ἂν εἶναι ἴσοι εἰς τὸ γένος καὶ εἰς τοὺς τρόπους ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνή, ἐκεῖνον ὁποῦ θέλει ἡ γυνή, ἂς ἐπάρῃ.

[224] *ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λβ' — Περὶ γυναικός, ὁποῦ νὰ ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα.*

1. Ἡ[1] γυνή, ὁποῦ ἐπάρει δεύτερον ἄνδρα, ἐπέρνουσιν εὐθὺς τὰ παιδία της τοῦ πατρός τους τὰ πράγματα ὅλα καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν τῆς μητρός τους καὶ τὴν ἡμίσειαν τῶν πραγμάτων αὐτῆς. Καὶ εἰ μὲν ἀποθάνῃ τὸ παιδί της, ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, καὶ ποιήσῃ διαθήκην, εἴ τι τῆς ἀφήσει, ἔχει τα καὶ εἴ τι ἀφήσῃ τὰ παιδία του, ἔχουν τα καὶ αὐτὸ τὸ παιδί της, κατὰ πῶς γράφει εἰς τὴν διαθήκην περὶ ἀποκλήρων, τίποτα δέν την ἀφήσει, στέργει. Εἰ δὲ ἀποθάνει χωρὶς νὰ ποιήσῃ διαθήκην, τὴν μοῖράν του, εἰ μὲν ἔχει παιδία, ἐπέρνουσιν αὐτήν, εἰ δὲ παιδία δὲν ἔχει, οἱ ἀδελφοί του καὶ ἡ μήτηρ του ἐπίσης τὰ κληρονομοῦσι. Μόνον ἀπὸ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, ὁποῦ ἐπήρασι τὰ παιδία της, διότι ἐσέβη εἰς δεύτερον γάμον, νὰ μὴ δὲν ἐπάρῃ τίποτα. Ἀμὴ ὅσον κερδικὸν ἦλθεν, τὰ ἀδέλφια του ἂς τὸ πάρουσιν, ὅτι ἐζημιώθη ἄπαξ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λγ' — Περὶ νὰ πουλῇ τινὰς καὶ νὰ ἀγοράσῃ.

1. Ἀγοράζει πᾶς ἄνθρωπος καὶ πουλεῖ, ὅταν ἰσασθοῦσιν εἰς τὴν τιμήν, διὰ τὸ πρᾶγμα ὁποῦ πουλεῖται καὶ συμφωνήσουσιν καὶ στέρξουσι καὶ τὰ δύο μέρη, καὶ ὁποῦ πουλεῖ καὶ ὁποῦ [225] ἀγοράζει καὶ δόσει ὁποῦ ἀγοράσει τὴν τιμὴν τοῦ πράγματος ὁποῦ ἀγοράσει καὶ παραλάβει τὸ εἶδος, θέλεις κινητόν, θέλεις ἀκίνητον, εἴτε συνιβαστοῦσιν καὶ δόσει ἀρραβῶνα ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἀγοράζει, εἶτα δὲν στέρξει τὸ παζάρι τους, ἐὰν ἀναλογήσῃ ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἀγοράζει, χάνει τὸν ἀρραβῶνα, ὁποῦ ἔδωκεν, ἢ πολὺ ἢ ὀλίγον.

2. Ὅποιος[2] κρατεῖ μοναστήριον εἰς τὸ πρόσωπόν του, ἢ ἔχει ἄλλην ἀρχὴν εἰς πράγματα τινὸς ἀνθρώπου, δὲν δύναται νά τα ἀγοράσῃ, μήτε μοναστηρίου, μήτε ἄλλου τινὸς πράγματα, ὁποῦ ἔχει εἰς τὸ χέρι του, θέλεις κινητά, θέλεις ἀκίνητα. Μὴ δὲ αὐτὸς μὴ δὲ ἄλλου ἂν θέσῃ ὅτι νὰ ἀγοράσῃ, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ κριτοῦ· διότι χάνει τὸ εἶδος ὁποῦ ἀγοράσει, χάνει καὶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ δόσει. Ὅτι τὸ εἶδος χωρὶς λόγον ὁποῦ τὸ εἶχεν, ἐπέρνει το καὶ εἴ τι ἔδωκεν, ἔχασέν το.

3. Ὅστις ἄνθρωπος ἁρπάξει πρᾶγμα τινὸς ἀνθρώπου, ἢ ἐπάρει το βίᾳ, ἐὰν οὐ δὲν τὰ δόσῃ μὲ τὸ θέλημά του ὁ ἀφέντης τοῦ εἴδους ἐκείνου, δὲν δύνεται νά το ἀγοράσῃ. Εἰ δὲ καὶ κάμει δυναστείαν, ὅτι ἠγόρασέν το, δὲν στέργει. ⟨Ἐ⟩ὰν ὁ αὐθεντικὸς πουλήσῃ τινὸς ἀνθρώπου εἶδος διὰ χρέ[226]ος αὐθεντικόν, δὲν δύναται ὁ χρεώστης νὰ τὸν δόσῃ ὕστερον τὴν τιμὴν τοῦ πράγματος, νά το πάρῃ, παρὰ γνώμην τοῦ ἀγοράσαντος.

4. Ἐὰν ὁ χαρατζάριος, ἢ ὁ κανισκιάρης, ἢ ἄρχων τοῦ τόπου, ἢ μὲ τὸ θέλημα τοῦ ὑπάρχου πουλήσῃ τὸ χωράφιν ἢ τὸ ἀμπέλιν ἢ ἄλλον εἶδος ἐκεινοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ δὲν στέκει εἰς τὸν ὁρισμὸν τοῦ ἄρχοντος τοῦ τόπου, ἢ μὲ δόλον, ἢ μὲ ὀλίγην τιμήν, παρ' οὗ ἀξίζει τὸ εἶδος, ἐπουλήθη, δὲν στέργει.

---

1. Ἐν τῇ ᾠᾷ : *Λέοντος καὶ Κωνσταντίνου τῶν βασιλέων.* 2. Ἐν τῇ ᾠᾷ : *Νόα, πῶς δὲν πουλιέται οὐδὲ ἀγοράζεται πρᾶγμα, χωρὶς εἴδησιν τοῦ νοικοκύρου καὶ τῆς κρίσης.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λδ' — Περὶ ἀφηλίκων καὶ ἀνηλίκων.

1. Τὸ[1] *πρᾶγμα τοῦ ἀφήλικος τὸ ἀκίνητον πουλεῖται διὰ χρέος του, ἢ τοῦ πατρός του, ἢ τοῦ ἄρχοντος, ὅταν δρίσῃ φανερὰ ὁ κριτὴς νὰ πουληθῇ· καὶ ἔνι στρεκτόν.*

2. ⟨Ο⟩ἱ ἀνήλικοι, ἤγουν ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ εἶναι ὀλιγώτερος ἀπὸ κε' χρονῶν, δὲν πουλεῖ ἀκίνητόν του πρᾶγμα χωρὶς ψήφου τοῦ ἄρχοντος, οὐδὲ θέτει το σημάδι· εἰ δὲ πουλήσει το, δύνεται ὄχι μόνον αὐτός, ἀμὴ καὶ οἱ κληρονόμοι του νὰ ζητοῦν τὸ εἶδος ὁποῦ ἐπούλησεν ἢ ἐχάρισεν τινάν. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ κδ' ἢ κε' χρονῶν καὶ εἴ τι ἐπούλησεν κακῶς ἢ ἐχάρισεν, δὲν ἔφθασε νά τα ζητήσῃ, ἐπέμεινεν καὶ παιδί του μικρὸν ἢ ἀδελφός του, ἔχει νά τα ζητᾶ ἄλλους κε' χρόνους, τὸ εἶδος ὁποῦ ἐπουλήθη κακῶς [227] *ἢ ἐχαρίσθη ἀπὸ τὸν συγγενήν του.*

3. ⟨Ε⟩ἰ δὲ περάσουν κε' χρόνοι, οὔτε ὁ πρῶτος, οὔτε ὁ δεύτερος ἔχει ἄδειαν νὰ ζητᾶ. Ὁμοίως καὶ ὅστις ἄνθρωπος ἀγοράσῃ κακὴν ἀγοράν, ἢ ἀλλάζειν, δυνατὸν τὸ ἔχει νὰ χαλάσῃ τὴν ἀγορασίαν, ἤγουν νὰ γυρίσῃ τὸ εἶδος, νὰ πέρνῃ τὰ ἄσπρα του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λε' — Περὶ ἐπιτρόπων.

1. Ἐπίτροπος[2]*, ὁποῦ εἶναι εἰς ὀρφανικὰ πράγματα, δὲν δύνεται νὰ ἀγοράσῃ ἕνα εἶδος τοῦ ὀρφανοῦ· ἀμὴ ἂν τὸ ἀγοράσῃ, πάλιν ἐπέρνει το τὸ ὀρφανόν, ὅταν γένῃ κε' χρονῶν. Ὁμοίως καὶ ὁ προκουράτορας. Προκουράτωρ λέγεται ἐκεῖνος, ὁποῦ λέγομεν ἡμεῖς παιδαγωγὸν καὶ βογίλον, οἱ δὲ τοῦρκοι τὸν λέγουν λαλάν. Λέγουν τον αὐτὸν εἰς τοὺς νόμους καὶ κουράτωρα.*

2. Οἱ ἀνήλικοι, εἴ τι ἐπούλησαν οἱ ἐπίτροποι ὁποῦ ἦσαν εἰς αὐτούς, μὲ πᾶσαν δικαιοσύνην χαλοῦσι το.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λς' — Περὶ ἐκεινῶν ὁποῦ ἀγοράζονσι σιτάρι διὰ νὰ ἀκριβήνῃ καὶ θηκιάζει το.

1. Οἱ πραγματεύοντες τὸν καιρὸν καὶ ἀγοράζουσι σιτάρι, κεχρί, ἢ ἄλλα φαγησιμαῖα εἴδητα καὶ ἀποθηκιάζουν τα διὰ νά τα ἀκριβέψουσι, ἐὰν εἶναι πραγματευταί, ἐμπόδισέ τους ἀφεντικὴν δουλείαν νὰ δουλεύσουσιν.

[228] *2. ⟨Α⟩ἰχμάλωτος ὁποῦ ἀγορασθῇ ἀπὸ τινὰν χριστιανόν, ἐὰν σώζῃ ὅτι ἐδώκασιν νά τον ἐξαγοράσουσιν καὶ ἂς εἶναι ἐλευθερωμένος. Εἴτε δὲν σώζει, τρεῖς χρόνους ἂς δουλεύσῃ τὸν αὐθέντη του καὶ τότε ἂς εἶναι ἐλευθερωμένος.*

3. Ὅστις κάμει συνάλλαγμα παράνομον, εἴ τι δόσει, ἔχασέ το.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λζ' — Περὶ πουλήσεως καὶ ἀγορασίας.

1. Ἐκεῖνοι ὁποῦ πουλοῦσι καὶ ἐκεῖνοι ὁποῦ ἀγοράζουσιν, ἐὰν ὁμοφωνοῦσιν εἰς τὸ τίμημα, ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα, ἢ εἰς τὴν ὕλην, δὲν ἔχει τὸ βέβαιον ἡ πούλησις. Ἤγουν ἐγὼ ἐνόμισα, ὅτι πουλῶ τὸν Πέτρον καὶ ἐσένα σὲ φαίνεται ὅτι ἀγοράζεις τὸν Παῦλον· ἢ ὅτι ἐγὼ ἐνόμιζα, ὅτι ἀγοράζω χρυσῆν κοῦπαν καὶ σὺ μὲ πούλησες χαλκῆν, δὲν ἔχει νὰ εἰπῆς, ὅτι κοῦπαν μόνον σὲ ἐποῦλον· ἀμὴ σὲ τραβίζω, ὅτι χρυσῆν κοῦπα ἀγοράζω, ἐπειδὴ τίμημα πολὺ μὲ ἐπῆρες, ὡς διὰ χρυσῆν κοῦπαν. Ἐὰν ἀγοράζω κοῦπαν, ὁποῦ ἔχει καὶ ὀλίγον δόλον καὶ ἐκείνη εὐγῇ ἄδολος, δὲν χαλνᾷ ἡ ἀγορά μου. Ὁμοίως καὶ εἰς πᾶσα τίποτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λη' — Περὶ πραγμάτων, ὁποῦ ἀγορασθοῦν καὶ δοθοῦν τὰ ἄσπρα καὶ τὸ πρᾶγμα πάθῃ τίποτες.

1. Ἀφ' οὗ τὸ λοιπὸν πουληθῇ καὶ ἀγορασθῇ τίποτες καὶ δοθοῦσι [229] *τὰ ἄσπρα, εἴ τι κίνδυνον πάθῃ τὸ πρᾶγμα ὁποῦ πουληθῇ, ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἀγοράσει, τὸ δέχεται, ἐὰν καὶ τὸ πρᾶγμα, ὁποῦ ἐπουλήθη ἀκόμη εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀγοραστοῦ δὲν ἐσέβη. Τὸ λοιπόν, θέλεις*

---

1. Ἐν τῇ ᾠχ : *Ματθαίου Α' δ'.*

2. Ἐν τῇ ᾠχ : *Ματθαίου Α' δ'.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σκλάβος εἶναι ὁποῦ πουληθῇ καὶ ἀποθάνῃ, ἢ ἀργήσῃ τὸ ἕνα του χέρι, ἢ τὸ ποδάρι του, ἢ ὁ ὀφθαλμός του ὁ εἷς τυφλωθῇ, ἢ σπίτιν εἶναι καὶ καγῇ, ἢ ὅλον ἢ τὸ ἥμισυ, ἢ δένδρα πέσουσιν ὁποῦ πουληθοῦσιν, ἐκεῖνος ὁποῦ τὰ ἠγόρασεν, ὡσὰν εἴπαμεν, ἔχει τὴν ζημίαν.
2. Πλὴν χρεωστεῖ ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ πουλήσῃ, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι τὸ εἶδος, νὰ δείξῃ, ὅτι ραθυμίαν ἢ δόλον τινὰ δὲν ἔδειξεν εἰς τὸ πρᾶγμα, ὅποιον καὶ ἂν εἶναι οὐδὲ νὰ λέγῃ, σήμερα σοῦ το δίνω, ἢ αὔριον, εἴτε ζωντανόν, εἴτε ἄψυχον. Καὶ ὥσπερ, ἀφ' οὗ ἀγοράσω τὸ πρᾶγμα, ὅποιον καὶ ἂν εἶναι, εἴτε ζωντανὸν καὶ ἂν πάθω ζημίαν, χωρὶς λόγον καὶ ραθυμίαν ἐκείνου ὁποῦ μέ το ἐπούλησεν, εἰς ἐμένα βλέπει ἡ ζημία. Ἔτζη καὶ εἴ τι αὔξησις ἢ κέρδος γένει εἰς τὸ εἶδος ὁποῦ ἀγοράσω, ἂν καὶ ἀκόμη δέν το ἐπαράλαβα, ἐδικόν μου εἶναι τὸ κέρδος ὁποῦ γένῃ.
3. Εἴ τε δοῦλος πουληθῇ, εἴτε ζῶον καὶ ἀποθάνῃ, ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἀγόρασεν [230] *ζημιώνεται, μόνον νὰ μὴν ἀποθάνῃ ἀπὸ ἠσθένημα, ὁποῦ εἶχε προτοῦ νὰ πουληθῇ καὶ ὅστις τὸ ἀγόρασεν γερὸ καὶ χωρὶς ἀσθένειαν, ἐκεῖνος ζημιώνεται, ὁ ἀγοράσας.*
4. ⟨Ε⟩ἴ τι πουλήσω, δὲν γίνεται ἐκεινοῦ ὁποῦ το ἀγοράσῃ, ἂν δὲν δόσῃ τὰ ἄσπρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ λθ' — Περὶ δούλου καὶ τοῦ πεκουλίου αὐτοῦ.

1. Ὅταν πουλήσω τὸν σκλάβον μου, εἴ τι πεκούλιον ἔχει, θέλεις κινητὸν ἢ ἀκίνητον, θέλεις ζωντανόν, θέλεις ἄσπρα, ἐδικά μου εἶναι, εἴτε προτοῦ νὰ τὸν πουλήσω τὸ ἐνόησα, εἴτε ἀφ' οὗ τὸν ἐπούλησα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μ' — Περὶ ἀλλοτρίων.

1. Ὅστις ἠξεύρει, ὅτι ξένον εἶναι τὸ εἶδος καὶ ἀγοράσῃ το, οὐδέποτε γίνεται αὐτοῦ δεσπότης. Καὶ ὅστις οὐδὲν ἠξεύρει, ὅτι ξένον εἶναι καὶ ἀγοράσει το, τὸ μὲν εἶδος κυριεύει, ἀμὴ ὅστις τὸ ἐπούλησεν, περιορίζεται ἀπὸ τὸν αὐθέντην τοῦ εἴδους.
2. Ἐὰν βλέπω, πῶς πουλεῖται τὸ εἶδος μου ἀπὸ ἄλλον ἄνθρωπον καὶ δὲν εἶπω τίποτα, φαίνεται, ὅτι ἐγὼ τὸ πουλῶ.
3. Ἀνάμεσα πατέρα καὶ υἱοῦ δὲν γίνεται πούλησις, ἂν οὐ δὲν εἶναι ἰδιόκτητόν του εἶδος, εἴτε τοῦ πατρός, εἴτε τοῦ υἱοῦ.
4. Ἂν πουλήσω τίποτες εἶδος, εἰς τὴν τιμήν του, κατὰ πῶς ἀξίζει, καὶ εἶπω, ὅτι ἐχάρισά σε το, δὲν στέργει ἡ πώλησις· εἰ δὲ ἐπούλησά σε το [231] *εἰς τὴν τιμὴν ὀλιγώτερον παροῦ ἀξίζει καὶ εἶπα, ὅτι ἐχάρισά σε το, στέργει.*
5. Ἀνάμεσα ἀνδρογύνου τοιοῦτον δὲν στέργει, οὔτε τὸ ἕνα, οὔτε τὸ ἄλλον.
6. Ἐὰν ἀγοράζῃ ἡ γυναίκα τίποτες εἶδος καὶ αὐτὴν παραδόσουσι τὸ εἶδος, ὁ δὲ ἄνδρας της ἔδωκε τίμημα μόνον, ἡ μὲν γυνὴ εἶναι κυρία τοῦ εἴδους, ὁ δὲ ἀνὴρ δύναται νὰ ζητᾶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἔδωκεν διὰ τὸ εἶδος, ὁποῦ ἀγόρασεν ἡ γυναίκα του· ἐὰν ἦσαν, ὡς εἴπαμεν, τοῦ ἀνδρὸς τὰ ἄσπρα. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναικὸς ἀγόρασε τίποτα εἶδος καὶ δίδει τὰ ἄσπρα του, τὰ ἐδικά του, εἰκονικῶς δὲ μόνον λέγει, ὅτι ἡ γυναίκα τὸ ἀγοράζει, τίποτες δὲν μετέχει ἡ γυναίκα, ὡς ὅτι εἶπεν, ὅτι διὰ τὴν γυναῖκα τὸ ἀγοράζει, ἀμὴ εἶναι τοῦ ἀνδρός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μα' — Περὶ λειψάνων.

1. Κανένας νὰ μὴ ἔχει ἄδειαν νὰ πουλήσῃ λείψανα ἁγίων· ἀμὴ ὅστις τὰ ἀγοράσῃ, ἔχει ἄδειαν νὰ ζητᾶ καὶ νὰ ἐκδικᾶ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὰ ἐπούλησεν, ἤγουν νὰ τὸν τιμωρῇ. Ἂν πουλήσω εἶδος, καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἀγοράζει, ὅτι ἂν δὲν δόσῃ τὰ ἄσπρα εἰς τὸν καιρόν, ὁποῦ ἔχομεν λόγον, νὰ δόσῃ διπλῆν τὴν τιμήν, δὲν στέργει.
2. Ὅταν πουλήσω [232] *τίποτες εἶδος καὶ τὰ ἄσπρα δὲν ἐπάρω, τὰ ἄσπρα ἔχω νὰ ζητῶ, ἀμὴ τὸ εἶδος ὁποῦ ἐπούλησα δὲν δύνομαι νὰ τὸ πάρω ὀπίσω.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μβ' — Περὶ τοῦ ἀγοράζοντος εἶδος καὶ τὰ ἄσπρα δὲν δόσῃ, νὰ δόσῃ καὶ τόκους.

1. Ὅταν ἀγοράσω εἶδος καὶ τὰ ἄσπρα δὲν δόσω, ἀφ' οὗ ἐπαράλαβα τὸ πρᾶγμα, χρεωστῶ νὰ δόσω τόκους τῶν ἀσπρῶν ὁποῦ ἐσυνιβάσθημεν καὶ ὄχι, ὅτι ἔμελλεν νὰ κερδίσουσιν ἀπὸ πραγματείαν.

2. Ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ πουλήσῃ εἶδος τίποτες καὶ νὰ μὴ δέν το παραδόσῃ, χρεωστεῖ νά το δόσῃ ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ ἀγόρασεν, ἐὰν καὶ φανῇ, ὅτι ἄξιζεν πλείονα.

3. Ἄνθρωπος ὁποῦ ἀγοράσῃ εἶδος, ὅποιον καὶ ἂν εἶναι, κινητὸν ἢ ἀκίνητον καί, ἀφ' οὗ τὸ ἀγοράσῃ, ἐπάρει τις δυνάστης, δὲν ἔχει νὰ λέγῃ τίποτα κατ' ἐκείνου, ὁποῦ το ἐπούλησεν· ὅτι δυνάστης τὸ ἐπῆρεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μγ' — Περὶ πῶς νὰ πουλήσῃ τῆς γυναικός του πράγματα τινάς, ὅταν θελήσῃ.

1. Ἐὰν[1] πουλήσῃ πρᾶγμα ὁ ἄνδρας καὶ τὸ πρᾶγμα εἶναι τῆς γυναικός του, δέν το ζημιώνεται ἡ γυναίκα, ἀμὴ τὸ πέρνει ὀπίσω. Ἐὰν καὶ πλανήθη καὶ ἔστρεξε καὶ ὑπέγραψεν εἰς τὸ γράμμα, ὁποῦ ἐγένη.

2. Τῆς προικὸς [233] τὰ πράγματα καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς ἐὰν καὶ συνα⟨ινέ⟩σῃ ἡ γυνή, οὔτε πουλοῦνται οὔτε θέτουνται σημάδι. Ἐὰν οὐ δὲν ποιήσῃ ἡ γυνὴ συνέσιον μὲ τὸν ἄνδρα της ἐμμάρτυρον ἀπὸ ὑποκείμενα πράγματα τοῦ ἀνδρός της, ὅτι νὰ ἱκανωθῇ. Καὶ εἴ τις, χωρὶς τοιοῦτον λόγον, ἀγοράσῃ εἶδος κινητὸν ἢ ἀκίνητον ἢ ἐπάρει τὸ σημάδι, ἐπέρνει το ἡ γυνὴ καὶ ὃς ἠγόραζεν, ἂς ἰσάζεται μὲ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικός.

3. Ὅσα κρατήσῃ ἡ γυναίκα καὶ δέν τα γράψῃ εἰς προίκαν της, ἕως οὗ νὰ ζῇ ὁ ἄνδρας της, ἂν πουλήσῃ ἀπ' ἐκεῖνα μὲ τὸ θέλημά της, δὲν δύνεται ἡ γυνή, ἀφ' οὗ ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας της, νά τα ζητᾶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μδ' — Περὶ τὸ πῶς νὰ γυρίσῃ ὀπίσω πράγματα ὁποῦ νὰ ἀγοράσῃ τινὰς ἢ νὰ ὀλιγοστέψῃ τὴν τιμή τους.

1. Ὅτι πᾶσα τίποτες ὁποῦ πουληθῇ, τὸ πολὺν ἕως ἓξ μῆνας τὸ γυρίζουσιν ὀπίσω· ἀμὴ νὰ ἐλαττώσουσι τὴν τιμὴν καὶ ἕως χρόνον ἕνα παρασέρνει. Καὶ ἀφ' οὗ πουληθῇ τὸ ζῶον, ἐὰν εὑρεθῇ ὅτι εἶχεν αἰτίαν, ὁποῦ δέν το ἤξευρεν, ἕως ἓξ μῆνας νὰ ἔχῃ ἄδειαν, ὅστις τὸ ἀγόρασεν, ὅτι νά το γυρίσῃ. Εἰ δὲ περάσουσιν οἱ [234] ἓξ μῆνες, τὸ ζῶον μὲν οὐκ ἀντιστρέφει, ἀμὴ τὴν τιμὴν ὀλιγοστεύει. Μόνον νὰ μὴ δὲν εἶναι στρατιώτης ἐκεῖνος ὁποῦ ἠγόρασεν τὸ ζῶον· διότι ὁ στρατιώτης, ἐὰν πάρῃ ἄλογον κουτζὸν ἢ τυφλόν, πῶς ἔχει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ φουσάτον, ἂν οὐ δὲν τὸ στρέψῃ, νὰ ἀγοράσῃ ἄλλον;

2. Ἐὰν σὲ πουλήσω σκλάβον καὶ δέν σε ἀρέσῃ καὶ θέλεις νά με τὸν γυρίσῃς, ἂν οὐ δὲν σὲ ἔλθῃ τίποτες ἐμπόδιον[2]. Εἰ δὲ ἐμποδισθῇς ἀπὸ εὐλόγου αἰτίας καὶ ἀφ' οὗ περάσουσιν αἱ ἑξῆντα ἡμέραις, στρέφεις μέν τον. Ὁμοίως καὶ εἰς κτήνη καὶ εἰς ἄλο⟨γα⟩· εἰ δὲ πουλήσω σε ζευγάρι καὶ θέλεις νά με γυρίσῃς τὸ ἕνα, ἐπέρνω καὶ τὸ ἄλλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ με' — Περὶ φανερᾶς καὶ κρυφᾶς αἰτίας, ὁποῦ ἠξεύρουσι διὰ τὰ ζῶα τους καὶ δὲν ταῖς λέγουσιν.

1. Τὰς φανερὰς αἰτίας ὁποῦ ἔχουσι τὰ ζῶα, ἂς τὰς λέγουσιν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὰ πουλοῦσιν· ὁμοίως ἂς λέγουσιν καὶ τὰς κρυφὰς αἰτίας· καὶ ἂν εὑρεθῶσιν ἄνθρωποι καὶ ἀγοράσουν τα καὶ δὲν δόσουσι τὰ ἄσπρα παραδοσιμία εἰς ἀλλουνοῦ χέρι, ἀμὴ τὰ δόσουσιν εἰς τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ ἐπούλησεν, ἐξουσία δὲν ἔχουσι νὰ τὰ ἀντιστρέφουσιν. Εἰ δὲ δίδουσί τα παρα-

---

1. Ἐν τῇ ὥρᾳ : *Ματθαίου.*

2. Τὸ κείμενον ἐλλιπές· ἴσως συμπληρωτέον : *εἰς ἑξῆντα ἡμέραις στρέφεις μέ τον.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δοσιμία τὰ ἄσπρα εἰς ἀλλουνοῦ χέρι, φαίνεται [235] *ὅτι συνέβασιν ἔχουσιν νά τα ἰδοῦσι μήπως ἔχουσιν αἰτίαν καὶ διὰ τοῦτο δέν τα ἔδοσαν τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ ἐπούλησεν τὸ ζῶον.*

2. Τὰ ζευγάρια, τὰ βοϊκά, καὶ πᾶν ζῶον ὁ ὀνοπουδεύει[1]*, θέλεις μὲ ζυγόν, θέλεις μὲ σαμάριν, ὅσα εἶναι ὁποῦ βιτζιάζουσιν καὶ δειλιῶσιν καὶ κλωτζήζουσιν*[2] *μὴ δὲ νὰ δειλιῶσιν, ἀντιστρέφονται.*

3. Πάλιν ἂν εἴπῃς, ὅτι εὔμορφος εἶναι ὁ σκλάβος ὁ⟨ποῦ⟩ πουλῶ, ἢ καλὰ εἶναι κτισμένον τὸ σπίτι, ταῦτα φανερὰ εἶναι καὶ δὲν ἔχει ὁ ἀγοραστὴς ὕστερον νὰ λέγῃ, ὅτι ἐπλάνησάς με, ἐπειδὴ εὔλεπες μὲ τὰ μάτια σου. Ὁμοίως καὶ εἰς πᾶσα πρᾶγμα, ὁποῦ φαίνεται φανερὰ ἡ αἰτία του, ἔτζη θέλεις νὰ κρίνῃς. Εἰ⟨ς⟩ δὲ τὰ ἀφανῆ καὶ ἄδηλα καὶ ψυχικὰ ἔχει ὁ ἀγοράσας νὰ λέγῃ ἐκεῖνον, ὁποῦ ἐπούλησεν, ὅτι ἐπλάνησάς με, ἤγουν εἶπες με ὅτι γραμματικὸς εἶναι ὁ σκλάβος ὁποῦ μὲ ἐπούλησες, αὐτὸς γράμματα δὲν ἠξεύρει, ἢ εἶπῃς μοι, ὅτι ἀνυφαντὴς εἶναι ἢ ραύτης καὶ αὐτὸς τέχνην δὲν ἠξεύρει.

4. Ὅστις πουλήσῃ ζῶον δεμένον μὲ τὸ σχοινὶ καὶ παραδόσῃ το ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ ἀγόρασεν, τίποτα δὲν χρεωστεῖ νὰ ἀπολογῆται, πῶς ἔφυγεν.

[236] *ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ με'—Περὶ μὲ τὶ τρόπον νὰ ἐπάρῃ τινὰς ὀπίσω πράγματα ὁποῦ ἐπούλησεν.*

1. Ὅστις δυναστευθῇ ἀπὸ τινὰν ἄρχοντα ἢ δυνάστην, ἤγουν εἴ τινα δυναστεύσει τινὰς ἄρχων ἢ δυνάστης καὶ ρίξῃ τον τὰ ἄσπρα καὶ πάρει τὸ εἶδος του, εἴτε κινητόν, εἴτε ἀκίνητον, δύνεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος νὰ δόσῃ τὰ ἄσπρα μετὰ ταῦτα, νὰ πάρῃ τὸ εἶδος του καὶ ὄχι μόνον αὐτός, ἀμὴ καὶ οἱ κληρονόμοι του.

2. Νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι ὁ μάγιστρος[3] *εἶπεν καὶ ἤρεσεν καὶ τοὺς ἄλλους κριτάς, ὅτι εἴ τις ἀγοράσει εἶδος μικρὸν διὰ πολλὴν τιμὴν καὶ θέλει νά το γυρίσῃ ὀπίσω, ἀποδίδει καὶ τοὺς καρποὺς ὁποῦ ἔφαγεν τοῦ εἴδους· εἴτε βουληθῇ νά το κρατήσῃ καὶ θέλει νὰ δόσῃ ἄσπρα, ὅσα ἐλοιπάσθη, δίδει καὶ τόκους, ὅσον καιρὸν τὸ ἐβάσταζεν καὶ δὲν ἔδιδεν τὰ ἄσπρα.*

3. Ἐάν τις πουλήσῃ τὸ εἶδός του, εἴτε κινητόν, εἴτε ἀκίνητον, ὅποιον καὶ ἂν εἶναι, ὀλίγην τιμὴν λέγει, ὅταν οὐδὲ τὸ ἥμισυ ὁποῦ ἀξίζει τὸ εἶδος του ὁποῦ πουληθῇ, ἐὰν δὲ ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἀγοράσῃ, θελήσῃ νὰ δόσῃ καὶ τὰ πλείονα, εἴ τι ἀξίζει, ἔχει τὸ εἶδος ὁποῦ ἠγόρασε. Τοῦτο τὸ δίκαιον ζητοῦν το καὶ τὰ παιδία, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των. Καὶ ἔχει νά το ζητᾶ τοῦτο [237] *ὅστις τὸ πουλήσῃ, ἕως τεσσάρους χρόνους· ἀφ' οὗ περάσουσιν οἱ τέσσαροι χρόνοι καὶ τίποτες δὲν εἴπῃ, πλέον δὲν ἔχουσι ἄδειαν νά το ζητᾶ τοῦτο ὀπίσω, ἤγουν τὸ εἶδος ὁποῦ ἐπουλήσασιν εἰς ὀλίγην τιμήν.*

4. Καὶ ἡ νεαρὰ τοῦ κὺρ Ρωμανοῦ τοῦ Γέροντος ἔτζη λέγει : ἐὰν πουλήσω χωράφι ἑκατὸν μοδίων καὶ εὔγῃ ἄλλος καὶ ἐπάρῃ ἀπὸ τὸ χωράφι ὁποῦ ἐπούλησα, μέρος, εἶτα μετρηθῇ τὸ χωράφι καὶ εὕγῃ ἑκατὸν μοδίων, δὲν βοηθοῦμαι, πῶς εὐγῆκε τὸ χωράφι ἑκατὸν μοδίων, ἀμὴ χρεωστῶ νὰ δόσω τὸ μέρος ὁποῦ ἐπήρασιν· διότι τὸ σύνορα εὔλεπεν ὅστις ἠγόραζεν τὸ χωράφι καὶ ἠγόραζέ το, ὄχι μόδια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μζ' — Περὶ εἶδος κινητὸν ἢ ἀκίνητον, ὁποῦ πουληθῇ καὶ εὔγῃ ἄλλος καὶ πάρῃ το, ὡς ἐδικόν του.

1. Εἴτε τὸ ἥμισυ, εἴτε ὅλον τὸ χωράφιν, ἢ τὸ ἀμπέλιν, ἢ ὅποιον εἶναι κινητὸν καὶ ἀκίνητον τὸ εἶδος, ὁποῦ πουλήσω, εὔγει ἄλλος καὶ πάρει το ὡς ἐδικόν του, χρεωστῶ νὰ ἀπολογῶμαι ἐγώ, ἀφ' οὗ πουλήσω τὸ εἶδος του καὶ δόσω σε καὶ ἐπάρεις το καὶ δόσεις με καὶ

---

1. Ἴσως : *πᾶν ζῶον ὁποῦ δουλεύει*
2. Ὑπάρχει χάσμα ἐν τῷ κειμένῳ.
3. Εὐστάθιος ὁ Ρωμαῖος, Πεῖρα ΛΗ' 12.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σὺ τὰ ἄσπρα καὶ πάρω τα· ἢ οὐδὲ τὰ ἄσπρα προφθάσω νὰ ἐπάρω, ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἐπαράλαβες τὸ εἶδος, ὁποῦ σε πούλησα, εἴ τι πάθει, ἂν [238] το κλέψουσιν, ἢ ἂν καγῆ, ἢ ἂν ψοφήση, ἢ ἂν το ἐπάρη τὸ νερόν, χρεωστεῖς νά με δόσῃς τὰ ἄσπρα ἐμένα, ὁποῦ τὰ ἐπούλησα.

2. Ἐὰν πουλήσω τίποτες εἶδος καὶ εὔγη ἄλλος καὶ ἐγνωρίσῃ το ὡς ἐδικόν του καὶ ἐπάρη το μετὰ κρίσιν ἀπ᾽ ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ ἀγόραζεν, τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἐπῆρα, δίδω μόνον ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ ἠγόρασεν καὶ ὄχι πλέον, εἴτε εἴχαμεν συμφωνήσει, ὅτι ἂν το ἐπάρη ἄλλος, νὰ τὸν δίδω καὶ πλέον, δίδω τα καὶ ἀφ᾽ οὗ ἀγοράσῃ τὸ εἶδος, ἐὰν ἐξεπέσῃ ἀπὸ τὴν τιμή του, ὁποῦ ἤξιζεν, ὅταν τὸ ἐπῆρεν ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ ἠγόρασεν, ζημιώνεται, ἐπειδὴ δὲν τὸ ἐλάτρευσεν καλά.

3. Ἐὰν παραγγείλω τινὰν νὰ πουλήσῃ τίποτες εἶδος μου καὶ εἴπω καὶ τὸ ποσόν, διὰ πόσα νά το πουλήσῃ, ἐκεῖ⟨νος⟩ δὲ ὑπάγῃ καὶ πουλήσῃ τα διὰ ὀλιγώτεα, ἔχω ἄδεια νὰ πάρω τὸ εἶδος μου ὀπίσω. Πούλησα εἶδος κάτιναν καὶ ὁποῦ νὰ τοῦ το παραδόσω, ἐσέβην ὁ ἀγοραστὴς καὶ ἐνομεύετόν το, δὲν ἔχω νὰ εἰπῶ χωρὶς εὔλογον αἰτίαν, ὅτι δὲν τοῦ το παράδοσά καὶ ἐπέρνει το. Ἐὰν τὸ εἶδος μου, ὁποῦ ἔχω σημάδιν εἰς ἐσένα διὰ χρέος ὁποῦ σὲ χρεωστῶ, πουλήση το ὁ ἄρχων τοῦ τόπου διὰ χρέος ἀφεντικόν. [Ἡ φράσις φαίνεται ἐλλιπής].

4. Ἕνα πρᾶγμα, ἢ καὶ πολλά, ἐὰν ξεχωρίσουσιν καὶ ἀγοράσουν το ὁλό[239]κληρα δύο τινὲς ἄνθρωποι, εἴ τις τὸ ἐπάρει πρῶτον καὶ παραλάβει το, εἶναι δικαιότερον νά το ἔχῃ, ἂν καὶ τὴν τιμήν του δὲν ἔδωκεν. Ὁμοίως καὶ ἐκ δωρεᾶς. Τοῦτο δὲ λέγει, ὁπόταν, μετὰ τὴν συνή⟨βασιν⟩ ἕναν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τραβίζῃ νά το ἐπάρῃ, ἤγουν λέγει ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐπαράλαβε τὰ πράγματα, ὅτι ἐγὼ θέλω νά το ἔχω. Καὶ ὁ σύντροφός του, ὁποῦ ἔδωκε τὰ ἄσπρα, λέγει, ὅτι θέλει νά τα ἔχῃ, προτιμεύει ἐκεῖνος ὁποῦ τὰ ἐπαράλαβεν, ἂν καὶ τὰ ἄσπρα δὲν ἔδωκεν. Εἴτε τὸ ἓν μέρος θέλει νὰ στέκῃ εἰς τὴν συντροφίαν καὶ τὸ ἕτερον θέλει νά το ἔχῃ μόνος του, πρέπει νὰ στέκουν εἰς τὴν συνήβασίν τους νά το ἔχουσιν συντροφικῶς, ἢ νά το μοιράσουσιν, ὁ ἕνας τὸ μισὸ καὶ ὁ ἄλλος τὸ μισό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μή — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ δανεισθῇ καὶ βάλῃ σημάδι τὸ χωράφιν του.

1. Ἄνθρωπος τὶς ἐδανείσθη ἀπ᾽ ἐμοῦ ἄσπρα πεντακόσια, ἢ χίλια καὶ ἔδωκέν με σημάδι τὸ χωράφιόν του. Διότι δὲν εἶχε νά με δόσῃ τὰ ἄσπρα, ἐπούλησα τὸ χωράφι του διὰ τὰ ἄσπρα μου. Ἐκεῖνος γοῦν, ὁποῦ ἠγόρασε τὸ χωράφι, διακρατεῖ το καὶ οὐ δὲν τὸ δίδει τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ μοῦ τό δωκε σημάδι. Ἂν εὐγῇ καὶ ἐγκαλῇ ὕστερον νὰ ἐπάρῃ [240] αὐτὸ ὡς ἐδικόν του, εἰ μήπου νὰ ἐπάρῃ τὰ ἄσπρα ἀρχὴ ἀπὸ ἐμένα, διότι διὰ χρέος ὁποῦ μὲ χρεωστεῖ, τὸ ἐπούλησεν καὶ ἂν οὐ δέν μου δόσῃ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἐδανείσθη ἀπ᾽ ἐμοῦ, νά τα δόσῃ κεῖνον ὁποῦ το ἠγόρασεν, ἄδεια δὲν ἔχει νά το πάρῃ ἀπὸ τὰ χέρια του ἀνάρχως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ μθ — Περὶ τοῦ πῶς νὰ πουλήσῃ τινὰς πράγματα ὀρφανικά.

1. Ἐὰν γυνὴ χήρα πουλήσῃ εἶδος τοῦ παιδίου της, ὅπερ εἶδος ἔχει ἀπὸ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἄνδρα αὐτῆς, χρεωστεῖ νὰ δόσῃ λόγον, διατί αἰτίαν τὸ ἐπούλησεν· καὶ ἂν οὐχὶ διὰ χρέος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, οὔτε διὰ πτωχείαν καὶ ἔνδειαν τὸ ἐπούλησεν, ἀμὴ διὰ νά το κερδίσῃ, ἀποδίδει τῷ υἱῷ αὐτῆς εἴτε ἐπούλησέ το· καὶ κἂν ὅποιος καὶ τὸ ἐπούλησεν καὶ πρὸ τοῦ νὰ ζητήσῃ ὁ υἱός της τὸ δίκαιόν του, ἀπέθανεν ἡ μήτηρ του καὶ ἐκληρονόμησέν την, ἀναγκάζεται νὰ σιωπῇ, τίποτες μὴ ζητᾶ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ν — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ νὰ πουλήσῃ τὸ παιδί του.

1. Ἐάν τις ἄνθρωπος, διὰ πολλὴν πτωχείαν καὶ ἔνδειαν τῆς τροφῆς, πουλήσῃ τὸν υἱόν του ἢ τὴν θυγατέρα του, στέργει ἡ πούλησις. Εἰς τόσον μόνον δὲν στέργει, ὅσον ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸ ἠγόρασεν, ἀλλοτρόπων νὰ μὴ δέν τον ἀναγκάσῃς νὰ γυρίσῃ τὰ πρόσωπα, ὁποῦ τὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἠγόρασε ὀπίσω, ἐὰν οὐ δὲν παρὰ [241] *τὴν τιμὴν σωστήν, ὅσον ἀξίζουσι τὸν καιρόν, ὁποῦ τὰ ζητοῦσι νά τα ἐπάρουσιν οἱ γονεῖς ἢ οἱ συγγενεῖς τὰ παιδία, ἢ νὰ δόσουσι ἄλλους δούλους, ὁμοίους τῶν παιδίων.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ να΄ — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ ἀγοράσει κλεψιμία.

1. Ὅστις ἀγόρασεν κλεψιμία πράγματα, δὲν πρέπει νὰ λέγῃ, ὅτι κάτις ἐδιάβαινεν καὶ μὲ τὰ ἐπούλησεν, ἀμὴ χρεωστεῖ κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην νὰ δείξῃ, ἀπὸ τίναν τὰ ἠγόρασεν.

2. Εἴ τι ἐπάρει τινὰς ἄνθρωπον τινάν, κατὰ λόγον, χωρὶς κρίσιν, δυναστικῶς καὶ ὅτι κλεφθῇ, ἐὰν πουληθῇ, ἐπέρνει ὁ ἀφέντης τοῦ εἴδους ἐκείνου μὲ κρίσιν καὶ χωρὶς νὰ δόσῃ τὴν τιμήν, ὁποῦ ἐπουλήθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νβ΄ — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ ἀγοράσει ὑπόθεσιν, ἢ χρέος, διὰ πολλὰ ἢ ὀλίγα καὶ περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ ἀγοράσει εἶδος καὶ ἐπανεβάσει το ἄλλος.

1. Ἐὰν[1] *γένῃ κατηγορία ὑπὲρ ἰδιωτικήν, ἤγουν τῶν πολιτ⟨ικ⟩ῶν ἀδικημάτων καὶ εὔγῃ ἄνθρωπος καὶ δόσῃ τὴν διατίμησιν τῆς κρίσεως αὐτῆς, ὥσπερ νὰ τὴν ἀγοράσῃ, νέμεται αὐτὴν καὶ δὲν ἔχει ὑπόνοιαν ὅτι ἠγόρασέ την ἢ ὄχι, ἐπειδὴ εἴ τι ἔμελλεν, ὅτι νὰ κατηγοροῦσι καὶ νὰ ζητοῦσι εἴ τι ἐδικήθησαν, ἔδωκέν τα καὶ ὡς ἀγο* [242] *ραστὴς ἔχει ὡς ἂν θέλῃ νὰ ποιήσῃ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τῆς κρίσεως αὐτῆς, ἢ νά την παρατηθῇ, ἢ νά την ζητᾶ.*

2. Ἐξουσίαν ἔχει, ὅστις πουλεῖ εἶδος, ἐὰν γένῃ πρόκρισις καὶ ἀπανεβάσῃ το ἄλλος, νά το δόσῃ ἐκεῖνον, ὁποῦ το ἐπανέβασεν, ἐὰν οὐ δὲν ἐπανεβάσῃ ὁ πρῶτος, ἢ ἂν δὲν τοῦ στιχᾶ πλείονα νὰ πάρῃ, ὅσα δίδουσιν. Νὰ μὴ δὲν εἴπῃς, ὅτι πλέον τοῦ δευτέρου ἀγοραστοῦ χρεωστεῖ ὁ πρῶτος ἀγοραστὴς νὰ αὐξάνῃ τὴν τιμήν, ἂν θέλῃ νὰ εἶναι τὸ πρᾶγμα ἀναφαίρετον ἀπ᾽ ἐκεῖνον, ἀμὴ ὅτι ἔδωκεν περισσότερα ὁ δεύτερος ἀγοραστής, χρεωστεῖ ὁ πρῶτος νὰ δίδῃ. Τοῦτο δὲ λέγει, ὅταν πουληθῇ τινὸς εἶδος καὶ δοθοῦσι τὰ ἄσπρα καὶ παραλάβῃ ὅστις ἠγόρασεν εἶδος, ἐὰν εὑρεθῇ, ὅτι ἀξίζει πλείονα, ὅ,τι σὲ δόσουσιν οἱ ξένοι, ἂς δόσῃ καὶ ἐκεῖνος, ὁποῦ τὸ ἠγόρασεν πρῶτα καὶ ἂς τὸ ἔχῃ, εἴτε προτοῦ νὰ δοθοῦσιν τὰ ἄσπρα καὶ παραδοθῇ τὸ εἶδος, ἀπανεβάζει ἕνας τὸν ἄλλον, εἴ τις δόσει τὰ πλείονα, ἐκεῖνος τὸ ἐπέρνει.

3. Τότε προκρίνουσι ἀπὸ τοὺς ἀγοραστάδες, ἐὰν ἐπανεβάσω τὸ χωράφι σου, ὁποῦ τ᾽ ἐπούλησες καί, ἀφ᾽ οὗ τὸ ἀπανεβάσω, ἀπὸ ποταμοῦ παράρροιαν ἢ ἀλλοτρόπως αὐξήσῃ τὸ χωράφι σου, ὅτι νὰ ἀξίζῃ, τὸ ἐπανέβασα. Πάλιν [243] *δὲν δύνομαι νά το εὐγάλω ἀπὸ τὰ χέρια ἐκείνου· ὁποῦ τὸ ἠγόρασεν πρῶτον, ἀλήθεια ἐκεῖνος δίδει τὴν ἐπανέβασιν.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νγ΄—Περὶ εἴδους ἀπόρου, ὅταν πουλεῖται, τίς προτιμεύει ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς του, ὅτι νά το πάρῃ.

1. Ὅταν πουλῆται εἶδος τινὸς ἀνθρώπου, κινητὸν ἢ ἀκίνητον, προτιμοῦνται οἱ συγγενεῖς, ὅτι νά το ἀγοράσουν· εἴτε χρεωστεῖ, ἀγοράζει το ὁ χρεώστης καὶ ἀπὸ τοὺς χρεώστας, ὅστις ἔχει πλέον χρέος, ἐκεῖνος προτιμᾶται νά το ἐπάρῃ. Ἐξωτικὸς συγγενὴς λέγεται ὁ ἐπέκεινα ὢν τοῦ ἕκτου βαθμοῦ. Ἂν βαρεθῶ ἀπὸ τοὺς χρεώστας καὶ πουλήσω τὸ χωράφι μου εἰς ὀλίγην τιμήν, ἀνατρέπεται ἡ πούλησις, ἂν καὶ τὰ ἄσπρα ἀκόμη δὲν ἐγύρισα εἰς ἐκεῖνον, ὁποῦ ἠγόρασε τὸ χωράφι μου.

2. Ἐάν τις πουλήσῃ δύο σκλάβους, Πέτρον καὶ Παῦλον, καὶ ἀγοράσῃ τινὰς τὸν Πέτρον καὶ ἀποθάνῃ ὁ Πέτρος, ζημιώνεται, ὅστις τὸν ἐπούλησεν. Εἴ τε καὶ ἀποθάνει, κατόπιν τὸν Πέτρον, καὶ ὁ Παῦλος, ζημιώνεται, ὅστις τὸν ἀγόρασεν. Ἐὰν δὲ ἀγοράσῃ καὶ τοὺς δύο καὶ ἀποθάνουν εἰς μίαν ὥραν, δίδει τὰ ἄσπρα ὅστις ἠγόρασεν, ἂν οὐκ ἔφθασε νά τα δόσῃ.

---

1. Ἐν τῇ ὥρᾳ : *Ὅταν ἀγοράζῃ ἀφεντικὴν δουλείαν, ὡσὰν νὰ εἰπῇς, σούμπασης.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νδ' — Περὶ τοῦ πῶς νὰ πουλήσῃ τινὰς φυτά, ὁποῦ φυτεύσῃ εἰς ξένον χωράφιν ἢ τόπον.

[244] *1. Ὅστις ἐφύτευσεν εἰς ξένον τόπον ἀμπέλιν, ἢ δένδρα, ἐὰν θελήσῃ νά τα πουλήσῃ τὰ φυτά του, χρεωστεῖ νὰ μηνύσῃ τὸν ἀφέντην τοῦ χωραφίου, νὰ δείξῃ τὴν τιμήν, ἂν θελήσῃ νά τα ἀγοράσῃ, εἰς δύο μῆνες, καλόν· εἰ δὲ περάσουν οἱ δύο μῆνες καὶ ὁ δεσπότης τοῦ τόπου λόγον δὲν ποιεῖται εἰς τοῦτο, μετὰ δύο ἡμέρες ἂς τὸ πουλήσῃ, εἴ τι νὰ φθάσῃ καὶ ἀναγκάζεται ὁ δεσπότης τοῦ χωραφίου, ἀφ' οὗ περάσουσιν οἱ δύο μῆνες, εἴ τις τὰ ἀγοράσει, νά τον δεχθῇ καὶ στανέῳ του.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νε' — Νεαρὰ τοῦ κὺρ Μανουήλ[1], περὶ προτιμήσεως.

1. Ὅσοι ἔχουσιν σπίτιν συντροφικόν, ἢ χωράφιν, ἢ ἀμπέλιν, ἢ κῆπον καὶ θέλουσι νά τα πουλήσουσιν, ἢ νὰ ἐνοικιάσουσιν, ἢ νά τα παχθώσουσιν, νὰ μὴ δὲν τολμήσουσιν, μήτε νὰ πουλήσουσιν, μήτε νά τα δόσουσιν εἰς φύτευσιν ἢ μίσθωσιν, ἐὰν δὲν ἐρωτήσουσι τοὺς συντρόφους των, ἢ τοὺς πλησιαστὰς πρῶτον. Εἶτα νὰ λαλήσουσι καὶ τοὺς χωριανοὺς ὅσους κάμνουσι χρεία, ὅτι νά τα ἀγοράσουσιν. Νὰ εἶναι καὶ οἱ παραπλησιασταὶ καὶ οἱ σύντροφοι ὁμοῦ. Καὶ ἂν εἶναι, ὅτι τὸ παρατηθοῦσιν οἱ πλησιασταί, ἤγουν δέν το θελήσουσιν, χωρὶς νὰ ἔχουσιν ἀνάγκην τινά, ἂς τὸ ἐπάρουσιν, εἴ τις δόσῃ [245] *ἀπὸ τοὺς μακρυνοὺς τὸ περισσότερον, εἴτε θέλουσιν οἱ πλησιασταί, ἢ οἱ συντρόφοι του νά το ἐπάρουσιν, εἴ τι δόσουσιν οἱ ξένοι, ἂς δόσουσιν καὶ οἱ πλησιασταὶ καὶ ἂς τὸ ἐπάρουσιν.*

2. Πλησιαστὰς λέγουν τοὺς γειτόνους, ὁποῦ ἔχουν κοντὰ καὶ αὐτοὶ πρᾶγμα ὅμοιον μετ' ἐκεῖνο. Εἴτε λείπουσιν οἱ πλησιασταὶ ἢ οἱ συντρόφοι, θέλεις αἰχμάλωτοι εἶναι, θέλεις ὑπερ<ορ>ισμένοι, θέλεις ἐξωρισμένοι, θέλεις ἀφεντικὴν δουλείαν, θέλεις εἰς ἐδικήν τους χρείαν, θέλεις ἀνήλικος εἶναι καὶ δὲν ἔφθασε τοὺς εἴκοσι ἓξ χρόνους, ἂν καὶ πουληθοῦσι τὰ κτήματα ὁποῦ εἴπαμεν, ἀλλὰ ἀφ' οὗ ἔλθωσιν οἱ πλησιασταί, ἔχουσιν ἄδεια, ὅτι νὰ ζητοῦσι καὶ ἐγκαλοῦσι νὰ πάρουσι τὸν πλησιασμόν τους, ὁποῦ ἐπουλήθη, ὅταν ἐλείπασιν. Ἔχουσι γοῦν καιρὸν τέσσαρες μῆνες, ὅτι νὰ ζητοῦσι καὶ νὰ δόσουσιν τὰ ἄσπρα μὲ τὸν τόκον τους, ὅσον καιρὸν ἐπουλήθησαν προτίτερα, νὰ δόσωσιν καὶ τὴν ἔξοδον, ὁποῦ ἐγίνη εἰς τὰ κτήματα, νὰ ἐπάρουσι τὰ κτήματα οἱ πλησιασταὶ ἢ οἱ συντρόφοι καὶ νὰ διώξουσι τοὺς μακρυνοὺς ἀγοραστάς, νὰ τοῖς δίδουσιν τὸν ἔξοδόν τους καὶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἔδοσαν μὲ τὴν [246] *ὠφέλειάν τους.*

3. <Ἐ>ὰν δὲ πάντες οἱ παραπλησιασταὶ ἢ οἱ συντρόφοι παραιτηθοῦσι καὶ δὲν θέλουσι νὰ ἀγοράσουσι τὸ κτῆμα, φαίνεται ὅτι ἐγίνησαν οἱ πλησιασταὶ ἢ οἱ συντρόφοι αἴτιοι χρηματικῆς ζημίας ἢ σωματικῆς ἐπιβουλῆς καὶ ἀτιμίας μεγάλης ἐκείνου ὁποῦ πουλεῖ τὸν πλησιασμόν, ἢ τῆς φαμελίας του, ὄχι ἐκ τοῦ κατὰ τύχην, ἀλλ' ἀπὸ συνδρομῆς των πονηρᾶς, θέλεις ἀφ' ἑαυτῶν των, θέλεις διὰ τῶν συγγενῶν του, λέγομεν τοὺς τοιούτους, καὶ χωρὶς θέλημα τοῦ πράτου, νὰ μὴν σέβουσιν εἰς τὸν πλησιασμόν τους, ὡς ἐπίβουλοι.

4. <Ἡ> νεαρὰ τοῦ κυροῦ Μανουὴλ τοῦ βασιλέως προστέθη[2] ταῦτα καὶ λέγει, ὅτι καὶ ὅταν ἀλλάζει τινὰς ἢ σπίτιν, ἢ ἀμπέλι, ἢ χωράφι, ἢ ἄλλο τίποτες εἶδος, κινητὸν ἢ ἀκίνητον, προτιμῶνται οἱ πλησιασταὶ καὶ οἱ συγγενεῖς, κατὰ πῶς τὸ εἴπαμεν εἰς τὴν νεαρὰν τοῦ κὺρ Ρωμανοῦ. Καὶ ἔχει τὸ δίκαιον ὁ πλησιαστὴς νά το ζητᾶ πάντοτε, ἕως τοὺς δέκα χρόνους. Ἐὰν δέ τις ποιήσῃ σκευουρίαν καὶ πουλήσῃ τὸ σπίτιν του ἢ τὸ χωράφιν του τινὰν μακρυνὸν καὶ διὰ νὰ μὴ δὲν ἔχῃ ὁ πλησιαστής του τί νά τον λέγῃ, ὅτι νὰ κρα-

1. Ἀντὶ *Μανουήλ* γράφε : *Ρωμανοῦ*.

2. Ἀντὶ *προσθέτει*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τήση μέρος ὀλίγον ἀπὸ τὸ σπίτιν του ἢ τὸ χωράφιν του ἀπούλητον [247] *πρὸς τὸ μέρος τοῦ πλησιαστοῦ του, λέγομεν νὰ εἶναι ἄστεργος ἡ πούλησις αὕτη καὶ νὰ ἔχῃ ὁ πλησιαστὴς τὴν προτίμησίν του· οὐ δὲ γὰρ δύνεται ἡ περιεργία νὰ νικᾷ τοῦ νόμου τὴν αὐθεντίαν.*

5. ⟨Ν⟩ὰ μὴ δὲν προτιμῶνται οἱ πένητες, ἐὰν δὲ καὶ πλησιασταὶ εἶναι, εἰς τὸ κτῆμα τῶν δυνατῶν, ὅμοιόν των εἶναι εἰς τὴν ἀξίαν καὶ τιμήν, θέλεις συντροφικὸν τὸ εἴχασιν, κἂν τε στρατιῶται εἶναι κἂν τε πολιτικοί. Ἀμὴ τῶν ἀρχόντων τὸ κτῆμα πάλιν ἀρχοντικὸν πρόσωπον ἂς τὸ ἀγοράζει καὶ τοῦ στρατιώτου καὶ τῶν πενήτων, πάλιν ὅμοιοι ἂς τὰ ἀγοράζουσιν.

6. ⟨Τ⟩έσσαροι χρόνοι νὰ περάσουν, ἀφ' οὗ ἀγοράσῃ τινὰς γῆν χέρσον καὶ νὰ μὴ δὲν εἴπῃ ὁ πλησιαστὴς τίποτες, πλέον οὐ δὲν γυρεύει τὴν προτίμησίν του.

7. ⟨Ἂ⟩ν ἔχῃ τινὰς προτίμησιν ἀπὸ συντροφικὸν σπίτι καὶ δὲν θέλῃ νά το ἐπάρῃ ὅλον, ἀμὴ γυρεύει μερικόν, οὐδὲ τὸ μερικὸν νὰ ἐπάρῃ.

8. ⟨Ὅ⟩ποιος ἔχει συντροφίαν εἰς τίποτες κτῆμα, προτιμᾶται νά το ἀγοράσῃ.

9. ⟨Ἐ⟩ὰν δὲ εἰς σπίτιν μέγα ἔχει συντροφίαν ὀλίγην, εἰς ὅσον ἔχει συντροφίαν προτιμᾶται μόνον. Ἐὰν δὲ ἀναγκάζεται τὸ σπίτιν ὅλον νὰ ἀγοράσῃ, εἴτε οὐ δὲν τὸ ἀγοράσῃ, πλὴν ἐὰν οὐ θέλῃ [248] *ὁποῦ πουλεῖ τὸ σπίτι νὰ μὲ τὸ πουλήσῃ ὅλον, δὲν ἔχει δίκαιον, διὰ τὸ ὀλίγον ὁποῦ ἔχομεν συντροφικὸν νὰ ζητῶ καὶ τὸ ὅλον.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νς' — Περὶ ἐκεινοῦ, ὁποῦ ἀγοράσῃ τίποτες καὶ περάσουν δέκα χρόνοι καὶ τινὰς νὰ μὴν φανῇ νὰ τοῦ ζητᾷ.

1. ⟨Δ⟩έκα χρόνους νὰ νομευθῶ τίποτες, ἀφ' οὗ τὸ ἀγοράσω καὶ τινὰς νὰ μὴ δέν με ἐγκαλέσῃ, πλέον δὲν ἔχει ἐξουσίαν, οὐδὲ εἶναι κανεὶς νὰ μεταγυρεύῃ. Εἴ τε φάγω το τρεῖς χρόνους καὶ ἀπέκει μὲ ἐγκαλέσει τινάς, ὡς πλησιαστὴς ἢ σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ μέ το ἐπούλησεν, τοὺς καρποὺς ὁποῦ ἔφαγα, ἐκέρδισα· ἀμὴ καθολικὸς νοικοκύρης δὲν δύνομαι νὰ εἶμαι.

2. ⟨Ὅ⟩στις πουλήσῃ σκλάβον καὶ δὲν εἰπῇ τὸ ἀσθένημά του, εἴ τε κλέπτης εἶναι, εἴτε παράφρων, εἴτε δαιμονιζόμενος, ρίχνουσί τον ὀπίσω καὶ ἐπέρνουσι τὰ ἄσπρα διπλᾶ· ζητοῦσι καὶ τὴν ζημίαν ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸ σπίτι, ὁποῦ τὸν ἀγόρασε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νζ' — Περὶ ἀγωγῶν καὶ χρόνων· ἤγουν ὁποῦ χάσῃ τινὰς τίποτες καὶ σέβῃ εἰς ἀλλουνοῦ χεῖρας.

1. ⟨Α⟩ἱ ἀγωγαί, ἤγουν αἱ κινήσεις τῶν ὑποθέσεων, δὲν εἶναι ὁπόταν θέλῃ ὁ ἄνθρωπος, κἂν ὁπόσοι χρόνοι περάσουν, [249] *ὅτι νὰ τοὺς κινᾷ, ἀμὴ ἔχουσιν ὡρισμένον καιρόν· καὶ ἀφ' οὗ περάσῃ ὁ ὡρισμένος καιρός, πλέον δὲν ἀνακινοῦνται. Ἂν γοῦν ἀπολέσῃ τινὰς τὸ ἐδικόν του καὶ σέβῃ εἰς ἀλλουνοῦ χεῖρας καὶ ὁρίζῃ το καὶ κυριεύῃ το κατὰ λόγον εἶδος τίποτες, κινητὸν ἢ ἀκίνητον, δύναται, ὅστις τὸ ἀπολέσει, νά το γυρεύῃ. Ἂν γοῦν εἶναι εἰς τὸν τόπον καὶ πούπετες δὲν λείπει καὶ εὐλέπει τὸ εἶδος του καθ' ἡμέρας καὶ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸ διακρατεῖ καὶ τίποτες οὐ δὲν λέγει, ἕως οὗ νὰ περάσουσιν οἱ δέκα χρόνοι, ἐκλείσθη ὁ καιρός, ὁποῦ τὸν δίδει ὁ νόμος ἄδειαν καὶ πλέον οὐ δὲν ζητᾷ. Ἀνάμεσα τοὺς δέκα χρόνους ἔχει ἄδειαν, ὅταν θέλῃ, νὰ ἐγκαλέσῃ, νὰ πάρῃ τὸ ἐδικόν του. Εἴτε ἀπολέσει κανεὶς τὸ ἐδικόν του καί, ἀπὸ ἀνάγκης του, ἢ ἀπὸ ἄλλον τίποτες, χωρὶς ἀνάγκης, λείπει ἀπὸ τὸν τόπον, ὁποῦ εἶναι τὸ εἶδός του καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ τὸ διακρατεῖ, ἔχει ἄδειαν ἕως τοὺς εἴκοσι χρόνους, ὅταν θελήσῃ, νά το ζητήσῃ· ἀφ' οὗ περάσουσιν οἱ εἴκοσι χρόνοι καὶ τίποτες δὲν εἴπῃ, ἔχασέ το.*

2. ⟨Ο⟩ἱ αἰχμάλωτοι καὶ διὰ τριάντα χρόνους ἠμποροῦν νὰ γυρέψουν τὸ ἐδικόν τους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3. ⟨Ὅ⟩ταν δὲ πάλιν ξένον πρᾶγμα νέμεται τινὰς δυναστικῶς, ἔχει ἄδειαν, ὁποῦ ὑ[250]πομείνῃ τὴν στέρησιν τοῦ πράγματός του ἕως τοὺς τριάκοντα χρόνους, ὅτι νὰ ζητᾶ. Γίνεται γοῦν ἀπὸ τὴν κακὴν καὶ ἄτυχον προαίρεσιν τοῦ κατέχοντος τὸ ἀλλότριον.

4. ⟨Δ⟩ίκαιον εἶναι καὶ τοῦτο νὰ ἠξεύρῃς : ὅτι ὅταν χρόνοι δέκα, ἢ εἴκοσι, ἢ τριάντα, ἢ πλείονες, ἢ ὀλιγώτεροι δοθοῦσι τινά, ἵνα ὅπως δυνηθῇ ἀνάμεσα τοὺς χρόνους τούτους νὰ ποιήσῃ τίποτες, ὁποῦ νὰ ἐγκαλέσῃ τὸ ἴδιόν του καὶ μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν χρόνων τούτων πλέον, ὅτι νὰ μὴ δὲν ἔχῃ ἄδειαν, ὅτι νὰ ζητῇ τὸ ἐδικόν του, τότε ἐκεῖνος ὁποῦ λάβῃ τοὺς χρόνους, ἢ διότι πληρώνουσι καὶ φοβεῖται νὰ μὴν παρέλθουσι καὶ χάσῃ τὸ δίκαιόν του, ἔχει ἄδειαν νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν κριτήν, ἢ εἰς τὸν ἄρχοντα τοῦ τόπου, ἢ εἰς τὸν ἐπίσκοπον τῆς πόλεως καὶ νὰ λέγῃ τὴν αἰτίαν, ὁποῦ τὸν ἐμποδίζει καὶ δὲν κινᾷ τὴν κρίσιν, νὰ ζητᾷ τὸ ἐδικόν του· καὶ παρασταίνει φανερά, ὅτι ἕτοιμος ἦτον νὰ ζητήσῃ τὴν κρίσιν του, ἂν οὐ δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀφορμὴ εὔλογος, ὁποῦ τὸν ἐμπόδισε τίς εἶναι, διὰ δὲ τὴν τοιαύτην αἰτίαν, ἂν φανῇ ὅτι ἀπὸ εὐλόγου αἰτίας δὲν ἐζήτησε τὴν κρίσιν του, δίδον τον ἄδειαν καὶ εἰς τὸ πλήρωμα τῆς προθεσμίας του, ὅτι νὰ [251] ζητᾷ τὸ δίκαιόν του καὶ ἄρχεται πάλιν ἀπὸ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον νὰ ἀριθμῇ τοὺς χρόνους ὁποῦ τὸν ἐδώκασι· καὶ ἔξεστι τοῦτο ἕως τρίτου ποιεῖν. Καλεῖται γοῦν τοῦτο ῥῆξις τοῦ χρόνου, ἤγουν τομὴ καὶ διακοπή, διότι δὲν ἀφίνει νὰ ἀριθμοῦνται οἱ χρόνοι ἀράδα, ἀμὴ τέμνουσι καὶ διακόπτουσιν αὐτοὺς καὶ δίδουσιν ἄλλην ἀρχὴν τῶν χρόνων, ὅτι νὰ μετριῶνται. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ ἀκινήτων πραγμάτων καὶ κοσμικῶν. Τινὰ δὲ πράγματα κινητὰ καὶ ἕως τοὺς τρεῖς χρόνους διορθοῦνται, ὅταν μὲν θεωρεῖ κάτις, ὅτι ἐδικόν του εἶναι τὸ πρᾶγμα καὶ νέμεταί το ἄλλος, τρεῖς χρόνους ἔχει ἄδειαν ὁ αὐθέντης τοῦ πράγματος νὰ ἐγκαλῇ, νὰ ἐπέρνῃ τὸ ἐδικόν του πρᾶγμα.

5. Καὶ ὅταν κρατῇ τινὰς πρᾶγμα δυναστικῶς, ἔχει ἄδεια ὁ νοικοκύρης τοῦ πράγματος τριάντα χρόνους νά το ζητᾷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νη′ — Περὶ ἐκκλησιαστικῶν.

1. ⟨Τ⟩ὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα, ὅταν μὲν ἐκκλησία μὲ κοσμικὸν πρόσωπον μάχεται, ἔχει ἄδεια νὰ κινᾷ τὴν ὑπόθεσιν μέχρι τοὺς τριάντα χρόνους καὶ τοὺς σαράντα. Ἐὰν δὲ ἐκκλησία μὲ ἄλλην ἐκκλησίαν [252] ἔχει ὑπόθεσιν διὰ πρᾶγμα τίποτες, ἕως τριάκοντα χρόνους μόνον ἔχει ἄδεια νὰ γυρεύῃ τὴν κρίσιν της· καθολικῷ δὲ λόγῳ, εἰς τοὺς σαράντα χρόνους τὰ ἐκκλησιαστικὰ πάντα τέμνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ νθ′ — Περὶ ἀφηλίκων.

1. ⟨Ἀ⟩φήλικες δὲ λέγονται, ὅσοι εἶναι ἀπὸ τοὺς εἰκοσιπέντε χρόνους καὶ κάτω. Τὰ πράγματα τῶν ἀφηλίκων κρατοῦσι τα πολλάκις ἄλλοι τινές· καὶ κρατοῦσι τα, ποτὲ μὲν διὰ καλὸν τρόπον, ποτὲ δὲ μὲ τὸ κακόν. Δίδει γοῦν ὁ νόμος τοῖς ἀφηλίκοις, ὅτι νὰ γυρεύουσι τὸ ἐδικόν τους ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ τὰ κρατοῦσι μὲ καλὸν τρόπον, δέκα χρόνους καὶ λογαριάζουσιν ἀφ᾽ οὗ γένουσιν οἱ ἀφήλικες εἴκοσι πέντε χρονῶν σωστῶν, νὰ ἔχουσιν ἄδειαν ἀπὸ τοὺς εἴκοσιν ἓξ χρόνους καὶ ἔμπροσθεν, ὅτι νὰ ζητοῦσι τὸ ἐδικόν τους, δέκα χρόνους ὅλους. Ὅταν δὲ μὲ κακὸν τρόπον κρατεῖ τινὰς τοῦ ἀφήλικος τὰ πράγματα καὶ δυναστεύει τα καὶ οὐ δὲν τούς το δίδει, ἀφ᾽ οὗ γένῃ δεκατεσσάρων χρονῶν σωστῶν ὁ ἀφῆλιξ, ἔχει ἄδειαν νὰ ζητᾷ τὸ ἐδικόν του· καὶ ἕως τοὺς τριάντα χρόνους. Ὁ δὲ ἀφῆλιξ, ἐὰν ἀπατηθῇ καὶ πουλήσῃ τίποτες εἶδος του, ἢ ἀλλάξῃ μὲ ἄλλον πρᾶγμα, ἢ ἀγοράσῃ τίποτες εἶδος [253] μὲ τιμὴν τὴν ⟨ὁποίαν⟩ οὐδὲν ἀξίζει, διὰ τὴν ἀπάτην ὁποῦ τὸν ἠπάτησαν εἰς τὴν πούλησιν, ἢ εἰς τὴν ἀγόρασιν, δύναται, μετὰ τὸ γενέσθαι εἴκοσι πέντε χρονῶν, εἰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄλλους τεσσάρους χρόνους νὰ ἀνακαλῇ, ὅπερ ἐζημιώθη καί, εἶτ' ἔφθασε καὶ ἐπούλησε κακῶς, ἢ ἐχάρισεν, ἢ ἄλλαξεν· ὅταν δὲ πληρωθῶσιν καὶ οἱ τέσσαροι χρόνοι καὶ τίποτες δὲν εἴπωσιν, πλέον δὲν ἔχουσιν ἄδειαν νὰ κινοῦσι περί τινος πράγματος, ὁποῦ ἐπούλησαν καὶ ἐσυναλλάξασι.

2. ⟨Ἐ⟩ὰν γοῦν ἔχῃ τινὰς χρόνους, ἢ πολλοὺς ἢ ὀλίγους, κατὰ τὸ πρᾶγμα ὁποῦ ζητᾷ, καὶ οὐ δὲν φθάσῃ νά το ζητήσῃ, ἀμὴ ἀπεθάνῃ, ὅστις τὸν κληρονομήσῃ, ἐὰν καὶ ἀνήλικος εἶναι, δὲν ἔχει ἄδεια νὰ λέγῃ, ἂς γένω εἴκοσι πέντε χρονῶν σωστῶν καὶ ἀπέκει καὶ ἐκεῖθεν νὰ γυρεύω τὸ δίκαιον τοῦ πατρός μου ἀμὴ τοὺς χρόνους ὁ πατήρ του τὸν δίδωσι μόνον, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποῦ ἀπέθανεν ὁ πατήρ του· καὶ ἂν πληρώσουν οἱ χρόνοι ὁποῦ εἶχεν ὁ πατήρ του, οὐ δὲν εἴπῃ, ἀποκλείεται καὶ οὐ δὲν ἔχει πλέον νὰ λέγῃ καὶ τὸ ἀτελὲς τῆς ἡλικίας του τίποτα οὐ δὲν ὠφελεῖ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξ' — Περὶ ἐγκαλεσιῶν, ὁποῦ ἐγκαλοῦν τινὰν ἄνθρωπον.

[254] *1. ⟨Τ⟩ὰ ἐγκαλεσίματα ὁποῦ ἔχει νὰ ἐγκαλῇ τινὰς μὲ πολλοὺς τρόπους γίνονται καὶ πολυτρόπως ὀνομάζονται. Τινὰ μὲν ἐγκαλέσματα λέγουσι περὶ ὑφαιρέσεως, τινὰ περὶ κλοπῆς· ὅταν οὖν κρυφά, μὲ δολιότητα τινά, ἐπάρῃ ἀπὸ τινὰν πράγματα, ἀναγκάζουσί τον νά το δόσῃ, κατὰ πῶς τὸ ἐπῆρε καὶ ὄχι πλέον· καλεῖται γοῦν τοῦτο τὸ ἐγκάλεσμα περὶ ἀφαιρέσεως. Ὅταν κλέψῃ τινὰς ἀνθρώπου τίποτες εἶδος, ἀναγκάζει τον ἡ κρίσις νά το δόσῃ διπλόν, ὅσον ἤξιζε τὸ εἶδος, ὁποῦ ἔκλεψεν, ἄλλα τόσα νὰ δόσῃ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὸ ἔχασεν· ἐτοῦτο γοῦν τὸ ἐγκάλεσμα λέγουσί του περὶ κλοπῆς ἐγκαλεσίμι. Διότι, ἂν κλέψῃ τινὰς ξένου ἀνθρώπου εἶδος, λέγουν τον καθολικά, κλέπτην· ἀμὴ ὅταν κλέψῃ τοῦ πατρός του, ἢ τοῦ ἀδελφοῦ του, ἢ τοῦ ἀνδρὸς ἡ γυναίκα, δὲν τὸν λέγουσι κλέπτην, ἀμὴ τὸ λέγουσιν ἀφαίρεσιν* [1].

2. Τὰ ἐγκαλέσματα, ἄλλα εἶναι πρακτικὰ καὶ ἄλλα εἶναι προσωπικά. Καὶ πρακτικὰ εἶναι, ὅταν ἔχῃ νὰ ζητᾷ κανεὶς τὸ πρᾶγμα του. Προσωπικὰ εἶναι, ὅταν ἐγκαλοῦσι τινὰ νά τον δεί[255]ρουσιν, ἢ κρεμάσουν, κατὰ τὸ φθαίσιμόν του.

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξα'⟩ — Περὶ ἐκεῖνος ὁποῦ χρεωστεῖ εἰς δύο συντρόφους [2].

1. Ὅταν χρεωστῇ τινὰς δύο ἀνθρώπους καὶ ἔλθῃ ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ ἐδάνεισεν ὕστερον καὶ πάρῃ τὸ δάνειόν του καὶ διαβοῦσι τρεῖς χρόνοι· εἶτα ἔλθῃ καὶ ὁ πρῶτος νά τον ζητήσῃ, ἐπειδὴ τοὺς τρεῖς χρόνους ὁποῦ ἐπέρασαν, ἤξευρέν το πῶς ἐπῆρεν ὁ ὑστερινὸς τὸ χρέος του καὶ αὐτὸς ἐσιώπα, ἕως οὗ ἐπέρασαν οἱ τρεῖς χρόνοι, πλέον οὐ δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ μετακινῇ τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ ἐπῆρε τὸ χρέος του προτίτερα.

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξβ'⟩ — Περὶ τὰ σύνορα τόπων [3].

1. ⟨Ἡ⟩ διάταξις λέγει διὰ τὰ σύνορα, ὁποῦ ἂν εὑρεθῶσιν, τριάκοντα χρόνοι, δὲν μετατίθουνται.

2. ⟨Ε⟩ἰς τὰς ζητήσεις τῶν συνόρων πρέπει τὸν κριτὴν νὰ ζητᾷ ἢ ὑπόμνημα, ἢ δημοσίαν γραφήν, ἤγουν ταπίν, νὰ δείξῃ ποῦ ἦσαν ἀπαρχῆς, ἂν οὐ δὲν ἠλλάξασι ἀπὸ τοὺς πολλοὺς κτήτορας. Καὶ ἀπὸ τὴν κρίσιν τῶν κατὰ καιρὸν νεμομένων· τότε γὰρ τοῦτα τὰ σύνορα προσέχομεν, ὁποῦ ἔδειξαν οἱ κτήτορες καὶ οὐχὶ τὰ παλαιά.

3. ⟨Ἂ⟩ν δανείσω τινὰν ἄσπρα ἢ ἄλλο τίποτες καὶ οὐ δὲν τὰ ζη[256]τήσω τριάντα χρόνους, ἔχασά τα.

---

1. Ὀρθῶς : *ὑφαίρεσιν.*
2. Ὁ τίτλος δι' ἄλλης χειρός.
3. Ὁ τίτλος δι' ἄλλης χειρός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξγ'⟩ — Περὶ ἀμανέτι [1].

1. Εἰς κτῆμα ἀκίνητον, ὁποῦ θέση τινὰς σημάδι, ἕως σαράντα χρόνους ἔχει νά το ζητᾷ. Εἴτε ἔλθη ἄλλος μεταγενέστερος δανειστὴς καὶ κινήση κατὰ τοῦ μεταγενεστέρου, τοὺς σαράντα χρόνους κέχρηται, ἕως οὗ νὰ ζῇ ἐκεῖνος, ὁποῦ χρεωστεῖ, εἴτε ἀποκλείεται εἰς τὴν δεκαετίαν, ἢ εἰκοσαετιαν.

2. ⟨Ὅ⟩στις νέμεται χωράφι σαράντα χρόνους, πλέον δέν τον ἐγκαλεῖ τινάς, ἂν εἶναι ὅτι χωρὶς χαρτὶ τὸ κρατεῖ καὶ ἀνάκαψιν.

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξδ'⟩—Περὶ ἐκείνους ὁ⟨ποῦ⟩ δίδουν ἐλεημοσύνην, ἢ θρέφει ἀνεψιόν του, ἢ μήτηρ τὰ παιδία, ἢ ὁ ἀνὴρ τὴν ἀσθένειαν τῆς γυναικός [2].

1. Ὅσα δόσουσιν τινὲς χριστιανοι, διὰ ἀγάπην Θεοῦ, εἰς ἐνδεεῖς καὶ αἰχμάλωτα, ἐὰν καὶ κατὰ πλάνην, δὲν ἀντιστρέφεται.

2. Ὅστις διὰ ἀγάπην Θεοῦ, τρέφει τὸν υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ του, δὲν ἔχει νά τα ζητᾷ.

3. Ἀμὴ εἴ τι ἐξοδιάση εἰς τὰ παιδία της ἡ μήτηρ, δύναται νά τα ζητᾷ καὶ ἐπέρνει τα.

4. Ὅτι ἡ μήτηρ, εἴ τι ἐξοδιάση εἰς τροφὴν τῶν παιδίων της, δὲν ἔχει νά τα ζητᾷ.

5. Καὶ ὁ ἀνήρ, ὅσα ἐξοδιάση εἰς τὴν γυναίκαν του, ὅταν ἀσθενεῖ, δὲν ἔχει νά τα ζητᾷ ἀπὸ τὸν πενθερόν του, ἐπειδὴ ἡ προίκα πάλιν [257] *εἰς τὸν πενθερὸν ὑπάγει.*

6. Δὲν ἐπέρνει ὁ ἄνδρας εἴ τι ἔξοδον ποιήσει εἰς τὰ παιδία, ὁποῦ γεννηθοῦσιν ἀπὸ τοὺς δούλους ὁποῦ ἔχει προῖκα τῆς γυναικός του, θέλεις εἰς τροφήν των, θέλεις εἰς μάθησίν των, διότι δουλεύουσίν τον. Ἀμὴ εἴ τι ἔξοδον ποιήσει εἰς τὰς βυζάστρας, ἐπέρνει τον· διότι διὰ τὴν ζωὴν τῶν παιδίων ἐξηγόρασεν τὰς βυζάστρας.

7. Ὃν τρόπον, ἐὰν παρὰ ληστῶν τζακωθοῦσιν οἱ δοῦλοι τῆς γυναικός, ἐξαγοράσει καὶ εὐγάλει τους.

8. Εἰς τὰ παράνομα συνοικέσια καὶ εἰς αἰσχρὰν πρᾶξιν, εἴ τι δόσει τινάς, ἔχασέν τα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξε' — Περὶ ὁποῦ νά του δόσουν ἄσπρα, νά τα ὑπάγῃ ἀλλοῦ.

1. Ὅστις δόσῃ τινὰν ἄσπρα, νά τα ὑπάγῃ πούπετα εἰς ἄλλον κάστρον, ἢ ἄλλον τίποτες εἶδος, ἂν τοῦ πάρουσιν οἱ λησταὶ εἰς τὸν δρόμον, ἂν εἰς τὴν θάλασσαν τὰ χάσῃ, ἂν ἀσθενήση καὶ ἐξοδιάση τα ἀπ' ἐκεῖνα, δέν τον ἀπολογεῖται, μόνον νὰ δείξῃ, ὅτι δόλον ἢ ἀμέλειαν εἰς ἐκεῖνα δὲν ἔκαμεν.

2. Ἐὰν σὲ δόσω τιμημένον πρᾶγμα, ὁποῦ νὰ μεταφέρῃς, ἢ νά με δόσῃς τὴν τιμήν του καὶ χαθῇ προτοῦ νὰ πουλήσῃς, ἐὰν ἐγὼ σὲ ἠξίωσα νά το ἐπάρῃς, οὔτε σὺ μὲ ἐπαρεκάλεσες, χρεωστεῖς νὰ [258] *δείξῃς, ὅτι δόλον καὶ ἀμέλειαν οὐ δὲν ἔκαμες.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξς' — Περὶ ἀπωλείας.

1. Ἐὰν θέλῃς νὰ ἀγοράσῃς τίποτες σκεῦος καὶ φέρει σέ το ὁ τεχνίτης καὶ ἀφήσῃ το νά το ἰδῇς καὶ ἀφ' οὗ το ἰδῇς, δέν σε ἀρέσει καὶ πέμψεις το μὲ τὸν σκλάβον σου καὶ χαθῇ, χωρὶς ἀμέλειαν καὶ δόλον ἐδικόν σου, ὁ τεχνίτης ζημιώνεται· εἴ τε ἀπὸ ἀμέλειαν σου χαθῇ, ἢ δόλον, τὸ πλερώνεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξζ' — Περὶ ἀναργυρίας καὶ περὶ προικοσυμφώνου.

1. Ἀναργυρία λέγεται, ὅταν γράψῃ τινὰς μὲ τὰς χεῖράς του καὶ ὁμολογήση, ὅτι ἐπῆρε ἄσπρα ἢ φλουρία καὶ ἀπέκει, ἢ ὁλότελα δὲν τὰ ἐπῆρεν ⟨ἢ ἐπῆρεν⟩ ἀπὸ ἐκεῖνα μέρος καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα ἔγραψεν εἰς τὸ γράμμα, δὲν ἔφθασε νὰ ἐπάρῃ.

2. Ἐὰν εἰς τὸ προικοσύμφωνον γραφῇ ποσότης προικὸς καὶ οὐ δὲν δοθῇ, ἔχει δίκαιον

---

1. Ὁ τίτλος δι' ἄλλης χειρός.

2. Ὁ τίτλος δι' ἄλλης χειρός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ κληρονόμοι του, νά την ζητᾷ, μετὰ τὴν λύσιν τοῦ γάμου, εἰς χρόνον ἕνα καὶ ἀπὸ τὴν γυναῖκα καὶ ἀπὸ τοὺς κληρονόμους της.

3. Ἂν εὐλογηθῇ τινὰς γυναῖκα καὶ τὴν προῖκα δὲν ἐπάρῃ, εἰ μὲν πρὸ τοῦ νὰ περάσουσιν οἱ τρεῖς χρόνοι ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, οὐδεμίαν μέμψιν ἔχει, πῶς οὐ δὲν ἐζήτησε τὴν [259] *προῖκα, εἴτε εἴκοσι πέντε χρονῶν ἦτον, ὅταν εὐλογήθη τὴν γυναῖκα καὶ ἐπέρασαν δέκα χρόνοι, ἀφ' οὗ τὴν εὐλογήθη καὶ προῖκα δὲν ἐζήτησεν, χρεωστεῖ νά τον δόσῃ τὴν προίκαν τῆς γυναικός του ὀπίσω, ὅταν ἔλθῃ ὁ καιρός, ἀπὸ θάνατον τῆς γυναικός του, ἢ διαζυγίῳ, νά την δόσῃ ἀπὸ ἐδικά του πράγματα, εἴτε εἴκοσι πέντε χρονῶν δὲν ἦτον ὅταν εὐλογήθη, ἀφ' οὗ γένη σωστῶν εἴκοσι πέντε χρονῶν, ἔχει δέκα χρόνους ἄδεια νὰ ζητᾷ τὴν προῖκα τῆς γυναικός του ἀπὸ τὸν πενθερόν του, ἢ ἐκεῖνον, ὁποῦ ὑπέσχετο. Καὶ ἂν περάσουν δέκα χρόνοι καὶ τὴν προῖκα δὲν ζητήσῃ, χρεωστεῖ νά την πλερώσῃ ἀπὸ τὰ πράγματά του. Εἴτε ἀφ' οὗ εὐλογηθῇ, θέλεις εἴκοσι πέντε χρονῶν δὲν ἦτον, θέλεις ἦτον τελείων εἴκοσι πέντε χρονῶν, ὅταν εὐλογήθη, ἀφ' οὗ γένη σωστῶν εἴκοσι πέντε χρονῶν, δὲν ἔφθασε νὰ περάσουσιν οἱ δέκα χρόνοι καὶ ἀπέθανεν, ἂς ἀναπληρωθοῦσιν καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ δέκα χρόνοι καὶ τότε οἱ κληρονόμοι του, εἰ μὲν εἶναι εἴκοσι πέντε χρονῶν σωστῶν, εἰς τρεῖς μῆνας ἂν οὐ δὲν ζητήσουσι τὴν προῖκα τῆς γυναικός, νά την δόσουσιν ἐξ οἰκείων τους* [260] *πραγμάτων. Εἴ τε εἶναι ὀλιγώτεροι ἀπὸ τοὺς εἴκοσι πέντε χρόνους, ἀφ' οὗ γένωσιν εἴκοσι πέντε χρονῶν σωστῶν, εἰς δύο χρόνους, ἂν οὐ δὲν ζητήσουσι τὴν προῖκα, χρεωστοῦσιν ἐξ οἰκείων τους πραγμάτων νά την δόσουσιν.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξη' — Περὶ ὁμολογίας ποιησαμένης διὰ κάθε πρᾶγμα.

1. Ὁρίζει δέ, ὅτι εἰς ὁμολογίας ὁποῦ ἔγραψε κάτις, ὅτι ἐπῆρεν καταθήκην, ἢ ἀποδείξεως, ὁποῦ ἐγίνη, περὶ δημοσίων καὶ εἰς ὁμολογίας, ὁποῦ λέγει, ὅτι ἐπῆρε προῖκα, δὲν ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν ἐπῆρα. Ἀμὴ εἰς τὰ ἄλλα, ἢ πραγματείαν, ἢ δανεικὰ καὶ τὰ ὅμοια, ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅτι δὲν ἐπῆρεν, ἐντὸς τριάκοντα ἡμερῶν· μηδὲ ὅρκος ἐπιφερέσθω. Ὅταν μὲν ἐκεῖνος ὁποῦ ἐγκαλεῖται, τὸ χρέος ὅλον ἀρνεῖται, τότε ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισεν χρεωστεῖ νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ χρέους. Ὅτε δὲ λέγει ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισεν, ὅτι μέρος ἐπῆρε καὶ μέρος τὸν χρεωστεῖ, βαρεῖται νὰ ἀποδείξῃ πόσα χρεωστεῖ. Καὶ πάνυ δικαίως : ἐπειδὴ μάχεται, ἃ ἐχειρογράφησεν, ὅτι χρεωστεῖ.

2. <Ἀ>φ' οὗ γένωσιν οἱ γάμοι, ἀνάμεσα δύο χρόνους, εἴτε θανάτῳ, εἴτε διαζυγίῳ λυθοῦσιν οἱ γάμοι καὶ ἡ προῖκα δὲν φθάσῃ νὰ δοθῇ [261] *οὐ μόνον τὸν ὑποσχόμενον τὴν προῖκα καὶ μὴ δόντα, ἀλλὰ καὶ τὸν ἄνδρα τῆς γυναικὸς μεμφόμεθα.*

3. <Ἡ> διαφορά, ὁποῦ δὲν δίδει νὰ ἐγκαλοῦσι διὰ τὴν προῖκα, ἀφ' οὗ γένει ἀπόδειξις γραμμένη, ὅτι ἐδόθη καὶ περάσουσιν δέκα χρόνοι, αὐτοὶ [1] εἶναι ὅτι ὅτε εἰς τὸ προικοσύμφωνον γράφει κατ' εἶδος τὰ πράγματα τῆς προικός, αὐτίκα εἰς τὴν λύσιν τοῦ γάμου ἀποκλείεται. Καὶ ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔχουσι νὰ ζητοῦσι προῖκα ὁποῦ δὲν ἔφθασαν νὰ ἐπάρουσιν. Ὅτε δὲ πάλιν, εἰς τὸ προικοσύμφωνον γράφει ἡ προῖκα καθ' ὁμάδα, ἤγουν ὑπέρπυρα τόσα, τότε ἔχουσι δέκα χρόνους, ὁποῦ ἐγράψαμεν, ὅτι νά τα ζητοῦν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ξθ' — Περὶ διὰ πᾶσα πρᾶγμα, ὁποῦ δίδει τινάς.

1. <Π>ᾶσα τίποτες, ὁποῦ δίδει τινάς, ἢ διὰ πρᾶγμα νὰ ἀγοράσῃ τὸ δίδει, ἢ διὰ τινὰ αἰτίαν, καὶ ἐκεῖνον ὁποῦ δόσῃ διὰ αἰτίαν, ἢ διὰ καλὴν αἰτίαν τὸ δίδει, ἢ διὰ κακήν· καὶ ἐκεῖνον

1. Ἀντὶ *αὐτοί*, ὀρθῶς *αὐτή*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποῦ δίδει διὰ κακὴν αἰτίαν ἢ ἐκεῖνον ὁποῦ δίδει, ἢ ἐκεῖνον ὁποῦ πέρνει. Ἐκεῖνον ὁποῦ δίδει τινὰς διὰ καλὴν αἰτίαν, τὸ ἐπέρνει ὀπίσω, ὅταν ἐκεῖνος ὁποῦ τὰ πάρῃ, δέν τα δόσῃ εἰς τόπον ὁποῦ ἐπαραγγελθῇ· ἤγουν ἔδωκε κάτις τινὰ ἄνθρωπον [262] *φλουρία εἴκοσι, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ δοῦλον, ὁποῦ ἔχει, ἢ νὰ παρατηθῇ κληρονομίαν τινὰ ἢ λεγάτα. Ἐὰν οὐ δὲ ἐλευθερώσῃ τὸν δοῦλον του, ἢ ἂν οὐδὲν παρατηθῇ τὴν κληρονομίαν του ἢ τὰ λεγάτα του, ζητοῦσι τον τὰ εἴκοσι φλωρία καὶ δίδει τα. Εἴτε διὰ κακὴν αἰτίαν ἐπάρῃ τινὰς κατὰ λόγον εἴκοσι φλωρία, ἐὰν καὶ τὸν λόγον ὁποῦ ἔστησαν, πληρώσῃ, δίδει τὰ φλωρία ὀπίσω, ἤγουν νὰ ἐπάρῃ τινὰς φλουρία δέκα νὰ μὴ δὲν φονεύσῃ ἄνθρωπον, ἢ νὰ μὴ δὲν κλέψῃ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἔνδον τίποτες ἢ διὰ νὰ δόσῃ παρακαταθήκην ὁποῦ κρατεῖ καὶ ἀρνεῖται την, ἢ διὰ νὰ δόσῃ κατινὸς κληρονομίαν ὁποῦ εἶναι εἰς χεῖράς του, τότε, ἂν ἐποίησε ὥςπερ συνεφώνησεν, ἀλλὰ ζητοῦσι τον καὶ δίδει ὀπίσω, ὅ,τι ἐπῆρε διὰ νὰ μὴ δὲν πράξῃ τὸ κακόν.*

2. Εἰ δὲ ἔχω κρίσιν μὲ τινὰν καὶ εἶναι ὅτι νὰ καταδικαστῶ νὰ δόσω τὰ ξένα πράγματα, ὑπάγω εἰς τὸν κριτὴν καὶ δόσω τον ἄσπρα, εἰ [1] τίποτες εἶδος, νὰ μή με ὁρίσῃ, ὅτι νὰ δόσω, τὰ εἶ τι δόσω τὸν κριτήν, ἂν καί με καταδικάσῃ, δὲν ἔχω νά τα ζητῶ· ἔχασά τα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ο' — Περὶ τῶν ἁρπαζόντων γῆν καὶ τῶν βανόντων τὰ σύνορα.

[263] *1. Ὅστις ἁρπάζῃ τινός, ἤγουν χωράφι, ἢ ἀμπέλι, ἢ σπιτότοπον, ἢ κῆπον, ἢ ἄλλον τοιοῦτον καὶ ὅστις εὐγάλῃ σύνορα καὶ μετατοπίσῃ, διπλᾶ νά το δόσῃ.*

2. <Ὅ>σοι μὲ σπαθίν, ἢ κοντάριν, ἢ δοξάριν, ἢ ἄλλον εἶδος ὁποῦ νὰ δόσῃ ἄνθρωπον νά τον θανατώσῃ, ἢ ὑπάγῃ εἰς σπίτιν νὰ κλέψῃ, ἢ εἰς ἀμπέλιν, ἢ εἰς κῆπον καὶ βαστάζῃ καὶ ξίφος, ὡς εἴπομεν, κόψον τὸ κεφάλι του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οα' — Περὶ γυναικός, ὁποῦ ποιήσῃ δόλον εἰς τὴν προίκαν αὐτῆς.

1. Μία γυνὴ ἤθελε νὰ εὐλογηθῇ καὶ ἐποίησε δόλον τὸν ἄνδρα καὶ προῖκα τίποτες δὲν ὑποσχέθη, ἀμὴ ἐπάτησέ τον εἰς ἐλπίδα μεγάλης προικός. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἀνὴρ [2] ἐπηγγείλατο ἁπλῶς προῖκα. Ὑποσχέθη ὁ ἀνὴρ νὰ δόσῃ τὴν γυναῖκα, λόγῳ μνήστωρ [3] διακόσια νομίσματα, ἤγουν φλουρία καὶ συνέστη ὁ γάμος ἐπὶ τούτοις. Εἶτα ἐτελεύτησεν ὁ ἀνὴρ καὶ ἀφῆκεν τὸν ἀδελφόν του νὰ τον κληρονομήσῃ. Διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ ἐκείνη ἐγκάλεσε τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνδρός της, καὶ ἐζήτησε νὰ πάρῃ τὰ διακόσια φλουρία, ὁποῦ ὑποσχέθη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς νὰ τὴν δόσῃ λόγου μνήστωρ [3]. Ὥρισεν γοῦν ἡ διάταξις τὸν ἀδελφὸν τοῦ ἀνδρὸς νὰ μὴ δέν την δόσῃ [264] *τὴν γυναῖκα τίποτες, ἀπὸ τὰ ὑποσχέθη ὁ ἀνὴρ εἰς μνηστῆρα [4], ὅτι ἀπάτην ἐποίησε τὸν ἄνδρα εἰς τὴν ἐλπίδα τῆς μεγάλης προικός.*

2. Ἐπειδὴ ἡ μνηστὴ δύνεται νὰ χαρίζῃ καὶ ἡ εὐλογημένη γυνὴ δὲν δύνεται, ἐζητήθη ἄρα ἐὰν γίνῃ δωρεὰ εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ὡς πρὸ<ς> μνηστὴν γενομένη, ἔχει δύναμιν, ἢ [5] ὡς πρὸς γάμον [6], εἶναι ἀνυπόστατος. Λοιπὸν λέγει ἡ διάταξις [7], ὅτι εἰς τοιοῦτον, ὁποῦ δέν το ἠξεύρετε καλά, πρέπει νὰ ἰδῆτε, ποῦ ἦτον ἡ γυνή, ὅταν ἐγίνῃ ἡ δωρεά· καὶ ἂν εἰς τὸ σπίτι της ἦτον, φαίνεται, ὅτι εἰς μνηστὴν ἐγίνη ἡ δωρεά· ἡ [8] δὲ ἦτον εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἀνδρός, ὅταν ἐγίνη ἡ δωρεά, φαίνεται, ὅτι εἰς γυναῖκα ἐγίνη.

3. Ἡ δωρεά, ὁποῦ ἐγίνη ἀπὸ τὸν πενθερόν, ἢ τὴν πενθεράν, εἰς τὴν νύμφην, ἢ εἰς τὸν γαμβρόν, δὲν ἀνατρέπεται, ὅταν λυθῇ ὁ γάμος, οὐδὲ ἀπὸ θείας ἀντιγραφῆς.

---

1. Ἀντὶ *εἰ*, ὀρθῶς *ἤ*.
2. Ἀντὶ *ἀνὴρ*, ὀρθῶς *πατήρ*.
3. Ἀντὶ *μνήστωρ*, ὀρθῶς *μνήστρων*.
4. Ἀντὶ *μνηστῆρα*, ὀρθῶς *μνηστήν*.
5. Ἀντὶ *ἤ*, ὀρθῶς *εἰ*.
6. Ἀντὶ *γάμον*, ὀρθῶς *γαμετήν*.
7. Ἀρμ. 4. 3. 7.
8. Ἀντὶ *ἡ*, ὀρθῶς *εἰ*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

4. Ἂν ἐφίλησεν ὁ μνήστωρ τὴν μνηστήρ του εἰς τὸν καιρὸν τῆς μνηστείας καὶ μετὰ ταῦτα ἐσυνέβη ἕνας ἀπὸ τοὺς δύο νὰ ἀποθάνῃ, τὸ ἥμισυ τῆς δωρεᾶς ἀνατρέπεται ὀπίσω καὶ τὸ ἥμισυ ἔχει ὁ ζῶν. Εἰ δὲ οὐδὲν τὴν ἐφίλησεν, ἐπέρνει την ὀπίσω ὅλην· ἐὰν δὲ ἡ μνηστὴ ἐδωρήσατο [265] *τῷ μνηστῆρι αὐτῆς καὶ ἐσυνέβ<η> ἕνα τούτων ἀποθανεῖν, ἀναδίδοται ὅλη ἡ δωρεὰ ὀπίσω.*

5. <Ἐ>ὰν ὁ μνήστωρ δωρήσηται τίποτες τὴν μεμνηστευμένην αὐτοῦ καὶ ὁ πενθερός του ἀντιδωρήσῃ τον τίποτες, ὅταν οἱ γάμοι δὲν γίνουσιν, οὔτε ὁ μνήστωρ, οὔτε ὁ πενθερὸς ἐπέρνει τὰ δωρηθέντα ὀπίσω.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οβ' — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ ὑβρίσῃ τὸν κριτήν.

1. Ἐάν τις ὑβρίσῃ τὸν κριτήν, ὅταν στέκῃ εἰς κρίσιν, ἢ ὀπίσω του, καθίζουν τον εἰς τὸν γάδαρον καὶ ἐντροπιάζουσί τον. Ἂν κριθῇ τινὰς εἰς ἕνα κριτὴν καὶ οὐ δὲν τοῦ ἀρέσῃ ἡ κρίσις, ὑπάγῃ εἰς ἄλλον κριτήν, ἐὰν ὑβρίσῃ τὸν κριτήν, τὸν πρότερον, ἐντροπιάζουσί τον ὁμοίως καὶ καθίζουν τον εἰς τὸν γάδαρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ογ' — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ τὸν ὑβρίζουν.

1. Ὅταν μὲ ὑβρίσῃ τινὰς καὶ ἐγκαλέσω τον, ἀτιμάζουσί τον. Εἰ δὲ μὲ δόσει τίποτα καὶ σιωπήσω, ἀτιμάζουσι καὶ ἐκεῖνον, ἀτιμάζουσι καὶ ἐμένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οδ' — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ ὀζουριάζει τὴν ὀζούραν.

1. Ὅσοι διὰ ζούραν ἐπέρνουσι ἄλλην, ἤγουν τὴν ὀζούραν ὀζουριάζει, ἀτιμάζουν τον, ἤγουν τὸν ἀφοραίνουν.

2. <Ὅ>στις πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ ὁ καιρός, ὁποῦ ἐσυμφώνησαν, χωρὶς ἀνάγκην τινά, χαλάσῃ τοῦ συντρόφου του, τὸ ἱκανὸν καταδικάζεται.

[266] *ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οε'—Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ πάρῃ τὸ χωράφι του ὀπίσω, ἤγουν ὁ ἀνήλικος.*

1. Ὅταν ἐπάρω τὸ χωράφι μου ὀπίσω, ἢ τὸν κῆπόν μου, ὁποῦ ἐπούλησα ἐγώ, ὁ ἀφῆλιξ, ἂν οὐ δέν με ζητήσῃ κόπον καὶ ἔξοδον ὁποῦ τοῦ ἐλάτρευεν, πλέον οὐ δὲν τὸν ζητῶ· εἰ δὲ ζητήσει με, ζητῶ καὶ ἐγὼ τοὺς καρποὺς καὶ τὸ εἰσόδημα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ος' — Περὶ ἐκείνου, ὁποῦ ἔχει ζῶον ἄγριον καὶ δὲν τὸ ἔχει καλὰ δεμένον καὶ βλάψῃ τινάν.

1. Ὅστις ἔχει ζῶον ἄγριον, ὁποῦ δύνεται νὰ βλάψῃ, ἤγουν σκύλον, καπρίν, λύκον, λέοντα, ἀρκοῦδαν, καὶ τὰ ὅμοια καὶ οὐ δὲν τὸ ἔχει καλά, δυνατά, δεμένον, ὅποιον ζῶον εἶναι, καὶ ἀπεθάνῃ ὁ ἄνθρωπος ἐξ αὐτοῦ τοῦ ζώου, διακόσια φλουρία νὰ δίδῃ τὰ παιδία τοῦ ἀπεθαμένου, ὅστις ἔχει τοιοῦτον ζῶον. Εἰ δὲ οὐκ ἀπέθανεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἐβλάβη, ὁ κριτὴς ἀς ἴδῃ, νὰ δόσῃ ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει τὸ τοιοῦτον ζῶον, ἀρχὴ τὰ ἰατρικὰ καὶ τὰς ἐξόδους τῶν ἐμπλάστρων, ἀλοιφῶν καὶ βοτανῶν, σωστὰ καὶ ἀνελλιπῆ· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐζημιώθη ὁ βλαβεὶς παρὰ τοῦ ζώου, εἴτε εἰς πραγματείαν του, εἴτε εἰς κτήματά του, ἀκέραια καὶ ἀνελλιπῆ, νά τα ἔχῃ καὶ ἕνας ὀβολὸς νὰ μὴ δέν το λείψῃ, διὰ νὰ μάθῃ, ὅστις ἔχει τὸ ἄγριον ζῶον καὶ νὰ ἰδοῦσι καὶ [267] *ἄλλοι τοιαῦτα ζῶα μὴ τρέφειν. Ἐὰν δὲ καὶ εἰς πράγματα ἐζημίωσε τινά, διπλᾶ νὰ τῆς*[1] *τὰ δόσῃ.*

<ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οζ'> — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ ἔχει ἄλογον καὶ κλωτζᾷ ἢ βόδι καὶ κερατίζει, ἢ εὐγάλει τινὰς μάτι ἀνθρώπου.

1. Ἐὰν ἄλογον, ὁποῦ κλωτζίζει, ἢ δαγκώνει, ἐκλώτζισεν ἢ δάγκωσεν, ἢ βόδι, ὁποῦ εἶναι συνειθισμένον νὰ κερατίζῃ ἢ νὰ κλωτζῇ, ἐκεράτισεν ἢ ἐκλώτζισεν, ὅτε μόνον του κινηθῇ

1. Ἀντὶ τῆς, ὀρθῶς τοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ ποιήσῃ τὸ κακὸν καὶ δίδωσιν ἢ τὸ ζῶον νὰ σκοτωθῇ, ἢ τὴν ζημίαν νὰ πλατίζῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅστις τὸ εἶχε· ἢ ἔδωκεν του τινὰς μὲ ξύλον, ἢ ἐκρότισέ το ἀλλοτρόπως, θέλεις ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἔχει εἶναι, θέλεις ἄλλος, ξένος, διπλῆν δίδει τὴν ζημίαν.

2. Ἐὰν[1] *εὐγάλῃ τινὰς ἀνθρώπου ὀφθαλμόν, ἂς εὐγάλουσι καὶ αὐτοῦ τὸν ἕνα ὀφθαλμόν· εἰ δὲ καὶ τοὺς δύο, εὔγαλε καὶ τοὺς δύο του ὀφθαλμούς, νὰ φαίνεται καλὸν σημεῖον, ἄλλος ἄλλου ὀφθαλμὸν μὴ εὐγάλῃ.*

‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οη'› — Περὶ ἐκεινοῦ, ὁποῦ κόψῃ χέρι ἄλλου ἀνθρώπου.

1. Ὅποιος κόψῃ χεῖρα ἀνθρώπου, ἢ δόσῃ μὲ βάρος καὶ ἀργήσῃ το τελείως, τοῦ βίου του τὰ δύο μερτικά, δὸς ἐκεῖνον ὁποῦ ἄργησε τὸ χέρι του· εἰ δὲ ὀλίγον ἐλαττώθη, εἰς [268] *τὴν διάκρισιν τοῦ κριτοῦ εἶναι καὶ εἴτε τοὺς ὀφθαλμοὺς τινὸς εὐγάλῃ, εἴτε τὴν χεῖρά του δόσῃ καὶ ἀργήσῃ, λέγομεν ὅτι ἂν εἶναι πλούσιος, τὸν βίον του, ἤγουν τὰ κερδικὰ ὅλα νὰ ἔχῃ, ὅστις ἐζημιώθη τὸν ὀφθαλμόν, ἢ τὴν χεῖρα. Εἰ δὲ εἶναι πτωχός, νὰ πάθῃ τὴν αὐτοπάθειαν : ἢ τοὺς ὀφθαλμούς του νὰ εὐγάλῃς, ἢ τὰς χεῖράς του νὰ κόψῃς. Εἰ δὲ ἦσαν καὶ τινὲς συνεργοὶ εἰς τοῦτο, εἰ μὲν καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν ἐξώρυξαν τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ταλαιπώρου, ὁμοίως ἐκείνων τοὺς ὀφθαλμοὺς εὔγαλε. Εἰ δὲ μόνον συνήργησαν, μετὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν τοῦ τοιούτου παρανομήματος δὲν ἔπραξαν, δεῖρε τους, κούρευσέ τους, ἐντρόπιασέ τους καὶ τὸ τρίτον τῶν πραγμάτων αὐτοῦ*[2] *δὸς τὸν παθόντα.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ οθ' — Περὶ ὅταν ἀπολυσθῇ στία καὶ αὐτὸς χαλάσῃ τὸ παρέκει σπίτι, νὰ μὴν καγῇ τὸ ἐδικόν του.

1. Ὅστις εἰς τὸν καιρὸν τῆς στίας, ὁποῦ καίει τὰ σπίτια, θέλει νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπίτι του καὶ αὐτὸς χαλνᾷ τοῦ γειτόνου του τὸ σπίτι καὶ περικόπτει τὴν στίαν, διὰ νὰ μὴν καγῇ τὸ σπίτι του, δὲν κρένεται, ὅτι ἄδικον ζημίαν ‹οὐ δὲν› ἐποίησεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ π' — Περὶ ἐκεινῶν, ὁποῦ δέχονται σιτάρι εἰς τὰ ἀμπάρια τους, ἢ κρασὶ καὶ λάδι εἰς τὰ βουτζιά τους.

[269] *1. Οἱ ὑποδέκται ἂς ἐπέρνουσιν ἀπὸ τὸ σιτάρι, ἀπὸ τὰ πενῆντα ἕνα καὶ ἀπὸ τὸ κριθάρι τὸ τεσσαρακοστὸν καὶ κρασὶ καὶ λάδι τὸ πέντε καὶ δέκατον.*

2. Οἱ ὑποδέκται εἶναι ὅσοι ὑποδέχονται εἰς τὰ ἀμπάρια τους σιτάρι ἢ κρασὶ ἀλλουνοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πα' — Περὶ προτιμήσεως προικός.

1. Ἐὰν ἀνήρ, ζώσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, δανεισθῇ ἄσπρα παρά τινος, νὰ ἀγοράσῃ σπίτια καὶ γράψῃ τοῦτο εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ εἰς τὴν ὁμολογίαν, πῶς μὲ τοῦ δεῖνος τὰ ἄσπρα ἠγοράσθη τὸ σπίτι, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός, ἂν ζητᾷ ἡ γυναίκα τὴν προίκαν της καὶ οὐ δὲν εἶναι, ὅτι ἀλλαχόθεν νὰ ἱκανωθῇ, ἐπέρνει τὸ σπίτι εἰς τὴν προίκαν της καὶ νικᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ ἐδάνεισε τὰ ἄσπρα καὶ ἠγοράσθησαν. Ὁμοίως καὶ ζῶντος τοῦ ἀνδρός της, ἂν χωρισθῇ. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ θέλῃ νὰ ἀγοράσῃ σπίτι καὶ ζητᾷ ἄσπρα δανεικά, φοβοῦνται γὰρ νὰ τὸν δανείσῃ τινάς, διὰ τὴν προῖκα καὶ διὰ τοῦτο ὑπάγει καὶ ἀγοράζῃ ὁ δανειστὴς τὸ σπίτι, δίδει δὲ τὸν ἄνδρα, ὁποῦ ζητᾶ δανεικὰ τὰ ἄσπρα, τὸ σπίτιν, εἰ μὲν δόσῃ ὁ ἀνὴρ τὰ ἄσπρα, ζῶντός του, καλόν, εἰ δὲ οὐ φθάσει νά τα δόσῃ [270] *νικᾷ ὁ δανειστὴς τὴν γυναῖκα καὶ ἐπέρνει τὸ σπίτιν.*

2. ‹Ὅ›σα πράγματα, κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ἀγορασθοῦσιν ἐκ πραγμάτων τῆς γυναικός, προικισμένα εἶναι· ὁ ἀνὴρ τοὺς καρποὺς τῆς προικὸς λαμβάνει καὶ πρὸ τοῦ γάμου, ὅσους καρ-

---

1. Ἐν τῇ ὥρᾳ : *βασιλικὴ ἀπόφασις.*

2. Αντὶ *αὐτοῦ, ὀρθῶς αὐτῶν.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ποὺς τῶν προικισμένων πραγμάτων ὁ ἀνὴρ ἐπάρει, εἰς προίκαν λογίζονται, εἰ μὴ τὸ ἐναντίον συνεφωνήθη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πβ' — Περὶ ὅταν προικίζεται ἡ θυγάτηρ ἐκ τοῦ πατρός, ὄχι ἐκ τοῦ παιδίου του, ὁποῦ εἶναι ἰδιόκτητά του, οὐδὲ εἰς πρὸ γάμου δωρεὰν δίνονται.

1. Ὁ πατήρ, ὅταν ὑπόσχεται προῖκα ἀπὸ τῶν πραγμάτων του, ἂς τὰ δίδει· ἀπὸ δὲ τῶν πραγμάτων, ὁποῦ ἔχει τὸ παιδίν του, ἰδίως ἐδικά του, μήτε εἰς προῖκα, μήτε εἰς προγάμου δωρεὰν νὰ ποιήσῃ τίποτες, χωρὶς νὰ θέλῃ τὸ παιδίν του.

2. Ἂν βλέπῃ ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα χαλαστὴν καὶ ἄπορον, δύναται, διὰ τὴν προίκαν της καὶ προγάμου δωρεὰν καὶ τὰ ἐξώπροικάν της, νὰ κρατῇ τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, σημάδι, διὰ νὰ μὴ δὲν φθαροῦσι καὶ χάσῃ τὰ ἐδικά της, ὅσα εἴπαμεν, καὶ εἴτε ἐγκαλεῖ, εἴτε ἐγκαλοῦσί τον, νικᾷ ἡ γυνὴ πάντοτε.

3. Ἐὰν καὶ ὁ γάμος συνίσταται καὶ οὐ διελύθη, ἢ[1] καὶ τοὺς δανειστάς, ἂν ἔχῃ ὁ ἄνδρας πλείονα, δίδει τούς· εἰ δὲ οὐκ ἔχει, προτιμᾶται ἡ γυ[271]νή. Ἀφ' οὗ παραλάβῃ ἡ γυνὴ τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της, ἀντὶ τῆς προικὸς της, ἐὰν ἀποκτήσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἄλλα, δίδει τὸ χρέος. Εἰ δὲ οὐκ ἀποκτήσει, ἔχασάν τα οἱ δανεισταί. Τοῦτο λέγομεν, ἵνα κρατῇ τὰ πράγματά της ἡ γυνή, νὰ τρέφῃ τὸν ἄνδρα της καὶ τὰ παιδία της. Εἰς τοῦτο ἡ γυνὴ ἀκίνητα πράγματα δὲν πουλεῖ, ἀμὴ κινητά, ἐὰν εἶναι δίκαιον, νὰ ἐπάρῃ ἡ γυνὴ τὰ πράγματα τοῦ ἀνδρός της, ἀντὶ τῆς προικὸς αὐτῆς, ἐὰν ἀπέθανεν ὁ ἀνὴρ καὶ ἀφῆκεν παιδία μετ' ἐκείνην. Εἰ δὲ παιδία δὲν ἀφῆκεν, τότε, κατὰ τοὺς νόμους, ἔχει τὴν προῖκα της, νὰ μὴ δὲν ζημιωθῇ.

4. <Ἐ>ὰν εἰπῇ ἡ γυνὴ νὰ δόσῃ πρᾶγμα προῖκα καὶ οὐ δὲν εἶπῃ πόση προῖκα θέλει δόσει, οὐ δὲ πρᾶγμα ρητόν, δὲν στέργει ἡ ἐπαγγελία αὕτη, ὡς ὅτι δύναται ἡ γυνή, ἐὰν θελήσῃ, νὰ δόσῃ εὐτελέστερον πρᾶγμα, ἀντὶ προικός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πγ' — Περὶ υἱοῦ, ἐὰν ἐπάρῃ γυναῖκα χωρὶς βουλὴν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

1. Ἐὰν υἱὸς ἔχῃ πατέρα καὶ ἐπάρει γυναῖκα χωρὶς τὴν βουλὴν τοῦ πατρὸς του καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ προῖκα ἀπὸ τὸν πατέρα του ἔχει, οὐδὲ κληρονομίαν. Ἐὰν ἀποθάνῃ καὶ ἀφήσῃ παιδία, τὰ παιδία του ζητοῦσιν ἀπὸ τὸν πάπ[272]πον τους κληρονομίαν καὶ ὄχι ἡ γυνή.

2. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ προικίζουσι παιδία τους· εἴ τι δόσουσιν ἐξ αὐτῶν τους, ἂν καὶ χαλάσῃ τα τὸ παιδίον τους, δὲν ἔχει ὁ υἱός τους νά τους ἐγκαλῇ· ὅσα δὲ δόσῃ ὁ πατέρας τὸν υἱόν του, ἀντὶ προικὸς τῆς μητρός του, χρεωστοῦσι νὰ ποιοῦσι πρόνοιαν διὰ νὰ σώζονται εἰς τὸ παιδί. Καὶ τοῦτο τὸ ἔκρινεν ὁ μάγιστρος.

3. Ἐὰν δὲν γίνῃ πρότερον ἐπερώτησις καὶ συμφωνία, ὅτι νὰ δοθῇ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τοῦ υἱοῦ τὰ πράγματα τῆς προικὸς καὶ ἡ προγαμιαία δωρεά, διότι ἂν εἴπῃ ἁπλῶς ὅτι δίδω προῖκα ἢ προγαμιαίαν δωρεάν, πάντα ἐκ τῶν πραγμάτων του τὰ δίδει ἢ <ἡ> μήτηρ, ἢ ὁ πατὴρ καὶ τὰ πράγματα τοῦ παιδίου ποσῶς δέν τα ἀγγίζει.

4. Ἐὰν γοῦν δὲν ἔχει τίποτε ὁ πατήρ, ἂς τὰ δίδῃ ἀπὸ τοῦ παιδίου του· εἰ δὲ ἔχει πράγματα ὁ πατήρ, ὁποῦ σώζουσιν, ἂς δοθῇ ἡ προῖκα· διότι ἂν ἤθελε νὰ δοθῇ ἡ προῖκα ἀπὸ τῶν δύο, ἔκαμνε χρεία νὰ γράψῃ, ὅτι τόσα δίδω ἐγὼ τὸν υἱόν μου καὶ τόσα ἔχει αὐτὸς ἐδικά του, νά το ἠξεύρῃ καὶ ὁ υἱός του καὶ ἡ θυγατέρα του.

5. Ἡ μήτηρ δὲ<ν> ἀναγκάζεται νὰ προικίσῃ τὴν θυγατέρα της, ἂν οὐ δὲν θέλει, ὁ δὲ πατὴρ ἀναγκάζεται νά την προικίσῃ [273] *ἀπὸ τὰ πράγματά του· καὶ ἂν χηρεύσῃ ἡ θυγατέρα*

1. Αντὶ *ἤ*, ὀρθῶς *εἰ*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτοῦ, χρεωστεῖ νὰ φυλάγῃ τὴν προῖκαν της, νὰ τὴν δόσῃ, ὅταν ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα. Ἐπειδή, εἴ τις θέλει νὰ ζητᾷ τὴν προῖκα, τὸ νὰ γένουσιν οἱ γάμοι, τότε ἔχει ἄδειαν, ὅτι νά τον ζητᾷ, τὸ δὲ ὅταν ἀντιστρέφεται ἡ προίκα ὀπίσω εἰς τρεῖς χρόνους καὶ τότε εἰς ὁλόκληρον ὄχι, ἀλλ' εἰς ὅσον ἠμπορεῖ ὁ ἀνὴρ τὸν ζητοῦσιν. Λέγομεν διὰ δύναμιν τῆς γυναικός, ὅτι ἂν τὴν ποχτήσῃ, ἂς τὴν δόσῃ. Καὶ ἂν τὴν δόσῃ διὰ χρόνον ἕνα, ὄχι διὰ τρεῖς χρόνους, ὡσὰν εἶναι ὅταν ἀντιστρέφεται ἡ προίκα ὀπίσω, μηδὲ πάλιν παραχρῆμα, ἀλλὰ διὰ χρόνον ἕνα. Ἐὰν δὲ μετὰ τριῶν χρόνων παραδρομή, ἀναβάλλεται ὁ ἀνὴρ καὶ οὐ θέλει ἵνα δόσῃ αὐτήν, δίδει καὶ τόκον διὰ τὰ κινητὰ πράγματα καὶ τοὺς καρποὺς τῶν ἀκινήτων πραγμάτων τῆς γυναικός, ἀφ' οὗ χωρισθοῦσιν καὶ τὰ ἐνοίκια καὶ τὰ ναῦλα καὶ πάντα ἕτερον καρπὸν δίδει.

6. Νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι, ὅταν ἀντιστρέφεται ἡ προίκα, ἂν εἶναι αὐτεξουσία ἡ γυνή, πέρνει την. Εἰ δὲ ὑπεξουσία εἶναι, καὶ ἡ προίκα ἀπὸ τὸν πατέρα της ἐδόθη, γίνεται ἡ προίκα ἀπ' ἐδική της καὶ τοῦ πατρός της [274], ὅταν δὲ ὁ πατὴρ προικίσῃ τὴν θυγατέρα του καὶ μετὰ ταῦτα ἢ χηρεύσῃ, ἢ χωρισθῇ τον ἡ γυναίκα του μὲ αἰτίαν καὶ θελήσῃ νὰ ἐπάρῃ δεύτερον ἄνδρα, δὲν δύνεται ὁ πατὴρ νὰ τῆς ὀλιγοστεύσῃ τὴν προτέραν της προῖκα, χωρὶς νά τον ἔλθῃ πενία.

7. <Ἐ>ὰν ἀποθάνῃ ἡ θυγάτηρ κάτινος, ἐπέρνει τὴν προίκαν τῆς θυγατρός του ὀπίσω. Καὶ ἂν εἶναι τελείας ἡλικίας τὸ ἀνδρόγυνον καὶ χαρίσῃ εἰς τὸν ἄλλον τὴν προίκαν του, δὲν στέργει· διότι ἀλλουνοῦ ζημίαν, ἄλλος κερδαίνει.

8. Εἴ τι ἔξοδον ποιήσει ὁ ἀνὴρ εἰς γυναικός του πράγματα, κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ζωντανὰ ἢ ἄψυχα, οὐ[1] μὴν ἐλαττωθοῦσιν, ἡ γυνὴ τὰ πλατίζει ἐξ οἰκείων της πραγμάτων. Εἰ δὲ χωρὶς τὸ θέλημά της, τὰ ἐξόδιασεν, δὲν τὰ ζητᾶ. Καὶ ἂν οὐ δὲν ἔχει ἀπὸ ἀλλοῦ νὰ δόσῃ τὴν ἔξοδον, ὁποῦ ἐξόδιασεν εἰς τὰ πράγματά της ὁ ἀνήρ, ἄδικον πρᾶγμα εἶναι νὰ πουλήσῃ πρᾶγμά της, ὁποῦ διὰ τ' ἐκεῖνο ἐγίνη ἔξοδος, νὰ δόσῃ τὸν ἄνδρα της εἴ τι ἐξόδιασεν, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς ὁμοῦ τὰ πρόσοδά τους ἔτρωγεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πδ' — Περὶ δικαίου προικός.

1. Ἡ διατετιμημένη προίκα ὁποῦ δοθῇ, εἰς τὸν ἄνδρα κινδυνεύει· καί, εἴτε ἀποθάνουσιν τὰ ζῶα τῆς γυναικός, ὁποῦ ἐδόθησαν εἰς προῖκα, εἴτε φορέματά της ἔτριψεν καὶ ἐχάλασεν, [275] τὴν ὑποτίμησιν[2] αὐτῶν δίδει ὁ ἀνὴρ σωστὴν ὀπίσω, ὅταν ἐπέρνουσιν οἱ γονεῖς τῆς γυναικός, ἢ ἡ γυνή, ἀποθανόντος τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς.

2. Ἡ δὲ προίκα, ὁποῦ δοθῇ ἀτίμητος, μόνον κατ' εἶδος, θέλεις αὐξανθῇ, θέλεις ζημιωθῇ[3], τῆς γυναικὸς εἶναι· καὶ ἐπέρνει ἡ γυνὴ ὀπίσω τὰ παιδία τῆς δούλης της, ὅσα γεννηθοῦσι, τοὺς δὲ καρποὺς τῶν ἀμπελώνων αὐτῆς καὶ τὴν γονὴν τῶν προβάτων ὁ ἀνὴρ τὰ ἐπέρνει. Ἀλήθεια, χρεωστεῖ, ὅσα κεφάλια πρόβατα ἐπῆρεν, ὅταν ἐπαραλάμβανε τὴν προῖκα, ἢ ἄλλα ζῶα, νὰ τὰ δόσῃ ἀρχὴν σωστά, ὅσα ἐπῆρεν, ἕνα νὰ μὴν λείπῃ· καὶ εἴ τι περισσεύει, ἂς εἶναι ἐκείνου. Ἐὰν δέ, προτοῦ νὰ γένῃ ὁ γάμος, ἀποθάνῃ ζῶον ἢ ἄνθρωπος δοῦλος, ὁποῦ ἐτιμήθη εἰς τὴν προῖκα, ἡ γυνὴ ζημιώνεται. Ἐὰν δὲ τὸ ἀμπέλι ἐλαττώθη, δίδει το κατὰ πῶς ἔχριζεν, ὅταν το ἐπῆρεν. Ηὔξησιν ἐδῶ καὶ ἐλάττωσιν λέγει, ὅταν γένῃ προσθήκη τόπου, ἀπὸ ποταμοῦ παράρροιαν, ἢ ἀπὸ νήσου προσθήκη, ἢ ἀπὸ δενδρῶν ὁποῦ αὐξάνουσιν, ταῦτα πάντα καὶ αὐξάνουσιν καὶ μειοῦνται. Ὅσα δὲ βελτιώσεις, ὡς το θέλομεν εἴπει, γίνονται ἀπὸ τὸν ἄνδρα, εἰς τὸν ἄνδρα πάλιν βλέπουσιν. Ἐὰν δὲ ὁ ἀνὴρ [276] παραλάβῃ

1. Γράφε εἰ. 2. Γράφε ἀποτίμησιν ἢ διατίμησιν. 3. Ὀρθῶς μειωθῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς προῖκα σπίτιν ἢ προάστειον, εἰ μὲν τὸ ἐπαράλαβεν κατὰ διατίμησιν, χρεωστεῖ τὴν τιμήν· καὶ ἂν τα βελτίωσεν, αὐτὸς ἔχει τὸ κέρδος, ἢ ἂν το ἠλάττωσεν, αὐτὸς χρεωστεῖ τὴν τιμήν.

3. Ὁ ἀνήρ, καὶ οὐχὶ ἡ γυνή, ζητεῖ τὴν προίκαν ἀπ᾽ ἐκεῖνον, ὁποῦ τὴν ὑπεσχέθη. Ὁ ἀνήρ, ὅταν παραλαμβάνει τὴν προῖκα, ἐγγυητὴν δὲν ζητοῦσι διὰ τὴν προῖκα τῆς γυναικός του, εἰ μήπου πρὸ τοῦ νὰ γένῃ ἡ μνηστεία, ἢ οἱ ἀρραβῶνες, τοῦτο συνεφώνησεν· ἀπὸ ψιλῆς ἐπαγγελίας, χρεωστεῖ νὰ δόσῃ τὴν προῖκα, ὅστις ἐπαγγελθῇ.

4. Ὅστις, χωρὶς νὰ ἐπάρῃ τίποτες πλέον, εἴπῃ καὶ γραφῇ εἰς τὸ προικοσύμφωνον καὶ προικοπαραδοτήριον, ὅτι ἔλαβα καὶ τόσα ἄσπρα, εἰ μὲν χωρὶς βουλὴν τοῦ προικίζοντος ἔγραψεν, ζητοῦν τα τὸν πενθερόν.

5. Ἐὰν ξένος τινάς, χωρὶς νὰ εἶναι συγγενής, ὑποσχεθῇ προῖκα καὶ οὐδὲν ἔχει νά την δόσῃ, κινδυνεύει ἡ προίκα εἰς τὸν ἄνδρα, ὡς ὅτι δέν την ἐζήτησεν. Εἰ δὲ κατὰ δωρεὰν τὴν ὑποσχεθῇ ὁ ξένος καὶ ἀπορεῖ, δέν τον ἐνέχομεν.

6. Ἐὰν ὁ κουράτωρ ὁμολογήσῃ ἑκατὸν φλουρία ὑπὲρ προικὸς καὶ φανῇ χρέος καὶ δὲν φθάνουν τὰ πράγματα τῆς κουρατορευομένης ἑκατὸν φλουρία, αὐτός, ὁ κουράτωρ, ἐξ οἰκείων αὐτοῦ πραγμάτων, [277] *τὰ δίδει.*

7. Ὅστις ὑποσχεθῇ προῖκα καὶ οὐ δὲν τὴν δόσῃ ἕως τοῦ τρίτου χρόνου, νὰ δόσῃ τόκους τῆς προικός, ὁποῦ ὑποσχέθη, ἕως οὗ νά την δόσῃ, τὰ ἑκατόν, τρία πλείονα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πε′ — Περὶ τῶν δανειζόντων καὶ δανείου καὶ τῶν δανειζομένων καὶ περὶ ἐνεχύρου. ἤγουν σημάδι.

1. Ἡ γυναίκα ἐπέρνει ἀρχὴ τὴν προίκαν της καὶ τότε ἐπέρνουσιν οἱ πρῶτοι χρεωφειλέται, ἤγουν ἐκεῖνοι, ὁποῦ ἐδανείσασι προτοῦ νὰ ἐπάρῃ τὸν ἄνδρα.

2. <Ἡ> γυνὴ προτιμᾶται νὰ πάρῃ τὴν προίκαν της ἀρχήν· καὶ τότε νὰ δοθοῦσι τοῦ ἄρχοντος τοῦ τόπου τὰ χρέη. Ἐὰν δὲ ἄρα ἡ προίκα ἐδόθη τῷ ἀνδρί, πρὸ τοῦ νὰ σέβῃ ὁ ἄνδρας της εἰς τὸ ἀφεντικὸν χρέος καὶ ἐκ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐκ τῆς προικός της χρεωστεῖ νὰ πληρώνῃ. Λὲν ὁρίζει ἡ διάταξις, νὰ πουλῇ ὁ ἄνδρας τῆς γυναικός του τὰ εἴδητα, εἴτε κινητά, εἴτε ἀκίνητα, οὔτε νά τα θέσῃ σημάδι, ἤγουν τὰ προικιμαῖα. Καὶ τὰ ἐξώπροικα δὲ οὐδ᾽ ὅλως ἀφήνει καὶ ἐὰν ἡ γυνή, διὰ ἀγάπην, ἢ διὰ φόβον τοῦ ἀνδρός, στρέξῃ νὰ πουληθοῦσι, ἢ νὰ γένουσιν σημάδι τὰ πράγματα τῆς προικός της.

3. Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ βλέπει τὸν ἄνδρα [278] *της πῶς θέτει τὰ πράγματά της σημάδι καὶ δὲν ἀπαντήσῃ, ἀμὴ σιωπῇ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὰ ἀγοράζει, ἕως οὗ νὰ πάρῃ ὁ ἄνδρας της τὰ ἄσπρα καὶ τότε νὰ ζητήσῃ τὰ πράγματά της, δὲν βοηθεῖται· διότι εἰς ταὶς γυναῖκες, ὁποῦ πλανοῦσι καὶ κομπώνουσιν οἱ ἄνδρες τους, εἶναι νὰ ζητοῦσι τὰ ἴδιά τους, ὄχι τὰς πανούργους, ὁποῦ πάσχουσι νὰ κομπώνουσι τινά, νὰ δόσῃ τὸ ἐδικόν του καὶ τότε νὰ γίνονται ἐκεῖνες ἐξαπάνου.*

4. <Ἐ>ὰν χρεωστῇ τινὰς καὶ φυλακώσουν τον διὰ τὸ χρέος καὶ ὑπάγῃ ἡ γυναίκα του καὶ ἐγγυηθῇ τον διὰ τὸ χρέος καὶ εὐγάλῃ τον, ἂν το ἔδωκεν, ἔχασέν το, εἰ δὲ δέν το ἔδωκεν, δὲν τὴν ἀναγκάζουσι νά το δόσῃ ἀπὸ τὴν προίκαν της.

5. Εἴ τις γυνὴ μὲ τὸν ἄνδρα της δανειστῇ τίποτες ἄσπρα ἢ ἄλλο εἶδος καὶ θέσῃ τὴν προίκαν της σημάδι, ἢ καὶ τὸν ἑαυτόν της ποιήσῃ ἔνοχον, οὐδένα τέτοιον στέργει, ἢ κρατεῖ, θέλεις μία, θέλεις πολλαῖς τὸ ἔκαμεν, θέλεις εἰς τινὰ τοῦ κοινοῦ, θέλεις εἰς ἀρχοντικὰ ἄσπρα, ὁποῦ ἐδανείσθη, ἀμὴ νὰ εἶναι ἡ ὑπόσχεσις καὶ ἡ ἐγγύησις τῆς γυναικός, ὡσὰν καὶ νὰ μὴ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν γένουσιν. Ἐὰν δὲ ἀποδειχθῇ φανερῶς ὅτι τὰ ἄσπρα ὁ ἄνδρας [279] της διὰ χρεία τῆς γυναικὸς τὰ ἐπῆρεν, χρεωστεῖ ἡ γυνὴ νὰ ἀπολογῆται, νὰ δίδῃ τὸ χρέος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πς' — Ὅστις χρεωστεῖ καὶ δόσει ὁμολογίαν καί την ἀρνηθῇ.

1. Ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ δανεισθῇ καὶ δόσῃ ἔγγραφον ὁμολογίαν, ἐὰν ἀρνηθῇ καὶ ἀποδειχθῇ, ὅτι χρεωστεῖ, ὅσα γράφει εἰς τὴν ὁμολογίαν του διπλᾶ νά τα δόσῃ, διὰ νὰ μάθῃ πλέον νὰ μὴν ἀρνῆται. Ὅταν δανεισθῇ τινὰς ἄσπρα καὶ δόσῃ σημάδι, χωράφι, ἢ ἀμπέλι, ἢ κῆπον, μᾶλλον τὸ εἰσόδημα λογαριάζεται εἰς τὸ κεφάλαιον καὶ ἐὰν φθάσῃ εἰς ὅλον τὸ χρέος, εἰς τὸ εἰσόδημα τοῦ σημαδίου, οἱ καρποὶ τοῦ χωραφίου λογαριάζονται εἰς τὸ χρέος. Ὄχι μόνον ὅσους ἐπῆρεν ὁ δανείσας, ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐδύνετο νά τους πάρῃ καὶ δέν τους ἐπῆρε, ἐὰν δὲ ἔβλαψε τὸ χωράφι, χρεωστεῖ καὶ περὶ τοῦτο.

2. <Ὁ> ἄνθρωπος, ὁποῦ δανείσῃ καὶ κάμῃ συμφωνίαν μετ' ἐκεῖνον ὁποῦ δανείζεται, ἐὰν ὕστερον ἀρνηθῇ τὴν συμφωνίαν του καὶ ζητᾷ καὶ ἄλλα τίποτες καὶ διαβαίνει τὸν δανεισάμενον καὶ ἐλεγχθῇ μετὰ μαρτύρων, ὁποῦ πρέπει ἀξιοπίστων, ὅτι διαβάλλει, ὅσα γράφει ὅτι τὸν χρεωστῇ, ἄλλα τόσα νά του δόσῃ.

3. Ἐὰν ὁ δανείζων, ὄχι ἀπὸ τὴν ἀμέλει[280]άν του ἢ ἀπὸ αἰτίαν του χάσῃ τὸ σημάδι, δὲν ἐγκαλεῖται· πρέπει δὲ νά το ἀποδείξῃ, πῶς ἔχασεν. Καὶ ἐάν, χωρὶς τὸ θέλημά του καὶ ἀνάγκης, ἐχάθη τὸ σημάδι, ἂς ἐπάρῃ τὸ χρέος του. Καθολικώτερον εἶναι τὸ χρέος τοῦ δανείου. Διότι δάνειον λέγεται ἐκεῖνο ὁποῦ δανεισθῇ καὶ χρεωστεῖ το· καὶ ἄλλο τίποτες ἔξω ἀπὸ τοῦτο δὲν λέγεται δάνειον. Τὸ δὲ χρέος καὶ τὸ δάνειον λέγεται καὶ τὸ πρᾶγμα ἢ ἄσπρα ὁποῦ ἀπομένουσιν ἐδικά μου ἀπάνω σου, ὁποῦ μὲ ἀφῆκαν οἱ συγγενεῖς σου ἢ ὁ πατήρ σου. Χρέος λέγονται καὶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ μὲ ἐλειπάσθης ἀπὸ τοῦ πράγματος, ὁποῦ ἠγόρασες ἀπὸ ἐμένα. Χρέος λέγεται καὶ τὸ ἀπὸ διαθήκης· καὶ ἁπλῶς ὁποιαν αἰτίαν εἴπεις ὅτι μὲ ὀφείλεις, χρέος λέγεται. Τῆς δούλης οἱ κάματοι καὶ τὰ ἐνοίκια τῶν σπιτίων, ὁποῦ θέσουσι σημάδι, εἰς τὸ χρέος εἶναι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πζ' — Περὶ τῶν δανειζόντων ἄσπρα καὶ περὶ τοῦ τόκου τοῦ νομίμου, πόσος εἶναι.

1. Ὅστις δανείσῃ τινὰ ἄσπρα καὶ ἐπάρει τὸ σπίτιν του σημάδι καὶ μένει εἰς ἐκεῖνον, ἐὰν εἶναι τὸ ἐνοίκιον πλέον τοῦ νομίμου τόκου, ἢ ὡς τοῦ τόκου, ὁποῦ ὁρίζει ὁ νόμος, ἢ ὡς ὅτι νὰ πέρνῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ χίλια ἄσπρα ἑκατὸν εἴκοσι πλέον τὸν χρόνον, δὲν πρέπει νὰ λογαριάζῃ τὸ ἐνοίκιον ὅλον [281] εἰς τὸν τόκον τοῦ χρόνου, ἀμὴ νὰ γράψουσι καὶ τὸ ἐνοίκιον εἰς τὸ ποσὸν τοῦ τόκου, ἐὰν δὲ ἐπάρῃ τὸ σπίτι σημάδι καὶ μέσα δὲν μένει, ἀμὴ τὸ ἐνοικίασε ἄλλον, εἴ τι πάρῃ περισσότερον ἀπὸ τὸν ποσὸν τοῦ τόκου, εἰς τὸ κεφάλαιον λογαριάζεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πη' — Περὶ τοῦ τί σημαίνει τὸ ἐνέχυρον καὶ τί ἡ ὑποθήκη.

1. Κυρίως ἐνέχυρον λέγεται τὸ σημάδι ὁποῦ δόσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰ χέρια τοῦ ἀνθρώπου ὁποῦ δανείζει, ἤγουν κοῦπα, ἢ πεύκι, ἢ φορεσία καὶ ἁπλῶς ὅλα τὰ κινητὰ πράγματα, ὁποῦ ἐπάρῃ τινὰς εἰς τὰ χέρια του σημάδι, ἐνέχυρον λέγεται.

2. Τὰ δὲ ἀκίνητα πράγματα, ὁποῦ δὲν μετασαλεύονται ἀπὸ τὸν τόπον τους, ὅσα θέτονται σημάδι καὶ πάλιν εἰς τὸν τόπον τους στέκονται, ἤγουν ἀμπέλια, χωράφια καὶ τὰ ὅμοια, ὑποθήκη λέγεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ πθ' — Περὶ πουλήσεως σημαδίου.

1. Ἐὰν ἐπάρῃ σημάδι καὶ συμφωνήσουσι τίποτε διὰ τὸ σημάδι, εἰς εἴ τι συμφωνήσουσιν, ἂς στέκουσιν. Εἰ δὲ συμφωνίαν τινὰν δὲν εἴχασιν καὶ περάσουσιν δύο χρόνοι καὶ τὸ χρέος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οὐ δὲν δοθῇ, ἀφ' οὗ φανῇ μετὰ [282] *μαρτυρίας, ὅτι χρεωστεῖ καὶ καταδικασθῇ, πουλεῖ τὸ σημάδι καὶ χωρὶς τὴν βουλὴν τοῦ χρεωφειλέτου· πλήν, ὅταν θέλῃ νά το πουλήσῃ, ἂς δείξῃ ἀρχὴ τοῦ χρεώστου καί, ἂν δύνεται, νά το ἀγοράσῃ, ἂς δόσῃ τὸ χρέος ὁποῦ χρεωστεῖ καὶ ἂς ἐπάρῃ τὸ σημάδι του. Εἰ δὲ οὐ δύναται, ἂς πουληθῇ διὰ τὸ χρέος του.*

2. Θέλεις κατὰ τὴν ἀρχήν, θέλεις μετὰ ταῦτα, συμφωνήσουσι καὶ ὁ δανείζων καὶ ὁ δανειζόμενος, ὅτι νὰ πουληθῇ τὸ σημάδι· θέλεις οὐκ ἐσυμφώνησαν ποσῶς, μετὰ πᾶσαν ἐξουσίαν τὸ πουλεῖ ἐκεῖνος ὁποῦ κρατεῖ τὸ σημάδι καὶ γίνεται τέλειος δεσπότης, ὅστις το ἀγοράσει. Εἰ δὲ συνεφώνησαν χρήματα, νὰ μὴ δὲν πουλεῖ τὸ σημάδι, ἐὰν τὸ πουλήσῃ χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ χρεωφειλέτου, ὡς κλέπτης πειράζεται. Εἰ δὲ εἰπῇ ὁ δανείζων, ὅτι ἂν οὐ δέν με δόσεις τὸ χρέος εἰς τόσον καιρόν, νὰ εἶναι τὸ σημάδι ἐδικόν μου καὶ συμφωνήσῃ καὶ ὁ χρεωφειλέτης, τοῦτο τὸ σύμφωνον δὲν στέργει.

3. <'Ε>ὰν ἐπάρω ἄσπρα δανεικὰ καὶ θέσω σημάδι τὸν κῆπόν μου καὶ ἂν περισσεύσουν, ἐπέρνω καὶ ἐγώ, εἰ δὲ οὐ δὲν περισσεύσουσιν, ἀμὴ λείψωσι, ἀνασώζω τα ἐγώ.

4. Ὅστις δόσει ξένον εἶδος σημάδι, τὸ εἶδος ὁποῦ το ὁρίζει, ἔχει το· καὶ [283] *ἐκεῖνος ὁποῦ τὸ ἔδωκεν, χρεωστεῖ νὰ δίδῃ τὸ χρέος.*

5. <'Ε>ὰν συμφωνήσω μετ' ἐκεῖνον, ὁποῦ μὲ ἐδάνεισεν ἄσπρα, ὅτι ἂν οὐ δὲν τὰ δόσω εἰς τὸν ἕνα χρόνον, νὰ πουλήσῃ τὸ σημάδι, ἂν το πουλήσῃ τὸ σημάδι παρὰ τιμῆς, δὲν βοηθεῖται, πῶς ἐσυμφωνήσαμεν νά το πουλήσῃ, ἀμὴ ἀπολογεῖται, πῶς το ἐπούλησεν παρὰ τιμῆς.

6. Ὅταν καταδικασθῇ τις, ὅτι μὲ χρεωστεῖ καὶ δόσῃ με σημάδι, ἡ κρίσις το πουλεῖ καὶ ἂν δὲν εὑρεθῇ τινὰς νά το ἀγοράσῃ, ἢ ἂν εὑρεθῇ ζητᾶ το ὀλίγον, παρὸ ἀξίζει, νὰ ἀπανεβάσω ἐγώ, ὡσὰν ξένος, ἔτζη τὸ ἀγοράζω· ὅταν κρατῶ τινὸς ἀνθρώπου σημάδι, διὰ ἄσπρα, ὁποῦ μὲ χρεωστεῖ καὶ ἀναγκάζομαι τὰ ἄσπρα εἰς τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐσυμφωνήσαμεν, ὅτι νά με τὰ δόσῃ καὶ ἐκεῖνος δέν τα ἔχει νά με τα δόσῃ, τὸ βάνω ἐγὼ πάλιν ἀλλοῦ σημάδι, πλὴν διὰ τὰ ἄσπρα, ὅσα το κρατῶ καὶ ἐγώ.

7. Ὅστις ἐπάρει πολλὰ πράγματα σημάδι, ἂν δὲν πληρωθῇ τὸ χρέος, δὲν ἀναγκάζεται νὰ δόσῃ ἕνα ἀπ' ἐκεῖνα ὀπίσω.

8. Ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ δανείζει καὶ ἐπέρνει σημάδι σπίτια, ἢ χωράφια, ἢ κήπους, χρεωστεῖ νὰ ἀπολογῆται, εἴ τε ἐλάττωσιν [284] *ἔπαθον τὰ σημάδια εἰς τὰ χέρια του, νὰ μὴ δέν τα ἔφθειρεν κατὰ δόλον ἢ ἀμέλειαν, ὅτι νά τα καταστήσῃ, κατὰ πῶς ἤτασι· ἔχει ἄδεια νὰ ζητᾶ καὶ ἂν ἐξόδιασε τίποτες εἰς τὰ κτήματα ὁποῦ κρατεῖ σημάδι.*

9. Ἐὰν τὸ σπίτι ὁποῦ θέσω σημάδι καῇ καὶ πουλήσῃ τὸν τόπον ἐκεῖνος, ὁποῦ μὲ ἐδάνεισε τὰ ἄσπρα καὶ χτίσουν τὸ σπίτι, χωρὶς τὸ θέλημά μου, ἐπέρνω καὶ τὸν τόπον, ἐπέρνω καὶ τὸ σπίτιν. Εἰ δὲ κτίσει ἐρωτῶντας με, ὅταν τοῦ το πάρω, δίδω του τὴν ἔξοδον.

10. Ὅταν πουλῶ τὸ σημάδιν, ὁποῦ μὲ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου διὰ ἄσπρα, ὁποῦ τὸν ἔδωκα, προτιμᾶσαι ἐσὺ νά το πάρῃς, παροῦ ἄλλος, πλὴν εἴ τι δόσει ξένος, νὰ δόσῃς καὶ ἐσύ.

11. Ἐγὼ ἐχρεώθηκα καὶ ἐπήρασιν τὰ κτήματά μου καί τα ἐπούλησαν. Εἶτα ἐκίνησα ἀγωγήν, ὅτι, κατὰ πῶς ἐτίμησαν τὰ κτήματά μου καὶ τὰ ἐπούλησαν, ὥρισεν ὁ μάγιστρος νὰ δόσω τὸ χρέος μου καὶ νὰ ἐπάρω τὰ κτήματά μου καὶ ἐγὼ ἐζήτησα καιρόν, ὅτι νά τα πουλήσω μὲ ἀνάπαυσιν καὶ ἐδώκασί με καιρόν, μῆνας ἕξ. Καὶ ἂν ἐξέβω ἀπὸ τοὺς ἕξ μῆνας καὶ δὲν δόσω τὰ ἄσπρα, νὰ εἶναι ὁ ἀγοραστὴς κύριος τῶν κτημάτων.

12. Καὶ τριάκοντα χρόνους [285] *ἂν ποιήσῃ τὸ σημάδι μου εἰς ἐσένα, τὴν ὥραν ὁποῦ σὲ δόσω τὰ ἄσπρα, ζητῶ τὸ σημάδι μου.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

13. Ἐὰν εἰς μίαν ἡμέραν εἰς σὲ δύο ἀνθρώπους θέσω τὸ κτῆμά μου σημάδι, δὲν ἔχει διαφοράν, τὸ τίς τὸ ἐδέχθη ἀρχήτερα· ἀμὴ χρεωστεῖ τὸ σημάδι νὰ ἀπολογῆται καὶ τοὺς δύο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ' — Περὶ προτιμήσεως ἑνὸς ἀπὸ ἄλλου, τίς ἰκανωθῇ εἰς τὸ χρέος του.

1. <Ἐ>ὰν χωρὶς συμφωνίας καὶ χωρὶς νὰ θέσω τὸ κτῆμά μου σημάδι, εἶναι ὅτι νὰ γένῃ σημάδι, πῶς ἐδανείσθηκα ἄσπρα νὰ ἀνανεώσω τὸ σπίτι μου, ἢ τὸ ἀμπέλι μου, ἢ τὸν κῆπόν μου, ἔχει ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισε τὰ ἄσπρα καὶ ἐξοδίασέ τα εἰς τὰ πράγματά μου, ἔχει τὰ κτήματά μου, ὁποῦ ἀνανέωσα, σημάδι διὰ τὰ ἄσπρα του καὶ νικᾷ τοὺς ἄλλους δανειστάς, ὁποῦ χρεωστῶ, ὅτι νὰ πουλήσῃ τὸ κτῆμά μου, ὁποῦ ἀνανέωσα μὲ τὰ ἄσπρα του· νὰ ἱκανωθῇ ἐκεῖνος ἀρχὴ καὶ τότε νὰ ἐπάρουσι καὶ οἱ ἄλλοι, ἂν ἀπομείνῃ τίποτες.

2. ⟨Δ⟩ύο ἀνθρώπους ἐχρεώστει κάποιος, τὸ ἕναν πέρσυ καὶ τὸν ἄλλον τὸν χρόνον τοῦτον· εἶτα ἀπέθανε καὶ ἐπῆρε τὸ χρέος τοῦ χρόνου τούτου, ὁποῦ ἐδάνεισε· ἐὰν παρέλθουσιν τρεῖς χρόνοι καὶ τίποτες οὐ δὲν εἴπῃ ὁ περσινός, ἔχασε τὰ ἄσπρα του· ἂν εὕρῃ ἄλλα εἴδητα τοῦ ἀποθαμένου ἢ [286] τοῦ ζωντανοῦ, ἐπέρνει· εἰ δὲ οὐ δὲν εὕρει τίποτες, δὲν πειράζει τὸν προλαβόντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζ' — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ βάλλει τὸ σπίτι του σημάδι εἰς πολλοὺς τόπους.

1. Ὅτι ἐὰν βάλῃ τις τὸ σπίτι του σημάδι διὰ ἄσπρα, ὁποῦ δανεισθῇ, καὶ ἀπέκει τὸ θέσῃ εἰς τὸ δημόσιον καὶ μετὰ ταῦτα ὅλα ὕστερον, δόσῃ το προῖκα τὸ παιδί του καὶ δουλώσῃ το καὶ εἰς τὰ τρία μέρη, προτιμᾶται νά το ἔχῃ τὸ παιδίν του ὡς προίκαν του· διότι ἡ προίκα, οὐ μόνον τοῦ δημοσίου προτιμᾶται νὰ δοθῇ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς προτέρους δανειστάς, οἵτινες προτιμῶνται τοῦ δημοσίου. Ἐὰν δὲ ὑποσχεθῇ νὰ δόσῃ προῖκα τὸ παιδίν του καὶ οὐ δὲν φθάσῃ νά το δόσῃ, προτιμῶνται οἱ προτήτεροι δανεισταὶ νὰ ἐπάρουσι τὰ ἄσπρα τους ἀπὸ τὸ σημάδι ἐκεῖνο καὶ ἐὰν περισσεύσῃ, ἐπέρνει καὶ ἡ θυγατέρα αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, λείπει την, ἐπειδὴ δέν το ἐπαράλαβεν.

[287] ⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ζβ'⟩ — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ δανειστῇ ἄσπρα μία φορά, εἶτα καὶ δευτέρα φορὰ καὶ ὑπάγει εἰς τὸ πανηγῦρι.

1. Ἐὰν ἐδανείστη τινὰς ἄνθρωπος δι' ἄλλη του χρεία ἄσπρα καὶ πάλιν δανειστῇ ἀπὸ ἐμένα ἄσπρα, διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ πανηγῦριν, νὰ ἀγοράσῃ πραγματείαν καὶ ἐξέβη καὶ ὑπάγει εἰς τὸ πανηγῦριν νὰ ἀγοράσῃ πραγματείαν καὶ ὡσὰν ἀγοράσῃ τὴν πραγματείαν ἀποθάνῃ, νικῶ ἐγὼ τὸν προτήτερον δανειστὴν καὶ ἐπέρνω τὸ φορτίον, ὁποῦ ἠγόρασεν εἰς τὸ πανηγῦρι, διότι διὰ τοῦτο ἐδάνεισα τὰ ἄσπρα.

2. Ἕνας ἄνθρωπος, ὁποῦ δανείσῃ τινὰ ἄνθρωπον ἄσπρα καὶ ἐπάρει σημάδι, διὰ λόγου μόνου, πράγματα, ἅτινα μέλλει νὰ τοῦ ἔλθῃ ἐκεῖνον ἀπὸ πραγματείας του, κάλλιος εἶναι ἐκεῖνος ἀπ' ἐκεῖνον, ὁποῦ δανείζει ὑστερώτερα καὶ πάρει σημάδι τίποτες εἶδος. Καὶ ὅστις ἀγοράσει ἀπὸ τὸν προτήτερον δανειστήν, δὲν ἐνοχλεῖται ὑπὸ τοῦ ὑστερινοῦ.

3. Ἐὰν δανειστῇ τινὰς ἄνθρωπος ἀπὸ πολλούς, σήμερον ἀπὸ ἕναν καὶ αὔριον ἀπὸ ἄλλον, καὶ θέτει τὸ σπίτι του εἰς ὅλους σημάδι, ὅμως ἀπὸ ἑνὸς ἀνθρώπου ἄσπρα ἠγόρασε τὸ σπίτι, ἢ χωράφι, ἢ ἀμπέλι, ἢ κῆπον, ἢ ἄλλον κτῆμα καὶ θέσῃ τὸ σημάδι, κάλλιος εἶναι ἐτοῦτος, ὁποῦ ἠγοράσθη μὲ τὰ ἄσπρα του ὅλα. Καὶ οἱ ἄλλοι, ἂν οὐ δὲν εὕρουσιν ἄλλο τίποτες, ὅτι νὰ ἱκανωθοῦσιν, ἂς τοὺς λείπῃ.

4. ⟨Ἄ⟩νθρωπός τις ἐδάνεισε κάτιναν ἄσπρα καὶ ἔθηκε τὸ σημάδι, ἐπῆρεν σπίτιν ἢ ἀμπέλιν· ἐδάνεισέ τον καὶ ἄλλος ὕστερος καὶ ἔθηκέ το σημάδι καὶ [288] εἰς ἐκεῖνον, τὸν δεύτερον· ἂν το πουλήσῃ ὁ πρῶτος δανειστής, ὁ δεύτερος δὲν ἔχει, τί νὰ λέγῃ. Εἰ δὲ ἐκεῖνος ὁποῦ χρεωστεῖ, κάμει προτίμησιν τὸν πρῶτον καὶ δόσει τοῦτο ἢ πουλήσει το, δύνεται ὁ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δεύτερος δανειστὴς νὰ ἐπάρῃ ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ἐκείνου τὸ χρέος του, διὰ τὴν σκευωρίαν τῶν δύο.

5. <Ἐ>ὰν πάρω ἀπὸ ἐσένα ἄσπρα δανεικὰ καὶ θέσω σημάδι πράγματα, ὁποῦ μέλλει νὰ ἔλθουσιν, εἶτα ἐπάρω ἀπὸ ἄλλον ἄνθρωπον ἄσπρα δανεικὰ καὶ θέσω σημάδι κάτινος, ὁποῦ θέλω νὰ ἀγοράσω, εἶτα ἐξοδιάσω καὶ τῶν δύο τὰ ἄσπρα ὁποῦ ἐπῆρα, καὶ ἀπὸ τὰ πράγματα ὁποῦ μὲ ἔλθωσιν ἀγοράσω τὸ χωράφι, ὁποῦ εἶπα, καὶ οἱ δύο σεβένετε εἰς τὸ χωράφι, νὰ ἐπάρετε τὸ χρέος, ὁποῦ σᾶς θέλω.

6. <Ἡ> διάταξις λέγει, ὅτι ἐὰν καὶ εἰς προῖκα δόσῃ τις τὸ παιδίν του πράγματα, διὰ νὰ μὴν τὰ πάρουσιν οἱ δανεισταί, ἐάν τα ἐπάρουσιν οἱ δανεισταί, ἐγκαλοῦνται καὶ τὰ δίδωσιν ὀπίσω.

7. <Ἐ>ὰν μὲ θέλημα ἀνθρώπου, ὁποῦ μὲ ἐδάνεισε πρῶτον, δόσω τὸ κτῆμά μου, ὁποῦ ἔχω, εἰς αὐτὸν σημάδι, διὰ ἄσπρα ὁποῦ μὲ ἐδάνεισεν, δόσω το πάλιν, μὲ τὸ θέλημά μου, εἰς ἄλλον ἄνθρωπον, ὁποῦ μὲ ἐδάνεισεν ἄσπρα, προτιμᾶται νὰ ἱκανωθῇ [289] ὁ δεύτερος καὶ ὁ πρῶτος, ἂν ἀπομείνῃ, ἐπέρνει· εἰ δὲ δὲν ἀπομείνει, λείπει τον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϟγ′ — Περὶ προικός.

1. Εἰς ἀκίνητα πράγματα, ἤγουν κτήματα, ὁποῦ ἔχει τινὰς σημάδι, ὅταν ἀποθάνῃ καὶ ἔχει γυναῖκα, ὁποῦ ἔφερεν προῖκα διατετιμημένην καὶ οὐ δὲν εὑρίσκονται πράγματα νὰ ἐπάρῃ τὴν προίκαν της, ἐπέρνει τὰ κτήματα ἐκεῖνα ἡ γυνή, ὁποῦ ἔχει ὁ ἄνδρας της σημάδι καὶ ἱκανώνεται πρῶτον ἐκείνη. Καὶ τότε, ἂν ἀπομείνῃ, ἐπέρνουσιν καὶ οἱ δανείσαντες τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς. Εἰ δὲ οὐ δὲν εὑρεθῇ, λείπει τους, ἐπέρνει τα γοῦν μόνον διὰ τὴν προίκαν της, ἢ τὰ ἐξώπροικα. Ἀμὴ διὰ τὸ τρίτον τῆς προίκας τοῦ ἀνδρός της, ὁποῦ τὴν ἔρχεται εἰς τὸν θάνατόν του, τίποτες οὐ δὲν ἐπέρνει, διότι τὰς γυναῖκας, ὅπου ζημιώνεται, τὰς βοηθοῦμεν, ὄχι καὶ ὅταν κερδίσουσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϟδ′ — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ δανείσῃ καὶ λάβῃ ὁμολογίας καὶ ἡσυχάσῃ.

1. Ἐὰν χαθῇ τὸ γράμμα, ὁποῦ γράφει πῶς χρεωστεῖ κάτις ἄσπρα καὶ ἀπόθανε ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισεν, ἐλευθερώθη ὅστις ἐχρεώστει. Εἰ δέ, ἔτι ζῶντος, εἶπει, ὅτι ἐχρεώστει με ὁ δεῖνας ἄσπρα τόσα καὶ τὸ γράμμα τὸ ἔχασα, ἐξετάζεται μετὰ μαρτύρων μὲ πολλοὺς τρόπους νὰ φα[290]νῇ, χρεωστεῖ ἢ ὄχι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϟε′—Περὶ ἐκεινῶν, ὁποῦ δανείζουσιν καὶ μετὰ ταῦτα τραβοῦν ἐκείνους ὁποῦ χρεωστοῦν, νά τους δουλεύουσιν στανέῳ. Καὶ περὶ ἐκεινῶν, ὁποῦ ἐνοχλοῦν τοὺς ἀρρώστους.

1. Δὲν ἀναγκάζονται ἐκεῖνοι, ὁποῦ δὲν ἔχουσι νὰ δόσουσι τὸ χρέος των, ὅτι νὰ δουλεύσουσιν καὶ στανέῳ τους ἐκείνους, ὁποῦ χρεωστοῦσι, ἂν δὲν θέλουν, μὲ τὸ θέλημά τους.

2. Ὅστις δανείσῃ τινὰν ἄνθρωπον ἄσπρα καὶ εἴπῃ τον, στανέῳ του, νὰ τὸν δουλεύῃ διὰ ἄσπρα ὁποῦ τὸν ἐδάνεισε, ἢ ἐπάρῃ τὰ παδία του νά τον δουλεύουσιν, χωρὶς τὸ θέλημά των, ἢ τοῦ πατρός των, χάνει καὶ τὸ χρέος του, δίδει τον καὶ ἄλλα τόσα, ὅσα τὸν ἐχρεώστει, ἢ ἐκεῖνον, ἢ τὸ παιδί του καὶ δέρνουσί τον. Μὲ τὸ θέλημά του, ὅστις χρεωστεῖ, ἂν θελήσῃ νὰ δουλεύῃ, ἕως οὗ νὰ εὐγάλῃ τὸ χρέος του, ἀμὴ δυναστεία δὲν ὁρίζει ὁ νόμος.

3. Ὁρίζομεν, ὅστις ἄνθρωπος χρεωστεῖ καὶ ἀρρωστεῖ ἀσθένειαν θανάτου, ὑπάγει ἐκεῖνος ὁποῦ ἐδάνεισεν ἄσπρα καὶ ἐνοχλεῖ τον εἰς τὸ σπίτι του, ἕως οὗ νὰ ζῇ, καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὰ παιδία του καὶ τὸ σπίτιν του καὶ θέλει νὰ βουλώσῃ τὸ σπίτιν του, χωρὶς νὰ ὁρίσῃ [291] ἡ κρίσις, ἢ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ τὸν ἐχρεώστει, ἢ καὶ ζῶντας, καὶ μετὰ ταῦτα, εἴ τι δίκαιον ἔχει, χάνει το καὶ ὅσον ἔλεγεν ὅτι τὸν χρεωστεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀφήνει τὰ παιδία τοῦ ἀποθαμένου καὶ δίδει τα καὶ ἄλλα τόσα, διὰ τὴν ὕβριν τοῦ πατρός

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τους, ὁποῦ τὸν ὕβρισεν εἰς τὴν ἀσθένειάν του. Ἐπέρνουσι καὶ αὐθεντικὰ τὸ τρίτον τοῦ βίου του. Εἰ δὲ καὶ εἰς τὸν θάνατόν του, δὲν ἀφήνει νά τον θάψουσιν, ὁμοίως νὰ πάθῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ'—Ὅταν ὁ ἀσθενὴς εἴπῃ, ὅτι μὲ χρεωστοῦν, χωρὶς μάρτυρας, νὰ μὴν ἀκούγεται.

1. Οἱ λόγοι τοῦ ἀνθρώπου ὁποῦ ἀποθνήσει δὲν ἀρκοῦσιν εἰς ἀπόδειξιν, ὅτι νὰ εἰπῇ μόνον ὅτι ὁ δεῖνας μὲ χρεωστεῖ τόσα, ἀμὴ νὰ εἶναι καὶ μάρτυρες. Ἀλλ' οὐ δὲ νὰ γράψῃ τινὰς εἰς τὴν διαθήκην του, ὅτι χρεωστεῖ τόσα, εἰ μὴ διὰ μαρτύρων.

2. Ἐὰν ἄνηβος κληρονομήσῃ τινά, ὀφείλει καὶ τὰ χρέη του, τοῦ ἀπεθαμένου, <νὰ πληρώσῃ>. <Διὰ τὰ χρέη τοῦ ἀπεθαμένου> οἱ κληρονόμοι του ἀπολογοῦνται καὶ ὄχι οἱ λεγατάριοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛ' — Περὶ παιδίων, ἵνα τρέφουσι τοὺς γονεῖς αὐτῶν καὶ περὶ χρέους, ὅτι τὰ παιδία διὰ τοὺς πατέρες δὲν δίδωσι, οὐδὲ οἱ πατέρες τῶν παιδίων ζώντων [292].

1. <Τ>ὰ παιδία ἀναγκάζει ἡ κρίσις νὰ τρέφουσι τοὺς γονέους τους, ὅταν εἶναι εἰς πτωχείαν, ὥσπερ καὶ οἱ γονεῖς, ὅταν πένονται τὰ παιδία.

2. Τὰ δὲ χρέη, μήτε οἱ πατέρες τῶν παιδίων δίδουσι, μήτε τὰ παιδία τῶν πατέρων.

3. Ἀλλοῦ πούπετα δὲν ἀναγκάζονται τὰ παιδία νὰ δόσουσι χρέος τοῦ πατρός τους, ὁποῦ δὲν ἐκληρονόμησαν, μόνον εἰς τὸ αὐθεντικὸν χρέος, ὁποῦ ἐχρεώστει ὁ πατήρ τους.

4. <Ἐ>ὰν γυνὴ εἰς τὸ χρέος τοῦ ἀνδρός της ποιήσῃ ἕνα της εἶδος, ὁποῦ ἔχει τῆς προικός της, ὅταν δοθῇ τὸ χρέος τοῦ ἀνδρός της, ἢ ὅλον τὸ χρέος δίδοται καὶ σβέννυται ἡ προίκα, ἐὰν οὐ δὲν ἀποκτήσῃ ὁ ἄνδρας της ἄλλα πράγματα, εἰ δὲ ἀποκτήσει, ἔχει τὴν προῖκάν της πάλιν, εἰς ὅσα φθάσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛη' — Περὶ μετάθεσις τοῦ χρέους ἀπὸ ἕναν εἰς ἄλλον.

1. Τότε γίνεται μετάθεσις τοῦ χρέους, ὅτε ρητὰ συμφωνήσει τις, ὅτι ἀφήνω τὸν Κώνσταν, ὁποῦ χρεωστεῖ, τῆς ἐνοχῆς τοῦ χρέους καὶ λαμβάνω ἐσένα.

2. <Ἐ>ὰν δὲ ρητὸς δὲν εἶναι ὁ λόγος ἐτοῦτος, ἀφήνω τὸν Κώνσταν, δηλονότι ὁποῦ μὲ χρεωστεῖ καὶ ἀπὸ τώρα ἐσένα ἠξεύρω, ὅτι νά με ἀπολογήσῃς τὸ χρέος, [293] *ὁποῦ χρεωστεῖ, σεβένω ἐγὼ νὰ δόσω τὸ χρέος τοῦ Κώνστα, ἀπὸ τὰ πράγματά του ἢ ἀπὸ τὰ ἐδικά μου. Τότε ἔχει καὶ τοὺς δύο ἐνόχους καί, ἂν εὐποροῇ ὁ δεύτερος, ὁποῦ ἐδέχθη τὸ χρέος τοῦ Κώνστα, νά το δόσῃ, δίδει το. Εἰ δὲ οὐ δὲν εὐπορεῖ, πλατίζεται ὁ Κώνστας καὶ δὲν ἔχει νὰ εἰπῇ, ὅτι ἂς τὰ δόσῃ ὅστις τα ἐδέχθη.*

3. <Ὁ> πατρίκιος ἔλεγεν [1] *ὅτι τότε δίδουσι τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ χρεωστεῖ τεσσάρους μῆνας ἄδειαν, ὅτι νὰ πουλήσῃ τὰ κτήματά του μὲ ἀνάπαυσιν, ἢ νά τα θέσῃ σημάδι, ὅταν ἐκεῖνος ὁποῦ χρεωστεῖ, <εἶναι> εὔπορος καὶ εἰς τὰ χρήματα καὶ εἰς τὰ κτήματα. Ὅταν δὲ εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ χρεωστεῖ τῶν ἀπόρων, δὲν πρέπει νά τον δίδωσι τεσσάρους μῆνας ἄδειαν, διότι οὐδεμία ὠφέλεια γίνεται καὶ εἰς τοὺς δύο, ἀλλὰ μᾶλλον βλάβη· διότι δαπανᾶ ἐκεῖνα, τὰ ἔχει, ζητῶντας τὸ χρέος. Ὀλίγας γοῦν <ἡμέρας>, ἔλεγεν ὁ πατρίκιος, νὰ δόσῃς ἄδειαν τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ χρεωστεῖ καὶ νὰ κόπτῃ τὴν κρίσιν διὰ νὰ μὴ δὲν γίνονται πάλιν οἰκεῖα ἐπὶ τοῖς ὄφελος μὴ ἔχουσιν καὶ ἡ ὑπέρθε*[294]*σις τῆς κρίσεως εἰς πλεῖον ἐπιτείνοιτο.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ϛθ' — Περὶ κτημάτων ἀντὶ χρυσίου διδομένων τῷ δανεισθῇ.

1. Ἐάν τις θαρρήσῃ εἰς τινὸς ἀνθρώπου κτήματα καὶ δανείσῃ τον ἄσπρα καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ δανειστῇ τὰ ἄσπρα ἐξοδιάσῃ τα καὶ ἄσπρα δὲν ἔχῃ νά τον δόσῃ, ἀμὴ ἔχει κτήματα καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ τὸν ἐδάνεισεν ἐπίκειται καὶ ζητᾶ ἄσπρα καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ χρεωστεῖ ἄσπρα

1. Πεῖρα ΝΗ' 1.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν ἔχῃ, οὐδὲ ἄλλα τίποτες κινητά, δίδομεν ἄδειαν τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ δανείζει, ἂν θέλῃ, νὰ ἐπάρῃ τὰ κτήματα, ἀντὶς τὰ ἄσπρα.

2. <Ἐ>ὰν γοῦν τὸ ἀγοράζῃ ἄλλος τινὰς καὶ ἐκεῖνος τὸν ἐμποδίζει, ὡς ὅτι εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ ἐδανείσθη τὰ πράγματα, νά τα ἐπάρῃ διὰ τὰ ἄσπρα του, λέγομεν, ὁποῦ καὶ ἂν τύχῃ τοῦτο, ἀπὸ τοὺς ἄρχοντας τοῦ τόπου νὰ ἐμποδίζωνται, ἕως οὗ νὰ τιμηθοῦσι τὰ κτήματα τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ χρεωστεῖ, εἰς τὴν τιμήν τους καλὰ καὶ ἂν ἐπάρῃ ἐκεῖνος, ὁποῦ ἐδάνεισε, κτήματα τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ χρεωστεῖ, ὅποιον ἂν θέλῃ εἰς τιμὴν καὶ ποσὸν τῶν ἀσπρῶν τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ χρεωστεῖ, ἤγουν ὁποῦ ἐδάνεισε, οὐ δὲ γὰρ εἶναι δίκαιον, [295] νὰ δανείσῃ ἄσπρα καὶ νὰ πάρῃ κτῆμα, τὸ ὁποῖον οὐ θέλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρ' — Περὶ διαθήκης, ὅπως εἶναι καὶ πῶς κατάγεται καὶ πῶς ἔχει τὸ βέβαιον.

1. Αἱ διαθῆκαι ἀπὸ τρία νόμιμα ἔχουσι τὴν σύστασιν, ἐκ τοῦ πολιτικοῦ, ἐκ τῶν διατάξεων καὶ ἐκ τοῦ πρα<ί>τωρος. Ἐκ μὲν τοῦ πολιτικοῦ βαστᾶται ἡ διαθήκη, ὅτι ἐνώπιον τῶν μαρτύρων νὰ γένῃ ἕνα γράμμα εἰς ἕνα χαρτί : ἡ διαθήκη. Ἐκ δὲ τῶν διατάξεων, ὅτι καὶ ἐκείνου, ὁποῦ ποιήσῃ τὴν διαθήκην καὶ τῶν μαρτύρων αἱ ὑπογραφαί, νὰ εἶναι εἰς τὴν διαθήκην ὁμοῦ. Ἐκ δὲ τοῦ πρα<ί>τωρος, ἡ διαθήκη, ὡσὰν γένῃ ἐνώπιον τῶν μαρτύρων εἰς ἕνα γράμμα, καὶ ὡσὰν εἶναι ἐκείνου ὁποῦ ποιήσῃ τὴν διαθήκην καὶ τῶν μαρτύρων τὰ ὀνόματα μεταγεγραμμένα εἰς τὴν διαθήκην θέλει νὰ εἶναι καὶ μὲ βούλλαις πᾶσα ἑνὸς μάρτυρος ἡ διαθήκη βουλλωμένη. Διὰ νὰ μὴ δὲν ἔχουσιν ὕστερον εὔκολα ὅστις θέλει νὰ κακουργῇ καὶ νὰ γράψῃ καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ ποιήσῃ τὴν διαθήκην μὲ τὸ χέριν του τοῦ κληρονόμου τὸ ὄνομα, ἂν ἠξεύρῃ γράμματα, ὅτι [296] τοῦτον δηλονότι ποιῶ κληρονόμον εἰς τὰ πράγματά μου καὶ ἂν οὐ δὲν τὸ γράψῃ μόνος του καὶ τὸ ὀνομά του καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου του, ἀνάγκη εἶναι οἱ μάρτυρες νὰ λέγουσι τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου. Ἐπειδὴ εἴπαμεν, ὅτι οἱ μάρτυρες θέλουσι νὰ βουλλώνουσι τὴν διαθήκην, ἂν οὐ δὲν ἔχῃ πᾶσα μάρτυς τὴν βοῦλλα του, μὲ ἕνα δακτυλίδι βουλλώνουσί την ὅλοι οἱ μάρτυρες. Καὶ ἐν νυκτὶ σφραγίζεται καὶ ὑπογράφεται διαθήκη.

2. <Ἡ> δὲ εἰκοστὴ ἑβδόμη νεαρὰ κὺρ Λέοντος ἔτζη λέγει, ὅτι ἐὰν οἱ μάρτυρες μόνον εἰποῦσιν, ὅτι τοῦ ὀδεῖνος τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ διαθήκη καὶ ἐνώπιον ἡμῶν ἐγίνη, πλέον μὴ δὲν ζητᾶς, μήτε ταῖς βούλλαις τῶν μαρτύρων, ἂν λείπουσιν ἀπὸ τὴν διαθήκην, μήτε τὰς ὑπογραφάς των, ἂν οὐ δὲν εἶναι ὑπογεγραμμένοι.

3. <Ἡ> δὲ τριακοστὴ ἑνάτη τοῦ κὺρ Λέοντος περὶ διαθήκης, ὁποῦ δὲν βουλλώσῃ ὁ ἄρχων τοῦ τόπου, λέγει, ὅτι καὶ ἐκ μόνης τῶν μαρτύρων τῆς ὑπογραφῆς νὰ ἔχει τὸ στέργον.

4. <Ὁ> γράψας τὴν διαθήκην μαρτυρᾶ καὶ αὐτὴν στέργει. Ὅστις εὔγῃ ἀπὸ τὸν νοῦν του εἰς τὴν ἀσθένειάν του, δὲν διατίθεται εἰς τὴν παραφροσύνην του, ἀμὴ [297] ὅταν συνέλθῃ ὁ νοῦς του. Ἐάν τις εἴπῃ πολλὰ καὶ βο<υ>λόμενος εἰπεῖν καὶ ἄλλα, διακοπῇ ἡ φωνή του, οὐδὲ τὰ εἴ τι εἴπῃ δὲν στέργουσιν.

5. Ὁ βουβός, ὁ κουφὸς πάντως δὲν διατίθονται καὶ ἡ διαθήκη ὁποῦ ἐποίησαν προτήτερα, στέργει. Λέγομεν περὶ κουφοῦ καὶ ἀλάλου· ὅτι κουφὸς εἶναι ὁποῦ παντελῶς δὲν ἀκούει, ὄχι ἐκεῖνος ὁποῦ βαρεκούει. Διότι ἐκεῖνος ὁποῦ βαρεκούει, διατίθεται. Ὅσοι δὲν ἠξεύρουσι τὸ ἐδικόν τους καθαρὰ ποῖον εἶναι καὶ ὅσοι δὲν ἠξεύρουσι πῶς θέλουσι, δὲν διατίθονται. Ὅστις καταδικασθῇ εἰς φθαίσιμον καὶ περιορίσουσί τον, δὲν διατίθεται, οὐδὲ ἂν ἐποίησε προτήτερα, στέργει. Ὁμοίως καὶ οἱ βασανιζόμενοι ἢ τιμωρούμενοι καὶ οἵ τινες ἢ ξίφει ἢ θηρίοις ὑποβληθῆναι καταδικάζονται, δὲν διατίθονται. Τοῦ ἐξωρισμένου καὶ τοῦ εἰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φυλακὴν ὄντος πρὸ τοῦ νὰ καταδικασθῇ καὶ ἀποθάνῃ καὶ τοῦ χειροκοπηθέντος διαθήκη δὲν στέργει.

6. Ὁ ἄσωτος δὲν διατίθεται, οὐδὲ μαρτυρᾶ εἰς διαθήκην. Ἄσωτος λέγεται ὁ ἀκόλαστος καὶ ἀσελγής, ἤγουν ἀρσενοκοίτης, ὁ κτηνοβάτης· διὰ τοῦτο οὐκ ἀφήνουσί τον νὰ διατίθεται.

7. Τὸν ἄσωτον ἐπέρνουσί τον εἴ τι ἔχει [298] πράγματα καὶ ἀφήνουσί τον ἐνδεῆ, διὰ νὰ μὴν τὰ χαλάσῃ εἰς αἰσχρὰς πράξεις. Καὶ ἂν τὰ ἐδικά του πράγματα ἐπέρνουσί του τα καὶ οὐ δὲν τοῦ τὰ ἀφήνουσι, πῶς θέλει συγχωρεῖ ὁ νόμος νὰ ποιῇ διαθήκην εἰς τὰ πράγματά του ; Πλὴν ἂν του ἔλθῃ θάνατος καὶ εἴπῃ νὰ ποιήσουσι τίποτες διὰ τὴν ψυχήν του, εἰς τοῦτο μόνον στέργει ἡ διαθήκη. Ὁποῦ ποιήσῃ τινὰς διαθήκην, πρὸ τοῦ νά τον παρασύρῃ ὁ διάβολος εἰς τὴν ἀσωτίαν, εἶναι βεβαία. Καὶ ἀφ' οὗ γένῃ ἄσωτος καὶ πάλιν ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ καλόν, διατίθεται.

8. Ἡ διαθήκη τοῦ αἰχμαλώτου, ὁποῦ ἐποίησε πρὸ τοῦ νὰ αἰχμαλωτισθῇ, στέργει. Τὸ λέγουσιν περὶ αἰχμαλώτου εἰς τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια : Ὁ ἄνθρωπος ὁποῦ εἶναι δουλωμένος εἰς τοὺς πολεμίους, εἴ τι διαθήκη ποιήσει, δὲν στέργει, ἂν ἐλευθερωθῇ καὶ ἔλθῃ ὀπίσω εἰς τὸ σπίτιν του· ἀμὴ ἂν ἔχῃ διαθήκην, ὁποῦ ἔκαμεν εἰς τὸ σπίτιν του, στέργει, κἂν ὕστερον αἰχμαλωτισθῇ ἢ ἀποθάνῃ ἐκεῖ, ἡ τοιαύτη διαθήκη στέργει.

9. Τῶν αἰχμαλώτων αἱ διαθῆκαι, εἰ καὶ λέγουσι τινές, ὅτι νὰ μὴ δὲν στέργουσι, βε[299]βαιοῦνται διὰ τοῦ δικαίου τῆς ὑποστροφῆς. Εἰ δὲ ἀποθάνουσιν εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν, βεβαιοῦνται διὰ τοῦ νόμου.

10. <Δ>ιὰ τοῦτο καὶ ἡ εἰκοστὴ πέμπτη νεαρὰ τοῦ κὺρ Λέοντος λέγει, ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶναι εἰς αἰχμαλωσίαν διατίθενται καὶ ἐ<γ>γράφως καὶ ἀγράφως, ἐνώπιον πέντε ἢ τριῶν μαρτύρων καὶ στέργει, μόνον νὰ μὴ δὲν εἶναι τινὰς εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ ἢ μὲ τὸ θέλημά του ἢ στανέῳ του βιασθῇ καὶ κάμῃ διαθήκην, ὅτι νὰ κληρονομήσουσι τὰ πράγματά του οἱ πολέμιοι. Νὰ κερδίζουσι ἀπὸ διαθήκης τὰ πράγματα τῶν δούλων, ὁποῦ ἔχουσιν εἰς τὴν πατρίδα τους οἱ δοῦλοι, δὲν στέργει.

11. <Ἄ>δειαν ἔχει τυφλός, ὅτι νὰ ποιῇ ἔ<γ>γραφον ὁμολογίαν ἐνώπιον πέντε ἢ ἑπτὰ μαρτύρων, νὰ δείξῃ καὶ τὸν κληρονόμον, ποῖος εἶναι, μήπως πλανηθῶσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρα' — Περὶ μυστικῆς διαθήκης.

1. Διαθήκη μυστικὴ δὲν στέργει, ἂν οὐ δὲν ὑπογράψῃ μὲ τὸ χέρι του ἐκεῖνος ὁποῦ διατίθεται· διὰ τοῦτο οὔτε γυναῖκες, οὔτε ἀγράμματοι δύνονται μυστικὰ ὅτι νὰ ποιοῦσι διαθήκην.

2. <Ὁ>μοίως εἶναι ἐτοῦτος ὁ νόμος τῆς παλαιᾶς συνηθείας, ὁποῦ οὐδὲ [300] μία γυναίκα ἀφήνασιν ὑπογράφειν ἐν γράμματι καὶ νὰ βεβαιώνουσιν εἴ τινα ὑπόθεσιν ἤθελαν, μὲ ὑπογραφάς των.

3. Ἡ δὲ τριακοστὴ πέμπτη νεαρὰ τοῦ Λέοντος, περὶ τοῦ πῶς νὰ ποιήσῃ διαθήκην τυφλὸς καὶ ἀγράμματος καὶ γυναῖκες, ἔτζη λέγει : μυστικὰς διαθῆκας, ὁποῦ ποιοῦσιν οἱ ἄνθρωποι, θέλεις τυφλοὶ εἶναι, θέλεις ἀγράμματοι, θέλεις γυναῖκες, θεσπίζομεν νὰ γίνονται, πλὴν ἐνώπιον ἀξιοπίστων μαρτύρων νὰ ὁμώσουσιν, ὅτι ἔμπροσθέν τους ἐγράφη ἡ διαθήκη, καθὼς ἔλεγεν ὁ διατιθέμενος καὶ ὅτι αὐτοὶ μὲ τὰς χεῖράς τους ὑπέγραψαν εἰς τὴν διαθήκην.

4. <Ἐ>ὰν καὶ ἀμοίραστα ἔχουσι τὰ πράγματα οἱ ἀδελφοί, ὅμως οὐδὲ εἷς ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς κωλύεται ποιῆσαι διαθήκην εἰς εἴ τινα θέλῃ, οὐδὲ ἐμποδίζεται, διότι εἶναι ἀμοίραστα τὰ πράγματά των.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρβ'› — Περὶ τοῦ πῶς τοῦ ποιῆσαι διαθήκην, ὅποιος ἠξεύρει γράμματα, ἀνάμεσα τὰ παιδία του.

1. Εἴ τις εἰξεύρει γράμματα καὶ θέλει νὰ ποιήσῃ διαθήκην ἀνάμεσα τὰ παιδία του, πρῶτον μὲν ἂς γράφῃ τὸν χρόνον καὶ τὸν καιρόν, τὸ τί ἔτος ἔναι καὶ τί ἰνδικτιώνας. [301] *Εἶτα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν παιδίων του, ἂς τὰ γράφῃ μὲ τὸ χέριν του τότε ἂς γράφῃ τί καὶ τί ἔδωκεν καὶ τί ἀφήνει πᾶσα ἕνα του παιδί. Ὄχι εἰς πολλὰ χαρτία, ἀμὴ εἰς ἕνα νὰ εἶναι, εἴ τι τὰ ἔδωκεν καὶ τί τὰ ἀφήνει, φανερὰ καὶ ἀναμφίβολα εἰς πᾶσα του ἕνα παιδὶ γραμμένα εἰς χαρτίν, ὡσάν τα εἴπαμεν, ἵνα μὴ φιλονικοῦσι ἀπὸ τὴν σύγχυσιν τῶν πολλῶν γραμμάτων τὰ παιδία του, ὕστερον, εἰ μή που ἂν θέλῃ νὰ ἀφήσῃ τὴν γυναῖκά του, ἢ ἄλλον πρόσωπον ξένον, λεγάτα, ἢ φιδοκόμισα, ἢ ἐλευθερίαις, καὶ ταῦτα μὲ τὸ χέριν του ἂς τὸ γράφῃ, ἢ ἂς λέγει ἄνθρωπον ὁποῦ ἠξεύρει γράμματα καὶ ἂς γράφῃ ἐνώπιον ἀξιοπίστων μαρτύρων, διὰ νὰ εἶναι ὅλα ὕστερον ἰσχυρά, ἂν θέλῃ εἴ τι ἔκαμεν καὶ ἔγραψεν· καὶ τίποτες ἐλάττωσιν νὰ μὴ δὲν ἔχουσιν, ὡς ὅτι δὲν ἐδέχθηκαν τὰ γράμματα ἐκεῖνα, καὶ τὴν λοιπὴν παρατήρησιν τῶν διαθηκῶν, ἀλλὰ τοῦτο μόνον ἂς λέγουσιν, τὸ εἴ τι εἶπεν ἡ γλῶσσα του καὶ εἴ τι ἔγραψεν τὸ χέρι του εἰς τὸ χαρτί, νὰ ἔχῃ δύναμιν καὶ τὸ ἀκατάλυτον καὶ ἂν εἶναι, ὅτι μέχρι τελευτῆς* [302] *αὐτοῦ θέλει νὰ στέκῃ εἴ τι διετύπωσεν, οὐδὲ εἷς ἔχει ὕστερον ἄδειαν ὅτι νὰ φέρῃ μάρτυρας, πῶς ἐβουλήθη ὅτι νὰ ἀλλάξῃ τὴν γνώμην του καὶ διαθήκην αὐτὴν νὰ σχίσῃ τὸ πρῶτον γράμμα καὶ ἄλλον νὰ ποιήσῃ, νὰ δουλώσῃ*[1] *τὴν τελευταίαν γνώμην του, ἣν τινα πρέπει ὅτι νὰ στέργῃ καὶ οὐκ ἔφθασε τοῦτο ποιῆσαι, ἀμὴ ἀπέθανεν. Τοῦτο γὰρ ἀφήνομεν τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ ἔγραψε τὴν διαθήκην διὰ τὰ παιδία του καὶ τί νὰ πάρῃ πᾶσα ἕνα, ὅτι ἂν θέλῃ νὰ χαλάσῃ τὴν πρώτην διαθήκην καὶ νὰ ποιήσῃ ἄλλην εἰς τὸν θάνατόν του, νά την ποιήσῃ τὴν ὑστερινὴν ἐνώπιον πέντε ἢ ἑπτὰ μαρτύρων, ἂς ποιήσῃ τελείαν διαθήκην, νὰ ἔχῃ καὶ ὅλα τὰ σύμβολα τῶν διαθηκῶν. Εἰ*[2] *δὲ τὸ τοιοῦτον δὲν γίνει ὕστερον, ἡ πρώτη νὰ ἔχῃ τὸ βέβαιον καὶ ἀκατάλυτον. Φειδοκόμισον λέγεται, ὅταν ἐκεῖνος ὁποῦ ποιεῖ διαθήκην, λέγει τὸν κληρονόμον του, δηλονότι τὸν υἱόν του, ὅτι παρακαλῶ σέ, ὦ υἱέ, δὸς τὸν ὀδεῖνα πέρπυρα τόσα. Καὶ φειδοκομισαρία ἐλευθερία λέγεται, ὅταν ἐκεῖνος ὁποῦ ποιεῖ διαθήκην, λέγει τὸν υἱόν του, παρακαλῶ σέ,* [303] *ὦ υἱέ, δὸς τὸν ὀδεῖνα δοῦλον ἐλευθερίαν. Ἂν οὐ δὲν γίνῃ μετὰ ταῦτα τελεία διαθήκη, εἴτε ἔγγραφος, εἴτε ἄγραφος, ἡ διαθήκη ὁποῦ ἐγίνη πρῶτον, ἂν εἶναι τελεία, ἔχει τὸ βέβαιον καὶ ὅσος δήποτε παρέλθῃ καιρός, ἀφ' οὗ γένῃ ἡ πρώτη.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ργ' — Περὶ διαθήκης, ὁποῦ ἀφήσῃ ὅποιον του παιδὶ θέλει κληρονόμον, ἢ ἀφήσῃ πράγματα ἄγραφα.

1. Ἐάν τις γράψῃ διαθήκην καὶ ἀφήσῃ τινά του παιδί, ὅποιον θέλει κληρονόμον καὶ γράψῃ, ὅτι ἔχει τόσα καὶ τόσα πράγματα ἄγραφα, ὁποῦ δέν τα ἐνθυμήθη, καὶ ὅσα δὲν ἐνθυμήθη, ἐπέρνει τα τὸ παιδίν, ὁποῦ ἐποίησε κληρονόμον. Εἰ δὲ γράφει διαθήκην καὶ εἰς τὴν διαθήκη μέσα καταστήσῃ τινὰ ἄνθρωπον ἐπίτροπον καὶ γράψῃ ὅτι ἔχει τάδε καὶ τάδε, ἀφήσῃ δὲ τινὰ ἀμνημόνευτα, ὅσα δὲν ἐνθυμήθη εἰς τὴν διαθήκην του πράγματα, κληρονομοῦσι τα οἱ συγγενεῖς του οἱ ἄλλοι, ἢ τὰ παιδία του, ὁποῦ δὲν τοὺς ἔκαμε κληρονόμους. Εἰ δὲ προσθέσει καὶ εἰπῇ εἰς τὸ τέλος τῆς διαθήκης, ὅτι αὐτὰ ἐνθυμήθηκα καὶ εἶπα, ἀμὴ ἂν εὑρεθοῦσι καὶ ἄλλα πράγμα[304]*τά μου, ὁποῦ δέν τα ἐνθυμοῦμαι, θέλω νά τα διοικῇ καὶ ἐκεῖνα, ὁ ἐπίτροπός μου, ὁρίζει τα. Νόμιμος διαθήκη λέγεται, ὅτι νὰ φυλάγῃ τὸ τρίτον τῶν πραγμάτων του τὰ παιδία του, καὶ τὰ δύο μερτικὰ εἴ τι θέλει, ἂς τὰ κάμῃ.*

---

1. Ὀρθῶς : *δηλώσῃ*. 2. Τὸ χφ. ἢ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρδ' [1] —.

1. Εἴ τις ποιήσει διαθήκην καὶ θέλει νά την χαλάσῃ, εἰ μήπου νὰ ποιήσῃ τὴν δευτέραν διαθήκην νόμιμον. Ἡ δὲ νόμιμος διαθήκη ἔτζη γίνεται : εἰς ἕνα φύλλον χαρτί, ἐνώπιον τῶν μαρτύρων, νὰ γράψῃ τὸ βούλεται, νὰ γράψῃ καὶ πᾶσα ἓν μάρτυρα τὸ ὄνομά του, νὰ ὑπογράψουσι καὶ οἱ μάρτυρες τὰ ὀνόματά τους, νὰ βουλλώνουσι τὴν διαθήκην μὲ τὰ δακτυλίδια τους, νὰ γράψῃ καὶ ὁποῦ διατίθεται τὸ ὄνομά του καὶ τὸ ὄνομα τοῦ κληρονόμου καὶ νὰ εἶναι ὁ κληρονόμος εἷς ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ καλοῦνται νὰ κληρονομήσουσιν, ἤγουν παιδία του ἢ ἀδελφός του. Ἂν γοῦν τὴν διαθήκην τοιαύτην δὲν ποιήσῃ, ἡ πρώτη νὰ μὴ δὲν ἔχει χαλασμόν, δηλονότι ἂν ποιήσῃ ἄλλην διαθήκην, νὰ χαλάσῃ τὴν πρώτην· ἀλλέως δὲν ἔχει νά την χαλάσῃ, ἢ μή που τύχει ἡ πρώτη διαθήκη, ὅτι νὰ καλῇ τινὰν ξένον εἰς κλη-

[305] *ρονομίαν καὶ τὸν δεύτερον, ὁποῦ θέλει νὰ ποιήσῃ, νὰ καλῇ συγγενήν του κληρονόμον, ὁποῦ καὶ διαθήκην ἂν δὲν ἐποίει, ἔμελλε νά τον κληρονομήσῃ, ὡς ὁ πατήρ του, ἢ παιδί του, ἢ ἀδελφόν του ἢ ἐξάδελφόν του. Ὁπόταν γοῦν ἡ πρώτη διαθήκη ποιεῖ τινὰ ξένον κληρονόμον καὶ θέλει νὰ ποιήσῃ ἄλλην διαθήκην, ὁποῦ νὰ ποιῇ τινὰ συγγενήν του κληρονόμον, χαλνᾶ ἡ πρώτη καὶ γίνεται ἡ δευτέρα, ἂν καὶ ἀπλήρωτος εἶναι ἡ δευτέρα γραφή, ὁρίζομεν, λέγει, ὅτι εἰς τὴν δευτέραν διαθήκην, ὁποῦ γίνεται εἰς συγγενῆ του, πέντε μάρτυρες νὰ ὁμώσουσι μόνον, ὅτι ἔτζη ἐβουλήθη νὰ ποιήσῃ καὶ εἶπεν το καὶ ἤρξαντο, ὅτι νὰ γράφουν τὴν διαθήκην, ἂν καὶ δὲν τὴν ἐπλήρωσεν, ἔχει τὸ βέβαιον. Εἰ δὲ τοιαύτη διαθήκη δὲν γένει ἡ δεύτερος, ἀμή, κατὰ πῶς εἶναι ἡ πρώτη εἰς ξένον, θέλει νὰ ποιήσῃ καὶ εἰς τὸν δεύτερον ξένον τινά, ὁποῦ συγγενής του δὲν εἶναι, κληρονόμον. Ἢ ἂν εἶναι ἡ πρώτη διαθήκη εἰς παιδίν του ἢ ἀδελφόν του καί, χωρὶς αἰτίαν νόμιμον, θέλει νὰ ποιήσῃ εἰς τὴν δεύτερον ξένον κληρονόμον, δὲν χαλνᾶ ἡ πρώτη διαθήκη.*

[306] *2. <Ε>ἴ τις εἶναι εἰς τὴν ὑγείαν του καὶ ποιήσῃ διαθήκην, ὕστερον δὲ ἢ ἀπὸ λύπης, ὁποῦ ἔχασεν τὰ παιδία του, ἢ χρήματα, ἢ ἐδαιμονίσθη, ἢ ἐμίσησε τὴν ζωήν του <καὶ ἐποίησε τὸν θάνατόν του>, στέργει ἡ διαθήκη, ὁποῦ ἐποίησεν. Εἰ δὲ* [2] *ἀπὸ φόβον του, ὡς κακὸν ἄνθρωπον, νὰ μὴ δὲν τὸν τιμωρήσουσιν, ἐποίησε τὸν θάνατόν του, δὲν στέργει ἡ διαθήκη, ὁποῦ ἐποίησεν.*

3. Εἴ τις κωλύσει τινά, μὴν ποιήσῃ διαθήκην, ἢ νὰ ἀλλάξῃ τὴν διαθήκην ὁποῦ ἐποίησε, νὰ ποιήσῃ ἄλλην εἰς [3] *συγγενεῖς του, ἢ ὅτι εἶναι εἰς τὴν πρώτην διαθήκην νὰ κληρονομήσῃ καὶ εἶναι γραμμένος, ἂν ἐγνωρισθῇ ὕστερον, πῶς ἐκώλυσε καὶ οὐ δὲν ἀφῆκεν νὰ γένῃ ἄλλη διαθήκη, εἴ τι ἐκέρδισεν ἀπὸ τῆς διαθήκης, ἐπέρνει τα τὸ δημόσιον.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρε' — Περὶ ἂν δὲν θέλῃ νὰ ἠξεύρουν οἱ μάρτυρες, τί γράφει ἡ διαθήκη.

1. Ἐὰν ἐκεῖνος ὁποῦ ποιήσῃ διαθήκην, δὲν θέλει νὰ ἠξεύρουσιν οἱ μάρτυρες, τί γράφει εἰς τὴν διαθήκην του, ἂς τὴν τυλίξῃ ἕως οὗ εἶναι τὰ πράγματα καὶ ἀπέκει ἂς τὴν δόσῃ τοὺς μάρτυρας ἀτός του, νὰ ὑπογράψουσιν ἔμπροσθέν του καὶ ἂς λέγῃ τοὺς μάρτυρας, ὅτι αὐτοῦ διαθήκη εἶναι, πλὴν εἰς μίαν ὥραν νὰ ὑπογράψουσιν [307] *εἰς τὴν διαθήκην οἱ μάρτυρες ὅλοι καὶ νά την βουλλώσουσιν, ἔχει τὸ βέβαιον ἂν καὶ πέντε μάρτυρες εἶναι, εἴτε εἰς τὴν διαθήκην γραμμένην, εἴτε ἄγραφον.*

2. Ἐὰν γυναίκα ἐγκαστρωμένη νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὸ λουτρόν, ὁποῦ λούγεται καὶ κάμῃ διαθήκην ἄγραφον ἔμπροσθεν εἰς ἐννέα γυναῖκες ὁποῦ εὑρεθῶσιν ἐκεῖ, εἰς τὸ λοετρόν, στέργει ἡ διαθήκη.

---

1. Παραλείπεται ἡ ἐπικεφαλίς, καθὼς καὶ ἐν τῷ πίνακι.
2. χφ. ἡ δὲν. 3. Χφ. ὡς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3. <Ἡ> διάταξις ὁρίζει, ὅτι ἀπὸ τοῦ νῦν, εἴ τις θέλει νὰ χαρίσῃ εἰς διαθήκην, ἢ χωρὶς διαθήκην, τινὰ πράγματά του, πρῶτον μὲν ἀς φυλάγῃ τὰ παιδία του· ἐὰν ἔχῃ ἢ ἕνα, ἢ δύο, ἢ τρία, ἢ τέσσαρα, τὸ τρίτον ἀπὸ τὰ πράγματά του ὅλα καὶ τότε, εἴ τινα θέλει, ἀς τὰ χαρίσῃ. Εἰ [1] δὲ ἀπὸ τέσσαρα ἔχει πλειότερα παιδία, τὰ ἡμίση νὰ φυλάγῃ ἀπὸ τὰ πράγματά του ὅλα καὶ τότε, εἴ τινα θέλει, ἀς τὰ χαρίσῃ, εἴ τι τὸν ἀπομείνῃ. Ἔπειτα δὲ ἀς ἰδῇ καί, ἂν φθάνῃ ὁ βίος ὁποῦ τὸν ἀπομένει, νὰ δόσῃ τὴν προῖκαν τῆς γυναικός του καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεάν, καὶ εἴ τι τὸν περισσεύει, ἀς τὰ χαρίσῃ. Εἴ τε δὲν τὸν περισσεύσει, ἀς ἔχουσι τὰ παιδία του τὸν τρίτον τῶν πραγμάτων αὐτοῦ. Ἤ ἀπὸ τὸ ἥμισυ τὴν προῖκαν [308] *της καὶ τὴν προγαμιαίαν δωρεὰν καὶ ἂν οὐδὲν τὸν περισσεύσῃ, νὰ μὴ δὲν στερήσῃ τὰ παιδία του ἢ τὴν γυναίκαν του τὸ δίκαιον τους, ὁποῦ εἴπαμεν ἐδῶ, καὶ νὰ χαρίζῃ ἄλλον, εἴ τε ἀπὸ τὰ δύο μερτικὰ ἢ τὸ ἥμισυ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ, ἂν δὲν φθάνῃ ἡ προίκα τῆς γυναικός του καὶ ἡ προγαμιαία δωρεά, ἀς ἐξεπέσουσι τὰ παιδία του ἀπὸ τὸ ὑποσόν τους, ἀς ξεπέσῃ καὶ ἡ γυνὴ ἀπὸ τὸν ὑποσὸν τῆς προικός της καὶ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς εἰς τὸν λογαριασμόν τους, νὰ εὔγουσι ἰσασμένοι. Τοῦτο δὲ λέγει περὶ γυναικός, ὁποῦ παιδία δὲν κάμνει μετ' ἐκείνην, ἤ, ἂν κάμῃ, χάσει τα ἀπὸ θάνατον, ζῶντας τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικός.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρς' — Περὶ πεκουλίου.

1. Τὸ πεκούλιον εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὁποῦ εἶναι ὑπεξούσιοι λέγεται, καὶ ὄχι εἰς τοὺς αὐτεξουσίους. Διὰ τοῦτο τὰ πεκούλια, ἄλλα λέγονται ἰδιόκτητα καὶ ἄλλα παγανικά. Καὶ ἰδιόκτητα μὲν λέγονται, ὅσα ἔχει τινὰς ἀπὸ τέχνη του, ἢ ἀπὸ κούρσου πολέμου, ἢ ἀπὸ ὀφφίκιόν του, ἢ ἀπὸ κληρονομίας, ἢ ἀπὸ συγγενῶν του. Παγανικὰ δὲ λέγονται, ὅσα ἔχουσι τινὲς ἀπὸ τοὺς [309] *πατέρες τους, διὰ ὑπηρεσίας τους, ἢ διὰ χρείαν τους, ἢ καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐπάρουσιν, ἀποχτήσουσι καὶ κρύψουσιν καὶ ἔχουν τα. Πολλαῖς διαφοραῖς εἶναι τοῦ παγανικοῦ καὶ ἰδιοκτήτου πεκουλίου : Πρώτη διαφορὰ εἶναι, ὅτι εἰς τὸ ἰδιόκτητόν του πεκούλιον, ὁ ὑπεξούσιος διατίθεται, εἰς δὲ τὸ παγανικὸν δὲν δύνεται, ἂν καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ λέγει τον νὰ ποιήσῃ διαθήκην. Δευτέρα διαφορὰ εἶναι, ὅτι, ἂν ἀγανακτήσῃ ὁ πατὴρ εἰς τὸν υἱόν του, ὁποῦ ἔχει ὑπεξούσιον, δύνεται νὰ πάρῃ ἀπ' αὐτὸν τὸ παγανικόν του πεκούλιον, τὸ δὲ ἰδιόκτητόν του δὲν δύνεται. Τρίτη διαφορὰ εἶναι, ὅτι ἂν χρεωστῇ τινὰς χρέος πολὺ καὶ θέλῃ νὰ πουλήσῃ παιδίν του ἢ δοῦλόν του, τὸ δὲ ἰδιόκτητον δὲν δύνεται νά το πουλήσῃ. Τετάρτη διαφορὰ εἶναι, ὅταν ἔχῃ τινὰς πολλὰ παιδία, συμβῇ καὶ ἀποθάνῃ ἀπὸ τὰ παιδία του ἕνα καὶ ἔχῃ παγανικὸν πεκούλιον, θέτει καὶ μοιράζει το μὲ τοὺς ἀδελφούς του ὅλους, τὸ δὲ ἰδιόκτητόν του ἔχει μόνος του.*

2. <Ὅ>σα πεκούλια ἀποχτήσουσιν οἱ ὑπεξούσιοι υἱοὶ ἀπὸ μακρὰν ἀποδημίαν καὶ χειμερινῆς καὶ καυσώδους ὁδοιπορίας, ἰδιόκτη[310]*τά τους εἶναι καὶ δύνονται εἰς αὐτὰ νὰ κάμουσιν, ὡσὰν θέλουσιν. Εἴ τε ἐδώκασίν τους οἱ γονεῖς των τίποτες, χρεωστοῦσιν οἱ ὑπεξούσιοι νὰ ἱκανώσουσι τοὺς πατέρας των πρῶτον καὶ εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ ἀπομείνῃ νὰ διατίθονται. Ὁμοίως καὶ ὅσα ἀποχτήσουσιν οἱ ὑπεξούσιοι ἀπὸ ὀφφίκιόν τους, ἀπὸ συμβουλήν τους, ἀπὸ πᾶσαν ἀξίαν, ἀπὸ πᾶσαν τέχνην, ἰδιόκτητα λέγονται.*

3. Πάλιν τὰ πεκούλια τετραχῶς λέγονται : ἀπροσπόριστα, παγανικά, κανστρέσια καὶ ὅσα εἶναι [2] κανστρέσια. Καὶ ἀπροσπόριστα μὲν εἶναι, ὅσα ἀπὸ μητρικὴν κληρονομίαν καὶ πάππων καὶ προπάππων καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν τῆς μητρός του, ἢ τοῦ πατρός του·

1. Χφ. ἡ. 2. Ὀρθῶς : *ὡσανεί.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ τοιαῦτα πεκούλια διακρατοῦσι τα μὲν οἱ πατέρες μόνον, τὸ δὲ νά τα ὁρίζουσιν τὰ παιδία, τὰ ὁρίζουσι. Ὁμοίως ἔχουσιν τὰ παιδία εἰς τὴν ἐξουσίαν τους τὰ πεκούλια, ὁποῦ ἔχουσιν ἀπὸ φιλοτιμίας τινός, ἢ ἀπὸ κόπον τους, ἢ ἀπὸ γυναικός τους ἀποθαμένης· εἰς αὐτὰ ὅλα τὰ πεκούλια, τὰ ἀπροσπόριστα, ὅταν ἔναι παιδία εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός τους, δὲν ἔχου[311]*σιν ἄδειαν, ὅτι νὰ διατίθενται, μήτε αὐτοί, μήτε οἱ πατέρες τους, διότι νά τα διακρατοῦσι οἱ πατέρες, ὡς γεροντότεροι καὶ συστατικώτεροι, δύνονται, τὴν δεσποτείαν δὲ οἱ παῖδες τὴν ἔχουσιν. Τὰ παγανικὰ δὲ πεκούλια λέγονται, ὅσα ἀπὸ αἰτίαν καὶ πράγματα τοῦ πατρὸς ἀποχτήσῃ ὁ υἱός, εἶναι τὰ τοιαῦτα πεκούλια ὅλα τοῦ πατρός του καὶ τὰ κρατεῖ ὁ πατὴρ καὶ ὁρίζει τα.*

4. Τὰ δὲ κανστρέσια πεκούλια εἶναι τὰ ἰδιόκτητά του, ἤγουν ὁποῦ ἀποχτήσῃ τὸ παιδὶν ἀπὸ σπαθὶν καὶ κοντάριν του, εἰς πόλεμον· αὐτὰ τὰ πεκούλια καὶ διακρατεῖ τα ὁ ὑπεξούσιος υἱὸς καὶ ὁρίζει τα, ὡσὰν θέλῃ νά τα κάμῃ.

5. Τὰ δὲ ὅσα εἶναι κανστρέσια λέγονται, ὅσα ἀποχτήσῃ ὁ υἱὸς ὁ ὑπεξούσιος ἀπὸ δωρεὰν βασιλέως, ἢ βασιλίσσης, ἢ ἀπὸ κληρονομίαν ἀδελφοῦ καὶ ἀδελφῆς, ἢ ἀπὸ ρόγαν του, ἢ ἀπὸ ὀφφίκιόν του καὶ σιτερέσια, ὁποῦ ἔλαβεν ἀπὸ πρόσταξιν βασιλέως καὶ τοῦ δημοσίου· εἰς αὐτὰ ὅλα ὁ πατὴρ οὔτε διακρατεῖ τα, οὔτε ὁρίζει τα, ἀμὴ ἔχει ἄδειαν ὁ ὑπεξούσιος νὰ διατίθεται.

[312] *ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρζ' — Περὶ διαθήκης ἐπισκόπου.*

1. Ὅσα πράγματα ποχτήσῃ ὁ ἐπίσκοπος, προτοῦ νὰ γένῃ ἐπίσκοπος, ἔχει ἐξουσίαν, ὡσὰν θέλῃ νὰ κάμῃ εἰς ἐκεῖνα : νά τα πουλῇ καὶ νά τα χαρίζῃ καὶ νά τα διατίθεται. Ὅσα δὲ πάλιν ἀποχτήσῃ ἀφ' οὗ γένῃ ἐπίσκοπος, οὔτε διατίθεται εἰς αὐτά, οὔτε χαρίζει, οὔτε πουλεῖ, εἰ μή που ἄν τον ἤλθασι ἀπὸ τοῦ πατρός του, ἢ θείου του, ἢ ἀδελφοῦ του· εἰς ἐκεῖνα, ὁποῦ τοῦ ἤλθασιν ἀπὸ συγγενείας του, ἔχει ἐξουσίαν νὰ ποιῇ εἴ τι[1] *θέλει, ἂν καὶ ἀφ' οὗ ἐγίνη ἐπίσκοπος τὸν ἤλθασιν.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρη' — Περὶ διαθήκης καλογήρου, ὅταν θέλῃ νὰ μονάσῃ.

1. Ὅστις θέλει νὰ σέβῃ εἰς τὸ μοναστῆρι, ὅτι νὰ μονάσῃ, προτοῦ νὰ σέβῃ, ἂς ποιήσῃ διαθήκην εἰς τὰ πράγματά του, εἴ τινα θέλει νὰ χαρίσῃ, ἢ νὰ ἀφήσῃ κληρονομίαν· διότι, ἀφ' οὗ σέβῃ εἰς τὸ μοναστήριον, γίνονται τὰ πράγματά του ὅλα τοῦ μοναστηρίου, ἂν καὶ ἔξω τὰ ἀφήσῃ, εἴτε κινητόν, εἴτε ἀκίνητον.

2. Καὶ ὁ ἕκτος κανὼν τῆς ἐν Τρούλλῳ ἁγίας Συνόδου λέγει, ὅτι, εἴ τις θέλει νὰ μονάσῃ, ἀρχὴ ἂς ποιήσῃ διαθήκην εἰς τὰ πράγματά του, διότι, ἀφ' οὗ γένῃ καλόγη[313]*ρος, ὅσα πράγματα ἔχει, κυριεύει τα τὸ μοναστήριον, ὁποῦ σέβῃ. Ἐὰν δὲ φανῇ, ὅτι ἔκρυψεν τίποτες ἀπὸ τὰ πράγματά του, ἐπιτιμοῦσι τον ὡς πρέπει καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ ἐκράτησεν, ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ προεστὸς τοῦ τόπου πουλεῖ τα καὶ δίδε τα*[2] *πτωχοῖς καὶ ἀπόροις· ἔτζη λέγει ὁ παλαιὸς νόμος.*

3. Ἡ δὲ πρώτη νεαρὰ κὺρ Λέοντος, ἥτις[3] *θέλει νὰ στέργῃ οὕτως, ὅτι, εἰ μὲν φανῇ εἰς τὸν καιρόν, ὁποῦ γένῃ καλόγηρος, ὅτι ἀφιέρωσε τίποτες τῇ ἐκκλησίᾳ, νὰ εἶναι εἰς τὰ ἀποχτήσεως, ὕστερον νὰ εἶναι ἡ γνώμη του ἀβίαστος καὶ κυρία, ὡσὰν προαιρεῖται, νά τα διοικεῖ. Εἰς δὲ τὴν ἀρχήν, ὁποῦ ἐγίνη καλόγηρος, τίποτες δὲν ἀφῆκεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὁποῦ ἐσέβη, τότε ποίησον τὰ πράγματά του εἰς τρία μερτικὰ καὶ ἂς ἔχῃ ἐκεῖνος τὰ δύο μερτικά, ὡσὰν θέλῃ νά τα κάμῃ καὶ τὸ ἕνα νὰ εἶναι τοῦ μοναστηρίου, ὁποῦ ἐσέβη.*

---

1. Χφ. ἤτοι. 2. Χφ. *πουλεῖται καὶ δίδοται.* 3. Χφ. *εἴ τις.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

4. Ὅστις ἔχει παιδία καὶ γένῃ καλόγηρος, δύναται, ἀφ' οὗ γένῃ καλόγηρος, νὰ μοιράζῃ τὰ πράγματά του τὰ παιδία του· ἀλήθεια, νὰ φυλάξῃ τὸ μοναστήριον, ὁποῦ ἐσέβη, τὸ τρίτον τῶν [314] *πραγμάτων αὐτοῦ. Εἴ τε διαθήκην δὲν κάμει καὶ ἀποθάνει, ἐπέρνουσι τὰ παιδία του τὸ ἕνα μερτικὸν καὶ τὰ δύο ἡ ἐκκλησία, ὁποῦ ἐσέβη.*
5. Ὅστις εὔγῃ ἀπὸ τὸ μοναστήριον, ὁποῦ κουρευθῇ, χάνει καὶ τὰ πράγματά του καὶ οὐδὲ εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ ὑπάγῃ, νά τον δεχθοῦσι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρθ' — Περὶ μὲ ποῖον τρόπον ρήγνονται αἱ διαθῆκαι.

1. Ταὶς διαθήκαις τρία πάθη ταὶς ἐνοχλεῖ : ρήξη, ἀκυρωσία καὶ ἀτέλεια. Ἄλλαι μὲν διαθῆκαι ὁποῦ ρήγνυνται, ἢ καθ' ὅλου ρήγνυνται ἢ ἐκ μέρους. Καὶ καθ' ὅλου μὲν ρήγνυνται αἱ διαθῆκαι κατὰ ἓξ τρόπους : πρῶτον γοῦν τρόπος εἶναι, ὅταν τις, ἀφ' οὗ ποιήσῃ τὴν διαθήκην, ἐπάρει τινὰ υἱὸν θετόν, μὲ ποῖον τρόπον εἴπῃς τῆς υἱοθεσίας. Δεύτερος τρόπος εἶναι, ὅτι, ἀφ' οὗ γένῃ ἡ διαθήκη, ἢ ἀφ' οὗ ἀποθάνῃ τις, γεννήσῃ ἡ γυναίκα του παιδὶ ἀπ' ἐκεῖνον, ὁποῦ συνελήφθη ζῶντός του, ἢ γεννηθῇ παιδὶ ἀπὸ υἱόν του ἢ ἔγκονόν του, ὁποῦ ἦτον ὑπεξούσιός του. Τρίτος τρόπος εἶναι, ὅταν ὁ θετὸς υἱὸς εἶναι ὑπεξούσιος καὶ οὐ δὲν τὸν ὀνομάζουσιν εἰς τὴν διαθήκην τίποτες, ὅτι νὰ κληρονομήσῃ, ἢ λε<γα>τευθῇ τίποτες. Τέταρτος [315] *τρόπος εἶναι, ὅταν γένῃ δευτέρα διαθήκη, κατὰ νόμους, ὡς το ἐγράψαμεν ὀπίσω, εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον, τὸ περὶ διαθήκης. Πέμπτος εἶναι, ὅταν γένῃ δευτέρα διαθήκη καὶ εὐγάζει τοὺς κληρονόμους, ὁποῦ μέλλει νά τον κληρονομήσουσιν, ἂν καὶ διαθήκη δὲν ποιήσῃ, ἢ γράψῃ ξένον ἄνθρωπον εἰς τὰ πράγματά του, καὶ τὴν πρώτην διαθήκην δὲν βεβαιώνῃ, τότε στέργει ἡ πρώτη καὶ ἡ δευτέρα ρήγνυται. Ἕκτος τρόπος εἶναι, ὅταν στρατιώτου υἱός, εἰς τὴν ποίησιν τῆς διαθήκης, δέν το ἤξευραν, ὅτι ἐγκαστρωμένη ἦτον ἡ μάνα του, ρήγνυται ἡ διαθήκη, διὰ τὸν υἱὸν νὰ κληρονομήσῃ. Εἰ δὲ ἤξευρέ τον ὁ πατήρ του καὶ ἐσιώπησέ τον, πῶς ἦτον ἐγκαστρωμένη ἡ μάνα του, δὲν ρήγνυται ἡ διαθήκη. Οὕτω ρήγνουνται αἱ διαθῆκαι. Ἢ, ὡς δὲν στέργουσιν καὶ σχίζουσίν τας μὲ τοὺς ἓξ τρόπους.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρι' — Λύσις περὶ τῶν ἄνωθεν, ἤγουν τῆς διαθήκης, πῶς γίνεται ἄκυρος.

1. Καὶ πρῶτος τρόπος εἶναι, ὅτι νὰ σχίσῃ τινὰς τὴν διαθήκην ἐκ μέρους, ὅταν ἡ δευτέρα διαθήκη τῆς πρώτης ἔτι λέγει, δια[316]*γορεύει, εἶναι βεβαία εἰς ὡρισμένα πράγματα, ἕτερον κληρονόμον κατασταίνει, ἀρκεῖ τὰ εἴ τι τὸν ἀφήσει, καὶ τὸ φαλκίδιον δὲν ποιεῖ, καὶ ἡ δευτέρα διαθήκη στέργει καὶ ἡ πρώτη ρήγνυται· ρήγνυται μὲν λέγεται ἐκ μέρο<υ>ς, ὡς ὅτι, εἴ τι γράφει εἰς αὐτὴν ἡ δεύτερος, ἐναντιεῖται καὶ ποιεῖ ἕτερον εἰς ὡρισμένα πράγματα κληρονόμον τῆς πρώτης ὅλα νὰ εἶναι καὶ εἰς τὸν δεύτερον γραμμένα, πλὴν ἡ δεύτερος διαθήκη εἴς τινα πράγματα σταίνει καὶ ἕτερον κληρονόμον· διὰ τοῦτο λέγεται «ἐκ μέρους», ὡς ὅτι δὲν χαλνᾶ ἡ πρώτη διαθήκη τελείως.*
2. <Ὁ> δεύτερος τρόπος εἶναι νὰ χαλάσῃ ἐκ μέρους ἡ διαθήκη, ὅταν ἔχῃ θυγατέραν ἀνύπανδρον, ἢ ἔγκονον, ἢ ἐγκόνην καὶ ἀπέκει δὲν τοὺς γράψῃ κληρονόμους, τότε μὲν ἡ διαθήκη ρήγνυται τελείως, αὕτη δέ, ἡ θυγάτηρ του, ἢ ἡ ἐγκόνη του, σεβαίνουσιν εἰς κληρονομίαν του. Καὶ εἰ μὲν εἶναι, ὅτι ἐγράφη ἡ κληρονομία εἰς ξένους ἀνθρώπους, ἐπέρνουσι τὸ ἥμισυ οἱ κληρονόμοι του καὶ τὸ ἥμισυ οἱ ξένοι, ὁποῦ ἐγράφησαν εἰς τὴν διαθήκην, εἰ δὲ ἐγράφη ἡ διαθήκη εἰς συγγενοῦς του, ἐπίσης μοιράζουσιν ὅλα.
3. Ὁ υἱὸς ὁποῦ γεννᾶται, ἂν καὶ παρὰ [317] *τὸν καιρὸν τῶν ἐννέα μηνῶν συντομώτερον γεννᾶται καὶ ἀναπνέει καὶ ὁ υἱός, ὁποῦ σχίζουσι τὴν κοιλίαν τῆς μητρός του καὶ εὐγάζουσί τον ζῶντα, ἀνατρέπει τὴν διαθήκην τοῦ πατρός, σχίζει την, ἂν οὐδέν τον ἐνθυμῆται ὁ*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πατήρ του εἰς τὴν διαθήκην, ὅτι νὰ ἔχῃ καὶ ἐκεῖνος τὸ μερτικόν του. Τὰ παιδία, ὁποῦ εἶναι ἐγκαστρωμέναις αἱ γυναῖκες, αἱ μάνες των, ὁρίζομεν, ὅτι δὲν πρέπει εἰς πᾶσαν τόπον καὶ βαθμὸν νά τα ποιοῦσιν ἀπόκληρα, ἵνα, ὅταν γεννηθῶσι, σχίσωσι τὴν διαθήκην.

4. Ἐὰν ἔχῃ[1] *παιδία μικρὰ εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ οὐ δέν τα ἐνθυμηθῇς εἰς τὴν διαθήκην σου, δὲν δύνονται, ἂν ἔλθωσιν, νὰ χαλάσωσι τὴν διαθήκην, ὁποῦ ποιήσεις· μόνον παραμυθίαν κάμνουν εἰς ἐκεῖνα ἀπὸ τὰ πράγματά σου, κατὰ πῶς ἐπῆρε πᾶσα εἷς, ὅτι νὰ ἔχουσι καὶ ἐκεῖνα.*

5. Ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ κρίνει ξένον, παρὰ τὸ παιδίν του, νά τον κληρονομήσῃ, εἶτα γυρεύσει καὶ λυπηθῇ τὸ παιδίν του, ἐξουσία ἔχει νὰ χαλάσῃ τὴν πρώτην διαθήκην καὶ ποιήσῃ δεύτερον εἰς τὸν υἱόν του, ὅτι νά τον κληρονομήσῃ.

[318] *ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρια' — Περὶ ἐπισκόπων, ὁποῦ ἀφόντις γένονται ἐπίσκοποι, ποχθοῦν πράγματα καὶ λέγουν πῶς εἶναι ἰδικά τους.*

1. Ὁ δὲ τριακοστὸς δεύτερος τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου λέγει, ὅτι, ὅσοι ἐνδεεῖς ἐγίνοντο ἐπίσκοποι, εἶτα, μετὰ τὴν χειροτονίαν, ἀπόχτησαν καὶ χωράφια καὶ κήπους καὶ ἐργαστήρια καὶ μύλους, φανερὸν εἶναι, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς τὸ εἰσόδημα τὰ ἀπόχτησαν καὶ δὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν εἰς τὸν θάνατόν τους, τινά τους συγγενῆ νά τα ἀφήνουσι, ἀλλὰ μόνον τῇ ἐκκλησίᾳ, ὁποῦ ἀπ' ἐκείνης τὰ δίκαια ἀπόχτησαν. Εἴτε ἀφήνουσι τινά τους συγγενῆ τίποτες καὶ ὁποῦ τὰ ἀφήσῃ καὶ ὁποῦ τὰ ἐπάρῃ, ἱερόσυλος εἶναι. Ἐὰν δὲ ἀπόχτησαν πράγματα ἀπὸ δωρεάν, ἢ λεγάτα τινὸς ἀνθρώπου, ἢ ἀπὸ κληρονομίας τῶν συγγενῶν τους, πρέπει νὰ κάμουσι καὶ τὴν ἐκκλησίαν μερτικόν· εἰ δὲ ὑπέσχοντο, εἶτα οὐ δίδουσιν, ἔστωσαν καθῃρημένοι. Ἐὰν δὲ ἔδωκεν αὐτοὺς τινὰς ἄσπρα ἢ εἶδος, νὰ ἀγοράσουσιν αἰχμάλωτα ἢ νὰ μπαλώσουσι ἐκκλησίαν, δίκαιον οὐ δὲν εἶναι νὰ κάμῃ ἀπ' ἐκεῖνα τὴν ἐπισκοπὴν μερτικόν, ἀμὴ εἰς τόπους, ὁποῦ ἀφήκασιν οἱ δεδωκότες τὰ ἄσπρα, εἰς αἰχμά[319]*λωτα καὶ ἐκκλησιῶν οἰκοδομάς.*

2. Ἡ δὲ τριακοστὴ πρώτη Ἰουστινιανοῦ νεαρὰ λέγει, ὅτι οἱ ἐπίσκοποι, ὅσα πράγματα ἀποχτήσουσιν ἀπὸ δίκαια τῆς ἐκκλησίας καὶ εἰσοδήματα, δηλονότι ἀφοῦ γένουσιν ἐπίσκοποι, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ἢ ἀπὸ ζώων, εἰς τοὺς συγγενεῖς τους, ἢ εἰς ἄλλους τινὰς νὰ μὴ δέν τα δίδωσιν, ἀμὴ μόνον εἰς αἰχμάλωτα καὶ εἰς πτωχοὺς καὶ εἰς ἄλλους ὀρθοδόξους εὐσεβεῖς καὶ ἐνδεεῖς· καὶ ὅσα περισσεύσουσι μετὰ τὸν θάνατόν τους, ἡ ἐκκλησία νά τον κληρονομῇ. Εἰς ἐκεῖνα[2] *μόνον ἔχουσι ἄδεια νὰ λεγατεύουσι καὶ νὰ χαρίζουσι τοὺς συγγενεῖς των, εἰς ὅσα εἶχασι καὶ προτοῦ νὰ γένουσιν ἐπίσκοποι. Ἀπὸ τῶν τῆς ἐκκλησίας εἰσοδημάτων, ἄλλος τινὰς δέν τα ὁρίζει, μόνον ἡ ἐκκλησία· καὶ αὐτά, ὅταν τα ἐξοδιάζει εἰς αἰχμάλωτα καὶ εἰς ἐκκλησιῶν οἰκοδομὰς καὶ εἰς πένητας, ἡ ἐκκλησία δέν τους ἐμποδίζει, προηγουμένως ἵνα μὴ λείψῃ τὴν ἐπισκοπὴν τὰ ἀναγκαῖα της καὶ ἀφ' οὗ πάλιν γένουσιν ἐπίσκοποι, ὅσα ἀποχτήσουσιν ἀπὸ συγγενεῖς τους, εἰς τοιαύτην τάξιν νά τα ἐξο*[320]*διάζουσιν.*

3. Ὁμοίως καὶ οἱ ἡγούμενοι τῶν μοναστηρίων καὶ οἱ διοικηταὶ νὰ κάμουσιν.

4. Ἐὰν δὲ ἐπίσκοπος ἢ κληρικός[3]*, χωρὶς διαθήκης, ἀποθάνῃ, εἴ τι*[4] *ἔχουσιν πράγματα, ἡ ἐκκλησία, ὁποῦ ἐχειροτονήθησαν, τὰ κληρονομεῖ.*

5. Διαθήκη λέγεται τὸ δίκαιον θέλημα τοῦ ἀνθρώπου, ὁποῦ θέλει νὰ γένῃ μετὰ τὸν θάνα-

---

1. Ὀρθῶς : *ἔχης.* 2. Χφ. *ἐκείνας.* 3. Ἐν *τῇ ὥρᾳ* : *Γίνωσκε γραφὴν διὰ τοὺς καλογήρους, ὁποῦ ἀπεθνήσκου εἰς τὸν κόσμον· μᾶλλον καὶ διὰ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἀτέκνους.*
4. Χφ. *ἤτοι.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τόν του, εἰς τοῦτα τὰ πράγματα, δηλονότι καὶ νὰ γράψῃ εἰς τὸ χαρτί, μετὰ μαρτύρων, ὁποῦ θέλει νὰ κάμῃ διαθήκην, ἐὰν καὶ ἀσθενῇ, ἀμὴ κάμνει χρεία νὰ εἶναι ὁ νοῦς του στερεωμένος, νὰ μὴ εἶναι σαλευμένος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριβ' — Περὶ εἰς πόσους χρόνους κάμνει ὁ ἄνδρας ἢ ἡ γυναίκα διαθήκη, καὶ ἄλλα τινά.

1. Ὁ ἄνδρας, ἀφ' οὗ πληρώσῃ τοὺς ιδ' χρόνους καὶ γένῃ ιε', τότε κάμνει διαθήκην εἰς τὰ πράγματά του, ἡ δὲ γυνὴ ἀφ' οὗ πατήσῃ τοὺς ιγ' χρόνους.

2. Ἐὰν ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ δόσουσι τὸ παιδίν τους εἰς γάμον, εἴτε ἀρσενικόν, εἴτε θηλυκόν, εἰ [1] καὶ συμβῇ νὰ ἀποθάνῃ, δὲν ἔχει ἐξουσίαν τὸ παιδὶ νὰ κάμῃ διαθήκην εἰς τὴν προίκαν του, ἕως οὗ νὰ ζοῦσιν οἱ γονεῖς του. Ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ, τὸ παιδί, ὁποῦ ἀρρωστεῖ, ποιεῖ διαθήκην, ἵνα [321] *γένουσι τὰ πράγματα ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀποθανόντος γονέως αὐτοῦ, ὅ τε ἐκεῖνος, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ πατρός του.*

3. Οὔτε ὁ δαιμονιζόμενος, οὔτε ὁ ἄσωτος δύναται νὰ κάμῃ διαθήκη, ἀμὴ βωβὸς καὶ κωφός, ὅταν εἶναι μὲ τὸν νοῦν τους, ποιοῦσι διαθήκην.

4. Ἡ ὑστερινὴ διαθήκη, ὅταν εἶναι τελεία, χαλνᾶ τὴν πρώτην.

5. Νὰ μὴ δὲν χαλάσῃ διαθήκη, ἂν περάσουν καὶ δέκα χρόνοι. Μόνον ὅταν γένῃ ἄλλη, τελεία, καὶ διαλαμβάνει περὶ πάντων, εἰς ἑπτά, ἢ πέντε μάρτυρας.

6. Ὅταν ἀποθνήσκῃ τὶς καὶ κάμῃ διαθήκην εἰς ἑπτὰ μάρτυρας καὶ ὁμώσῃ, ὅτι ἄλλον τίποτες δὲν ἔχει, εἰ μὴ μόνον, ὅσον ἔγραψεν εἰς τὴν διαθήκην, δὲν ἔχει ἄδεια ὁ κληρονόμος νὰ ἐρευνᾷ καὶ νὰ ζητᾷ ὅρκον τοὺς μάρτυρας, ὁποῦ εὑρέθησαν εἰς τὴν διαθήκην· καὶ χωρὶς τὸ θέλημά του νὰ στέργῃ, ὅτι ἔγραψεν ὁ συγγενὴς μεθ' ὅρκου.

7. Γίνεται καὶ ἄγραφος διαθήκη, ὅταν ἑπτὰ μάρτυρες, τὸ ὀλιγώτερον, μαρτυρήσουσιν.

8. Ὁποῦ γράψῃ τὴν διαθήκην, καλῶς μαρτυρεῖ δι' αὐτήν, ἢ εἴ τι [2] γράφει εἰς αὐτήν.

9. Ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ τὸν δόσουν θανάσιμον πληγὴν εἰς τὸν πόλεμον καὶ ὁ ἄνθρωπος, ὁποῦ περπατεῖ εἰς τὴν στράταν καὶ ἐγγίσει του ὁ θάνατος, καὶ εἰς δύο πρόσωπα, διὰ τὴν ἀνάγκην του, κάμνει διαθήκην.

10. Ἡ δὲ νεαρὰ [3] τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ [322] *λέγει, ὅτι νὰ ὁρίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς πᾶσαν χώραν καὶ κάστρον, ὅσαι διαθῆκαι γένουσιν ἀπαίδευτοι καὶ δύο ἠξεύρουσιν, ποῦ εἶναι τὸ ἀληθές, ὅτι νὰ γένῃ, ἡ διαθήκη νὰ ἔχῃ τὸ βέβαιον· μόνον οἱ μάρτυρες νὰ εἶναι ἀξιόπιστοι καὶ ἂν οὐχ εὑρεθοῦσιν ἑπτὰ ἢ πέντε μάρτυρες, ἂς εἶναι καὶ τρεῖς, καὶ τινὰς μὴν τὴν χαλάσῃ καὶ αὐτὴν τὴν διαθήκην.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριγ' — Περὶ κληρικῶν, ὁποῦ σεβαίνουσιν εἰς κοσμικὰς ὑπηρεσίαις.

1. Εἰ [4] τῶν κληρικῶν, ὁποῦ σεβαίνουσιν εἰς κοσμικὰ πράγματα, ἐγράψαμεν εἰς δέκατον τρίτον κεφάλαιον τοῦ τίτλου. Ἰδοῦ γράφομεν ἐδῶ καὶ τὴν ἑρμηνείαν ἐτούτην [5], ὁποῦ ἐγίνη εἰς τὴν ὀγδόην ἡμέραν τοῦ δεκεμβρίου μηνός, τῆς ἕκτης ἰνδικτιῶνος καὶ ἐβουλλώθη ὑπὸ τῆς Συνόδου, εἰς τὴν ἐφημερίαν τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κυροῦ Ἰωάννου, ὁποῦ ἐγίνη, νὰ μὴ δὲν συνηγοροῦσιν, ἤγουν νὰ μὴ δὲν κρίνωνται οἱ ἱερεῖς εἰς τοὺς κοσμικούς, εἰς κοσμικὰ ὑπηρετήματα. Καὶ ἡ δύναμις τοῦ Σημειώματος τοῦ ἁγιωτάτου πατριάρχου κὺρ Μιχαήλ, τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων, ὁποῦ κωλύει καὶ τοὺς ἀναγνῶστας, ἤγουν κανονάρχους καὶ τοὺς ὑποδιακόνους καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ σεβαίνουσιν εἰς κοσμικὰς φροντίδας καὶ ὀφφίκια.

---

1. Τὸ χφ. ἔχει ἤ.
2. Τὸ χφ. ἔχει ἤτοι.
3. Ἡ 43η.
4. Ὀρθῶς *Περὶ*.
5. Βαλσαμῶνος, Σχόλιον εἰς ΙΣ' κανόνα συνόδου Καρθαγένης, ἐν Ράλλη – Ποτλῇ, Σύντ. 3 σ. 344.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐπειδὴ ὁ κανὼν οὕτως ὁρίζει, τοὺς ἱερωμένους ἀπὸ τὰ κοσμικὰ [323] *ὑπηρετήματα νὰ ἀπέχουν, ἐζητήθη πολλάκις, ποῖα εἶναι τὰ κοσμικὰ ὑπηρετήματα, ὁποῦ κωλύουν τοὺς ἱερεῖς καὶ εἶπον τινὲς ὅτι τὸ πορνοβοσκεῖν, τὸ νὰ εἶναι κάπηλας τοῦ κρασίου, τὸ νὰ εἶναι τελώνης, ἤγουν κουμμερκιάρης* [1]. *Ὁ δὲ ἁγιώτατος πατριάρχης κὺρ Λουκᾶς* [2], *καὶ τὰ μυρεψικὰ ἐργαστήρια καὶ τοὺς λουτροὺς καὶ τὸ νὰ εἶναι ἀρχὴ ἰατρός, δὲν ἀφήνει τοὺς ἱερωμένους· οὐδὲ νὰ δανείζουσι, οὐδὲ νὰ βαστοῦσιν κοσμικὰ φορέματα, οὐδ' ἐζούρα νὰ πέρνουσιν, ὁποῦ νὰ δόσουν σιτάρι ἢ ἄλλον.*

2. Μηνὶ δεκεμβρίῳ, ἰνδικτιῶνος ἕκτης, ἡμέρᾳ Κυριακῇ, ἐξεφωνήθη τοὺς ἱερωμένους εἰς κοσμικὰ πράγματα νὰ μὴ δὲν πλέκονται, μηδὲ νὰ γίνωνται λαλάδες τῶν μικρῶν παιδίων τῶν ἀρχόντων, μηδὲ νὰ γίνωνται προνοηταὶ καὶ διοικηταὶ εἰς τὰ σπίτια τῶν ἀρχόντων καὶ κτημάτων, μηδὲ νὰ γίνωνται γειτονάρχαι ἢ πρωτόγεροι, μηδὲ τίποτες ἄλλον κοσμικὸν ὑπηρέτημα νὰ μετέρχωνται τὸ καθόλου.

3. Μήτε δέν το ἀφήνουσιν, καθῃρημένοι νὰ εἶναι. Μηδὲ νὰ γένῃ ἐντολεὺς τῆς κρίσεως, ἤγουν νὰ μὴν σταθῇ εἰς κρίσιν μετὰ σοῦ, ἀντὶς τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ σύρνεις ἐσὺ εἰς τὴν κρίσιν, νὰ κριθῇ. Πᾶσι οὖν τοῖς ἱερωμένοις παραγγέλλομεν, ἀπὸ πᾶσα ὑπηρέτημα [324] *κακόν, ἤγουν κοσμικόν, νὰ ἀπέχουσιν. Ἤ, ἂν οὐ δὲν πείθωνται, ἀμὴ κάμνουν τὰ θελήματά τους καὶ σεβαίνουσιν εἰς ἕνα ἀπὸ τοῦτα, ὁποῦ ἠριθμήσαμεν, νὰ εἶναι ἀφωρισμένοι. Ἐκ τῆς ἐμῆς μετριότητος καὶ ἐκ τῆς Συνόδου τῶν ἁγίων Πατέρων τὸ Σημείωμα τοῦ πατριάρχου Ἰωάννου γράφει ἔτζη.*

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ρωδ' — Περὶ ἐπισκόπου, ὁποῦ δυναστεύει ἄλλον ἐπίσκοπον καὶ πάρῃ του χώρα.

1. Ὁ δὲ ἑκατοστὸς εἰκοστὸς κανὼν τῆς Καρθαγένης Συνόδου λέγει, ὅτι οὐδένας πρέπει μὲ δυναστείαν ὁ ἐπίσκοπος νὰ ἐπάρῃ ἀπὸ ἄλλον ἐπίσκοπον χωρίον, νὰ λέγῃ ὅτι ἐδικόν μου εἶναι, θέλεις μὲ τὸ θέλημα τῶν χωρικῶν, θέλεις χωρὶς τὸ θέλημά τους· ἀμὴ νὰ λαλήσουν ἄλλους πλησίον δύο ἐπισκόπους, ὁποῦ εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας καὶ ἐκεῖνοι νὰ ἰδοῦσι, νὰ διακρίνουσιν ὡσὰν εἶναι τὸ δίκαιον. Ἐὰν δὲ μόνος του, χωρὶς κρίσιν δύο ἐπισκόπων, δυναστεύσῃ καὶ ἐπάρῃ το, ἐὰν καὶ ἐδικόν του ἦτον, νά τον λείπῃ. Καὶ ὄχι μόνον ἔτζη, ἀμὴ καὶ ἀφ' οὗ μαζωχθοῦσιν οἱ ἐπίσκοποι νά τους κρίνουσι, δὲν καρτερέσῃ, νὰ ἰδῇ τὸ τέλος, πῶς θέλουσιν διακρίνει οἱ ἐπίσκοποι, ἀμὴ δοκιμάζει νὰ ἁρπάξῃ τὸ χωρίον, ἢ μετόχιον, ἐὰν προβάλλεται, ὅτι καὶ γράμ[325]*ματα ἔχει τοῦ μητροπολίτου, ὅτι νά το ἐπάρῃ, μή το ἐπάρει, ἀμὴ ἂς τον λείπῃ. Ἐὰν φανῇ, ὅτι καὶ ἐδικόν του εἶναι, εἴτε γράμματα ἔχει τοῦ ἐπισκόπου ἰδιόχειρα* [3], *ὁποῦ ἐκράτει τὸ χωρίον καὶ λέγασιν, ὅτι αὐτουνοῦ εἶναι, ὁποῦ το ζητᾷ καὶ χωρὶς κρίσιν μή το ἐπάρῃς, ἀμὴ ἄλλη ἐξέτασις καὶ μαρτυρίας νὰ λείπουσιν καὶ οἱ ἐπίσκοποι νά τον ὁρίσουσιν νά το ἔχῃ. Κριτὰς δὲ τούτου τοῦ πράγματος ἢ τὸν μητροπολίτην τους ἂς κάμουσιν, ἢ εἷς τινας τὸν φανῇ.*

2. Ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἐπίσκοπος ἀνάξιος καὶ δὲν διοικεῖ τὰ τῆς ἐκκλησίας του ἀπὸ ἀμέλειάν του καὶ ἀτυχίαν του καὶ πάρουσιν ἄλλοι ἐπίσκοποι ἀπὸ τὰ χωρία του, εἴ τις γένει κατα-πόδου ἐκεῖνον, ἔχει ἐξουσία νὰ γυρεύῃ τὸ τῆς ἐκκλησίας του χωρίον ἐκεῖ νά το ἐπάρῃ, ἐὰν καὶ γράμματα ἔκαμεν ὁ ἀμελὴς καὶ ἀνάξιος, ὅτι δὲν εἶναι ἐδικόν του, ἀμὴ ἐκεινοῦ, ὁποῦ το κρατεῖ καὶ ἐὰν καὶ χρόνοι πολλοὶ ἐπέρασαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριε' — Περὶ ἱερέων καὶ καλογήρων, ὅτι ὅταν ἔχουν σύγχυσιν εἷς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, εἰς τὸν ἐπίσκοπον νὰ κρένωνται καὶ ὄχι εἰς κοσμικὸν κριτήριον.

---

1. Τὸ χφ. *κουρμεκιάρης*.
2. Ματθαίου Βλαστάρη, Σύντ. Κ λβ'.
3. Τὸ χφ. *εἰκιόχειρα*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1. Ὁ δὲ ἕνατος κανὼν τῆς τετάρτης συνόδου λέγει τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς καλογέρους, ὁποῦ ἔχουσιν ἐπ᾽ ἀλλήλων ὑποθέσεις [326] *εἰς τὸν ἐπίσκοπόν τους νὰ κρίνωνται καὶ οὐχὶ εἰς τὸ κοσμικὸν κριτήριον, ὅτι ὑβρίζει τὸν ἐπίσκοπόν του, ὅτι εἰς τὴν γνώμην τοῦ ἐπισκόπου εἶναι, ὅτι νά τον ἀφήσῃ νὰ κριθῇ ὁποῦ νά τον ἀρέσῃ καὶ τὸν ὑποθεσιάρην καὶ τὸν κρινόμενον. Ἐὰν δὲ ὁ εἷς θέλει νὰ κριθῇ εἰς τὸν ἐπίσκοπον καὶ ὁ ἕτερος εἰς κοσμικὸν κριτήριον, νικᾷ τοῦ ἐπισκόπου ἡ κρίσις καὶ ἔρχεται, χωρὶς τὸ θέλημά του, καὶ ὁ ἄλλος. Εἴ*[1] *τις δὲ κριθῇ ἔξω ἀπὸ τοῦτο, ὁποῦ ὁρίζομεν, νὰ εἶναι ὁ κληρικὸς καθῃρημένος καὶ ὁ μοναχὸς ἀφωρισμένος. Ἐὰν δὲ ἔχῃ ὁ κληρικὸς ὑπόθεσιν μὲ τὸν κληρικὸν ἢ μὲ τὸν κοσμικόν, εἰς τὸν ἐπίσκοπον ἂς κριθοῦν. Ἐὰν δὲ ἔχῃ μὲ τὸν ἐπίσκοπον, ἂς τὸν κρίνῃ ὁ μητροπολίτης τους. Ἐὰν δὲ ἔχῃ ὁ κληρικός, ἢ ὁ ἐπίσκοπος, μὲ τὸν μητροπολίτην τους νὰ κριθοῦσι, ἂς κριθοῦσι εἰς τὸν ἔξαρχον τοῦ πατριάρχου, ἢ εἰς αὐτὸν τὸν πατριάρχην.*

2. Ὁ κληρικός, ἂν εἶναι ὅποιος καὶ ἂν εἶναι, λέγει τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου κανὼν πέντε καὶ δέκατος, λέγει ὅλους τοὺς ἱερωμένους καὶ μοναχούς, θέλεις διὰ φταισίματα, θέλεις διὰ χρήματα, εἰς τὸν ἐπίσκοπόν τους νὰ κρένουνται. Ἐὰν δὲ καταφρονήσῃ τινὰς ἀπ᾽ αὐτουνοὺς τὸν ἐπίσκοπόν του καὶ ὑπάγῃ εἰς κοσμικὸν κριτήριον, κληρικὸς ἂν εἶναι, νὰ εἶναι καθῃρημένος, εἰ δὲ μοναχὸς νὰ εἶναι ἀφωρισμέ[327]*νος, ἢ λαϊκὸς ἂν ἔχῃ καὶ δίκαιον, χάνει το. Ἐὰν ἐπίσκοπος κρίνῃ κρίσιν καὶ οἱ ὑποθεσιαρέοι δὲν τοὺς ἀρέθῃ καὶ πάσι εἰς τὸν μητροπολίτην τους, ἢ ἔξαρχον, ἢ εἰς τὸν πατριάρχην, νὰ κριθοῦσι καὶ ἀνατρέψῃ τὴν κρίσιν τοῦ ἐπισκόπου, δὲν πρέπει νὰ πειραχθῇ τὸ καθ᾽ ὅλου ὁ ἐπίσκοπος, ὁποῦ ἔκρινε πρῶτα τὴν κρίσιν. Εἰ δὲ φανῇ, ὅτι ἐπῆρε δῶρα ὁ ἐπίσκοπος καὶ ἐπαράκρινε ἢ διὰ ἔχθραν τοῦ ἑνοῦ μέρους ἐπαράκρινε, ἢ διὰ φιλίαν, πρέπει νὰ παιδεύεται.*

3. Ἐὰν δὲ οἱ δύο ἐπίσκοποι, ὁποῦ ἔχουσι νὰ κριθοῦσι, θελήσουσι νὰ κριθοῦν εἷς τινας μικροτέρους καὶ ὀλιγωτέρους, ἀπὸ δώδεκα ἐπισκόπους καὶ ἓξ εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ τρεῖς εἰς τοὺς διακόνους. Ὁποῦ εἶναι μεγαλοτέρα κρίσις ὁποῦ καταδικασθῇ, δὲν δύνεται νὰ ζητᾷ πάλιν νὰ ἐξανακρίνεται. Πρέπει δὲ τοὺς κληρικοὺς νὰ κάμνουσιν αἱρετοὺς κριτὰς πάλιν ἱερωμένους καὶ ὄχι κοσμικούς. Εἴ τε πάλιν ὑπάσιν εἰς κοσμικὸν νὰ κριθοῦν, νὰ εἶναι καθῃρημένοι.

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ριϛ'⟩ — Δύο κρένονται καὶ ὁ ἕνας ἔχει βοηθούς, ὁ ἄλλος ἠμπορεῖ νὰ κρεμάσῃ τὴν κρίσιν, ὅταν θέλῃ νὰ κριθῇ.

1. Ὁ δὲ ἑκατοστὸς τέταρτος κανὼν Συνόδου Καρθαγένης λέγει, ἂν κρίνωνται δύο τινὲς καὶ ὁ ἕνας φοβᾶται τοῦ λαοῦ τὴν ἐπανάστασιν, ὁποῦ βοηθᾶ τοῦ ἀντίδικός του καὶ εἰπῇ ὅτι [328] *δὲν θέλω εἰς τὸν τόπον τοῦτον νὰ κριθῶ, ἀμὴ εἰς ἄλλον, ὅτι μὲ δυναστεύει ὁ λαὸς ἐδῶ, μάρτυρας οὐ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ φέρω, ἂς ἔχῃ ἄδεια νὰ διαλέξῃ τόπον ἐκεῖ πλησίαν καὶ ὄχι μακρὰ καὶ ἐκεῖ νὰ ἐξεταχθῇ ἡ ὑπόθεσις· ἂς ἔχῃ γοῦν ἄδειαν τὸ πολὺ ἕως ἡμερῶν δύο στράτα τὸ διάστημα καὶ ὄχι πλέον.*

⟨ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ⟩ ριζ' — Περὶ ἀνθρώπου, ὁποῦ κριθῇ εἰς ἐπίσκοπον καὶ δέν τον ἀρέσῃ ἡ κρίσις.

1. Ἕνας ἄνθρωπος ὁποῦ κριθῇ εἰς ἐπίσκοπον καὶ ἀνάμεσα δέκα ἡμερῶν εἴπῃ, ὅτι δὲν ἐκρίθηκα καλά, τοῦ τόπου ὁ ἄρχων ἂς τοὺς κρίνῃ, ὥσπερ καὶ ὁ ἐπίσκοπος τοὺς ἔκρινε· πλέον δὲν ἐξανακρένεται. Εἰ δὲ κρίνει τον ἀλλέως, παροῦ τὸν ἔκρινεν ὁ ἐπίσκοπος, πάλιν ἐξανακρίνεται, κατὰ νόμους.

2. ⟨Ἐ⟩ὰν κρίνῃ τινὰν ὁ ἐπίσκοπος μὲ ὁρισμὸν τοῦ βασιλέως, ἢ τοῦ ἄρχοντος τοῦ τόπου

---

1. Τὸ χφ. ἤτις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ δὲν ἀρέσῃ ἡ κρίσις του, ὁποῦ τὸν ὥρισε νά τον κρίνῃ, ἂς τὸν ἐξανακρίνῃ. Ἐὰν δὲ εἶναι ἡ κρίσις ἐκκλησιαστική, οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πολῖται εἰς τὴν μέσην νὰ σεβαίνουσιν, ἀμὴ οἱ ἐπίσκοποι καὶ ὁ πατριάρχης νά τους κρένῃ.

3. Τοῦ πατριάρχου τὸ κριτήριον, ὅτι κρίνει δὲν ἐξανακρένεται ἀπὸ ἄλλον, ἀλλὰ πάλιν ὁ πατριάρχης τὸ ἐξανακρένει. Ὅστις εἶναι μικρότερος τῶν δώδεκα χρονῶν, ‹δὲν› δύναται νὰ γένῃ κριτής.

4. Μηδὲ ἕνας ὁ[329]ποῦ νὰ ἔχῃ ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον, ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, λέγομεν, νὰ κρίνεται εἰς κοσμικὰ κριτήρια.

5. Ἐὰν τραβίξῃ τινὰς ἄνθρωπον ὁποῦ ἔχει ὀφφίκιον ἐκκλησιαστικὸν εἰς τὸν κοσμικὸν κριτὴν καὶ στανέῳ του κριθῇ, εἰ καὶ δίκαιον ἔχει ὁ κοσμικός, χάνει το καὶ δέρνουν τον καὶ ζημιώνουσίν τον. Ἐὰν δὲ μὲ τὸ θέλημά του ὁ κληρικὸς ὑπάγῃ εἰς τὸ κοσμικὸν δικαστήριον, χάνει καὶ τὸ δίκαιόν του καὶ παιδεύεται κατὰ κανόνας, ἤγουν καθαιρεῖται τελείως.

6. Ἡ δὲ τοῦ κυροῦ Ἀλεξίου βασιλέως νεαρὰ λέγει, ὅτι δύο τινὲς θέλουσι νὰ κριθῇ καὶ ὁ ἕνας εἶναι κοσμικὸς καὶ ὁ ἄλλος κληρικός· ὁ κοσμικός, καὶ στανέῳ του, νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸν ἐπίσκοπον νὰ κριθῇ μὲ τὸν κοσμικὸν ἱερέα.

‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ› ριη΄—Περὶ κρίσης ἐκκλησιαστικῆς διὰ ἀμπέλι, ἢ χωράφι καὶ διὰ πᾶσα πρᾶγμα.

1. Πᾶσα ἀγωγή, ὁποῦ ἔχει τινὰς νὰ ἐγκαλῇ, διὰ ἐκκλησίας δίκαιον, θέλεις ἀμπέλιν, ἢ χωράφιν, ἢ κῆπον, ἢ ἐργαστήριον, ἢ σπίτιν, ἢ ἄλλον τίποτες εἶδος, κινητὸν ἢ ἀκίνητον, ἀνάμεσα σαράντα χρόνους ἔχει ἄδεια νά το γυρεύῃ. Εἰ δὲ περάσουσιν οἱ σαράντα χρόνοι καὶ τίποτες δὲν εἴπῃ, πλέον δὲν ἔχει ἄδεια νὰ ζητᾷ κρίσιν, διὰ τὸ εἶδος τῆς ἐκκλησίας, ἐπειδὴ ἐκλείσθη ὁ χρόνος.

[331] ‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ› ριθ΄—Περὶ ὑποθέσεων, ὅτι ἐξανακρένονται ἐξόχως, μόνον τοῦ πατριάρχου δὲν ἐξανακρένεται, καὶ ἄλλα τινά.

1. Πᾶσα ὑπόθεσις, χωρὶς ἐκείναις ὁποῦ ἔκρινεν ὁ πατριάρχης, ὑπόκειται νὰ ἐξανακριθῇ, ὄχι μία, ἀλλὰ καὶ δύο καὶ ὅταν ὁρίσῃ ὁ ἄρχων, ἤγουν ὁ κριτής. νὰ ἐπάρῃς τὸ ἐδικόν σου. Εἰ δὲ ἐπάρεις το χωρὶς κρίσιν, χάνεις, ἂν ἔχῃς καὶ δίκαιον.

2. Ὅσα κριθοῦσι κακῶς, οὔτε νόμος, οὔτε χρόνος, οὔτε συνήθεια βεβαιώνει.

3. Ὁρίζομεν νὰ μὴ δὲν ἔχῃ κανεὶς ἄδειαν τοῦ ἀποθανόντος τοὺς γονεῖς, ἢ τὴν γυναῖκά του, ἢ τὰ παιδία του, ἢ τοὺς ἐπιτρόπους του, ἢ τοὺς ἐγγυητάς του, προτοῦ νὰ διαβοῦσιν αἱ ἐννέα ἡμέραι τῆς λύπης, ὅτι νά τους πειράζῃ, ἢ νά τους ἐνοχλῇ, ἢ νά τους σύρνῃ εἰς κρίσιν, θέλεις διὰ χρέος τοῦ ἀπεθαμένου καὶ δίκαιον ἂν ἔχῃ, χάνει το. Ἐὰν δὲ φανῇ, ὅτι ἐσυκοφάντει τὸν ἀποθαμένον καὶ ἐζήτα τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθαμένου πράγματα ὁποῦ οὐκ ἐχρεώστει ὁ ἀποθανῶν, λέγομεν, ὅσον εἶναι ὁποῦ ἐζήτα ἄδικα, νὰ δόσῃ ἀπὸ μέρος του τόπον τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθαμένου. Ἀφ᾽ οὗ γοῦν παρέλθουσιν αἱ ἐννέα ἡμέραι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀποθανόντος, εἴ τις ἔχει ὑπόθεσιν, ἂς τὴν γυρεύῃ.

‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ› ρκ΄ — Περὶ αἱρετοῦ κριτοῦ. Τί εἶναι.

[331]. *1. Ὁ δὲ αἱρετὸς κριτὴς γίνεται οὕτως [1] : εἰ [2] ὡς ἐγὼ καὶ σὺ ἔχομεν νὰ κριθοῦμεν καὶ δὲν μᾶς ἀρέσει, οὐδὲ τοῦ μητροπολίτου μας ἡ κρίσις, οὐδὲ τοῦ κοσμικοῦ κριτοῦ, οὐδὲ τοῦ βασιλέως, οὐδὲ τοῦ πατριάρχου, ἀμὴ λέγομεν, ὅτι ἕνα ἀπὸ τὸ κοινόν, ἂς μᾶς κρίνῃ. Καὶ τότε ὑπάγομεν εἰς ἕναν ἄνθρωπον καὶ λέγομέν του, ὅτι τὴν ὀδεῖνα ὑπόθεσιν ἔχομεν καὶ εἴ τι μᾶς εἰπῇς ἐσύ, στέργομέν το. Ὅτι οὗτος λέγεται αἱρετὸς κριτὴς καὶ ὁρίζει ὁ*

1. Τὸ χφ. ἔχει οὗτος. 2. Τὸ χφ. ἔχει ἡ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐνηκοστὸς ἕκτος τῆς ἐν Καθαργένῃ Συνόδου κανών, ὅτι εἴ τι ἀποφασίσει ὁ αἱρετὸς κριτής, ‹εἴ τε δίκαια› εἴ τε ἄδικα, τινὰς δέν το χαλνᾶ, οὔτε ὁ πατριάρχης, οὔ‹τε› ὁ βασιλεύς. Μόνον νὰ μὴ δὲν φανῇ ὁ αἱρετὸς κριτής, ὅτι διὰ πρόσωπον ἢ φιλίαν τοῦ ἑνός, ἢ ἔχθραν, ἔκρινε τὸ ἄδικον· τότε γὰρ ἐξανακρίνεται καὶ τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ ἡ ἀπόφασις.

2. Ὁμοίως λέγει καὶ ὁ ἑκατοστὸς εἰκοστὸς δεύτερος τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου κανών· καὶ ὅποιος δέν τον πείθεται, νὰ ἔναι ἀφωρισμένος.

3. Ἐὰν εἶναι δύο αἱρετοὶ κριταὶ καὶ λέγει ὁ ἕνας ἀλλέως καὶ ὁ ἄλλος ἀλλέως, ἀναγκάζονται νὰ κάμουσι καὶ ἄλλον ἕναν αἱρετὸν κριτὴν καὶ εἴ τι εἴπωσιν οἱ δύο, στέργει καὶ ὄχι τοῦ ἑνός.

4. Δὲν γίνεται αἱρετὸς κριτής, ἐὰν ὁμώ[332]σουσι μόνον ἐκεῖνοι, ὁποῦ θέλουσι νὰ κριθοῦσι, ὅτι νὰ στέρξουσι τὴν κρίσιν τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ, νὰ ζημιώνεται καὶ τόσα, ἤγουν ρ΄ ἄσπρα, ἢ σ΄, ἐὰν οὐ δὲν εἶναι, ὅτι νὰ παιδεύεται, ὁποῦ δὲν στέρξει τὴν κρίσιν τοῦ αἱρετοῦ κριτοῦ, ὁμολογήσει δὲ ὁποῦ θέλει νὰ κριθῇ, ὅτι νὰ στέρξῃ τὴν κρίσιν καὶ στανέῳ του, ὕστερον στέργει την.

‹ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ› ρκα΄ — Περὶ κατηγορίας ἐπισκόπων καὶ πῶς κρίνεται ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν.

1. Ὁ δὲ τέταρτος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων κανών, ὁρίζει, ὅτι ἐπίσκοπον, ὁποῦ κατηγορήσουσι τινὲς ἀξιόπιστοι ἄνθρωποι εἰς τὴν κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας, δύο ἐπίσκοποι κάμνει χρεία νὰ ὑπᾶσιν νά τον λαλήσουσι, νὰ ἔλθῃ νὰ ἀπηλογηθῇ, δι᾽ τ᾽ ἐκεῖνα ὁποῦ τὸν κατηγοροῦσι. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ πάραυτα καὶ δὲν δυνηθῇ νὰ ἐξεταχθῇ τὰς κατηγορίας, ἀμὴ ἐλεγχθῇ ψεύτης, εἴ τι πρέπει, κατὰ κανόνας καὶ νόμους, νά τον παιδεύουσιν. Εἰ δὲ δὲν ἔλθῃ πάραυτα, ἀμὴ ἀργοπορεῖ τὴν δουλείαν του, ἕως τρίτου νά τον λαλήσουσιν δύο ἐπίσκοποι καὶ ἂν οὐ δὲν τότε ἔλθῃ, ὡσὰν φανῇ τὴν Σύνοδον νὰ ἀποφασίσῃ κατ᾽ αὐτοῦ, στέργει, καὶ τίποτες δὲν ὠφελεῖται, ἡ δὲ κρίσις, ὁποῦ θέλει νὰ γίνῃ εἰς ἱερωμένον, νὰ γίνεται καθαρὰ ἐξέθησις[1] μετὰ ἀξιολόγων μαρτύρων· καὶ ὅταν μαρτυρήσουν, ἐὰν θέλουσιν, εἰς ἀφορισμόν, μήπως καί το κάνουν ἐχθροπαθῶς ἢ διὰ δῶρα, τότε γίνεται, ὅταν το παρησιάσουν μεθ᾽ ὅρκου, ἀπόφασί τους.

101

1604. Βεράτιον ὑπὲρ μ. Λαρίσης Λεοντίου,
ἐν *76*, σ. 87–97 καὶ ἐν *74*, σ. 62–72.

« . . . 3. Τὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, χωρὶς ἱεροῦ ὁρισμοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἀπαλλοτριοῖ ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ. Καὶ ἄνευ ἀδείας αὐτοῦ, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπισκευάσῃ ἢ ἀνεγείρῃ ἐπὶ τῶν αὐτῶν θεμελίων, ἢ ἐμποδίζῃ αὐτά.

4. Αἱ ἐκκλησίαι καὶ τὰ μοναστήρια γίνονται διὰ τῆς πολιτικῆς καὶ δικαστικῆς ἀδείας, ἄνευ τοῦ ἱεροῦ ὁρισμοῦ. Οἱ ὑπάλληλοι δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ζητῶσι πρόστιμον διὰ τὰ τοιαῦτα.

5. Εἰς τὰς συζεύξεις καὶ διαζεύξεις τῶν ραγιάδων, οὐδεὶς ἕτερος ἔχει τὸ δικαίωμα ν᾽ ἀναμιγνύηται, ἐκτὸς τοῦ μητροπολίτου.

6. Ὅταν τις μοναχὸς ἢ κοσμικὸς ἐπὶ τῇ τελευτῇ του διορίσῃ τι, κατὰ τὸ θρησκευτικόν, νὰ δοθῇ εἰς τὸν πατριάρχην, ἢ τὸν μητροπολίτην καὶ ἐπίσκοπον, οἱ ἐπὶ τούτῳ ρωμαῖοι μάρτυρες νὰ ὦσι δεκτοὶ δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

1. Ἴσως : *ἐξέτασις ἢ ἔκθεσις.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7. Ὅταν τις τῶν ὑπὸ τὸν μητροπολίτην ἐπισκόπων, μοναχῶν, ἱερέων καὶ ἡγουμένων φωραθῇ πράττων ἐνάντια τῆς θρησκείας, νὰ τιμωρῆται κατὰ τὸν ἐκκλησιαστικὸν νόμον ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου μόνον.

8. Οἱ ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ μητροπολίτου ἐκτελοῦντες παράνομον συνοικέσιον ἱερεῖς καὶ ἐπίτροποί του, νὰ τιμωρῶνται κατὰ ἀξίαν.

9. Ὅταν ὁ μητροπολίτης ἤ τις τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐπιτρόπων του ἔχῃ ἀγωγὴν ἀναγομένην εἴς τινα, πρέπει νὰ κρίνηται εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι ἐνώπιον τῶν βεζυράδων μου καὶ καρασκερίδων μου, καὶ ἐν ᾧ καιρῷ διορίζεται ἡ κρίσις του εἰς τὸ βασιλικόν μου διβάνι, νὰ διορίζῃ ἐπίτροπον.

... 11. Τὰ ἐτήσια ρέσμι, τὰ ὁποῖα γίνονται ταχσῆλι, εἰσπράττονται ὑπὸ τῶν ραγιάδων, τὰ ἐλέη, τὸ ρέσμι τοῦ γάμου, τῶν μοναστηρίων, καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀνάγονται εἰς τὸν μητροπολίτην, ὡς ἔκπαλαι εἴθισται καὶ κατὰ βεράτι, νὰ δίδωνται ἀνεμποδίστως ...

13. Οἱ τῇ ἀδείᾳ τοῦ μητροπολίτου περιερχόμενοι ἱερεῖς εἰς τὰς οἰκίας καὶ ἐκτελοῦντες τὰ τῆς θρησκείας των, δὲν ἐμποδίζονται, οὔτε ἐνοχλοῦνται ...

15. Τὰ ἄρζια (ἀναφοραὶ) τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ συστήματος τῶν μητροπολιτῶν, τὰ ἐσφραγισμένα μετὰ τῆς βούλλας τοῦ πατριαρχείου, θέλει εἶναι δεκτὰ καὶ θέλει τοῖς γίνεται μουσααδὲς εἰς ὅλα τα ἀναγόμενα τῷ ἀϊνίῳ των προβλήματα ...

18. Κανεὶς ραγιᾶς ποτὲ ἀκουσίως νὰ μὴ βιάζηται παρ' οὐδενὸς νὰ ἐξομώσῃ ...

21. Τὰ ἀμπέλια, μπαχτζέδες, τζιφλίκια, χωράφια τῶν μοναστηρίων, καὶ ἐκκλησιῶν τοῦ ἀρχιερέως, τὰ εἰς αὐτὰ ἀπ' ἀρχῆς βακουφικὰ χωράφια, τζαΐρια, μῦλοι, ἁγιάσματα, πανηγύρια, τὰ εἰς μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας βακουφικά, οἷον σπήτια, ἐργαστήρια, μούλκια, πράγματα, μετρικά, ζῶα καὶ τὰ παρόμοια, νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν τοῦ μητροπολίτου ἀνενόχλητα.

22. Ὁπόταν τις τῶν πασάδων, καδίδων καὶ ναΐπιδων, ἤθελε καταφερθῇ κατὰ τοῦ μητροπολίτου, ἢ κατὰ τῶν ἐπισκόπων του, καὶ ζητήσῃ τὴν ἀλλαγήν του, ἢ τὴν ἐξορίαν του, ἂν δὲν διευκρινηθῇ τὸ πρᾶγμα, νὰ μὴ εἰσακούηται ....

23. Οἱ ραγιάδες, ζῶντες ἔτι, ὅ,τι ἤθελον διατάξωσι καὶ διορίσωσι νὰ δοθῇ εἰς πατριάρχην, μητροπολίτην, ἐπίσκοπον καὶ ἐκκλησίαν, μετὰ τὸν θάνατόν των, νὰ παραλαμβάνηται ἀπὸ τῶν κληρονόμων των, δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

24. Τὰ λεγόμενα παρρησία καὶ πρόθεσις, ρέσμια τῶν ἀποθνησκόντων ραγιάδων, ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, νὰ παραλαμβάνωνται ἀπὸ τῶν κληρονόμων των, δυνάμει τοῦ σεριοῦ.

25. Οἱ ἐπίσκοποι, παππάδες καὶ λοιποὶ ραγιάδες, οἱ κατοικοῦντες εἰς καζάδες, ναχιέδες καὶ χωρία τῆς ἐπαρχίας τοῦ μητροπολίτου, νὰ δίδωσι τὸ ἐτήσιον ρέσμι πεσκέσι, ζαγάρι κασαπγιέ, ἄσπρα ἐλέους, ἁγιασμοῦ, ζητείας, πανηγύρεως, τὸ ρέσμι τοῦ α', β', γ' γάμου, ἔτι δὲ ἐτήσιον κάθε σπῆτι ὑπανδρευμένου, νὰ δίδῃ ἀνὰ 12 ἄσπρα καὶ ἕκαστος παππᾶς ἀνὰ ἓν φλωρὶ ρέσμι τοῦ πατριάρχου καὶ πάλιν ἀνὰ 12 ἄσπρα καὶ ἀνὰ ἓν φλωρὶ ἐτήσιον ρέσμι τοῦ ἀρχιερέως.

... 30. Εἰς συζεύξεις καὶ διαζεύξεις καὶ κρισολογίας, ὅταν δύο ραγιάδες συμβιβάζωνται μεταξύ των οἰκειοθελῶς, ἢ διὰ τοῦ ἀρχιερέως, ἢ τοῦ ἐπισκόπου του καὶ κατὰ τὴν χρείαν, ὅπως ποτὲ ἀπαιτεῖ τὸ ἀϊνί των, ἐὰν ἤθελε καθυποβληθῶσιν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις εἰς ὅρκον, ἢ δι' ἀφορισμοῦ παιδευθῶσιν, οἱ καδίδες καὶ ναΐπιδες νὰ μὴν ἐναντιώνωνται, οὔτε νὰ εἰσχωρῶσιν εἰς τὰ τοιαῦτα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

31. Παρὰ γνώμην καὶ ἄδειαν τοῦ μητροπολίτου, οἱ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ παππάδες νὰ μὴν ὑπανδρεύουν ἀνθρώπους ἐναντίον τοῦ ἀϊνίου των.
32. Τοῖς ρωμαίοις ραγιάδες τρὶς ἐπιτέτραπται ὁ γάμος. Διὸ καὶ παρανόμως νὰ μὴ γίνωνται τετραγαμίαι, οὔτε τις ἔχων γυναῖκα, δύναται συγχρόνως προσπαραλαβεῖν καὶ ἑτέραν. Ὅθεν οἱ τὰ ἐναντία εἰς τὸ ἀϊνί των πράττοντες παππάδες θέλει παιδεύονται κατ' ἀξίαν ἀνενοχλήτως.
33. Τῶν ἀποθνησκόντων ἀκλήρων ἐπισκόπων, παππάδων, κεσσίσιδων, καλογραιῶν, τὰ μετρητά, ἡ περιουσία, τὰ ἄλογα, τὰ κτήματα, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἤθελον ἔχει ἀνήκουν ταῖς ἐκκλησίαις, ὁ μητροπολίτης καὶ οἱ διωρισμένοι ἐπίτροποί του, παραλαμβάνοντές τα διὰ λογαριασμὸν τοῦ ρέσμι πεσκεσίου· οἱ πεϊτουλμάλιδες, κασσέμιδες, μουτεβελῆδες, μεβκουφατζίδες, ναζήριδες, βοϊβοδάδες, σουμπασίδες καὶ οἱ ἄνθρωποί των καὶ λοιποὶ πεϊτουλμάλιδες . . . να μὴ προξενῶσιν ἐνόχλησιν.
. . . 37. Ὅστις τῶν ραγιάδων, ἀτακτῶν, ἤθελε παιδευθῇ δι' ἀφορισμοῦ πρὸς σωφρονισμόν του, κατὰ τὸ ἀϊνί των, νὰ μὴ ἐμποδίζηται ὑπὸ τῶν ζαμπιτάδων ἡ ἀποστολὴ καὶ ἀνάγνωσις τοῦ ἀφορισμοῦ.
38. Ὁπόταν τις τῶν ραγιάδων, θέλων νὰ ἐκτελέσῃ παράνομον γάμον, ἐὰν ἤθελεν ἀπέλθῃ καὶ εἰς ἄλλον τόπον, νὰ μὴ ἔχῃ τὴν ἄδειαν οὔτε νὰ εἶναι δεκτὸς εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν.
39. Ὅστις τῶν ραγιάδων ἤθελεν ἀφιερώσει τὸ τρίτον μέρος τῆς περιουσίας του εἰς ἐκκλησίας, μοναστήρια, πατριάρχην μητροπολίτην ἢ ἐπίσκοπον, οἱ ἐπὶ τούτῳ ρωμαῖοι μάρτυρες νὰ ὦσι δεκτοὶ εἰς τὴν κρίσιν.
40. Ὁπόταν τις ἐπίσκοπος, παππᾶς, καλόγηρος ἢ καλογραῖα, τῇ ἀδείᾳ τοῦ σεριοῦ, ἐὰν ἤθελε κρατηθῇ ὑπὸ ζαπίτου, νὰ κρατῆται. Ἀλλὰ πρέπει νὰ κρατῆται ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου εἰς τὴν μητρόπολιν.
. . . 43. Μὴ θέλοντος τοῦ μητροπολίτου, ἀπ' ἐναντίας τῶν σουρουτίων, νὰ μὴ τῷ προστίθενται δυναστικῶς γιασακτζῆδες, οὔτε τῶν πυλῶν φύλακες, οὔτε ἄλλοι τοιοῦτοι.
44. Τὸ κονάκι τοῦ μητροπολίτου νὰ μὴ ζητῆται ὑπὸ ἀσκέριδων, ἐχλιορφίδων καὶ τοιούτων, νὰ γίνῃ κονάκι αὐτῶν.
45. Ὁ μητροπολίτης νὰ μὴ ἐνοχλῆται διὰ τὴν βακτηρίαν τὴν ὁποίαν κρατεῖ εἰς χεῖράς του . . . . .
Ἐπὶ τούτῳ, κατὰ τὰ σουρούτια, ἐξεδόθη τὸ παρὸν . . . βεράτι, διὰ νὰ εἶναι ἐλεύθερος καὶ ἀνενόχλητος ὁ μητροπολίτης εἰς τὸ διενεργεῖν καὶ πράττειν ἅπαντα τὰ ἐν αὐτῷ περιεχόμενα, ἀνενοχλήτως, ἀπροφασίστως καὶ ἀδιστάκτως . . .».

102

1605. Προνόμια ραγιάδων Θεσσαλονίκης,
ἐν *33*, σ. 2–7.

103

1606. Φιρμάνιον σ. Ἀχμὲτ Α', ρυθμίζον φορολογικὰ προνόμια Θεσσαλονίκης,
ἐν *33*, σ. 2–7.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

104

1608. Φιρμάνιον σ. Μεχμέτ, ὑπὲρ μ. Τυρνόβου Γαβριήλ,
ἐν *34*, σ. 24–25.

105

1608. Φιρμάνιον περὶ ὑποχρεώσεως τῶν Ἁγιορειτικῶν Πατέρων νὰ ἐξοπλίζουν ἓν κάτεργον τοῦ αὐτοκρ. στόλου,
μνημ. ἐν *190*, σ. 23, (20/15).

106

1610. Σύμβασις ἐμφυτεύσεως ἐν Ἰκαρίᾳ, ἀπὸ 18 Αὐγούστου,
ἐν *243*, σ. 66.
«...τὴν σήμερον ἐβάλασιν ὁ παπᾶ Ι.Λ. τὸν γαμβρόν του, τὸν Ι.Γ., ἀναστάτην εἰς τὸ περιβόλι...νὰ τὸ ἀναστεύσῃ δουλεμένον καὶ ἀδούλωτον, νὰ τοῦ δίνῃ ἀπὸ τὸ δουλεμένον τὸ ἐμισὸν καὶ ἀπὸ τὸ ἀδούλωτον, ὅ,τι ὑπάγῃ ἡ πάρτη του».

107

1611. Πατρ. καὶ συν. Σημείωμα πΚ Νεοφύτου καὶ π. Ἱεροσολύμων Θεοφάνους Δ′, περὶ συνοικεσίων,
ἐν *309*, Ε′ 156–159, ἐν *202*, σ. 124–127 καὶ ἐν *70*, Β′, σ. 74–78.
... α) τὸ μὴ ἐξεῖναι δυσὶν ἀδελφοῖς δύο πρωτεξαδέλφας λαβεῖν καὶ β) τὸ κωλύεσθαι εἰς γάμου κοινωνίαν ἐλθεῖν τὸν σαρκικὸν υἱὸν τοῦ ἀναδόχου εἰς ἐπ᾽ ἀδελφῷ ἀνεψιὰν τοῦ ἀναδεχθέντος ὑπ᾽ αὐτοῦ· ὧν τὴν ἀμφιβολίαν λῦσαι βουλόμενοι, ... εὕρομεν, τὸν μὲν ἐξ ἀγχιστείας τοῦτον γάμον παρ᾽ οὐδεμιᾶς ἄλλης Συνόδου κυρωθέντα, ὡς ἕκτου βαθμοῦ τυγχάνοντα, εἰ μὴ μόνον ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Σισιννίου ἐκείνου, ὃν καὶ μετὰ ταῦτα ὁ ... βασιλεὺς κὺρ Ἀλέξιος ὁ Κομνηνὸς διὰ θεσπίσματος αὐτοῦ βασιλικοῦ οὕτωσὶ κατὰ λέξιν διακελεύεται, καὶ συγχώρησιν, ὡς φαίνεται, δίδωσι, ὡς ἂν καὶ ἀμφότερα καλῶς διαφυλαχθῶσι καὶ σεβασθῶσιν, ἥ τε μεγαλειότης τῶν βασιλικῶν τε καὶ ἀρχιερατικῶν διαταγμάτων καὶ ἡ τῶν νόμων καὶ ἡ τῶν κανόνων ἀκρίβεια· μήτε παντελῆ δοτέον τῷ Τόμῳ τούτῳ τὴν λύσιν, μήτε πάντη ἐπιτρεπτέον αὐτῷ καὶ αὖθις τὸ ἐνεργόν· ἀλλὰ τὴν μέσην βαδιστέον, ὅ φασι, καὶ βασιλικήν, καὶ ἄμφω συντηρητέον, τό τε περὶ τὸν τομογράφον ἐκεῖνον ἀρχιερέα σέβας, καὶ τοὺς ἐπιμνησθέντας τοῦ Τόμου βασιλεῖς .... Χρὴ γὰρ τὸ ἀπὸ τοῦ τοιούτου εἰσενηνεγμένον συνάλλαγμα, ἤδη μὲν συντελεσθὲν καὶ πρὸ ἐρωτήσεως, μὴ διασπᾶσθαι, ἐπιτιμίοις δὲ τοὺς οὕτως εἰς γάμον ἁρμοσθέντας βαρύνεσθαι, κατὰ τὴν κρίσιν καὶ δοκιμασίαν τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, καὶ συντηρεῖσθαι τούτοις τὸ συνοικέσιον. Φθάσαν δὲ πεσεῖν εἰς ἐρώτησιν, μὴ ἐνδίδοσθαι, χωρὶς τῶν ἀνηκόντων ἐπιτιμίων καὶ ἐντολῶν, δι᾽ ὃ σέβας ἄνωθεν εἴρηται. Μηδὲ ἀδεῶς καὶ ἀνυποστόλως καὶ ἀναιτίως τοῖς ἐρωτήσασιν ἐπιτρέπεσθαι, ἀλλὰ μετὰ ἐντολῆς, μᾶλλον δὲ καὶ εἰς ἀνάμνησιν τοῦ ῥηθέντος τόμου παρὰ τῆς Ἐκκλησίας λαμβάνειν αὐτοὺς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ διαταττομένων. Καὶ εἰ μὲν τὸ θέσπισμα τιμᾶν προαιρούμενοι καὶ τὰ ἐν αὐτῷ διειλημμένα φυλάττειν ἀπαρασάλευτα βούλοιντο, ἐπαι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νετέοι πάντως εἰσίν· εἰ δὲ τὸ παρ' αὐτοῦ κεκωλυμένον διαπράττεσθαι προαιροῖντο, ἐκχωρηθήσεται μὲν τοῦτο ποιεῖν, πλὴν ὅμως τοῖς προσήκουσιν ἐπιτιμίοις καθυπαγόμενοι.

Τὸν δὲ ἐκ τοῦ θείου Βαπτίσματος προειρημένον γάμον, ὡσαύτως καὶ αὐτὸν ἀκώλυτον καὶ παρὰ μόνον τοῦ Κρητὸς ἐκείνου Ζαχαρίου τοῦ Μαραφαρᾶ ἐμποδιζόμενον. Φησί γαρ ρητῶς ὁ κανών : οὐ δύναμαι λαβεῖν ἣν ἐκ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος ἀνεδεξάμην, οὔτε τὴν ταύτης μητέρα ἢ θυγατέρα. Καὶ παρακατιὼν λέγει : ταῦτα μόνον παραφυλακτέα, τὰ δὲ ἐπέκεινα, ἀπαρατηρήτως πρὸς γάμον συνάπτεσθαι. Καὶ εἰ μὲν τὰ τοιαῦτα συναλλάγματα τότε ἐλύθησαν καὶ ἐγίνοντο, χριστιανισμοῦ ὄντος, καὶ τῆς ἀκριβείας αὐξανομένης, πολλῷ μᾶλλον τὰ νῦν συμφέρει γίνεσθαι, διὰ τὴν δυστυχίαν καὶ στενοχωρίαν τοῦ Γένους. Διὸ καὶ γράφοντες ἀποφαινόμεθα ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, γνώμῃ κοινῇ, συνοδικῶς, ἵνα ὁ μὲν γάμος οὗτος, ὡς τὸν ἀριθμὸν τῆς κατὰ πᾶσαν ἀνάγκην ὀφειλομένης παραφυλακῆς τῆς ἐξ ἀγχιστείας συγγενείας τοῦ ἕκτου βαθμοῦ σῶον ἔχων, μόνην δὲ παρατήρησιν (ἥτις καὶ αὕτη εἰς οὐδὲν λογίζεται), εἴη συγκεχωρημένος καὶ λελυμένος καὶ γίνηται ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀπροκριματίστως καὶ ἀδιστάκτως, χωρίς τινος ἐπιτιμίου καὶ κανόνος . . . ἡμεῖς καὶ πρὸς τὴν τοῦ καιροῦ κατάστασιν καὶ τοῦ ἡμετέρου Γένους δουλείαν καὶ τὸ τῶν πολλῶν μικρόψυχον ἀποβλέποντες, τοῦ ἐπιτιμίου τοὺς συναπτομένους ἀπολύομεν καὶ ταῦτα, ἵνα μηκέτι τοῖς πρὸς φιλοχρηματίαν μόνον τὸ ὄμμα ῥέπουσι λαβὴν ἐπιδαψιλεύσομεν.

Ὁ δὲ ἐκ τοῦ ἁγίου Βαπτίσματος εἰς τὰ ἀνωτέρω προρρηθέντα καὶ μόνον πρόσωπα φυλάττηται, τὰ δὲ περαιτέρω, ὡς πλάγια γίνωνται ἀκωλύτως καὶ δίχα τῆς οἱασοῦν ἀμφιβολίας καὶ ὑποψίας, ἐξῃρημένων τῶν κατιόντων ἐξ αὐτῶν τῶν δύο πνευματικῶν ἀδελφῶν, ἤτοι τοῦ σαρκικοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου καὶ τοῦ ἀναδεχθέντος ὑπ' αὐτοῦ, ὧν ἡ πνευματικὴ συγγένεια τηρεῖται ἄχρι τοῦ ἑβδόμου βαθμοῦ καὶ λύεται εἰς τὸν ὄγδοον, ὥσπερ καὶ ἡ ἐξ αἵματος. . . . τὸ δὲ ἐξεῖναι πάλιν τῇ ἀρχιερατικῇ συνόδῳ καὶ ἄδειαν κεκτῆσθαι μεταβαλεῖν τὰ πράγματα, καὶ ἐξοικονομεῖν κατὰ τοὺς καιρούς, ἵνα μή τις ὄλεθρος ψυχικὸς γένηται, καὶ τοῦτο ὁμολογούμενον ἐστὶ καὶ ἀναμφίβολον . . . ἐρωτήθη, εἰ δύναται ἀνδρός τινος γυνή, ἐν ἀποδημίᾳ τυγχάνοντος, διαζευχθῆναι ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἑτέρῳ συναφθῆναι, πρὸ τοῦ ἐπανελθεῖν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἀποδημίας. Καὶ ἀποκρινόμεθα περὶ τούτου καὶ λέγομεν, ὅτι . . . διά τε τὸ ἀνώμαλον τοῦ καιροῦ καὶ τὴν τοῦ Γένους δουλείαν καὶ μάλιστα διὰ τὸν ἐνόντα ταῖς γυναιξὶ ψυχικὸν κίνδυνον, . . . ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, εἴ τις γυνή, ἔχουσα ἄνδρα νόμιμον, ἀποδημοῦντα καὶ οὐ φροντίζοντα ἐπαναστραφῆναι πρὸς αὐτὴν ἐντὸς τριετίας καὶ μόνης καὶ συνοικῆσαι μετ' αὐτῆς, καὶ αὐτή, ὑπὸ ἐνδείας στενοχωρουμένη καὶ κινδυνεύουσα ψυχικῶς, θελήσῃ τὴν ἀπ' αὐτοῦ διάζευξιν, εἴη διεζευγμένη καὶ κεχωρισμένη ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἔχοι καὶ ἐπ' ἀδείας εἰς ἕτερον ἀπιδεῖν ἔννομον γάμον, παρ' οὐδενὸς ἐναντιουμένη τὸ σύνολον.

Πρὸς τούτοις ἔτι ἀπεφάνθη καὶ τοῦτο, εἰ τύχοι τὸν ἁπλῶς θεῖον λαβεῖν ἑνὸς χριστιανοῦ ἀδελφόπαιδα εἰς γυναῖκα, ἔχειν ἄδειαν καὶ τὸν ἁπλῶς θεῖον αὐτῆς πάλιν ἀγαγέσθαι εἰς γυναῖκα αὐτοῦ νόμιμον τὴν ἐπ' ἀδελφῷ ἀνεψιὰν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ εἰς οὐδὲν μετρεῖσθαι τὴν σύγχυσιν.

Ὡσαύτως ἐγένετο καὶ ἀπόφασις, ἵνα καὶ ὁ πρὸ ἐρωτήσεως φθάσας γενέσθαι ἑβδόμου βαθμοῦ γάμος ἐξ αἵματος μὴ διασπᾶται, ἀλλ' ἐκκλησιάζηται ἀνεμποδίστως καὶ ἀκωλύτως, διὰ τὴν στενοχωρίαν τοῦ Γένους . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

108

1613. Πρακτικὸν γενικῆς συναθροίσεως πολιτῶν Σ ε ρ ρ ῶ ν, πρὸς κατανομὴν τῶν φόρων μεταξὺ τῶν χριστιανῶν,

ἐν 277, σ. 280.

« . . . κατὰ ἔτους ζρκβ′ ἐν μηνὶ Νοεμβρίου 10 ἐσυνάχθη ὅπως ὁ λαὸς καὶ ἡ πολιτεία τῆς . . . μητροπόλεως Σερρῶν, κατέμπροσθεν τοῦ . . . μ . . . Δαμασκηνοῦ καὶ τῶν . . . κληρικῶν . . . ἱερέων καὶ . . . ἀρχόντων καὶ μεγίστης συνόδου γενομένης, μικροὶ καὶ μεγάλοι μὲ ὁλονοῦν τὴν βουλήν, ἐδιάλεξαν καὶ ἐψήφισαν δώδεκα ἀνθρώπους, δικαίους καὶ καλοὺς καὶ ἐναρέτους καὶ τὸν Θεὸν φοβούμενοι καὶ ἔβγαλαν ἀπὸ πᾶσα ρουφέτι ἕναν ἄνθρωπον, τὸν πλέον δικαιότερον καὶ καλλίτερον καὶ ἐνάρετον καὶ ἔβαλόν τους μὲ Θεὸν καὶ μὲ ψυχήν τους νὰ διακρένουν καὶ νὰ διετηροῦν τὰ κοινὰ ἔξοδα τοῦ κάστρου καὶ τῆς πολιτείας τῶν Σερρῶν, μετὰ βάρους ἀλύτου ἀφορισμοῦ νὰ ρίχνουν τὰ βάρη καὶ τὰ ἔξοδα εἰς τοὺς χριστιανοὺς πᾶσα ἑνοῦ, κατὰ τὴν δύναμίν του . . . νὰ μὴν ἐντραποῦν οὔτε πλούσιον, οὔτε πτωχόν, μόνον ὅ,τι γνεύσῃ ὁ Θεὸς εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν, οὕτως νὰ ρίξουσι πᾶσα χριστιανὸν καὶ ἔκαμαν πρῶτον ἀπὸ τοὺς δώδεκα . . .».

109

1615. Πρακτικὸν πολιτῶν Σ ε ρ ρ ῶ ν,

ἐν 277, σ. 281.

« . . . ἔτους ζρκγ′ ἐσυνάχθησαν ἅπαν τὸ πλῆθος τῶν Σερρῶν, μικροί τε καὶ μεγάλοι εἰς τὰς δύο τοῦ Μαρτίου, ἱερεῖς καὶ κληρικοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ ἐκάμασι μίαν βουλὴν καὶ ἐκάμασι μέτρον τοῦ κρασίου ἡ ὀκᾶ νὰ εἶναι τετρακόσια δράμια, τὸν κρονδίρη νὰ εἶναι δύο ὀκάδες, τετρακόσια δράμια, καὶ ὁ χαλκὸς νὰ εἶναι τέσσαρες ὀκάδες, αχ′ (= χίλια ἑξακόσια) δράμια καὶ τὸ μέτρον νὰ εἶναι ὀκτὼ ὀκάδες, οὔτε παράνω, οὔτε παρακάτω· καὶ οὕτως, ὅποιος ποιήσῃ παρακάτω, ἤγουν ξήκι, ἢ ὅποιος κάμῃ μεγαλήτερον κατερούδα νὰ παιδεύεται ὁ κρενδηρᾶς καὶ ὁ νοικοκύρης ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἐξωτερικῶς . . . ».

110

1615. Πρᾶξις 8 Ὀκτ. τῶν κατοίκων Μ υ κ ό ν ο υ, περὶ διορισμοῦ δύο «καπετανέων καὶ κριτῶν»,

ἐν 144, σ. 18–19.

« . . . κατὰ τὰ παράτια κὶ τοὺς ὁρισμοὺς ὁποὺ ἔχομε ἀπὸ τοὺ(ς) ἐγλαμπροτάτους πασάδες τοὺς ἀπερασμένους κι ἀπὸ τὸν πολυχρονισμένο Χαλὶλ καπετὰν πασᾶ, τὸν σημερινό, οἱ ὁποῖοι ὁρισμοὶ διαλαμβάνου(ν) ὅτι τὸ νησὶ ἐτοῦτο τῆς Μυκόνου νὰ εἶναι κεσίμι ἀπάνω σὲ ὅλον τὸ ραγιὰ κὶ νὰ ἔχῃ ἐξουσία ὁ ραγιᾶς νὰ διαλέγῃ κάθε χρόνο νὰ βάζῃ κριτὴ . . . ἐμαζωκτήκαμε ἐμεῖς ὅλοι ὁ ραγιᾶς, ἤγουν οἱ λαϊκοί . . . κὶ ἐδιαλέξιαμεν κὶ βάλαμεν νὰ γοβερνάρουσι τὸ νησί μας ἕως ἕνα χρόνο . . . κατὰ τοὺς πάτους κὶ κοντεντζιόνες ὁποὺ εἴχομεν καμωμένους τοῦ ἄνω λεγομένου κεσίμι κὶ ἀκόμη κὶ τὸ κουμέρκι ἀπὸ τὴν σήμερο νὰ εἶναι τὰ αὐτὸ ἐδικό τος. Κὶ ἀνίσως κὶ ἐθέλασι γοβερνάρει καλά, μὲ φόβο θεοῦ, χωρὶς καμμίας λογῆς κάκητα κὶ ἀζιγάνι, θέλομεν τὶς ξανὰ κονφερμάρει πάλι· εἰ δὲ καὶ ἠθέλαμεν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γνωρίσει καμμίας λογῆς ἀταξία εἰς τὸ μέσον τος, ἀνίσως κὶ ὁ χρόνος δὲν ἤθελεν εἶσται κομπλιρισμένος, θέλομεν τὶς εὐγάλει κὶ θέλομεν βάλει ἄλλους νὰ γοβερνάρουσι κὶ ἐμεῖς ὅλοι νὰ τις μαντενιέρομε εἰς ὅλα τὰ καλὰ καμωμένα, κόντρα σὲ πᾶσα ἕνα ὁποὺ τῆς ἤθελεν πειράξει· κὶ ἐσὺ μρ 'Αντρέα κὶ κὺρ Μανώλη, σᾶς προτεστάρομεν ἀπὸ μέρος τοῦ ἐγλαμπροτάτου καπετὰν πασιᾶ μὲ πένα (= ποινὴν) τζικίνια 50 πᾶσα ἕνα σας νὰ ἀτζετάρετε τὸ γοβέρνο ὁποὺ σᾶς ἐδί(νο)μεν· εἰ δὲ κὶ δὲ(ν) θελήσετε νὰ ἀτζετάρετε, νὰ πληρώνετε τὴν ἄνωθεν πένα».

111

1621. 'Αχτναμὲς σ. 'Ιμβραήμ, ὑπὲρ τῶν Κυκλάδων,
ἐν *76*, σ. 103, καὶ ἐκ παλαιᾶς μεταφράσεως, ἐν *243*, σ. 30–32, *287*, Β' σ. 262–265, ὡς καὶ ἐν *290*, σ. 130–134.

«'Από τὸ νησὶ τῆς 'Αξιᾶς καὶ τῆς Ἄντρος, καὶ τῆς Μῆλος, καὶ τῆς Πάρος καὶ τῆς Σαντορίνης, καὶ τῆς Σύφνος καὶ τῶν λοιπῶν νησίων . . . Καὶ ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς βασιλείας μου τοῦτα ὅλα τὰ νησιὰ δίχως καμμίαν πείραξιν ἐπεράσανε.

'Αποθανόντος δὲ τοῦ λεγάμενου 'Ιωσὴφ ‹Νάζη›, ἀπὸ τὴν ἀνίκητή μου βασιλεία, μπέγης φλαμπουριάρης καὶ κριτὴς καδῆς ἐβάλθηκε νὰ κρίνωνται ὁμοίως μὲ τέτοιαν ἀπόφασιν, κατὰ τὸ κανόνι καὶ νόμον ὁποῦ ἐχαρίστη τῶν Χιωτῶν, ὅτι καὶ εἰς τοῦτα τὰ νησιὰ ἐχαρίστη τὸ αὐτὸ καὶ ὅμοιον κανόνι, καὶ νὰ περνοῦσιν εἰς ὅλα παρόμοια. Καὶ τῶν Χιωτῶν ὁ νόμος καὶ τὸ κανόνι ὁποῦ τοὺς ἐχάρισεν εἶναι νὰ πληρώνουν τὰ χαράτσια ὅπως ἐπλήρωναν καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς, καὶ περισσότερον ἀπὸ τὸ κανόνι ποῦ τοὺς ἔδωκαν νὰ μὴ πληρώνουν· καὶ ὅποιος δὲν εἶναι διὰ χαράτζι νὰ μὴ πληρώνῃ, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράτζι τους, οὔτε σπέζα, οὔτε ἀβαρίζι, οὔτε ἀτζομογλάνι, οὔτε τζελεπί, οὔτε μιαντεγγί, οὔτε ἀπὸ ἄλλα τεκλίφια ὁποῦ ἔχει ἡ ἀνίκητή μου βασιλεία νὰ μὴ δίνουνε· καὶ καθὼς εἶναι ὁ λανθασμένος τους νόμος νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς ἐκκλησίαις τους, καὶ νὰ θάφτουνε τοὺς ἀποθαμένους των ἀπὸ κάτω ἀπὸ ταῖς ἐκκλησίαις τους, καὶ ὁπόταν θέλουν νὰ ἀνοίγουν τὰ μνήματά τους χωρὶς οὔτε ὁ καδῆς, οὔτε ὁ μπέγης νὰ τοὺς πειράζουνε. Μορὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους τους νὰ μὴ γυρεύγουνε, οὐδὲ νὰ τοὺς ἐπέρνουνε, ὅτι οὔτε εἰς τοῦ θεοῦ τὴ κρίση, οὔτε εἰς τὸ κανόνι μας εἶναι ἐτοῦτα. 'Από δουλειαῖς ὁποῦ δὲν εἶναι τῆς κρίσης, οἱ κατῆδες δυνατὰ νὰ φυλάγουνται καὶ χωρὶς κρίση κανένα νὰ μὴ πειράζουνε. Καὶ ἡ ἐκκλησίαις τους, ὁπόταν χαλάσουνε, νὰ τῆς ἐφτιάνουνε, καθὼς ἤτανε πρῶτα, καὶ κανεὶς εἰς τοῦτο νὰ μὴ τοὺς ἐπειράζῃ. Καὶ ἀπὸ τὰ ἀμπέλια τους, καὶ ἀπὸ τὰ χωράφια τους ἡ δεκατιαῖς ὁποῦ ἔπερναν πρῶτα, ἔτζι πάλιν νὰ πέρνουνται καὶ περισσότερο τίποτε κανεὶς νὰ μὴ πέρνῃ. Καὶ ἀπὸ τὰ ἄλλα τους μούλκια κανεὶς στανικῶς νὰ μὴ τοὺς ἐβγάνῃ, οὔτε ἀπὸ τὰ χέρια τους στανικῶς κανεὶς νὰ μὴ τοὺς τὰ πέρνῃ. Καὶ ἀνάμεσό τους ὅποιος ἤθελεν ἀφίσει διὰ τὰ ροῦχά του διάταξι ὅτινος ἤθελε τὰ φήσει, ἢ ὅτινος ἤθελε τὰ χαρίσει, νὰ πιάνεται καὶ οἱ καλίκιδες καὶ κασίμιδες νὰ μὴ ἁπλώνουν καὶ πειράζουν τίποτες. Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ὡς τὴν σήμερον κατὰ τὸν λανθασμένον τους νόμο, κανένας πλέον νὰ μὴ τοὺς χαλάσῃ τὴν κρίση τους. Καὶ οἱ κατῆδες διὰ χοτζέτι, καὶ διὰ σιτζίλι, καὶ διὰ ἄρτζι, ἔξω ἀπὸ τὸ κανόνι νὰ μὴ πέρνουνε περισσότερον. Καὶ διὰ καμμίαν ὑπόθεσιν ἂν μαλώσουνε ἀνάμεσόν τους, καὶ βάλουνε κανένα ἀγρικιμένον ἄνθρωπο καὶ τοὺς συβάσῃ, ὅ τι ἤθελε τοὺς ἀποφασίσει, νὰ εἶναι στεργάμενο, καὶ οἱ κατῆδες μου νὰ μὴν ἔχουν νὰ κάμουν σὲ τέτοιας λογῆς σύβασιν. Καὶ ἀπὸ ψευδομαρτύρους δυνατὰ νὰ φυλά-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γουνται, καὶ διὰ τοῦτο περισσότερα ἀπὸ πεντακόσια ἄσπρα δίχως χοτζέτι καὶ σιτζιλέτι ἂν μαρτυρήσουν οἱ τοιοῦτοι μαρτύροι, οἱ κατῆδες νὰ μὴν τοὺς ἀφιγκράζουνται. Καὶ ἀπὸ κρασὶ καὶ ἄλλαις κουμπάνιαις τῶ σπιτιῶνε κουμέρκι νὰ μὴ δίνουνε. Καὶ ἀπὸ τοὺς νησιῶτες ἐτούτους ὁπόταν ἤθελαν πάγει εἰς πραγμάτειαν τους, ἀποθανόντας κανένας ἀπὸ ἀνάμεσό τους, οἱ σύντροφοι του νὰ περιλαβένουν τὰ ροῦχά του καὶ οἱ ἐμίνιδες καὶ οἱ μπέγηδες τζεμαλικίδες χέρι εἰς τοῦτα τὰ ροῦχα νὰ μὴν ἁπλώνουνε. Καὶ ἀπὸ τοῦτα τὰ νησιὰ ὅποιος ἤθελε νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν πίστι τοῦ θεοῦ καὶ ἔρθῃ ἀπ' ἀτός του ἐμπροστὰ εἰς τὴν κρίση τοῦ θεοῦ καὶ μαρτυρήσῃ, ἂς ἐμπαίνῃ· καὶ κανεὶς στανικῶς καὶ ἄκριτα μουσουλμάνος νὰ μὴ γένῃ. Καὶ ἀπὸ τὶς γυναῖκες τους ὅποια θελήσῃ νὰ πάρῃ τοῦρκον ἄνδρα, νὰ ἔρχεται ἀτή της εἰς τοῦ θεοῦ τὴν παστρικὴ στράτα, ἔμπροστε νὰ δίνῃ τὸ λόγο της, ἀμὴ κανεὶς νὰ μὴ τῆς κόπτῃ καπίνι, ἔξω ἂν ἦταν τούρκισσα πρῶτα. Καὶ ἀπ' ἀνάμεσά τους ἀνίσως κανεὶς ἄτυχος ἄνθρωπος ἤθελε κάμει κανένα κακό, ἐκεῖνος ὁ ἴδιος νὰ παιδεύγεται καὶ ὄχι ἄλλος κανεὶς διὰ ἐκεῖνον . . . . Καὶ εἰς τὰ χωριά τους ναΐπης νὰ μὴν ἐβγαίνῃ. Ὅποιος ἔχει ταβὶ νὰ πηγαίνῃ στὴ κρίση καὶ κανεὶς νὰ μὴ τὸν ἐμποδίζῃ. Καὶ αὐτοὶ ὁποῦ μαζόνουν τὰ χαράτζια τους, ἢ ἄλλα τους χρέη, ὅ,τι εἶναι ἐξ ἀρχῆς νομοθετημένο, ἐκεῖνο νὰ πέρνουνε καὶ περισσότερο τίποτες, οὔτε ἕνα μπαγκίρι νὰ μὴ πέρνουνε. Καὶ τοῦ ἀλόγου τους τὴν ταγὴ καὶ τὸ φαγοπότι τους ν' ἀγοράζουνε ἀπὸ τὸ πουγγί τους. Καὶ ὅποιοι χρεωστοῦν, οἱ μουκτούριδες ἢ σὲ σίδερα ἢ σὲ σκοτεινὸ τόπο, χωρὶς γνώμη τῶν γερόντων νὰ μὴ τοὺς βάνουν, καὶ νὰ μὴ τοὺς κρατίζουνε μηδὲ τὸ ταΐνι τους, μηδὲ τὸ πιοτό τους. Καὶ εἴ τι θέλημα τοὺς πέσῃ ὁ κατῆς τους καὶ ὁ μπέγης τους νὰ τὸ βλέπουν μὲ τὴν κρίσην καὶ ὄχι ἄλλος κανείς. Καὶ δραγουμάνο νὰ βάνουν ἀτοί τους ὅποιον θέλουν καὶ τοὺς ἀρέσκει. Καὶ τὶς βίγλες ὅπου βάλλουσι γιὰ τὶς λεβέντικες φούστες, ὡς καθὼς ἤτανε πρῶτα, νὰ βάζουν νὰ φυλάγουνε ὅποιοι χρεωστοῦνε καὶ ὅποιοι θέλουνε ἀτοί τους καὶ νὰ μὴν ὀμπλιγάρουν ἄλλους καὶ κανεὶς σὲ τοῦτα νὰ μὴν ἀνακατώνεται. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νησιὰ γιανήτσαρος, οὔτε γιασαξῆς, μὲ τὸ νὰ μὴ χρειάζουνται, νὰ μὴμ πααίνῃ . . . . Καὶ ἀνάμεσόν τους τὰ χωράφια τους ποῦ δίνουν μὲ ἀποκοπὴ ἕνας τοῦ ἄλλου, ὅ,τι λόγο ἔχουν μιλημένο κανεὶς ἄλλος νὰ μὴ τὸν ἐχαλνᾷ, μόνον ὡς καθὼς εἶναι εἰς τὸν λανθασμένο τους νόμο νὰ πιάνεται, καὶ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον κανεὶς νὰ μὴ τοὺς πιάνῃ . . . . Ἔτσι γράφω, καὶ ἔτσι ὁρίζω . . . ».

112

1621. Ἀχτναμὲς ὑπὲρ τῆς Νάξου,
ἐν *145*, σ. 121–126.

« . . . ἐὰν μὲ διαθήκη κάμῃ μίαν ντονατζιόνε τὸ ἔχος του εἰς κανένα, αὐτὴ ἡ διαθήκη ἢ ἡ ντονατζιόνε ἔστωντας δικαία, οἱ πεταλματζῆδες νὰ μὴν ἐμπαίνουσι . . . Ἔχωντας εἰς τὸ ἀναμεταξύν τως ὅποιας λογῆς λίτη ὅπου νὰ εἶνε καὶ ἕνας ἱερέας ἐδικός τωνε, ἤθελεν τοὺς ἀποφασίσῃ ὡς καθὼς ἤθελαν γνωρίσει διακριτικῶς οἱ κυβερνηταὶ νὰ ἀποδείξουν τὴν αὐτὴν σύμβασιν καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀποδίζουν . . . Οἱ γυναῖκες οἱ ἄτυχες, μὴν ἔστωντας παντρεμένες κατὰ τὴν εὐγενικὴ δικαιοσύνη, ἢ κατὰ τὴν συνήθειάν τως, κάμνωντας παιδία, ἔστωντας μπαστάρδικα, δὲν κληρονομοῦσι . . . .

113

1622. Πρᾶξις πΚ Κυρίλλου, ὁρίζουσα, ὅτι χρέη νοταρίου ἐν χ. Προαστείῳ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Καρδαμύλης) ἔχουν δικαίωμα ν' ἀσκοῦν μόνον οἱ ἱερεῖς τοῦ αὐτόθι ναοῦ καὶ ὄχι ἰδιῶται ταβουλάριοι,
ἐν *337*, σ. 101–102.

114

1626–1627. Ἀπόφασις ἱεροδίκου Θεσσαλονίκης, δι' ἧς οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἡ μήτηρ τοῦ φονευθέντος συμβιβάζονται πρὸς τὸν φονέα (φόρος αἵματος) δι' ἀποζημιώσεως 4000 ἀσπρων·
σημειωτέον, ὅτι ὁ φονεύς, μετὰ τὸν φόνον, εἶχεν ἀσπασθῆ τὸν ἰσλαμισμόν. Ἐν *33*, σ. 11.

115

1627. Δι' ἀχτναμὲ παρεσχέθη εἰς τοὺς Ναξίους τὸ δικαίωμα ἐκλογῆς δραγομάνου,
ἐν *145*, σ. 121–126. Περὶ τῆς χρονίας τοῦ ἀχτναμέ, πρβλ. *349*, σ. 16, σημ. 2.
«. . . θέλοντας οἱ κατοικηταὶ ἕναν δραγομάνο, ἂς κάμουσι ἕναν χριστιανὸ καὶ τυχαίνοντας καμμίαν δουλειὰ εἰς τὸν λαὸ νὰ μὴν ἀφήνουσι εἰς κανένα τρόπο κανένα νὰ μεταχειρίζεται· γροικιέται διὰ ψευδομάρτυρα . . .».

116

1632. Συνοδικὸν ἐπιβεβαιωτήριον Γράμμα πΚ Κυρίλλου, πρὸς τὸν Κλῆρον Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας,
περὶ δικαιοδοσίας ἀρχιεπ. Νικοδήμου καὶ πρωτοπαπᾶ Ζακύνθου, ἐν *431*, τ. 4, σ. 74–76 καὶ ἐν *378*, σ. 135–147.

117

1636. Προνόμια ὑπὲρ τῆς ἑλλην. Κοινότητος Στεφανουπόλεως τῆς Τρανσυλβανίας, χορηγηθέντα ὑπὸ G. Rákoczy,
ἐν χφ. 976 τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας. Πρβλ. ἐν *400*, σ. 204–205.

118

1636. Ἀναφορὰ 5 Νοεμβρ. προξένου Ἐνετίας ἐν Θεσσαλονίκῃ,
ἐν *244*, σ. 184.
«Ὁ σουλτάνος ἀπηγόρευσεν εἰς ὅλας τὰς γυναῖκας τῆς ἐπικρατείας του, εἴτε φράγκισσες εἶναι, εἴτε ἑλληνίδες, ἢ ἑβραῖες, ἢ ἀρμένισσες, νὰ φοροῦν σκούφιες . . .».

119

1637. Φιρμάνιον σ. Μουρὰτ Δ',
διατάσσον νὰ παύσουν αἱ Ἀρχαὶ νὰ ἐνοχλοῦν τὸν π. Ἀλεξανδρείας Μητροφάνην,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τ' ἀφορῶντα διορισμοὺς καὶ παύσεις κληρικῶν, ἢ γάμους μεταξὺ Χριστιανῶν, μνημ. ἐν *450*, σ. 38.

120

1637. 'Αχτναμὲς σ. Μουρὰτ Δ', ὑπὲρ π. 'Ιερουσαλὴμ Θεοφάνους Δ',
ἐν *280*, Γ', σ. 225–226.

121

1637. Διαταγὴ Μπηκὴρ πασᾶ πρὸς τοὺς Γέροντας καὶ ραγιάδες τῆς Σύρου,
ἐν *110*, σ. 31.
«Θέλει ξέρετεν πῶς ἦρθεν ὀμπρός μου ὁ ἐπίσκοπός σας μὲ τοὺς Γέροντες ποῦ ἀπεστείλετεν ἐσεῖς μὲ τὴν γραφήν σας καὶ ἐκλάψασιν ὀμπροστά μου πῶς ὁ πίσκοπος εἶναι πειρασμένος αφτοῦ ἀπὸ ἕναν παπᾶ ρωμαῖο . . . πῶς ἐπάτησεν πολὲς βολὲς τὶς ἐκκλησίες του τὲς φράγκικες ἐναντίο τὰ μπεράτια . . . καὶ ἀκόμη τόνε πειράζει μὲ ἀβανίες καὶ κάλπικες γραφὲς ποῦ ἔγραψεν εἰς τὴν Ἄντρο διὰ νὰ βάζῃ ἀνεκατώματα εἰς τὸ ραγιᾶ μου . . . Τὶ ὁ πίσκοπος δὲν θέλω νὰ εἶναι πειρασμένος, μηδὲ ἀπὲ τούρκους, μηδὲ ἀπὲ ρωμαίους . . .».

122

1639–1777. «Κώνδηκας τῆς κομπανίας τῶν ρωμαίων πραγματευτάδων Σιμπινίου» τῆς Ρουμανίας,
ἐν χφ. 976 τῆς Ρουμανικῆς 'Ακαδημίας, φ. 74α–131α, ἐν *402*, σ. 117–119. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 257.
«. . .'Αναγκαῖα δικαιώματα καὶ νομοθεσίαι τῶν πραγματευτῶν, ὁποῦ πρέπει νὰ τὰ φυλάττωμεν ἀπαραιτήτως ἐν τῷ μέσῳ μας, διὰ σύστασιν καὶ εὐταξίαν τῆς Κομπανίας, μιμούμενοι τοὺς νόμους καὶ τὴν συνήθειαν τῆς τζάρας ταύτης».

123

1639?– «Μετ' ὀλίγον ⟨μετὰ τὴν 8 'Οκτ. 1639⟩ ἐκανόνισεν ἡ Βενετικὴ Γερουσία τὰ περὶ ἐφέσεων, διαζυγίων καὶ προστίμων. . . Ὅλα δὲ τὰ ἀποφασιζόμενα περὶ ἀφορισμῶν, διαζυγίων καὶ καθαιρέσεως κληρικῶν, ἐφεσιβάλλονται πρὸς τὸν Γενικὸν Προβλεπτὴν τῶν τριῶν Νήσων . . . Αὐτοὶ δὲ ὀφείλουσι νὰ δικάζωσι κατὰ νόμους καὶ κανόνας τῆς ὀρθοδόξου 'Ανατ. 'Εκκλησίας . . .
ἐν *378*, σ. 143.

124

1640. Προικοσύμφωνον ἀπὸ 6 Σεπτ., ἐν 'Ικαρίᾳ.
ἐν *243*, σ. 67.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . ἀκόμη δίνει ὁ παπᾶ Γ.Γ. (ἄσχετος πρὸς τὸν πατέρα Γ.Κ.) τὴν προῖκα τὴν ὁποίαν εἶχε τῆς γυναικός του, νὰ τὰ δουλεύῃ ὁ Ξ. (ὁ γαμβρὸς) νὰ δίδῃ καὶ τοῦ παπᾶ τὸ ἐμισόν, ἕως ὅτου νὰ ζῇ καὶ ἀποθανόντα του, νὰ μείνουν ἐδικά του, ἀσάλευτα . . .».

125

1640. Ὀρθόδοξος Ὁμολογία τῆς πίστεως τῆς . . . Ἀνατολικῆς, συνταχθεῖσα ρωσσιστὶ ὑπὸ Πέτρου Μογίλα, μ. Κιέβου,

ἀνεδ. ἐν μεταφράσει, ἐν *247*, Α′ σ. 474–487. Περὶ τοῦ γάμου σχέσιν ἔχουν αἱ ἐρωτήσεις ϛθ′, ρ′, ρα′, ριε′, καὶ ρις′.

126

1641. Δεκρέτον 11 Μαΐου τοῦ Δόγη τῆς Βενετίας,

ἐν *276*, σ. 57.

(Αἱ ὑποθέσεις γάμου τῶν ὀρθοδόξων νὰ δικάζωνται κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικούς των κανόνας. Ταῦτα συμφώνως πρὸς τὴν ἀπὸ 20 Αὐγ. 1578 ἀπόφασιν τῆς Ἐνετικῆς Γερουσίας).

127

1643. Ὁρισμὸς σ., δι' οὗ ὁ καπουδὰν πασᾶς ὑπεχρεοῦτο ν' ἀναγνωρίσῃ ὡς νόμιμον τὴν εἰς τοὺς φράγκους γαιοκτήμονας τῆς νήσου Νάξου παροχὴν ἐντριτείας ἐκ τῶν προϊόντων τῆς γῆς,

ἐν *146*, σ. 55–57.

128

1644. Φιρμάνιον σ. Μεχμὲτ Δ′, ὑπὲρ τῶν ἀνατολ. Σποράδων,

μνημ. ἐν *451*, σ. 34 καὶ 89, δι' οὗ, ἀναγνωριζομένων τῶν προνομίων τοῦ 1623, τῶν νησιωτῶν τούτων, διετάσσετο ὁ καπουδὰν πασᾶς νὰ μὴ ἀναμειγνύεται εἰς τὰς ἰδιωτικὰς ὑποθέσεις των.

129

1645. Βακτηρία Ἀρχιερέων. «Συντέτακται διὰ χειρὸς . . . Ἰακώβου ἱερομονάχου καὶ ἀρχιμανδρίτου καὶ ἐπιτρόπου Ἰωαννίνων . . .».

Ἀνέκδοτος, ἐν χφφ. Μετ. Παν. Τάφου Κπ. 30, 57, 177, ΕΒΕ 1373 (τοῦ 1703), καὶ 2254 (τοῦ 1742), Μουσείου Μπενάκη 124 (τοῦ 1704) καὶ 274 (τοῦ 1720), Μ. Σινᾶ 1122, Μ. Σουμελᾶ 6, Μ. Δοχειαρίου 286, Σχολῆς Χάλκης 78, Βατικανοῦ gr. 2577 (τοῦ 1723?), ἑλληνοκαθολικῆς Ἐπισκοπῆς Χαμάλμπαση ἐν Κπ., Μ. Μεγάλου Σπηλαίου 157, Μ. Μ. Λαύρας (Καλαβρύτων) 3, ΙΕΕΕ 301, Μ. Εὐαγγελιστρίας (Σκιάθου) 6, Ρουμ. Ἀκαδημίας 300, 649 καὶ 800, Μ. Φανερωμένης (Κύπρου), μ. Νικοπόλεως καὶ Πρε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βέζης 9, Ἡμιγυμνασίου Τσαριτσάνης (Ἐλασσόνος) 1. Ὁ πίναξ περιεχομένων καὶ τὰ προοίμια ἐν *254*, σ. 129–218, ἐδάφια τινὰ ἐν *88*, σ. 218–220. Πρβλ. ἐν *466*, σ. 200 ἑπ., ἐν *279*, σ. 286, ἐν *68*, σ. 42, ἐν *38*, σ. 396γ–396ε. Μετεφράσθη ρουμανιστὶ τὸ 1754 ὑπὸ Κοσμᾶ καὶ Δούκα. Εὕρηται ἐν χφ. 1271 καὶ 1468 τῆς Ρουμ. Ἀκαδημίας. Πρβλ. ἐν *395*, σ. 80 ἑπ. καὶ 182–183.

130

1646. Ἀχτναμὲς σ. Ἰμπραήμ, ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῶν Κυκλάδων, ἐν *23*, σ. 45–50, ἐν *76*, σ. 48–107, ἐν *243*, σ. 32–34 καὶ ἐν *451*, σ. 170–173.

«Ἀπὸ τὸ νησὶ τῆς Ἀξιᾶς καὶ τῆς Ἄντρος, καὶ τῆς Μῆλος, καὶ τῆς Πάρος, καὶ τῆς Σαντορίνης, καὶ Σύφνου καὶ τῶν λοιπῶν νησίων, οἱ ἄνθρωποι, . . . ἦλθον εἰς τὴν ἀνοικτήν μου Πόρτα, εἶπαν, ὅτι ὁ μακαρίτης παπούς μου ὁ σουλτὰν Σουλεϊμάνης . . . ἦτον ὁ Χαφεντώπης καπετὰν πασσᾶς καὶ ἐδιάβει εἰς αὐτὰ τὰ νησία, καὶ οὕτως δὲν ἐστρεψοκεφαλιάσανε, μόνον ἐπροσκύνησαν τὴν ἀνίκητόν μου βασιλείαν καὶ διὰ τοῦτο ἀπὸ τότε καὶ ἐδῶθεν ἕναν ρωμαῖον μπέϊ ἔκαμαν, καὶ ἀπεράσοντας καιρός, ἕνας ἑβραῖος μπέϊς ἐπάνω εἰς τὰ νησία, τὸ ὄνομά του Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν βασιλείαν μου ἐστάθηκε, καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωσὴφ μερικὸν τοὺς ἔκαμεν ζάπτι καὶ κατὰ πῶς ἦτον ἡ τάξις τους, καὶ τὸ κανόνι τους, ἕως τὴν σήμερον ἡμέραν εἰς τὸν ἴσκιον τῆς βασιλείας μου, ἐτοῦτα ὅλα τὰ νησία, δίχως καμμίαν πείραξιν ἀπέρασαν.

Ἀποθανόντος δὲ τοῦ ρηθέντος Ἰωσήφ, ἀπὸ τὴν ἀνίκητόν μου βασιλείαν μπέϊς, φλαμπουριάρης καὶ καδῆς κριτὴς ἐβάλθηκε νὰ κρίνωνται ὁμοῦ μὲ τέτοιαν ἀπόφασιν, κατὰ τὸ κανόνι καὶ νόμον ὅπου ἐχάρισεν τῶν Χιοτῶν, ὅτι εἰς τὰ νησία, καὶ ἐχαρίσθη τὸ αὐτὸ καὶ ὅμοιον κανόνι, καὶ νὰ περνοῦσιν εἰς ὅλα παρόμοια καὶ τῶν Χιοτῶν ὁ νόμος καὶ τὸ κανόνι, καὶ νόμον ὅπου τοὺς ἔδωκε νὰ μὴ πληρώνουσι, καὶ ὅπου τοὺς ἐχάρισεν εἶναι, νὰ πληρώνουν ὅπως ἐπλήρωναν καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τὰ χαράτσια τους, καὶ περισσότερον νὰ μὴ πληρώνωσι, καὶ ὅποιος δὲν εἶναι διὰ χαράτσι νὰ μὴ πληρώνῃ, καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ χαράτσι τους, οὔτε σπέζα, οὔτε ἀβαρίζι, οὔτε ἀγγιμογλανῶ, οὔτε καλέπι, οὔτε μααντικάσι, οὔτε ἀπ' ὅτι ἄλλα τεφλίκια ὁποῦ ἔχει ἡ ἀνίκητή μου βασιλεία νὰ μὴ δίδουν, καὶ ὅπως εἶναι ὁ λανθασμένος των νόμος νὰ πηγαίνουν εἰς ταῖς ἐκκλησίαις των, καὶ ἀπ' ὅταν θέλουν ν' ἀνοίγουν τὰ μνήματά τους, οὔτε καδῆς, οὔτε μπέϊς νὰ τοὺς πειράζουν. Μιρὶ διὰ τοὺς ἀποθαμένους των νὰ μὴ γυρεύουν, οὔτε νὰ πέρνουν, ὅτι οὔτε εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν κρίσιν, οὔτε εἰς τὸ κανόνι μας εἶναι ἐτοῦτα, καὶ νὰ θάπτουν τοὺς νεκροὺς ὑπ' ἐκκλησίας. Ἀπὸ δουλιαῖς ὅπου δὲν εἶναι τῆς κρίσης, οἱ καδῆδες δυνατὰ νὰ φυλάγωνται, χωρὶς κρίσιν κανένα νὰ μὴ πειράζουνε. Καὶ ἡ ἐκκλησίαις των, ὅταν χαλάσουν, νὰ ταῖς φτιάνουν, καθὼς ἦταν πρῶτα καὶ κανένας εἰς τοῦτο νὰ μὴ τοὺς πειράζῃ. Ἀπὸ τ' ἀμπέλια τους, καὶ χωράφια τους ἡ δεκατιαῖς καθὼς ἐπέρνουνταν πρῶτα, ἔτσι πάλιν νὰ πέρνωνται, καὶ περισσότερον τίποτε κανεὶς νὰ μὴ πέρνῃ. Καὶ ἀπὸ ἄλλα τους μούλκια κανεὶς στανικῶς νὰ μὴ τοὺς ἐβγάλῃ, οὔτε ἀπὸ τὰ χέρια τους κανεὶς στανικῶς νὰ τὰ πέρνῃ. Καὶ ἀναμεσόν τως ὅποιος ἤθελεν ἀφίσει διὰ τὰ ροῦχα του ἢ διατάξει ὅτινος ἤθελε θελήσει, ἢ ὅτινος ἤθελε τὰ χαρίσει, νὰ πιάνεται καὶ ἀπὸ τοὺς καλίκιδες, καὶ κασίμιδες νὰ μὴν ἁπλώνουν, καὶ πειράζουν τίποτες. Καὶ ἀπὸ τὰ πρῶτα ἕως τὴν σήμερον, κατὰ τὸν λανθασμένον τους νόμον, ὅ,τι κρίσιν ἐχωρίσανε, καὶ ἔχουν ἀπόδειξιν εἰς τὰ χέρια τους, κατὰ ὅπου τὴν ἐκρίνανε πρῶτα κατὰ τὸν λανθασμένον των νόμον, κανέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νας πλέον νὰ μὴ χαλάσῃ τὴν κρίσιν τους, καὶ οἱ καδῆδες διὰ χοτζέτι, καὶ διὰ σιτσίλι καὶ δι' ἄρζι ἔξω ἀπὸ τὸ κανόνι νὰ μὴ πέρνουν περισσότερον. Καὶ διὰ καμμίαν ὑπόθεσιν, ἐὰν μαλώσουν ἀνάμεσόν τους, καὶ βάλουν κανένα ἐγρικιμένον ἄνθρωπον καὶ τοὺς ἐπιάσει νὰ εἶναι στεργόμενον, καὶ οἱ καδῆδες νὰ μὴν ἔχουν νὰ κάμνουν εἰς τέτοιαν λογῆς σύμβασιν. Καὶ ἀπὸ ψευδομάρτυρας δυνατὰ νὰ φυλάγωνται, καὶ διὰ τοῦτο περισσότερον ἀπὸ πεντακόσια ἄσπρα δίχως χοτσέτι καὶ συγκιλάτι, ἂν μαρτυρήσουν οἱ αὐτοὶ μάρτυρες, οἱ καδῆδες νὰ τοὺς ἀφηκράζωνται. Καὶ ἀπὸ κρασὶ καὶ ἄλλα φαγοπότια τῆς κομπανίας τῶν σπιτιῶν των, κουμέρκι νὰ μὴ δίδουνε καὶ ἀπὸ τοὺς νησιώτας ἐτούτους, ὁπόταν ἤθελαν ὑπάγει εἰς πραγματείαν τους, ἀποθανόντας κανένας ἀνάμεσόν τους, οἱ σύντροφοί τους νὰ περιλαμβάνουν τὰ ροῦχα του, καὶ οἱ ἐμίνιδες καὶ οἱ μπεϊτολμαλτζίδες χέρι εἰς τοῦτα τὰ ροῦχα νὰ μὴν ἁπλώσωσιν.

Καὶ ἀπὸ ἐτοῦτα τὰ νησία, ὁποῖος ἤθελεν νὰ ἔμπῃ εἰς τὴν πίστιν τοῦ Θεοῦ, νὰ ἔλθῃ ἐμπροστὰ εἰς τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ καὶ μαρτύρησιν, ἂς ἐμπαίνῃ. Κανεὶς στανικῶς μουσουλμάνον νὰ μὴ κάμνῃ.

Καὶ ἀπὸ τὰς γυναῖκας των, ὁποία ἤθελε θελήσει νὰ πάρῃ τοῦρκον ἄνδρα, νὰ ἔρχεται ἀτή της εἰς τοῦ Θεοῦ τὴν παστρικὴν στράταν, ἔμπροσθεν νὰ δίδῃ τὸν λόγον της, ἀμὴ κανεὶς νὰ μὴ τῆς κόπτῃ καπίνι, ἔξω ἂν ἐτούρκησε πρῶτα. Καὶ ἀπὸ ἀνάμεσόν τους ἂν εἶναι καὶ κανένας ἄτυχος ἄνθρωπος, καὶ ἤθελεν κάμει κανένα κακόν, ἐκεῖνος ὁ ἴδιος νὰ παιδεύεται, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας δι' αὐτόν. Καὶ ὅποιος ἄλλος ἀπὸ αὐτοὺς ἤθελεν ἔβγει τὴν νύκτα ἀπὸ τὸ σπῆτι του μὲ φωτία, μὲ λυχνάρι, ἢ κερὶ διὰ καμμίαν δουλίαν, κανεὶς νὰ τοὺς πειράζῃ, καὶ εἰς τὰ χωριά τους ναΐπης νὰ μὴν ἐβγαίνῃ. Ὁποῖος ἔχει νταβὰ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὴν κρίσιν, καὶ τινὰς νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζῃ, καὶ αὐτοὶ ὅπου μαζόνουν τὰ χαράτσια τους καὶ ἄλλα τους χρέη, ὅ,τι εἶναι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς νομοθετημένον, ἐκεῖνο νὰ πέρνουνε, καὶ περισσότερον ἕνα μπαγκίρι νὰ μὴ πέρνουν. Καὶ τοῦ ἀλόγου τους τὴν ταγὴν καὶ τὸ φαγοπότι τους νὰ ἀγοράζουν ἀπὸ τὸ πουγκί τους. Καὶ τοὺς χρεώστας ὁ μουχζούρης εἰς σίδερα καὶ σκοτεινὸν τόπον, ἂν εἶναι τῆς γνώμης τῶν γερόντων, νὰ μὴ τοὺς βάνῃ, καὶ ἤ τι θέλημα τοὺς πέσει ὁ καδῆς τους καὶ ὁ μπέϊς τους, νὰ τὸ βλέπουν μὲ τὴν κρίσιν, καὶ ὄχι ἄλλος κανένας, καὶ δραγουμάνον νὰ βάλουν ἀτοί τους ὁποῖος τῶν ἀρέσει, καὶ ταῖς βίγλαις ὅπου βάνουσιν, ὡς καθὼς ἦτον πρῶτα, ὁποῖον θέλουν νὰ βάλουν ἀτοί τους νὰ φυλάγουν, καὶ ἄλλος κανένας εἰς τοῦτο νὰ μὴ ἀνακατώνεται. Καὶ εἰς αὐτὰ τὰ νησία γιανήτσαρης, οὔτε γιαζαξῆς, μὲ τὸ νὰ μὴ χρειάζωνται, νὰ μὴν ἐμπαίνῃ. Καὶ ἀπὸ ἐτούτους ὁποῖος ἤθελε πειραχθῇ, καὶ νὰ τοῦ κάμουν ζουλούμι ἢ ἀπὸ μπέϊν, ἢ ἀπὸ καδῆν, ἢ ἀπὸ ἄλλον τινὰ καὶ ἤθελεν θελήσει νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν ἀνίκητόν μου Πόρταν νὰ ἔμπῃ εἰς κάτεργον, ἢ εἰς ὁποῖον ξύλον ἤθελεν, καὶ κανένας νὰ μὴ γίνεται ἐναντίος, κανεὶς νὰ μὴ τοῦ λέγῃ ποῦ ὑπάγει, καὶ διὰ ποῦ ὑπάγει, οὔτε πασᾶς, οὔτε καδῆς.

Καὶ ἀνάμεσόν τους τὰ χωράφια τους ὅπου δίδουν μὲ ἀποκοπὴν ἕνας τοῦ ἄλλου, ὅ,τι λόγον ἔχουν λαλημένον, κανεὶς ἄλλος νὰ μὴ τὸν χαλᾷ, μόνον καθὼς εἶναι εἰς τὸν λανθασμένον των νόμον, νὰ πιάνεται· περισσόν, ὀλίγον, κανεὶς νὰ μὴ τοὺς πιάνῃ.

Καὶ ἐτοῦτα ὅλα ὅπου ἐγράφθησαν εἰς τὴν ἀνίκητον βασιλείαν, ὅλα νὰ πιάνωνται, καὶ ὅποιος δὲν πιάσει τὸ κανόνι μου, νὰ τὸν κάμνουν γνωστὸν εἰς ἀνίκητήν μου Πόρταν, τὸ ὄνομά του ξέχωρα, νὰ ἔρχεται ἀπὸ τὸ δίκαιόν του.

Ἔτσι γράφω, καὶ ἔτσι ὁρίζω . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

131

1646. Φιρμάνιον ὑπὲρ μ. Βεροίας Ἰωαννικίου καὶ Ἰωάσαφ, μνημ. ἐν *33*, σ. 13.

132

1646–1691. Λύσεις νομικῶν ἀποριῶν ὑποβληθεισῶν ὑπὸ ἀρχιερέως τινός, πρὸς τὸν Ἰωάννην τὸν Καρυοφύλλην,

ἐκ τοῦ χφ. Νικολάου Καρατζᾶ, ἐν *121*.

1. Ἐρώτησις. « . . . νὰ μοιράσῃ τὸ παντρεμένον (παιδὶ) μὲ τὸ ἀνήλικον ἴσα, ὁποῦ ἐκεῖνο ὅσον νὰ ἔλθῃ εἰς ἡλικίαν τὰ τρώγει, στέκει καλά ;

Ἀπόκρισις. Νὰ γένῃ συνεισφορά· βάνει τὸ ὑπανδρευμένον τὰ ὅσα ἔλαβεν εἰς τὴν μέσην.

2. Ἐρ. Ἕνας πατέρας ἔχει δύο παιδιά· τὸ ἕνα τὸ ἔβαλε καὶ ἔμαθε τέχνην, ἢ γράμματα· τὸ ἄλλο ἐδούλευε τὸ ζευγάρι ἢ ἐφύλαγε τὰ ζῶα του, ἢ πραγματεύετουν τὰ ἄσπρα τοῦ πατρός του· ἀπέθανεν ὁ πατέρας τους· νὰ μοιράσουν ἴσα τὰ δύο ἀδέλφια μὲ ἐκεῖνον ὁποῦ δὲν ἐδούλευεν ;

Ἀπόκρ. Ἐὰν διακριθῇ ὁ πατέρας νὰ παραγγείλῃ νὰ λάβῃ τὸ δουλεῦον τὶ ἔξω ἀπὸ τὸ μερτικόν· ἢ ἐὰν φαίνεται τὶ ἐδικόν του ξέχωρα τὸ πέρνει· ἢ ἡ διάκρισις τοῦ κριτοῦ.

3. Ἐρώτ. Ἕνας πατέρας ἔχει παιδιὰ τρία· τὸ ἕνα δουλεύει εἰς ξενιτεία καὶ ποχθαίνει ἄσπρα καὶ πράγματα, τὰ δύο δουλεύουν τὸν πατέρα· ἀπόθανε ὁ πατέρας, ἔρχεται ἐκεῖνο ἀπὸ τὴ ξενητείαν καὶ λέγει· ἐλᾶτε νὰ μοιράσωμεν· ἐμποροῦν τὰ ἀδέλφια του νὰ τοῦ εἰποῦν, φέρε καὶ ἐσὺ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐκαζάντισες, βάλτα εἰς τὴν μέσην νὰ τὰ μοιράσωμεν ὁμοίως μὲ τὰ πατρικά μας ;

Ἀπόκρ. Δὲν εἰμποροῦν νὰ τοῦ τὸ εἰποῦν· μόνον ἐὰν ἐπαρήγγειλεν ὁ πατὴρ νὰ πάρουν διὰ τὴν δούλευσίν τους τίποτε, ἢ νὰ πάρῃ ἐκεῖνος τόσον καὶ νὰ μείνουν τὰ ἄλλα εἰς τὰ ὑπεξούσια παιδιά, ἢ νὰ κάμῃ διάκρισιν ὁ κριτὴς καθὼς τοῦ φανῇ.

4. Ἐρώτ. Ἕνας πατέρας ἔχει παιδιὰ καὶ γυναῖκα· ἀπόθανε, ἐμοίρασαν τὰ παιδιά. Τῆς μητρός τους εἶναι δίκαιον νὰ τῆς δώκουν ἀπὸ τοῦ ἀνδρός της μερίδιον ;

Ἀπόκρ. Ἐὰν ὑπεσχέθη νὰ φυλάξῃ χηρείαν τελείαν, πέρνει μοίραν ἑνὸς παιδίου καὶ τὰ πρὸ γάμου καὶ μετὰ γάμον δωρεὰς καὶ τὰ προικιά της.

(Ἐρ.) Ἀμὴ ἂν θέλῃ νὰ παντρευθῇ, τί πέρνει ;

(Ἀπόκρ.) Οὐδὲν τοῦ ἀνδρός.

(Ἐρώτ.) Ἀμ᾽ ἂν ἔχῃ παιδὶ ἀνήλικον καὶ δὲν ἠμπορεῖ ὡσὰν μάνα νὰ τὸ ἀφήκῃ νὰ πάρῃ παράνου τίποτες ἢ μόνον τὸ μερίδιόν του ;

(Ἀπόκρ.) Μόνον τὸ μερίδιόν του.

5. Ἐρώτ. Δύο ἀδέλφια κάθονται μὲ τὴν μάναν τους· ἐπανδρεύθησαν καὶ τὰ δύο καὶ εἶναι εἰς ἕνα σπῆτι· ἐπῆραν προικιὰ κάθε εἷς τὰ ἐδικά του, ἐπῆραν καὶ ζῶα, ἔχουν ἕνα πουγκί, μίαν ἐξοδίαν, ἕνα χρέος, ἀντάμα τὰ φυλάττουν· τοῦ ἑνὸς ἀδελφοῦ ἐψόφησαν, τοῦ ἄλλου αὐγάτισαν. Νὰ πάρουν κάθε εἷς ἐκεῖνο ὁποῦ εὑρίσκεται, ἢ τὸ διάφορον τοῦ ἑνὸς ἀδελφοῦ ὁποῦ αὐγάτισαν νὰ τὸ μοιράσουν οἱ δύο ἀδελφοί, ἢ ὄχι ;

Ἀπόκρ. Καθ᾽ ἕνας τὰ δικά του παίρνει, ἂν τὰ φυλάξῃ καθ᾽ ἓν ξεχωριστά· ἂμ σὰν τὰ ἔμιξαν, ψόφος καὶ περίσσευμα κοινόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(᾽Ερώτ.) Ἤ καὶ ἂν ἔχουν καὶ ἄσπρα καὶ τὰ δουλεύουν ἀντάμα, ὁ ἕνας ἔχασε καὶ ὁ ἄλλος ὄχι· ἡ ζημία κοινὴ εἶναι ἢ ὄχι ;
(᾽Απόκρ.) ᾽Εὰν ἔχουν συμφωνίαν, διάφορον καὶ ζημίαν εἰς τὸ μέσον. Εἰ δέ, καθ᾽ ἕνας ὅ,τι κάμῃ διὰ λόγου του, δὲν ἀνακατώνεται οὔτε ἡ ζημία, οὔτε τὸ διάφορον εἰς τὴν μέσην.

6. ᾽Ερώτ. Ἕνας πατέρας εἶχε παιδιὰ τρία ἢ καὶ τέσσαρα, ἀπέθανε· τὰ τρία εἶναι ἀνήλικα, ὁ ἕνας εἶναι ἡλικίας, ἐπῆρε τὰ πράγματα τὰ πατρικά τους εἰς τὰ χέρια του, ζῇ καὶ ἡ μάνα τους, τὰ ἐπραγματεύθη, ἔχασε τὰ ἥμισυ καὶ περισσότερα, ἢ τὰ ἐχάλασε καὶ κακῶς· αὔξηνα τὰ ἀδέλφια του· ὅ,τι ἔκαμε εἶναι καλὰ καμωμένα ; ἢ ἐμποροῦν νὰ τοῦ εἰποῦν, ἡμεῖς ζητοῦμεν τὰ ὅσα ἄφηκεν ὁ πατέρας μας, ἐσὺ ἂς μὴν τὰ ἐχάλαες. Ἤ πάλιν, ἂν ἐκέρδεσεν, εἰμπορεῖ (νὰ εἰπῇ) ἐκεῖνος, τὰ πατρικά μας ἰδοὺ ὁποῦ εὑρίσκονται· τὰ ἄλλα τὰ ἐκοπίασα ἐγώ, σώνει ὁποῦ σᾶς ἀνέθρεψα σὰν πατέρας καὶ δὲν ἀχάσατε καὶ τίποτες ἀπὸ τὰ πατρικά μας. Τοῦ τυχαίνει νὰ πάρῃ τίποτες παράνου διὰ τοὺς κόπους του, μία διάκρισις ;
᾽Απόκρ. Ὅταν ἐπῆρε τὰ πατρικὰ χρήματα, ἐὰν ἔκαμε συμφωνίαν μὲ τὴν μητέρα τους, μὲ συγγενεῖς, μὲ ἀρχιερέα ἢ νὰ τὰ δουλεύῃ μὲ τόκον ἢ συντροφικὰ καὶ νὰ εὐγάνῃ τόσον διὰ τὸν κόπον του, ἢ ἐὰν χαθοῦν νὰ εἶναι καλὰ χαμένα, εἰ δὲ τὰ ἐπῆρεν ἀδιορίστως, ὅσα ἐχάθηκαν, τὰ ἀποσώνει καὶ λογαριάζει καὶ τὴν τροφήν· εἰ δὲ ἐκέρδισε, πέρνει καὶ αὐτὸς τὸ μισὸν καὶ τὸ ἄλλο μισὸν τὰ ἀδέλφια του καὶ λογαριάζει καὶ τὴν τροφήν.

(Αἱ ὑπ᾽ ἀριθ. 7-21 ἐρωτήσεις εἶναι ἄνευ ἀπαντήσεως· ἐξ αὐτῶν ὅμως εἶναι ἐνδιαφέρουσαι αἱ κάτωθι ἐρωτήσεις, ὡς μνημονεύουσαι ἔθιμον).

14. ᾽Ερώτ. ᾽Εμπορεῖ νὰ ζητᾷ ἡ γυναῖκα ἢ ὁ ἄνδρας τετραμόριον τὸ ζῶν μέρος ἢ μόνον τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου ; καὶ πῶς ἐξηγεῖται αὐτὸ τὸ τετραμόριον : Εἰς τὴν γυναῖκα εἶναι τετραμόριον ἢ καὶ εἰς τὸν ἄνδρα ;
(᾽Ερώτ.). Εἰς ἡμᾶς πρὸ γάμου δωρεά, ὅταν ὁ ἄνδρας δὲν ἔχει ἐδικά του, δανείζεται καὶ τὰ στέλνει τὸ σάββατον εἰς τὸ σινί, καὶ τῆς νύμφης τὸ γένος τὰ ξετιμᾷ· καὶ ἂν ἔλθῃ θάνατος τοῦ ἀνδρός, τὰ ζητᾷ καινούρια ἡ γυναῖκα ἀπὸ τὰ καλὰ τοῦ ἀνδρός της· στέκει καλά ; Εἰ δὲ καὶ τῆς πέ(μ)ψει πάλιν ροῦχα τὸ σάββατον πρὸ γάμου δωρεά, καὶ τὰ χαλάσει εἰς τὸν ἄνδρα της, πάλιν ἂν ἔλθῃ θάνατος τοῦ ἀνδρός της, καινούρια τὰ ζητᾷ ;
15. ᾽Ερώτ. Εἰς ἡμᾶς μόνον μὲ τὸ προικοσύμφωνον αἱ γυναῖκες κυβερνοῦνται ἔκπαλαι, λέγοντας ἡ κοινότης, ὁ ἄνδρας τὸ ἔστρεξε ἐκεῖνο τὸ προικοσύμφωνον, ἂς τὰ πληρώσῃ, ἢ ἂς ἔγραφε τί ἐπῆρε καὶ τί δὲν ἐπῆρε εἰς τὸ προικοσύμφωνον, ὅσα καὶ ἂν ἐχάλασεν εἰς τὸν ἄνδρα της, τὰ πέρνει ἡ γυναῖκα, τὰ προικῶα της τὰ ἔχει εἰς τὰ χέρια της, ὁ ἄνδρας της δὲν ἠξεύρει τίποτες, ἂν αὐτὴ θελήσῃ νὰ τὰ δώκῃ διὰ τὴν ψυχήν της, ἢ νὰ τὰ χαρίσῃ ἐδικῶν της, ἢ νὰ τὰ χαλάσῃ καὶ κακῶς, ἢ καὶ νὰ ἐχάθηκαν, νὰ τὸν ἐβάλουν εἰς ἀφορισμὸν πῶς αὐτὸς δὲν τὰ ἐχάλασεν, ἢ μόνον νὰ τὰ πληρώσῃ ; Αὐτὸν εὑρίσκουν αὔξησις (ἢ) ἐλάττωσις τῷ ἀνδρί, καὶ ὄχι ἄλλο· ἀδικία εἶναι εἰς ἐκεῖνον, εἰ μόνον ἦτον καὶ ξένα καὶ ἐκείνη μὲ τὸν καιρὸν τὰ ἔδωκεν ὀπίσω . . .».

133

1647. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ Μαντζαβινᾶτα Κ ε φ α λ λ η ν ί α ς, ἐν *298*, σ. 391–392.
« . . . καὶ ἀγροικιέται διὰ πατρικὰ καὶ μητρικὰ καὶ καθολικό της ἀδελφομοῖρι . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

134

1647. «Ταρίφα» τῆς 26 'Οκτ. τοῦ Κοινοῦ τῆς Μ υ κ ό ν ο υ,
ἐν *142*, σ. 216–219 καὶ ἐν *144*, σ. 19–23.

«Τὴν σήμερον θέλουσιν ὅλοι, μικροὶ κὶ μεγάλοι, ἱερεῖς κὶ λαϊκοί, τῆς νήσου Μυκόνου, κάνουσιν τὸ παρὸν γράμμα, ἐστῶντας κὶ νὰ βλέπουσιν, πῶς τὸ νησὶν τῆς Μυκόνου εἶναι χαλασμένο κὶ πάει στὸ χειρότερο ἀπ' ὅλα τὰ νησιά. Θέλομεν ὅλοι μας, μικροὶ μεγάλοι, κὶ κάνουμε τὴν παροῦσαν ταρίφα, ἡ ὁποία νὰ εἶναι παντοτεινὴ εἰς ἐμᾶς κὶ εἰς τὰ παιδιά μας κὶ καθὼς ἔχομε τὸ νησί μας κισίμι, παλαιόθε ἔτσι νὰ στέκεται κὶ μὲ τούτους τοὺς πάτους.

'Αρχή 'ναι παλαιόθε ἀπ' ὅτες ἐμπιτάρισε τὸ νησί μας, ὅτι νὰ βάνομε γερόντοι κὶ ὅποτε δὲ μᾶς ἀρέσουσι, νὰ τὶς εὐγάνομε, νὰ βάνομεν ἄλλους.

Τῆς γερόντοι ὅπου θέλομε βάλει, νὰ στέκουνται μὲ τούτους τοὺς πάτους.

"Ο,τι κοντάνες ἐθέλασι γένει, νὰ εἶναι τὰ τρίτα τῶν γερόντων κὶ τὰ δίμερα τῆς χώρας.

"Ο,τι χοντρὰ ζωντανὰ ἐθέλασι γένει στὸ νησί μας ἀπὸ τὴν σήμερο, ἀφεντικὰ νὰ εἶναι διὰ ἔξοδον τῆς χώρας, νὰ δίνουνται εἰσὲ κανίσκια τῶν ἀφεντάδω. Τὰ λιανὰ ζωντανά, ὁποῦ γίνουνται ἀφεντικά, νὰ εἶναι τῶν γερόντων.

Μὲ τούτω τὰ ζωντανὰ τὰ χοντρὰ νὰ γράφουνται στὴν καζιλαρία πέντε βολὲς καὶ ἡ ζημία ποῦ θελεν κάμει στὶς πέντε, νὰ πληρώνεται τοῦ νοικοκύρη ποῦ ζημιώθη· κὶ περάσοντας οἱ πέντε κὶ τὸ πρᾶμα δὲν ἤθελε κυβερνήσει ὁ νοικοκύρης ποῦ τὰ ἔχει, νὰ γίνεται ἀφεντικό, ὅν,τι θέλει ὁ νοικοκύρης νὰ τὸ κάμει.

'Ακόμη τὰ λιανὰ ζωντανά, ὅντε κάμουσι ζημία, νὰ δίδεται τρεῖς φορὲς τοῦ νοικοκύρη ὁποῦ τὰ ἔχει νὰ πληρώνεται ἡ ζημία, κὶ ἂν τὸ πιάσει πλέον, τὸ κάνει ἀφεντικό.

'Ακόμη ὅ,τι βρεσίματα εὑρίσκονται εἰς ἐρημονήσια κὶ εἰς τὸ πιτάδο, νὰ πέρνουσιν οἱ γερόντοι τὸ τρίτο κὶ ἡ χώρα τὸ δίμερο.

"Οστις βλασμαμίσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, νὰ πληρώνῃ ἄσ(πρα) 40 καὶ νὰ πέρνει ξυλιὲς 20.

"Ο(σ)τις κάμει αἷμα — εὐγάνοντας τὸ φονικὸ — νὰ πλερώνει γρόσ. δέκα, κατὰ τὸ αἷμα.

"Ο(σ)τις δόσει γροθιές, νὰ πλερώνει ἑνάμισυ γρόσ.

"Ο(σ)τις πουλήσῃ γῆ λάδι, γῆ κρασί, γῆ κρέας, γῆ τυρί, γῆ λινάρι, γῆ μπαπάκι, γῆ ψάρι, γῆ παστό, γῆ ἐληές, γῆ ὅ,τι φαγητὸ φέρουσιν ἀπὸ ξένα, πέρνει θέλημα κὶ τὰ κάρτα σωστὰ κὶ τὰ ζύγια σωστὰ νὰ τὰ κάνει ἡ κρίση μὲ τὸ χέριν της κὶ οἱ γερόντοι.

Μὰ τὶς κρίσεις κὶ νὰ τὸ στιμάρει τὸ πρᾶμα καθὼς ἀξίζει νὰ πουλιέται κὶ νὰ δίνει τὸ ρεγάλιόν του. Κὶ ὅποιος δὲν πεδίρει, νὰ εἶναι κοντενάδος ὅ,τι θέλει φανεῖ τῆς κρίσης.

"Οποιος ἤθελεν πάγει νὰ ξαπολύσει πάσκουλο, γῆ ἀμπέλι, γῆ ράπι, νὰ τὸ φάσηνε τὰ πρόβατά του, γῆ τὰ κτηνά του καὶ νὰ τὸ κάμει μὲ θέλημα ἐδικόν του, νὰ τὸν ἐπιάνει ἡ κρίση νὰ τόνε παιδεύει καθὼς τῆς ἤθελε φανεῖ καὶ νὰ πληρώνεται καὶ ὁ νοικοκύρης τὸ πάσκουλο.

"Οποιος ἤθελεν κλέψει γῆ πρόβατο, γῆ κριθάρι, γῆ ροῦχα, γῆ ἄλλον τίποτις, νὰ εἶναι στὸ χέριν τῆς κρίσης νὰ τόνε παιδέψει ὡς θέλει.

"Οποιος ὑβρίσει ἄνθρωπον καὶ πεῖ του ἐκεῖνο ποῦ δὲν ἔχει, νὰ τὸν κοντενάρει ἡ κρίσις ὡς θέλει.

"Οποιος βάλει σκάνδαλο εἰς ε ἀντρόγυνο, ἢ ἄντρας, ἢ γυναῖκα, νὰ εἶναι κοντενάδος ἀπὸ τὴν κρίσιν.

"Οποιος ἔχει μιστάτο καὶ εἶναι περισσότερο ἀπὸ δώδεκα κάρτα, γῆ πινάκι μεγάλο, γῆ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μικρό, ὄξω τῆς δικαιοσύνης, νὰ εἶναι κοντενάδος, ὡς φανεῖ τῆς κρίσης. Ἀκόμη τὰ κάρτα καὶ νεμπότες ἔτζι τοῦ κρασίου.
Ὡσὰν καὶ τοῦ λαδιοῦ νὰ εἶναι μὲ θέλημα τῆς κρίσης νὰ τὸ κάνει σωστὸ καὶ ἂν τὸ βρῇ σκάρσο, νὰ εἶναι κοντενάδος.
Ὅποιος ἔχει σκάρσο στατέρι κὶ πιάσει το ἡ κρίση, νὰ εἶναι κοντενάδος, ὅ,τι θέλει φανεῖ τῆς κρίσης.
Ἀκόμη ὅποιος ἤθελε τζακίσει μὰ κὶ λύνει τῆς ἐγγερίας, γῆ νὰ τὴν ἀνοίξει καὶ νὰ τὴν ἀφίσει ἀνοικτή, νὰ εἶναι κοντενάδος, καθὼς φανεῖ τῆς κρίσης.
Ὅποιον πρᾶμα ἐθέλασι βάλει ἀπάνω στὸ νησὶν τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅντι εἶναι το διακόφτι σπαρμένο κὶ ἤθελε περάσει νὰ κάμει ζημία, νὰ γίνεται ἀφεντικό.
Ὅποιος πάγει στὰ δίκτυα γῆ στὴν τράτα, γῆ ὅπου τοκάρει διὰ ρεγάλο καὶ δὲ δόσει τὸ ρεγάλιο τοῦ καπετάνιου καὶ καστελάνου, νὰ κοντενάρεται ἀπὸ τὴν κρίσιν. Μὲ τοῦτο νὰ εἶναι κρατημένος ὁ καστελάνος ὧν γῆ λάχει φόβος, νὰ δίνει ἀβίζο τῶν ἀνθρώπων ὁποῦ λείπουσιν, ὅβερ κὶ δὲ δίνει ἀβίζο, νὰ μὴν τοῦ δίνουσι ρεγάλιο.
Ὅποιος ἔχει πρόβατα καὶ θέλασιν ἔμπει γῆ σὲ ἀμπέλι, γῆ σὲ σπαρμένο κὶ ἤθελε πάγει ὁ νοικοκύρης ποῦ τά 'χει, νὰ τὰ πάρει, νὰ γίνουνται ἀφεντικά.
Ὅποιος δὲν πάγει στὴ βίγλαν του, γῆ στὴ μερίαν του, ὅτε εἶναι χριστιανὸς τῆς χώρας, νὰ εἶναι κοντενάδος γρόσ. ἕνα.
Ὅποιος πάγει στὸ νησὶν πρᾶμα, χωρὶς θέλημα τοῦ νοικοκύρη, ποῦ πληρώνει τὸ χαράτζι τοῦ νησίου, νὰ ἔχει ἐξουσία ὁ νοικοκύρης τοῦ νησίου. Νὰ ἔχει ἐξουσία ὁ νοικοκύρης τοῦ νησιοῦ νὰ τόνε παιδέψει. Κὶ ἂν εὔγει τὸ κτίμα καὶ κάμει ζημία στὸ διακόφτη, νὰ πιλογᾶται ὁ νοικοκύρης τοῦ νησιοῦ.
Ὅποιος παραχαράξει πρᾶμα, νὰ εἶναι κλέφτης φανερὸς κὶ νὰ τόνε παιδεύειν ἡ κρίση καθὼς θέλει.
Ὅποιος κόψει δέντρο, χωρὶς θέλημα τοῦ νοικοκύρη, νὰ παιδεύεται ὡς κλέφτης.
Ὅποιος κόψει ἀλόγου τὴν ὁριάν του, νὰ πλερώνει γρόσ. 2 καὶ ἄ(ν) δὲ βρεθῇ, νὰ τὴν πλερώνουσιν οἱ ψαράδες.
Ὅποιος πάρει κτῆμα, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ νοικοκύρη, νὰ πλερώνει τζικίνι.
Ὅποιος κόψει σκοινὶ τῆς τράτας, γῆ πάρει μολυβίδες ἀπὸ τράτα κὶ δίκτυα, νὰ πλερώνει ἕνα τζικίνι.
Ὅποιος ἤθελεν εὕρει (ροῦχο) σὲ στράτα, γῆ . . . γῆ . . . γιαλὸν τίπετις κὶ δὲν τὸ πρεζεντάρει στὴν πόρτα, νὰ βρεθῇ ὁ νοικοκύρης του, νὰ εἶναι κοντενάδος διὰ κλέφτης.
Ὅποιος ἤθελεν ἔμπη σὲ κῆπο γῆ σὲ καλοκαιρνό, νὰ παιδεύεται ὡς κλέφτης.
Ὅποιος πάγει νὰ ξεγλυκάνει στὸ περβόλι, κοντὰ στὸ πηγάδι, γῆ στὴν πόρτα, νὰ πλερώνει γρόσ. ἕνα.
Τὸ ρακὶ τρία ποτήρια στὸ ἄσπρο, γῆ νὰ κοντενάρεται.
Ὅποιον πρᾶμα ἐθέλασι βάλει στὸ κάντος διὰ τὸ χαράτζι τὸ ἀφεντικό, γῆ ἀμπέλι, χωράφι, γῆ ροῦχο καὶ νὰ διαλαληθῇ κατὰ τὴν τάξι τρεῖς φορὲς, κὶ δὲν ἤθελεν γῆ ὁ νοικοκύρης νὰ τὸ πέρνει κὶ ὁ ἐδικός το, ὅποιος ξένος τὸ πάρει νὰ εἶναι καλὰ παρμένο κὶ κανέναν καιρὸ νὰ μὴ ἔχει νὰ γυρέψει κανένα δίκιον.
Ὅποιος ἄνθρωπος δὲν περνᾶ ἀπὸ τὴ στράτα τὴν ἀφεντική, ὄξω ἀπὸ ἀνάγκη, καὶ ἤθελε χαλάσει κλεῖσμα γῆ ἀμπέλι νὰ περάσει, νὰ πλερώνει τζικίνι ἕνα».
(ἔπονται 28 ὑπογραφαί, ἐξ ὧν τοῦ ἐπισκόπου Σίφνου, 14 ἱερέων καὶ 5 ἱερομονάχων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

135

1649. Βεράτιον ὑπὲρ μ. Βερροίας - Ναούσης Ἰωακείμ,
ἐν *33*, σ. 37–38.

136

1650. Κανουνναμὲ Ρόδου καὶ Κῶ,
μνημ. ἐν *450*, σ. 207, σημ. 1.

137

1650?– Διοικητικὸν σύστημα τῆς πόλεως Μοσχοπόλεως,
ἐν *236*, σ. 150–162.
Ἐκ τῶν ἓξ προεστώτων τῶν ἓξ ἐνοριῶν τῆς πόλεως ἐξελέγετο ὁ μέγας ἄρχων, ἢ ναζίρης. Ἐκ τῶν 14 συντεχνιαρχῶν τῶν 14 συντεχνιῶν ἀπετελεῖτο τὸ ἀνώτατον συμβούλιον τῶν συντεχνιῶν. Τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν συμβούλιον τῆς πόλεως εἶχε, μεταξὺ ἄλλων, τὸ καθῆκον νὰ εἰσπράττῃ τοὺς τακτικοὺς καὶ ἐκτάκτους φόρους ἐξ ἑκάστης οἰκογενείας, ἀναλόγως τῶν δυνάμεων αὐτῆς, νὰ προσδιορίζῃ κατ' ἀναλογίαν εἰς ἑκάστην οἰκογένειαν τὰς ὑπὸ τῶν τουρκικῶν Ἀρχῶν ἐπιβαλλομένας ἀγγαρείας, τροφοδοσίας, καταλύματα, κλπ., νὰ δικάζῃ μετ' ἄλλων, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν καθιερωμένων διατυπώσεων, τὰς μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν ἀναφυομένας ἐκτάκτους διενέξεις καὶ διαφοράς, νὰ ὑποβάλλῃ εἰς τὴν διοικητικὴν τιμωρίαν τὰ πλημμελοῦντα ἢ κακουργοῦντα ἄτομα, κλπ.

138

1650–1700. Διδασκαλία νοταριακῆς τέχνης,
ἐν *256*, σ. 122–125.

139

1652. Φιρμάνιον 15 Ἰουνίου, σ. Μεχμὲτ Δ', ὑπὲρ τῶν Ἀνατ. Σποράδων,
ἐν *451*, σ. 162–163, ἐν *370*, σ. 331–333, ἐν *243*, σ. 37 καὶ ἐν *252*, σ. 364–365.

139α

1653. Φιρμάνιον ὑπὲρ χριστ. Κοινότητος Κασαμπᾶ,
ἐν *129*, σ. 9 καὶ ἐν *9*, σ. 48–49.

139β

1659. Φιρμάνιον ὑπὲρ Μετσόβου,
μνημ. ἐν *333*, σ. 657· πρβλ. καὶ ἐν *214*, σ. 379–388.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

140

1661. Συμβόλαιον ἀγοραπωλησίας, ἀπὸ 4 Ματου, ἐν Νάξῳ,
ἐν ᾧ ὁ πωλητὴς πωλεῖ *«μὲ καλήν του γνώμη καὶ τῶν κληρονόμων του»*, ἀνέκδοτον, ἐν ΕΒΕ, Τμ. χφφ. Ξ 28.

141

1662. Βεράτιον ὑπὲρ πΚ Διονυσίου Γ′, τοῦ Βαρδαλῆ,
ἐν *76*, σ. 9–14.

«... Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω καὶ ἐνοχλείτω αὐτὸν ἐν τῇ πατριαρχικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ. Καὶ τὰς ὑπὸ τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἐντὸς τοῦ Κράτους μου εὑρισκομένας ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, ἄνευ τῆς ἱερᾶς μου διαταγῆς, μὴ λαμβανέτω παρ᾽ αὐτοῦ. Καὶ μηδεὶς ἐμποδιζέτω τὴν συνωδὰ τῷ ἱερῷ νόμῳ (σερρὶ) ἐπὶ τῷ ἀρχαίῳ σχεδίῳ γινομένην ἐπισκευὴν αὐτῶν.

Αἱ περιουσίαι τῶν εἰς τὴν πατριαρχικὴν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, ἱερέων, καλογήρων καὶ καλογραιῶν, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν, περιελθέτωσαν εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ εἰρημένου πατριάρχου. Καὶ εἰς τὴν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἀνήκουσαν καὶ ὡρισμένην αὐτοῦ περιουσίαν μὴ ἐπεμβαινέτωσαν τὸ Δημόσιον (βέϊτ ουλ μάλ), οἱ κασέμιδες καὶ οἱ μουτεβελλῆδες αὐθαιρέτως.

Ἄνευ τῆς ἐγγράφου καὶ ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τοῦ πατριάρχου, μηδενὶ παραχωρείσθω μητροπολιτικὴ καὶ ἐπισκοπικὴ ἕδρα καὶ δικαιοδοσία καὶ κατοχή.

Ὅταν τις ἐκ τῶν εἰς τὴν πατριαρχικὴν αὐτοῦ δικαιοδοσίαν ὑπαγομένων ἀπίστων, πρόκειται νὰ συζευχθῇ ἢ νὰ διαζευχθῇ γυναῖκα, ἐκτὸς τοῦ εἰρημένου κληρικοῦ, ἢ ἐκτὸς τῶν ... διωρισμένων ἐπιτρόπων αὐτοῦ, μηδεὶς ἐπεμβαινέτω μεταξὺ αὐτῶν.

Οἱ ἀποθνήσκοντες κληρικοὶ (μουρδ ὀλὰν) ὅταν, κατὰ τὴν κενὴν αὐτῶν θρησκευτικὴν συνήθειαν, διαθέτωσιν ὅ,τι δήποτε ὑπὲρ τῶν πτωχῶν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν, γενέσθω ἔγκυρον καὶ ἐκτελεσθήτω ἐπὶ μαρτυρίᾳ ἑλλήνων (ρούμ).
Μηδεὶς ἐπεμβαινέτω καὶ ἐμποδιζέτω τὸν πατριάρχην, παιδεύοντα, κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτῶν τοὺς ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ πλημμελήσαντας μητροπολίτας, ἐπισκόπους, ἡγουμένους, καλογήρους καὶ ἱερεῖς.
...Ἄνευ τῆς ἐνσφραγίστου ἀναφορᾶς τοῦ πατριάρχου μηδενὶ ἕδρα μητροπολιτικὴ ἢ ἐπισκοπικὴ παρασχεθήτω.
...Ἄπιστον τινά, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως αὐτοῦ, μηδεὶς βίᾳ ἐξισλαμιζέτω. Καὶ οἱ πατριάρχαι τῶν ἄλλων χωρῶν οἱ ἐρχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσάν μου δι᾽ ὑποθέσεις αὐτῶν, ταύτας διενεργείτωσαν διὰ τοῦ εἰρημένου πατριάρχου, ἄνευ ἐπεμβάσεως ἄλλου τινὸς ἔξωθεν... Καθὼς οἱ πρὸ αὐτοῦ πατριαρχήσαντες, κατεῖχον καὶ ἐξουσίαζον, ὁμοίως καὶ ὁ εἰρημένος πατριάρχης ἐξουσιαζέτω τὰ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πατριαρχίας αὐτοῦ ἀνήκοντα εἰς τὰς ἐκκλησίας ἀμπέλους, κήπους, τσιφλίκια καὶ χωράφια καὶ λειβάδια, καὶ τὰς πανηγύρεις καὶ τὰ μοναστήρια καὶ τὰ ἁγιάσματα καὶ τοὺς μύλους καὶ ἕτερα εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν ἀφιερωμένα, ἐφ᾽ ὧν πατριαρχείτω, ὡς ἀνέκαθεν καὶ κυριαρχείτω καὶ μηδεὶς ἔξωθεν ἐπεμβαινέτω καὶ παρενοχλείτω αὐτόν...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

142

1662. Πρακτικὸν ἐπιτρόπων Νάξου τῆς 10 Φεβρουαρίου,
ἐν *193*, σ. 10–11.
« . . . ὁ κύρης δὲν ἔχει ἐξουσίαν νὰ ἐξομοιράσῃ πρὸς τὰ παιδιά του καὶ νὰ κοντετζιονάρῃ πρὸς αὐτά, καθὼς εἶχε τοῦ φανῇ, τὸ πρᾶγμα τῆς μάννας ποὺ ἔχει ἀποθάνει δίχως διάταξιν καὶ κάμνοντας ὁ κύρης τέτοια ξομοιρασιὰ καὶ κοντετζιόνες δίχως θέλημα καὶ ὀρδίνιαν τῆς μάννας τὸ λένε νὰ γροικοῦνται κατὰ τὰς ἄνωθε τάξεις τοῦ τόπου μας ἀνοφέλετες καὶ ἀνήχρηστες. Καὶ ὁμοίως πάλιν ἡ μάννα, μὴν ἔχοντας ἄδειαν καὶ ὀρδίνιαν ἀπὸ τὸν ἀποθαμένον της συμβίον, δὲν ἠμπορεῖ καὶ αὐτὴ νὰ ἐξομοιράσῃ καὶ κοντετζιονάρῃ τὰ καλὰ καὶ ὑπάρχοντα τοῦ ἀνδρός της πρὸς τὰ παιδιά της, καθὼς εἶχε τῆς φανεῖ, ἀμὴ ὅλα τὰ νόμιμα παιδιὰ κληρονομοῦν στὰ ἴσια τὰ καλά του ἀποθαμένου των γονιοῦ, δίχως νὰ ἐμπορῇ ὁ ζωντανὸς γονιὸς νά τα κοντετζιονάρῃ ἢ νὰ τῶν τὰ ἐξομοιράσῃ . . .».

143

1662. Ἀκύρωσις ἀγοραπωλησίας ἐν Μυκόνῳ,
λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ἀκίνητον *«δὲν ἦτον ἀγορασμένο μὲ στιμαριστάδες, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ τόπου»*, ἐν *296*, ἀριθ. 49.

144

1662. Πώλησις ἀκινήτου ἐν Μυκόνῳ,
«μὲ θέλημα τῆς γυναικός του καὶ τῶν παιδιῶν του, ὁλονῶ, πανδρεμένω καὶ λεύθερω»,
ἐν *296*, ἀριθ. 50.

145

1662. Ψήφισμα 25 Ἰουνίου Ἐνετικῆς Συγκλήτου, περὶ μεικτῶν γάμων εἰς τὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Κτήσεις.
Πρβλ. ἀριθ. 98 καὶ 99.

146

1663. Ἀκύρωσις πωλήσεως ἐν Μυκόνῳ,
ἐν *296*, σ. 56–57.
« . . . ὁποῖος κριτής, γροικῶντας τὸ ἄνωθεν στρουμέντο, πῶς δὲν ἦτον ἀγορασμένο μὲ στιμαριστάδες, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ τόπου . . .» .

147

1663. Ἔνστασις κατὰ πωλήσεως ἀκινήτου ἐν Μυκόνῳ, ὑπὸ γείτονος, λόγῳ δικαιώματος προτιμήσεως,
ἐν *296*, ἀριθ. 1.
« . . . ὁ Φ. Β. . . . ἠκοντραδίρισεν . . . ὡσὰν πλέον πρόσιμος ἐδικὸς καὶ ἤφερεν τὰ γρόσια

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν ἀγορὰ τοῦ σπιτίου, τὰ ὅσα τὸ εἶχαν στιμαρισμένο καὶ ἤβαλέν τα εἰς τὴν καντζιλαρία καὶ περάσοντας ἡμέρες τρεῖς, ἦλθεν ἡ (ἀγοράστρια) καὶ ἠμέτρησάν τη τὴν ἄνω ἀγορά . . . καὶ τὸ στρουμέντο τὸ ἀντίκρυς νὰ εἶναι νουλάδο καὶ τὸ σπίτι νὰ εἶναι τοῦ ἄνωθεν B . . .».
Πρβλ. ὁμοίας πράξεις, *αὐτόθι*, ἀριθ. 8, 12, 25, ἰδίου ἔτους.

148

1663. Ἀκύρωσις ἀγοραπωλησίας ἀκινήτου ἐν Μυκόνῳ,
λόγῳ τοῦ ὅτι τὸ ἀκίνητον *«δὲν ἦτον ἀγορασμένο μὲ στιμαριστάδες, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ τόπου»*, ἐν *296*, ἀριθ. 68.

149

1663. Διὰ συμβολαίου ἐν Μυκόνῳ, ὁ πατὴρ καταλείπει κληρονόμον τὴν θυγατέρα του ἐπὶ ὡρισμένου ἀκινήτου,
ἐν *296*, ἀριθ. 130. Πρβλ. *αὐτόθι*, ἀριθ. 202.

150

1663. Διὰ συμβολαίου ἐν Μυκόνῳ,
«δύο ἀδέλφια . . . αἱ ὁποῖες, ἐπειδὴ καὶ νὰ μὴν τὰς εἴχασι ξεμοιρασμένας . . . καὶ τὴν σήμερον οἱ ἄνωθεν δύο συβαστικῶς ἐπροκαλέσασι τὸν Π. καὶ Λ. καὶ ἐδόσασιν πᾶσαν ἐξουσίαν διὰ νὰ πᾶσι νὰ τὰς ἐμοιράσουν, κατὰ τὴν συνήθεια τοῦ τόπου . . .»,
ἐν *296*, ἀριθ. 139.

151

1663. Φιρμάνιον σ. Μωάμεθ Δ′, ὑπὲρ τῶν ἀρχόντων Βλαχίας,
ἐν *369*, Γ′ σ. 373–375.

152

1663. Τόμος τῶν τεσσάρων πατριαρχῶν,
ἐν *70*, Α′ σ. 341–368.
«Τόμος ζητημάτων τινῶν ἀναγκαίων, ὧν αἱ λύσεις ἐγένοντο παρὰ τῶν . . . τεσσάρων πατριαρχῶν καὶ ἐξεδόθησαν δοκιμασθεῖσαι κατὰ τοὺς ὅρους καὶ κανόνας τῆς καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ἐν εἴδει ἐρωτήσεως καὶ ἀποκρίσεως . . .». — Ἐρωτήματα 25. (Ἴσως ὁ Μ. Γεδεών, ἐκ λόγων σκοπιμότητος, ἐν Κπ ἐκδίδων τὸν τόμον τοῦτον, ἐτροποποίησε τὸ κείμενον· τοῦτο ὑποδηλοῖ ἡ ἐν σημειώσει του, ἐν σ. 368, φράσις: *«ἐξοβελισθεισῶν φράσεων τινῶν, ὧν ἡ ἐκτύπωσις, μακρὰν τοῦ κέρδος ἐπενεγκεῖν, ἴσως ἀποφέρει ζημίαν»*. Ἐκ τῶν ἐρωτήσεων τούτων νομικῶς ἐνδιαφέρουσαι εἶναι αἱ ὑπ' ἀριθ. α′, β′, γ′, δ′, ε′, ιγ′, κε′.
α′ — *Τί ἐστὶ βασιλεύς;*
β′ — *Ἆρα δεῖ ἁπλῶς πάντας καὶ μάλιστα τὸν κατὰ τόπον ἐπίσκοπον ἢ πατριάρχην ὑπεί-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κειν καὶ ὑποτάσσεσθαι τῷ ἡγεμονεύοντι βασιλεῖ κατὰ πάσας τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις καὶ κρίσεις, ὥστε ἕνα εἶναι τὸν κύριον καὶ ἡγεμόνα, ἢ οὔ ;
γ′— Εἰ ἐστὶ δίκαιον, ὥσπερ ἐπάναγκες τὸν πατριάρχην διδόναι πίστιν πρὸς βασιλέα ἐγγράφως, οὕτω καὶ ζητεῖν παρ᾽ αὐτοῦ ἔγγραφον ;
δ′— Εἰ δύναται ἐν ἐπαρχίᾳ τινὶ εὑρισκόμενός τις, αἰτεῖν παρὰ βασιλέως ἐξουσιάζειν ἐν ἐκείνῃ ;
ε′— Εἰ τὸ παρὰ βασιλέως διαταχθὲν νόμος ἐστί, καὶ ἔχει τὸ κῦρος ;
ιγ′— Εἰ ἐπίσκοπος ἢ πατριάρχης ἀκινδύνως γίνεται φροντιστὴς δημοσίων ὀφφικίων, ἐπὶ τῷ διοικεῖν πράγματα πολιτικά ;
κε′— Εἰ τυπτήσει τις δοῦλον ἐπισκόπου ἢ μητροπολίτου, ἡ ὕβρις ἄρα πρὸς τὸν δεσπότην ἀναφέρεται, καὶ εἰ δύναται μόνος κρίνειν τὴν ὕβριν καὶ μὴ τὸ πολιτικὸν κριτήριον ;

153

1663. Διάταξις πΚ Διονυσίου Γ′, περὶ τετάρτου γάμου χήρας, τοῦ α′ γάμου μὴ συνυπολογιζομένου, τελεσθέντος κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀνηβότητος αὐτῆς,
ἐν *70*, Α′ σ. 55–56.

154

1665. Διαθήκη «μηνὸς μαγίου τὴν ὕστερην», συνταχθεῖσα «εἰς τὸ κάστρον τῆς Ἀξίας», δηλ. τὴν Νάξον, ἐνώπιον νοταρίου καὶ μαρτύρων, ἀνέκδοτος,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 30–31.
« . . . ὅλα της τὰ παιδία (ξέχως ἀπὸ τὴν κυρίαν Μπενετίνα τὴν θυγατέρα της) τὰ ἔχει πουρκοταμένα καὶ ξεμοιρασμένα καὶ ἀπὸ χρόνους . . . πανδρεμένα . . . καὶ ἔχοντας ὅλα της τὰ ἄνωθεν προκοταμένα παιδία τέλεια ἀποπληρωμένα εἰς ὅλα ὁποῦ τοὺς ἤταξεν, εὑρίσκεται αὐτὴ ἐξουσιάστρα καὶ οἰκοκερὰ εἰς ὅλα της τὰ ἐπίλοιπα ὑπάρχοντα, στάμπιλε καὶ μόμπιλε . . . διὰ τοῦτο θέλει καὶ ἀφήνει διὰ μέρος προύκας, κληρονομίας καὶ πᾶσα ἄλλης νόμιμης ζητήσεως πρὸς τὴν ἄνωθεν . . . θυγατέρα της τὰ κάτωθεν γεγραμμένα . . Θέλει ἀκόμα καὶ γροικᾷ ἡ αὐτὴ . . . τεστατόρισσα, ὅτι τὰ σπήτια τὰ λεγόμενα . . . νά ᾽ναι τοῦ ἐγγόνου της τοῦ δὸν Φ. . . . ἀγκαλὰ σταῖς ὀκτὼ τοῦ ἀπερασμένου μαρτίου νὰ φαίνεται πῶς ἔκαμεν πούλησιν ἡ ἰδία . . . πρὸς τὴν νύμφην της . . . θέλει μὲ ὅλον ἐτοῦτο, ὅτι ἐπειδὴ καὶ τὰ αὐτὰ σπήτια νὰ μὴν ἐπουλήθησαν καθὼς εἶναι ἡ τάξις, νὰ ἠμπορῇ . . . ὁ ἔγγονος καὶ κληρονόμος της, νὰ βάλῃ νὰ τ᾽ ἀποκόψουν καὶ νὰ γυρέψῃ τὴν σωστὴν τιμὴν . . . τῶν αὐτῶν σπητιῶν . . . καὶ ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελεν στέργεται ἡ . . . Ζαμπίτα νὰ τὰ πληρώσῃ στὴν ἀποκοπήν των, νὰ ἐμπορῇ ὁ ἴδιος . . . νὰ δόνῃ τὰ ἄνωθεν ρεάλια 255 καὶ νὰ εἶναι τὰ σπήτια δικά του καὶ τῆς ἐξουσίας του, νὰ τὰ κάμῃ ὡς θέλει καὶ βούλεται . . .».

155

1665. Πώλησις σκλάβου τούρκου, ἐκ Θεσσαλονίκης, ὑπὸ ἕλληνος πρὸς ἕλληνα, ἐν Μυκόνῳ,
ἐν *296*, σ. 293–294. (Τίμημα γρόσια 60. Διὰ νοταριακῆς πράξεως).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

156

1666. Διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως Μυκόνου, ἐπὶ τῇ βάσει ὁμολογίας τριῶν μαρτύρων, μεταβιβάζεται, λόγῳ δωρεᾶς, εἰς ἱερέα ἡ κυριότης ἀκινήτου μιᾶς γυναικός, διαμενούσης ἀλλαχοῦ,

ἐν *296*, ἀριθ. 616.

« . . . οἱ ὁποῖοι ἐξομολογοῦνται καὶ λέ<γου>σι, πῶς τὸν ἐπερσινὸν χρόνον ἦσαν οἱ ἄνωθεν μάρτυρες στὴ Τῆνο καὶ τοὺς ἐπαράγγειλεν ἡ Κ. τοῦ Α. νὰ πάρῃ ὁ Παπαμακάριος Α. . . . τὸ χωράφι . . . ὡς καθὼς λέ<γου>σι οἱ ἄνωθεν μάρτυρες, πῶς τοῦ τὸ ἀφήνει διὰ τὴν ψυχήν του, νὰ τήνε μνημονεύουν . . .».

157

1666. Σύμβασις παχτώσεως ἀγροῦ ἐν Μυκόνῳ,

ἐν *296*, ἀριθ. 705.

« . . . Ἡ ἄνωθεν Ε. τὸ παραδόνει εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν, νὰ τὸ δουλέψῃ καὶ νὰ τὸ φυτέψῃ ἀμπέλι καὶ ἀπὸ τὴ νιτράδα ὅπου κάνει . . . νὰ τὸ μοιράζουν οἱ ἄνωθεν δύο . . . ἴσια καὶ ὅταν ἔρθῃ καιρὸς νὰ ἔμπῃ τὸ ἀμπέλι εἰς κάματο νιτράδας καὶ θέλουν νὰ τὸ μεράσουν . . . νὰ πέρνῃ ὁ ἄνωθεν κοπιαστὴς στὰ τέσσερα ἕνα, κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τοῦ τόπου . . .».

158

1666. Διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως Μυκόνου, ὁ Γ.Κ. πωλεῖ ἀκίνητον ἀνῆκον εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ἀδελφούς του, πρὸς ἐξαγορὰν ἑτέρου ἀδελφοῦ των, γενομένου δούλου,

ἐν *296*, ἀριθ. 615.

159

1666. Συμβολαιογραφικὴ πρᾶξις, δι' ἧς ὁ Ἐπίτροπος καὶ κριτὴς καὶ οἱ δύο Προκουρατόροι τῆς Κοινότητος Μυκόνου,

«ἐδιαλάλησαν τρεῖς φορές, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ τόπου, τὸ πρᾶγμα τοῦ Α.Γ. . . . δύο κομμάτια . . . τὰ ὁποῖα . . . τὰ ἔβαλαν εἰς τὸ ἰκάντος διὰ τὰ χαράτζια τὰ ἀφεντικὰ καὶ ἕτερα ἀβαρίζια, εἰς τὰ ὁποῖα κανεὶς δὲν εὑρέθη νὰ ἀποκριθῇ περὶ τούτου . . .»,

ἐν *296*, ἀριθ. 605.

160

1667. Νεκταρίου π. Ἱεροσολύμων, ἐπικύρωσις ἀποφάσεων τῶν π. Παϊσίου καὶ Θεοφάνους, παλαιοτάτου ἔθους, περὶ περιορισμοῦ τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς πρὸς τὴν νύμφην, ἐκ μέρους τοῦ νυμφίου, εἰς 50 γρόσια κατ' ἀνώτατον ὅριον,

ἐν *280*, τ. 2, σ. 280–281.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

161

1667. Ἀπόφασις τῆς 2 Ἰουνίου τῶν ἐπιτρόπων Κοινότητος Μυκόνου,
ἐν *144*, σ. 25–26.
Ὅτι τὰ ζῶα «τόσο ἐπληθύκασιν, ποῦ δὲν χωρεῖ ὁ τόπος, κάνοντας ζημίες περισσότερες παρὰ διάφορο, τρώγοντας ἀμπέλια σπαρμένα καλοκαιρνά . . . διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν ὁμογνωμησμένοι κρίνου καὶ ἀποφασίζου . . . νὰ τυχαίνει κατὰ τὴν ἑκάστου αὐτοῦ δύναμι καὶ κοντέτζιο νὰ τοῦ στιμάρου οἱ προεστοὶ . . . κατὰ τὴν ποσότητα τῶν πραμμάτων ντω . . . τὰ δὲ ἐπίλοιπα νὰ . . . τὰ πουλήσου, νὰ τὰ σφάξου, νὰ τὰ εὐγάνου ὄξω ἀπὸ τὸν τόπον . . .».

162

1667. Σύμβασις παχτώσεως, ἐν Μυκόνῳ,
ἐν *296*, σ. 464.
«. . .Ἡ Μπ. τὸ αὐτὸ πρᾶμα ἀπὸ τὴν σήμερον τὸ δόνει τοῦ ἄνωθεν Ρ., νὰ τὸ χτίσῃ, νὰ τὸ καλλιεργᾷ, νὰ τὸ φυτέψῃ, νὰ τὸ κάμῃ ἀμπέλι, νὰ δόνῃ ὁ Ρ. τῆς Μπ. ἀπὸ τὴν (ἰν)τράδα, χειμωνικὸ καλοκαιρινὸ ἀπ᾽ ὅτι ἠθέλει κάμει . . . τὰ ἐμισὰ . . . Καὶ ὅταν ἠθέλει ἔρθῃ καιρὸς νὰ καταστηθῇ ἀμπέλι τῆς ἡλικίας, νὰ τὸ μεράζουν, νὰ γίνεται τὸ ἄνωθεν πρᾶμα τρία μερδικά, νὰ πέρνῃ ἡ ἄνωθεν Μπ. τὰ δυὸ καὶ ὁ ἄνωθεν Ρ., διὰ τὸν κόπον του, ἕνα . . .».

163

1667. Πώλησις ἐκκλησίας ἐν Μυκόνῳ, πρὸς ἱερέα, ἀντὶ 40 γροσίων,
ἐν 296, σ. 479.

164

1668. Μερασιὰ ἀπὸ 24 Μαρτίου, ἐν Μυκόνῳ,
ἐν 296, σ. 510.
«. . . ἐνεφανίσθησαν . . . ὁ Φ.Σ. καὶ Α.Γ., οἱ ὁποῖοι εἶχασι ἕνα κομμάτι πρᾶμα εἰς τόπον . . . οἱ ὁποῖοι συβαστικῶς ἐπῆγαν καὶ ἐμοιράσασίν το, κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τοῦ νησιοῦ, μετὰ κλήρου καὶ ἤπεσεν ἡ πάρτη τοῦ ἄνωθεν Φ. . . . καὶ ἡ πάρτη τοῦ ἄνω λεγομένου Α. . . . καὶ ἡ ἄνωθεν μοιρασιά, ὡς καθὼς ἀτοί της λέσι, νὰ τὴν ἐκρατοῦν βέβαιη, ἀτζάκιστη καὶ ἀχάλαστη . . .».

165

1668?– Συμβόλαιον ἐν Μυκόνῳ ἐνώπιον νοταρίου καὶ δύο μαρτύρων,
ἐν *296*, σ. 532–533.
«. . . καὶ σὰν πανδρευτῇ (ὁ υἱός), τοῦ δόνει (ὁ πατὴρ) ἀπὸ τὴν ἴδια κατοικία τὴν μισὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἄνωθεν φυτεία, ἀποθανόντας τοῦ ἄνωθεν (πατρὸς), νὰ εἶναι καὶ αὐτὴ ἡ μισὴ τοῦ ἄνωθεν (υἱοῦ), διὰ χάρες καὶ εὐχαριστίες πολλότατες, ὅπου εἶναι εὐχαριστημένος εἰς τοῦ λόγου του . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

166

1669. Σύμβασις ἀνταλλαγῆς, ἐν Μ υ κ ό ν ῳ, ἐνώπιον νοταρίου,
ἐν *296*, σ. 568–569.
« . . . τὸ ἕνα μέρος ἡ Α. καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς . . . ὁμογνωμισμένοι καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Μ.Γ., ἡ ὁποία ἄνωθεν Α. λέγει πῶς νὰ ἔχῃ . . . προυκίον της ἕνα κομμάτι φυτεία . . . τὴν αὐτὴν φυτεία ἀπὸ τὴν σήμερον ἡ ἄνωθεν καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς, τὴν δόνου(ν) καὶ παραδόνου(ν) καὶ ἀλλάζουν την εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν Μ., αὐτουνοῦ καὶ τῶν διαδόχων καὶ κληρονόμων του, νὰ τὸ κάμῃ καὶ νὰ τὸ πράξῃ ὡς θέλει καὶ βούλεται καὶ ὁ ἄνωθεν Μ. ἀπὸ τὴν σήμερον δόνει καὶ παραδόνει εἰς τὰ χέρια τῆς ἄνωθεν Α. καὶ τοῦ ἀνὴρ αὐτῆς ἕνα βόδι καὶ ριάλια τέσσερα, ὡς καθὼς τὸ ἐστιμάρησεν ὁ Κ.Π. καὶ Φ.Β. . . .».

167

1669. «Προικοσύμφωνον» ἀπὸ Νοεμβρίου, ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 36.
« . . . παντρεύγοντας ὁ ἄνωθεν ἀφέντης Τζ. Μπ. τὸ ἀρχοντόπουλόν του . . . Φρ. μὲ τὴν ἀρχοντοποῦλαν κιουρὰ Μαρία . . . Χρ. Κορ. . . . καὶ προυκοτάζουσιν τὸ ἄνωθεν ἀρχοντόπουλόν τος, δίδοντάς του τὰ κάτωθεν γεγραμμένα πράγματα, ἔτζι στάμπιλα σὰν καὶ μόμπιλα, . . . μὲ τούτη τὴν κοντετζιόνε, ὅλα ἐτοῦτα τὰ πράγματα ὁποῦ τοῦ δόνει, νὰ παγένουσιν στὸ πρωτογέννητόν του παιδὶ τὸ ἀσερνικὸ καὶ ἔτζι νὰ παγένῃ ἀπὸ παιδὶ ἕως παιδὶ ἀσερνικό, ποῦ ἤθελε γεννηθῆ ἀπὸ τὴν ἴδια γενεά, περὸ νὰ εἶναι νόμιμο. Εἰ δὲ πάλι ἀνίσως καὶ ὁ ἀφέντης Θεὸς δὲν ἤθελεν ἐξαπεστείλει παιδὶ ἀσερνικό, καὶ ἤθελεν κάμει θηλυκά, νά τος τὸ δόνῃ τὸ πράγμα του. Ἀλλέως πάλι δὲν ἤθελε κάμει καθόλου παιδί, νὰ μὴν ἐμπορῇ μηδὲ νὰ πουλήσῃ, μηδὲ νὰ χαρίσῃ, μηδὲ διὰ τὸ ψυχικόν του νὰ κάμῃ ἀπὸ τὰ ἴδια πράγματα ὁποῦ τοῦ δόνω διὰ προυκίον του καὶ νὰ μὴν ὁρίζῃ . . . καὶ τὸ ὑπόλοιπον πρᾶγμα νὰ εἶναι κρατημένος νὰ τὸ δόνῃ ἑνός του ἐδικοῦ, περὸ νὰ εἶναι ἀσερνικὸν ἀπὸ τὴν ὅμοιαν του γενεάν, μὰ τοῦτο νὰ εἶναι καὶ ἐκεῖνο εὐλογητικὸν καὶ ὅτινος ἤθελε φανῆ καὶ ἀρέσῃ, νὰ τὸ δόσῃ . . .».
Ἐν τέλει ὑπογράφει ὁ προικοδότης, ὁ προικολήπτης (*«στέργω καὶ βεβαιῶ τὰ ἄνωθεν»*), δύο μάρτυρες καὶ ὁ νοτάριος.

168

1669. Πωλητήριον ἐνώπιον τοῦ καντζιλιέρη Μ υ κ ό ν ο υ, ἐκ μέρους τῶν «χαρατζιάρων τῆς κουμμουνιτᾶς»,
ἐν *296*, σ. 575–576.
« . . . ἐνεφανίστησαν οἱ χαρατζιάροι . . . καὶ ἐπίτροποι . . . λέσι, ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐχρῶστεν ἡ Μ. Κ. χαράτζια ἀπερασμένα καὶ τὰ παρόντα, εἰς τὸ συμβαστικῶς οἱ ἐπίτροποι καὶ χαρατζιάροι ἐβάλαν εἰς τὸ ἱκάντος ἕνα σπίτι . . . τὸ ὁποῖο τὸ ἐδιαλάλησεν ὁ καστελᾶνος, διὰ νὰ εὑρεθῇ συγγενὴς τῆς ἄνωθεν Μ. νὰ δόσῃ τὰ χαράτζια τὰ ἀφεντικὰ νὰ λάβῃ τὸ ἄνωθεν σπίτι . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

169

1669. «Ἑρμηνεία κανονισμοῦ τελωνειακῆς διατάξεως» ἐν Κ ρ ή τ η,
ἐν *344*, σ. 154–156.

170

1669. Συμβόλαιον Μ υ κ ό ν ο υ ἐνώπιον τοῦ καντζιλιέρη,
ἐν *296*, σ. 586–587.
« . . . ἐνεφανίστην ὁ Γ. Ζ. ὁ ὁποῖος λέγει πῶς νὰ εἶχαν . . . μία κατοικία . . . τὰ ὁποῖα τὰ εἶχεν ἡ μάννα του . . . πουλημένα τοῦ Ι.Π. ὡς καθὼς φαίνεται τὸ στρουμέντο τὸ γραμμένο στοὺς 1646 καὶ τὴν σήμερον, ἐρχόμενος ὁ ἄνωθεν Ζ. ἀπὸ τὴν Κωνσταντινόπολη, γυρεύοντας τὸ ἄνωθεν πρᾶμα διὰ προτιμὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ . . .».

171

1669. Σύμβασις δανείου ἐπὶ ἐξωνήσει, ὑπὸ τὸν τύπον παχτώσεως, ἐν Μ υ-
κ ό ν ῳ,
ἐν *296*, σ. 595.
« . . . ἡ ἄνωθεν κερὰ Ν. . . . ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ παχτώνει τοῦ ἄνωθεν Ν. τοῦ ἀδελφοῦ της διὰ ριάλια 36, ὡς καθὼς ἀτοί της λέσι καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ παραδόνου(ν) εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν Ν., νὰ τὰ καλλιεργᾷ, νὰ τὰ τρώγῃ, ἕως ὅπου τοῦ λείπου(ν) τὰ ἄνωθεν 36 καὶ εἰς πᾶσα καιρὸ ὅπου ἡ ἄνωθεν Ν. ἢ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς τὰ ἄνω λεγόμενα ριάλια νὰ τὰ δόνου(ν) τοῦ ἄνωθεν Ν., νὰ στρέφουνται πάλε τὰ ἄνωθεν πράματα εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν Π. καὶ τῆς συβίας αὐτοῦ . . . ».

172

1669. Συμβόλαιον Μ υ κ ό ν ο υ, ἐνώπιον τοῦ καντζιλιέρη,
ἐν *296*, σ. 627–628.
« . . . Α. λέγει, πῶς νὰ εἶχαν . . . ἕνα σπίτι κατώγι γονικόν τους, τὸ ὁποῖον σπίτι, ὡς καθὼς λέγει ὁ ἄνωθεν Α. τὸ εἶχαν οἱ γονεῖς του πουλημένο τοῦ ἄνω λεγομένου γονέων τοῦ ἄνωθεν Φ. διὰ ριάλια 12 1/2 καὶ τὴν σήμερον σηκώνοντας ὁ ἄνωθεν Α., γυρεύοντας τὸ ἴδιον σπίτι ὡς προσιμώτερος κληρονόμος τῶν γονέων αὐτοῦ, πάλι στερχτὸς ὁ ἄνωθεν Α. καὶ ὁ ἄνω λεγόμενος Φ.Μ. καὶ βάνου(ν) αὐτοθέλητοι μὲ ἴδιόν τους θέλημα καὶ στιμάρουν τὴν πρώτην καὶ ὕστερην στιμάτζιο διὰ ριάλια 20 1/2 . . . ὁ Α. ὁμολογᾶ πῶς ἐπῆραν οἱ γονέοιν του τὴν πρώτη στιμάτζιο καὶ αὐτὸς τὴν ὕστερη, εἰς τὸ ὁποῖον κράζεται πληρωμένος καὶ σατζιφάδος . . .».

173

1670. Διὰ συμβολαίου ἐνώπιον τοῦ καντζιλιέρη Μ υ κ ό ν ο υ,
πωλεῖται τὸ ἥμισυ ἐξ ἀδιαιρέτου ἐκκλησίας («Παναγία τοῦ Ἀγραβαρᾶ»), ἀντὶ 45 ριαλίων,
ἐν *296*, σ. 685–686.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

174

1670. Πρᾶξις ἐνώπιον τοῦ καντζιλιέρη Μ υ κ ό ν ο υ,
ἐν *296*, σ. 688.
« . . . τὴν σήμερον ἤβαλεν ὁ μισὲ Τζ. τὸν καστελλᾶνο καὶ ἐδιαλάλησεν καὶ ἐκάντεψεν τὸ σπίτι τοῦ M.N. διὰ ριάλια ποῖ τοῦ χρεωστεῖ, ὡς καθὼς ἀτός του λέγει, ὅποιος ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του δόσῃ τὸ χρέος νὰ πέρνει τὸ ἄνωθεν σπίτι. Καὶ οὐδεὶς δὲν εὑρέθη νὰ τὸ πάρῃ διὰ τὸ χρέος ὅπου τοῦ ἐχρεώστει, εἰς τοῦτο ἐλελιμπεραρίστη εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν ἀφέντη (μισὲ Τζ.) *Κ. . . .».*

175

1670. Πρᾶξις τοῦ συμβολαιογράφου Μ υ κ ό ν ο υ,
ἐν *296*, σ. 698.
« . . . τὴν σήμερον ἠδιαλάλησεν ὁ καστελᾶνος καὶ βάνει στὸ ἰκάντος τὴ φυτεία τοῦ Λ. διὰ γρόσια 18 $^1/_2$ χρέος τοῦ ἀφέντη Τζ.Κ., τὸ ὁποῖο εἰς τέρμενον τρεῖς ἡμέρες νὰ δόσου(ν) οἱ πρόσιμοι ἐδικοὶ τὸ ἄνωθεν χρέος, νὰ πάρουν τὸ ἄνωθεν πρᾶμα· καὶ περάσοντας τὸ ἄνωθεν τέρμενον καὶ δὲν ἠθέλει φανιστῆ κανεὶς νὰ δόσῃ τὸ ἄνω λεγόμενον χρέος, νὰ λελιμπεράρεται τὸ ἄνωθεν πρᾶμα εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν ἀφέντη Τζ.».

176

1670. Κοινοτικὴ ἀπόφασις Μ υ κ ό ν ο υ,
ἐν *296*, σ. 746.
« . . . τὴν σήμερον . . . συνοδικῶς ὁμογνωμισμένοι ὁ κριτὴς καὶ ἐπίτροπος . . . Τζ.Κ. καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἱερεῖς καὶ γέροντες τούτης τῆς κοινότητος . . . οἱ ὁποῖοι ἐπειδὴ καὶ ὁ Γ.Κ. . . . καὶ νὰ ἐχρεώστει τὰ χαράτζια του τὰ ἀφεντικὰ καὶ μὴ θέλοντας κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του νὰ μοβερίσῃ νὰ πλερώσῃ τὰ ἀφεντικὰ χαράτζια, διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν ὅλοι οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι ὁμογνωμισμένοι θέλουν καὶ βάζου(ν) στὸ ἰκάντος τὸ πρᾶμα τῶν Β. . . . τὸ ὁποῖο ἀπὸ τὴν σήμερον τὸ δόνου(ν) καὶ παραδόνου(ν) καὶ πουλοῦν το τοῦ . . . Π. διὰ πρέτζιο ριάλια 5 $^1/_2$, ὡς καθὼς τὸ ἐστιμάρησεν ὁ M.P. καὶ T.B. καὶ τὴν ἄνω πληρωμὴ καὶ ξεπληρωμὴ τὰ γρόσια τὰ 5 $^1/_2$ ὁμολογᾶ ὁ B.M. καὶ A.X. πῶς τὰ ἔλαβαν διὰ κόντο τοῦ χαρατζίου του . . .».

177

1670. Κανουνναμὲ Κ ρ ή τ η ς,
μνημ. ἐν *423*, σ. 207 σημ. 1.

178

1671. Πώλησις διὰ πλειστηριασμοῦ ἀκινήτου, ἐν Μ υ κ ό ν ῳ, διὰ χρέος,
ἐν *296*, σ. 775.
« . . . ὁ παπᾶ κὺρ Δ.Γ., ὁποῖος λέγει, πῶς ἔσοντας καὶ νὰ τοῦ χρεωστῇ ὁ Γ.Μ. ριάλια 28, διὰ τὰ ὁποῖα ριάλια ἔσοντας ὁ ἄνωθεν Γ. καὶ νὰ μὴν ἀνεφανίστη νὰ πληρώσῃ τὸν ἄνω

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λεγόμενον παπᾶ, ἐπῆρε θέλημα ἀπὸ τὸν . . . ἀφέντη Τζ.Κ. ἐπίτροπον καὶ κριτὴ Μυκόνου καὶ ἐπιτροπικὸς τοῦ ἀφεντὸς κατῆ Παροναξίας καὶ ἤστειλεν τὸν καστελᾶνο τῆς κοινότης καὶ ἤβαλεν τὸ σπίτι του . . . στὸ ἰκάντος καὶ ἠδιαλάλησέν το εἰς τὴν πιάτζα κουμμούνα, ὅποιος ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του ἔχει δικαιώματα νὰ ἀνεφανιστῆ νὰ δώσῃ τὸ ἄνωθεν χρέος, νὰ λαβάνῃ τὸ ἄνω εἰρημένο σπίτι, εἰς τὸ ὁποῖο δὲν ἐμοβερίστη κανεὶς ἀπὸ τοὺς ἐδικούς του καὶ διὰ τοῦτο τὸ λοιπὸν ἀπὸ τὴ σήμερον λιμπεράρεται τὸ ἄνωθεν σπίτι εἰς τὰ χέρια τοῦ ἄνωθεν παπᾶ εὐτουνοῦ καὶ τῶν διαδόχων καὶ κληρονόμων του, διὰ πρέτζιο ριάλια 16 . . .».

179

1671. Πώλησις διὰ πλειστηριασμοῦ ἀκινήτου, ἐν Μυκόνῳ,
διὰ χρέος ἐκ χαρατζίου, ἐν *296*, σ. 847.
«. . . ἐνεφανιστήκασιν οἱ χαρατζιάρηδες τῆς παρὼν νήσου Μυκόνου, οἱ ὁποῖοι ἐβάλασιν στὸ ἰκάντος τὸ σπίτι τῆς Κ.Ρ. . . . διὰ τὰ ἀφεντικὰ χαράτζια, τὸ ὁποῖο τὸ ἐδιαλάλησεν ὁ καστελᾶνος . . . δὲν εὑρέθη κανεὶς ἀπὸ τὶς πρόσιμους ἐδικοὺς τοῦ ἰδίου πραμάτου νὰ τὸ πάρῃ. Περὶ τοῦτο ἐνεφανίστη ὁ Ν.Ψ. καὶ ἐπῆρεν τὸ ἴδιο σπίτι διὰ ριάλια 7, ὡς καθὼς τὸ ἐστιμάρησαν . . .».

180

1671. Δάνειον ἐπὶ ἐξωνήσει, ἐν Μυκόνῳ,
ἐν *296*, σ. 170–171.
«. . . ἡ Φ. ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ δόνει καὶ παραδόνει καὶ παχτώνει τα τοῦ ἄνωθεν Τ. διὰ γρόσα 55 καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ αὐτὰ τὰ πράγματα τὰ παραδόνει ὡς καθὼς τὴν σήμερον εὑρίσκουνται, εἰς τέρμενον ἕως τὸν ἐρχόμενο πρωτοούλη, καὶ περάσοντας τὸ ἄνωθε τέρμενο καὶ δὲν ἠθέλει δώσει τὰ ἄνωθε δίδει ἡ ἄνωθεν Φ. τοῦ ἄνω λεγομένου Τ. παντοίαν ἐξουσία, νὰ βάνῃ ἀξιόπιστους στιμαριστάδες νὰ στιμάρουν τὰ ἄνωθεν πράγματα, νὰ τὰ πέρνῃ ὁ ἄνωθεν Τ. εἰς τὴν ἀποκοπὴ τῶν στιμαριστάδων . . .».

181

1671. Ἱερομονάχου Θεοκλήτου «Νομοκρίτης», περιέχων ἀποσπάσματα ἐν μεταφράσει, τῆς Ἑξαβίβλου,
ἐν χφ. paris. gr. 1363 A (φ. 1–204) καὶ H 113 M. Λαύρας (Ἄθω). Πρβλ. *418*, σ. IX, *396*, σ. 586–598, *432*, 3, σ. 371 σημ. β, *462*, σ. 93.

182

1671. Μπεράτιον 29 Μαΐου διορισμοῦ ἐνετοῦ προξένου ἐν Κρήτῃ,
ἐν *344*, σ. 160–163.

183

1671. Περὶ φορολογίας ἀλλοδαπῶν ἐν Κρήτῃ, τῆς 11 Αὐγούστου,
ἐν *344*, σ. 165–166.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

184

1671. «Νέα ἀπογραφὴ τῶν κεφαλῶν τῶν καταβαλλουσῶν τὸν κεφαλικὸν φόρον τῆς νήσου Κρήτης»,
ἐν *344*, σ. 92–122.

185

1671(?) – «Ἡ νέα κανονιστικὴ διάταξις» περὶ ἐπιβολῆς τοῦ κεφαλικοῦ φόρου τῆς νήσου Κρήτης,
ἐν *344*, σ. 87–92.

186

1671. «Εἰκάζω, ὅτι κατὰ τὴν πατριαρχίαν ταύτην ὁ Παρθένιος Δ′, τὸ 1671, ἐπέτυχε τῆς ἐκδόσεως διαταγῆς, δι' ἧς ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις ἐκώλυσε τοὺς τότε συνηθεστάτους γάμους ὀθωμανῶν μετ' ὀρθοδόξων ἑλληνίδων».
71, σ. 595. Πρβλ. *445*, σ. 314–316, *417*, 6, σ. 284. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Σκαρλάτον Δ. τὸν Βυζάντιον, ἐν *62*, Γ′ σ. 430 *«ἡ ἀπαγόρευσις ἀφεώρα εἰς τοὺς μεταξὺ χριστιανῶν διὰ κεπηνίου γάμους»*. Ἄσχετον πρὸς τ' ἀνωτέρω εἶναι τὸ εὐθὺς κατωτέρω βεράτιον.

187

1672. Βεράτιον ὑπὲρ πΚ. Διονυσίου Δ′,
ἐν *76*, σ. 98–100, ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ γαλλικοῦ.

188

1673. Ἀπόφασις ἱεροδίκου Βεροίας,
περὶ τελέσεως γάμου ζεύγους χριστιανῶν, ἐπὶ ποινικῇ ρήτρᾳ, ἐν περιπτώσει διαζεύξεως, 8000 ἀσπρων, ἐν *33*, σ. 40–41.

189

1673. Διανομὴ παχτωθέντος κτήματος, ἐν Μυκόνῳ,
ἐν *296*, σ. 891.
« . . . ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος ὁ Δ.Τ. καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἡ Ε. καὶ ὁ υἱός της, . . . οἱ ὁποῖοι λέσι πῶς εἶχασιν ἕνα κλεῖσμα . . . τὸ ὁποῖο τὸ ἐφύτεψεν ὁ ἄνωθεν Τ, καὶ ἤκαμέν το ἀμπέλι τοῦ καμάτου καὶ τὴν σήμερον συβαστικῶς οἱ ἄνωθεν τρεῖς . . . ἐπῆγαν καὶ ἐμοιράσασίν το, κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθεια τοῦ τόπου καὶ ἔβγαλαν τὸ κοπιαστικὸ τοῦ ἄνωθεν Τ. καὶ ἐπόμεινεν ἡ πάρτη του τὴν βορεινὰ μεριά, καὶ τοῦ ἄνωθεν Μπ. (υἱοῦ) καὶ τῆς Ε. ἡ πάρτη εἶναι στὴ νοτεινὰ μεριά . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

190

1674. Σύμβασις παλληκαριάτικου, ἐν Π α ξ ο ῖ ς,
ἐν *296*, ἀριθ. 85.
«. . . ὡς λέγει ἡ ἄνωθεν κυράτζα Π. πῶς μέλει νὰ λάβῃ διὰ ἀνήρ της τὸν κὺρ Φ.Β. καὶ ὡς ἔχει εἰς τὴν ἐξουσίαν της τὴν προῖκα, ὡς καθὼς διαλαβάνουν δύο της γραφὲς εἰς τὸ ὄνομα αὐτῆς, καὶ ὡς νοικοκυρὰ ὁποῦ ἠβρίσκεται εἰς τὰ παντοῖα της ἀγαθά, ἀμπέλι, χωράφια, ἐληές, σκουτιά, σολδία καὶ ἄλλο τι θέλει, ἐκουσίᾳ της γνώμῃ καὶ ποιεῖ τὸ παρὸν φέλεθρο καὶ δίδει πρὸς τὸν ἄνωθεν κὺρ Φ. καὶ κληρονόμους διαδόχους αὐτοῦ, ὅλο ἐκεῖνο ὁποῦ διαλαμβάνουν δύο της γραφὲς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τὸν ἅπαντα . . .».

191

1674. Βεράτιον ὑπὲρ μ. Μ ε γ. Σ π η λ α ί ο υ Κ α λ α β ρ ύ τ ω ν,
φορολογικοῦ περιεχομένου, ἐν *431*, 5, σ. 195–197.

192

1675. Συμφωνητικὸν μεταξὺ Κυρίτζη Δράκου, πληρεξουσίου τοῦ Μεγ. Διερμηνέως τοῦ Στόλου καὶ τῶν κατοίκων Μ υ κ ό ν ο υ,
περὶ ρυθμίσεως τοῦ συνόλου τῶν φόρων τῆς νήσου εἰς 3400 ἀσηλάνια ἐτησίως, ἐν *144*, σ. 27–28.
« . . .Ὁ Κυρίτζης Δράκος . . . συβαστικῶς μὲ ἱερεῖς καὶ προεστοὺς καὶ γέροντες ἁπλῶς εἰπεῖν καὶ μὲ ὅλη τὴν Κοινότης καὶ δώνει καὶ παραδώνει καὶ ἀποκόβγει εἰς τὸν παρὸν χρόνον μόνον, τὸ παρὸ νησὶ μὲ κεφαλοχάρατζα, δεκατίες κριθαρίων, κρασίων, ὀσπρίων, δένδρων, προβατονομίων, κεσσιμίων, κουμέρκια, κοντάνες, σακισμάτων ἀφεντικῶν καὶ εἴ τι δικαίωμα ὅπου νὰ ἐγγίζῃ τοῦ ἄνωθεν ἐνδοξοτάτου. Ὅλα τὰ ἄνω γεγραμμένα καὶ ἕτερα, ἀπὸ τὴν σήμερον τὰ δώνει καὶ παραδώνει καὶ πουλεῖ τα τῆς ἄνωθεν κοινότη διὰ πρέτζιο ἀσηλάνια 3400. Ὀμπλιγάρονται νὰ τὰ δώνουν εἰς ράτες δύο, τὸν πρῶτον ἐρχόμενον σεπτέμβριον καὶ ὀκτώβριον καὶ τὰ ἀπολειφθὲν νὰ δώνουν φλεβάρη καὶ μάρτιον. Ἀκόμη λέσει τὴν ράτα τοῦ μαρτίου νὰ τήνε στέλλου μὲ ἔξοδες καὶ περίκουλα ἐδικά τους, νὰ τὰ παραδώνουν . . . εἰς τὸ νησὶ τῆς Χίου. Καὶ τὰ ἑξῆς : καὶ διὰ βεβαίωσι τοῦ παρόντος ὀπλιγάρονται ὅλοι οἱ κάτωθεν ὑπογεγραμμένοι καὶ ὅλο τὸ ἐποίμνιο, αὐτοὶ καὶ τὰ καλά του, τὰ ἔχοντα καὶ τὰ μέλλοντα. Καὶ τὰ ἑξῆς : Εὐγάζοντας ἀπὸ τὰ τζακίσματα τὰ μεγάλα καράβια ἢ σαΐκες, ἂν ἤθελε τύχῃ καὶ τζακιστοῦσι, νὰ εἶναι τὰ μισὰ τοῦ . . . ἀφεντός μας καὶ τὰ ἄλλα μισὰ νὰ εἶναι τῆς Κοινότης. Εἰ δὲ ἤθελε τζακίσουν βάρκες, ξύλα μικρά, νὰ εἶναι ὅλα τῆς Κοινότης».

193

1676. Διάγνωσις πΚ. Δ ι ο ν υ σ ί ο υ Δ′, περὶ ἐγκυρότητος δ′ γάμου, τοῦ α′ θεωρηθέντος ἀνυποστάτου, ὡς βίᾳ τελεσθέντος,
ἐν *78*, σ. 103.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

194

1678. Δάνειον ἐπὶ ἐξωνήσει, ἐν Μ υ κ ό ν ῳ,
ἐν *296*, σ. 861–862.
« . . . ἡ ἄνωθεν Φ. ἀπὸ τὴν σήμερον τὸ δόνει καὶ παραδόνει καὶ παχτώνει (τὸ ἀμπέλι της) *τοῦ ἄνωθεν Ἰ. διὰ ριάλια 6, ὡς καθὼς τὸ ἑταιριάσασιν ἀλλήλοι της, ὁποῖος ἄνωθεν (Ἰ.) ὑπόσχεται, ὅποτες εἰς πᾶσα καιρὸ ὅπου ἠθέλει τοῦ δόσει τὰ ἄνω . . . γρόσια τὰ 6, νὰ ρεφουδάρῃ τὸ ἄνωθεν πρᾶμα, ὡς καθὼς ἤθελεν εὑρεθῇ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ . . .».*

195

1679. «Μοιραστῆρι» κληρονομίας ἐν χωρίῳ Καλαμωτὴ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *44α*, σ. 99–101.
(Ἡ μήτηρ καὶ αἱ δύο θυγατέρες της διανέμουν τὴν πατρικὴν καὶ δύο ἀποβιωσάντων υἱῶν τῆς πρώτης καὶ ἀδελφῶν τῶν λοιπῶν.) *« . . . Ἀρχὴν ἔλαβεν ἡ ἄνωθεν* (μήτηρ) *διὰ οὕτι τῆς ἐγγίζει ἀπὸ τὸν* (ἄνδρα της) *τὸ ἔχει, ἤγουν καθὰ ἕξη ἕναν καὶ ἀπὸ τὰ παιδιά της, ἤγουν τὸ γάλας της . . .».*

196

1680. Πρακτικὸν 5 Μαΐου τῶν κατοίκων τῆς Μ υ κ ό ν ο υ,
περὶ ὑποδείξεως διορισμοῦ ὡς βοϊβόδα τοῦ Μιχαὴλ Καλαμαρᾶ, ἀναδεχομένου νὰ πληρώσῃ κατ' ἀποκοπὴν 3150 ρεάλια, λαμβάνων εἰς ἀντάλλαγμα πάντας τοὺς φόρους τῆς νήσου, ἐν *144*, σ. 29–30.
«Ἐπειδὴ καὶ τὴν σήμερον νὰ εὑρίσκεται τὸ παρὸ νησὶ τῆς Μυκόνου εἰς μεγάλην ἀσυστασία καὶ κίνδυνον τοῦ ξεμπιταρισμοῦ, διὰ τὸ μεγαλότατο χρέος ὅπου χρεωστοῦμεν τοῦ ἐνδοξοτάτου μας ἀφεντὸς . . . δεόμενοι τὸν . . . διὰ νὰ λάβῃ τὸ βοϊβοντιλίκι τῆς παρὸς χρονίας κατὰ τὸ ταχὶρ τοῦ . . . βασιλέως εἰς τὰ πέντε ἕνα (δηλ. 20 %), *τόσο εἰς καρποὺς καὶ κρασία, διὰ νὰ τὰ λαβαίνῃ καὶ νὰ τὰ περιλάβῃ . . . ὄντας καὶ αὐτὸς στρεχτὸς κατὰ τὴν ὑπογραφήν του· ὁποῖος . . . προμετάρει νὰ δώνῃ τοῦ . . . ἀφεντὸς διὰ τὴν ἐφετεινὴ χρονία ρεάλια σωστὰ εἰς ράτες δύο 3150, διὰ τὰ ὁποῖα νὰ λαβαίνῃ τοὺς καρπούς, κρασί, κεφαλοχάρατζα, κουμέρκια εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ νὰ τὰ κάνῃ ὡς θέλει καὶ βούλεται, ἀκόμα καὶ ἕτερα δένδρων, προβατονομίων, θαλασσῶν ρεγάλια, τζακίσματα καὶ ἕτερα, κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τῶν ὑπολειφθέντων νησίων, νὰ παιδεύῃ τοὺς ἀτάκτους, ἵνα μὴ ὑπεραίρονται καὶ εἴ τι(ς) ἄλλη ἐξουσία ὅπου νὰ τυχαίνῃ κατὰ τὴν τάξι καὶ συνήθεια τῶν ὑπολειφθέντων βοϊβοδάδων νὰ τὴν ἔχῃ καὶ νὰ τὴν ἐξουσιάζῃ ὡς ἄνωθεν . . .».*

197

1680. «Νομικὴ Συναγωγὴ ἐκ διαφόρων νομίμων», τοῦ π. Ἱεροσολύμων Δ ο σ ι θ έ ο υ,
ἐν χφ. 336 τῆς ἐν Μόσχᾳ Ἱ. Συνόδου καὶ ἐν χφ. 2/184 (φ. 71–352) Μετ. Π. Τάφου Κπ. Εὑρεῖα περίληψις τῶν περιεχομένων πατρ. ἐγγράφων, τῶν ἐτῶν 1538–1684, ἐν *313*, τ. 3, σ. 547–604. Πρβλ. αὐτόθι, σ. ϛα'–ϛγ'.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

198

1683. Ἔγγραφον ἀπὸ 30 Μαΐου τοῦ μουλλᾶ Χίου καὶ Ἄνδρου πρὸς τοὺς «παπάδες καὶ γέροντες τῆς νήσου Ἄνδρου»,

ἀνακοινοῦντος, ὅτι ἀπεφασίσθη, ὅπως τοῦ λοιποῦ μὴ φορολογῶνται οἱ ραγιάδες ὑπὲρ τὸ κανονικόν, ἐν *290*, σ. 147.

199

1683. Ἀπόφασις πΚ. Ἰακώβου, περὶ ἀδείας δ' γάμου χήρου, λόγῳ τελέσεως τοῦ α' γάμου ἐν ἀνηβότητι,

ἐν *70*, Α' σ. 59–60.

200

1684. «Κοντραδίτο» ἐν Μυκόνῳ, ἐνώπιον πρωτονοταρίου,

ἐν *296*, σ. 567.

«. . . ἐνεφανίστηκεν ἡ . . . Μ.Σ. . . .· ἡ ὁποία ζητᾶ καὶ λέγει ἐπειδὴ καὶ νὰ ἐπόθαναν τὰ ἀδέρφια της ἐλεύθερα, χωρὶς νὰ ἔχουν κληρονόμους καὶ ἐπειδὴ νὰ μὴν εὑρίσκεται εἰς τὸ παρὸ νησὶ μπελάντζα τῆς δικαιοσύνης, διὰ τοῦτο βάνει ἡ ἄνωθεν . . . τὸ παρὸ κοντραδίτο διὰ νὰ στέκουνται τὰ δικαιώματά της ἀνοιχτὰ εἰς πᾶσα καιρὸ ποὺ ἤθελεν ἔλθει δικαιοσύνη, νὰ ἀνεφανιστῆ καὶ νὰ γυρέψῃ τὸ δίκαιόν της . . .».

201

1685. Πάχτωσις ὑπὸ ὅρους, ἐν Μυκόνῳ,

ἐν *296*, σ. 152.

«. . . ἡ Φ. τὸ δόνει καὶ παραδόνει καὶ παχτώνει τοῦ ἄνωθεν Γ., διὰ πρέτζιο ριάλια ἑπτά, ὡς καθὼς ἐσυβαστήκασιν, ἀλλῆλοι της, ὁποῖος ἄνωθεν Γ. ὑπόσχεται καὶ κοντεντάρεται νὰ τὸ ἔχῃ καὶ νὰ τὸ δουλεύῃ, νὰ δόνῃ τῆς ἄνωθεν Φ. πᾶσα ποὺ ἠθέλει τὸ σπείρει, ἀπὸ κοντράδα ποὺ ἠθέλει κάμει, τὴν τρίτο. Ἀκόμη ὑπόσχεται ὁ ἄνωθεν Γ., εἰς καιρὸ ποὺ ἠθέλει πανδρέψειν τὴν κόρη της (ἡ Φ.) νὰ τῆς τὸ τάζῃ διὰ προυκίν της, χωρὶς νὰ δόνῃ ἡ ἄνωθεν Φ. ἀπὸ τὰ ἄνω . . . γρόσια 7, τίποτις, μόνον νὰ τῆς παραδόνῃ πάντη ἐλεύθερο . . .».

202

1685. Ἀχτναμὲς σ. Μωάμεθ Δ', ὑπὲρ π. Ἱεροσολύμων,

ἐν *280*, Δ' σ. 418–422.

203

1685. «Προνόμια τῆς Κοινότητος τῆς Ἁγίας Μαύρας (Λευκάδος)» ἐκ 16 ἄρθρων,

ἐν *241*, σ. 39–45. Τὸ Συμβούλιον (ἐκ 51 προκρίτων ἐγχωρίων, δυναμένων ν' ἀνέλθουν εἰς 70), θὰ ἐκλέγῃ τρεῖς Συνδίκους (ἄρθρ. 2), τρεῖς δικαστάς, ἐκ τῶν μελῶν του (ἄρθρ. 3).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ κάτοικοι ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως νὰ ἐξοπλίζουν γαλέραν (ἄρθρ. 11)· ἀπαγορεύεται νὰ ἔλθῃ καὶ κατοικήσῃ ἐν τῇ νήσῳ οἱονδήποτε πρόσωπον ἐκ τῶν τριῶν ἄλλων γειτονικῶν νήσων καὶ τῶν περιφερειῶν των, ἄνευ ἀδείας τοῦ Συμβουλίου (ἄρθρ. 16).

204

1685. Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ.

δι' ἧς ἀπηγγέλθη διαζύγιον συζύγων συνδεομένων δι' ἀ δ ε λ φ ο π ο ι ί α ς, μνημ. ἐν *249*, σ. 290 σημ. 3.

205

1687. Προνόμια τῶν Δ ε ρ β ε ν ο χ ω ρ ί ω ν (Κούντουρα, Βίλια, Περαχώρα, Μπίσια, Μάζι, Μέγαρα καὶ Ἐξαμίλια),

ἐν *25α*.

« . . . Αὐτὰ τὰ χωρία ἔλαβαν τὰ προνόμια ἀπὸ τοὺς τούρκους εἰς τοὺς 1677 (γρ. 1687) *ὅταν οἱ Βενέτικοι ἐπῆραν τὴν Πελοπόννησον ἀπὸ τοὺς τούρκους. Τὰ χωρία αὐτὰ ἐστάθησαν εἰς τὴν ὑποταγὴν τῶν τουρκῶν εἰς τὴν Θήβαν καὶ ἔλαβαν ἀπὸ τὴν Πόρταν τὴν ὀθωμανικὴν αὐτὰ τὰ προνόμια : νὰ εἶναι φύλακες τοῦ δρόμου, νὰ ἐμποδίζουν τοὺς Βενετζάνους, νὰ μὴν ἔχουν τὴν διάβασιν τῆς Βοιωτίας καὶ νὰ περνοῦν οἱ κλέπται τοῦ Μορέως εἰς τὴν Βοιωτίαν νὰ κλέπτουν. . . . Καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν εἶναι πολλὰ ὀλιγότερα τὰ δοσίματά τους εἰς τὴν αὐθεντίαν : Εἶναι τὸ χαράτζι τους ἀπὸ 90 παράδες καὶ ἡ ποσότης τῶν χαρατζίων ἀποκομμένη 700 χαράτζια. Καὶ ἐκεῖνοι μοιράζοντάς τας ἀνάμεσόν τους, τοὺς πίπτει ἀπὸ μία ὀλίγη ποσότης παράδων τοῦ κάθε ἑνός . . .».*

206

1690. Διαζύγιον μ. Π α ρ ο ν α ξ ί α ς, λόγῳ ἀναδοχῆς τέκνου κατὰ τὸ βάπτισμα ὑπὸ τῆς μητρός του,

ἐν *348*, σ. 34.

207

1690. Συνοδικὴ ἀπαγόρευσις καὶ ἀκύρωσις ἀνευλογήτων γάμων ὑπὸ μ. Π α ρ ο ν α ξ ί α ς Ἰωάσαφ,

ἐν *348*, σ. 35. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. *214*.

« . . . ἡ κακὴ καὶ μιαρὰ συνήθεια, ὁποῦ ἐπεκράτησεν εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν (Νάξου) *νὰ παίρνουν τινὰς γυναῖκα μὲ ἀρραβῶνα κοινὸν ἢ καὶ μὲ ἱερολογία καὶ νὰ ταῖς ἔχουν ὅσον καιρὸν θέλουν . . . τὸ δὲ* (μυστήριον) *τοῦ στεφανώματος ἀπέχει μακρὰν . . . Ὅθεν . . . ἀποφαινόμεθα . . . ἵνα μὴ τολμήσῃ τινὰς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς συζεῦξαι ἀνδρὶ γυνὴ ἄνευ τελείας στεφανώσεως . . . ».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

208

1690. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ Μέσα Διδύμας τῆς Χίου,
ἐν *44α*, σ. 101–102.
« . . . ἐν πρώτοις μὲν τάττουσιν οἱ ἄνωθεν Ἰω. (ὁ πατὴρ) *πρὸς τὸν εἰρημένον γαμπρὸν αὐτοῦ Μιχάλην διὰ ὄνομαν καὶ πρόσωπον τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ τῆς Μαροῦς ἀπὸ ὅσα δεσπόζει καὶ κληρονομεῖ γονικά, πατρικὰ καὶ μητρικά . . . Ἀκόμη τάττει καὶ φιλοδωρεῖ καὶ ὁ γαμπρὸς πρὸς τὴν συμβίαν αὐτοῦ τὴν Μαροῦν . . . ἀκόμη τῆς τάττει ὅ,τι μερτικὸν ἔχει . . . Ἐτοῦτα ὅλα ὅπου ἔγραψεν ὁ ἄνωθεν Μιχάλης ὁ γαμπρός, τὰ ἔταξεν μὲ θέλημαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Κ. καὶ τοῦ Γ. τοῦ ἀδελφοῦ του, ποὺ εἶναι διὰ πρόσωπον καὶ τῶν ἑτέρων παίδων καὶ τοῦ γέροντα τοῦ Κ., τοῦ πατρὸς τοῦ γαμπροῦ . . .».*

209

1690. Γράμμα, Ἰουνίου, μ. Παρονα ξίας Ἰωάσαφ περὶ συμβιώσεως μετὰ μνηστῆς ἐπὶ ἔτη, ἄνευ τελέσεως γάμου.
ἐν *348*, σ. 36.
« . . . εἰς δὲ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην τῆς Ἀξίας ἐπεκράτησε συνήθεια ἄθεσμος καὶ μυσαρὰ καὶ παντὸς νόμου καὶ τάξεως ἐναντία καὶ ἄλλοι μὲν μετὰ ψιλῶν συμφώνων οἰκοῦσι καὶ συναναστρέφονται, τάχα ὡς ὑπὸ νόμον δοκοῦντες εἶναι, ἕτεροι δὲ προφάσει τοῦ ἱερολογικοῦ ἀρραβῶνος χρόνῳ μακρῷ ἀνευλογήτως διάγουσι, τεκνοποιοῦντες, περὶ δὲ τελείων στεφάνων οὐ φροντίζουσι, οὐδὲ τοὺς μέλει . . . . Προστάττω καὶ διορίζω. Πρῶτον μὲν νὰ μὴν τολμήσῃ ἐπὶ πλέον τινὰς νὰ πολιτευθῇ τοιουτοτρόπως ἐν βάρει ἀφορισμοῦ . . .».

210

1691. Προικοσύμφωνον, ἀπὸ 16 Ἀπριλίου, ἐν Νάξῳ,
ἐν ᾧ συνιστοῦν προῖκα, ἰδιαιτέρως οἱ γονεῖς τῆς νύμφης καὶ οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ, ἀνέκδοτον, ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 61.
« . . . . τὰ πράγματα ὅλα, ποῦ εἰς τὸ παρὸν γράφονται καὶ προυκοδοτίζονται τῆς νύμφης, τῆς δίνουνται μὲ τὴν παροῦσα ἀνίκοπτη κοντετζιόνε, ὅτι ἀνίσως καὶ ἐθέλουσι κάμει νόμιμα παιδία ἐκ τῆς σαρκός της, νὰ τὰ δόνουν τῶν παιδίων τως, ὡς ἤθελεν τοὺς ἀρέσει, τινὸς πολύ, τινὸς ὀλίγο, ὡσὰν νοικοκύρη. Εἰ δὲ καὶ ἤθελεν ἀποθάνει ἄκληρη, ποὺ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δόσῃ, νὰ στρέφου(ν) εἰς τοὺς πλέα προξίμους ἐδικοὺς καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἄλλο περισσότερον τῆς ἐξουσίας της, παρὰ διακοσίων ρεαλίων πρᾶγμα, νὰ τὸ κάμῃ διὰ τὴν ψυχήν της. Εἰς τὸν ὅμοιον τρόπον κάνουσι χρήσιμη τούτη· κοντετζιὸν τοῦ γαμποῦ ὅτι ἀνίσως καὶ ἐκεῖνος ἤθελε κάμει νόμιμα παιδία ἐκ τῆς σαρκός του, νὰ τὰ δίνει τῶν παιδίων του, ὡς θέλει καὶ αὐτός, τινὸς πολύ, τινὸς ὀλίγο. Εἰ δὲ καὶ ἤθελεν ἀποθάνει ἄκληρος, τὰ πράγματα ὁποῦ τὸν ἔρχονται προυκοδοτισμένα ἀπὸ μέρος τοῦ πατρός του, νὰ στρέφονται εἰς τὸν δεύτερόν του ἀδελφόν, τὸ ἀρσενικό, διὰ νὰ τὰ δόνῃ εἰς ἄλλο παιδὶ ἀρσενικό, ποὺ νομίμως ἤθελεν κάμει καὶ νὰ τὸ εὐγάζῃ Τζωρτζάκην, τὸ ὄνομα τοῦ πάππου του· καὶ τὰ ὅσα εἶναι ἀπὸ λογαριασμὸν καὶ δικαίωμα τῆς μητρός του, νὰ πηγαίνουσιν εἰς τὸ θηλυκό τος παιδί. Τόσον θέλουσι καὶ ξετελευγοῦσι(;) μὲ κάθε καλλιότερον τρόπον, μὲ τὴν εὐχὴν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν ἐδικήν τως . . . Εἰς πένα καὶ κοντάνα ὄγιο ἀπὸ τὰ μέρη ἤθελεν ἀλληλογήσῃ, νὰ πληρώνῃ εἰς τὴν ἀφεντίαν ρεάλια πεντακόσια, τὰ ὁποῖα πληρώνοντας, πάλιν τὸ παρὸν προικοσύμφωνο νὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχῃ τὸ ἰσχυρόν, βέβαιον καὶ ἀμετάλλακτον, ὡσὰν νόμιμη, φανερὴ καὶ θεληματικὴ πρᾶξις. Εἰς πίστιν καὶ τὰ ἑξῆς» (Ὑπογράφουν οἱ συμβαλλόμενοι προικοδόται, δύο μάρτυρες καὶ *«ὁ φανερὸς νοτάριος καὶ καντζηλλάρης Ναξίας Νικόλαος Ἀναπλιώτης»*).

211

1691. Προκαταβολικὴ δήλωσις ἐνώπιον τῆς Καντζιλαρίας Μυκόνου, περὶ ἀσκήσεως δικαιώματος προτιμήσεως,

ἐν *295*, ἀριθ. 263.

«...ἐνεφανίστην ὁ Π.Τ.... ὁποῖος βάζει τὸ παρὸν κοντραδίτο νὰ στέκουνται τὰ δικαιώματά του ἀν<οι>χτὰ εἰς πᾶσα καιρὸν ποὺ θέλει γυρέψει διὰ προτιμὴ τῶν πραγμάτων τὰ γονικά του, νὰ πορῇ νὰ ἀνεφανιστῇ εἰς πᾶσα κριτήριο διὰ νὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του, ἐκεῖνο ποὺ τοῦ ἀγγίζει...».

212

1691. «Ταρίφα» τοῦ Κοινοῦ τῶν Μυκονίων,

μνημ. ἐν *144*, σ. 9.

213

1691. Μπουργιουρντὶ Μ. Βεζύρη, ἀπὸ 18 Φεβρ., περὶ πληρωμῆς τῶν φόρων τῶν Νοτίων Σποράδων κατ' ἀποκοπήν,

ἐν *370*, σ. 332–333 καὶ μνημ. ἐν *252*, σ. 365.

214

1691. Πρᾶξις 1 Μαρτίου κληρικῶν καὶ λαϊκῶν Νάξου, ἀποσπασματικῶς

ἐν *184*, σ. 170· πρβλ. αὐτόθι, σ. 203, σχετικὸν Γράμμα μ. Ἰωάσαφ. Πρβλ. ἀνωτ. ἀριθ. 207 (κακίζεται *«ἡ μιαρὰ καὶ κακὴ συνήθεια, ὁποῦ ἐπεκράτησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν Νάξου, νὰ πέρνουν μερικοὶ γυναῖκες, μὲ ἀρραβῶνα κοινὸν ἢ καὶ μὲ ἱερολογίαν καὶ νὰ ταῖς ἔχουν, ὅσον καιρὸν θέλουν...»*).

215

1692. Συμβολαιογραφικὴ δήλωσις γυναικὸς τῆς νήσου Παξῶν, ὅτι ἐπιτρέπει εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὴν διγαμίαν,

ἐν *295*, ἀριθ. 230.

«...ἡ παροῦσα κυράτζα Φ.... ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶχε ἐβλογηθῇ τὸν κὺρ Σ.Α. τὸν ἀπερασμένο καιρό, καὶ πάλαι ὁ ἄνωθεν κὺρ Σ. νὰ ἐβλογήθη ἕτερη γυναῖκα, μὴ φανερώνοντας τὴν ἀλήθειαν τοῦ... πρωτοπαπᾶ τῶν Παξῶν... τώρα ἡ αὐτὴ κυράτζα Φ., ἀπὸ καλή της προαίρεσι, θέλει καὶ ρεμετέρεται καὶ τοῦ δίνει θέλημα καὶ τελείαν τὴν συγχώρησιν, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν ἕτερη γυναίκα, ὀνόματι Π., ὥσπερ καὶ τοὺς ἐπιλοίπους χριστιανούς, καὶ οὕτως παρακαλεῖ τὴ Δικαιοσύνη νὰ τὸν ἐσυμπαθήσῃ ἐσώτερα καὶ ἐξώτερα...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

216

1693. Προικοσύμφωνον, ἐν Ἄ ν δ ρ ῳ,
ἐν *289*, σ. 237.
«. . . ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος δίνει ὁ (προικοδότης) *τοῦ* (υἱοῦ του) *. . . τὸ περιβόλι ὅλο εἰς τὸ Λ., μὲ τὶς ἀγοράδες ποῦ ἔχει, νὰ τὸ τρώγῃ καὶ νὰ τὸ γοδέρῃ εἰς ὅλη του τὴ ζωὴ καὶ μετὰ θάνατον νὰ εἶναι τοῦ ἄνωθεν* (υἱοῦ του) *καὶ μετὰ τοῦτον νὰ πηγαίνῃ ἀπὸ πρῶτο εἰς πρῶτο παιδὶ ἀρσενικό . . .».*

217

1693. Διάταξις πΚ. Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ Β′, περὶ κωλυμάτων γάμου,
ἐν *70*, Β′ σ. 391–394.
(ἄδεια τελέσεως γάμου μεταξὺ συγγενῶν ζ′ βαθμοῦ ἐξ αἵματος) *«. . . ἅτε πολὺν λόγον ποιούμενοι τοῦ ἀνακτᾶσθαι πᾶσι τρόποις ψυχάς, ἵνα μήπου τὰ δεόμενα διορθώσεως παραιτούμενοι, λάθοιεν ἂν ἐς αὐτά, ζημιοῦντες τὰ καίρια . . .».*

218

1694. Προνόμια τῆς νήσου Χ ί ο υ,
συμφώνως πρὸς τὴν Ἀπάντησιν τοῦ Πανελληνίου, διὰ τοῦ Καποδίστρια, τῆς 18/30 Ὀκτ. 1828 πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, ἐν *228*, τ. 11, σ. 320–321.
«Ἐπὶ τῆς τελευταίας παραδόσεως τῆς Χίου εἰς τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ 1694, οἱ χριστιανοὶ κάτοικοι τῆς νήσου ἔλαβον διὰ συνθήκης πολλὰ προνόμια, ἐκ τῶν ὁποίων τὰ κυριώτερα εἶναι τὰ ἑξῆς :
Α′. Ἡ ἀπόλυτος θρησκευτικὴ ἐλευθερία.
Β′. Ἡ παρὰ τῆς Κοινότητος διεύθυνσις τῶν τοπικῶν πραγμάτων.
Γ′. Ἡ ἀτέλεια τοῦ δεκάτου, περιορισθέντος εἰς μικρόν τινα φόρον, λεγόμενον τακρίλι.
Δ′. Ἡ νῆσος ἐχρεώστει νὰ ἔχῃ ἕνα καὶ μόνον διοικητὴν τοῦρκον, ὀνομαζόμενον μουσελίμην.
Ε′. Καμμία τουρκικὴ οἰκογένεια δὲν ἐδύνατο νὰ κατοικῇ ἐπὶ τῆς νήσου.
Ϛ′. Ὁ ἀριθμὸς τῶν τούρκων, οἵτινες κατεῖχον τὸ φρούριον, ἦτο προσδιωρισμένος. Καὶ ἡ φρουρὰ ἔπρεπε νὰ ἀλλάζῃ ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρόν.
Ζ′. Ἕνας μόνος ἀγᾶς τοῦρκος ἤρχετο κατ᾽ ἔτος καὶ ἐσύναζε τὸ δόσιμον 20000 ὀκάδων μαστίχης.
(Η′). Οἱ κάτοικοι καθυπεβάλλοντο εἰς τὸ χαράτσι.».

219

1694–1702. Διάταξις πΚ. Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ Β′, περὶ προικοδοσίας,
ἐν *70*, Α′, σ. 70–74.
Ἐπὶ περιουσίας ἄνω τῶν 5000 γροσίων, ἡ προὶξ τῆς πρώτης θυγατρὸς γρόσια 2000, συμπεριλαμβανομένων κοσμημάτων. Αἱ λοιπαὶ θυγατέρες 40 % τῆς λοιπῆς περιουσίας. Οἱ ἔχοντες κάτω τῶν 5000 γροσίων περιουσίαν, ἀνὰ 40 % εἰς ἑκάστην θυγατέρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

220

1695. Συμβόλαιον προικίσεως ἄρρενος τέκνου, ἐν Νάξῳ,
ἐν *200*.

221

1695. Γραπτὰ ἔθιμα Σύρου, τῆς 13 Ἰουνίου,
ἐν *130*, VIII, σ. 499–500.

Τὴν σήμερον συμμαζομένοι ἡμεῖς οἱ κάτωθεν γεγραμμένοι ἐπίτροποι καὶ προεστοί, καὶ ὅλοι οἱ ἐπίτροποι τοῦ παρόντος νησίου, ξεκαθαρίζομεν ἐδὼ παρὼν ὅλας τὰς τάξεις ὁποῦ ἐσταθήκασι στὸ νησί μας ἀπὸ τὸ ἔκπαλαι, ὡς καθὼς εὑρεθήκαμεν καὶ ἐβεβαιωθήκαμεν ἀπὸ τοὺς παλαιοὺς ἀνθρώπους πῶς ἦτον πάντα, καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν εὑρίσκωνται γεγραμμένα, συμφωνημένοι ὅλοι εἰς μίαν γνώμην, θέλομεν νὰ τὰ βάλωμεν διαγράφου διὰ νὰ ἀκολουθοῦσιν ὅλοι ὡς καθὼς φαίνονται, καὶ νὰ μὴν σηκόνεται καθ' ἕνας νὰ χαλᾷ ταῖς συνήθειαις, διὰ τοῦτο ὅλοι τὰς βεβαιόνομεν πῶς εἶναι ἡ γνώμη μας καὶ ἀπογραφούμεσται ἀπὸ χειρὸς τοῦ Κατζελλέρη τῆς κοινότητός μας.

1ον. Λέγομεν, ὅτι ὅποιος θέλει νὰ πουλήσῃ κανένα πρᾶγμα ἀκίνητον, πρέπει νὰ διαλαληθῇ μὲ τὸν καστελάνον ἔμπροστεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου καὶ Ἁγ. Ἰωάννου. Ὅποιος εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ ἔχει προτιμὴ νὰ τὸν ἀγοράζῃ εἰς τέρμινον ἡμ. 10 εἰς ἐκείνους ὁποῦ εὑρίσκονται ἐπάνω στὸν τόπον, καὶ περάσοντας αἱ 10 ἡμέραι καὶ δὲν ἤθελε γυρέψει τὰ δικαιώματά του, νὰ τὰ χάνῃ. Ὁ ξενιτεμένος νὰ ἔχῃ τέρμινον ὡς ἕνα χρόνον, ἤγουν ἀπ' ἐκεῖ ὁποῦ εὑρίσκεται, ἢ ἂν ἔχῃ ἐδὼ ἐπιτροπικὸν διὰ γιενιά, νὰ τοῦ μηνᾷ νὰ γυρέψῃ τὰ δικαιώματά του, καὶ ἂν δὲν τὰ γυρέψῃ εἰς τὸ τέρμινον τοῦ χρόνου νὰ τὰ χάνῃ. Ὁ σκλάβος ὡς ὁποῦ νὰ ἔλθῃ στὸν τόπον νὰ στέκωνται τὰ δικαιώματά του καὶ τὸ πρᾶγμα ν' ἀποκόβεται μὲ δύω ἀποκοφτάδες καὶ διαλημένον ἀπὸ τὰ δύω μέρη.

2ον. Λέγομεν ἐπάνω σταῖς γυναῖκες ὁποῦ ξεπέσωσι, ὅποια ἤθελε ξεπέσει μὲ τὸ θέλημά της, νὰ μὴν ἔχῃ καμμίας λογῆς δικαιώματα ἀπ' ἐκεῖνον τὸν ἄνδρα, καὶ μάλιστα νὰ εἶναι παιδεμένη καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιτρόπους, καὶ ὅποιος ἄνδρας ἤθελε πάγει νὰ φορτζάρῃ καμμίαν γυναῖκα καὶ ἤθελεν εἶσθαι βεβαιωμένος μὲ μαρτύρους νὰ εἶναι κονταριμένος διὰ τὸ κάτεργον.

3ον. Στὰ ἀνδρόγυνα ὅποιον μέρος χηρέψει καὶ ἔχει παιδιὰ νὰ πέρνουν τὰ παιδιὰ τῶν ἀποθαμένων ὅλα των τὰ πράγματα ὡς κληρονόμοι, καὶ τὸ ζωντανὸν μέρος νὰ εἶναι κρατημένον. Ἂν ἴσως καὶ γυρέψῃ νὰ μεταπανδρευθῇ νὰ δίνῃ τῶν παιδιῶν του τὰ τρίτα τῶν πραγμάτων, ἤγουν ἀνίσως καὶ τὰ ρεφουδάρῃ καὶ δὲν τὰ κυβερνᾷ. Εἰδεμὴ καὶ σταθεῖ ὡσὰν καλὸς γονέος, κατὰ τὸν θεόν, καὶ τὰ παιδία νὰ εἶναι κρατημένα νὰ κυβερνοῦσι τοὺς γονέους των εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ τῶν χρειάζεται στὰ γηρατεῖά των κατὰ τὴν δύναμίν των.

4ον. Ὅποιος εἶναι ἄκληρος καὶ θέλει νὰ κάμῃ τεσταμέντο ν' ἀφήσῃ τὰ πράγματά του, ἤγουν τὰ προικιά του τῶν κληρονόμων του, κατὰ τὰ προικοσύμφωνα ὁποῦ ἔχομεν, ἤγουν νὰ στρέφωνται τὰ πράγματα στοὺς πρόσημους, ἂν δὲν κάμουν κληρονόμον, καὶ ἂν καὶ κάμουν καὶ κληρονόμον καὶ ἀποθάνῃ, πάλιν νὰ στρέφωνται εἰς τοὺς πρόσημους· παρὰ ὅσα εἶναι κόποι των, ἀγοράδες ἀπὸ τοὺς κόπους των νὰ εἶναι νοικοκύρης νὰ ταῖς ἀφίνῃ ὅπου θέλει, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ κόπους ὁλότελα καὶ θέλει ν' ἀφήσῃ ψυχικόν, ν' ἀφίνῃ ἀπὸ τὸ προυκί του στὰ δέκα ἕνα, καὶ ὄχι περισσότερον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5ον. Σὰν ἀποθάνῃ τὸ ἕνα μέρος ἀπὸ τ' ἀνδρόγυνον καὶ θὲ νὰ μοιράσωσιν οἱ κληρονόμοι μὲ τὸ ζωντανὸν μέρος εἰς ὅλαις των ταῖς ἀγοράδες, νὰ ταῖς μοιράζωσιν ἴσια, καὶ ὅσα ροῦχα ἔχουν, ταῖς φορεσιαῖς των, τ' ἀνδρίκια ροῦχα νὰ τὰ πέρνῃ τὸ μέρος τ' ἀνδρός, καὶ τὰ γυναίκια ροῦχα νὰ τὰ πέρνῃ τὸ μέρος τῆς γυναικός, ἐξέχως ἂν ἔχωσι μαλαματικὰ ἢ ἀσημικά, νὰ τὰ μοιράζουν ἴσια.

6ον. Ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ κρισίματα λέγομεν ὅτι ὅποτε περάσουν τριάντα χρόνοι καὶ δὲν ἤθελεν γυρέψει ποτὲ κανένας τὰ δικαιώματά του, ὁλότελα νὰ μὴν ἀνεφανισθῇ εἰς καμμίαν κρίσιν, νὰ μὴν ἔχῃ πλέον δικαιώματα.

222

1695. Κανονισμὸς τῆς ἐν Λευκάδι Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐκ 12 ἄρθρων,

ἐν ἑλλ. μεταφράσει, ἐν *242*, σ. 15–20.

223

1695. Ἀγορὰ δικαίῳ προτιμήσεως, ἐν Παξοῖς,

ἐν *295*, σ. 113.

Διὰ συμβολαιογραφικῆς πράξεως, ἀνατρέπεται πώλησις γενομένη τὸ 1648, ἤτοι πρὸ 47 ἐτῶν, ὑπὲρ τοῦ Γ.Λ., ἐμφανισθέντος *«ὡς πιλειὸ ἠγγυτώτερος, διὰ νὰ ξαγοράσῃ τὸ αὐτὸ χωράφι καὶ ἐληὲς»* παρὰ τῆς Κ.Μ., θυγατρὸς καὶ κληρονόμου τοῦ ἀρχικοῦ ἀγοραστοῦ, *«καὶ δὲν προτεντέρει ἡ ἄνωθεν κυρὰ Κ. εἰς τὸ ἄνωθεν κατζίβελο τίποτις . . . . καὶ ἂν τὸν ἐδιασείσῃ τινὰς τὸν ἄνωθεν κυρ Γιάννη ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῆς κιούρως, νὰ τὸν ἐδιαφεντίζῃ ἡ ἄνωθεν κυρὰ Κ. . . .»*.

224

1695. Φιρμάνιον ὑπὲρ μ. Θεσσαλονίκης καὶ Βεροίας,

μνημ. ἐν *31*, σ. 95.

225

1695. Διάταγμα ἀρχιστρατήγου Κερκύρας,

περὶ ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Μ. πρωτοπαπᾶ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων τῶν ὀρθοδόξων, μνημ. ἐν *276*, σ. 114.

226

1695. Ἔγγραφον τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ τῶν Ἰονίων Νήσων πρὸς τὸν πρωτοπαπᾶν Κερκύρας,

διὰ τοῦ ὁποίου, ἐπικαλούμενος ὡς δικαιολογίαν, τὰς *«σοβαρὰς ἀταξίας»* εἰς τὰ περὶ τὸν γάμον κλπ., τὰς προκαλουμένας ἐξ ἐγγράφων τοῦ πΚ, ἀπαγορεύει τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐγγράφων τούτων, ἂν πρότερον δὲν ὑποβληθοῦν καὶ ἐγκριθοῦν ὑπὸ τῆς Ἑνετικῆς Διοικήσεως, ἐν *276*, σ. 53.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

227

1696. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, περὶ κωλυμάτων γάμου,
ἐν *70*, Β′, σ. 394–395.
(β′ γάμος μετὰ δισεξαδέλφης θανούσης γυναικός· ζ′ βαθμοῦ. Ἡ σύγχυσις ὀνομάτων, *«ὡς λίαν ἀμυδρά, παραβλέπεται ἀκαταγνώστως, κατὰ καιροὺς τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ἐξοικονομοῦσι τὰ πράγματα . . .»*).

228

1696. Ψήφισμα 19 Μαΐου Ἐνετικῆς Γερουσίας, περὶ τρόπου ἐκλογῆς μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων ἐν Πελοποννήσῳ,
ἐν *53*, σ. 5–6.

229

1697. Σύμβασις ἀδείας νομῆς, ἀπὸ 20 Νοεμβρίου, «ἐν τῇ χώρᾳ Ναξίας», ἀνέκδοτος,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ Ξ′ 79.
« . . . ἦλθε καὶ ἐπαρακάλεσε ὁ . . . παπᾶ κὺρ Μιχάλης Β . . . τὸν ἀρχοντόπουλλον ἀφέντη Ντζανπατάκη Μπαρότζη τοῦ ἀφεντὸς Φραντζίσκου, νὰ μπορῇ νἄχῃ ἄδειαν καὶ θέλημα ἀπὸ τὴν ἀφεντιά του, νὰ βόσκουνται καὶ νὰ πατοῦν εἰς τὸν τόπον τοῦ αὐτοῦ ἄρχου τὰ ἄλογα καὶ φοράδαις ὁποῦ ἔχει στὴν ἐξουσίαν του ὁ Παπαμιχάλης καὶ νὰ γεννολογοῦσι χωρὶς ἀντίρρησι τοῦ αὐτοῦ ἀρχοντόπουλλου, ἢ ἄλλου τινὸς διὰ λόγου του, ἔτζι διὰ χῶρον καὶ ἀνταμοιβήν, θέλει ὁ αὐτὸς ἱερέας, μὲ πᾶσα του καλὴ πρᾶξη καὶ θέλημα καὶ προμετάρει τοῦ αὐτοῦ ἄρχου ἕνα φιλοδώρημα, ἤγουν ἀπὸ ταῖς φοράδαις ὁποῦ ἐξουσιάζει, ὅποια ἤθελεν κάμει ἐφέτος θηλυκὸ πουλάρι, νἄναι καὶ νὰ γροικᾶται ἀνάμεσά τους μὲ τὸν ἴδιον ἄρχον μισάρικα, κατὰ τὴν τάξη τῶν μισάρικων ζώων . .».

230

1697. Συνυποσχετικὸν ἀπὸ 31 Δεκ., ἐν τῇ νήσῳ Νάξῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 81.
« . . . Ἐπειδὴ καὶ ὁ ἀφέντης Μ.Σ. . . . νὰ πρετεντάρῃ καὶ νὰ ζητᾷ εἰς τὸ νὰ εἶναι κληρονόμος καὶ διάδοχος τῶν πατρικῶν καὶ μητρικῶν καλῶν καὶ ὑπαρχόντων, ὁποῦ ἀφέθησαν ἀνυπόγραφα καὶ ἀνονομάτιστα εἰς τὴν διαθήκην τῆς μακαριτῆς ἀρχόντισσας τῆς μητέρας του. Εἰς τὰ ὁποῖα ἐναντιούμενα τὰ λοιπὰ ἀδέλφια καὶ λέγωντας πῶς μεταχαίνουσι ὅλης τῆς μέσης, ἤλθασι εἰς ἐναντιολογήματα, κρίσαις καὶ ἄλλα παρόμοια· ὅθεν διὰ νὰ λείψουσι ἀπὸ ὅλα αὐτά, ἔξοδαις καὶ κακαῖς σοδείαις καὶ φωτισμένοι ἀπὸ τὸν ἀφέντη τὸν Θεόν . . . ὁμοφωνήσασι καὶ ἀδελφικῶς ἑταιριάσασι νὰ βάλουσι δύο αἱρετοὺς κριτάς, ἄρχοντας νὰ γροικήσουσι πᾶσα διαφορὰ καὶ πρετενσιόνε ἀπὸ ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος φυλάγει νὰ δικαιολογηθῇ κατενώπιον τῶν αὐτῶν κριτῶν καὶ ἀρχόντων· καὶ εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ ἐθέλασι τοὺς ἀποφασίσει μὲ φόβον Θεοῦ καὶ κάρδο κονσιέντζας, νὰ τυχαίνῃ νὰ τὸ βαστάξουν ἀμφότεροι, στερκτό, βέβαιο καὶ ἀχάλαστο . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

231

1697. Ἔκθεσις μ. Φιλαδελφείας Μελετίου Τυπάλδου πρὸς τὸν Γενικὸν Προνοητὴν Θαλάσσης,

περὶ τῶν διαζυγίων ἐν Ε π τ α ν ή σ ῳ, ἐν *358*, σ. 176.

« . . . Διηνεκὲς τυγχάνει τὸ σκάνδαλον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐν τῷ τόπῳ εἰς τὰς διαλύσεις τῶν γάμων, μετ' εὐκολίας πολλῆς καὶ δι' αἰτίας ἐπουσιώδεις, τῶν ἐπισκόπων (καὶ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τούτων συντρεχόντων) δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ σκοπὸν κέρδους χρηματικοῦ ἐπιτρεπόντων τοῖς διαζευχθεῖσι νέας περὶ γάμου μεταξὺ αὐτῶν συμφωνίας, ἢ διάλυσιν ἐπὶ τῷ σκοπῷ συζεύξεως μετ' ἄλλου, πρᾶγμα ἀπαισιώτατον καὶ παρὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανονισμούς, ἀγνώστους, ὡς φαίνεται, τοῖς Ἕλλησιν, ἢ παραβιαζομένους ἐκ δολιότητος μᾶλλον καὶ ἐφαρμοζομένους χάριν τῆς αὐτῶν ἰδιωφελείας . . .».

232

1697. Διαταγὴ 7 Ἰαν., τοῦ ἐνετοῦ ἀρχιστρατήγου Κορνέρ,

ὅπως αἱ περὶ γάμου, κλπ. ὑποθέσεις ἐν Κ ε ρ κ ύ ρ ᾳ ἐκδικάζωνται μόνον ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοπαπᾶ, ἐὰν δὲ τὸ ἓν τῶν διαμαχομένων μερῶν ἤθελεν ἐφεσιβάλει τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὴν πολιτικὴν Ἀρχήν, ὤφειλεν αὕτη νὰ μὴ δέχεται τὴν ἔφεσιν, σεβομένη τὴν τελεσιδικίαν τῆς ἀποφάσεως τοῦ Πρωτοπαπᾶ, ἀναφέρεται ἐν *276*, σ. 105–106.

233

1698. Ἀπόφασις πΚ. Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ,

«οἰκονομίας λόγοις . . . ἵνα μὴ . . . καιριωτέραν προξενήσῃ ζημίαν καὶ ὀλέθριον κίνδυνον . . . ἐπὶ μείζονι βλάβῃ, καιρῶν ἀνάγκαις ὑπείκοντες . . .» ἐπετράπη ὁ ἀνεψιὸς νὰ λάβῃ εἰς γυναῖκα τὴν ἐγγόνην τῆς γυναικὸς τοῦ θείου του. Ἐν *70*, Β' σ. 396–397.

234

1698. Ἀπόφασις πΚ. Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ,

περὶ μὴ λύσεως γάμου ἐκ πνευματικῆς συγγενείας, λόγῳ τοῦ ὅτι δύο σύζυγοι ἐγένοντο ἀνάδοχοι δύο τέκνων τοῦ αὐτοῦ, ἐν *70*, Α' σ. 87–89.

(« . . . τί κωλύει, κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνήθειαν, τοῦ ἀνδρὸς ἀποδημοῦντος, τοῦ τὸ πρωτογενὲς παιδίον . . . ἀναδεξαμένου, τὴν ἐκείνου γυναῖκα κληθῆναι τὸ μετ' ἐκεῖνο τούτοις τεχθὲν ἀναδέξασθαι ;»).

235

1699. Συνθήκη τοῦ Κ ά ρ λ ο β ι τ ς, τῆς 15 Ἰαν., μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Τουρκίας,

ἐξ 20 ἄρθρων, ἐν *436*, Ι, σ. 182–193.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

236

1700. Ἔκθεσις λατίνου ἀρχιεπισκόπου Σύρου Ἀντ. Ἰουστινιάνη,
περὶ τῆς εἰσπραττομένης ἀμοιβῆς ὑπὸ τοῦ ὀρθοδόξου ἐπισκόπου Κέας, ἐφορεύοντος καὶ τῆς νήσου Κύθνου, διὰ τοὺς γάμους, ἐν *186*, σ. 30–33.
(«1 ρεάλιον διὰ τὸν α΄, 2 διὰ τὸν β΄ γάμον· διὰ δὲ τὸν γ΄ γάμον εἰσπράττει ὅσα εἰμπορεῖ, κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν μελλονύμφων»).

237

1700. «Καπίτουλα καὶ συνήθειες ὅπου εὑρίσκονται ἀπάνω στὸ νιτζὶ τῆς Σύρας, ἀνάμετζα στοὺς ἐπιτρόπους ὅπου βάνει ἡ Κοινότης»,
τῆς 23 Ἀπριλίου, ἐν *110*, σ. 206–207.
«1) νὰ ἔχουν ἐξουσία οἱ Ἐπίτροποι ἀπάνω στὴ σάνιτα καὶ ὅτι λάχει, νὰ εἶναι ἐδικό τους.
2) Ἀπὸ κοντάνες νὰ κάνουνε ζάφτι καλὸ καὶ νὰ παιδεύγουν τοὺς ἀτάχτους καὶ ὅσες κοντάνες πάρουσι, οἱ ἐμισὲς νὰ εἶναι ἐδικές τωνε καὶ οἱ ἄλλες ἐμισὲς γροικοῦνται τῆς Κοινότης. Περὸ εἶναι στὸ θέλημά της νὰ τὰ γυρέψῃ ἢ νὰ τ᾽ ἀφήσῃ τῶν Ἐπιτρόπων. Καὶ νὰ κοντενάρουν οἱ Ἐπίτροποι τοὺς φταῖχτες κατὰ τὸ φταίσιμο ὅπου θέλουσι.
3) Ἀπὸ σεντέτζες εἶναι ὅ,τι τῶν λάχει ἐδικόν τωνε.
4) Τὰ μαντελιὰ ὅλα ἐδικά τωνε, ὡς καθὼς τῶν ἐγγίζει.
5) Τὸ ψώνιο ἀπὸ τοὺς ψαράδες νὰ πέρνουσι ὡς καθὼς τῶν ἐγγίζει.
6) Τὰ ρεγάλια ἀπὸ τὰ καγίκια, ἐκεῖνο ὁποῦ τῶν ἐγγίζει ἐδικόν τωνε, καὶ νὰ εἶναι κρατημένοι οἱ Ἐπίτροποι νὰ κράζουσι δώδεκα Προεστοὶ ὁποῦ θέλει ἡ βουλὴ διὰ γραφοῦ, νὰ ἰδοῦσι τὸ σφάλμα τοῦ ξένου καὶ ἂν εἶναι φταίστης, νὰ τοῦ κάμουν προκέσσο κατὰ τὴν κατζιόνε, ὁποῦ ἤθελεν τὸν κάμει καὶ νὰ τὸν παιδεύγουνε . . . τῆς μεγάλης κρίσης, κατὰ τὸ σφάλμα του.
7) Καὶ ἐὰν δὲν πλερώνουσι τὰ χρέη τωνε, Νὰ ἔχουσι ἐξουσία οἱ Ἐπίτροποι μὲ τοὺς ἄλλους δώδεκα, ὁποῦ θέλουσι ἀπογραφτεῖ, νὰ πιάνουσι τὰ πράγματά τωνε, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, νὰ τὰ πουλοῦσι, νὰ πλερώνουσι τ᾽ ἀφεντικὰ χρέη, μὲ τὸ θέλημα ὅλης τῆς Κοινότης.
8) Ἀπάνω στὰ λιανὰ πράγματα ὅπου πειράζουσι, τόσον πρόβατα, ζῶα καματερά, κτήνη καὶ ὅλα τὰ ὀπίλοιπα ζῶα, νὰ τὰ κρατᾷ καθένας νὰ μὴ ζημιώνουσι τὸν κόσμο καὶ ἂν λάχῃ καὶ σφάλουν μιὰ βολά, δύο βολές, τρεῖς βολές, νὰ εἶναι συμπαθεμένα καὶ περάσοντες οἱ τρεῖς φορές, ὅποιος τὰ εὑρεῖ στὸ πρᾶγμα του, νὰ τὸ σκοτώνει. Ἐβγάζοντας τὲς πόστες, ἤγουν εἰς τ᾽ ἀκρωτήρια, περὸ νὰ φυλάγουσι καλὰ οἱ βοσκοὶ τὲς πόστες. Καὶ κάπια πράγματα ὁποῦ εἶναι κοντὰ εἰς κάπιες βοσκές, νὰ ἐμποροῦν νὰ κτίζονται δυνατά, κατὰ τὸ παλαιόν.
9) Ἀκόμα καὶ πᾶσα ναύτης νὰ εἶναι κρατημένος νὰ κάμνῃ τὸν χρόνον ἕνα ταξεῖδι διὰ ἐγγαρία, ἤγουν στὴν Ἄνδρο, στὴν Τῆνο, στὴν Παροναξιά, στὴν Μύκονο, στὴν Σίφουνο, στὴν Σέρφο, στὰ Θερμιά, στὴν Ζιά, στὴν Μῆλο, καὶ ἂν τοῦ λάχῃ, φυλάξοι ὁ Θεός, κακό, ἢ ζημιά, ὅνταν πάει διὰ ἐγγαρία τῆς χώρας, νὰ τὸν ἐξαγοράζει ἡ χώρα.
10) (κατεστραμμένη).
11) Καὶ νὰ μὴν ἐμπορεῖ κανένας νὰ χαλᾷ στράτα ἀφεντική, νὰ τὴν στενοχωρᾷ, χωρὶς τὸ θέλημα τῶν Ἐπιτρόπων».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

238

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, κατὰ τοῦ στολισμοῦ τῶν γυναικῶν, ἐν *70*, Α′, σ. 67–69 καὶ ἐν *368*, σ. 534–536.
(ἐπιτρέπεται νὰ φέρουν μόνον ἓν ζεῦγος σκουλαρίκια, μίαν τραχηλίαν καὶ ἓν δακτυλίδιον, πλὴν τῶν νεονύμφων ἐπὶ 40 ἡμέρας).

239

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, ἐπὶ διαφόρων ζητημάτων, ἐν *70*, Α′, σ. 83–87.

»Ἱερώτατε μητροπολῖτα Χριστιανουπόλεως, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἀρκαδίας . . . γράφεις οὖν πρῶτον, ὅτι διὰ σφοδρῶν ἐπιτιμίων καὶ πατριαρχικοῦ γράμματος, ἀπέκοψας τὴν ὁρμὴν τῶν ἁρπαζόντων κορίτζια καὶ φθειρόντων, τὸ ὁποῖον ηὗρες ὁποῦ ἐγίνετο . . . καὶ τὸ ἀνέτρεψες . . . ἔφθασε δὲ τώρα νὰ γένῃ πάλιν ἕνα τοιοῦτον καὶ τὸ ἐπιτιμήσετε, ὅμως, συναινοῦντες οἱ γονεῖς, ἤδη ζητοῦσι νὰ τοὺς στεφανώσετε, καὶ ἐρωτᾶς ἂν συμφέρῃ νὰ παραβλέψετε τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια . . . καὶ νὰ κάμετε εἰς αὐτοὺς θεραπείας, ἢ νὰ φυλάξετε τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἀπόφασιν καὶ νὰ παραβλέψετε αὐτῶν τὴν θεραπείαν . . . Ἐκρίθη προτιμότερον νὰ φυλαχθῇ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἀπόφασις καὶ αὐτοὶ νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν παίδευσιν, ἕως οὗ νὰ διαχωρισθῶσι καὶ νὰ διαλύσωσι τὴν παρανομίαν . . . ὅτι ἡ Ἐκκλησία . . . δὲν πρέπει ποτὲ μὲν οὕτω, ποτὲ δὲ ἄλλως νὰ ἀποφασίζῃ τὸ αὐτὸ καὶ νὰ ἐναντιεῖται αὐτὴ ἑαυτῇ.

Δεύτερον δὲ σημειώνετε, ὅτι δύο ἀδελφοὶ ἥρπασαν δύο ἀδελφὰς, καὶ συνεφθάρησαν . . . ἔπειτα τοῦ ἑνὸς ἀποθανόντος, ἔμεινεν ὁ ἄλλος καὶ ζητεῖ νὰ στεφανωθῇ τὴν ἁρπασθεῖσαν ὑπ᾽ αὐτοῦ καὶ ἐρωτᾶτε τί ποιητέον ; Εἰς τὸ ὁποῖον γράφομεν νὰ μὴ τοὺς στεφανώσετε, ὡσὰν καὶ τὸ παραπάνω καὶ ἀνομώτερον . . .

Τρίτον δὲ ἐρωτᾶτε, ἂν ἐκάματε καλὰ πρὸς κάποιαν κόρην . . . τὴν ὁποίαν ἁρπάσαντες καθ᾽ ὁδὸν ἐστεφάνωσαν μετά τινος βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, εἶτα οἱ ταύτης προσγενεῖς, ἀποσπάσαντες ἐκείνην τοῦ ἁρπάσαντος, μὴ βουληθεῖσαν μένειν παρ᾽ αὐτῷ, δέδωκας ἄδειαν συναφθῆναι ἑτέρῳ ἀνδρί· τὸ ὁποῖον καλὰ τὸ ἔκαμες . . .

Ἄλλο σημειώνετε, ὅτι ἱερεύς τις . . . ἦλθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν σας καὶ χωρὶς εἰδήσεως καὶ θελήματός σας, ἐστεφάνωσεν ἀνδρόγυνον, τὸ ὁποῖον, διὰ νὰ ἀποκόψῃς τὴν παράλογον ὁρμήν, ἐπρόσταξες καὶ τοὺς ἐμεταστεφάνωσαν . . . τὸ ὁποῖον μήτε καλὰ ἔγεινε, μήτε ἄλλο νὰ γένῃ τοιοῦτον, διὰ πολλαῖς ἀφορμαῖς, μάλιστα τὸ μεταστεφάνωμα τοὺς χυδαίους καμμίαν λύπην δὲν τοὺς δίδει, ὁποῦ νὰ γένῃ συστολὴ εἰς τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ τὸ χαίρονται καὶ τὸ καμαρώνουν, πῶς πέρνουν διπλαῖς εὐλογίαις . . .

Περὶ δέ τινος Θ. ὁποῦ σημειώνετε, ὅτι συγκοιμωμένου αὐτοῦ τῇ ἰδίᾳ γυναικί, μεταξὺ αὐτῶν ἀπεπνίγη τὸ ἴδιον βρέφος, καὶ ζητεῖ αὐτὸς νὰ ἱερωθῇ, προσέχετε νὰ μὴν τὸν δόσετε ἱερωσύνην, ὅτι ὁ ἀκούσιος φόνος, τὰ μὲν ἐπιτίμια τοῦ φονέως δὲν ἔχει, ἀμὴ ἱερεὺς δὲν γίνεται ὁ ὁπωσδήποτε προσομιλήσας τῷ αὐτῷ ἐγκλήματι, ὅτι ὁ ἱερεὺς ἀναγκαίως πρέπει νὰ εἶναι ἀνεπίληπτος.

Ὁμοίως καὶ ἄλλος . . . τοῦ ὁποίου ἡ γυναίκα ἀπέκτεινε τὸ ἴδιον βρέφος ἐν τῷ καθεύ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δειν, οὐδὲ αὐτὸς ἱερωσύνην νὰ μὴ λάβῃ. Ποία γὰρ ἀνάγκη εἶναι οἱ καταιτιαμένοι καὶ ψεγαδιασμένοι ὅπωσδήποτε, νὰ λαμβάνουν ἱερωσύνην ; Ἢ δὲν εἶναι ἄλλοι ἱερεῖς νὰ συντελοῦσιν εἰς ὑπουργίαν τῶν μυστηρίων ; . . .

Ἕτερον ἐρωτᾶτε, ὅτι ἁρπάζουσι τινὲς γυναῖκας καὶ ἀπερχόμενοι εἰς ἄλλας ἐπαρχίας στεφανώνονται, ἔπειτα γυρίζοντας εἰς τὴν χώραν τους διάγουσι συνεζευγμένως καὶ λέγετε τί νὰ κάμετε ; Εἰς τὸ ὁποῖον ἔχετε τὴν λύσιν ἀπὸ τὸ παραπάνω, τὸ ὅμοιον, τοῦ παρ' ἐνορίαν· ἤγουν ὁ γάμος νὰ διαμένῃ ἀδιάλυτος, νὰ ἀφορίζωνται δὲ αὐτοὶ ὁποῦ παρ' ἐνορίαν ἐστεφανώθησαν καὶ ὁ παπᾶς ὁποῦ τοὺς εὐλόγησε νὰ κατῄρεται . . .».

240

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, δι' ἧς δίδεται ἄδεια γάμου εἰς πρώην ἱερέα,

ἐν *70*, Α′, σ. 82–83.

« . . . ἐκρίναμεν καὶ τοῦτον μὴ ἀπώσασθαι κενόν· δεῖ γὰρ μᾶλλον τῷ ὀλισθαίνοντι ἐπιδοῦναι δεξιάν, ὅπως μὴ τελείως ἀπόλλυται . . .».

241

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, περὶ συγχωρήσεως γάμου εἰς ς′ βαθμὸν ἐκ διγενείας,

ἐν *70*, Α′, σ. 92–93.

« . . . δέονται περὶ τούτου τυχεῖν ἐκκλησιαστικῆς συμπαθείας, διὰ τὴν φαινομένην τοῦ συνοικεσίου δυσκολίαν, ὅπερ κατὰ μὲν τοὺς βαθμοὺς ὑπάρχει τέλειον καὶ ἀδιάβλητον. Τὰ γὰρ ἐκ διγενείας συναλλάγματα πρὶν τὸν ς′ βαθμὸν διαλύονται. Ἐσημειώθη δὲ παρὰ τοῖς κεκωλυμένοις, ὡς δοκεῖ διὰ φαινομένην μικρὰν τῶν συγγενικῶν ὀνομάτων σύγχυσιν, ὧν ἕνεκα καὶ παρὰ τοῖς νομικοῖς ὑπομνήμασιν ἀρχαιοτέροις διαλαμβάνουσι περὶ τούτου ρητῶς, τὸ παρὸν συνάλλαγμα ἐξετάσθη συνοδικῶς ἐπὶ . . . πατριάρχου κὺρ Γερμανοῦ, καὶ ἔδοξεν ἀκώλυτον εἶναι. Τούτου χάριν, οἴκτῳ καμφθέντες, . . . δι' ἑπομένας ἀναγκαίας περιστάσεις. γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα . . . ἵνα συντελεσθῇ τὸ συνοικέσιον τοῦτο ἀνεμποδίστως . . .».

242

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, περὶ ἀρραβώνων,

ἐν *70*, Β′, σ. 404–405.

« . . . ἀνηνέχθη ἡμῖν . . . ὅτι γαμικὰ συναλλάγματα μέλλοντες ποιεῖν τινες, εἰώθασιν ἀρραβῶνας προεπιτελεῖν, κατὰ τὸ δοκοῦν αὐτοῖς, χωρὶς τῆς νενομισμένης παρατηρήσεως, εἶτα μεταμελόμενοι, διαλύουσιν αὖθις αὐτοὺς ἐκ τῆς τυχούσης αἰτίας, κἀντεῦθεν ἀναφύονται ἔριδες καὶ φιλονεικίαι παράλογοι, ἐν τῷ ἀπαιτεῖν ἀλλήλους ἔξοδα πολυποίκιλα καὶ διάφορα καὶ καταντᾷ ἐς τέλος ἡ τοιαύτη αὐτῶν ἀταξία εἰς σύγχυσιν καὶ κοινὴν βλάβην τῆς πολιτείας. Ἣν ἀταξίαν ἀνατρέψαι καλῶς διανοηθέντες οἱ τῆς αὐτόθι πολιτείας χριστιανοί, διωρίσαντο κοινῇ βουλῇ καὶ σκέψει, μὴ ἄλλως ἐπὶ γαμικοῖς συναλλάγμασιν ἀρραβῶνας γίνεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, εἰ μὴ μόνον εἰδήσει τοῦ ἀρχιερέως, περιτιθέντος τοῖς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συναλλάσσουσι τὸν συνήθιον δακτύλιον καὶ προικοσύμφωνον γράφεσθαι, διαλαμβάνον τὴν ποσότητα τῆς προικός . . . καὶ ἐγγράφεσθαι τὸ ἴσον τοῦ προικοσυμφώνου τῷ τῆς μητροπόλεως κώδικι. Καὶ τοὺς τοιούτους ἀρραβῶνας ἔχειν τὸ βέβαιον καὶ μένειν ἀδιαλύτους, ἐκτὸς εἰ μὴ συμβῇ εὔλογος αἰτία τῆς διαλύσεως, κατὰ νόμους ἐγνωσμένη τε καὶ διωρισμένη. Τότε γὰρ τῆς διαλύσεως γενομένης δι' αἰτίας, ἃς οἱ νόμοι ρητῶς διορίζουσι, μένουν ἀζήμια τὰ μέρη ἀμφότερα. Εἰ δ' ἄλλως πως, ἐκ μεταμελείας ψιλῆς ἁπλῶς τοῦ ἑνὸς μέρους ἡ διάλυσις γένηται, πρὸς τὸ ἐπιστρέφειν καὶ ἀποδιδόναι τὸ μεταμεληθὲν μέρος, ὅπερ ἔλαβεν ἀρραβῶνα καὶ πρὸς τὸ ἐκπίπτειν καὶ τῶν παρ' αὐτοῦ δοθέντων λόγῳ ἀρραβῶνος, πληροῦν τῷ ἑτέρῳ μέρει καὶ πρόστιμον τριακόσια μὲν γρόσια, εἴπερ ἡ προὶξ ὑπάρχει τῆς πρώτης τάξεως, τουτέστι δύο χιλιάδων γροσίων, . . . ἐλάττονα δὲ τούτων πληροῦν, εἴπερ τῆς ὑποδεεστέρας τάξεως τυγχάνει γε οὖσα ἡ προίξ, τὸ ἀναλογοῦν δηλαδὴ τῇ προικί, ἤτοι ἀνὰ δεκαπέντε γρόσια καθ' ἑκάστην ἑκατοντάδα, ὅπως ἔχωσι παιδεύεσθαι κατὰ τοῦτο οἱ τολμήσαντες ἀθετῆσαι τὴν κοινὴν ταύτην διάταξιν τῆς πολιτείας καὶ διατύπωσιν, ἣν ἐπιβεβαιωθῆναι καὶ παρ' ἡμῶν ἐδεήθησαν, εἰς ἐπικρατεστέραν ἀσφάλειαν. Τούτου χάριν γράφοντες ἀποφαινόμεθα . . .».
(Πρόκειται περὶ τῶν Ἰωαννίνων. Πρβλ. ἀριθ. 244).

243

1701. Διάταξις πΚ. Καλλινίκου, ἄδεια τελέσεως γάμου μετὰ προικὸς ἀνωτέρας τῆς διατιμήσεως, λόγῳ συμφωνίας γενομένης πρὸ τῶν περιοριστικῶν διατάξεων περὶ προικός,
ἐν *70*, Β′, σ. 401–403.

244

1701(?). Διορισμὸς περὶ προικοδοσίας μ. Κλήμεντος, ἐν Ἰωαννίνοις,
ἐπικυρωθεὶς ὑπὸ πΚ. Καλλινίκου Β′, ἐν *70*, σ. 70–73 καὶ ἐν *368*, σ. 534–536.

245

1701(?). Ἐγκύκλιος μ. Φιλιππουπόλεως, περὶ κωλυμάτων γάμων,
ἐν *77*, σ. 135–137, ἐκ χφ. 605 φ. 6α–62α Μετ. Π. Τάφου ἐν Κπ.
(ὑπάρχει κώλυμα γάμου : α) δύο ἀδελφῶν μετὰ δύο πρώτων ἐξαδέλφων, β) ἐὰν τὰ ἐκ προγενεστέρου γάμου τῆς γυναικὸς ἐβάπτισεν ὁ πατὴρ τοῦ ἀνδρός, γ) β′ μετὰ δευτέρας ἐξαδέλφης τῆς πρώτης γυναικὸς καὶ δ) μὴ λυθέντος τοῦ πρώτου γάμου διαζυγίῳ ἢ θανάτῳ).

246

1702–1707. Διάταξις πΚ. Γαβριήλ, περὶ μὴ ὑπάρξεως κωλύματος γάμου μεταξὺ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀναδόχου καὶ τῆς ἀνεψιᾶς τοῦ ἀναδεκτοῦ,
ἐν *70*, Α′, σ. 123–124.
« . . . συγγένεια ἀνυπόστατος . . . οὔτε κανονικὸν ἐστίν, οὔτε παραγγελία νομική τις, ἀλλ' ἐφεύρημα τῶν τυχόντων . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

247

1702–1707. Διάταξις πΚ. Γ α β ρ ι ή λ, περὶ ἀδείας δύο πρωτεξαδέλφων λαβεῖν εἰς γάμον δύο ἀδελφάς,
ἐν *70*, Β′, σ. 410–412.
« . . . ὕστερον δέ ποτε ἐκωλύθησαν, οὐ δι᾽ ἄλλο τι, ἀλλὰ διὰ μόνην τὴν φαινομένην τῶν ὀνομάτων σύγχυσιν, ἥτις διὰ τὰ τοῦ καιροῦ καὶ ὡς οὐκ ἀναγκαία, παραβλέπεται αὖθις . . . ὅθεν καὶ ἡμεῖς . . . διὰ τὸ δυσχερὲς τῶν προβαλλομένων ἐπὶ τούτῳ περιστάσεων καὶ τὸν ἐπακολουθοῦντα κίνδυνον . . .».

248

1703. ᾽Αναφορὰ 23 Μαΐου προξένου ῾Ενετίας ἐν Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ η,
ἐν *244*, σ. 188.
« . . . ἐδημοσιεύθη αὐστηρὸν σουλτανικὸν διάταγμα ἀπαγορεῦον εἰς τοὺς ἕλληνας, ἀρμενίους καὶ ἑβραίους, καθ᾽ ἅπασαν τὴν ἐπικράτειαν, τὴν χρῆσιν χρωματιστῶν ἐνδυμάτων καὶ κιτρίνων παπουτσιῶν, ὡς καὶ γουνῶν ἀπὸ κουνάβι, σαμοῦρι, ἐρμίναν, ἀστραχὰν καὶ τὰ παρόμοια».

249

1704. Φιρμάνιον 17 Σεπτ. περὶ φόρου παρθένων ἐρχομένων εἰς γάμον,
ἐν *32*, σ. 92, ἀριθ. 40, ἱεροδικείου Θεσσαλονίκης.
« . . . ἐπειδὴ ὁ φόρος νυμφῶν (ἀρουσανὲ) ἀναγράφεται εἰς τὸ βιβλίον ὡς πρόσοδος τοῦ χασίου τούτου, ὁσάκις ὑπανδρεύουν τὰς παρθένους θυγατέρας των, εἶναι διατεθειμένοι νὰ πληρώνουν κατὰ τὸν νόμον τὸν φόρον νυμφῶν . . . ὅταν οὗτοι ὑπανδρεύουν τὰς παρθένας θυγατέρας των, νὰ δίδεται κατὰ τὸν νόμον καὶ τὸν κατάλογον φόρος νυμφῶν τριάκοντα ἄσπρα ἐκ μέρους τοῦ ἀνδρός».

250

1704. Διάταξις πΚ. Γ α β ρ ι ή λ, ἄδεια τελέσεως γάμου μεταξὺ συγγενῶν ἐξ αἵματος ζ′ βαθμοῦ, καὶ ἐκ βαπτίσματος ε′ βαθμοῦ,
ἐν *70*, Α′, σ. 109–111.
« . . . διὰ τὴν τοῦ Γένους καὶ τῶν προσώπων στενοχωρίαν, ἐν τοῖσδε μάλιστα τοῖς καιροῖς, ἐν οἷς ἱκανῶς πιέζεται τὸ χριστώνυμον πλήρωμα, συνεχωρήσαμεν ἀπαραιτήτως γενέσθαι . . .».

251

1704. Διάταγμα ἀρχιστρατήγου Κ ε ρ κ ύ ρ α ς ἀπὸ 26 Μαρτίου,
περὶ ἀποκλειστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Μ. πρωτοπαπᾶ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ὀρθοδόξων (γάμων, διαζυγίων, κλπ.) μνημ. ἐν *276*, σ. 105 καὶ 114.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

252

1704. Βεράτιον σ. Ἀχμὲτ Ζ′, ὑπὲρ π. Ἱ ε ρ ο σ ο λ ύ μ ω ν,
ἐν *211*, σ. 15.
« . . . Οἱ πασάδες νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ κράξουν τὸν πατριάρχην ἢ τὸν ἐπίτροπόν του, νὰ ὑπαγαίνουν εἰς ἀντάμωσίν των κάθε μῆνα, μὲ πεσκέσι. Ὅταν γυρεύουν οἱ πασάδες ἄσπρα καὶ δὲν τοὺς δίδουν, νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ βάλουν τοὺς καλογήρους χάψι, ἢ νὰ τοὺς δέρνουν ἢ νὰ τοὺς κακοποιοῦν . . .».

253

1704–1716. Δύο ἀποφάσεις ἀδήλου πΚ. ἐπιτρέπουσαι γάμον ς′ βαθμοῦ ἐξ αἵματος,
ἐν *70*, Α′, σ. 151–153 καὶ 155–157.
« . . . κἂν ἀποτύχῃ ἀδείας ἐκκλησιαστικῆς, κινδυνεύειν αὐτὸν συνοικῆσαι ταύτῃ κατὰ τρόπον ἀλλότριον καὶ γενέσθαι μεῖζον τὸ πταῖσμα καὶ τὸν κίνδυνον χαλεπώτερον . . . τὴν τοιαύτην δὲ ἄδειαν . . . οὐ μὴν δὲ καὶ ἄλλοις τισὶ παρομοίοις παραχωροῦμεν . . .».

254

1704–1716. Ἀπόφασις ἀδήλου πΚ., ἐπιτρέπουσα γάμον μεταξὺ συγγενῶν ς′ βαθμοῦ ἐξ αἵματος,
ἐν *70*, Α′ σ. 153–154.
« . . . χαλεπωτάτης οὔσης καὶ ἐπικινδύνου τῆς ἀπ᾽ ἀλλήλων αὐτῶν διαζεύξεως, διὰ τὸν ὑπερβάλλοντα πόθον τῶν συναφθέντων καὶ διὰ τὴν τεκνοποιίαν . . . συγκατενεύσαμεν ἐλέους καὶ συγγνώμης αὐτὸν ἀξιῶσαι . . .».

255

1704–1716. Δύο ἀποφάσεις ἀδήλου πΚ. ἐπιτρέπουσαι γάμον μεταξὺ συγγενῶν ζ′ βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας καὶ ζ′ βαθμοῦ ἐξ αἵματος,
ἐν *70*, Α′ σ. 157–159 καὶ 159–161.

256

1705. Ἀπόφασις πΚ. Γ α β ρ ι ή λ, ἐπιτρέπουσα τὸν γάμον μεταξὺ ἀδελφοῦ τοῦ ἀναδεκτοῦ καὶ τῆς σαρκικῆς θυγατρὸς τῆς ἀναδόχου τοῦ ἀδελφοῦ,
ἐν *70*, Α′ σ. 111–113.

257

1705–1814. «Κώνδικας τῆς Κομπανίας τῶν ρωμαίων πραγματευτάδων Σ ι μ π ι ν ί ο υ»,
ἐν χφ. 977 τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας. Πρβλ. ἀνωτέρω, ἀριθ. 122.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

258

1706. Συμφωνητικὸν («Πάρτε») ἀπὸ 9 Αὐγ. τῆς συντεχνίας τῶν ὑποδηματοποιῶν καὶ βυρσοδεψῶν («σκόλα τῶν τζακαράδο καὶ ταμπάκιδων») Ζ α κ ύ ν θ ο υ,
ἐν *149*, σ. 37–41.
« . . . ἀπὸ τὸ ἄνωθε διάφορο, πᾶσα δύο χρόνους νὰ ἐβγαίνουν ριάλια τριάντα τὰ ὁποῖα νὰ δίδουνται μιανῆς πτωχῆς κορασίδας ἄνευ πατρὸς ἀδελφὴ ὃ θυγατέρα τῶν ἀδελφῶν, διὰ προικιόν της . . . Τὸ ἐπίλοιπον διάφορον ἀπὸ τὰ τριάντα ριάλια . . . νὰ εἶνε πάντα ἕτοιμο διὰ ταῖς χρείαις τῶν ἀδελφῶν, τυχαίνοντας πᾶσα ἕνας ὁποῦ ἐβρίσκεται εἰς πτωχίαν μεγάλην καὶ ἄρρωστον ὁποῦ νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ ξεδουλεύῃ τὴν ζωοτροφήν του, νὰ τοῦ δίνουν ριάλι ἕνα τὸν πᾶσα μῆνα, ἕως ὁποῦ εὑβρίσκεται εἰς τὴν ἀνάγκην . . . καὶ τὸ μπε(νε)φίτζιο νὰ γροικιέται ἕως ἕνα χρόνο, ὁ ὁποῖος ἀπερασμένος, νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ λαβαίνῃ τίποτες ἄλλο . . . Ὁμοίως . . . νὰ δίδουνται ριάλια τρία διὰ τὴν θαφὴν ὅτινος ἀδελφοῦ ἔχει ἀπεθάνει, ὁ ὁποῖος δὲν ἔχει τὴν ἤμπορες νὰ κάμῃ τὴν αὐτὴν ἐξοδία . . .».

259

1707. Ἀχτναμὲς ὑπὲρ π. Ἱ ε ρ ο σ ο λ ύ μ ω ν Χρυσάνθου,
ἐν *76*, σ. 15–18.
« . . . Πρὸς τούτοις ἐκ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ, ἐὰν τύχῃ καὶ ἀποθάνῃ ἢ μητροπολίτης, ἢ καλόγηρος, ἢ καλογραῖα, ἢ ἄλλος τοιοῦτος ἱερατικοῦ σχήματος, ὁ ρηθεὶς . . . νὰ εἶναι δεσπότης καὶ κληρονόμος τῆς περιουσίας του καὶ νὰ μὴ ἔχῃ ἄδεια οὔτε ὁ κασάμης, οὔτε ὁ μπεγιταλματζῆς νὰ περιλάβῃ ἐκ τῆς περιουσίας του ἐκείνης πολὺ ἢ ὀλίγα, οὔτε αὐτός, οὔτε οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ, οὔτε ἄλλος τις ἔξωθεν. Προσέτι οὐδεὶς τῶν ἱερέων νὰ εἰμπορῇ χωρὶς ἀδείας τοῦ π. Χρυσάνθου νὰ στεφανώσῃ ἀνδρόγυνον, ἢ νὰ χωρίσῃ ἀνδρόγυνον, ἢ νὰ κάμῃ συνοικέσιον παρὰ κανόνας . . . Ἔτι ὅστις ἐκ τῶν μοναζόντων ποιήσει διαθήκην καὶ ἀφιερώσει τὶ ἐκ προαιρέσεως αὐτοῦ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Ἱερουσαλήμ, νὰ μὴ δύναται τινὰς νὰ ἀντιτείνῃ, παρὰ μόνον μὲ ρωμαίους μάρτυρας νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ἡ διαθήκη ἐκείνη, καὶ ἡ μαρτυρία τῶν διαληφθέντων μαρτύρων νὰ εἶναι βέβαιος καὶ ἀμετάθετος. Προσέτι δὲ εἰς τὸ ἔλεος, ὁποῦ διορίζουν εἰς τὰς διαθήκας τους ἢ οἱ καλόγηροι, ἢ οἱ μονάζοντες, ἢ οἱ ἱερεῖς, ἢ οἱ λοιποὶ ρωμαῖοι καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ἔλεος διαφορὰς πραγμάτων καὶ εἰδῶν ὁποῦ συνάψαντας, νὰ εἶναι ἴδιος καὶ καθολικὸς οἰκοκύρης ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης. Ἂν τύχῃ ὅμως καμμία ἀντίστασις περὶ τῆς τοιαύτης κληρονομίας, νὰ διακρίνεται ἡ τοῦ πατριάρχου κληρονομία μὲ μάρτυρας πάλιν ρωμαίους . . .».

260

1707. Ἀπόφασις πΚ. Γ α β ρ ι ή λ, περὶ ἀκύρου γάμου βίᾳ τελεσθέντος,
ἐν *70*, Β′ σ. 415–416.
« . . . ἵνα τὸ παράλογον ψευδοστεφάνωμα καὶ παράνομον, ὅπερ συνετελέσθη ἐν δυναστείᾳ καὶ βίᾳ, ὑπάρχῃ τελείως ἄκυρον καὶ ἀνυπόστατον κατὰ νόμους καὶ ὡς μὴ γεγονὸς λογιζόμενον . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

261

1709. «Τάξις τῆς νοδαρικῆς», τῆς νήσου Π α ξ ῶ ν,
ἐν *295*, σ. 158–159.

262

1709. Κανουνναμὲ Μ υ τ ι λ ή ν η ς,
μνημ. ἐν *423*, σ. 207, σημ. 1.

263

1710. Διάταγμα 12 'Απριλίου 'Ενετικῆς Γερουσίας,
ἐν *60*, σ. 31, ἐν *378*, σ. 48 καὶ ἐν *276*, σ. 58 καὶ 106, ἔνθα παρατηρεῖται, ὅτι *«ἡ διαταγὴ αὕτη ἔλυσεν ὁριστικῶς καὶ διὰ παντὸς τὸ ζήτημα».*
«Ὅσον εἰς τὰ συνοικέσια ἀνάμεσα εἰς ρωμαίους καὶ λατίνους, νὰ φυλάττηται τὸ διορισθὲν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν εἰς τοὺς 1599 'Ιουλίου 31, ὅτι νὰ μὴν ἔχουν νὰ ἐμποδίζωνται, μὲ ξεκαθάρισιν, ὅτι κάθε ἕνας ἀπὸ τοὺς νεονύμφους νὰ ἀκολουθῇ τὸ ἴδιον ἔθιμον ρητόν, τὰ τέκνα νὰ ἀναθρέφωνται εἰς τὸ ρητὸν τοῦ πατρός. Ἡ ἱεροπραξία νὰ γίνεται κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ ἀνδρός: Οὔτε ὁ ρωμαῖος νὰ εὐλογῇ τὴν λατίναν, οὔτε ὁ λατῖνος τὴν ρωμαίαν, χωρὶς ταῖς ἀπόδειξαις καὶ μαρτυρίαις τῆς ἐλευθερίας. Καὶ ὡσαύτως εἰς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ διαζυγίου, εἴτε χωρισμοῦ, ἡ ἐξέτασις καὶ ἀπόφασις νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν πρόεδρον ἐκεῖνον τοῦ ρητοῦ, ὁποῦ μὲ τὴν προειρημένην τάξιν εὐλόγησε τὸν γάμον καὶ τὰ ἑξῆς»).
(Σημ. Κατὰ τὴν βοῦλλαν τοῦ πάπα Λέοντος Ιου, ἐπικυρωθεῖσαν ὑπὸ Κλήμεντος Ζ′ καὶ κατὰ ἔγκρισιν τοῦ οἰκ. πατριάρχου, ἡ μικτογαμία ἐπετρέπετο μεταξὺ λατίνων καὶ ὀρθοδόξων ἐν Ἑ π τ α ν ή σ ῳ, Κ ρ ή τ ῃ, Κ α τ ά ρ ῳ, Δ α λ μ α τ ί ᾳ καὶ Β ε ν ε τ ί ᾳ. Πρβλ. ἀριθ. 93).

264

1710. Ἔγγραφον πΚ. Κυρίλλου Δ′, πρὸς π. 'Α ν τ ι ο χ ε ί α ς, περὶ ἀσκήσεως συγκαταβάσεως τινὸς περὶ τὰ κωλύματα τοῦ γάμου,
ἐν *103*, Α′ σ. 177.

265

1710. Χρυσόβουλλον (οὐκάζιον) τοῦ τσάρου Πέτρου τοῦ Μεγάλου, τῆς 11 Μαρτίου, ὑπὲρ τῶν ἐν Ν ί ζ ν ῃ τῆς Ρωσσίας Γραικῶν,
ἐν *383*, σ. 749.
«Πληροφορηθέντες παρὰ τοῦ Κωνσταντίνου ἱερέως καὶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, ὅτι οἱ εἰς Νίζναν Γραικοὶ καταδυναστεύονται παρὰ τῶν ἐκεῖ ἀρχηγῶν, καθυποβαλλόμενοi εἰς πᾶν εἶδος φόρου καὶ ἀγκαρεύματος, εὐδοκοῦμεν καὶ ἐπικυρώνομεν τὰ προνόμια τῶν Γετμάνων, θεσπίζοντες τὰ ἀκόλουθα :

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

α) Ἡ Ἐκκλησία τῶν εἰς Νίζναν Γραικῶν νὰ μὴν ἐνοχλῆται εἰς οὐδὲν καὶ νὰ εἶναι ἐλευθέρα ἀπὸ πᾶσαν δόσιν καὶ πᾶσαν ἔμμεσον ἢ ἄμεσον ἐπήρειαν.

β) Τῆς Νίζνας οἱ Γραικοὶ νὰ ὦσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀπολύτως ἀνενόχλητοι καὶ κἂν εἷς νὰ μὴ τοὺς κάμνῃ κἂν ἓν κακὸν ἢ ἄδικον. Νὰ μὴ καταβάλωσι κἂν ἓν εἶδος φόρου, μήτε νὰ δίδουν ἄλογα πρὸς μετακίνησιν στρατιωτῶν ἢ ἄλλων βασιλικῶν ἀποσκευῶν. Ὡσαύτως αἱ αὐλαὶ καὶ τὰ ὁσπίτιά των νὰ μὴν ὦσι ποτὲ καταλύματα στρατιωτῶν.

γ) Τῶν ἀποθανόντων Γραικῶν τὴν περιουσίαν κἂν εἷς ξένος, παρὰ μόνον οἱ συγγενεῖς ἐκείνων, καὶ εἰς ἔλλειψιν τούτων, οἱ σύντροφοί των νὰ κληρονομῶσι.

δ) Νὰ ταξειδεύωσιν ἀνενόχλητοι διὰ ἐμπορικάς των ὑποθέσεις, ὅταν καὶ εἰς ὅποιον μέρος τῆς Ρωσσίας θελήσουν.

ε) Ἡ εἰς Νίζναν ἐκκλησία, ὡσαύτως καὶ οἱ λειτουργοὶ καὶ ὑπηρέται αὐτῆς νὰ μὴν ὑπόκεινται εἰς τὸν πρωτοϊερέα ταύτης τῆς πόλεως, ἢ ἄλλον τινὰ Ἡγούμενον, ἀμμὴ εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν μητροπολίτας τῆς Κιοβίας. Οὗτοι μόνον νὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν νὰ κρίνωσι τὰς μεταξὺ ἐκείνων τῶν ἐκκλησιαστικῶν διαφοράς.

ζ΄) Οἱ κατὰ Νίζναν Γραικοὶ νὰ ἔχωσιν ἴδιον βουλευτήριον, ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὸ τῆς πόλεως καὶ ἰδίους, παρὰ τῶν ἰδίων ἐκλελεγμένους βουλευτάς. Οὗτοι νὰ θεωροῦν καὶ νὰ ἀποφασίζουν πᾶσαν μεταξὺ αὐτῶν συμβαίνουσαν διαφοράν, ἐξαιρουμένων μόνων τῶν κεφαλικῶν ἁμαρτημάτων.

Ταῦτα εὐδοκοῦντες καὶ προστάζοντες νὰ διαφυλάττωνται πάντοτε ἀπαρασαλεύτως, δίδομεν τὸ παρὸν χρυσόβουλλον τῇ κατὰ Νίζαν τῶν Γραικῶν Κοινότητι . . .».

266

1710(?)–1714(?)– « . . . τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου καὶ μεγάλου ρήτορος τῆς . . . Ἐκκλησίας κυρίου Σπαντωνῆ, Διασάφησις τῆς κατὰ τριμοιρίαν κληρονομίας ἐννόμου ὑποθέσεως»,

ἐν *65*, σ. 172–173, ἐν *122*, σ. 452–455 καὶ ἐν *39*, σ. 21–23.

«Ὅταν ἀποθάνῃ θάτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, εἴτε ὁ ἀνήρ, εἴτε ἡ γυνή, ἐπὶ ἑνὶ καὶ μόνῳ ἀνηλίκῳ παιδί, εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἀνήλικον, τότε γίνεται ἡ τριμοιρία, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος λαμβάνει τὸ ζῶν μέρος, εἴτε πατὴρ εἴτε μήτηρ· τὸ δὲ ἄλλο μέρος λαμβάνουσιν οὐχ ἁπλῶς οἱ συγγενεῖς, ἀλλὰ πάππος ἢ μάμμη καὶ τὸ τρίτον δίδεται εἰς ἔξοδα καὶ μνημόσυνα τῶν ἀποιχομένων· ὅταν δὲ πάππος ἢ μάμμη οὐχ ὑπάρχῃ, δὸς εἰπεῖν καὶ πρόπαππος ἢ προμάμμη, οἱ ἄλλοι συγγενεῖς τοῦ θανόντος μέρους οὐ κληρονομοῦσιν, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, εἴτε πατὴρ εἴτε μήτηρ· ὅταν δὲ ἀποθάνῃ ἓν μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, ἢ ὁ ἀνήρ, ἢ ἡ γυνή, καὶ καταλειφθῶσι πολλὰ παιδία ἀνήλικα, εἶτα ἀποθάνωσι καὶ τὰ παιδία, εἰ καὶ ἀνήλικα εἰσί, τότε χώραν ἡ τριμοιρία οὐκ ἔχει· διότι θανόντος τοῦ ἑνὸς παιδίου, κληρονομοῦσι τὰ λοιπὰ ἀδέλφια καὶ ὁ ζῶν γονεύς, ὁ πατὴρ ἂν τύχῃ, ἢ μήτηρ ὥστε ἔλλειψεν ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία. Ὅτι ὁ νόμος λέγει, ὅτι οἱ ἀνιόντες, οἱ προσεχέστατοι δηλαδὴ (ἂν δὲν εἶναι προσεχεῖς γονεῖς, πατήρ, ἢ μήτηρ δηλονότι) τότε καλοῦνται οἱ πορρωτέρω, πάππος ἢ μάμμη καὶ οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοί, καὶ τὰ παιδία προαποθανόντων ἀμφιθαλῶν ἀδελφῶν, ὅλοι αὐτοὶ κληρονομοῦσι τὸν τελευτήσαντα, ὥστε ὅπου τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου προσεχὴς γονεὺς ὤν, καὶ τὰ ζῶντα ἀδέλφια τοῦ ἀποθανόντος παιδίου κληρονομοῦσι καὶ ὄχι ἄλλος τις. Λοιπὸν ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία χώραν οὐκ ἔχει. Ἡ τριμοιρία μάλιστα εἶναι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μεταγενεστέρα νομοθεσία καὶ ρητῶς διαλαμβάνει, ὅταν μετὰ θάνατον ἑνὸς μέρους τοῦ ἀνδρογύνου καταλειφθῇ ἓν καὶ μόνον παιδίον ἀνήλικον, τότε νὰ γίνεται ἡ τριμοιρία· πολλῶν δὲ ὄντων, εἰ καὶ ἀνηλίκων παιδίων, τοῦ ἑνὸς θανόντος (οὐ γὰρ ἐν ταὐτῷ ὅλ' ἀποθνήσκουσι) τὰ λοιπά του ἀδέλφια καὶ ὁ ζῶν γονεὺς κληρονομοῦσιν, ὁμοῦ καὶ τὰ παιδία, εἰ τύχῃ, προαποθανόντων ἀδελφῶν, ὡς προείρηται, καὶ ὄχι ἄλλος τις, ὥστε διεκόπη ἐνταῦθα ἡ τριμοιρία, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν χώραν οὐκ ἔχει ἐνταῦθα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων κατὰ σπουδήν, ἣν καταβήβληκα κατεσκεμμένως καὶ προσωπικῶς, ὅτι μάλιστα περὶ τὰς νομικὰς διατάξεις.

Ἐρωτήματα παρὰ τοῦ ἁγίου Δημητριάδος . . . λυθέντα παρὰ τοῦ αὐτοῦ διδασκάλου Σ π α ν δ ω ν ῆ.

Ἐρ. Ὅταν ἀποθάνῃ θάτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου ἐπὶ ἑνὶ παιδὶ ἀνηλίκῳ εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἀνήλικον παιδίον, πῶς δεῖ γενέσθαι τὴν διανομήν ;

Ἀπ. Δῆλον, ὅτι τριμοιρία γίνεται τότε καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δίδεται εἰς τὴν κήδευσιν καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀποιχομένων, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαμβάνει ὁ ζῶν γονεὺς τοῦ παιδίου καὶ τὸ ἄλλο μέρος λαμβάνουσιν οἱ γονεῖς τοῦ θανόντος μέρους ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου.

Ἐρ. Αἱ προγαμιαῖαι καὶ μετὰ γάμον δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς συνεισφέρονται εἰς τὴν διανομὴν τῆς τριμοιρίας ;

Ἀπ. Αἱ μὲν προγαμιαῖαι δωρεαὶ πάντως μετὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τῆς θανούσης γίνονται κληρονομία τοῦ καταλειφθέντος παιδός· εἶτα, καὶ τοῦ παιδὸς ἀποθανόντος, γίνεται ἡ τριμοιρία, ὡς εἴρηται, συναριθμουμένων καὶ τῶν προγαμιαίων δωεῶν. Αἱ δὲ μετὰ γάμον δωρεαί, ἐπεὶ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς δωρεὰ οὐκ ἔρρωται, ἂν ὁ ἀνὴρ θελήσῃ, ἀναλαμβάνει ταύτας· εἰ δὲ παραιτηθῇ, γίνονται καὶ αὗται κληρονομία τοῦ παιδός, οὗτινος θανόντος, συνεισφέρονται καὶ αὗται εἰς τὴν τριμοιρίαν.

Ἐρ. Προσέτι εἰς πόσους χρόνους περιλαμβάνεται ἡ ἀνηλικιότης τοῦ παιδός ;

Ἀπ. Τοῦτο ἐστὶν ἀδιόριστον· λέγεται δέ, ὅτι ἀνηλίκου θανόντος τοῦ παιδὸς γίνεσθαι τὴν τριμοιρίαν.

Ἐρ. Ἐὰν οὐχ ὑπάρχῃ τῷ θανόντι μέρει τοῦ ἀνδρογύνου πάππος ἢ μάμμη, τύχῃ δὲ θεῖος μόνον ἁπλῶς, τί γίνεται τότε ;

Ἀπ. Ὁ θεῖος οὐδὲν ὅλως λαμβάνει, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος, ὁ γονεὺς δηλαδὴ μόνος ἐστὶ κληρονόμος.

Ἐρ. Ἐάν τις ἀποθάνῃ, ζῶντος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, προσκαλοῦνται ἄρα γε εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν φύντες γονέων, ἢ μόνος ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ κληρονομοῦσιν ;

Ἀπ. Ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ μόνον τότε ὑπάρχουσι κληρονόμοι.

Ἐρ. Ἐὰν δέ, προτελευτήσαντος τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρός, ὑπάρχωσι πάππος καὶ μάμμη, ὑπεισέρχονται καὶ οὗτοι μετὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ τεθνηκότος, ἄπαιδος ὄντος δηλαδή, εἰς τὴν κληρονομίαν, ἢ οὔ ;

Ἀπ. Ὑπεισέρχονται.

Ἐρ. Πατὴρ καὶ μήτηρ ἐπροίκισαν θυγατέρα· ἀπέθανεν ὁ πατήρ, μετὰ καιρὸν ἀπέθανε καὶ ἡ θυγάτηρ ἄπαις· ἄρα γε πρέπει ἡ μήτηρ νὰ λάβῃ πρῶτον τὰ ὅσα δέδωκε χάριν προικός, εἶτα νὰ μερίσῃ ἐπίσης μετὰ τῶν ἐπιλοίπων αὐτῆς τέκνων, ἤτοι τῶν τῆς ἀποθανούσης θυγατρὸς ἀδελφῶν ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀπ. Οὐχί· ἀλλ' ὅλη ἡ περιουσία τῆς θανούσης μερίζεται ἐπίσης τοῖς αὐταδέλφοις καὶ τῇ μητρί. Τὰ αὐτὰ ἐννοοῦνται καὶ εἰς τὴν δευτερογαμοῦσαν μητέρα.
Ἐρ. Ἐπειδὴ ὁ ἀνεψιός, υἱὸς ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ ὑπάρχων, καὶ τρίτου ὢν βαθμοῦ, προτιμᾶται τοῦ ἑτεροθαλοῦς ἀδελφοῦ ;
Ἀπ. Ναί, προτιμᾶται· φησὶ καὶ γὰρ ὁ νόμος ρητῶς, ἀδελφῶν ἀμφιθαλῶν καὶ παίδων τοιούτων ἀδελφῶν μὴ ὑπόντων, τότε οἱ ἐκ διαφόρων γονέων ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι τὸν ἐξ ἑνὸς γονέων ὄντα ἀδελφὸν αὐτῶν. Ἐνταῦθα δὲ τοὺς θείους οὐ συμπεριλαμβάνει ὁ νόμος».

267

1710–1715. Ἀφοριστικὸν Γράμμα ἐκ χφ. Κριτίου, σ. 105–107, ἐν *20*, Β′ σ. 27.

«. . . σκοτισθέντες γὰρ οὗτοι ‹οἱ χριστιανοὶ› ὑπὸ τοῦ διαβόλου . . . συμπλοκαῖς παρανόμοις παραδιδόασιν ἑαυτοὺς καὶ ἐκτελοῦσιν ἄθεσμα καὶ ἀπηγορευμένα συνοικέσια, οἵτινες . . . μεσιτείας ἐξωτερικὰς μετέρχονται . . . διαβάλλουσι τὴν ἀρχιερωσύνην παρὰ τοῖς κρατοῦσι . . .».

268

1711. Φιρμάνιον περὶ ἀσυδοσίας καὶ ἐλευθερίας τῶν Ἁγιορειτῶν, μνημ. ἐν *190*, σ. 21, (19/22).

269

1711. Συμφωνητικὸν παχτώσεως χωραφίου ἐν Νάξῳ, ἐνώπιον τοῦ ἱερέως Στεφάνου Μελισσουργοῦ, κατατεθὲν εἰς τὴν καγγελλαρίαν, ἀνέκδοτον, ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 102.

«. . . (ὁ κοπιαστὴς) νὰ τὸ τραφοκοπήσῃ καὶ νὰ τὸ φυτέψῃ ἀμπέλι, καλὰ καὶ τιμημένα, νὰ ἀρέσῃ κάθε καλοῦ γεωργοῦ, καὶ φυτεύωντάς το καθὼς ἄνωθεν γράφομεν, τὴν ἰντράδα, ὁποῦ ξαποστείλῃ ὁ Θεός, νὰ πέρνῃ ὁ ἀφεντότοπος ἀπὸ κάθε τρία τὸ ἕνα καὶ ὁ κοπιαστὴς τὰ δύο. Καὶ διὰ κανέναν καιρὸν (ἂν) δὲν ἐθέλασι εἶσθαι κοντέντοι ἢ τὸ ἕνα μέρος ἢ τὸ ἄλλο, νὰ ἀποκοβγένεται τὸ ἀμπέλι, νὰ πληρώνῃ ὁ ἀφεντότοπος τὰ δύο μερίδια τοῦ ἀμπελίου τοῦ κοπιαστή, ἢ τῶν κληρονόμων του, καὶ νὰ τὸ πέρνῃ μοναχικὰ ὁ ἀφεντότοπος. Ἔτζι ἔμειναν κοντέντοι καὶ ἀναπαμένοι, τόσο τὸ ἕνα μέρος, ὡσὰν καὶ τὸ ἄλλο. Καὶ ὁ ἀνηλογήσας, νὰ πληρώνῃ τῆς εὑρισκομένης ἀφεντίας ρεάλια δέκα. Πληρώνωντας καὶ μὴ πληρώνωντας, πάλι τὸ παρὸν νὰ ἔχῃ τὸ βέβαιον καὶ ἀχάλαστο, διὰ μαρτυρίας τοῦ ἄνωθεν . . .».

270

1712. Πρακτικὸν ἀπὸ 29 Ἰουνίου τῶν μαστόρων τοῦ χωρίου Ἁρμολίων τῆς Χίου, τῆς «λαγηνικῆς τέχνης», (τσουκαλάδες, γαβαθάδες, σικλάδες, κανατάδες),

δι' οὗ διορίζουν δύο πρωτομαστόρους τοῦ ρουφετίου, ἔχοντας ἐξουσίαν, ἐν περιπτώσει παρακοῆς τῶν μαστόρων, νὰ τοὺς ἐκδιώκουν τῆς τέχνης των καὶ νὰ τοὺς τιμωροῦν *«μὲ τὴν κρίσιν»*, ἐν *161*, σ. 90–91.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

271

1712(?). Γράμμα πΚ. Κυρίλλου Δ′ (;), Ματου, ἰνδ. ε′, πρὸς ἀρχιεπ. Λ ι-
τ ί τ ζ η ς,
ἐν *123*, σ. 34–36.
(Θανόντος τοῦ ἀνδρός, ἡ γυνὴ λαμβάνει μόνον τὰς πρὸ τοῦ γάμου δωρεὰς τοῦ ἀνδρός, μὴ τηρησάσης ὅμως ταύτης τὸν πένθιμον ἐνιαυτόν, ἐκπίπτει καὶ τούτων, ὁπότε κληρονόμος ἔσται ἡ θυγάτηρ, ἧς θανούσης, κληρονόμος ἔσται ἡ μήτηρ της, ἀποκλειομένου τοῦ πρὸς πατρὸς θείου της).

272

1714. Δύο φιρμάνια ἀπὸ 5/16 καὶ 8/19 Ἰουλίου, ὑπὲρ μ. Χ ί ο υ Δανιήλ,
ἐν *240*, σ. 2–3 καὶ 4–6.

273

1715. Συνθήκη παραδόσεως τῆς νήσου Τ ή ν ο υ,
ἐν *211*, σ. 15.
« . . . β) θὰ ἔχωσι δικαίωμα ν᾽ ἀνεγείρωσι ναοὺς καὶ σχολεῖα, ὅσα θέλουσι καὶ δύνανται, καὶ γ) θὰ ἔχωσι δικαίωμα νὰ φέρωσι τὰ ἐπιχώρια ἐνδύματα καὶ νὰ φέρωσι πῖλον καὶ ὄχι φέσι καὶ νὰ δύνανται οἱ βουλόμενοι νὰ φέρωσι καὶ ἐρυθρᾶ περιπόδια . . .».

274

1715. «Πουρκοσίφονο» ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀπὸ 14 Ἰανουαρίου, ὑπὲρ υἱοῦ, ἐρχο-
μένου εἰς γάμον, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 110.
« . . . νὰ τὰ καροτρώγωμεν μὲ τὴν συμβίαν μου καὶ ἀποθανώντας μας, ἐδικάν του . . . Αὐτὰ ἀπὸ τὴν σήμερον ἐδικάν του . . . ξεκαθαρίζωντας, ὅτι στὸν τόπο τῆς Κομνιακῆς, τόσο στὸν τόπο τῶν γονικῶν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἀγόρου(;) νὰ μὴν ἐμποροῦ ὁ γυιός μου νὰ βάζῃ δεργάτες ἢ κουντουβερνάρους, ἢ νὰ νομιάζῃ ζῶα στοὺς ἄνωθε τόπους δίχως τὴν γνώμη μας . . . πάλε καὶ ἐμεῖς, οἱ γονέοι, δίχως τὴν γνώμη τοῦ υἱοῦ μας, παρὰ νὰ τοὺς ἐβάζομεν πάντα μαζί. . . . Τὴν παρὸν κοντετζιόνε ὅτι . . . εἰδεμὴ καὶ ὁ Κύριος, ὁ Θεός, νὰ μὴ τὸ ὁρίσῃ, ν᾽ ἀποβιώσῃ ἄκληρος, δίχως παιδιὰ νόμιμα καὶ εὐλογητικά, νὰ μὴν μετέχῃ ἄλλο τίποτες ἡ συμβία του ἀπὸ τ᾽ ἄνωθεν πράγματα ὁποῦ στὸν παρὸν πουρκοδοτίζομεν, εἰ μὴ μόνον πενῆντα ρεάλια . . . νὰ στρέφουνται τ᾽ ἄλλα λέγομεν . . .».

275

1715. «Βιβλίον τῶν αἰχμαλώτων»,
ἐκτυπωθὲν τουρκιστί, ἐν Κπ, μεταφράσθη καὶ ἐξεδόθη αὐτόθι τὸ 1867, ὑπὸ τὸν τίτλον :
«Συλλογὴ φετφάδων (ρητρῶν) περὶ φθαρτῶν καὶ ἀφθάρτων κτημάτων, ὡς διετίθεντο καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπὶ τουρκοκρατίας κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν δίκαιον, ἐξαχθέντων κατ᾽ ἐκλογὴν ἐκ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῆς ἐν ἰσχύϊ νομολογίας τοῦ 'Αβδουρραχίμ, τυπωθείσης ἐν Κπ. κατὰ τὸ ἔτος 1827 καὶ μεταφρασθέντων ἐκ τοῦ τουρκικοῦ, ὑπὸ Δ. Κουμουνδουράκη . . .». Περὶ τῆς σημασίας τῆς λ. *«ἀβδουρραχίμ»*, βλ. ἐν *335*, σ. 490.

276

1715–1733. Διάταξις πΚ. Ἱερεμίου Γ',
περὶ ἐθιμικοῦ κληρον. δικαίου ἐν περιοχαῖς Θράκης, ἐν *80*, σ. 46–47.
«Ἱερώτατε μητροπολῖτα Φιλιππουπόλεως . . . καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ χρήσιμοι γέροντες τῶν χωρίων Στενημάχου καὶ 'Αμπελιανοῦ . . . ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς . . . ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν . . . κληρονομῶσι τὸν θανόντα τὰ θηλυκὰ παιδία ὡς νενόμισται. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ θανόντος καὶ ἐξάδελφοι καὶ ἀνεψιοὶ μακρὰν ἀπέχωσιν ἀπὸ τὴν ἄδικον ἀπαίτησιν τῆς παρανόμου κληρονομίας . . .».

277

1715–1733. Συνοδικὸν Γράμμα πΚ. Ἱερεμίου Γ' περὶ κληρονομικῶν ζητημάτων κλπ.
ἐν *70*, Α' σ. 148–151.
«'Αποκρινούμεθα . . . ὅτι ἡ διατετιμημένη προὶξ καὶ ἡ ἀδιατίμητος ἀντικειμένως ἔχουσιν, ὡς καὶ ἐκ τῶν ὀνομάτων δῆλον ἐστί. Καὶ ἡ μὲν διατετιμημένη προὶξ τῷ ἀνδρὶ κινδυνεύεται· κἂν ἀποθάνῃ τὰ ζῶα, κἂν ἡ γυνὴ τὴν ἐσθῆτα κατατρίψῃ, τὴν ἀποτίμησιν αὐτῶν δίδωσιν ὁ ἀνήρ, καὶ ἡνίκα παραλάβῃ τι εἰς προῖκα κατὰ διατίμησιν, χρεωστεῖ τὴν τιμήν, κἄν τε ἐβελτίωσεν αὐτὸς κερδαίνει, κἄν τε ἐμείωσεν αὐτὸς κινδυνεύει καὶ ὑπόκειται. Τῆς δὲ ἀδιατιμήτου προικὸς καὶ ἡ αὔξησις καὶ ἡ μείωσις τὴν γυναῖκα ὁρᾷ, καὶ λαμβάνει μὲν αὐτὴ τὸν τοκετὸν τῶν δούλων, τοὺς δὲ καρποὺς καὶ τὴν γονὴν τῶν θρεμμάτων ὁ ἀνὴρ λαμβάνει. Πρότερον μέντοι πληρῶν τὰ πρωτότυπα, καὶ ὑποβάλλων ἀντὶ τῶν τελευτώντων ἐκ τῶν ἐπιγενομένων, εἰς ἀναπλήρωσιν δηλονότι τῶν πρωτοτύπων. Οὐκ ἔστιν οὖν τὴν ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ, εἰ καὶ τοὐναντίον ἔσθ' ὅτε συμβαίνει, καὶ ἡ διατετιμημένη προὶξ ὡς ἀδιατίμητος γίνεται καὶ λογίζεται, κατὰ συναρέσκειαν καὶ θέλησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου καὶ τῇ γυναικὶ κινδυνεύει, ἀλλὰ τὸ ἐκ συμφωνίας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ ἀνδρογύνου γίνεται, οὐ μὴν δὲ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε. Τὴν δὲ ἀδιατίμητον προῖκα ἰσοδυναμεῖν τῇ διατετιμημένῃ οὐ γέγραπται περὶ τούτου ὅλως ἐν τοῖς νομικοῖς διατάγμασι, καὶ λοιπὸν παράλογος ἐστὶν ἡ περὶ τούτου αὐτόθι συνήθεια καὶ οὐ δεῖ ταύτην ἐνεργεῖσθαι τοῦ λοιποῦ, ὡς ἀγνοουμένην τοῖς ἱεροῖς νόμοις. Ἡ αὔξησις δὲ καὶ τὸ κέρδος τῶν χάριν προικὸς δοθέντων μετρητῶν, καὶ οἱ καρποὶ τῆς λοιπῆς προικὸς καὶ ἡ τῶν θρεμμάτων γονὴ τῆς γυναικὸς ἔτι ζώσης, τοῦ ἀνδρὸς εἰσίν, ὡς προείρηται, ἀπαραμειώτων σωζομένων τῶν πρωτοτύπων.

Ὅταν δὲ ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ καὶ καταλείψῃ παιδίον, τηνικαῦτα τὰ χάριν προικὸς δοθέντα μετρητὰ καὶ ἡ λοιπὴ καθόλου προὶξ καὶ περιουσία τῆς μητρὸς τοῦ παιδίου, ναὶ δὴ καὶ αἱ πρὸ γάμου δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, εἴτε πράγματα, εἴτε ἄσπρα, ταῦτα πάντα κληρονομία γίνονται τοῦ καταλειφθέντος παιδίου, πλὴν ἐὰν φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ εἰς τὸ ἑξῆς ὁ ἀνήρ, καὶ μηκέτι εἰς ἄλλον ἀποβλέψῃ γάμον, τότε λαμβάνει αὐτὸς τὸ τέταρτον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μέρος ἀπὸ ὅλης τῆς προικὸς καὶ περιουσίας τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὑπάρχουσι τοῦ παιδίου κληρονομία. Εἰ δὲ θελήσῃ λαβεῖν καὶ ἄλλην αὖθις γυναῖκα ὁ ἀνήρ, μηδόλως μετέχει τῶν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰσὶ τοῦ παιδίου, ὅπερ παιδίον αὐτὸς ὁ πατὴρ ὀφείλει παρακατέχειν καὶ ζωοτροφεῖν αὐτὸ οἰκείαις ἐξόδοις καὶ ἀναλώμασι, διαφυλάττων καὶ σώζων ἀπαραμείωτα τὰ τῆς μητρὸς τοῦ αὐτοῦ παιδίου ὑπάρχοντα, ἕως οὗ ἔλθῃ εἰς τελείαν ἡλικίαν τὸ παιδίον καὶ παραλάβῃ αὐτά. Ἐὰν δὲ ὁ πατὴρ τοῦ παιδίου, λαβὼν ἑτέραν γυναῖκα, ὕποπτος ἐστὶν ὡς καταναλώσει καὶ μέλλει διαφθεῖραι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου, καὶ ὡς οὐκ ἐπιμελήσεται τούτου καλῶς καὶ ὡς δεῖ, τότε παραλαμβάνουσιν αὐτὸ τὸ παιδίον, μετὰ τῶν μητρικῶν αὐτοῦ ὑπαρχόντων οἱ γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικός, ζωοτροφοῦντες αὐτοὶ τοῦτο ἐξ ἰδίων, τὰ δὲ μητρικὰ αὐτοῦ ὑπάρχοντα φυλάττοντες σῶα καὶ ἀπαραμείωτα, ἕως τελείας αὐξήσεως τοῦ παιδίου. Ἐὰν δὲ καὶ αὐτοὶ ὕποπτοι εὑρεθῶσι, δέον παραδοθῆναι τὰ μητρικὰ ὑπάρχοντα τοῦ παιδίου τινὶ τῶν συγγενῶν, ἢ καὶ ἄλλῳ πιστῷ καὶ ἀνυπόπτῳ προσώπῳ, εἰς διατήρησιν αὐτῶν καὶ διαφύλαξιν ἀσφαλῆ.

Ἐὰν δὲ τὸ παιδίον αὐτὸ συμβῇ ἀποθανεῖν ἀνήλικον, τὴν προῖκα καὶ περιουσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ δέον διανεμηθῆναι εἰς τρία μέρη, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δοθῆναι εἰς τὴν κηδείαν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαβεῖν τὸν πατέρα τοῦ παιδίου, τὸ δὲ ἄλλο λαβεῖν τοὺς γονεῖς τῆς ἀποθανούσης γυναικὸς τῆς καὶ μητρὸς τοῦ παιδίου.

Τὰ θεώρητρα δὲ τὰ μὲν ἡμίση ὑπάρχουσι τοῦ ἀνδρὸς τὰ δὲ λοιπὰ ἡμίση τῆς γυναικὸς, καὶ συναριθμοῦνται καὶ ταῦτα, τὰ τῆς γυναικὸς δηλαδὴ θεώρητρα, τῇ λοιπῇ περιουσίᾳ αὐτῆς. Τὸ δὲ στεφανιάτικον ὑπάρχει τῆς γυναικός . . .».

278

1715–1733. Διάγνωσις πΚ. Ἱ ε ρ ε μ ί ο υ Γ′,

δι' ἧς κηρύσσεται διαλελυμένη ἡ μεθ' ἱερολογίας μνηστεία, ἀποδημοῦντος τοῦ μνηστῆρος ἐπὶ πενταετίαν, ἢ διὰ τὴν τῆς τύχης ἀλλαγήν, περιπεσόντος τοῦ μνηστῆρος εἰς δυστυχίαν, ἐν *70*, τ. Α′, σ. 209–210.

« . . . τῆς ρηθείσης μνηστείας αὐτῶν δι' ἱερολογίας συντελεσθείσης, τὰ ἴσα τε τοῦ γάμου ἐπεχούσης, καὶ μὴ διαλυομένης ραδίως καὶ χωρὶς εὐλόγου καὶ νομίμου αἰτίας, αὐτὸς ἀπελογήσατο καὶ προὐβάλετο ἀδυνάτως ἔχειν ἀποδημῆσαι ἐντεῦθεν . . . διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν αὐτῷ δυστυχίαν καὶ διὰ τὸ ἐπικείμενον αὐτῷ βαρὺ χρέος, τῶν δανειστῶν αὐτοῦ μὴ ἀφιέντων, μηδὲ συγχωρούντων αὐτῷ τὴν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν. Τούτου χάριν, τῆς ἀνάγκης αὐτοῦ ταύτης μηδεμίαν διόρθωσιν καὶ θεραπείαν ἐπιδεχομένης, καὶ τῆς γαμικῆς αὐτῶν συνοικήσεως ἀδυνάτου ἀναφανείσης, ἐπειδὴ οἱ ἱεροὶ καὶ θεῖοι νόμοι, πρὸς ταῖς ἄλλαις αἰτίαις, ἐφ' αἷς ἀξιοῦσι διαλύεσθαι τὴν μνηστείαν, μίαν τίθενται καὶ ἀριθμοῦσι καὶ τὴν τῆς τύχης ἀπαλλαγήν, ὁπότε δηλαδὴ δυστυχίᾳ περιπέσῃ θάτερον μέρος τῶν μνηστευομένων, καθὼς καὶ ἐπὶ τοῦ ρηθέντος . . . συνέβη, τοῦτο μὲν διὰ τὴν δυστυχίαν αὐτοῦ, νόμιμον οὖσαν αἰτίαν εἰς διάλυσιν, τοῦτε δὲ προνοούμενοι τῆς ρηθείσης Β., ὥστε μετὰ τὴν πενταετῆ ὑπομονὴν μηκέτι κινδυνεύειν περαιτέρω κατὰ ψυχήν, διὰ τὴν στέρησιν τῆς ἀνδρικῆς περιθάλψεως, κυβερνήσεώς τε καὶ ζωοτροφίας αὐτῆς, δεῖν ἔγνωμεν διαζεῦξαι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

279

1717. Κανουνναμὲ τοῦ Μ ο ρ έ ω ς,
μνημ. ἐν *423*, σ. 207 σημ. 1.

280

1717. Ἀγοραπωλησία ἀκινήτων τῆς 26 Ἰαν. 1716–1717 ἐν Παροικίᾳ Π ά ρ ο υ,
ἐν *57*, σ. 154–155.
« . . . οἱ ὁποίαις ‹ἰδιοκτήτριαι γειτονικῶν ἀκινήτων› ἐρωτηκτίκασι, κατὰ τὴν συνήθειαν, καὶ μὲ τὴν θέλησίν τωνε γίνεται τὸ παρόν . . .».

281

1717. Προικοσύμφωνον συστάσεως προικὸς εἰς υἱόν, τῆς 24 Ἰαν., ἐν Παροικίᾳ Π ά ρ ο υ,
ἐν *57*, σ. 153–154.
« . . . ἂν τύχῃ θάνατος δίχως νὰ ἀφίνω ἐγὼ παιδί, νὰ μεταστρέφουνται πάλε εἰς τοὺς προθίμους (= ἐγγυτέρους) τοὺς ἐδικοὺς κατὰ τὴν τάξιν καὶ συνήθεια τοῦ τόπου . . .».

282

1718. Προικοσύμφωνον ἐν Ἄ ν δ ρ ῳ, ἀπὸ 13 Μαρτίου,
ἐν *289*, σ. 242.
« . . . μὲ τοῦτο, τοῦ ἀφέντη τὸ πρᾶγμα . . . κοντεσιονάδο, νὰ πηγαίνῃ ἀπὸ πρῶτο ὡς πρῶτο ἀρσενικό, καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὸ πουλήσῃ, μηδὲ νὰ τὸ χαρίσῃ . . .».

283

1719. Τῆς 31 Μαΐου α) «31 ζητήματα χωριανῶ ἀπάνω εἰς τοὺς τόπους», 15 χωρίων τῆς Ν ά ξ ο υ καὶ ἐν συνεχείᾳ «ἀπόκρισι στὰ ζητήματα χωριανῶν», τῆς Κοινότητος τῶν χωρίων Νάξου,
εἰς δύο παραλλαγάς, ἐν *146*, σ. 75–79.
«Διὰ τὰ λεγάτα, τὸ κάμνομεν σπάτι μὲ τὲς ὅμοιές των μαρτυρίες, πῶς ἔνε γονικά μας μούλκια καὶ παλαιό μας ζάπτι ἀπὸ τοὺς προγονέους μας ἕως τὴν σήμερον, πρὶν τὸν ταχριτζὶ καὶ μετέπειτα τὸν ταχριτζί, διατὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἐχτίζουνταν τὰ σπίτια, ἔστοντας ἡ γῆς ἐδική μας, ἐπαίρναμεν τὸ δικαίωμά μας, καθὼς φαίνεται ἡ ἀπόφασι τῆς κραταιᾶς βασιλείας, διὰ τὸ ὁποῖον πλερόνομεν τὸ βασιλικὸν δόσιμον, καθὼς ἐγνώρισεν ἡ βασιλεία. Καὶ διὰ τὰ καπριάτικα, ἔχοντας κάπρο καὶ βόσκοντας καὶ εἰς τὰ πάσκουλα τοῦ καθενός, κράτησιν ἔχουν νὰ τὰ δίνουν ὡσὰν παλαιὸ ζάπτι τῶν γονέων μας.
Διὰ τὰ λεύτερα, ὅσα ἐθέλαν ἀποδείξει μὲ δίκαιες καὶ νόμιμες ἀπόδειξες, νὰ εἶναι ἐδικά τως. Στὰ μετάξια, ὁποῦ γίνονται ἀπὸ κεσίμνια, πάντα τὰ ἐδεκάτιζαν ἐκεῖνοι ὁποῦ εἶχαν τὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κεσίμνια, καὶ ἀπὸ τινὰ δὲν εἶχαν κανένα ἐμπόδιο, τόσον πρὶν τὸ ταχρίρι ὡσὰν καὶ ὕστερα ἕως τὴν σήμερον.
Διὰ ἀγριλιὲς ὁποῦ κεντρίζονται ἐλιές, γροικοῦνται τῶν ἀφεντότοπω, καθὼς διαλαμβάνει ἡ ἀπόφασι τῆς βασιλείας· ἄγρια καὶ ἥμερα δέντρα καὶ στὲς ἀφεντικὲς ἐλιὲς δὲν ἔχει νὰ κάμῃ ὁ κοπιαστής, μόνο εἰς τὲς μεσιάρικες παίρνει ὁ κοπιαστὴς τὲς ἐμισὲς καὶ ὁ ἀφεντότοπος τὲς ἄλλες μισές, κατὰ τὸ ζάπτι μας τὸ γονικὸ ἕως τὴν σήμερο.
Διὰ τὰ πράμματα τὰ ντριτεμμένα, κατὰ τὸ παλαιὸ ἀντέτι, ὄντας ἤθελαν τὰ ἀφίσῃ νὰ παιράσουν τέσσαροις χρόνοι, νὰ μὴν τὰ σπέρνουν, ἔχει θέλημα ὁ ἀφεντότοπος νὰ τὰ δίνῃ ἀλλονῶ κοπιαστάδω, νὰ λαβένῃ τὸ δικαίωμά του, καθὼς καὶ ἀφτὸς πλερώνει τῆς βασιλείας τὸ κεσίμι, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ ζημία.
Διὰ τὰ ἀσφράγιστα ζωντόβολα, ζάπτι παλαιὸ ἐστάθη, γενόμενο ἐνοῦς χρονῶ, καὶ δὲν ἤθελεν εἶσθαι σφραγισμένο, ἔχει ἐξουσία ὁ ἀφεντότοπος νὰ τὸ πιάνῃ· καὶ ἕως τὴν σήμερον ἔτρεξαν ἔτζι.
Διὰ τὰ δεργατικά, πάντα ἀπὸ δέκα δεμάτια, ἀγγίζει τῶ ἐργατῶ τὸ ἕνα.
Διὰ τὸ μιτριτικό, νὰ βγαίνῃ ἀπὸ τὸν ἀφεντότοπο μετὰ χαρᾶς, μὰ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ θερίζῃ δίχως τὸ θέλημα τοῦ ἀφεντότοπου καὶ νάνε ὁ δεργάτης ἐκεῖ, νὰ μετρᾷ τὰ δεμάτια καὶ νὰ μὴν ἐμπορῇ νὰ κοπανήσῃ.
Διὰ τζοῖ μέλισσες ὁποῦναι στὰ λεύτερα, ἂς πλερόνουν τὸ δόσιμό τως τοῦ βοϊβόδα.
Διὰ τὰ κοστούδια, ὁποῦ βόσκουν μέσα στοὺς τόπους, λογᾶται ὡσὰν νοίκι τοῦ σπιτιοῦ καὶ εἶναι ἀντέτι παλαιό, νὰ πλερώνῃ ἀπὸ πᾶσα δέκα τὸ ἕνα.
Διὰ τὰ πράμματα τὰ δεντρολογημένα, τόσον ἔνε ὑποκείμενα εἰς τὴν βοσκήν, ὡσὰν καὶ εἰς τὸ σκότωμα, ὡσὰν καὶ τἄλλα, κατὰ τὴν ἀπόφασι τῆς βασιλείας, ἐκεῖνα ποῦ ἔνε μέσα εἰς τοὺς τόπους.
Ξύλα τῆς φωτιᾶς καὶ κλαδία, ἕως τὴν σήμερο τινὰς δὲν τοὺς ἀμπόδισε, διὰ τὰ βελάνια, μαζόνοντας ὁ νοικοκύρις ἐκεῖνα ὁποῦ τοῦ χρειάζονται, ἂς ἔχουν θέλημα οἱ κοπιαστάδες νὰ τὰ μαζεύουν τόσον καὶ διὰ τὲς ἀγριελιές.
Διὰ τὰ σκοτώματα, ἀφόντες διαλαληθῆ νὰ παντήσῃ ὁ καθένας τὰ ζωντόβολά του ὕστερα ἔχει θέλημα καὶ ἄδεια ὁ νοικοκύρις στὰ πράμματα τὰ τραφοκοπημένα νὰ σκοτώνῃ, διὰ νὰ παντᾶται τόσον τὸ οὐσούρι τοῦ ἀφέντι μπέγι, ὡσὰν καὶ ἴδιων νοικοκυρῶν.
Διὰ τὰ ἀμπέλια καὶ χωράφια, ὁποῦ ζητοῦν νὰ τραφοκοποῦν, μέσα εἰς τοὺς τόπους δὲν ἐμποροῦν νὰ τὸ κάμουν, ἐπειδὴ ἀμποδίζουν τὴν βοσκὴ τῶν ζωντόβολων.
Διὰ τὸ τζυκαλόχωμα, τινὰς δὲν ἀμποδίζει, ξέχως νὰ γίνεται ζημία τινός· διὰ τὸ σμυρίλλι, φανερὸν πρᾶμμα εἶναι ἀπὸ παλαιόθες, πῶς εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀφεντότοπου.
Διὰ τὰ λεύτερα, ποῦ ἤθελαν φανερώσει δίκαια Φαναρίου, Ἁγίας Κυριακῆς καὶ Ἁγίου Ἠλία, νὰ ἐμποροῦν νὰ σπέρνουνται παρὰ τὸν καιρὸ ποῦ σπέρνονται οἱ τόποι, μὴν ἐμπορόντας νὰ ἀπαντηχτοῦ δίχως νᾶναι σπαρμένοι οἱ τόποι.
Διὰ τὰ περιβόλια τοῦ Δανακοῦ, λείποντας ἡ βοσκή, ὁ ἀφεντότοπος δὲν ἔχει ἄλλο παρὰ τὸ πάσκουλο, διὰ τὸ ὁποῖο πλερόνει τὸ βασιλικὸν κεσίμι. Μὴν ἔχοντας τὸ πάσκουλο, δὲν τοῦ ἀπομένει τίποτις».

284

1719. Πρᾶξις ἐνώπιον τοῦ «φανεροῦ νοταρίου» Ν α ξ ί α ς, ἀπὸ 3 Ἰουνίου,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 135, ἀνέκδοτος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«. . . προσωπικῶς, θεληματικῶς καὶ μὲ κάθε καλλιότερον τρόπον ἐνεφανίστη εἰς τὴν παρρησίαν μου νοταρίου . . . ὁ ἐκλαμπρότατος ἀφέντης Φιλιππάκος Γριμάλδης, ὁ ὁποῖος μὲ καλήν του γνώμην καὶ θέλησιν, βλέπωντας τὴν πτωχείαν τῶν ραγιάδων ποῦ κατοικοῦσι στὸ χωρίον Ἀπεράνθου καὶ ἔχωντας μερικὰ πράγματα . . . τὰ ὁποῖα ἐντρίτευγε ἀπὸ κάθε πέντε (ἕνα), τώρα, στοχαζόμενος τὴν πτωχείαν τος, μάλιστα διὰ νὰ βάλλου(ν) περισσότερον ἐπιμέλειαν νὰ τὰ δουλεύουσι καλλιότερα καὶ νἄναι εὐχαριστημένοι, ἀπὸ λόγου του θέλει τὴν σήμερον ὁ ἄνωθε ἀφέντης Γρ. μὲ πᾶσα καλή του ὄρεξιν, καὶ χωρὶς τινὸς βίας καὶ ἀφήνει τος τὰ ἴδια πράγματα σὲ κείνους ποῦ τὰ ἐξουσιάζουσι νὰ τὰ ἔχουσι καὶ νὰ τὰ δουλεύγουσι . . . ὁ κύριος νὰ πέρνῃ ἀπὸ κάθε δέκα τὸ ἕνα καὶ ἀπὸ τὶς ἐλιές . . . νὰ πέρνῃ ἀπὸ κάθε ὀκτὼ τὸ ἕνα καὶ ὅσες ἀγριλιὲς . . . (ἡ)μερεύγοντάς τις νὰ γροικοῦνται καὶ αὐτὲς ἀπὸ κάθε ὀκτὼ (τὸ ἕνα) καὶ πᾶσα νιτράτα νὰ μετρᾶται μὲ δίκαιον καὶ σωστὸ πινάκι καὶ μετρητικό. Νὰ μὴ χρεωστοῦσι οἱ κοπιαστάδες πάρεξ τὸ ἐργατικὸ νὰ δόνου(ν), κατὰ τὴν συνήθειαν. Καὶ ὅσα περιβόλια παλαιὰ εὑρίσκονται στὸν ἴδιον τόπον . . . νἄχουν ἄδεια νὰ τὰ τραφοκοποῦν καὶ νὰ τὰ πέρνουν καὶ αὐτά, νὰ λαβαίνῃ ἀπὸ κάθε δέκα τὸ ἕνα· καὶ ἂν ἔχου(ν) καὶ ἐλιὲς μέσα ν᾽ ἀγροικοῦνται ἕως καὶ τὶς ἄνωθε καὶ νὰ τἄχουσι καλὰ περιφραγμένα τὰ περιβόλια, νὰ κρίζουν(;) τὰ ζῶα ἀπόξω καὶ σκότωμα νὰ μὴν κάνουσι, ἕως νὰ τὸ διαλαλοῦσι δύο καὶ τρεῖς φορὲς καὶ μὴν κυβερνώντας τὰ ζῶα τος ἐκεῖνοι ποῦ τὰ ἔχουσι, νὰ τὰ σκοτώνουσι ἐλεύθερα καὶ τὸ σκότωμα νὰ γροικᾶται τοῦ ἄρχου ποῦ ἔχει τὸν τόπον. Καὶ ταῦτα ν᾽ ἀγροικοῦνται ἀπαρασάλευτα καὶ ἀκαταζήτητα εἰς τὸν ἅπαντα αἰῶναν, ἤγουν μήτε ὁ ἀφέντης Γρ., μήτε οἱ διάδοχοι καὶ κληρονόμοι του νὰ μπορου(ν) νὰ ζητήσουσι περισσότερον. Τὸ ὁποῖον ἐγίνη μὲ παρακάλεσιν ποῦ ἐκάμασι τοῦ ἄνωθε ἄρχου ἀπὸ τοὺς κάτωθεν γεγραμμένους προεστοὺς τοῦ Ἀπεράνθου, ψηφισμένοι ἀπὸ ὅλο τὸ κοινόν τος . . . Τὰ περιβόλια τὰ παλαιά, ὁπόταν ἤθελεν θελήσουν οἱ νοικοκύρηδες ὁποὺ τἄχουσι νὰ τὰ ἀναστήσουν, νὰ τώχει εἴδησιν καὶ ὁ ἄρχος τοῦ τόπου . . .».

285

1719. Σύμβασις χειρουργοῦ Παπαδάκη μετὰ τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Πιόντες τῆς Μ ά ν η ς, περὶ ἰατρικῆς περιθάλψεως κατ᾽ ἀποκοπήν, ἐν *218*, σ. 53–54.

«Ἐσιβάστικα ἐγὼ γιατρὸς Παπαδάκης, μὲ τοὺς Πιοτάτες, νὰ μ᾽ ἔχουν γιατρό τους, ἕως τέλους τῆς ζωῆς τους καὶ ζωή μου· ναν τοὺς γιατρέβω εἶσε λαβομὲ καὶ ἀκρεμίσμα(τα), ὄξω ἀπὸ ἀρρώστεια καὶ πονέματα καὶ νὰ τοὺς πέρνω τὸν να Μάη αἷμα. Καὶ νὰ ἔχουν νὰ μὲ δόνου(ν) τὸ κάθε σπίτι : μία καβάθα παστρικὸ στάρι, ἕνα μεροδοῦλι, ἕνα φόρτωμα ξύλα, ἕνα φόρτωμα ἀνθρωπέα (=κόπρον) καὶ ὅποια λάβωμα πληρωθῇ, τὰ τρίτα δικά μου . . .».

286

1720. Κανουνναμὲς Θ ά σ ο υ, μνημ. ἐν *423*, σ. 207, σημ. 1.

287

1721. «Φιρμάνι ποὺ ἤφεραν οἱ Φράγκοι ἐψηφισμένο ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολι διὰ τοὺς τόπους τως καὶ διὰ τὸ λοιπὸ νησὶ τῆς Ἀξίας», ἐν *146*, σ. 80–83.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

288

1721. Φιρμάνιον Ματου, σ. 'Αχμὲτ Γ', περὶ τρόπου πληρωμῆς φόρων τῆς νήσου Σ ύ μ η ς,
μνημ. ἐν *252*, σ. 365. 'Εδ. ἐν *370*, σ. 334–335.

289

1721. Γράμμα πΚ. Ι ε ρ ε μ ί ο υ Γ', περὶ λύσεως ζητημάτων κληρον. δικαίου,
ἐν *70*, Α' σ. 146–148 καὶ ἐν *63*, σ. 8–19. Πρβλ. *275*, σ. 736–740.
(α') — Πατρὸς ἢ μητρὸς ἐπὶ ἑνὶ παιδὶ ἀποθανόντων, εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδίον ἀνήλικον καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας, τότε γίνεται ἡ τριμοιρία· καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δίδεται εἰς τὴν θανὴν καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαμβάνει τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, ὁ πατὴρ τυχὸν ἢ ἡ μήτηρ, καὶ τὸ ἄλλο ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ θανόντος παιδίου. "Οταν δὲ πατὴρ ἢ μήτηρ ἀποθάνῃ ἐπὶ παιδί, καὶ τὸ παιδίον αὐξηθὲν καὶ ἐλθὸν εἰς νόμου ἡλικίαν καὶ γενόμενον χρόνων δεκατεσσάρων, ἀποθάνῃ, τηνικαῦτα τριμοιρίαν οὐ δεῖ γίνεσθαι· ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος, πατὴρ εἰ τύχοι, ἢ μήτηρ, κληρονομεῖ τὸ τεθνηκὸς παιδίον.
(β') — Μητρὸς δὲ ἀποθανούσης ἐπὶ παίδων, αἱ πρὸς τὴν γυναῖκα παρὰ τοῦ ἀνδρὸς πρὸ γάμου δωρεαὶ κληρονομία γίνεται τοῦ παιδός, μετὰ τῆς λοιπῆς μητρικῆς αὐτοῦ περιουσίας.
(γ') — Εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος ἀνηλίκου ἢ ἐνηλίκου, οἱ κληρονόμοι ἐκείνου, ὡς ἀνωτέρω διείληπται, κληρονομοῦσι πάντα. Γονέων δὲ τοῦ τεθνεῶτος μὴ ὄντων, πατρὸς δηλονότι ἢ μητρός, ἢ πάππου, ἢ μάμμης, ἢ καὶ προπάππου καὶ προμάμμης, τότε τριμοιρία οὐ γίνεται, ἀλλ' οἱ πλησιέστεροι καὶ οἱ ἐγγύτεροι συγγενεῖς κληρονόμοι γίνονται.
(δ') — 'Ο δὲ ἀνήρ, θανούσης τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, οὐ ἐπιστρέφει οὐδ' ἀποδίδοσιν ἃς παρ' ἐκείνης ἔφθη λαβὼν πρὸ γάμου δωρεάς.
(ε') — Πατρὸς δὲ ἀποθανόντος ἐπὶ παιδί, εἶτα καὶ τοῦ παιδὸς θανόντος καὶ τριμοιρίας γενομένης, ἡ γυνὴ οὐ λαμβάνει ἅπερ ἐδωρήσατο πρὸ γάμου τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ταῦτα, τὰ παρ' αὐτῆς τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς δωρηθέντα πρὸ γάμου, συναριθμοῦνται μετὰ τῆς λοιπῆς ἐκείνου περιουσίας. Καὶ τριμοιρίας γενομένης, τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὸν θάνατον καὶ τὰ μνημόσυνα τῶν ἀποιχομένων, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαμβάνει ἡ γυνή, ἡ καὶ μήτηρ, δηλονότι, τοῦ καταλειφθέντος ἐκείνου παιδίου . . .».

290

1721. Φιρμάνιον ρυθμίζον τὰς σχέσεις φράγκων καὶ ραγιάδων τῆς νήσου Ν ά ξ ο υ,
ἐν *146*, σ. 80–83.

291

1721. Φιρμάνιον τῆς 21 'Οκτ. περὶ ἀπαγορεύσεως συνάψεως τετάρτου γάμου μεταξὺ χριστιανῶν, μέσῳ τῶν τουρκικῶν 'Αρχῶν,
ἐν *32*, σ. 153–154.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

292

1721. Κανουνναμὲ ὑπὲρ τῆς Χίου,
μνημ. ἐν *423*, σ. 207, σημ. 1.

293

1721. Συμφωνητικὸν πακτώσεως ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἐν Ναούσῃ Πάρου, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 647.
« . . . ὅθεν καὶ εἰς τὸν καρπόν, ὁποῦ θέλει στείλει ἀφέντης ὁ Θεὸς ἀπὸ τὸ ἴδιον πρᾶγμα νὰ μοιράζου(ν) τρία καὶ δύο, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου . . .».

294

1721. Ἀπόφ. διαζυγίου ἐν Λευκάδι,
ἐν *105*, παράρτ. σ. 34–35. Δέχεται ὅτι ἐὰν κατηγορήσῃ ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα του ἐπὶ μοιχείᾳ, διὰ προφορικῶν δηλώσεων πρὸς τρίτους, ἄνευ δικαστικῆς καταγγελίας, ἀναποδείκτως, δημιουργεῖ ὑπὲρ αὐτῆς λόγον διαζυγίου.

295

1722. Προικοσύμφωνον ἀπὸ 3 Ἰανουαρίου, ἐν Ναούσῃ Πάρου, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 647. Ἐπίσης πάντα τὰ συμβόλαια τῆς αὐτῆς ἐποχῆς, ἐν Πάρῳ, περιέχουν τὸν κάτωθι ὅρον (π.χ. πρβλ. ἀριθ. 649, 650, 651, 653 μέχρι 659 καὶ 661 μέχρι 665, ἐν ὅλῳ 33 προικοσύμφωνα.
« . . . ἀκόμα λέ(γου)σι καὶ ἐτούτη τὴν κοντετζιόν : ἂν τῶν ἐτύχῃ θάνατος, χωρὶς νὰ ἀφήσουν κληρονόμους νομίμους, νὰ πηγαίνουν τὰ ἄνω γεγραμμένα πράγματα εἰς τοὺς πλέα σιμοτέρους των συγγενούς των, μὴ ἐξουσιάζουν ἄλλο, τόσον τὸ ἕνα μέρος, ὡς καὶ τὸ ἄλλο, νὰ ἀφήσουν διὰ τὴν ψυχήν τος πάρεξ εἴκοσι γροσῶν πρᾶγμα διὰ τὴν κυβέρνησιν τῆς ψυχῆς τως καὶ οὐχὶ περισσότερον . . . ».

296

1722. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ Νενήτων τῆς Χίου,
ἐν *44ᵃ*, σ. 114–115.
(Οἱ ἐκ μητρὸς πάππος καὶ μάμμη «παραδίδουν τελείαν προῖκαν» εἰς τὴν ἐγγόνην των «κατὰ τὸ προικοσύμφωνον τῆς μητέρας της» . . . «ἀκόμη . . . τὰ κληρονομικὰ νὰ εἶναι καὶ αὐτὰ εἰς τὸ ζάπτιν της». Οἱ δ' ἐκ πατρὸς πάππος καὶ μάμμη τῆς δίδουν «τὸ μερίδιον τοῦ πατρὸς αὐτῆς . . . Καὶ ἀποθανόντος τοὺ Κωνσταντῆ καὶ τῆς Κατερινῆς (δηλ. τῶν ἐκ πατρὸς πάππου καὶ μάμμης) *νὰ μετέχῃ εἰς τὰ γεροντοτρόφια καὶ οὔλισες ὅπου τῶν εὑρεθοῦν, εἰς ἐκαλὸν καὶ εἰς ἐκακόν, καθὼς ἔστερξαν αὐτοὶ καὶ τὰ παιδιά των . . . Ἀκόμη τάττει καὶ ὁ γαμπρὸς τῆς νύμφης ἐμπασίδιον καὶ τέλειον χαριστῆρι ἀσλάνια 200 . . .».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

297

1722. Γραπτὰ ἔθιμα νήσου Λ έ ρ ο υ, τῆς 18 Νοεμβρίου,
ἐν *250*, σ. 51–52.

« . . . ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἔμπροσθεν νὰ γίνῃ καὶ νὰ ἐπικρατήσῃ ἡ καλὴ συνήθεια εἰς τὸν τόπον, ὅταν ὑπανδρεύουν τὰς θυγατέρας αὐτῶν καὶ τύχῃ θάνατος εἰς τὴν θυγατέρα τινὸς καὶ ἀφήσῃ ἢ ἕνα ἢ καὶ δύο ἢ καὶ πολλά, τὰ παιδιὰ νὰ εἶναι κληρονόμοι τοῦ μητρικοῦ πράγματος κατὰ τὴν ἐγκλαβὴν ὁποῦ ἔκαμαν οἱ γονεῖς εἰς τὴν θυγατέρα αὐτῶν καί,ἀποθαίνοντας τὰ παιδιά, νὰ στρέφουν τὰ πράγματα ὅλα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, εἰς τὰ γονικά, ἤγουν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ ἀδελφοὺς καὶ συγγενεῖς τῆς ἀποθανούσης θυγατρός τινος· καὶ ὁ ἄνδρας νὰ λαμβάνῃ τὸ ἔξοδον ὅπου ἔκαμεν εἰς τοὺς χρόνους ὅπου εἶναι ὑπανδρευμένος καὶ τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ὁσπητίων· ἀκόμη καὶ τὸ παιδὶ ἢ καὶ δύο, ὅπου ἄφησεν ἡ θυγατέρα τους καὶ νὰ τὸ παίρνῃ εἰς χεῖράς της ἡ μάμμη καὶ νὰ τὸ ἀνατρέφῃ, ἢ ἡ μάμμη, ἢ οἱ συγγενεῖς τῆς ἀποθανούσης, ὅταν δὲν εἶναι μάμμη. Καὶ τούτη ἡ συνήθεια νὰ ἔχῃ τὸ βέβαιον καὶ ἀμετάτρεπτον ἀπὸ τὴν σήμερον, καὶ ἂν ἴσως κανένας γαμπρὸς ἤθελε φανῇ ἐναντίος καὶ παρήκοος εἰς τὴν κοινῶς γενομένην ἀπόφασιν καὶ φανεῖσαν εὔλογον ὑπὸ πάντων, νὰ φαίνεται ὁ κόσμος ἐναντίος εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀπειθῆ εἰς τὸ νὰ μὴ καταπατήσῃ τὴν ἀπόφασιν. Πρὸς τούτοις, καὶ ὅταν γίνωνται τὰ προικοσύμφωνα, νὰ γράφωνται, πῶς ἀποθανούσης τῆς θυγατρὸς αὐτῶν καὶ τῶν παιδιῶν, νὰ στρέφουν τὰ πράγματα εἰς τὰ γονικά.

Ταῦτα ἐγράφησαν καὶ ἀνεγνώσθησαν εἰς ὑπήκοον πάντων καὶ τὰ ἔστερξαν, ὅτι εἶναι καλὰ καὶ νόμιμα καὶ ὅποιος ἀπὸ τοὺς νοικοκυραίους ἤθελε φανῇ συμβοηθὸς καὶ παρακινητὴς εἰς κανένα ὅπου νὰ χαλασθῇ καὶ νὰ ἀνατραπῇ αὐτὴ ἡ συνήθεια καὶ σηκωθεὶς ζητήσῃ ἀνατρέψαι ταῦτα καὶ ὁ συμβοηθῶν ἀφωρισμένοι εἴησαν ἀπὸ Κυρίου Παντοκράτορος καὶ κατηραμένοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον».

298

1722. Ἀπόφασις Καδῆ Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ η ς, δι' ἧς ἐν περιπτώσει φόνου ὑπὸ ἀγνώστου δράστου, ὑπεύθυνοι διὰ τὴν «ἀποζημίωσιν αἵματος» εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ πλησιεστέρου χωρίου, ἐὰν ὁ φόνος διεπράχθη εἰς τόπον μικρότερον ἀποστάσεως φωνῆς ἀπὸ τοῦ χωρίου,
ἐν *133*, σ. 82–83.

299

1722. Διαταγὴ τοῦ καπουδὰν πασᾶ Γαζῆ Χουσεὶν πρὸς τὴν κοινότητα Κύθνου,
ρυθμίζουσα τὰ τῆς διοικήσεως τῆς νήσου ὑπὸ 2 ἢ 3 προεστῶν, ἐκλεγομένων ἐτησίως,
ἐν *95*, σ. 133.

« . . . Νὰ ἐκλέγωνται μόνον ἀπὸ τοὺς προεστῶτας διὰ κάθε χρόνον δύο ἢ τρεῖς τῶν προεστώτων, διὰ νὰ θεωροῦν τὰς ὑποθέσεις τοῦ Κοινοῦ, χωρὶς νὰ ἀνακατώνεται ἄλλος καὶ ὅσοι χρεωστοῦν εἰς τὸ Κοινὸν ἀπροφασίστως καὶ ἄνευ ἀργοπορίας νὰ πληρώνουν, ὡσὰν ὁποῦ ὅσοι ἐκ τούτων φανοῦν ἀπειθεῖς, θέλουν ἐμβῇ εἰς τὸ κάτεργον. Μενζίλια νὰ μὴ δίδον-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ται παρὰ ὅταν εἶναι ἡ βοῦλλά μας καὶ ἡ ὑπογραφὴ τοῦ ἡμετέρου ἄρχοντος δραγουμάνου. Οἱ κακοὶ καὶ ἄτακτοι νὰ πιάνονται καὶ μὲ κοινὰ ἐνυπόγραφα γράμματα νὰ στέλλονται πρὸς ἡμᾶς καὶ νὰ φυλάττεται ἄκρα δικαιοσύνη, χωρὶς χατῆρι καὶ μεγίστη ὑπακοὴ εἰς ὅλα τὰ προστάγματα . . .».

300

1723. Σύμβασις παχτώσεως ἀγροῦ ἐν Νάξῳ, ἀνέκδοτος,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 146.

« . . . ἐνεφανίσθη εἰς τὴν παρρησίαν μας Καντζελλαρίου . . . ὁ Μ.Κ. . . . λέγωντας, πῶς ἔχει γονικόν του ἕνα κομμάτι χωράφι . . . τὸ ὁποῖον πρᾶγμα τὸ δίνει καὶ τὸ παντικιάζει τοῦ Γ.Π. . . . νὰ τὸ τραφοκοπήσῃ καλά, νὰ εἶναι ἀπατημένο ἀπὸ πᾶσα ζωντόβολον, νὰ τὸ φυτεύσῃ ἀμπέλι καὶ συκιαῖς καὶ νὰ κάμῃ καλὸν παντῆρον . . . μ' ἔξοδον τοῦ κοπιαστή· καὶ τὴν ἰντράταν, ὁποῦ ἤθελεν ξαποστείλει ὁ Θεός, εὐβάζωντας τὸ πέμπτον, νὰ τὴν μοιράζουν εἰς τὴν μέσην τως. Καὶ τὴν πάρτην ὁποῦ ἤθελεν ἀγκίξει τοῦ ἄρχου, νὰ στείλῃ τὰ ἐμισὰ ἀγώγια νὰ τὴν πέρνῃ καὶ τὰ ἄλλα ἐμισὰ νὰ τὰ φέρνῃ ὁ κοπιαστὴς εἰς τὴν χώραν, στὸ ἀρχοντικόν του. Νὰ πέρνῃ θέλημα ὁ κοπιαστής, ὄντας θὲ νὰ τρυγοπατήσῃ καὶ νὰ τοῦ φέρνῃ καὶ τρία καλαθιάτικα τὸν χρόνον. Καὶ νὰ ἔχῃ κράτηξιν ὁ ἀφέντης Μ. νὰ τὸν ἐβοηθᾷ τοὺς ἐμισοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸν ποταμὸν διὰ τὴν ἐφετεινὴν χρονιάν. Καὶ κάνωντάς το καλὰ καὶ ἐμπιστεμένα καὶ νὰ τὸ ἔχῃ τέλειον ἀμπέλι φυτεμένον, ὡς καθὼς ὑπόσχεται ὁ ἄνωθεν κοπιαστής, νὰ τὸ ἔχουσι παντοτεινὰ μισιάρικον, αἰωνίως καὶ κληρονομικῶς, μὴ εἰμπορῶντας ποτὲ νὰ τὸ μοιράσουν, μήτε νὰ εἰμπορῇ ὁ ἄρχος νὰ εὐγάζῃ τὸν κοπιαστήν, οὔτε τοὺς κληρονόμους του ἀπὸ τὸ παντίκιν του, μόνο νὰ πηγαίνῃ ἀπὸ παιδὶ ὥς παιδίν τως, κάνωντάς το καλὰ καὶ ἐμπιστεμένα. Οὕτω θέλουν νὰ εἶναι βέβαιον, σταθερὸν καὶ ἀχάλαστον· . . . Καὶ ὑπόσχεται ὁ κοπιαστὴς νὰ τὸ φυτέψῃ ὅλο ἀμπέλι σὲ διορίαν χρόνους τέσσεροις. Καὶ ὅποιος ἤθελεν εὐγῇ ἀπὸ τὸν παρὸν ταιριασμόν, νὰ πληρώνῃ ρεάλια δέκα τοῦ ἀφέντη μουσελίμη, ὁ ἀλληλογήσας νὰ τὰ ζημιώνεται καὶ πάλιν ἡ παρὸν νὰ εἶναι ἀπαρασάλευτος εἰς τὰ ἑξῆς . . .».

301

1724. Σύμβασις νεμήσεως ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν *299*, σ. 11–12.

« . . . ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι (ὁ πατὴρ) ὑπέργηρος, μὴ δυνάμενος κυβερνηθῆναι, ἀπομένουν οἱ παῖδες αὐτοῦ νὰ ἔχουν τὸ ἔχει(ν) του ὅλον, καθὼς τὰ ἔχουν μοιρασμένα καὶ σταλικωμένα καθένας τὸ μερίδιόν του ζάπτιν, ἔτζι παρόντες ἐσυμφώνησαν διὰ τὴν ζωοτροφίαν αὐτοῦ καὶ ἀπομένουν οἱ δύο παῖδες νὰ τοῦ δίνουν τὸ καθημερινὸν ψωμίν, ὅσον νὰ σώζεται καὶ νὰ τοῦ δίνουν δύο μέτρα ἐλάδιν τοὺς δύο χρόνους καὶ σῦκα δύο μισάρια καὶ κρασὶν μέτρα τέσσερα ρακὶν ποιοῦντες ὀκτὼ ἀκόμι δύο καὶ ποκάμισα ροῦχα νὰ τὸν ἐντύνουν καὶ νὰ ἀπηλογοῦνταιν εἰς ὅλα του τὰ χρέη, ὅσον ὁμολογίες, ὅσον τέλη ἀφεντικὰ καὶ τὸ μαστίχιν ὅσον δίνει νὰ ἀπηλογοῦνταιν οἱ δύο παῖδες καὶ εἰς λείψανον καὶ εἰς τὴν ἀνημπορεσίαν αὐτοῦ καὶ εἰς μνημόσυνα, κατὰ τὴν τάξιν . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

302

1724. Σύμβασις περὶ ρυθμίσεως οἰκονομικῶν συνεπειῶν διαζυγίου, ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν *299*, σ. 18.
«. . . Μαρία . . . ὁμολογεῖ καὶ στέργεται, πῶς διὰ τὸ προικοσύμφωνον ποὺ τῆς ἔκαμεν ὁ (σύζυγός της) καὶ ἤγραφέν της μπασίδια τὰ σπήτια . . . καθὼς φαίνεται εἰς τὸ προικοσύμφωνον ἔτζι τὴν σήμερον ἡ Μαρία, ἐπειδὴ καὶ δὲν τὸν θέλει διὰ ἄνδραν της, νὰ εἶναι τὸ σύ(μ)φων(όν) της ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον, νὰ μὴν ἔχῃ καμμίαν μετοχὴν ἀπὸ τὰ ἐμπασίδια . . . νὰ ἔχῃ κάθε μέρος τὰ ἐδικά του, ἔτζι εἶπαν καὶ ἔστερξαν . . .».

303

1724. Προικοσύμφωνον, ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν 299, σ. 23–33. Ἡ Καλή, ἐρχομένη εἰς δεύτερον γάμον, συνιστᾷ προῖκα τὰ κινητὰ καὶ ἀκίνητα ὡς ἦσαν γεγραμμένα *«εἰς τὸ πρωτινὸν προικοσύμφωνον»*. Ἡ μήτηρ τοῦ γαμβροῦ δίδει ὡρισμένον χωράφιν καὶ τὸ μουλάριν. Διὰ τοῦ ἰδίου συμβολαίου, ἡ μήτηρ τοῦ γαμβροῦ ρυθμίζει τὰ τῆς περιουσίας της, ἡ δὲ νύμφη Καλή, ἐκτὸς τοῦ προικοσυμφώνου, δίδει εἰς τὸν γαμβρὸν δύο ἕτερα ἀκίνητα, ἴσως λόγῳ τῆς ἰδιότητός της ὡς δευτερογάμου.

304

1725. Δάνειον ἐπὶ ἐξωνήσει, ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν *299*, σ. 91.
«. . . ὁμολογεῖ ὁ Ν. πὼς ἔλαβεν ἀπὸ τὸν Κ. ἀσελάνια 50 καὶ ἀντ' αὐτῶν τοῦ δίνει ὁ Ν. τοὺς σκοίνους . . . ἐν τῇ θέσει . . . καὶ στέργουν τὰ δύο μέρη, πὼς τοὺς σκοίνους νὰ ἔχῃ ὁ Κ. νὰ τοὺς καρπολογᾷ ὡς ἴδιος νοικοκύρης καὶ ὁ Ν. τὰ ἀσελάνια . . . καὶ ὅποτε δόσει ὁ Ν. τὰ ἄσπρα, νὰ ἔχῃ πάλιν τοὺς σκοίνους του . . .».

305

1725. Προικοσύμφωνον ἐν Νάξῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 150.
«. . . καὶ πάλι, ἂν ἀπὸ ροιζικοῦ, ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν ὁρίσῃ, καὶ μένῃ ἄκληρος, χωρὶς νόμιμα καὶ εὐλογητικὰ ἀρχοντόπουλα τῆς σαρκός του, τὰ ὅσα ἐδῶ τοῦ δίνει, ἀποθανώντας του, νὰ γυρίζου(ν) ὅλα στοὺς πρόξιμους ἐδικούς, κατὰ τὴν παλαιὰ συνήθεια τοῦ τόπου μας . . .».

306

1725. Προικοσύμφωνον ἐνώπιον νοταρίου ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν *299*, σ. 93–95 καὶ ἐν *44ᵃ*, σ. 122–123. Οἱ γονεῖς *«τάττουσιν καὶ παραδίδουσιν πρὸς αὐτὴν τὴν Ἀγγερουῦν διὰ προῖκα καὶ μερίδιον πατρικὰ καὶ μητρικὰ κατὰ τὴν τάξιν τοῦ χωρίου ἀσημίων, χρυσαφίων καὶ ἑτέρων ἄλλων ὑμφασμάτων . . . καὶ τὰ σπίτια ὅλα τῆς γυναικός του. Ἐπίσης «δίνει καὶ ὁ πεθερὸς καὶ ἡ πεθερὰ τῆς νύμφης ἐμπασίδιον καὶ τέλειον*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χάρισμαν . . .». Ἐπίσης δίδουν οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ ὡρισμένα ἀκίνητα. Ἐπίσης δίδει ὁ πάππος τῆς νύμφης ἓν χωράφιον, «ὁμολογᾶ ἡ νύμφη νὰ τοῦ κάμῃ ἕναν μνημόσυνον, κατὰ τὴν τάξιν, καὶ ἂν δὲν τὸ κάμῃ, νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ χωράφιν . . .».

307

1725. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ τῆς Χίου,
ἐν *44α*, σ. 121.
Ἡ χήρα μήτηρ, «παρὼν καὶ ὁ υἱὸς αὐτῆς Ν., ἔχοντες θυγατέραν ἐννόμῳ ἡλικίᾳ . . . Τάττουσιν δὲ καὶ παραδίδουσιν πρὸς αὐτήν . . . διὰ προῖκα καὶ μερίδιον ἀπὸ τῆς μητέρας της, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ χωρίου, . . . ὅλα τὰ μισὰ νὰ διαλέγῃ . . . καὶ προικίον αὐτῆς ὅσα ἔχει καὶ φοραίνει . . . Δίνει καὶ ὁ γαμπρὸς τῆς νύμφης ἐμπασίδιον τὰ χωράφια . . . Δίνει καὶ ὁ Μ., ὁ ἀδελφός του, τὰ σπίτια . . . Δίνει ἡ πεθερὰ τῆς νύμφης . . . καὶ νὰ πέρνουν ὅσα ἐπῆρεν ἡ νύμφη καὶ τὰ ἄλλα παιδιὰ κατὰ τὴν ποσότητα καὶ ὅ,τι ἀπομείνουν πατρικὰ καὶ μητρικά, νὰ τὸ κάμνουν, ὅσα παιδιὰ ὅσα μερίδια, νὰ πέρνῃ κάθε μέρος τὸ μερίδιόν των, καὶ νὰ ἔχουν τὴν ἔννοιαν τῆς μητέρας των εἰς ἐζωοτροφίαν καὶ εἰς θανές, κατὰ τὴν τάξιν . . .».

308

1725. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ἀπαλλάσσον τὰς νοτίους Σποράδας ἀπὸ τοῦ νὰ πληρώνουν ἄλλους φόρους, πλὴν τῶν κατ' ἀποκοπὴν ὁρισθέντων,
μνημ. ἐν *252*, σ. 366.

309

1727. Αἴτησις περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν Ἁγιορειτῶν τοῦ ἐν Σιδηροκαυσίοις μεταλλείου καὶ σχετικὸν φιρμάνιον,
μνημ. ἐν *190*, σ. 16 (18/46).

310

1729. Κωδικοποίησις τῶν Νόμων τῆς Βενετίας,
ἐν *437*, φ. 3–103, εἰς ἑνετικὴν διάλεκτον μετὰ λατινικῆς ἔναντι μεταφράσεως. Τὰ Statuti ταῦτα ἴσχυσαν ἐν Ἑπτανήσῳ, ἀπὸ τῆς καταλήψεως ἑκάστης νήσου (Κερκύρας 1386, Ζακύνθου 1483, Κεφαλληνίας καὶ Ἰθάκης 1500, Κυθήρων 1530 καὶ Λευκάδος 1684), μέχρι τοῦ 1841, ὅτε ἴσχυσεν ὁ Ἰόνιος Ἀστικὸς Κῶδιξ. Ἐν τῇ ἰδίᾳ συλλογῇ δημοσιεύονται (φ. 221–300) κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν (1041–1720) οἱ νόμοι καὶ τὰ διατάγματα τοῦ Συμβουλίου Βενετίας, ἀστικῆς ὕλης.

311

1730. Ἀπόφασις τοῦ Κοινοῦ Ἀνδρουβίτσης (Δ. Μάνης), τῆς 18 Μαρτίου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔνθα γίνεται μνεία περὶ ἐξαγορᾶς τῆς τιμῆς τοῦ αἵματος διὰ χρηματικοῦ ποσοῦ, ἐν *336*, σ. 83 καὶ 109.

312

1730. «Αὗται αἱ διαταγαὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Ἀποστόλων, ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῶν, μετεγλωττίσθησαν εἰς ἁπλῆν φράσιν διὰ προσταγῆς τοῦ... ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας... Ἰωάννου, Νικολάου, Ἀλεξάνδρου Βοεβόδα, παρὰ τοῦ ἐν σπουδαίοις ἐλαχίστου Γεωργίου Τραπεζουντίου, διδασκάλου τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ αὐθεντικῆς Σχολῆς... κατὰ τὸ 1730 ἔτος ἀπὸ Χριστοῦ, ἐν μηνὶ Ματῳ 20».

Ἀνέκδοτος Νομοκάνων ἐν χφ. 696 τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας, μεταφερθέντι τὸ 1916 εἰς Μόσχαν. Πρβλ. ἐν *131*, σ. 26 καὶ ἐν *394*, σ. 36–37.

313

1731. Πωλητήριον ἀγροῦ ἐν Ναούσῃ Πάρου, ἀνέκδοτον,

ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 662. Ὁ πωλητὴς πωλεῖ *«μὲ γνώμην τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ... μὲ ἰδίαν του γνώμην καὶ βουλήν...»*.

314

1731. Συμβολαιογραφικὴ σύμβασις δύο συζύγων, ζώντων ἀπὸ διετίας κεχωρισμένως, ἐν Παξοῖς,

ὅπως συνάψουν ἀμφότεροι δεύτερον γάμον μετ' ἄλλων προσώπων, ἐν *295*, ἀριθ. 275.

«...ἔστοντας καὶ νὰ μὴν σωφρονοῦνε καὶ νὰ ἔφυγεν ἡ ἄνωθεν Θ. ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ ἄνωθεν κὺρ Ν., ὡς αὐτὸς εἶπε, τώρα χρόνους ἀπερασμένους δύο, διὰ τοῦτο θέλουν καὶ τὰ δύο μέρη καὶ ποιοῦν τελείαν ἀποχὴν καὶ δίνουν ἄδειαν ὁ εἷς τοῦ ἑτέρου, ἂν θελήσουν, νὰ πανδρευτοῦν εἰς δεύτερον γάμον νόμιμον...».

315

1731. Ψήφισμα τῆς Ἐνετικῆς Συγκλήτου, περὶ μὴ ἀναμίξεως τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν εἰς τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν ὀρθοδόξων ἐν Ἑπτανήσῳ.

μνημ. ἐν *276*, σ. 112.

316

1732. Γραπτὴ διατύπωσις ἐθιμικοῦ Δικαίου τῆς 17 Ἀπριλίου, Πάτμου,

ἐν *253*, σ. 133–134.

«...Ἔστωντας καὶ νὰ εὑρίσκεται γράμμα καμωμένον ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας ἐδῶ, εἰς τὸ νησίον μας, μὲ τὸ ὁποῖον ἀποφασίζουσιν, ὅτι ὅποιος χαλάει τὴν συνήθεια τοῦ τόπου μας, νὰ πληρώνῃ χίλια γρόσια εἰς τὸ Τζουμαγιὰν τῆς Κῶ, εἰς τὸ ὁποῖον γράμμα δὲν φαίνεται ξεκα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θαρισμένη ἡ αὐτὴ συνήθεια, διὰ τοῦτο ἡμεῖς οἱ εὑρισκόμενοι, κοινῇ βουλῇ καὶ γνώμῃ, φανερώνομεν μὲ τὸ παρὸν γράμμα τὴν αὐτὴν συνήθειαν, ἡ ὁποία ἐκράτησε πάντοτε εἰς τὸ νησίον καὶ εἶναι, ὅτι ἂν ἴσως καὶ ἀπὸ ἀνδρόγυνον ἀποθάνῃ τὸ ἕνα μέρος, ἢ ὁ ἄνδρας, ἢ ἡ γυναίκα, χωρὶς παιδιά, νὰ ἠμπορῇ νὰ παίρνῃ τὸ κάθε μέρος τὸ ἰδικόν του πρᾶγμα, ἤγουν ἂν ἀποθάνῃ ἡ γυναίκα, νὰ παίρνουν οἱ συγγενεῖς της τὴν προῖκα της καὶ ὅ,τι ἄλλο πρᾶγμα ἔχει γονικόν της καὶ ὁ ἄνδρας νὰ παίρνῃ τὸ ἰδικόν του, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ γυρεύῃ μέρος ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῆς γυναίκας, τὰς τάσαις(;) του καὶ τὰ ἔξοδα ὁποῦ ἤθελε κάμει εἰς τὸ σπίτι καὶ πράγματα τῆς γυναικός του, παραστήνοντάς τα. Καὶ παρομοίως, ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας, νὰ παίρνουν οἱ συγγενεῖς του τὸ πρᾶγμα του ἐντελῶς, χωρὶς νὰ γυρεύῃ ἡ γυναίκα κανένα μέρος. Καὶ παρομοίως, ἂν ἴσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, μείνῃ παιδὶ καὶ μετὰ ταῦτα ἀποθάνῃ, νὰ μὴν ἠμπορῇ τὸ μέρος ὁποῦ (ζῇ, νὰ) ζητᾷ ἢ νὰ παίρνῃ κληρονομίαν, διὰ τὸ αὐτὸ παιδί, οὔτε πολὺ οὔτε ὀλίγον, μόνον, ὡς ἄνωθεν, νὰ παίρνῃ κάθε μέρος τὸ ἰδικά του καὶ νὰ στρέφωνται ἀκόμη καὶ τὰ χαρίσματα, τόσον τοῦ ἑνὸς μέρους, ὡσὰν καὶ τοῦ ἄλλου, τόσον ὁποῦ νὰ λαμβάνῃ κάθε μέρος τὸ ἰδικόν του».

317

1732. Πρακτικὸν 31 Ἰανουαρίου Κοινότητος Μ υ κ ό ν ο υ, περὶ διατιμήσεως τῶν ὑποδημάτων,

ἐν *144*, σ. 73–74.

318

1732. Χάττι σερὶφ σ. Μαχμοὺτ Α′, κατὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν ὀρθοδόξων ὑπὸ τῶν καθολικῶν,

ἐν *76*, σ. 58–61.

«. . .Ὁρίζω λοιπὸν ὅτι νὰ . . . κάμετε τοὺς ρωμαίους ραγιάδες, ὁποῦ ἕως τώρα ἐφράγκισαν, νὰ γυρίσουν εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν τους καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξῆς νὰ κάμετε, ὅτι οἱ αὐτοὶ ρωμαῖοι νὰ μὴ πηγαίνουν εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ χάνια τῶν φραγκοπατέρων, διὰ νὰ διδάσκωνται τὴν θρησκείαν ἐκείνων . . .. ἀλλὰ νὰ προσέξητε κατὰ πολλά, ὅτι ὁ καθένας νὰ κρατῇ τὴν θρησκείαν του, εἰς τόσον ὁποῦ νὰ κάμητε αὐθεντικὴν τὴν περιουσίαν ἐκείνων, ὁποῦ φραγκίσουν καὶ δὲν ἐπιστρέψουν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται. Ἀλλὰ καὶ ὅσοι, μένοντες ἀμετάθετοι, κάμνουσι σύγχυσιν καὶ ταραχήν, αὐτοὺς νὰ ἐξορίσετε . . .».

319

1733. Προικοσύμφωνον ἀπὸ 20 Μαρτίου, ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτον,

ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 173.

«. . . καὶ κάμνει καὶ τὴν μπαρὸ κοντετζιόνε ἡ ἄνω ἀρχόντιστα Βιολάντη, ὅτι τὸ πρῶτο ἀρχοντόπουλο ὁποῦ κάμουσιν ἀσερνικό, νὰ τὸ ὀνοματίζουν τὸ ὄνομα τοῦ μακαρίτου τοῦ συμβίου της (Κάρλου) καὶ νὰ τοῦ δίνουσι καὶ ὅλα τὰ πράγματα ὁποῦ συγκαταβαίνουσιν ἀπὸ τὸν ἄνωθεν μακαρίτη. Θέλει ἀκόμη καὶ κάμνει καὶ τὴν παρὸ χρησιμωτάτη κοντεντζιόνε, ὅτι ἀνίσως καὶ δὲν κάμουν παιδὶ ἐκ τῆς σαρκός του — ὁποῦ ὁ Κύριος νὰ μὴν τὸ ὁρίσῃ — νὰ εἶναι πάλιν (ἡ προικοδότις) κυρία, νοικοκυρὰ νὰ τὸ ἀφήσῃ εἰς ὅποιον ἤθελεν τὴν φωτί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σει ὁ Θεός. Ἡ δμοία κοντετζιόνε γροικᾶται καὶ διὰ τὴν ἀρχόντισσα Τζ. Γρ. (τὴν μητέρα τοῦ γαμβροῦ, διὰ τὰ ὑπ' αὐτῆς προικισθέντα εἰς τὸν υἱόν της).»

320

1733. Πωλητήριον τῆς 4 Δεκ. ἐν Π ά ρ ῳ,
ἐν *57*, σ. 162.
« . . . κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου μας, ὅτι ὁ ἀποθανὼν χωρὶς κληρονόμον, νὰ στρέφουν-ται τὰ πουρκιὰ ἀπ' ἐκεῖ ποῦ δίνουνται . . .».

321

1733. Γράμμα πΚ. Ἱερεμίου Γ', πρὸς τὸν Β ε ρ ο ί α ς Ἰ ω α κ ε ί μ,
ἐν *123*, σ. 33–34.
(Τῆς γυναικὸς θανούσης ἄπαιδος, πρὸ συμπληρώσεως ἔτους, κατὰ τὴν ἐν Βεροίᾳ τοπικὴν συνήθειαν, ἡ μὲν διατετιμημένη προῖξ ἐπιστρέφεται εἰς τὸν προικοδότην πατέρα, τοῦ ἀνδρὸς ἀποκερδαίνοντος μόνον τὸ πρῶτον κραββατοστρώσιον.—Τὰ θεώρητρα καὶ τὰ ἐν τῷ γάμῳ χαρίσματα διανέμονται ἐξ ἴσου, μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ πατρός.—Αἱ πρὸ γάμου καὶ μετὰ τὸν γάμον δωρεαὶ ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα.—Τὰ εἰς ἰατροὺς δαπανήματα μέχρι τῆς τελευτῆς τῆς γυναικὸς βαρύνουν τὸν ἄνδρα).

322

1733. Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ. Ἱ ε ρ ε μ ί ο υ Γ',
ἐν *70*, Α' σ. 214–218.
(Ἡ ὑπόσχεσις χηρείας ἀμείβεται διὰ τῆς κληρονομίας τοῦ 1/4, ὅταν ἡ ὑπόσχεσις εἶναι κατόρθωμα ἑκούσιον ἀρετῆς καὶ σωφροσύνης. Ὅταν ὅμως ἡ χηρεία εἶναι ἀκουσία, ὡς ἐπὶ ἐπιληψίας, δὲν ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις).

323

1734. «Πουρκοσίφωνο καὶ καθαρὸν συνοικέσιον» ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ, Τμ. χφφ. Ξ 177.
Ἡ μήτηρ τῆς κόρης, ἀφ' οὗ προικίσῃ ταύτην, *«κάνει καὶ τὴν παρὸν καὶ χρησιμότατη κοντετζιόνε, ὅτι ἂν κάμουν παιδιά, νόμιμα καὶ εὐλογητικὰ ἐκ τῆς σαρκός τως, νὰ εἶναι* (τὰ προικῷα) *τῶν παιδιῶν της· εἰ δὲ καὶ ἀποβιώσουν ἄκληροι — ὁποῦ ὁ Κύριος νὰ μὴν τὸ δόσοι — ὅλο τὸ πρᾶμα, ποῦ ἡ μητέρα της τῆς πουρκοδότησεν, θέλει καὶ κάνει νὰ τὸ καταστήσῃ ἕνα μπενεφίτζιο, ὅποιος πᾶς ἤθελε γένῃ ἀπὸ τὴν γενιάν τος· εἰ δὲ καὶ δὲν ἤθελεν ἀπὸ τὴν γενιὰν τῶν Μαλατέστηδων καὶ νὰ τῆς γίνουνται τρεῖς λειτουργὲς τὴν ἑβδομάδα. . .».*
Ἐπίσης προικοδοτοῦν οἱ γονεῖς τοῦ γαμβροῦ διάφορα ἀκίνητα· *«τοῦτα ὅλα νὰ τὰ καρποτρῶσι μαζὶ μὲ τοὺς γονέους του καί, ἀποθανώντας τος, ἐδικάν του μὲ τὴν εὐχήν τος . . . κάνει καὶ τὴν παρὸν κοντετζιόνε ὁ ἀφέντης Σ.* (ὁ πατὴρ τοῦ γαμβροῦ), *ὅτι ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελεν κάμει παιδιὰ ἐκ τῆς σαρκός του ὁ ἀρχοντόπουλός του, νὰ πηγαίνῃ ὅλο τὸ πρᾶμα ὁποῦ τοῦ πουρκοδοτίζει, ἀπὸ ἀσερνικὸ ὡς ἀσερνικὸ καὶ ἡ ἀρχόντισσα ἡ μητέρα του, ἀπὸ θηλυκὸ ὡς θηλυκό, σὲ ὅ,τι τοῦ πουρκοδοτίζει . . ».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

324

1734. Σύμβασις ἐν Ναούσῃ Πάρου, ἀπὸ 2 Ὀκτ., ἀνέκδοτος, ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 662.

«Ἐπειδὴ εἰς τὰ σπήτια, ὁποῦ ἀγόρασεν ὁ μάστρο Φ.Κ. ἀπὸ τὸν Ν.Π., ἐπρόβαλεν ὁ σιὸρ Δ.Α., ὡς ἐδικὸς καὶ κολητεράνος, γυρεύωντας τὰ αὐτὰ σπήτια, ὅθεν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, ἐσυμφώνησαν ἀγαπητερὰ καὶ τὸν μετρᾷ τὰ 55 γρόσια ὁ σιὸρ Δ. . . . καὶ τὰ λαμβάνει ὁ μάστρο Φ., σωστὰ καὶ ἀνελλιπῆ καὶ ἀποξενώνεται ἀπὸ τὰ αὐτὰ σπήτια καὶ τὰ παραδίνει εἰς τὴν ἐξουσίαν καὶ ὑποταγὴν τοῦ ρηθέντος ἀγοραστοῦ σιὸρ Δ. . . .».

325

1734. Σύμβασις σεμπρίας ἐν Ἀργοστολίῳ, ἐν *298*, σ. 408–409. Δίδεται εἰς σεμπρίαν χωράφιον, τοῦ *«δουλευτοῦ»* ὑποχρεουμένου νὰ τὸ φυτεύσῃ σταφίδα, νὰ τὸ σπείρῃ καὶ νὰ τὸ καλλιεργῇ, *«νὰ κάνῃ ὅλες τὲς ἔξοδες καὶ σπόρον του ὁ δουλευτής»*, νὰ μοιράζωνται δὲ τὰ κέρδη, τρία *«ὁ ἀφεντάμπελος»* καὶ δύο ὁ δουλευτής, εἰς βάρος τοῦ ὁποίου θὰ εἶναι καὶ αἱ ζημίαι τοῦ κτήματος.

326

1734. Ἀχτναμὲς σ. Μαχμοὺτ Α′, ὑπὲρ μ. Καισαρείας Παρθενίου, ἐν περιληπτικῇ μεταφράσει, ἐν *9*, σ. 50–53. Τὸ πρωτότυπον ἐν Μουσείῳ Μπενάκῃ, ἐν Ἀθήναις.

« . . . Οὐδεὶς γάμος δύναται νὰ γίνῃ ἄνευ τῆς ἐγκρίσεως τοῦ μητροπολίτου. Ὅταν ὑπάρχουν διαφοραὶ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπέμβῃ, ἐκτὸς τοῦ μητροπολίτου.

Ἐπίσης οὐδεὶς τῶν ἐπιτοπίων ἀρχόντων δύναται νὰ ἐπέμβῃ εἰς γάμον, διαζύγιον, συμβιβασμόν, ὅρκον καὶ ἀφορισμόν, ὅπερ εἶναι ἀποκλειστικὸν δικαίωμα τοῦ μητροπολίτου.

Ἐὰν μεταξὺ τῶν ἱερέων, καλογήρων καὶ ἀσκητῶν ὑπάρχει τις, ὅστις κατὰ νόμον ἡμάρτησε καὶ πρέπει νὰ συλληφθῇ, ἡ σύλληψίς του δὲν δύναται νὰ γίνῃ παρὰ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἱερωμένου.

. . . Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐξισλαμισθῇ βίᾳ καὶ ἄνευ τῆς θελήσεώς του.

. . . Ὁ ἔλεγχος τῶν λογαριασμῶν κληρικῶν καὶ κοινοτήτων γίνεται μόνον ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου, χωρὶς νὰ δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ ἄλλος τις.

Ἐν περιπτώσει θανάτου ἱερωμένου, τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ περιέρχονται εἰς τὴν Μητρόπολιν, ὁ δὲ κασέμης, ἢ ὁ βοϊβόδας, ἢ ὁ σούμπασης, ἢ ὁ μουτεβελῆς καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ ἔχοντες ἐξουσίαν, δὲν ἀναμιγνύονται.

Ἐν περιπτώσει θανάτου παράνομον γάμον συνάψαντος, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποκλειομένου τῆς Ἐκκλησίας, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπιβάλῃ εἰς τὸν ἱερέα νὰ τὸν κηδεύσῃ.

Ἐὰν ὑπάρχῃ τάμα ἢ ἀφιέρωμα τινὸς εἰς τὸν μητροπολίτην ἢ τὸν πατριάρχην καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του οἱ κληρονόμοι δυστροπήσουν, ἡ Κυβέρνησις ἐπεμβαίνει, κατὰ σύστασιν τοῦ μητροπολίτου, καὶ ἀποδίδει ταῦτα εἰς τὸν δικαιοῦχον.

Οἱ εἰς τὰ ὑποκείμενα τῇ μητροπόλει μέρη ἰσχύοντες καὶ προύχοντες δὲν δικαιοῦνται νὰ ἐπιβάλλωνται εἰς τὸν μητροπολίτην, λέγοντες. «πάντρεψε αὐτὸν» «διόρισε αὐτὸν ἢ παῦσε αὐτὸν τὸν παπᾶν», κλπ. οὔτε νὰ τοὺς φέρουν καμμίαν δυσκολίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ εἰς τὰ χωρία, τσιφλίκια, ἀγροκτήματα κλπ., τὰ ἀνήκοντα εἰς ἰσχύοντας καὶ προύχοντας ἐγκατεστημένοι ρωμιοὶ ὑπόκεινται ἐπίσης εἰς τὴν πληρωμὴν τοῦ ἀρχιερατικοῦ δοσίματος, καὶ δὲν δύναται νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ δήλωσις, ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸ προσωπικὸν ὡς ἡμερομίσθιοι ἐργάται (τὲρ ὀγλανλὰρ) . . .

Οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸν ρηθέντα ἱερωμένον, λέγων. «ἔβγα, ἐμεῖς γινόμεθα σωματοφύλακές σου».

Ἐὰν ὁ μητροπολίτης δὲν ἔχῃ τὸ ἀπαιτούμενον ποσόν, διὰ νὰ πληρώσῃ τοῖς μετρητοῖς τὴν πρὸς τὴν κυβέρνησιν εἰσφοράν, καὶ ἀντ' αὐτῆς στείλῃ ἀντικείμενα, ταῦτα δὲν φορολογοῦνται εἰς τὰ τελωνεῖα.

Τὰ διὰ τὴν ἀτομικὴν χρῆσιν τοῦ μητροπολίτου προϊόντα καὶ ὅσα θὰ κομισθοῦν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν, ἤτοι μοῦστος, βούτυρον, μέλι, κλπ., δὲν ὑπόκεινται εἰς φορολογίαν . . .

Τὰ δοσίματα διὰ τὸ πατριαρχεῖον ὁρίζονται εἰς ἕνα φλωρίον κατὰ ἱερέα καὶ εἰς δώδεκα ἄσπρα κατὰ οἰκογένειαν ἐτησίως, ὡς καὶ τὰ δοσίματα τοῦ μητροπολίτου.

Ὅλας τὰς προσόδους τὰς προερχομένας ἐκ γάμων καὶ διαφόρων ἄλλων ἱεροτελεστιῶν, θὰ εἰσπράττῃ ὁ ρηθεὶς ἱερωμένος . . . καὶ οὐδεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀναμιχθῇ.

Ὅλα τὰ κτήματα τῶν μονῶν, ἐκκλησιῶν, κλπ., ἤτοι ἀμπέλια, κῆποι, τσιφλίκια, μύλοι, βοσκαί, ἀγροί, ἁγιάσματα, καὶ μοναστήρια καὶ ὅλα τὰ ὅμοια βακούφια τὰ ἀνήκοντα εἰς μονάς, ὡς καὶ τὰ ποίμνια, κατὰ τὸ ἀρχαῖον ἔθιμον τῶν μητροπολιτῶν Καισαρείας, ἀπαλλάσσονται τοῦ φόρου . . .».

327

1734. Προικοσύμφωνον τῆς 13 Νοεμβρ., ἐν Παροικίᾳ Π ά ρ ο υ,
ἐν *57*, σ. 165.

«. . . ξεκαθαρίζεται, ὅτι, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου μας . . . εἰ δὲ πάλε καὶ τύχῃ θάνατος εἰς τὸ ἀναμεταξύ τους, χωρὶς κληρονόμους, νὰ στρέφουνται καὶ νὰ παραδίνουνται τὰ ἄνω ὀνοματισμένα πουρκιὰ ἀπὸ ἐκεῖ ποὺ δίνουνται, ἤγουν εἰς τοὺς πλέον προθίμους (= ἐγγυτέρους) *ἐδικούς . . .».*

328

1734–1744. Ἀπόφασις πΚ. Ν ε ο φ ύ τ ο υ Ϛ′, περὶ λύσεως ζητημάτων κληρονομικοῦ δικαίου,
ἐν *70*, Α′ σ. 241–244.

«. . . ἡ γὰρ κατὰ τῆς διαθήκης ἐναντίωσις . . . παρὰ τοῦ ἀμνημονεύτου κινεῖται, ἡ δὲ μέμψις παρὰ τοῦ ἔλαττον τοῦ φαλκιδίου λαμβάνοντος . . . Ἀσύστατον δὲ πάντη καὶ τὸ ζητεῖν ἀχαριστίας αἴτια διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ πρώτου ἐπιτρόπου, τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἀποκλήρων μόνον οἱ νόμοι προσέταξαν . . . Ἐπίτροπον δέ τις ζῶν, κατ' ἀρέσκειαν ἰδίαν καὶ τίθησι καὶ ἀποτίθησιν, αἰτίαν ὑπὸ τῶν νόμων οὐκ ἐπερωτώμενος . . .».

329

1735. Συμφωνία ἀπὸ 27 Ἰουλίου, περὶ τοῦ ρουφετίου τῶν σαπουνάδων Τ ρ ι κ κ ά λ ω ν,
ἐν *37*, σ. 74–75.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Παλαιόθεν ἐστάθη συνήθεια, ἄνδρες νὰ μὴν ἀνακατώνονται εἰς τὸ ρουφέτιον αὐτό . . .». (Ἡ εἰσερχομένη εἰς τὸ ρουφέτιον καταβάλλει γρόσια 5. Ὁ ἐργαζόμενος τὴν τέχνην ἐκτὸς τοῦ ρουφετίου καταβάλλει πρόστιμον 10 γροσίων καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν 15 γρόσια).

330

1735. Συμφωνία 18 Ἰαν. «καραβοκυρῶν τῆς Μ υ κ ό ν ο υ », περὶ ἀλληλασφαλίσεως πλοίων,
ἐν *144*, σ. 75.
« . . . ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ βγάνουνε τὸν κάθε χρόνο . . . εἰς τὸ κουτὶ μερδικὸ μισό, τὸ ὁποῖον νὰ τὸ δίνουνε εἰς (τὸν) . . . ἐπίτροπον . . . ὁπότε ἤθελεν τύχει νὰ λάβει κανένα καγίκι πείραξι, εἰς τὸν κόρφο τόσον ἀπὸ γούμενα, σίδερο, κῆ κατάρτι καὶ ἀντένες, νὰ λαβαίνει τὴν ζημίαν . . . ἀπὸ τὰ ἄσπρα τοῦ κουτιοῦ . . .».

331

1735. Δάνειον ἐπὶ ὑποθήκῃ, ἐν Ἰ κ α ρ ί ᾳ,
ἐν *243*, σ. 88 ὑποσ. 31. *« . . . βάνει σημάδι τὰ χωράφια . . . καὶ ὁπότε δὲν τοῦ δώσῃ τὰ ἄσπρα ἕως τὸν χρόνον, νὰ εἶναι . . . εἰς τελείαν καὶ καθολικὴν πούλησιν . . .».*

332

1736. Κληρονομικὴ διανομὴ ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *299*, σ. 145–146, καὶ ἐν *44ᵃ*, σ. 129–130.
« . . . ἀκόμι διὰ τὰ γεροντοτρόφια τοῦ πατρὸς ἔστερξεν ἡ αὐτὴ Π. πῶς νὰ μὴν ἔχει πλέον καμμίαν μετοχήν, ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶχεν χρέος πῶς νὰ τὰ πληρώσου(ν) τὰ ἀγόρια τὴν θανὴν αὐτοῦ, ὅλα ὁμοῦ τὰ χρειαζόμενα νὰ εἶναι χρεῶστες ὁ Γ. καὶ ὁ Δ., νὰ τὰ ἐξοδιάσουν τὰ ὅσα τρέξουν καὶ νὰ τὸν ζωοθροφοῦν αὐτοὶ οἱ δύο των, ὡς καθὼς ἔστερξαν . . . λοιπὸν νὰ μένουν καὶ αὐτοὶ ὁ Γ. καὶ ὁ Δ. ἀνενόχλητοι ἀπὸ τὴν Π. ἀπὸ ὅλες των τὶς μοιρασιὲς πατρικὰ καὶ μητρικά, νὰ μὴ (ἔχῃ) πλέον καμμίαν μετοχήν, οὔτε εἰς ἐκαλό, οὔτε εἰς ἐκακόν, ὡς καὶ τὶς πρὸς αὐτὲς ἀδελφές, νὰ εἶναι ξέπρουκη . . .».

333

1736. Δωρεὰ ἐν ζωῇ μεταξὺ συζύγων, ἐνώπιον νοταρίου καὶ μαρτύρων, ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *299*, σ. 147–148 καὶ ἐν *44ᵃ*, σ. 132.

334

1736. Ἀμοιβαία δωρεὰ μεταξὺ συζύγων, ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ, ἐνώπιον νοταρίου καὶ μαρτύρων,
ἐν *299*, σ. 152–153 καὶ ἐν *44ᵃ*, σ. 132–133.
« . . . Σ.Μ. καὶ ἡ σύμβιος αὐτοῦ Α . . . ἐπειδὴ καὶ νὰ εἶναι ὑπέργηρος ὁ αὐτὸς Σ., . . . χαρίζει καὶ δωρεῖται αὐτῆς διὰ τελείας δωρεᾶς τὸ ἔχει(ν) του, εἴ τι τοῦ εὑρίσκεται, σπίτια, χωράφια . . . ἔτζι στέργεται καὶ αὐτὴ νὰ τὸν κυβερνᾷ εἰς τὴν ζωοθροφίαν του καὶ ἂν τοῦ λάχῃ νὰ πληρώσῃ τὸ κοινὸν χρέος, νὰ τοῦ κάμνῃ τὰ χρειαζούμενα, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χωρίου . . . καὶ πληρώνοντας καὶ αὐτὴ τὸ κοινὸν χρέος νὰ μένουν εἰς τοὺς παῖδας των, πλὴν ἔτζι στέργεται καὶ αὐτὴ ἡ ἄνωθεν Α. πῶς χαρίζει καὶ αὐτὴ τὰ ὅσα τῆς εὑρίσκουνταιν εἰς τὸν ἀνὴρ αὐτῆς σπίτια, χωράφια . . . ὅποτε καιροῖς γυρεύσου(ν) οἱ παῖδες αὐτῶν νὰ τὶς ἐνοχλήσουν καὶ νὰ πειράξουν πολὺν ἢ ὀλίγον, ὅποιον μέρος ἀπομείνῃ ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἀνδρόγυνον, νὰ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν του, τὸ αὐτὸ ἔχει, νὰ πουλήσῃ, νὰ χαρίσῃ καὶ ἕτερα ἀνενόχλητα . . .».

335

1736. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Α′, πρὸς καδῆν Νάξου,

ὅπως ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ οἱ μοναχοὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ καθολικῶν Μονῶν, πλὴν τῆς δεκάτης καὶ τῶν νομίμων δασμῶν, μὴ καταπιέζωνται ὑπὸ τῶν κατοίκων διὰ τὴν εἴσπραξιν τοῦ χαρατζίου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 162 Π. Ζερλέντη.

336

1736. Πρακτικὸν συμφωνίας ἀπὸ 4 Ἰαν. τῶν τριῶν Κοινῶν τῆς Νάξου («Κάστρο, Μπούργο καὶ ὅλα τὰ χωρία τῆς Ἀξίας»),

ἐν *151*, σ. 624–625 καὶ ἐν *197*, σ. 155–159.

«. . . ἐρχόμενα τὰ αὐτὰ τρία μέρη εἰς θεοφοβίαν, εἰς τελείαν ἀγάπην, εἰς εἰρηνικὴν καὶ ἀκαταζήτητον γνώμην, θέλουν ἀπὸ τὴν σήμερον διὰ παντοτεινήν τος κυβέρνησιν τῶν τριῶν Κοινῶν . . . Καὶ ὅποιον ἀπὸ τὰ τρία Κοινὰ ἤθελεν ἀθετήσει καὶ παραβῇ ἀπὸ τοὺς τοιούτους ἀκαταλύτους ταιριασμοὺς καὶ περίστασαις, νὰ πλερώνῃ εἰς τὸ μουτουπάκι τοῦ πολυετῆ Καπετὰν πασᾶ ρεάλια χίλια πεντακόσια. Καὶ τὸ παρὸν πάντα νὰ εἶναι καὶ νὰ γροικᾶται ἰσχυρόν, βέβαιον καὶ ἀχάλαστον εἰς τὸν αἰῶνα . . .».

337

1736. Διάταξις πΚ. Νεοφύτου Ϛ′, περὶ προικοδοσίας,

ἐν *70*, Β′, σ. 78–80 καὶ 437–444.

«. . . Γράφοντες . . . γνώμῃ καὶ τοῦ . . . πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων . . . Μελετίου . . . ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς . . . ἵνα ὁ ὑπὸ τῆς βασιλευούσης ταύτης τῶν πόλεων, καὶ τῶν ἐν αὐτῇ εὐγενῶν ἀρχόντων διὰ κοινὴν ὠφέλειαν καὶ θεραπείαν τῆς ἐπηρτημένης πανολεθρίας συγκροτηθείς, καὶ διορισθεὶς ἐν τριττῇ τάξει ἀριθμὸς τῆς προικοδοσίας, καὶ ὑφ᾽ ἡμῶν ἐκκλησιαστικῶς τε καὶ συνοδικῶς κυρωθεὶς καὶ βεβαιωθεὶς ὡς ἐμφρόνως καὶ προνοητικῶς καὶ κατὰ θείαν νεῦσιν συντελεσθείς, ἔχῃ τὸ κῦρος . . . Καὶ ὅσοι μὲν τῶν ἀρχόντων καὶ λοιπῶν χριστιανῶν ἔφθασαν πρότερον μέχρι τοῦδε προικοδοτῆσαι, πρὸ τοῦ διορισμοῦ τούτου . . . ὑπάρχωσιν ἀνεύθυνοι καὶ ἀθῶοι . . . Ὅσοι δὲ τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, . . . βούλονται συναλλάγματα γάμων ποιῆσαι καὶ προικοδοτῆσαι ἐκ τῶν τῆς πολιτείας καὶ περιχώρου ταύτης . . . ἁπαξαπάντων χριστιανῶν, ἀρχόντων καὶ ἀρχομένων, εὐγενῶν καὶ ἰδιωτῶν, πραγματευτῶν ἢ τεχνιτῶν, ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μικρῶν τε καὶ μεγάλων, πάσης καὶ παντοίας τάξεώς τε καὶ καταστάσεως, εἰ μὲν τῆς πρώτης τάξεως εἶεν, ὀφείλουσι διδόναι διατετιμημένην προῖκα γροσίων πέντε χιλιάδων, συναριθμουμένων αὐτῇ τῶν μετρητῶν ἄσπρων, τῶν τζεβαχερικῶν, τῶν ρουχικῶν καὶ λοιπῶν ἁπάντων πραγμάτων, ὡς μὴ ὑπερβαίνειν τὴν ὅλην προῖκα τὴν ποσότητα (ταύτην). Εἰ δὲ τῆς δευτέρας τάξεως τυγχάνοιεν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔχωσι προικίζειν διατετιμημένως μέχρι δύο χιλιάδων καὶ πεντακοσίων γροσίων. Εἰ δὲ τῆς τρίτης τελοῦσι τάξεως, ἔχουσι προικοδοτεῖν τὰ πάντα χίλια πεντακόσια γρόσια, καὶ μηδένα τῶν ἐκ τῆς τριττῆς τάξεως τολμᾶν ὅλως ὑπερβαίνειν τὸν ἐν ἑκάστῃ διορισθέντα ἀριθμὸν τῆς προικοδοσίας. Τοὺς δὲ κατωτέρω τούτων ὑπάρχοντας καὶ μὴ ἐξαρκοῦντας προικοδοτῆσαι μέχρι τῶν τριῶν πουγγείων, ἔχειν ἄδειαν ἀδιορίστως δι' ὀλιγωτέρας ποσότητος ὑπανδρεύειν τὰς θυγατέρας αὐτῶν, ἐφ' ὅσον ἂν ἐφικνεῖται ἡ ἑκάστου δύναμις . . . Οὔτ' οὖν οἱ προικίζοντες γονεῖς τολμάτωσαν τὸν ἀνωτέρω διορισθέντα ἀριθμὸν ἀθετῆσαι, καί, ἢ φανερῶς, ἢ κρυφίως, ἢ ἐμμέσως, ἢ ἀμέσως, οἱαδήτινι ἄλλῃ μηχανῇ καὶ ὑποσχέσει, ἢ πρὸ τοῦ γάμου, ἢ μετὰ τὸν γάμον, ἐπ' ὀνόματι προικοδοσίας, ἢ δοῦναι, ἢ ὑπόσχεσθαι, ἢ διὰ λόγου, ἢ ἐγγράφως, περισσότερα . . . Ὅς δ' ἄν τις καὶ ὁποῖος, ὑπὸ κενοδοξίας πεφυσημένος τολμήσοι τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀθετῆσαι καὶ παραβῆναι τὸν κοινῶς παρὰ τῆς πολιτείας καὶ ἡμῶν διαταχθέντα ὅρον τοῦτον . . . ὁ τοιοῦτος, ὁποῖός ποτ' ἂν ᾖ, ὡς προδότης τῆς κοινῆς συστάσεως καὶ ὠφελείας, ὡς ἐχθρὸς τῆς πολιτείας, καὶ ἀναιρέτης τῆς καλῆς συμφωνίας, ὡς ὑβριστὴς τοῦ μυστηρίου, καὶ ἑνὶ λόγῳ ὡς κοινὸς λυμεών, ἀφωρισμένος εἴη . . .».

338

1736–1744. Γράμμα πΚ. Νεοφύτου Ϛ′, δι' οὗ ἀνακαλεῖται ἡ περὶ περιορισμοῦ τῶν προικοδοσιῶν διάταξις,

ἐν *70*, Β′, σ. 444–446.

» . . . (τὸ) ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν (γράμμα) . . . ἔμπης οὐκ ἴσχυσεν ἐνεργηθῆναι τὸ παράπαν καὶ διαφυλαχθῆναι, διά τε τὴν φθάσασαν ὁπωσδήπως ὑπερισχύσαι καὶ ἐπικρατῆσαι συνήθειαν τῆς ἐν προικοδοσίαις ὑπερβολῆς . . . τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἀρχοντικοῦ συστήματος μὴ ὁμοφωνοῦντος, μηδὲ συναινοῦντος ἐπὶ τῷ τοιούτῳ διορισμῷ, ἧς ἕνεκα διαφωνίας συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης γίνεσθαι τὰ γαμικὰ συναλλάγματα μετὰ προικοδοσίας, μὴ φυλαττούσης τὸν γεγονότα διορισμόν, . . . οὗ ἕνεκα, δευτέρας σκέψεως ἐκκλησιαστικῆς γενομένης, ἐπειδὴ ὁ προγεγονὼς περὶ τῆς προικὸς ὅρος, καίτοι καλῶς συντελεσθεὶς ὡς πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν ἀφορῶν, . . . ὡς μήτε φυλαχθεὶς ἄχρι τοῦδε, μήτε εὐλογηθεὶς τὸ παράπαν, ἀλλ' οὔτε εἰς τὸ ἑξῆς φυλαχθῆναί τε καὶ ἐνεργηθῆναι οἷός τε ὤν, ὑπάρχῃ ἄκυρος τοῦ λοιποῦ . . . καὶ τὸ προεκδοθὲν περὶ τούτου ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν γράμμα μένῃ κἀκεῖνο ἄκυρον καὶ ἀνενέργητον . . .».

339

1737. Διάταξις πΚ. Νεοφύτου Ϛ′, πρὸς μ. Ἀθηνῶν Ζαχαρίαν, περὶ ὅρου προικοδοσίας,

ἐν *70*, Β′, σ. 446–451 καὶ ἐν *169*, Α′, σ. 139–144.

(Προὶξ α′ τάξεως 1500 γρόσια· αἱ τάξεις β′ καὶ γ′ ὀλιγώτερον).

340

1737. Προικοσύμφωνον 3 Φεβρ., ἐν Παροικίᾳ Πάρου,

ἐν *57*, σ. 166.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«. . . εἰ δὲ καὶ τοὺς ἐτύχει θάνατος χωρὶς κληρονόμους, νὰ ἐπιστρέφουνται τὰ ἄνωθεν ὅλα, πουρκοδοτισμένα εἰς τοὺς πλέον πρόθιμους (= ἐγγυτέρους) ἐδικούς, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου μας . . .».

341

1738. Προικοσύμφωνον 8 Ἀπριλίου, ἐκ Παροικίας Πάρου,
ἐν *57*, σ. 171–172· (ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω).

342

1739. Προικοσύμφωνον 30 Ἰουνίου, ἐν Παροικίᾳ Πάρου,
ἐν *57*, σ. 173–175·
(ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω· ἐν συνεχείᾳ: *«. . λέγοντας, ὄντας κληρονόμους ἔχουν, νὰ εἶναι νόμου ἡλικίας· εἰ δὲ ἀνήλικο καὶ ἀποθάνει, πάλι ὅμοιον τρόπῳ νὰ ἐπιστρέφουνται, ὡς εἴπαμε . . .».*

343

1739–1746. Βεράτιον ὑπὲρ μ. Γρηγορίου τοῦ Νόβι–Παζάρ,
ἐν *76*, σ. 18–24.

344

1740. Ἀχτναμὲς ὑπὲρ Χίου,
μνημ. ἐν *451*, σ. 13 σημ. 1.

345

1740. Πάχτωσις κτήματος ἐν Νάξῳ, ἀνέκδοτος,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 189.
«. . . καὶ γινώντας ἰντράδα, ποῦ ἤθελεν ἐξαποστείλει ὁ Κύριος, εὐγάζωντας τὸ πέμπτο τῆς ἀφεντίας, ἤγουν τῆς βοεβοντίας, νὰ μοιράζου(ν) ἴσια πρὸς ἴσια εἰς τὴν μέση καὶ νὰ πέρνουν πᾶσα θέλημα οἱ παντικατόροι τῶν αὐτῶν οἰκοκοίρηδων, τόσον οἱ σημερνοί, τόσον καὶ οἱ μεταγενέστεροι, εἰς κάθε ἐσοδείαν ποῦ ἤθελε κάμει τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ εἶναι κρατημένοι οἱ παντικατόροι αἰωνίως μὲ ἀγώγια καὶ ἔξοδά τος, νὰ πηγαίνουν τὴν πάρτη τῶν νοικοκυρέων εἰς ἀρχοντικά τους, εἰς τὴν χώραν, καὶ κάθε ἑβδομάδα νὰ τῶν φέρνουν τὸ καλαθιάτικό τους, ὡσὰν καὶ ἀπὸ τοῦ χωραφιοῦ τὸν καρπὸν καὶ ἀπό τι ἄλλο εἶδος ἔχει τὸ πρᾶγμα, νὰ τὸ πηγαίνουσι δίχως ἀντιλογίαν . . . καὶ εἰσὲ καιρὸν ὁποῦ τὰ μέρη ἢ οἱ κληρονόμοι, πῶς δὲν ἔκαναν καλὰ καὶ ἤθελεν γυρέψουν νὰ βγάλουν ἀδίκως καὶ παραλόγως τὸν κατὰ καιροῦ δουλευτὴν καὶ παντικάτορα καὶ τὸ πρᾶγμα ἦτον εἰς ὅλους τους τοὺς καμάτους κυβερνημένον καὶ δουλεμένον, κατὰ τὴν τάξιν τῶν παντοτεινῶν πραγμάτων, νὰ πέρνουν τὸ τετάρτι τους ξεκαθαρίζωντας καὶ λέσι ὁμοφώνως ὁ ἀφέντης Π.Σ., μὲ τὸν Β., τὸν εἰρημένον παντικάτορα, ὅτι . . . καὶ διὰ τὴν τιμὴν τοῦ πραγμάτου, ἀμπελίου καὶ χωραφίου μετὰ πασῶν τῶν δικαιωμάτων του, ἔδοσεν ὁ παντικάτορας . . . ριάλια 32 1/2 τοῦ ἀφέντη Π.Σ.,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ ὁποῖα τὰ ἔλαβεν χειροδοτῶς. "Οθεν καὶ τὰ μέρη βάνουν ἀλληλογίαν, ὅποιος ἤθελε παρεύῃ (;) ἀπὸ τοὺς παρόντας ταιριασμοὺς καὶ καβούλια, νὰ πληρώνῃ τοῦ ἀσκανδάλιστου ριάλια εἴκοσι . . . ὅθεν διὰ νὰ εἶναι ἡ παροῦσα βέβαιη, αἰωνία, δυνατὴ καὶ ἀχάλαστη, βεβαιώνεται . . . Καὶ διὰ τὸ γεμικλίκι τοῦ παντικιοῦ ὑπόσχεται, κάθε ἔτος νὰ δίνουν αἰωνίως τῶν νοικοκύρηδων, παράδες εἴκοσι πέντε καὶ νὰ μὴν χρεωστεῖ ἄλλο περισσότερον γεμικλίκι νὰ δίνουν οἱ παντικατόροι . . .».

346

1741. Ἀπόφ. Ἀντ. Λορεδάν, Γενικοῦ κατὰ θάλασσαν Προβλεπτοῦ . . . Βενετίας, περὶ τῆς ἑλλ. Κοινότητος Πρεβέζης,
ἐν *245*, σ. 524–525.

347

1742. Φιρμάνιον ὑπὲρ τῶν κατοίκων τῆς νήσου Νάξου κατὰ τῶν ὑπερβασιῶν τῶν «βοεβοντάδων»,
ἐν *146*, σ. 85–87.

348

1742. Ἀναφορὰ 26 Μαρτίου προξένου Ἑνετίας ἐν Θεσσαλονίκῃ,
ἐν *244*, σ. 312.
« . . . ὅλοι οἱ δημογέροντες τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος, εἴκοσι τὸν ἀριθμόν».

349

1742. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Α′, περὶ ἀνωτάτου ὁρίου τόκου,
ἐν *169*, Α′, σ. 345–346. (Μὴ συμφωνηθέντος τόκου *«δι' ἱερᾶς πράξεως»*, δὲν δύναται νὰ ζητηθῇ τοιοῦτος. Ἀνώτατος τόκος 10%–11 1/2%).

349α

1742. Φιρμάνιον, καθ' ὃ ἡ περιουσία τῶν ἀποβιούντων μοναχῶν ἀνήκει ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὰς Μονάς,
μνημ. ἐν ἑτέρῳ φιρμανίῳ τοῦ 1764. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 397.

350

1742 (?). Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ. Παϊσίου Β′,
ἐν *70*, Α′, σ. 222–230.
« . . . τὴν διαθήκην . . . διὰ τὴν στέρησιν τῆς ὑπογραφῆς καὶ μαρτύρων . . . ἵνα ἡ μὲν ρηθεῖσα διαθήκη . . . ὡς ἀληθὴς καὶ βεβαία αὐτοῦ βούλησις, καθὼς ὑπὸ τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ πατρός, ἐνόρκως μαρτυροῦντος, καὶ ὑπὸ τοῦ γραφέως μαρτυρεῖται, καὶ ὡς τὸ δίκαιον σώζουσα . . . διὰ τὰς εἰρημένας τοῦ καιροῦ περιπετείας . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

351

1743. Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ. Νεοφύτου Ϛ′,
ἐν *70*, Α′, σ. 230–234.
« . . .Ἐὰν ὁ ἀνὴρ συμφωνήσῃ πρὸς τὴν γυναῖκα, ἵνα, τελευτῶσαν, αὐτὴν κληρονομήσῃ, τὸ σύμφωνον ἄχρηστον ἐστί. Τὸ αὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς γυναικός . . .».

352

1744. Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ. Παϊσίου Β′,
δι' ἧς ἀνατρέπεται ἡ εὐθὺς ἀνωτέρω ἀπόφασις (ὑπ' ἀριθ. 351) καὶ ἐπικυροῦται ἡ ὑπ' ἀριθ. 350 ἀπόφασις (ἄνευ νομικῶν ἐπιχειρημάτων). Ἐν *70*, σ. 235–240.

353

1744. Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, κριτοῦ Θεσσαλονίκης, Πρόχειρον, τὸ λεγόμενον ἡ Ἑξάβιβλος, εἰς κοινὴν γλῶσσαν μεταφρασθεῖσα . . . παρὰ Ἀλεξίου Σπανοῦ . . . Ἐνετίησι . . .».
Πρβλ. *89*. Ἐν Μ. Κύκκου τῆς Κύπρου (13/162) καὶ Ἀκαδημίᾳ Ρουμανίας (8) ὑπάρχουν χφφ. ἀντίγραφα τῆς μεταφράσεως ταύτης.

354

1744. «Ἐγχειρίδιον περὶ τῶν συνοικεσίων» Ἀλεξίου Σπανοῦ, ἐν τῇ ὑπ' ἀριθ. 353 ἐκδόσει, σ. 496–562.
Ἐν χφ. ΕΒΕ 2878, Δωροθέας Σχολῆς 7 καὶ Ζαγορᾶς 35 χφφ. ἀντίγραφα τοῦ Ἐγχειριδίου.
« . . . Περὶ μνηστείας καὶ ἀρραβῶνος. Κεφάλαιον Η′.
. . . Αὕτη δὲ ἡ μνηστεία ἐσυνηθίζετο καὶ ἐγίνετο μετὰ ἱερολογίας καὶ δακτυλιδίου, ἤγουν τῶν ἀρραβώνων, μέχρι καὶ φιλήματος τῶν μνηστήρων πρότερον, καθὼς καὶ ἕως τώρα εἰς πολλοὺς τόπους συνηθίζουν . . . Ὅπου καὶ ἂν γίνεται ἡ μνηστεία ἔτζι, μετὰ ἱερολογίας, ὡς ἀνωτέρω εἴπομεν, πρέπει νὰ φυλάττωνται οἱ ἐξ ἀγχιστείας βαθμοί . . . ἀγκαλὰ καὶ ἀλλαχοῦ λέγουσιν, ὅτι ἡ μνηστεία εἶναι ἐλάττων τοῦ γάμου, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς μνηστείας δὲν στοχάζονται οἱ βαθμοὶ τόσον, καθὼς καὶ ἀπὸ τοῦ τελείου γάμου . . . Ἀνίσως λοιπὸν καὶ ἡ μνηστεία, ἤτοι ὁ ἀρραβὼν γένῃ . . . κατὰ τὴν συνήθειαν ὁποῦ τώρα ἐπικρατεῖ, ψιλὰ σύμφωνα δηλαδὴ καὶ ἀνθρώπων ἀρέσκειαι, ὁ ἀδελφὸς λαμβάνει νομίμως καὶ κανονικῶς τὴν ἀρραβωνιαστικὴν τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ αὐτοῦ.
. . . εἰ δὲ καὶ ἠρραβωνίσατο, ὄχι κατὰ τὴν ὑποτύπωσιν τῆς μνηστείας ὁποῦ εἴπομεν, ἀλλὰ μὲ ψιλὰ σύμφωνα, καθὼς τώρα συνηθίζουν καὶ ἀπέθανεν ἡ ἀρραβωνιαστική του ἐκείνη, καὶ ὕστερον ἐπῆρεν ἄλλην παρθένον νόμιμον γυναῖκα, ἀνεμποδίστως γίνεται ἱερεύς, ὅτι δὲν λογίζεται δίγαμος . . . Προσέτι εἰς τὰς μνηστείας καὶ γάμους ἐμβαίνει τρίτον πρόσωπον εἰς τὸ ἀνδρόγυνον, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουν . . . σύντεκνον, κουμπάρον καὶ νουνὸν . . . Περὶ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ κουμπάρου δὲν εὗρον εἰς κανένα νόμου βιβλίον . . . ὁποῦ νὰ διαλαμβάνῃ τίποτες . . .Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ εἶναι κανὼν ὅσα ἐσιωπήθη ἀπὸ τοῦ νόμου νὰ ἔρχωνται εἰς γάμου κοινωνίαν ἀκωλύτως καὶ καμμία αἰτία συγγενείας δὲν εἶναι ὁποῦ νὰ ἐμποδίζῃ, λαμβάνει ἀκωλύτως ὁ ρηθεὶς κουμπάρος τὴν τοιαύτην κουμπάραν, ὅταν χηρεύσῃ . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

355

1746. Ἰδιωτικὸν προικοσύμφωνον, ἐν Ἄ ν δ ρ ῳ, ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου, ἐν *162*, σ. 35–36. Τὴν προῖκα ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ συνιστοῦν οἱ γονεῖς του, τὴν δὲ ὑπὲρ τῆς κόρης ὁ ἀδελφός της (προφανῶς ἐλλείψει γονέων).

« . . . τοῦ δίνει τὰ σπίτια ὅλα μὲ τὰ περίαυλα καὶ μὲ τὸ περιβόλι, . . . μὲ τοῦτο, νὰ κάθουται εἰς τὸ νοτινὸ ἀνώι καὶ κατώγι (οἱ προικοδόται) καὶ εἰς τὸ θάνατό τος, νὰ εἶναι ἐνδικάν του καὶ νὰ τῶνε ἐδίνῃ ὁ υἱός τος καὶ τήνε μισὴ νιτράδα τοῦ περιβολιοῦ . . . ἀκόμη δίνομέ του καὶ τὸ ρακὶ χάρκωμα μὲ καπάκι καὶ μὲ λουλᾶ, ν' ἀφήνῃ καὶ τὸ πατέρα του νὰ κυβερνᾶται . . . Ἔπειτα ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τάζου ὁ ἀδελφός τις ὁ Μ. τῆς ἀδελφῆς του τῆς Α. τὸ μοιράδι της ὅπου ἔχου νὰ μοιράσουν μὲ τὴν ἀδελφή τος τὴν Ἐ. . . . μὲ τοῦτο νὰ τήνε κάνομε προτιμητέα, ὡσὰν πρώτη . . . ἀκόμη δίνομε . . . καὶ ἀπὸ τὴ μασαρία τοῦ σπιτιοῦ τὴ πάρτη της. Ἂν ἴσως καὶ συνέβη θάνατος, ὅπου ὁ Θεὸς νὰ μὴ τὸ δόσῃ, νὰ πέρνῃ ὁ γα(μ)πρὸς τὸ κρεβατοστρῶσι καὶ ἡ νύφη τὴ πρὸ γάμου δωρεά, γρόσια 60 . . .».

356

1746. Προικοσύμφωνον ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *44ᵃ*, σ. 140–141.

« . . . Δίνουσιν δὲ καὶ παραδίδουν πρὸς αὐτὴν . . . διὰ προῖκαν καὶ μερίδιον πατρικὰ καὶ μητρικά, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ χωρίου, ἀσημιοῦ, χρυσαφιοῦ, ρούχων καὶ ἑτέρων ἄλλων ὑφασμάτων. Ἐν πρώτοις σπίτια . . . καὶ τὸ προικίον αὐτῆς μὲ προικολαβὴν νὰ τὸ δώσῃ . . . Καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον νὰ τὰ ἔχῃ εἰς τὸ ζάπτιν της . . . καὶ τὴν κάμνουν ἐξέπροικην, νὰ μὴν ἔχῃ πλέον νὰ κάμῃ εἰς τὰ λοιπά, μήτε σὲ καλόν, μήτε εἰς χρέος, πλὴν νὰ λάβῃ τὰ ροῦχα της μὲ προικολαβήν, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ χωρίου . . . Δίνει καὶ ὁ γαμπρὸς τῆς νύμφης ἐμπασίδιον καὶ τέλειον χάρισμαν . . . ἀκόμη νὰ τῆς δώκῃ καὶ ἀσλάνια 100 . . .».

357

1747. Βεράτιον ὑπὲρ π. Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ί α ς Μ α τ θ α ί ο υ,
ἐν *459*, I, σ. 39.

358

1747. Ἀναφορὰ 16 Νοεμβρ. προξένου Ἑνετίας ἐν Θ ε σ σ α λ ο ν ί κ ῃ,
ἐν *244*, σ. 336–337.

« . . . ἐδῶ ἀκούονται ψιθυρισμοὶ καὶ ἀπειλαί, τόσον ἐκ μέρους τῶν ἑλλήνων ὅσον καὶ παρὰ τῶν τούρκων, ἐναντίον δύο ἐκ τῶν δραγομάνων μας . . . οἱ ὁποῖοι, παρουσιάζοντες ὡς ὑπηρέτας των δύο-τρεῖς κτηματίας, τοὺς ἀπαλλάσσουν ἀπὸ τοὺς φόρους τῶν τούρκων . . . Θὰ ἦτο ὑποφερτόν, ἂν περιωρίζοντο νὰ τοὺς ἀπαλλάξουν μόνον ἀπὸ τοὺς τουρκικοὺς φόρους, ἀλλ' οὗτοι ἀρνοῦνται νὰ συνεισφέρουν εἰς τὴν ἀτυχῆ αὐτὴν ἑλληνικὴν κοινότητα καὶ νὰ ἐλαφρύνουν τοιουτοτρόπως τὰ φορολογικὰ αὐτῆς βάρη· . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

359

1748. Διατάξεις καθηκόντων νοταρίων Κ ε ρ κ ύ ρ α ς - Π α ξ ῶ ν,
ἐν *295*, σ. 309–311.
« . . . β′) . . . οὐδὲ νὰ γράφῃ ποτὲ καμμιᾶς λογῆς ἄτοπον συνφωνία ἀναμεταξὺ εἰς ἄνδρες καὶ γυναῖκες . . . ὁποῦ νὰ δίδῃ ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν χώρισιν . . .
. . . ζ′) . . . ἐνθυμούμενος, ὅτι τὰ χρέη ἐκ στόματος μόνον ὁμολογούμενα, χωρὶς γράμμα, οἱ νόμοι δὲν τὰ συχωροῦν εἰς κανένα τρόπον . . .».

360

1748. Συνοδικὴ ἀπόφασις πΚ. Κ υ ρ ί λ λ ο υ Ε′,
ἐν *70*, Α′, σ. 245–251.
(Ἡ μανία, ἵνα χρησιμοποιηθῇ ὡς λόγος διαζυγίου, δέον νὰ εἶναι ἀφόρητος, συνεχὴς καὶ ἐπικίνδυνος εἰς τὸ περιβάλλον. Τούτων μὴ ὑφισταμένων, κακῶς ἐδόθη τὸ διαζύγιον λόγῳ μανίας τῆς γυναικός. Τοῦ διαζυγίου μὴ δυναμένου πλέον ἀνακληθῆναι, δέον ὁ ἀνὴρ νὰ ὑποχρεωθῇ εἰς ἀπόδοσιν ὁλοκλήρου τῆς προικός, τῆς προγαμιαίας δωρεᾶς, καὶ τοῦ προστίμου, ἀνερχομένου εἰς ἴσον ποσὸν πρὸς τὴν προγ. δωρεάν, νὰ πληρώνῃ δὲ καὶ διατροφὴν διὰ τὰ τέκνα, παραμένοντα παρὰ τῇ μητρί των).

361

1750. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ὑπὲρ Ἀ ν α τ. Σ π ο ρ ά δ ω ν,
μνημ. ἐν *451*, σ. 34 καὶ 89. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 123.

362

1750. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ὑπὲρ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *451*, σ. 173–176.

363

1752. Συμφωνία προεστώτων Σ ύ ρ ο υ, ἀπὸ 7 Ἰαν.
ἐν *110*, σ. 49.
«Ἐπειδὴ καὶ μερικὲς φορὲς ἔρχονται οἱ βοεβοντάδες νὰ γυρέβγουν τὰ ἐδικάν τους καὶ νὰ πέρνουν περισσότερον ἀπὸ τὸ δγιατεταγμένον, δγι' αὐτὸ ὅλοι οἱ Προεστοὶ καὶ Ἐπίτροποι συμφωνοῦ διὰ καλὴ κυβέρνησι καὶ ἑνώνονται νὰ εἶναι ὅλοι συμφωνιασμένοι καὶ ὁμονοιασμένοι νὰ φαίνονται ἔμπροσθεν εἰς τὸ βοηβόντα νὰ λένε τὰ δικαιώματα τοῦ Κοινοῦ καὶ ἂν ὁ βοηβόντας γυρέψῃ περισσότερο ἀπὸ δγιατεταγμένο, νὰ μὴν τοῦ δίνου περισσότερο ἀπὸ τὰ πέντε πουγγιὰ καὶ ἃ(ν) δὲ στερκτῇ, νὰ ἔχουν ὅλοι οἱ ὑποκάτωθι ὑπογραμμένοι νὰ συντρέχουν στοὺς ἀφεντάδες μας νὰ λένε τὰ δικαιώματα τῶ φτωχῶ ραγιάδο, μὲ κάθε ζῆλω. . .».

364

1753. Φιρμάνιον 10 Ἰουλίου τῶν κατοίκων τῆς νήσου Ν ά ξ ο υ, κατὰ τῶν ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων τῶν «βοεβοντάδων»,
ἐν *146*, σ. 87–90.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

365

1753. Διαταγὴ σ. Μαχμούτ Α′, πρὸς τὸν καδῆν τῆς Χίου,
κατόπιν ἀναφορᾶς τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Κρήνη τῆς Χίου, ὅπως ὁ φόρος νυμφῶν, καταβαλλόμενος ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ κατὰ τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου, διὰ τοὺς ραγιάδες, μὴ ὑπερβαίνῃ τὰ 30 ἄσπρα διὰ τὰς παρθένους καὶ 15 ἄσπρα διὰ τὰς χήρας, ἐν *240*, σ. 198.

366

1753. «Σύνοψις νέα Βιβλίου Νομικοῦ καὶ περὶ ἐξομολογήσεως, ὁμοῦ περιέχει τὸ φῶς τῆς ζωῆς, τὰ ἀναγκαῖα κάθε τάξεως χριστιανῶν, ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν . . . Ἐνετίῃσιν . . .».
εὕρηται καὶ ἐν χφ. ΕΒΕ 1470 γραφὲν ἐν Ζακύνθῳ τὸ 1808. Πρβλ. *462*, σ. 95 καὶ *68*, σ.16.
(σ. 38). *«Ὁ ρβ′ αὐτῆς* (τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου). *Τὰ ἀνδρόγυνα ὁποῦ χωρίζουνται ἀπὸ λόγου τους, ἂν δὲν ἀγαπηθοῦν πάλιν, νὰ εἰρηνεύσωσι, νὰ μὴν ἔχωσιν ἄδειαν νὰ μεταπανδρευθῶσιν μὲ ἄλλους, μόνον ἂν θέλωσι γάμον, νὰ βιάζωνται νὰ ἀγαπηθῶσιν, ἀλλέως νὰ μένωσιν ἔτζι».*
(σ. 50-56). *Κανόνες κοινοὶ εἰς λαϊκοὺς καὶ κληρικούς.*
. . . Ὁ να′ αὐτῆς (τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου). *«Παρόμοια δὲ* (κληρικὸς μὲν καθαιρείσθω, λαϊκὸς δὲ ἀφοριζέσθω) *καὶ ὅποιος ξεδωθῇ εἰς μάχαραις καὶ μίμους καὶ πεχλιβάνηδες καὶ θέατρα παιγνιδίων καὶ εἰς παλαίσματα θηρίων καὶ εἰς κωμωδίας, ἤγουν ἐὰν καὶ τὰ κάμῃ αὐτὸς καὶ παρακούσῃ.*
Ὁ ν′ αὐτῆς.—«"Οποιος παίξῃ κύβους, δηλαδὴ ἀζάρια (καὶ χαρτία τοῦ παιχνιδίου, τὰ χειρότερα τῶν κύβων, καὶ ντάμα καὶ σατράντζι καὶ ταυλὶ καὶ χήνα, καὶ λῶτον καὶ τὰ χειρότερα τούτων) . . .».
Ὁ ξα′ καὶ ὁ ξβ′ αὐτῆς.«Οἱ μαντευσάμενοι κληρικοὶ καθαιρείσθωσαν, λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν. Ἀλλὰ καὶ τὰ λεγόμενα κάλανδρα καὶ τὰ βῶτα, ἤγουν ταξίματα γυναικώδη εἰς Θεόν. Καὶ τὰ Βρουμάλια, δηλαδὴ τὰ χειμερινὰ ἑορτάσματα τὰ γραιώδη. Καὶ οἱ κλῆροι καὶ ἡ πανήγυρις τὴν Πρωτομαγιάν, μακρὰν ἀπὸ τὴν χριστιανωσύνην. Ἀκόμη καὶ οἱ λεβέντικοι χοροὶ τῶν γυναικῶν. Καὶ ἡ προσωπίδες ἡ κωμικαῖς καὶ σατυρικαῖς καὶ τὸ κράξιμον τοῦ Διονύσου ἐπάνω εἰς τοὺς ληνοὺς καὶ τὸ γέλλειον τῶν πλιθαρίων εἰς τὸ πρωτορρίξιμον τοῦ κρασίου· καὶ τὰ ἐπίλοιπα καὶ τὰ γυναικοφόρια. (διότι τὰ μαντολογήματα, ἐξορκίσματα καὶ γητεύματα ἐξωστρακίζουσιν ὁλότελα καὶ καθαίρουσιν, ἂν καὶ μίαν φορὰν δώσῃ κανένας, ἢ πάρῃ μαντείαις). Ἔτι δὲ καὶ τὰ ὀγούρια καὶ ὅποιος σταθῇ εἰς τὰ τέτοια, κληρικὸς μὲν κλπ.».
Ὁ ξε′ αὐτῆς. «"Οποιοι ἀνάψουν φωτίαν ταῖς ἀρχημηνιαῖς ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ πηδοῦν ἀπὸ πάνω τους, κληρικὸς μέν . . .».
Ὁ οθ′ αὐτῆς. «"Οσοι μαγειρεύσουσι σιμιγδάλι τῶν Χριστουγεννῶν καὶ τὰ φάγουσι διὰ λεχωνικὸν τῆς Παναγίας, ἀπὸ τῆς νῦν λέγει . . .».
Ὁ κζ′ τῆς ἐν Λαοδικείᾳ. . . «Κληρικοὶ ἢ λαϊκοὶ νὰ μὴ κάμνουσι συμπόσια μὲ ρεφενέδες. . .».
(σ. 218–220). *Περὶ κληρονομίας.*
«Μετὰ τὸν τῆς διαθήκης φαλκίδιον, ἐν ᾧ οὐ δύναται παρανόμως ἀπόκληρον ποιεῖν, ἀλλὰ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας καὶ ἀκουσίως δώσῃ τοῖς τέκνοις καὶ ζῶν ἀναγκάζεται τηρεῖν· εἰ δὲ πλείους τῶν δύο οἱ παῖδες, καὶ πλέον· τὸ ἥμισυ γάρ. Μετὰ ταύτην οὖν τὴν τομήν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν ἀδιάθετον φανέντα, κληρονομοῦσι δέκα τινὲς συγγενεῖς : καὶ πρῶτον, εἰ μὲν ἔχει τέκνα, εἴτε ἄρρενα, εἴτε θήλεα. Εἰ δέ τις τεθνηκώς, τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀντὶ τοῦ πατρὸς μερίδιον ἕν, σὺν τοῖς θείοις αὐτῶν καὶ τέλος οὗτοι. Ἢ οἱ ἔγγονοι κληρονομοῦσιν, αὐτεξούσιοι καὶ ὑπεξούσιοι. Εἰ δὲ μὴ τέκνα ὦσιν, οἱ γονεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἀμφιθαλεῖς, οἷς καὶ τὰ τέκνα προτετελευτηκότος τινός, ὡς ἐν παισί, τὰ τοῦ θανόντος. Εἰ δὲ μὴ ὦσι καὶ γεννήτορες, πάππος καὶ μάμμη σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔτι καὶ τέλος. Εἰ δὲ μὴ ὦσιν ἀδελφοὶ γνήσιοι καὶ ἀνεψιοὶ ἀμφιθαλεῖς, καὶ οἱ ἑτεροθαλεῖς γονεῦσιν ἅμα (ὡς νόμιμοι) κληρονομοῦσι. Καὶ οἱ φυσικοί. Οὐ μὴν οἱ ἐκ παλακῶν (νόθοι, σκότιοι ὄντες, οὐ φυσικοὶ ἢ γνωστοὶ ἔσωθεν) παρόντων φυσικῶν. Εἰ δὲ μηδεὶς τούτων τῶν δέκα ἀρρένων καὶ θηλέων, οἱ ἐξάδελφοι, ἢ μηδὲ τούτων, οἱ δισεξάδελφοι, ἢ καὶ μετὰ τούτους οἱ τρίτοι (ἐξάδελφοι). Εἰ δὲ μηδεὶς τούτων, οἱ σύζυγοι κληρονομοῦσιν. Εἰ δὲ τεθνηκὼς εἴη καὶ οὗτος, οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ μόνον· τὸ δὲ λοιπὸν ἡ δεσποτεία τῆς ἐξουσίας, εἴτ' οὖν τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰ δὲ τέκνον ἔχουσι καὶ κατὰ πόδας ἀποθάνῃ, τριμέρεια γίνεται. (Ἔνθα δὲ πλούσιος ὁ ἀνὴρ καὶ ἡ γυνὴ πτωχή, μετὰ τὸ χρέος, σὺν τοῖς τέκνοις μερίζεται, τοῦ ζῆσαι, τηροῦσα τὸ ἐξ αὐτῆς). Ὁ δὲ νόθος, σκότιος υἱοθετηθείς, εἰ ἄγαμος, μονοπροσώπως κληρονομεῖ καὶ κληρονομεῖται.

Κατὰ δεσποτείαν κληρονομία λέγεται ἡ τελεία, ὡς ἡ ἄνωθεν, εἰ μὴ ἴδια καὶ ἑξῆς. Κατὰ χρῆσιν δὲ ἡ ἐν ὅσῳ ζῇ, ὡς ἡ ἄνωθεν μήτηρ, ἡ οὔτε πλουσία οὖσα λαμβάνει καὶ εἰ ξένα ἑαυτῆς τέκνα ἔχουσα ἴδια ἀεί. Δεσποτεία ἔτι καὶ τὸ Κοινὸν τῆς βασιλείας.

Ἄνηβος παῖς ὁ πρὸ δεκατεσσάρων ἐτῶν, ἀνήλικος ὅλως· ὁ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀφῆλιξ, ἔφηβος· ὁ δὲ μετὰ εἰκοσιπέντε ἐφῆλιξ ὑπ' οὐδένα, τέλειος ὤν. Καὶ τότε ἀποκαθίσταται ὁ κλῆρος τέλειος, τῷ λύοντι κουρατωρίαν, ἕως τριακοστοῦ ἀποκαταστάσεως. Εἰ γὰρ αὐτὸς πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν καταναλώσει, ὁ δοὺς αὐτῷ κουράτωρ ὀφείλει ἀποδοῦναι. Καὶ τῷ μὲν ἀνήβῳ ὑπεξουσίῳ ἐπίτροπος. Τῷ δὲ ἀφήλικι, ἀνηλίκῳ πως, ἐφήβῳ δέ, κουράτωρ δίδοται, ὃς καὶ αὐτεξούσιος ἠδύνατο γενέσθαι, βουλήσει πατρὸς καὶ κληρονόμος μένει ἐξάπαντος. Ἀκουσίως δὲ οὐκ ἔτι, ἀλλὰ φαλκίδιον αἴρει μετὰ θάνατον γονέως ἐνδιαθέτου δηλονότι· ἐφῆλιξ δὲ καὶ μὴ θέλοντος τοῦ πατρὸς αὐτεξουσιάζει καὶ γῆμαι δύναται καὶ κληρονομεῖ, εἰ μὴ ἀσθενὴς ἦν ὁ πατὴρ καὶ ἐδεῖτο τούτου ὑπεξουσίου. Ἀζύγου δὲ οὐκ ἔχει ἰσχὺν ἡ ἀσθένεια δεῖσθαι. Τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ θηλεῶν. Εἰ δὲ ὁ σύζυγος μὴ ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, συγκληρονομεῖ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ ὑποβόλου μέρος, ἃ τέλει τέκνοις ἑτέροις, εἰ προγονικά, μὴ ἰδιόκτητα παιδί. Εἰ δὲ ἔλθῃ εἰς γάμον, οὐκέτι κληρονομεῖ· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸ τοῦ πενθίμου ἡ γυνὴ ἀτιμάζεται παρὰ τοῦ νόμου καὶ ἀποβάλλει τῆς προικὸς τὸ ἥμισυ καὶ εἴ τι λεγάτον ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀνδρός, ἤτοι δῶρον διαθήκης θανάτου· ὅτι ἡτοίμασε τέκνα γάμῳ, φησί· μή τι γε προγαμιαίαν λαβεῖν ὑπόβολον· εἰ δὲ μετὰ πένθιμον ἔτος (ὃ γέγονε, διὰ τὴν γονὴν τοῦ θανόντος, ὥστε μὴ μεμίχθαι ἑτέροις) τὰ μὲν λεγάτα καταλείπει παισὶν ἢ κληρονόμοις γε, τὸ δὲ ὑπόβολον, εἴτ' οὖν προγαμιαίαν δωρεάν, τῇ θυγατρὶ οὔσῃ, ἀλλ' οὐκ εὐθύς, χρῆται δὲ ἕως θανάτου αὐτῆς. Καὶ τότε ὀφείλει αὐτὴν ἀναγκαίως, τὴν δὲ προῖκα αὐτῆς λαμβάνει ὅλην. Εἰ δὲ δωρεὰν ἐπεποίηκεν ὑποβόλου πρὸ τοῦ δευτέρου γάμου, ἐπαναλαμβάνεται ἐν καιρῷ τῆς παραδόσεως, ἢ τοῖς θηλέοις ζήσασιν, ἢ τοῖς κληρονόμοις αὐτῶν, εἰ μὴ κληρονόμος ἡ μήτηρ μόνη καὶ εἰ μὴ σύμφωνον προϋπῆρχεν ἀπαιδίας τῷ ἀνδρί, ἐὰν ἀτέκνων προαποθάνῃ, θᾶτερος κληρονομεῖσθαι ὑπὸ θατέρου. Εἰ δὲ μετὰ τέκνων, τὸ ἥμισυ ἀλλήλων κληρονομεῖν· τότε γὰρ συμπεραίνει ἀπὸ τοῦ λεγάτου τοῦ θήλεος τὸ ἀνῆκον ἥμισυ, ὃ καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄλλοις προδωρηθέν, οὐκ ἐπαναλαμβάνεται. Εἰ δὲ τεθνηκεῖα καὶ ἡ μήτηρ τύχῃ, οἱ κληρονόμοι αὐτῆς οὐκ ἔχουσι χρῆσθαι τῷ ὑποβόλῳ, λαμβάνουσι δὲ τὸ ἀπὸ συμφώνου.
Ἀδιάθετον δὲ γονέα καὶ εἰς σύμφωνον ἀρκεῖν τὴν προῖκα ἦν, κληρονομεῖ ἡ θυγάτηρ καταβαλοῦσα προῖκα καὶ πρὸ γάμου δῶρα ἀνδρός, εἰς ἀγάπην δηλαδὴ αὐτοῦ παρὰ τὰ ἔθει δάνεια· ὅθεν καὶ εἰ δάνεια, ξένα· ἃ Λέων βούλεται καὶ εἴτῳ προικὸς εἰς ἴδια.
(σ. 220) *Περὶ προικός.*
Ἡ προὶξ ἢ διατετιμημένη εἰς χρυσίον παραδίδοται καὶ οὕτως σώα ἐπαναλαμβάνεται, ἢ ἀδιατίμητος καὶ οὕτως ἡ μὲν αὔξησις καὶ μείωσις τὴν γυναῖκα βλέπει (ἡ τοῦ χρυσίου δηλαδή, ὅτε εἰς ἐμπορίαν δίδοται). Τὰ δὲ λοιπά, ὅσα εὑρεθῶσι μείναντα ὑπὸ τῆς χρήσεως, ὡς καὶ τοῦ ἀνδρὸς χαλκοῦ καὶ ἐσθήτων. Τῶν δὲ ζώων, ὁ μὲν καρπὸς τῷ φυλάττοντι καὶ δαπανῶντι ἀνδρὶ μένει, τὰ δὲ κεφάλαια σῶα ἀποδίδονται, ὡς παραδέδοται ἐπὶ γάμου· καὶ τὰ ἀκίνητα, ἀγρὸς καὶ δένδρα. οὐχ οἱ καρποί, ὅτι τοῦ γεωργοῦντος. Πλὴν τῶν τέκνων τῶν δούλων, ὅτι ἄμισθα ζῶα. Ἡ δὲ δαπάνη ἐν γάμοις τοῦ ἀνδρὸς οὐκ ὀφείλεται, οἶμαι, ὡς καὶ τὰ πρὸ θανάτου αὐτῆς ἰατρικά. Οἱ κληρονόμοι γὰρ ὀφείλουσιν. Αἱ δὲ ταύτης δωρεαὶ ἐπὶ γάμου, ταύτης ἐμπορία. Ἡ δὲ προὶξ ἐντὸς διετίας μὴ δοθεῖσα, σὺν τόκῳ φησὶν ὀφείλεται, δηλαδὴ τοῖς καρποῖς αὐτῆς, ἀγροῦ, δηλονότι, ἀμπέλου, δένδρων καὶ ἑξῆς. Εἰ δὲ τὸ β' ἔτος, οὐ δοκεῖ, ὡς ἔοικε».
(σ. 171–180 *περὶ βαθμῶν συγγενείας*, σ. 202 *περὶ ἀφορισμοῦ*).

367

1753. Ἀναφορὰ 15 Ὀκτ. προξένου Ἐνετίας ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν *244*, σ. 362–364.

«... πρὸ δύο μηνῶν ὁ μητροπολίτης παρήγγειλε καὶ ἀνέγνωσαν εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας μίαν διαταγήν του, ἀπαγορεύουσαν ἐν τῷ μέλλοντι εἰς τοὺς ἕλληνας καὶ τὰς οἰκογενείας των νὰ φέρουν γοῦνες ἀπὸ λευκοϊκτίδα, ζώνας κεντητάς, πολύτιμα μεταξωτὰ ἐνδύματα καὶ ἄλλα εἴδη στολισμοῦ καὶ ἐπιβάλλουσαν εἰς τοὺς παραβάτας τὴν ποινὴν τοῦ ἀποκλεισμοῦ ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας, ἀπὸ τὸν ἀσπασμὸν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀπὸ τὸ ἀντίδωρον. Ἀπηγόρευσε δὲ εἰς τοὺς παραβάτας καὶ τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἐν γένει τοὺς ἔθετεν εἰς κατάστασιν ἀφορισμοῦ ...».

368

1754. Ἐπιστολὴ ἀπὸ 29 Ἀπριλίου τοῦ καπουκεχαγιᾶ τῆς Σύρου Γ. Πρίντεζη, πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους, προεστοὺς καὶ «ἐπίλοιπα ἀδέλφια», ἐν *328*, σ. 25–26.

«... ὁ ἀγᾶς μας μὲ ἤκραξε καὶ μοῦ εἶπε ... ἂν νοί ραγιάδες του ἔχουνε νιντερέσσο οἱ γεπίτροποι καὶ προγιστοὶ νὰ τοὺς σιάζου, χωρὶς νὰ πηγαίνου εἰσὲ καδῆδες νὰ τοὺς παίρνου ρεζίματα καὶ τζερεμέδες ...».

369

1754. Ἔγγραφον ἀπὸ 28 Φεβρ. τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Στεφ. Δημάκη, πρὸς τοὺς *«ἄρχοντας καὶ προεστοὺς»* τῆς νήσου Μυκόνου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ φάκ. Μυκόνου 140.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . διὰ τοῦ παρόντος σᾶς φανερώνομεν, ὅτι . . . μᾶς ἐφανέρωσεν ὅτι δ' Αλῆ ἀγᾶς, πρώην βοϊβόδας, ἐχάλασεν τὴν διαθήκην τῆς Καλομοίρας τοῦ Κύζη καὶ ἐπῆρε τὸ κλεῖσμα εἰς τὴν Καρδαμύλα καὶ τὸ ἔδοσε τῆς θυγατρὸς τοῦ Δημήτρη Κύζη καὶ ἐπειδὴ εἶναι παράνομον νὰ χαλνοῦνται αἱ διαθῆκαι καὶ περὶ πλέον οἱ βοϊβοδάδαις δὲν ἔχουν ἐξουσίαν νὰ κάμουν τέτοιαις ἀποφάσεις, λοιπὸν λαμβάνωντας τὸ παρόν μας, ἡ διαθήκη τῆς Καλομοίρας νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος της καὶ τὸ γράμμα ὁποῦ ἔδοσε περὶ τούτου ὁ βοϊβόδας . . . εὐθὺς νὰ τὸ πάρετε καὶ νὰ τὸ ξεσκίσετε. Ἂς ἔχομεν λοιπὸν τὴν περὶ τούτου ἀπόκρισιν . . . (ὑστερόγραφον) καὶ τοῦ χωρίου τὸ κλειδί, εὐθὺς νὰ τὸ πάρετε καὶ νὰ τὸ δόσετε καὶ αὐτὸ κατὰ τὴν διαθήκη ».

370

1754. Βεράτιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ὑπὲρ πΚ. Κυρίλλου Ε′,
ἐν *76*, σ. 76–86. Ἐπίσης ἐν χφ. 66 (σ. 218–222) Βιβλιοθήκης Βουλῆς.

« . . . Οἱ ἀρχιερεῖς διὰ τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια τῶν μητροπόλεών τους, χωρὶς βασιλικὸν ὁρισμόν, νὰ μὴ ζημιώνωνται ἀπὸ τοὺς δυνάστας . . . ἀλλὰ νὰ τὰ ὁρίζωσι, κατὰ τὰς παλαιὰς συνθήκας, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν . . . (ὁ πατριάρχης) νὰ μὴ ἐνοχλῆται ἐπ' ὀνόματι ἐξόδων πόρτας καὶ ἀβαγετίων, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ μόνον τὰ συνήθη τῶν καλεμιῶν, καὶ νὰ μὴν ἀπαιτῆται ἀπὸ λόγου του περισσότερόν τι τῆς παλαιᾶς συνηθείας· οὔτε νὰ ἐνοχλῆται ἀπό τινα εἰς τὴν διοίκησίν του καὶ νὰ ἐπηρεάζεται, ἐναντίον τῶν συνθηκῶν τοῦ μπερατίου.

Τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια, ὁποῦ παλαιόθεν ἐξουσιάζουν, χωρὶς ὁρισμὸν νὰ μὴν τὰ πέρνῃ τινὰς ἀπὸ τὰς χεῖράς τους, οὔτε νὰ πειράζωνται εἰς τὰ μερεμέτια, ὁποῦ ἀκολουθοῦν εἰς αὐτά, κατὰ τὴν παλαιάν τους θέσιν, μὲ ἄδειαν τῆς κρίσεως.

Εἰς τὰ κατὰ τοὺς νόμους τους συνοικέσια καὶ τὰ διαζύγια νὰ μὴν ἀνακατώνεται ἄλλος τινάς, παρὰ ὁ πατριάρχης, καὶ ὅσοι διορισθοῦν παρ' αὐτοῦ ἐπίτροποι μὲ βασιλικὸν ὁρισμὸν καὶ γράμμα του.

Ὅτι ἀφήσουν μὲ διαθήκην τους, κατὰ τοὺς νόμους τους οἱ ἐπίσκοποι, ἱερεῖς, μοναχοί, καὶ καλογραῖαι εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ εἰς τὸν πατριάρχην, νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς νόμους τους νὰ κρίνωνται μὲ ρωμαίους μάρτυρας.

Ὅταν ἀκολουθήσουν σφάλματα, ἀποβλέποντα εἰς τὴν θρησκείαν τους, ἀπὸ τοὺς ὑποκειμένους τῷ πατριάρχῃ ἀρχιερεῖς, ἐπισκόπους, ἡγουμένους, ἱερεῖς, καλογραίας καὶ ἄλλους μοναχοὺς καὶ παιδευθοῦν κατὰ τοὺς νόμους τους, νὰ μὴν ἀνακατώνεται τινάς.

Οἱ ἱερεῖς καὶ ἐπίτροποί του, ὁποῦ στεφανώσουν χωρὶς τὴν εἴδησιν τοῦ πατριάρχου, νὰ παιδεύωνται μὲ τὴν κρίσιν. Αἱ ὑποθέσεις του, ὁποῦ ἀποβλέπουν εἰς τὴν κρίσιν, νὰ θεωροῦνται εἰς τὸ βασιλικὸν διβάνι.

Εἰς τὰς ἀλλαγὰς τῶν ἱερέων, νὰ μὴν ἀνακατώνεται τινὰς ἀπὸ τοὺς ἔξω . . . Τὸ κατ' ἔτος ἀπὸ τοὺς χριστιανοὺς διδόμενον μιρί, καὶ τὰ συνήθη δοσίματα ζητειῶν, πανηγύρεων, συνοικεσίων, μοναστηρίων καὶ ἄλλα εἰσοδήματα τοῦ πατριάρχου, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν συνήθειαν καὶ τὴν περίληψιν τοῦ μπερατίου του ἀδιστάκτως νὰ τὰ πληρώνουν . . .

Ἀπὸ δεκαπέντε ἀνθρώπους του, ὁποῦ μεταχειρίζεται ὁ πατριάρχης εἰς δούλευσιν καππικεχαγιαλικίου, νὰ μὴ ζητῆται χαράτζι, ἀβαρίζι, ἢ ἄλλο τι δόσιμον. Καθ' ὃν τρόπον ἐξουσίαζον οἱ πρὸ αὐτοῦ τοὺς κήπους, τὰ τζιφλίκια, καὶ τζαγίρια τῶν ἐκκλησιῶν, καὶ τὰς πανηγύρεις, μοναστήρια, ἁγιάσματα, μύλους, ὀσπήτια, ἐργαστήρια καὶ ἄλλα πράγματα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζῶα ἀφιερωμένα εἰς τὰς ἐκκλησίας, οὕτω καὶ ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης Κύριλλος νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ.

Ἀνίσως τινάς, πέρνωντας ἄρζι ἀπὸ πασάδες ἢ καδήδες, διὰ ἐξωσμὸν καὶ ἐξορίαν, ἢ διὰ κακὸν τινὸς τῶν ὑποκειμένων τῷ πατριάρχῃ ἀρχιερέων καὶ ἡγουμένων, ἔλθῃ καὶ προσκλαυθῇ, ὅσον νὰ μὴ φανερωθῇ ἡ ἀλήθεια, τὸ τοιοῦτον ἄρζι νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος, καὶ ἀνίσως οἱῳδήποτε τρόπῳ μὲ πρώτιστον, ἢ κατοπινὸν ἔτος, δι' αὐτὸ τοῦτο δοθῇ ὁρισμός, νὰ εἶναι ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος καὶ νὰ μὴν ἐνεργῆται εἰς τὸν τόπον.

Ἐκεῖνο ὁποῦ τινὲς τῶν χριστιανῶν διορίσουν ἐπὶ ζωῆς τους μὲ διαθήκην διὰ τὸν πατριάρχην, μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, μετὰ τὸν θάνατον τους, νὰ πέρνεται μὲ τὴν κρίσιν ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τους, καὶ πρὸς τούτοις ὡς παρρησίας καὶ προθέσεις τόσον ἀνδρῶν, ὅσον καὶ γυναικῶν, νὰ πληρώνεται τὸ κατ' ἔτος διδόμενον μιρὶ ἀπό τε τοὺς μητροπολίτας, ὁποῦ εὑρίσκονται εἰς τὴν . . . ἐπικράτειαν καὶ ὑπόκεινται εἰς τὸν πατριάρχην καὶ ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, ἱερεῖς καὶ λαϊκούς. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ζαράρι κασαμπιγιέ, καὶ ἡ ζητεία καὶ ἐλεημοσύνη, καὶ τὰ ἄσπρα ὁποῦ συνηθίζονται νὰ δίδωνται διὰ τὰ ἁγιάσματα, πανηγύρεις, πρῶτα, δεύτερα καὶ τρίτα συνοικέσια, καὶ ἀκολούθως ἀπὸ κάθε ἱερέως πρὸς ἓν φλωρίον διὰ τὸν πατριάρχην καὶ ἀπὸ ἄλλα τόσα διὰ τὸν μητροπολίτην ἢ ἡγούμενον . . . Κάμνωντας συνοικέσια, καὶ διαζύγια, ἢ εἰρηνοποιῶντας καὶ συμβιβάζωντας μὲ τὴν θέλησίν τους δύο μεταξύ τους διαφερομένους χριστιανούς, ὁ πατριάρχης καὶ οἱ παρ' αὐτοῦ μὲ μπεράτι ἀποκατασταθέντες ἀρχιερεῖς καὶ ἐπίσκοποι, καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν τους, χρείας καλούσης, βάλλοντές τους εἰς ὅρκον, καὶ ἀφορίζοντές τους εἰς τὰς ἐκκλησίας τους, νὰ μὴ πειράζωνται καὶ ζημιώνωνται, ἐναντίον τῆς παλαιᾶς συνηθείας. Καὶ χωρὶς εἴδησιν καὶ ἄδειαν τοῦ πατριάρχου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐπιτρόπων τους, οἱ ὑποκείμενοι αὐτοῖς ἱερεῖς νὰ μὴ συνάπτωσιν εἰς γάμους μὴ συγκεχωρημένους. Καὶ μίαν φορὰν ὁποῦ τετραγαμίαι, τὰ διαζύγια καὶ τὸ ἐν ταὐτῷ δυσὶ γυναιξὶ συζεύγνυσθαι εἶναι ἀπὸ τοὺς νόμους τους ἐμποδισμένα, νὰ μή τους δίδεται εἰς αὐτὰ ἄδεια, καὶ οἱ μὴ πειθόμενοι νὰ παιδεύωνται.

Ὅταν περιλαμβάνῃ ὁ πατριάρχης καὶ οἱ ἀρχιερεῖς διὰ τὸ μιρὶ τὰ ἄσπρα, τὰ πράγματα, τὴν περιουσίαν, τὰ ἄλογα, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν τελευτώντων ἀρχιερέων, ἐπισκόπων, ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ καλογραίων, τὸ παγτουλμάλι, οἱ κασάμιδες, μουτεβελίδες, βοϊβοδάδες, σουμπασιάδες καὶ οἱ ἄνθρωποί τους, διϊσχυριζόμενοι, ὅτι τάχα τὰ κατάστιχα τοῦ παγτουλμαλίου καὶ τὰ βασιλικὰ περιέχουν δι' αὐτὰ εἰσοδήματα διὰ λόγου τους, νὰ μὴν ἀνακατώνωνται καὶ τοὺς ἐνοχλοῦν. Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς καὶ ἰσχύοντας, νὰ μὴ βιάζουν τοὺς ἱερεῖς εἰς τὸ νὰ στεφανώσουν τὸν Δ. μὲ τὴν Α., ἐναντίον τοῦ νόμου τους, οὔτε νὰ πειράζουν τὸν πατριάρχην καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς, λέγοντες νὰ ἐξώσουν τὸν Α. ἱερέα καὶ νὰ δώσουν τὴν ἐκκλησίαν εἰς ἄλλον· οὔτε νὰ ἀνακατώνωνται εἰς τοὺς ἀφορισμούς, ὁποῦ στέλλονται διὰ παιδείαν τῶν ἀτακτούντων. Καὶ ὄντος ἐναντίον εἰς τοὺς νόμους τους, τὸ νὰ ἐκκλησιάζωνται οἱ παρανόμως γεγαμηκότες, τοὺς τοιούτους, τελευτήσαντας, οἱ κριταί, ναΐπιδες καὶ λοιποὶ ἐξουσιασταὶ καὶ ἰσχύοντες νὰ μὴ βιάζωσι τοὺς ἱερεῖς εἰς τὸ νὰ τοὺς σηκώνουν . . .

Τὸ τριτημόριον τῆς περιουσίας τους, ὁποῦ τινὲς τῶν χριστιανῶν ἀφῆσαν μὲ διαθήκην τους εἰς ἐκκλησίας, μοναστήρια, πατριάρχην, μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους, νὰ πέρνουν μὲ τὴν κρίσιν ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τους.

Ὅταν ἡ κρίσις ἀποφασίσῃ, νὰ κρατηθῇ τις τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων καὶ καλογραίων, νὰ τοὺς κρατῇ ὁ πατριάρχης. . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

. . . Νὰ μὴ γίνεται εἰς τὸ ἑξῆς ἐξωσμὸς πατριάρχου χωρὶς σφάλμα καὶ μὲ ὑπεράσπισιν. Τῶν πατριαρχῶν τὰ ἄρζια νὰ ἔχουν τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κῦρος. Ὅ,τι κάμουν ἄρζι καὶ φανερώσουν, ἀποβλέπον εἰς τὴν θρησκείαν τους, νὰ εἰσακούωνται. Οἱ ζητοῦντες πατριαρχεῖον, ἂν προβάλλουν προσθήκην εἰς τὸ μιρί, νὰ μὴν εἰσακούωνται.
Κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ βασιλικοῦ μας ὁρισμοῦ, ὁποῦ περιέχεται εἰς τοὺς κώδικας, οἱ πατριάρχαι νὰ εἶναι εἰς τὰς ὑποθέσεις τους κύριοι καὶ αὐτοδέσποτοι . . .
Χωρὶς τὴν θέλησιν τοῦ πατριάρχου καὶ τῶν ἀρχιερέων, μὲ βίαν γιασακτζῆς νὰ μὴ γίνεται.
Καί, κοντολογῆς, κατὰ τὸν τρόπον, ὁποῦ ὥρισαν καὶ ἐξουσίασαν οἱ πρὸ τούτου πατριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ πόλεων, οὕτω καὶ ὁ διαληφθεὶς πατριάρχης Κύριλλος (οὗ τὸ τέλος εἴη ἀγαθὸν) νὰ ὁρίζῃ καὶ νὰ ἐξουσιάζῃ, χωρὶς νὰ τὸν πειράζῃ καὶ νὰ τὸν ἐνοχλῇ οἱῳδήποτε τρόπῳ ὁ ἐξωσθεὶς πατριάρχης, ἢ ἄλλος τις».

371

1754–1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′,
ἀπαγορεῦον εἰς καθολικοὺς καὶ ξένους τὸν προσηλυτισμὸν τῶν ραγιάδων Χριστιανῶν, ἐπὶ βαρυτάταις ποιναῖς, μνημ. ἐν *450*, σ. 42.

372

1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′,
περὶ ἀπαλλαγῆς ἀπὸ ἐκτάκτων φόρων τῶν Δωδεκανησίων, ἐν *179*, σ. 432–434 καὶ ἐν *370*, σ. 335–337.

373

1755. Βεράτιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ὑπὲρ μ. Χίου Διονυσίου,
ἐν *10*, σ. 149–154.
. . . Οὐδεὶς ἀναμιγνυέσθω εἰς τὰς ἀδείᾳ τοῦ Ἱεροδικείου γενησομένας ἐπισκευὰς αὐτῶν (ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν) κατὰ τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν σχέδιον.
Οὐδεὶς τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, ἔχων βουγιουρουλτὶ ἀδικείτω τὰς ἐκκλησίας καὶ μονὰς ἀπαιτῶν νὰ διατρέφεται ἐν αὐταῖς.
Ἐκτὸς τοῦ μητροπολίτου, ἢ τοῦ ὑπ᾽ αὐτοῦ διορισθέντος ἐπιτρόπου, οὐδεὶς ἀναμιγνυέσθω, ὁσάκις χριστιανός τις ἤθελε συνάψει ἢ διαλύσει γάμον.
Ἔστω ἔγκυρον πᾶν ὅ,τι οἱ ἀποβιοῦντες κληρικοὶ καὶ οἱ ὑποτελεῖς γραικοὶ ἤθελον διαθέσει, κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου, τοῦ μητροπολίτου, ἢ ἐπισκόπου αὐτῶν, ἀκουομένων πρὸς τοῦτο γραικῶν μαρτύρων ἐν τῷ ἱεροδικείῳ.
Οὐδεὶς ἐμποδιζέτω τὸν μητροπολίτην, οὐδὲ ἀναμιγνυέσθω, ὁσάκις πρόκειται νὰ τιμωρηθῶσι, κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια, οἱ περιπεσόντες εἰς θρησκευτικὸν παράπτωμα ἐπίσκοποι, μοναχοί, ἱερεῖς, καλογραῖαι, καὶ ἡγούμενοι τῆς ἐπαρχίας του.
Ὅσοι τῶν ἱερέων ἤθελον εὐλογήσει γάμον μὴ ἐπιτρεπόμενον κατὰ τὴν θρησκείαν αὐτοῦ, ἄνευ ἀδείας τοῦ μητροπολίτου, θέλουσι τιμωρεῖσθαι ὑπ᾽ αὐτοῦ. Πᾶσα ἀγωγὴ κατὰ τοῦ μητροπολίτου ἢ τῶν ἐπιτρόπων καὶ ἀνθρώπων αὐτοῦ, ἢ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ, ἀφορῶσα τὸ Ἱερὸν Δίκαιον, . . . θέλει παραπέμπεσθαι εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπως ἐκδικασθῇ ἐν τῷ . . . Διβανίῳ . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τῇ συστάσει ἢ παρακλήσει τρίτου, οὐδεὶς βιαζέτω τὸν μητροπολίτην λέγων «χειροτόνησον ἐπίσκοπον τὸν μοναχὸν τοῦτον» ἢ «παῦσον τὸν ἱερέα τοῦτον καὶ δὸς τὴν ἐκκλησίαν αὐτοῦ εἰς ἐκεῖνον τὸν ἱερέα».

Οἱ ἑκάστοτε Καδῆδες βοηθείτωσαν κατὰ νόμον τὸν ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου διορισθέντα ἀντιπρόσωπον κατὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν . . . τελῶν . . . Μηδόλως δυστροπείτωσαν οἱ χριστιανοὶ εἰς τὴν καταβολὴν τῶν κανονικῶν ἐτησίων τελῶν, τῆς εἰς χρήματα ἐλεημοσύνης, τῶν δικαιωμάτων τῶν γάμων, τῶν πανηγύρεων καὶ τῶν μονῶν, ὡς καὶ τῶν ἀνηκόντων τῷ πατριάρχῃ καὶ τῷ μητροπολίτῃ δικαιωμάτων, ἅτινα ὀφείλουσι νὰ καταβάλλωσι, κατὰ τὰ ἔκπαλαι κρατοῦντα καὶ συμφώνως τῷ βερατίῳ . . .

Οὐδεὶς βιαζέτω Χριστιανὸν ἵνα ἀσπασθῇ ἀκουσίως τὸν μωαμεθανισμόν . . . Τὰ προϊόντα τῶν ἀμπελώνων, τὰ συλλεγόμενα διὰ τὸν μητροπολίτην, ὡς καὶ πάντα τὰ λόγῳ ἐλεημοσύνης ὑπὸ τῶν χριστιανῶν διδόμενα αὐτῷ εἰς γλεῦκος, μέλι, ἔλαιον, ἢ ἄλλο τι, εἰσὶν ἀπηλλαγμένα παντὸς τελωνειακοῦ δασμοῦ, δώρου, ἢ ἄλλου δικαιώματος, οὐδόλως ἐνοχλουμένων τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ, κατὰ τὴν μετακόμισιν . . . ὑπὸ τῶν τελωνῶν καὶ τελωνοφυλάκων.

. . . Ὅταν χριστιανός τις ζῶν διαθέσῃ τι ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου, τοῦ μητροπολίτου, τοῦ ἐπισκόπου καὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, λαμβάνονται ταῦτα παρὰ τῶν κληρονόμων του, συνεργείᾳ τοῦ ἱεροδικείου.

. . . Θέλουσι δὲ καταβάλλει ἐτησίως ἑκάστη μὲν χριστιανικὴ οἰκογένεια 10–12 ἄσπρα, ἕκαστος δὲ ἱερεὺς ἓν φλωρίον ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου, ἐπίσης 10–12 ἄσπρα θέλει καταβάλλει ἐτησίως ἕκαστος χριστιανὸς καὶ ἓν φλωρίον ἕκαστος ἱερεὺς ὑπὲρ τοῦ μητροπολίτου.

. . . Οὐδεὶς καδῆς ἢ ναΐμπης δικαιοῦται νὰ ἀναμιγνύεται ἢ ἐπιβάλλῃ πρόστιμον ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ μητροπολίτης ἢ ὁ ἐπίτροπος αὐτοῦ ἐπεμβαίνῃ εἰς τὰς μεταξὺ δύο λαϊκῶν διαφοράς, ἀφορώσας τὸν γάμον, ἢ τὸ διαζύγιον, ἢ συμβιβάζῃ αὐτοὺς οἰκειοθελῶς ἢ ἐπιβάλλῃ κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια ὅρκον ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν, ἢ τιμωρῇ αὐτοὺς δι' ἀφορισμοῦ.

Οἱ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ μητροπολίτου διατελοῦντες ἱερεῖς δὲν δύνανται ἄνευ ἀδείας τοῦ μητροπολίτου νὰ τελέσωσι γάμον, λογιζόμενον ἀθέμιτον παρ' αὐτοῦ.

Ἕκαστος χριστιανὸς δύναται νὰ ἔλθῃ καὶ εἰς τρίτον γάμον, ἀπαγορευομένης κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια τῆς συνάψεως γάμου πέραν τοῦ τρίτου. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται, κατὰ τὸ θρήσκευμα αὐτῶν, ἡ ἀποπομπὴ συζύγου καὶ ἡ διγαμία. Κατὰ συνέπειαν, οὐδεμία ἄδεια θέλει χορηγεῖσθαι ἐπὶ τούτῳ, θέλουσι δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ παιδεύεσθαι καὶ οἱ τὰ τοιαῦτα τολμῶντες.

Ὅταν ὁ μητροπολίτης ἢ οἱ ὑπ' αὐτοῦ διορισθέντες ἐπίτροποι λαμβάνωσι διὰ τὸ κοινὸν τὰς κληρονομίας τῶν ἀποβιωσάντων ἐπισκόπων, ἱερέων, μοναχῶν καὶ καλογραιῶν, συνισταμένας εἴτε ἐκ χρημάτων εἴτε ἐκ πραγμάτων . . . οὐδεὶς τῶν ὑπαλλήλων . . . ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνῃ . . .

Κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια, κωλύονται τῆς εἰσόδου εἰς τὰς ἐκκλησίας οἱ παρανόμως συζευχθέντες καὶ κατὰ συνέπειαν ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς καδῆδες . . . ν' ἀναγκάζῃ τοὺς ἱερεῖς νὰ θάπτωσι τοὺς ἐνόχους τοιαύτης παρανομίας . . . Δὲν ἐπιτρέπεται ἀνάμιξις εἰς τὴν κατὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια ἐπιβαλλομένην τοῖς χριστιανοῖς πρὸς σωφρονισμὸν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ. Οὐδενὶ ἐπιτρέπεται νὰ εὐλογήσῃ τὸν γάμον ἐκείνων, οἵτινες μεταβαίνουσιν ἀλλαχοῦ, πρὸς τὸν σκοπὸν συνάψεως γάμου, παρὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν θέσμια. Ὅταν οἱ χριστιανοὶ διαθέτωσι τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἢ τῶν μονῶν αὐτῶν, ἢ ὑπὲρ τοῦ πατριάρχου, τοῦ μητροπολίτου, ἢ τοῦ ἐπισκόπου, θέλει εἶσθαι παραδεκτὴ ἡ μαρτυρία γραικῶν.
Ὅταν, ἀδείᾳ τοῦ ἱεροδικείου, παραστῇ ἀνάγκη κρατήσεως τινὸς ἐκ τῶν ἱερέων, μοναχῶν ἢ καλογραιῶν, τὸ τοιοῦτο θέλει ἐνεργεῖσθαι διὰ τοῦ μητροπολίτου.

374

1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′,
«ὅπου ἐδόθη εἰς τοὺς ραγιάδες τῆς Ἄσπρης Θαλάσσης, διὰ τὴν ἐλευθερίαν τους ἀπὸ τὰ βάρη τῶν δοσιμάτων», ἐν *226*, σ. 319–322. Ἦσαν δὲ αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος νῆσοι αἱ ἑξῆς: Νάξος, Πάρος, Σαντορίνη, Αἴγινα, Μύκονος, Μικρὰ Μῆλος, Σκόπελος, Μπιλμπιτζέ, Ἀμοργός, Ἀστυπάλαια, Ἀνάφη, Ἀντίπαρος, Σίφνος, Θερμιὰ (Κύθνος), Κέα, Σαλαμίς, Πόρος, Μικρὰ Τζάμιλτζα, Σούλπιτζα (Σπέτσαι), Μεγάλη Τζάλμιτζα (Ὕδρα), Σκίαθος, Ψαρά, Φολέγανδρος, Σίκινος, Σέριφος, Κάσος, Πάτμος, Ἴος, Μεγάλη Μῆλος. Πρβλ. *349*, σ. 24–27.

375

1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ἀπὸ 2/13 Αὐγούστου,
δι' οὗ καταργουμένου ἐν Χίῳ τοῦ ἀξιώματος τοῦ *«ποτεστάτου»*, ἀνατίθεται ἡ διοίκησις τῆς Κοινότητος Χίου εἰς τὴν Δημογεροντίαν, ἐν *240*, σ. 82 καὶ ἐν *374*, σ. 43.

376

1755. Κανονισμὸς τῆς Ἁγιοταφικῆς Ἀδελφότητος,
ἐν *280*, τ. Δ′, σ. 39–47.

377

1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′,
περὶ μὴ τελέσεως γάμου μεταξὺ μουσουλμάνου καὶ χριστιανῆς, ἄνευ συναινέσεως ἀμφοτέρων. Πρβλ. *240*, σ. 119.

378

1755. Φιρμάνιον σ. Ὀσμὰν Γ′, ὑπὲρ Ρόδου καὶ Κῶ,
ἐν *451*, σ. 164–166.

379

1756. Φιρμάνιον σ. Σουλεϊμάν, ὑπὲρ μ. Κρήτης Γερασίμου,
ἐν *268*, σ. 109–118.
«...Ὁμοίως δὲν ἐπιτρέπεται ἐπέμβασις καὶ ἀνάμιξις ἄλλου προσώπου εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν γάμων τῶν ὑποτελῶν ραγιάδων, ὡς καὶ εἰς τὰς τῶν διαζυγίων, ἃς διευθετεῖ μόνον ὡς ἁρμόδιος ὁ διωρισμένος ἐπίτροπος ἐκ μέρους τοῦ μητροπολίτου. Ἐπίσης, προκειμένου περὶ ἱερέων καὶ ραγιάδων τελευτησάντων, τὰ ἀφορῶντα τὴν διαθήκην καὶ παραγγελίαν αὐτῶν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κανονίζονται συμφώνως ταῖς θρησκευτικαῖς διατάξεσιν, ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἐπισκόπων, θεωρουμένων τῶν διαθηκῶν αὐτῶν νομίμως δεκτῶν καὶ ἐξεταζομένων ἱεροδικαστικῶς τῶν εἰς αὐτὰς ἀναφερομένων χριστιανῶν μαρτύρων. Ὁμοίως, ἐὰν οἱ . . . ἐπίσκοποι, μοναχοί, ἱερεῖς, καλογραῖαι καὶ ἡγούμενοι, ἐνεργήσωσιν ἐναντίον τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν καθηκόντων καὶ διαπράξωσιν ἀδίκημα, συνεπαγόμενον τὴν τιμωρίαν αὐτῶν, δὲν ἐπιτρέπεται ποσῶς ἐπέμβασις οὔτε παρεμπόδισις ἐκ μέρους ἄλλων, εἰς τὴν περὶ τιμωρίας ἐνέργειαν τοῦ μητροπολίτου, εἰς δὲ τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐπιτρόπους τοῦ μητροπολίτου, οἵτινες, παρὰ τὰ θρησκευτικὰ νόμιμα, ἐκδίδουσιν ἀδείας γάμων καὶ ἐπιτρέπουσι τὴν σύστασιν παρανόμων γάμων εἰς ραγιάδες, ἐν ᾧ τοῦτο ἀπαγορεύεται θρησκευτικῶς, ὁ μητροπολίτης ἐπιβάλλει κατ' αὐτῶν τὴν ἀναγκαίαν τιμωρίαν. Ἐὰν δὲ ἀναφυῇ οἱαδήποτε διαφορὰ ἀναγομένη . . . εἰς τὸ ἱερὸν μουσουλμανικὸν δίκαιον, ἀφορῶσα τὸν μητροπολίτην, τοὺς ἐπιτρόπους αὐτοῦ, τοὺς εἰς τὴν δικαιοδοσίαν του ἀνθρώπους καὶ ἐπισκόπους, αὕτη νὰ παραπέμπεται καὶ δικάζεται ἐνώπιον τοῦ αὐτοκρατορικοῦ μου θρόνου . . . Ὁμοίως δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἰς τὴν μουσουλμανικὴν θρησκείαν μετάστασις διὰ τῆς βίας οἱουδήποτε ραγιᾶ, ἄνευ τῆς θελήσεώς του . . . Δὲν ἀκούεται, οὔτε λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καταγγελία ἐκ μέρους τοῦ γενικοῦ διοικητοῦ, τῶν καδήδων καὶ ἱεροδικαστῶν, ἡ ἀφορῶσα τὴν ἐπίμεμπτον διαγωγὴν τοῦ μητροπολίτου καὶ τῶν ἐπισκόπων, πρὸς ἀπόλυσιν ἢ ἐξορίαν αὐτῶν. . . . Καθ' ἣν περίπτωσιν ραγιάδες διατελοῦντες ἐν ζωῇ, θελήσωσι νὰ διαθέσωσι διὰ διαθήκης μερικὰ πράγματα εἰς τὸν μητροπολίτην, τοὺς ἐπισκόπους, ἢ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν, μετὰ τὸν θάνατον αὐτῶν, δέον νὰ ζητηθῇ τὸ ἐν τῇ διαθήκῃ ἀναφερόμενον πρᾶγμα ἱεροδικαστικῶς, παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ ἀποδοθῇ, ὅπου ἡ διαθήκη ἀναφέρει. Ὁμοίως δέον νὰ ληφθῇ παρὰ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀποβιώσαντος ραγιᾶ, ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὁ ὀνομαζόμενος φόρος τοῦ δίσκου καὶ ἑορτῆς, μέσῳ τοῦ ἱεροδικείου. Ὁμοίως ὁ κυβερνητικὸς φόρος τῶν ἀποτελούντων τὴν πρόσοδον τοῦ μητροπολίτου δήμων, ἐπαρχιῶν καὶ τῶν ἐν τοῖς χωρίοις αὐτῶν οἰκούντων ἐπισκόπων, ἱερέων, μοναχῶν καὶ λοιπῶν ραγιάδων, ὡς καὶ ἡ ζημία τοῦ σφακτικοῦ φόρου (ζαχὰρ χασαπιέ), τὰ χρήματα τῆς ἐλεημοσύνης, ἁγιασμῶν, ἑορτῶν, πανηγύρεων, οἱ φόροι α', β' καὶ γ' γάμων καὶ οἱ καταβαλλόμενοι ἐτησίως, κατὰ τὸ ἔθος, ὑπὸ τριῶν ραγιάδων ἐξ ἑκάστης οἰκίας, ἀνήκουσι μόνον τῷ μητροπολίτῃ».

380

1756. Συμφωνητικὸν ἀπὸ 24 Μαρτίου τῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Καλαμωτὴ τῆς Χίου,

ὅπως οἱ γέροντες τοῦ χωρίου λαμβάνουν ἀπὸ κάθε πάροικον 25 γρόσια καὶ μισὴν ὄρνιθα ἐτησίως, ἐξ οὗ ποσοῦ νὰ δίδουν τὸν μισθὸν τοῦ δραγάτη, τὴν ἀμοιβὴν τοῦ μητροπολίτου καὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ χωρίου καὶ εἴ τι ἄλλο ἔξοδον, ἐν *166*, σ. 99–100.

381

1756(?)– Συνθήκη Δροβιανῆς καὶ σπαχίδων,

ἐν *256*, σ. 427–428. Περὶ τῆς χρονίας, βλ. ἐν *27*, σ. 289, σημ. 4.

«Ἡ Δρόβιανη νὰ πληρώνῃ φόρον 3000 ἄσπρα, ἴσον μὲ 3000 τάληρα, 20 ὀκάδες τραχανᾶ καὶ 20 ὀκάδες σταφύλια καὶ νὰ ἔχῃ 1) τὴν δημογεροντίαν διὰ τὴν κρίσιν, ὡς καὶ πρότερον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2) τοὺς δύο ὁπλαρχηγοὺς μὲ ἑκατὸν ὁπλίτας ἕκαστος καὶ μὲ τὴν σημαίαν, 3) τοὺς κώδωνας τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τὰς σημαίας των εἰς τὰς τελετάς, 4) τὴν διάθεσιν τῶν σχολείων ἀνοικτῶν εἰς ὅλους (χριστιανοὺς) καὶ μωαμεθανούς».

382

1757. Συμβόλαιον, δι' οὗ διανέμεται ἡ περιουσία ὑπὸ τοῦ πατρὸς μεταξὺ τῶν τέκνων του,
μνημ. ἐν *40*, σ. 198. (φ. Κώδ. 24α).

383

1759. Σύμβασις μὲ ἀγριλίκι ἐν Σ ά μ ῳ, 2 Φεβρουαρίου,
μνημ. ἐν *127*, τ. 4, σ. 248.

384

1759. Συμβιβαστικὸν ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ, ἐνώπιον νοταρίου καὶ μαρτύρων,
ἐν *44α*, σ. 142–143.
«. . . διὰ τοῦτο ἐπαραστάθησαν μὲ ὅλους τοὺς προεστοὺς τοῦ χωρίου μας καὶ ἑτέρους ποὺ ἤλαχαν ἀπὸ ἄλλα χωρία καὶ οἱ ἐπίτροποι τῶν χωρίων καὶ ἔγινεν τὸ παρόν . . . καὶ ἔγιναν εἷς πὲρ τοῦ ἄλλου ἱμπρὰν ἰσχὰτ καὶ τέλειον σούλφιν ἀμεὶν ταβαντάν. Καὶ ὅποιον μέρος ἀπὸ τοὺς δύο των γυρεύσῃ νὰ ἐνοχλήσῃ τὸ ἄλλο μέρος ἀπὸ καμμίαν διαφοράν, ἢ νὰ γυρεύσῃ νὰ ζημιώσῃ τὸν ἄλλον . . . νὰ δίνῃ τοῦ εὑρισκομένου ἀγᾶ μας ἀσελάνια 500, νὰ τὰ πληρώνῃ ὁ παρήκοος, ποὺ ἀνοχλήσῃ τὸν ἄλλον ἀνεμπόδιστος, καθὼς ἔστερξαν . . .».

385

1759. Ἐπὶ σ. Μουσταφᾶ Β' ἐξεδόθη ὁρισμός : *«ὅπου εἰς τὸ ἑξῆς πλέον ποτὲ οἱ Χριστιανοὶ νὰ μὴν ἀγοράζουν σκλάβον ὁποιουδήποτε γένους»*,
ἐν *202*, σ. 382.

386

1759. Φιρμάνιον περὶ ἀπαγορεύσεως τοῦ ζητεῖν κληρονομίαν παρὰ τῶν ἀποθνησκόντων μοναχῶν, ὑπὸ τῶν συγγενῶν των.
μνημ. ἐν *190*, σ. 17 (19/8).

387

1759. Φιρμάνιον, δι' οὗ οἱ Ἁ γ ι ο ρ ε ῖ τ α ι, καταβάλλοντες ἐτησίως κατ' ἀποκοπὴν 20.000 γρόσια, ἀπαλλάσσονται τῶν φορολογιῶν,
μνημ. ἐν *190*, σ. 18 (19/22).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

388

1759. Φιρμάνιον, περὶ μὴ ἐνοχλήσεως τῶν Ἁγιορειτῶν Πατέρων διὰ διαφόρους φόρους,
μνημ. ἐν *190*, σ. 21 (19/55).

389

1760. Κανονισμὸς 1 Ἰουνίου ἁρμοδιοτήτων τοῦ τούρκου διοικητοῦ ἐν Ἁγ. Ὄρει,
ἐν 4, σ. 151–152.
«. . . γράφομεν τὰς παλαιὰς συνηθείας τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἐν πρώτοις ὁ ἀγᾶς μὴ κάμῃ καμμίαν κρίσιν μόνος του, ἢ νὰ πέρνῃ τίποτες, ἢ νὰ παιδεύῃ χωρὶς καὶ τὴν θέλησιν τοῦ ναζήρη καὶ τῶν λοιπῶν Γερόντων. Τοὺς σεϊμένιδες νὰ μὴ πέμπῃ πουθενὰ χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν ρηθέντων προεστῶν . . . Εἴ τι δέκατον ἤθελε τύχῃ νὰ μὴν μετέχῃ τίποτες, ἀλλὰ καὶ τὰ ἄνωθεν εἰσοδήματα νὰ εἶναι ὅλα τῆς Μέσης, καὶ νὰ ἔχῃ μόνον νὰ πέρνῃ αὐτὸς δύο χιλιάδες ἄσπρα τὸν μῆνα καὶ ὅσα χαρατζοχάρτια ἤθελε γράψῃ, νὰ εἶναι ἐδικά του, πλὴν ἀπὸ δύο παράδες τὸ ἕνα καὶ πλέον οὐχί. Μποκτζαλίκια καὶ ἀβαγέτια νὰ λείψουν. Καὶ ἀπὸ τὰς ἀνεγέρσεις τῶν ἐκκλησιῶν νὰ μὴ ζητῇ. Εἰς θάλασσαν, ἢ εἰς ἐγκρεμισμὸν δένδρου ἢ ὀσπιτίου ἢ εἰς φωτίαν τύχῃ τινὸς θάνατος, νὰ μὴ πέρνῃ τίποτες. Εἰ δὲ καὶ φονευθῇ τινὰς ὑπὸ ἀνθρώπου, νὰ πέρνῃ μόνον ἕνα φλωρὶ καὶ νὰ εἶναι ἐδικόν του καὶ νὰ τὸν καταγράφῃ. Καφφὲ ὀκάδες τέσσερες καὶ ζάχαρι ὀκάδες πέντε καὶ πλέον οὐχί. Αὐτὰ ἅπαντα τὰ ὑπόσχεται ὁ Ἀλῆ ἀγᾶς καὶ ὑπέγραψεν οἰκείαις χερσίν».

390

1760. Κανόνες ἀπὸ 22 Αὐγ. τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Λιβόρνου,
μνημ. ἐν *108*, σ. 13.

391

1761. «Τῶν ἁγίων Συνόδων τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας τῶν ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην συναθροισθεισῶν οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν, νέα καὶ δαψιλεστάτη συνάθροισις . . . νῦν πρῶτον ἑλληνιστὶ μόνον ἐκδοθεῖσα . . . Σπυρίδωνος Μήλια . . . Ἐν Βενετίᾳ . . .» τ. 1–2.

392

1761. Συμπληρωματικὰ γραπτὰ ἔθιμα Σύρου, τῆς 12 Ἀπριλίου,
ἐν *130*, VIII, σ. 500.
«. . . ὅλοι εἰς μίαν βουλὴν καὶ γνώμην, σημειώνουμεν καὶ θέλομεν ὅτι ὅλα τὰ καπίτουλα τοῦ νησίου μας, ὁποῦ ἦτον ἔκπαλαι, νὰ εἶναι στερεὰ καὶ ἀμετάθετα· καὶ μερικὰ θέλομεν, ὅτι ὅποιος θέλει νὰ κάμῃ ἀλλαξία, ἡ ἀλλαξία καμομένη ὁποῦ νὰ εἶναι ἀπὸ πρᾶγμα ἀκίνητον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ξεδιαλίζομεν χωράφι μὲ χωράφι, σπῆτι μὲ σπῆτι, νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ χαλᾶται μήτε ἀπὸ γενιὰ οὔτε μὲ κολοτεραίαν καὶ νὰ μὴν εἰμπορῇ κανένας ἐπίτροπος νὰ κάμῃ πρετέντζα κόντρα εἰς αὐτό . . . ».

393

1762. «'Αρτίκουλα νομικὰ τὰ λεγόμενα Στατοῦτα τῶν ἐν Τρανσυλβανίᾳ ἤτοι 'Ερδελίᾳ κατῳκισμένων Σαξώνων, κοινῶς Σασῶν ὀνομαζομένων, μεταγλωττισμένα . . . 'Ιωάννου 'Αδάμη . . . πρὸς χάριν . . . πραγματευτῶν ρωμαίων τῆς κομπανίας τοῦ Σιμπινίου»,
ἐν χφ. 142 (σ. 1–177) τῆς Μονῆς Ξηροποτάμου ('Αθω).

394

1762. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ Γ',
ὁρίζοντος, ὅπως ἡ κληρονομία τῶν θνησκόντων χριστιανῶν τίθεται ὑπὸ μεσεγγύησιν, μέχρι προσαγωγῆς τῶν σχετικῶν πιστοποιήσεων ὑπὸ τῶν δικαιούχων κληρονόμων, μνημ. ἐν *450*, σ. 42.

395

1763. Συμπληρωματικὰ γραπτὰ ἔθιμα Σ ύ ρ ο υ, τῆς 22 'Ιανουαρίου,
ἐν *130*, VIII, σ. 501.
« . . . ξεκαθαρίζομεν ἀνάμεσα εἰς ὅλα τὰ καπίτουλα τοῦ νησίου μας ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ ἐμπρὸς σταθερόνομεν καὶ ἐτοῦτο καὶ λέμε, πῶς ὅποιος εἶναι ἐκεῖνος, ὁποῦ εὑρεθεῖ ἄρρωστος ἢ ἂν εἶναι καὶ καλὰ καὶ θέλει νὰ κάμῃ παραγγελία καὶ διὰ τὴν ψυχήν του, ἢ διὰ τὰ παιδιά του, καὶ ὅ,τι νὰ εἶναι ἐκεῖνα ὁποῦ θέλει νὰ παραγγείλῃ, νὰ κράζῃ τὸν καντζελλάρην τῆς ἐκκλησίας νὰ κάμῃ τὴν παραγγελιὰ καὶ ἂν δὲν ἔχῃ καιρὸν νὰ κράζῃ τὸν καντζελλάρην, νὰ τὸ λέγῃ τοῦ πάροκου ὁποῦ θέλει νὰ ἐξαγορεύψει, εἰδὲ ἀλλέως καὶ κάμῃ παραγγελιὰ μ' ἄλλους ἀνθρώπους ἢ γυναίκα, νὰ εἶναι νούλα αἱ παραγγελίαι του ὁποῦ θέλει κάμει καὶ ὅλαι αἱ παραγγελίαι ὁποῦ θέλουν γίνει ν' ἀγρικοῦνται κατὰ τὰ τὶ καπίτουλα ξεδυαλύζομαι, ὅτι ὅσαι ἄλλαι παραγγελίαι εὑρεθοῦν ὁποῦ νὰ μὴν εἶναι κατὰ τὰ καπίτουλα νὰ εἶναι νούλες καὶ ἀνώφελες, εὐγάζοντες τὸν καιρὸν τοῦ θανατικοῦ, καὶ εἰς ἕνα ἐξάφνου θάνατον, καὶ ὅποιος εἶναι ἐκεῖνος, ὁποῦ ἀτός του ξεύρει νὰ γράψῃ, νὰ εἶναι καλὴ ἡ παραγγελία του, ἤγουν ὡς δηλοῖ ἄνωθεν κατὰ τὸ καπίτουλον».

396

1763. Βεράτι ὑπὲρ μ. Β ι δ ι ν ί ο υ 'Ι ω σ ή φ.
Τὸ πρωτότυπον ἐν τῇ 'Εθν. Βιβλιοθήκῃ Σόφιας, ἐξεδόθη, μετὰ τσεχικῆς μεταφράσεως, ὑπὸ Joseph Kabrda. Παρατηρήσεις ἐπ' αὐτοῦ, ἐν *21*.

397

1764. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ Γ', περὶ τοῦ δικαιώματος τῶν Μονῶν κληρονομεῖν τὴν περιουσίαν τῶν μοναχῶν,
ἐν *76*, σ. 57–58. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 349α.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

398

1764. Κληρονομικὴ διανομὴ ἐν χωρίῳ τῆς Χίου, ἐνώπιον νοταρίου, ἐν *299*, σ. 274. Πρβλ. αὐτόθι, σ. 277–278.

« . . . ἔστωντας καὶ νὰ ἀπέθανεν ὁ Γ.Σ. καὶ ἐφῆκεν κλερονόμον τὸ κύρη του καὶ τὴ μάνναν του καὶ τὴ γυναῖκαν του . . . ἐμοίρασα(ν) τὰ πάντα κατὰ τὸ σερὴ τῆς κρίσης . . .».

399

1764–1774. Ὁ πΚ. Σαμουὴλ ἀναδιωργάνωσε τὸ «Κοινὸν Ταμεῖον» τοῦ Πατριαρχείου, ἱδρυθὲν πρὸς καταβολὴν τοῦ βαρυτάτου «δώρου» πρὸς τὴν Πύλην, κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἑκάστοτε πΚ.

Κατώρθωσεν οὗτος νὰ καταθέτουν τὰ ὀρφανὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ ἰδίως τῶν ἀξιωματικῶν Γιανιτσάρων τὴν περιουσίαν των, ἐπὶ τόκῳ, οὕτω δὲ οἱ τελευταῖοι ἐπροστάτευον τὸ Ταμεῖον τοῦτο ἀπὸ τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν τούρκων ὑπαλλήλων. Παρατίθεται ὁλόκληρος ἡ σχετικὴ εἴδησις, ὡς ἀνέκδοτος, ἐν *434*, φ. 28 ὑποσ. 1.

«Le trône patriarcal de Constantinople immediatement après la prise de cette capitale par les turcs, obtint des privilèges et des immunités. Bientôt une grande partie de ces prérogatives fut nominale. Le siège patriarcal, comme pivôt de toutes les affaires de la Nation, fut sujet à des vexations continuelles et forcé de faire des dépenses considérables; il s'affaissait journellement sous le poids de ses dettes. Le Synode grec, pour y faire face, ainsi que pour manifester la détresse du trône patriarcal, établit formellement une espèce de Banque appellée Caisse Commune. Cette Banque était garantie par tous les archevêques sujets de l' Empire Ottoman, exepté ceux de l' île de Chypre, de Valachie et de Moldavie. Elle contractait des emprunts avec des particuliers et en payait reguliérement les interêts, trois et quatre pour cent. Les archevêques, à leur nomination, se chargeaient, chacun proportionellement à ses révenus, d' une partie de cette dette publique. On payait les interêts et on amortissait une partie chaque année. Le patriarche de Constantinople Samuel établit cette Banque sur une base plus solide et en même temps très salutaire pour la Nation; il fit que des orphélins musulmans et particulièrement ceux des officiers janissaires de Constantinople plaçassent leur patrimoine sous le nom de Yetim aktjassi, ou argent des orphélins, dans cette Banque. Ainsi en la mettant sous la protection immédiate des Janissaires, Samuel fournit au Synode une arme defensive contre les vexations des fonctionnaires turcs, soit dans la capitale, soit dans les provinces.»

400

1764–1774. Ὁ πΚ. Σαμουὴλ Α' διέλυσε τὴν ἔκπαλαι ἐπικρατοῦσαν ἀμφιβολίαν, συγχωρήσας ἵνα δύο ἀδελφοὶ λαμβάνωσι δύο πρώτας ἐξαδέλφας.

(Αὕτη ἡ περὶ τοῦ γάμου τούτου συγχώρησις ἐγένετο οὐχὶ παρὰ τοῦ πατριάρχου μόνου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ μετακινήσῃ ὅρια ἀρχαῖα, ἀλλά, κατὰ πρότασιν τοῦ πΚ., ἐγένετο παρ' ὅλης τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δι' ἐκκλησιαστικοῦ Τόμου, εἰς ὃν συνυπέγραψαν καὶ οἱ πατριάρχαι Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, παρενδημοῦντες τότε ἐν Κπ.)· ἐν *225*, σ. 156 καὶ 320 σημ. 256 καὶ ἐν *70*, Α′ σ. 261.

401

1765. Κοινὴ διαθήκη δύο ἀδελφῶν γυναικῶν, ἐν Ἰ κ α ρ ί ᾳ,
ἐν *243*, σ. 85.
«. . . ἐπειδὴ καὶ δὲν μᾶς ἔδοσεν ὁ Θεὸς τέκνα καὶ δὲν ἠμποροῦμεν νὰ δουλέψωμεν, νὰ κυβερνηθοῦμεν, ἐπήραμε τὸν Γ.Φ. ψυχοπαίδι καὶ γράφομέν του ὅ,τι καὶ ἂν ἔχωμεν σπίτια, ἀμπέλια, χωράφια, δένδρα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα, πατρικὰ καὶ μητρικά μας . . . Νὰ τὰ κρατᾷ τὸ ψυχοπαίδι μας, νὰ ἑορτάζῃ τὶς ἐκκλησίες μας καὶ νὰ μᾶς γεροντοβοσκήσῃ ἕως τὰ γεράματά μας καὶ νὰ μᾶς ἐμνημονεύσῃ ἀποθανόντα μας, ὡς καθὼς εἶναι τὸ συνήθειον τοῦ τόπου . . .».

402

1765. Νομικὸν Πρόχειρον ἐξενεχθὲν ὑπὸ πάντων τῶν καθολικῶν νομίμων ἐκκλησιαστικῶν τε καὶ πολιτικῶν παρὰ τοῦ. . . πρώην μεγάλου παχαρνίκου Μ ι χ α ὴ λ Φ ω τ ε ι ν ο π ο ύ λ ο υ Χίου. Ὅπερ καὶ μεταφρασθὲν παρὰ τοῦ αὐτοῦ εἰς ἑλληνικὴν ἁπλῆν διάλεκτον, διῃρέθη εἰς τρία βιβλία. Ἀνθολογία βασιλικῶν νόμων καὶ ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, ὀνομασθέν. . .
Ἐδ. ὑπὸ Π. Ζ έ π ο υ (ὡς ΙΖ′ τόμος τοῦ ΑΙΔ (1950–1959), ἐκ χφ. τοῦ Κρατικοῦ Ἀρχείου Ἰασίου. Πρβλ. *356*, σ. 523–525.

403

1765. Διάταγμα, ἀπὸ 7 Αὐγούστου, τοῦ γκενεράλη Κ ε ρ κ ύ ρ α ς Πριούλη, περὶ ἀνεκκλήτου ἀποφάσεων Μ. πρωτοπαπᾶ ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων (διαζυγίων κλπ.), μνημ. ἐν *276*, σ. 114.

404

1766. Ἔγγραφον ἀπὸ 25 Ἰαν. τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Νικ. Ρωσσέτου πρὸς τοὺς «προεστοὺς καὶ ἐπιτρόπους» τῆς νήσου Μ υ κ ό ν ο υ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΓΑΚ, φάκ. Μυκόνου 140.
«. . . ἐλάβαμεν τὸ γράμμα σας . . . καὶ εἴδαμεν ὁποῦ μᾶς γράφετε νὰ πασχίσωμεν νὰ λάβετε τὸ νησί σας μακτοῦ. Ὅθεν κατὰ τὴν ζήτησίν σας ἐπαραστάθημεν . . . τὸ ἰλτζάμι τοῦ νησιοῦ σας τῆς νῦν τρεχούσης χρονιᾶς ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν αὐθέντου, ἐπάνω εἰς ὅλους τοὺς ραγιάδες μακτοῦ καὶ ἔδοσαν τὸ πεσίνι κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ ὁμολογίαν διὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν μπακιὲ εἰς τὸν χαζνὲ τῆς ὑψηλότητός του καὶ ἔλαβαν τὸ ἔνδοξον αὐτοῦ πουγιουρδί. 'Ερχόμενοι λοιπὸν αὐτοῦ, νὰ συναχθῆτε ὅλοι σας, νὰ ρίξετε τὰ τευτέρια σας μὲ δμόνοιαν καὶ νὰ συνάξητε τὸ μάλι μιρὶ κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, χωρὶς νὰ ἀκολουθήσῃ καμμία ταραχὴ καὶ σύγχυσις ἀνάμεσόν σας».

405

1766. Κληρονομικὴ διανομὴ ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ,
ἐν *44ᵃ*, σ. 146–147, μεταξὺ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ θανόντος.
«. . . ἡ ἄνωθεν Καλή, ἡ σύμβιος τοῦ ποτὲ Γεωργίου (πατρὸς τοῦ θανόντος), *καὶ ἡ Μαρία, ἡ μήτηρ τῶν παιδιῶν, πῶς ὑπόσχεται καὶ ἀπομένει νὰ μὴν ἔχῃ νὰ κόψῃ ἀναφακᾶ τῶν παιδιῶν, ἢ πάλι ἐὰν καὶ τὸν ἔχῃ πρὸ καιροῦ γραμμένον, νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ, ἀλλὰ τὸν ἐποιεῖ ἄκερον καὶ κατελυμένον ἡ αὐτὴ Μαρία, ἡ μήτηρ τῶν παιδιῶν. Ἔτι ὁμολογεῖ καὶ ἡ ἄνωθεν Καλή, ἡ μήτηρ τοῦ ἄνωθεν ἀπεθαμένου, νὰ μὴν ἔχῃ νὰ πάρῃ ἢ ὀκτώρι, ἢ ἀντιφάττον, ἢ γάλα, καθὼς τὸ ἔκαμεν καβούλι ἔνπροστεν ἐμοῦ καὶ τῶν μαρτύρων . . .».*

406

1766. Κληρονομικὴ διανομὴ ἐν χωρίῳ τῆς Χ ί ο υ, ἐνώπιον νοταρίου, κατὰ τὸ ὀθωμανικὸν Δίκαιον,
ἐν *299*, σ. 291–292 καὶ ἐν *44ᵃ*, σ. 145–146.
«. . . ἔστωντας καὶ νὰ ἐπέθανε ἡ Κ. . . . καὶ νὰ ἄφησε κληρονόμους τὸ παιδὶ αὐτῆς, ὀνόματι Μαρία καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ ταῖς ἀδελφὲς αὐτῆς καὶ τὸν προεσβύτερον (σύζυγον) αὐτῆς, τὴν σήμερον ἠθέλησα(ν) καὶ ἐμοίρασαν τὸ μερίδιο τῆς ἀπεθαμένης, κατὰ τὸν φετουφᾶν τοῦ ἀφέντη μουφτῆ. 'Εν πρώτοις ἐπῆρε ἡ μητέρα της, δ ι ὰ τ ὸ γ ά λ α ν τ η ς καὶ διὰ κληρονομίαν ὁποῦ εἶχον νὰ λάβωσιν αἱ ἀδελφαὶ αὐτῆς . . . προσέτι ὁμολογᾷ ἡ ἄνωθεν μήτηρ, πῶς ἔλαβεν καὶ ἐκ τοῦ ὀσπητίου ἀπὸ τὸ μερίδιο τοῦ παιδίου τρίτο ἕνα, διὰ νὰ μὴν ἔχῃ νὰ κόψῃ ἀναφακὰν (τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα) *τοῦ παιδίου, οὔτε νὰ γυρέψῃ νὰ πάρῃ τὸ παιδίο, ἀλλὰ νὰ τὸ ἔχῃ ὁ παπᾶς . . . Ἔτι ὁμολογοῦν οἱ ἄνωθεν θυγατέρες, ὅτι . . . ἔλαβον ὅλην τὴν κληρονομία . . . Τὰ δὲ ἐπίλοιπα χωράφια, σπίτια, χρεῖες καὶ ἕνα βῶδιο ἐμεῖνα(ν) τοῦ ἄνωθε Παπαϊωάννη. Ἔτι ὁμολογοῦ(ν), πῶς ἔλαβεν τὸ παιδὶ καὶ τὴν βούκλα τῆς μητρός του καὶ νὰ μὴν πάρῃ τὸ παιδίο, οὔτε ὁ παπᾶς κουντουριδία, οὔτε ἀμύγδαλα, οὔτε ἐλιές, οὔτε συκαμινιές . . .».*

407

1766. Δευτέρα ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως τῆς 'Εξαβίβλου τοῦ 'Α ρ μ ε ν ο π ο ύ λ ο υ, ὑπὸ 'Α λ. Σ π α ν ο ῦ (βλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 353), περιέχουσα ἐπὶ πλέον 'Επιτομὴν Κανόνων εἰς ἁπλῆν γλῶσσαν, ἐπιστασίᾳ τοῦ ἀρχιμ. Σ π. Μ ή λ ι α.

408

1767. «Προικοδοσιῶν ὅροι καὶ κανόνες» τοῦ πΚ. Σαμουήλ Α′,
ἐν *70*, Α′, σ. 257–261, καὶ ἐν *364*, σ. 263–264.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Διαιροῦνται εἰς ἐννέα τάξεις, ἀναλόγως τῆς εὐπορίας, χωρὶς ὅμως νὰ ὁρίζωνται τὰ κριτήρια τῆς διακρίσεως εἰς τάξεις. Ἡ προὶξ τῆς α′ τάξεως ὁρίζεται εἰς ἓξ πουγγεῖα, τῆς β′ εἰς 4, τῆς γ′ εἰς 2, τῆς δ′ εἰς 1, τῆς ε′ εἰς 300 γρόσια, τῆς ς′ εἰς 200, τῆς ζ′ εἰς 150, τῆς η′ εἰς 100 καὶ τῆς θ′ εἰς 50 γρόσια. Ταῦτα διὰ τὴν Κπ. Διὰ δὲ τὰς λοιπὰς πόλεις «*κατὰ δύναμιν τῶν ἐνοικούντων*». Ἐν δὲ Βουλγαρίᾳ, Ἀραβίᾳ κλπ., ὅπου δὲν ὑφίσταται ὁ θεσμὸς τῆς προικός, ἀλλ' ἀντιθέτως ὁ νυμφίος δίδει εἰς τοὺς γονεῖς τῆς κόρης θρεπτήρια καὶ τροφεῖα, «*τοῦτο τὸ ἔθος ἀκωλύτως ἐπικρατείτω, ὡς πολλῶν ἐπαίνων τὸ ἔργον ἄξιον*». Ἐν *182*, σ. 410, παρατηρεῖται: «*Νικόλαος ὁ Σοῦτζος, σὺν τῷ Κυζίκου καὶ τῷ Προύσης Μελετίῳ ἀπαρέσκονται καὶ ἤρξαντο λαλεῖν τοῖς προύχοσι τὸ ὅτι δὲν εἶναι εὐχαριστημένοι οἱ ἀρχιερεῖς ἀπὸ τὸν πατριάρχην καὶ διαφημίζειν ταῦτα πολλοῖς*». Ὁ δὲ πΚ. Γρηγόριος Ε′, ἐν τῇ ἀπὸ Φεβρουαρίου 1798 ἀποφάσει του (ἐν *64*, Α′ σ. 305–310) παρατηρεῖ: «*καὶ τοῦ ἀειμνήστου καὶ σοφοῦ ἐκείνου τὰ τοσαῦτα βουλεύματα περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ τηλικοῦτοι ἐπιπονώτατοι ἀγῶνες, πάντῃ μάταιοι καὶ ἀνωφελεῖς ἀνεφάνησαν*»).

409

1767. Ὁ ἱερομ. Θεόκλητος, τῆς Σκήτης Καυσοκαλυβίων, συνέταξε Νομοκάνονα «κατὰ στοιχεῖον», ἐξ ἀποσπασμάτων κυρίως τῆς Ἑξαβίβλου καὶ τοῦ Βλαστάρεως.

Ἀνέκδοτος, ἐν χφφ. 291 (φ. 1–297β), ἔτους 1773 Μ. Ἰβήρων, Η 113 (σ. 1–367), ἔτους 1832 Μ.Μ. Λαύρας (Ἄθω), 2, ἔτους 1774 Μ. Ξενοφῶντος, 259 (σ. 465–870), ἔτους 1770 Μ. Ἐσφιγμένου, 147 (σ. 1–330), ἔτους 1772 καὶ 269, ἔτους 1775, Μ. Παντελεήμονος. Πρβλ. ἐν *464*, σ. XIV, καὶ ἐν *373*, σ. 566–570 καὶ 581–584, ὅπου μικρὸν ἀπόσπασμα, μετὰ σχολίων.

410

1767. Γράμμα τῶν Πατμίων πρὸς πΚ. Σαμουήλ, σχετικῶς πρὸς τὸν περιορισμὸν τῶν προικῶν,

(πρβλ. ἀνωτ. ἀριθ. 408) ἐν *142*, σ. 168–170.

«*. . . ἀγκαλὰ καὶ ἡμεῖς οὔτε ἔχομεν, οὔτε δίδομεν τραχώματα εἰς τοὺς γαμβρούς, ἀλλὰ μόνον τὴν ἀπ' ἀρχὴν προῖκα τῆς μητρός, ἣν ἔχει ἐκ προγόνων, ταύτην, κατὰ διαδοχήν, καὶ ἡ νύμφη ὡς δωρεὰν λαμβάνει καὶ ὁ γαμβρὸς εὐχαριστεῖται. Καὶ οὕτω γίνονται οἱ γάμοι παρ' ἡμῖν. Ὥστε πολλοὶ ἡμῶν οὐδὲ τὸ ὄνομα τοῦ τ ρ α χ ώ μ α τ ο ς καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἴσασιν . . .*»

411

1768. Συνοδ. Γράμμα ἐπισκόπου Σιατίστης–Κοζάνης, περὶ τοῦ ἑορτολογίου τῶν ρουφετίων τῆς πόλεως Κ ο ζ ά ν η ς,

ἐν *166*, σ. 21 ὑποσ. 2.

412

1769. Κανονισμὸς ἀπὸ 15 Ἰουνίου, ἐξ 23 ἄρθρων, περὶ ἐκλογῆς καὶ λειτουργήματος τῶν συμβολαιογράφων Κ ε ρ κ ύ ρ α ς,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *211*, σ. 222.
«Ἀπὸ τὸ ὀρθὸν σύστημα ὅλων ἐκείνων τῶν πραγμάτων, ὁποῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ τόσον ζηλοτύπου καὶ ἀναγκαίου ἔργου τῶν Νοταρίων, εἰς τῶν ὁποίων τὰς χεῖρας καταθέτονται καὶ φυλάττονται ἡ συνθήκαις καὶ συμβιβασμοὶ τῶν ἀνθρώπων . . .».

413

1770. Φιρμάνιον σ. Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Α′, ὑπὲρ τῶν Ἀ ν α τ. Σ π ο ρ ά δ ω ν, μνημ. ἐν *451*, σ. 34 καὶ 89. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 128 καὶ 361.

414

1770. Μπουγιουρντὶ ἀπὸ 25 Νοεμβρ. τοῦ Χατζῆ Τζεφέρ, καπουδὰν πασᾶ, πρὸς τοὺς προεστοὺς καὶ τὸν λαὸν τῶν Κ υ κ λ ά δ ω ν,
δι' οὗ συγχωροῦνται ὅσοι *«ἐδούλευσαν τῶν Μοσχοβιτῶν τὴν ἀρμάδα»*, διότι *«τὰ περασμένα, καλὰ περασμένα» . . . «ὅμως νὰ μὴ εὔγουν πλέον ἀπὸ τὸν κύκλον τῆς ραγιαδοσύνης τους, φυλάττοντες τὸ παλαιὸν ραγιαλίκι τους . . . καὶ νὰ καθίσετε εἰς τὸ ἑξῆς ἥσυχοι . . . μένοντες ραγιάδες χασίλικοι . . .»*, ἐν *291*, σ. 270–272.

415

1771. Συμφωνία τῆς 27 Νοεμβρίου, μεταξὺ τῶν ἐμπόρων Ἄ ν δ ρ ο υ, ἐν *288*, σ. 167–168.
« . . . καὶ ἐσυμφώνησαν, ὅτι, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν τοῦ τόπου, ὅ,τι πρᾶγμα ἤθελεν ἔλθει εἰς τὸ Κάστρον μὲ καΐκι, νὰ μὴν ἠμπορῇ κανένας ἀπὸ τοὺς πραγματευτὰς νὰ ἀγοράζῃ πρᾶγμα διὰ τὸ ἐργαστήριόν του εὐθύς, ἀλλὰ τρεῖς ἡμέρας, ἀφ' οὗ κοπῇ τὸ παζάρι του, νὰ ψωνίζουν ὁ κόσμος μὲ κάθε λογῆς ἐλευθερίαν· καὶ μετὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας, ὅσον πρᾶγμα ἤθελε μείνει, ὑποσχέθησαν νὰ πέρνῃ κάθε ἐργαστῆρι ὅσον τοῦ ἐγγίζῃ, χωρὶς νὰ ἐμπορῇ κανένα ἐργαστῆρι νὰ πέρνῃ παραπάνω ἀπὸ τὸ ἄλλο . . .».

416

1772. Προσταγὴ τοῦ ρώσου ἀρχηγοῦ τοῦ Στόλου Παύλου Νέστεροβ, ἀπὸ 26 Ἰουλίου, «εἰς τὴν καντζελαρίαν τῆς νήσου Μ υ κ ό ν ο υ, καὶ εἰς ὅλον τὸν λαόν, καθὼς τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς κοσμικούς, μικροὺς καὶ μεγάλους», ρωσιστὶ καὶ ἑλληνιστί, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, Φάκ. Μυκόνου 21.
« . . . κάθε ἕνας ἔχει χρέος πρῶτον νὰ φέρῃ ἐγγράφως εἰς τὸ χαρτὶ τὴν ἀγωγήν, ὁποῦ ἔχει, εἰς τὴν καντζελαρίαν, μὲ τὴν ἀναφορά του . . . καὶ ἡ καντζελαρία ἔχει χρέος . . . χωρὶς ἄργηταν νὰ τὴν ἀκολουθήσουν, κάνοντάς την μὲ τοὺς νόμους τοὺς συνηθισμένους εἰς τὸ νησί σας καὶ κατὰ τοῦτο νὰ γένῃ ἡ ἐκπλήρωσις καὶ ὁπόταν μὲ τέτοιον τρόπον ἤθελεν νὰ γίνῃ ἀπόφασις, τότε κανένας, μὲ κανένα τρόπον, εἰς τὸ ἑξῆς νὰ γυρεύῃ ἄλλας κρίσεις δὲν ἠμπορεῖ καὶ τοιούτους πουθενὰ δὲν τοὺς δέχονται, ἐπειδὴ πρὶν ν' ἀρχίσουν τὴν διαφοράν τους αὐτήν, μοναχοί τους ὑπεσχέθησαν ἐγγράφως νὰ μείνουν εὐχαριστημένοι εἰς αὐτὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν ἀπόφασιν τῆς καντζελαρίας . . . Ἀναμεταξὺ δὲ ταῖς ἀγωγαῖς καὶ κρίσεις, ἂν ἤθελε γυρίσῃ τινάς σας εἰς τὴν διοίκησιν τῆς καντζελαρίας, δὲν πρέπει νὰ δόσῃ πίστιν . . . αἱ τοιαῦται νὰ προσέρχωνται εἰς τὴν καντζελαρίαν καὶ . . . ἡ καντζελαρία νὰ τοὺς προστάξῃ νὰ ἐκλέξουν ἐκεῖνοι, κάθε ἕνας, ἐκ μέρους του, ἀπὸ δύο ἀνθρώπους κοσμικούς, διὰ ἐπιτρόπους, οἱ ὁποῖοι μέσα εἰς τὴν καντζελαρίαν μεταξὺ εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν προεστώτων τῆς καντζελαρίας, νὰ εἶναι μαζί τους καὶ εἰς καιρὸν ὁποῦ θέλει ἀκολουθήσῃ ἡ διαφορά, ἔχουν ἄδειαν οὗτοι οἱ τέσσαρες, νὰ καθίσουν . . . Οὗτοι οἱ ἐκλελεγμένοι ἐπίτροποι εἰς αὐτὴν τὴν διαφοράν, ἔχουν τὸ πληρεξούσιον καὶ ἡ καντζελαρία δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀποφασίσῃ εἰς ἐκείνην τὴν ὑπόθεσιν, χωρὶς νὰ συμφωνήσῃ μὲ αὐτοὺς καὶ νὰ ἀποπληρώνουν ἐκείνην, χωρὶς νὰ ὑπογράφουν οἱ ἐπίτροποι . . .

Πάντοτε οἱ πνευματικοὶ ἔχουν χρέος νὰ κρίνωνται εἰς τὰ πνευματικὰ πρόσωπα καὶ ἀνίσως ὁ πνευματικὸς ἤθελεν ἔχει ὑπόθεσιν μὲ κοσμικόν, πρέπει νὰ κρίνωνται εἰς τοὺς προεστῶτας, ὅπου εἶναι ἐπάνω τῶν πνευματικῶν . . .».

417

1772. Ἐν προικοσυμφώνῳ 6 Αὐγ. Ζαγορᾶς Πηλίου,
ἐν *275*, σ. 732, σημ. 17β, ὁρίζονται τὰ κάτωθι :
« . . . Εἰς περίπτωσιν ὁποῦ δὲν τεκνοποιήσῃ, ἢ ὁ μὴ γένοιτο ἡ θυγάτηρ μου ἀποθάνῃ, ὁ γαμβρός μου θὰ εἶναι κάτοχος καὶ κύριος τῆς προικός, συμφώνως μὲ τὰς συνηθείας τοῦ τόπου καὶ οὐδὲν δικαίωμα, οὔτε ἐγώ, οὔτε τὰ τέκνα μου, ἐὰν ἐγὼ δὲν εὑρίσκομαι ἐν ζωῇ, θὰ ἔχωμεν, ὅπως παλαιόθεν, νὰ ζητήσωμεν τὴν ἐπιστροφὴν τῆς προικός . . .».

418

1772. «. . . κατώρθωσεν ὁ πΚ. Σαμουὴλ Α′, ἵνα ἐκδοθῇ βασ. διάταγμα, ἀπαγορεῦον αὐστηρῶς τὴν εἰς τὰς τῶν κληρικῶν δίκας καὶ τὴν εἰς τοὺς γάμους ἐπέμβασιν τῶν πολιτικῶν Ἀρχῶν, ὡς ἀνήκοντα εἰς μόνου τοῦ πΚ. τὴν δικαιοδοσίαν καὶ μηδόλως πολιτικὰ θεωρούμενα. . .»,
ἐν *225*, σ. 158.

419

1772. Ἀναφορὰ προεστώτων κλπ. Μυκόνου πρὸς ἀρχιεπ. Σίφνου Μελέτιον,
περὶ ἀπαλλαγῆς των ἀπὸ τῶν παρανόμων *«δοσιμάτων»*,
ἐν *141*, Α′, σ. 232–234.

420

1773. Προνόμια ὑπὲρ Κυδωνιῶν τῆς Μ. Ἀσίας,
περιληπτικῶς, ἐν *316*, σ. 20–21.

421

1773. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ Γ′, ρυθμίζον τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰ δικαιώματα τῶν μελῶν ἑκάστου ἐσναφίου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *283*, σ. 56 ὑποσ. 2 καὶ ἐν *16*, σ. 102.

« . . . Διατάσσω τοὺς διοικητάς, ἀστυνόμους, κλπ. νὰ προσέχουν, ὅπως οἱ ἐσναφικοὶ ὅμιλοι, οἱ ἀποκλειστικῶς ἀσχολούμενοι περὶ τὴν βιομηχανίαν, τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰς τέχνας, μόνον ἐσναφικῶς ἐξετάζουν, κρίνουν καὶ ἀποφασίζουν περὶ τῶν ἀναφυομένων μεταξὺ τῶν μελῶν των διαφορῶν καὶ ὑποθέσεων φύσεως ἐπαγγελματικῆς, κατὰ τὰ παλαιά των θέσμια, ἐπέχοντα τόπον νόμου καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τούτων λύωσιν ὁριστικῶς αὐτάς . . . Μόνον τὸ διοικητικὸν τοῦ ἐσναφίου συμβούλιον δικαιοῦται νὰ κρίνῃ καὶ ν' ἀποφασίζῃ περὶ ὑποθέσεων ἀφορωσῶν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐσναφίου, τιμωρεῖ τὸν πταίστην διὰ δημοσίας ἐπιπλήξεως, δι' ἐκδιώξεως ἐκ τοῦ ἐσναφίου, δι' ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, διὰ σωματικῆς ποινῆς καὶ διὰ προσκαίρου φυλακίσεως . . .».

422

1773. Ἔκθεσις προεστώτων νήσου Πάτμου, ἀπὸ 17 Σεπτ., πρὸς τὸν ρῶσον ναύαρχον Γρηγόριον Ἀνδρεάγεβιτς Σπυριδώφ,

παρέχουσα πληροφορίας, ἐξ ὀκτὼ ἄρθρων, περὶ πληθυσμοῦ, Μονῆς Θεολόγου, προϊόντων τῆς νήσου, ἐμπορίου, φορολογίας, παρακειμένων νησίδων καὶ περὶ ἀγοραπωλησιῶν ἐν *319*, σ. 127–130.

« . . . ὄγδοον. Διὰ ταῖς ἀγοραῖς χωραφίων, ὀσπητίων, ἢ ἄλλων πραγμάτων, ἔχοντας χρείαν ὁ οἰκοκύρις, τὸ πουλεῖ καὶ τὸ ἀγοράζει ὅποιος θέλει, μὲ γράμμα καὶ μὲ μαρτυρίαις, περὸ προτιμᾶ(ται) ὁ συγγενὴς καὶ δεύτερος ὁ συμπλησιαστὴς καὶ ὁπόταν αὐτοὶ δὲν τὸ θελήσουν, τὸ πέρνει ἄλλος, ὅποιος καὶ ἂν εἶναι».

422α

1773. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ, περὶ συντεχνιῶν τῆς Δ. Μακεδονίας, ἐν Σ. Σαλαμάγκα, Τὰ ἰσνάφια καὶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐπὶ τῆς Τουρκοκρατίας στὰ Γιάννινα,

ἐν π. Ἡπ. Ἐστ. 8(1959) σ. 565–566.

«Διατάσσω τοὺς διοικητάς, ἀστυνόμους κτλ., νὰ προσέχουν, ὅπως οἱ ἐσναφικοὶ ὅμιλοι, οἱ ἀποκλειστικῶς ἀσχολούμενοι περὶ τὴν βιομηχανίαν, τὰ ἐπαγγέλματα καὶ τὰς τέχνας, μόνον ἐσναφικῶς ἐξετάζουσι, κρίνουσι καὶ ἀποφασίζουσι περὶ τῶν ἀναφυομένων μεταξὺ τῶν μελῶν των διαφορῶν καὶ ὑποθέσεων φύσεως ἐπαγγελματικῆς, κατὰ τὰ παλαιά των θέσμια, ἐπέχοντα τόπον νόμου καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα αὐτῶν λύωσι ὁριστικῶς αὐτάς. Μόνον τὸ διοικητικὸν τοῦ ἐσναφίου συμβούλιον δικαιοῦται νὰ κρίνῃ καὶ ν' ἀποφασίζῃ περὶ ὑποθέσεων ἀφορωσῶν εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἐσναφίου, τιμωροῦν τὸν πταίστην διὰ δημοσίας ἐπιπλήξεως, δι' ἐκδιώξεώς του ἐκ τοῦ ἐσναφίου, δι' ἀπαγορεύσεως τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του, διὰ σωματικῆς ποινῆς καὶ διὰ προσκαίρου φυλακίσεως . . . Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν, πρόσωπα μὴ ἀνήκοντα εἰς τὰ ἐσνάφια, οἱαδήποτε καὶ οἱανδήποτε θέσιν κατέχοντα ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἤθελον ἐπέμβει καὶ πειραθῇ νὰ ἐμποδίσουσι διὰ τῆς βίας καὶ τῆς δυνάμεώς των, τὴν ἐκτέλεσιν τῆς σωματικῆς ποινῆς, τῆς ἐπιβαλλομένης ὑπὸ τοῦ ἐσναφίου εἰς τὸ καταδικαζόμενον μέλος, πάντες οἱ κρατικοὶ ὑπάλληλοι ὀφείλουσι, πρὸς τὸ συμφέρον τῆς ὑπηρεσίας, παντὶ μέσῳ νὰ ἐμποδίζωσι τὴν ἀνάμιξιν ξένων προσώπων εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐσναφίων».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

423

1774. Πώλησις ὑπὸ τῆς Κοινότητος Μοσχοπόλεως δύο ἀκινήτων κατοίκων, φυγάδων ἐκ τῆς πόλεως,

πρὸς πληρωμὴν χρεῶν τῆς Κοινότητος, ἐν *236*, σ. 187.

«Ἡμεῖς οἱ τῆς πολιτείας Μοσχοπόλεως εὑρισκόμενοι ἄρχοντες καὶ ἀρχόμενοι, δημογέροντες καὶ ρουφέτια πάντα, γνώμῃ κοινῇ καὶ ἀσαλεύτῳ ἀποφάσει δηλοποιοῦμεν· ὡς ἐπειδὴ τὰ κτήματα πάντα τῶν φευγάτων ἔμειναν νὰ δοθοῦν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ χρέη τῆς πολιτείας διὰ τὸ βαρὺ φορτίον ὅπου ἐφορτώθη εἰς τὰ λείψανα τῶν δυστυχισμένων τούτων πτωχῶν, τούτου χάριν, ἐθελουσίως τὴν σήμερον ἐπουλήσαμεν δύο ἐργαστήρια εἰς Κορυτζᾶν εὑρισκόμενα, τὸ μὲν τοῦ Α. . . . τὸ δὲ τοῦ Γ. . . . καὶ τὰ ἐδώσαμεν κατὰ πάντα εἰς τὸ . . . Μοναστήριον τὸ ἐν Μοσχοπόλει τοῦ Ἁγίου Προδρόμου διὰ ποσότητα ἄσπρων γροσίων ἑπτακοσίων ἀμφότερα, τὰ ὁποῖα λαβόντες εἰς χεῖρας ἀνελλειπῶς, τὰ ἐδώσαμεν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς Κοινότητος . . .».

424

1774(?)— Ἐν *286* περιέχονται νομικαὶ διατάξεις, ἐξ 11 κεφαλαίων, ἐξ ἐθίμων καὶ βασιλικῶν νόμων τῆς Βλαχίας.

Πρβλ. ἐν *131*, σ. 35 σημ. 1.

Ἀποδεικνύεται ὅμως, ἐν *414*, σ. 309–318, ὅτι τὸ Παράρτημα τοῦτο εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ Δ′ βιβλίου τοῦ Νομικοῦ Προχείρου τοῦ Φωτεινοπούλου (πρβλ. ἀριθ. 402) καὶ δὴ ἐκ παραλλαγῆς τοῦ 1777 (ἐν χφ. 1195 τῆς Ρουμ. Ἀκαδημίας). Πρβλ. ἐπίσης ἐν *411*, σ. 223, ὑποσ. 30 καὶ ἐν τῇ ἐκδόσει τοῦ Νομικοῦ Προχείρου (ἀριθ. 402), σ. 22, ὑποσ. 1). Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει, αἱ νομικαὶ αὗται διατάξεις τοῦ Παραρτήματος, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι τοῦ ἔτους 1774, ἀλλὰ μεταγενέστεραι τοῦ 1777· ἐκτὸς ἐὰν τὸ χφ. 1195 ἐγράφη μὲν τὸ 1777, ἀλλ' ἡ ἐν αὐτῷ παραλλαγὴ συνετέθη προγενεστέρως. Ἡ ἐν τέλει τοῦ Παραρτήματος (σ. 71) χρονία : 10 Ἰουλίου 1774 ἀφορᾷ προφανῶς μόνον εἰς τὸ ἐν τέλει (σ. 34–71) τοῦ Παραρτήματος παρατιθέμενον κείμενον τῆς Συνθήκης τοῦ Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ. Κατὰ σύμπτωσιν ὅμως καὶ ἡ προτασσομένη Ἱστορία τῆς Βλαχίας φθάνει μέχρι τοῦ 1774· ἐφ' ὅσον ὅμως τὸ βιβλίον ἐτυπώθη μόλις τὸ 1806, δὲν ἀποκλείεται τὸ Παράρτημα νὰ περιέχῃ κείμενον τῶν μετὰ τὸ 1774 χρόνων.

Τίτλος Α′. Περὶ προικός.

Α′. « . . . ἡ παλαιοτάτη ὅμως συνήθεια θέλει, ὁποὺ ἡ προὶξ πάντοτε νὰ ἀποδίδεται εἰς τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς ὡς διατετιμημένη, ἤτις συνήθεια, ὡς παλαιὰ καὶ χρήσιμος τῷ τόπῳ, ἀπεφασίσθη ὁποῦ νὰ ἐνεργῆται καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὡς νόμος ἀδιαστίκτως . . .

Ε′. Ἡ παλαιοτάτη ὅμως τοπικὴ συνήθεια θέλει ὅλον τὸ ἐναντίον, ὅτι καὶ οἱ προικιμαῖοι κατζιβέλοι, καθὼς καὶ ἡ λοιπὴ προὶξ τῆς γυναικός, νὰ ἀποδίδωνται εἰς τὴν γυναῖκα, ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτῆς σῶοι καὶ ἀνελλιπεῖς ἀπὸ τὸν ἄνδρα ἢ τοὺς κληρονόμους αὐτοῦ, κατὰ τὴν ποσότητα καὶ τὸν ἀριθμὸν ὁποῦ ἐδόθησαν ἐν τῷ καιρῷ τῶν γάμων, μακάρι καὶ ἂν ἀποθάνωσιν ἢ φύγωσιν. Οἱ δὲ τοκετοὶ τῶν κατζιβέλων, ἤτοι τὰ παιδία, νὰ ἐξουσιάζωνται ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Ὅθεν ἀπεφασίσθη ὁποῦ ἡ παλαιὰ αὕτη τοπικὴ συνήθεια νὰ ἐνεργῆται ἀδιαστίκτως . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ε' . . . ἀπεφασίσθη, ὅτι ὅταν ὁ ἀνὴρ ἢ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἀπαιτοῦνται λείψαν προικὸς ἢ παρὰ τῆς γυναικὸς ἢ παρὰ τῶν κληρονόμων αὐτῆς, καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα προικιμαῖα πράγματα ἀπωλέσθησαν ἀπὸ τοιοῦτον τι ἰσχυρὸν ἐκστραορδινάριον περιστατικόν, τότε ὁ ἀνὴρ καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ νὰ μένωσιν ἀζήμιοι καὶ ἀκαταζήτητοι . . .
Ζ'. . . . μετὰ τὴν φανερὰν αὐτὴν καταγραφήν, νὰ ἔχῃ ἡ γυνὴ ἄδειαν ὁμοῦ καὶ οἱ κληρονόμοι αὐτῆς ἕως εἴκοσι χρόνους νὰ διεκδικῶσι τὴν λείψαν τῆς προικὸς αὐτῆς καὶ ὄχι εἰς διάστημα τριάκοντα χρόνων, καθὼς διὰ τῆς κοντιτζιόνες ἀγωγῆς διεκδικεῖται, ἡ ὁποία αὐτὴ παραγραφὴ τῶν τριάκοντα χρόνων ἀνῃρέθη ἐν τῷ παρόντι θέματι, δι' αἰτίας εὐλόγους καὶ ἰσχυράς . . .
Τίτλος Β'. Περὶ κληρονομίας.
Α'. . . .Ἡ παλαιοτάτη ὅμως τοπικὴ συνήθεια θέλει ὅλον τὸ ἐναντίον, ὅτι δηλ. ἐπειδὴ καὶ ἡ θυγάτηρ προικίζεται ἀδιαφόρως, πότε μὲν ἀπὸ τὸν πατέρα, πότε δὲ ἀπὸ τὴν μητέρα, πότε δὲ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, διὰ τοῦτο καὶ νὰ μένῃ ὑστερημένη ἀπὸ τὸ προνόμιον τῶν νόμων, εἰς τὸ νὰ συνεισφέρῃ δηλ. τὴ προῖκα αὐτῆς καὶ νὰ εἰσέρχεται εἰς τὴν πατρικὴν κληρονομίαν, ὁμοῦ δὲ καὶ νὰ εἶναι ὑστερημένη μὲ τὸν ἴδιον λόγον τούτου καὶ ἀπὸ τὴν μητρικὴν ὁμοῦ καὶ ἀδελφικὴν κληρονομίαν, ἐπειδὴ τόσον ἡ μήτηρ, ὅσον καὶ τὰ ἄρρενα αὐτῆς ἀδέλφια βιάζονται ἀπὸ τὴν τοπικὴν συνήθειαν νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν . . . ἥτις αὕτη τοπικὴ συνήθεια ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργῆται καὶ νὰ φυλάττεται ὡς νόμος, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐπωφελής, χρήσιμος καὶ ἀναγκαία εἰς τὸν τόπον, ὁμοῦ δὲ καὶ παλαιοτάτη.
Β'. Ἡ ὑπανδρευομένη λοιπὸν θυγάτηρ . . . μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων . . . νὰ μένῃ εὐχαριστημένη εἰς ἣν ἔλαβε προῖκα.
Γ'. Οἱ ἀδελφοὶ νὰ βιάζωνται μετὰ θάνατον τῶν γονέων αὐτῶν νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν, κατὰ τὴν τιμὴν καὶ δύναμιν ὁποῦ ἔχουν . . . καὶ νὰ μὴ τολμῶσιν ἀπὸ φειδωλίαν νὰ ὑπανδρεύωσι τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν μὲ ὀλίγην προῖκα, δίδοντες αὐτὰς εἰς ἄνδρας ἀτίμους καὶ μὴ ὁμοίους εἰς τὴν τιμὴν τῆς φαμιλλίας αὐτῶν.
Δ'. . . .Ἀνίσως δύω, ἢ τριῶν, ἢ καὶ περισσοτέρων οὐσῶν θυγατέρων, προικισθῇ τυχὸν ἡ μία, ἢ τινὲς ἐξ αὐτῶν, πλουσίως ἀπὸ τοὺς γονεῖς αὐτῶν, πλουσίους τότε ὄντας, αἱ δὲ ἄλλαι ὑπανδρευθῶσιν ἢ παρὰ τῶν ἰδίων γονέων, ἢ παρὰ τῶν ἀδελφῶν . . . μὲ ὀλιγωτέραν προῖκα, διὰ δυστυχίαν, ὁποῦ ἠκολούθησεν εἰς τὴν φαμιλλίαν ἐκείνην, καὶ ἀκολουθήσῃ νὰ ἀποθάνῃ ἀδελφός τις ἄτεκνος μὲ εὐπορίαν καὶ πλοῦτον, τότε τὰ λοιπὰ ἀδέλφια . . . ἢ νὰ ἀναπληρώνωσι τὴν προῖκα, ὁποῦ ἔλαβεν ἡ πρώτη ἀδελφή, καὶ νὰ εὐχαριστῶσι μὲ ἰσότητα καὶ τὰς λοιπὰς ἀδελφάς . . . ἢ τοιούτου μὴ γενομένου, νὰ ἔχωσιν ἄδειαν καὶ αὐταὶ αἱ ἀδελφαὶ νὰ συγκληρονομῶσι τὸν θανόντα πλούσιον ἀδελφὸν αὐτῶν, μόνον εἰς τὰ ἰδιόκτητα ἐκείνου πράγματα . . . χωρὶς νὰ κάμωσι συνεισφορὰν τῶν προικῶν αὐτῶν καὶ χωρὶς νὰ ἀνακατωθῶσιν εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτὴν αἱ ἀδελφαί, ὁποῦ ἐπροικίσθησαν πλουσίως πρότερον . . .
Τίτλος Γ'. Περὶ ἐγγύης γυναικὸς καὶ ἐνεχειράσεως πραγμάτων αὐτῆς.
Α'. . . . Τὰ αὐτὰ παρομοίως θέλει καὶ ἡ τοπικὴ συνήθεια, ἥτις ἀπεφασίσθη, ὁποῦ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔτζι νὰ ἐνεργῆται καὶ νὰ φυλάττεται, ὅτι δηλ. ἡ ἐγγύη τῆς γυναικὸς ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἡ ὑπογραφὴ αὐτῆς, μὲ τὴν ὁποίαν δανείζεται ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, νὰ μένῃ ἄκυρος καὶ πάντῃ ἀνίσχυρος, ὁμοίως καὶ ἡ ἐνεχείρασις τῶν προικιμαίων αὐτῆς πραγμάτων . . . ἔξω μόνον ἂν ἀποδειχθῇ ἐντελέστατα καὶ φανερώτατα, ὅτι τὰ ἄσπρα ἐκεῖνα ἐλήφθησαν διὰ χρείας ἰδίας αὐτῆς . . .
Τίτλος Δ'. Περὶ τριμοιρίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Α'. . . .Ἡ παλαιοτάτη ὅμως τοπικὴ συνήθεια θέλει οὕτως, ὅτι μετὰ θάνατον τοῦ ἀνδρός, εἴ γε εὑρεθῇ ἡ γυνὴ ἐκείνου τεκνοποιήσασα μετ' αὐτοῦ, εἴτε ζῶσι τὰ παιδία, εἴτε καὶ ἀπέθανον, ἐξάπαντος νὰ λαμβάνῃ ἡ γυνὴ ἀπὸ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἓν τρίτον μερίδιον κατὰ δεσποτείαν, εἴτε φυλάξῃ χηρείαν παντελῆ, εἴτε καὶ μή, ἤτοι δευτεροϋπανδρευθῇ, τὸ ὁποῖον τοῦτο φιλανθρώπως ἡ συνήθεια αὕτη διέταξεν, ἀποβλέπουσα εἰς τὰς τόσας ὠδύνας, λύπας τε καὶ πικρίας καὶ κινδύνους τῆς ζωῆς, ὁποῦ δοκιμάζει ἡ γυνὴ ἐν τῷ κυοφορεῖν, ἐν τῷ τίκτειν καὶ ἐν τῷ θνήσκειν τὰ παιδία αὐτῆς. Ὅθεν ἡ συνήθεια αὕτη ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργῆται καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἀδιαστίκτως, καθὼς μέχρι τοῦδε ἐνεργεῖται, ὡς νόμος . . .

Γ'. . . . κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον νὰ λαμβάνωσι καὶ οἱ ἄνδρες αὐτὸ τὸ ἴδιον τρίμοιρον ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν γυναικῶν αὐτῶν κατὰ τελείαν δεσποτείαν, ὅσοι δηλ. ἐπαιδοποίησαν μὲ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐκείνας, εἴτε δευτεροϋπανδρευθῶσι καὶ αὐτοί, εἴτε μή.

Δ'. . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια, φιλανθρωπευομένη καὶ εἰς αὐτὰς (τὰς στείρας γυναῖκας) ἐφιλοτίμησεν ἀπὸ παλαιοτάτους χρόνους, ὁποῦ καὶ αἱ στεῖραι, εἴτε δευτεροϋπανδρευθῶσιν ἢ μή, νὰ λαμβάνωσι κατὰ δεσποτείαν τὰ θεώρητρα ἀντὶ τοῦ τριμοιρίου . . . Θεώρητρον δὲ λέγεται ἡ δωρεά, ὁποῦ λαμβάνει παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἀμέσως ἐν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τῶν γάμων. Ὅθεν ἀπεφασίσθη, ὅτι αὐτὴ ἡ συνήθεια, ὡς παλαιοτάτη καὶ φιλάνθρωπος, καὶ μάλιστα ἔννομος, νὰ ἔχῃ κῦρος καὶ νὰ ἐνεργῆται ὡς νόμος . . .

Ε'. . . . κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ οἱ ἄνδρες τῶν τοιούτων στειρῶν γυναικῶν μετὰ θάνατον ἐκείνων, νὰ λαμβάνωσι κατὰ τελείαν δεσποτείαν τὸ κραβατοστρῶσι καὶ τὸ ἄλογον, εἴτε δευτεροϋπανδρευθῶσιν, εἴτε μή.

Ϛ' . . . ἀπὸ παλαιοτάτην τοπικὴν συνήθειαν, ἔλαβον τὸ προνόμιον τοῦτο, εἰς τὸ νὰ λαμβάνωσιν αὐτοὶ (οἱ ἀδελφοὶ) ὡς γονεῖς, τὸ τρίτον μερίδιον αὐτό, ὁποῦ ἡ Νεαρὰ διατάττει διὰ τοὺς γονεῖς τοῦ ἀποθανόντος γονέως ἐπὶ παιδὶ ἀνηλίκῳ, κἀκείνῳ παρὰ πόδας ἀποθανόντι, τὸ ὁποῖον τοῦτο προνόμιον ἀπεφασίσθη ὁποῦ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ ἐνεργῆται ἀδιαστίκτως, ἐπεχόντων δηλ. τῶν ἀρρένων ἀδελφῶν τόπον γονέων πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν.

Ζ'. . . . ἡ τοπικὴ αὐτὴ συνήθεια, ὁποῦ δίδει τὸ προνόμιον εἰς τοὺς ἀδελφοὺς νὰ ἐπέχωσι δηλ. τόπον γονέων πρὸς τὰς ἀδελφὰς αὐτῶν . . . ἀπεφασίσθη . . . νὰ ἐνεργῆται ὡς νόμος πάγιος (καὶ ὅταν ἡ θυγάτηρ ἐπροικίσθη ἀμέσως ἀπὸ τοὺς γονεῖς αὐτῶν) . . .

Η'. . . . ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν τῶν δώδεκα καὶ δεκατεσσάρων χρόνων ἀποθνήσκοντος τοῦ παιδίου, νὰ γίνεται ἡ τριμοιρία . . .

Τίτλος Ε'. Περὶ προτιμήσεως.

Α'. Ἡ ἀγωγὴ τῆς προτιμήσεως . . . ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργῆται εἰς τὸ ἑξῆς . . . ἡ πρώτη Νεαρὰ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου . . .

Ϛ' Ἡ παλαιὰ τοπικὴ συνήθεια θέλει, ὅτι ὅταν πωλῶνται βενίτα τινῶν μωσιῶν, νὰ προτιμῶνται εἰς τὴν ἀγορὰν τούτων οἱ ἐγκάτοικοι Βλάχοι, οἱ ὁποῖοι κάθηνται ἐπάνω εἰς τὰς Μωσίας ἐκείνας . . .

Τίτλος Ϛ'. Περὶ Κατζιβέλων.

. . . Γ'. Ἡ παλαιοτάτη τοπικὴ συνήθεια θέλει διὰ τὴν κατζιβέλαν ἢ τὸν κατζίβελον, ὁποῦ μέλλει νὰ γένῃ ἀλλαγή, νὰ θεωρῆται ἂν ἰξεύρῃ καὶ νὰ δίδεται ἄλλος κατζίβελος, ἢ κατζιβέλα μὲ τὰς ἰδίας τέχνας, ὁποῦ ἰξεύρει ἐκεῖνος ὁ ἀλλαττόμενος, καὶ αὐτὴ ἡ συνήθεια ἀπεφασίσθη νὰ ἐνεργῆται ὡς νόμος.

. . . Ζ'. Ἡ παλαιοτάτη τοπικὴ συνήθεια θέλει ὅτι ὅταν πωλῶνται κατζίβελοι, νὰ προτιμῶνται εἰς τὴν ἀγορὰν τούτων οἱ συγγενεῖς τῶν κυρίων αὐτῶν τῶν κατζιβέλων . . . ἀπεφα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σίσθη . . . ἡ διορία τῆς προτιμήσεως νὰ εἶναι τριάκοντα ἡμερῶν καὶ οὐχὶ περισσότεραι . . .
Τίτλος Ζ΄. Περὶ ἐξόδων εἰς προῖκα . . .
Τίτλος Η΄. Περὶ χορτανιτζίας . . .
Τίτλος Θ΄. Περὶ τόκων.
. . . Β΄. . . . Ἡ τοπικὴ ὅμως παλαιοτάτη συνήθεια ἀκολουθεῖ, ὅτι οἱ τεθνεῶτες νὰ μὴ πληρώνωσι διάφορον, τὸ ὁποῖον τοῦτο προξενεῖ μεγάλην ἀδικίαν εἰς τοὺς δανειστάς, τὴν ὁποίαν αὐτὴν ἀδικίαν διορθώνοντες καὶ διευθύνοντες αὐτὴν τὴν τοπικὴν συνήθειαν εἰς τὸ δικαιότερον, ἀπεφασίσαμεν κοινῶς, ὁποῦ ὅσα ἄσπρα ἀπὸ δεδουλευμένου διαφόρου ἤθελε φαίνεται ἕνας ἀποθνήσκων πῶς χρεωστεῖ, νὰ τὰ χάνῃ ἐξ ὁλοκλήρου ὁ δανειστής, διὰ τὴν ἀμέλειαν αὐτοῦ, ὁποῦ δὲν ἐπιμελήθη ἐπὶ ζωῆς ἐκείνου νὰ τὰ λάβῃ· μετὰ θάνατον δὲ νὰ μὴ πληρώνωσι διάφορον οἱ κληρονόμοι τοῦ ἀποθνήσκοντος μέχρις ἓξ μηνῶν, μετὰ δὲ τοὺς ἓξ μῆνας νὰ πληρώνωσι διάφορον, ἐπειδὴ ἕως εἰς τὴν διορίαν αὐτὴν οἱ κληρονόμοι γίνονται βέβαια ἐγκρατεῖς τῆς κληρονομίας . . .
Τίτλος Ι΄. Περὶ βεκίλιδων. . .
Τίτλος ΙΑ΄. Περὶ γεντικίου.
Α΄. . . . Ἡ τοπικὴ ὅμως συνήθεια δὲν δέχεται μὲ κανένα τρόπον τὸ γεντίκι, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐπιβλαβὲς εἰς τὸν τόπον. Ὅθεν καὶ ἀπεφασίσθη διὰ νὰ λείψῃ εἰς τὸ ἑξῆς, μήτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ νὰ ἀκούεται, καὶ νὰ μένῃ τελείως ἄκυρον.

425

1774. Συνθήκη 10 Ἰουλίου τοῦ Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ, ἐξ 28 ἄρθρων,
ἐν *157* (παράρτημα) σ. 34–71, ἐν *436*, τ. Ι σ. 319–334 καί, ἀποσπασματικῶς, ἐν *74*, σ. 78–80.
« . . . 7. Ἡ Ὑ. Πύλη ὑπόσχεται σταθερὰν προστασίαν εἰς τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῆς . . . 17. Ἡ Ὑ. Πύλη ὑπόσχεται . . . νὰ μὴ ἐκτεθῇ ἡ χριστιανικὴ θρησκεία οὔτε εἰς τὴν ἐλαφροτέραν καταδίωξιν καὶ νὰ μὴ ἐμποδισθῇ ποτὲ ἡ ἐπισκευὴ καὶ ἡ ἀνοικοδόμησις τῶν ναῶν τῆς θρησκείας ταύτης, ἔτι δὲ καὶ οἱ διακονοῦντες ἐν αὐτοῖς μηδεμίαν νὰ ὑφίστανται ὕβριν ἢ διωγμόν . . .».

426

1774. Φιρμάνιον σ. Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Α΄,
περὶ φόρων νήσου Σ ύ μ η ς, μνημονεύει *«φόρον νυμφῶν»*, ἐν *370*, σ. 338–340.

427

1774. Φιρμάνιον σ. Χαμὴτ Α΄, περὶ ἀπαλλαγῆς καταβολῆς ἐκτάκτων φόρων Ν ο τ ί ω ν Σ π ο ρ ά δ ω ν,
ὡς φορολογουμένων κατ' ἀποκοπήν, ἐν *179*, σ. 434–435. Πρβλ. καὶ *252*, σ. 366–367.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

428

1774. Φιρμάνιον 7 Δεκ. σ. 'Αβδοὺλ Χαμὴτ Α', ὑπὲρ Ρ ό δ ο υ, Κ ῶ, κλπ.
ἐν *451*, σ. 166–168 καὶ ἐν *370*, σ. 338–340.

429

1774. Χάτι σερὶφ σ. 'Αβδοὺλ Χαμήτ, «περὶ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ»
ἐν *91*, σ. 38–43. Πρβλ. ἐν *202*, σ. 537.
« . . . οἱ . . . ραγιάδες ρωμαῖοι ἐπρόσφεραν . . . ἀναφορὰν . . . λέγοντες, ὅτι ἀπὸ τὰ ἄτοπα κινήματα, ὁποῦ ἐπεχειρίσθησαν οἱ πρώην πατριάρχαι τῶν ρωμαίων καὶ ἀπὸ τὰς ὠμὰς αὐτῶν πλεονεξίας καὶ ἐξ αἰτίας τῆς δαπάνης τῶν πολλῶν χρημάτων, ὁποῦ ὁ ἤδη ἐξωσθεὶς τῆς πατριαρχείας Σαμουὴλ καλόγηρος . . . ξεχωριστὰ ὁποῦ τὸ χρέος τοῦ Πατριαρχείου ἔγινεν ἐπέκεινα τῶν ἐνεακοσίων πουγγίων . . . ἀλλὰ καὶ τὰ τῶν ἐπαρχιῶν χρέη ὁποῦ ὑπόκεινται εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Πόλεως, μὲ τὸ νὰ ἐπερίσσευσαν πολλαπλασίως, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐρήμωσις καὶ ὁ ἀφανισμὸς τῶν ραγιάδων τοῦ ρωμαϊκοῦ γένους . . . ὁ . . . νῦν πατριάρχης τῶν ρωμαίων Σωφρόνιος καὶ ὁ σύλλογος τῶν μητροπολιτῶν καὶ οἱ πρόκριτοι τοῦ Γένους καὶ οἱ ἔχοντες λόγον καὶ περιφανεῖς καὶ μαΐστορες τῶν ρουφετίων καὶ τῶν ραγιάδων Γέροντες, εἰς ἓν συνελθόντες, συνωμίλησαν περὶ τοῦ τρόπου τῆς κυβερνήσεως τῶν πατριαρχικῶν πραγμάτων οἰκονομίας τε καὶ ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν καὶ τόκων . . . Μὲ κοινὴν συμφωνίαν πάντων αὐτῶν ἀπεφασίσθη, ἵνα ἀπὸ τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, μὲ τὸ ναζαρέτι καὶ ἐπίσκεψιν τῶν τοῦ Γένους περιφανῶν, διορισθῶσιν ἐπίτροποι τοῦ Κεσισχανὲ τέσσαρες τῶν μητροπολιτῶν, εἰδήμονες τῶν πατριαρχικῶν κανόνων, καὶ δεκαοκτὼ παρ' αὐτοῖς ἀξιόπιστοι Γέροντες καὶ ἐχλιϊρτίδες τῶν περιφανεστέρων καὶ ἐσναφίων, διὰ νὰ γροικίσουν μὲ ἱστικλάλι καὶ πληρεξουσιότητα ἁπάσας τὰς πατριαρχικὰς ὑποθέσεις καὶ δοσοληψίας . . .».

430

1774. Ἔγγραφον ἀπὸ 17 'Οκτ. Γαζῆ Χασὰν πασᾶ, βεζύρη καὶ καπουδὰν πασᾶ, πρὸς τὰς ν ή σ ο υ ς τῆς Ἄ σ π ρ η ς Θ α λ ά σ σ η ς,
ὅτι μετὰ τὴν γενομένην εἰρήνην μετὰ τῆς Ρωσίας, χορηγεῖται γενικὴ ἀμνηστία εἰς τοὺς ραγιάδες, ἐν *291*, σ. 279.

431

1775. Φιρμάνιον ἀπὸ 29 Μαρτίου, σ. Χαμὶτ Α', περὶ τρόπου καταβολῆς φόρων τῶν Ν ο τ ί ω ν Σ π ο ρ ά δ ω ν,
ἐν *370*, σ. 340–342· μνημ. ἐν *252*, σ. 367.

432

1775. Πρακτικὸν 8 'Οκτωβρίου προεστῶν καὶ ἐγκατοίκων Κάστρου τῆς Ν α ξ ί α ς,
ἐν *193*, σ. 9–10.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«... Φανερώνομεν πὼς ἀπὸ παλαιότης ἕως τὴν σήμερον ἐστάθηκαν νόμοι τὰ κάτωθι ἄρθρα :

Πρῶτον : Ὅτι κάμνοντας οἱ γονέοι πουρκοχάρτι ἢ τεσταμέντο τῶν παιδιῶν τως, ἔχουν ὅλη τὴν ἐξουσία ὅτινος θελήσουν νὰ τάξουν πολλά, ὅτινος ὀλίγα, χωρὶς νὰ ἠμποροῦν τὰ παιδιὰ εἰς κανένα τρόπο νὰ ἐνοχλήσουν τὰ ἄλλα.

Δεύτερον : Κάνοντας κανένα γράμμα κοινὸν ἢ μερικὸν καὶ μετὰ τοὺς μάρτυρας ὑπογράψῃ ὁ καντζιλλιέρης ὁ κοινός, ἢ ὅποιος γραφέας ὁπού νὰ γράψῃ τὸ γράμμα καὶ ὕστερα ἀπὸ κάτω γραφτοῦν ἄλλοι μάρτυρες, αὐτὸ τὸ γράμμα εἶναι ἄκυρον καὶ δὲν ἔχει κανένα τόπον οὐδὲ κυριότητα».

433

1775. Χάττι σερὶφ σ. Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Α′, διὰ τὰ προνόμια τῆς οὐγγροβλαχικῆς ἡγεμονίας,

δοθὲν εἰς τὸν βοεβόδαν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, ἐν *202*, σ. 541–546, ἔνθα (σ. 546) προστίθεται : *«ἀπὸ αὐτὰ ὅλα, μετὰ δύο χρόνους κανένα δὲν ἐφυλάχθη».*

Ε′. Τὰ χρέη τὰ παλαιὰ καὶ αἱ ληψοδοσίαι, τόσον εἰς μετρητὰ ὅσον καὶ εἰς ἄλλα πράγματα, νὰ εἶναι ἄκυρα καὶ ἀκαταζήτητα.

Ϛ′. Οἱ μουσουλμάνοι ὁποῦ ἤθελαν ἔχει διαφοράς μὲ τοὺς ἐντοπίους καὶ οἱ ἐντόπιοι εἰς τὰς μεταξὺ διαφοράς των, νὰ κρίνωνται ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα τους δικαίως καὶ νὰ ἀποδίδεται τὸ δίκαιον εἰς ἐκεῖνον ὁποῦ τὸ ἔχει.

Ζ′. Τοὺς μουσουλμάνους ὁποῦ ἤθελαν ἔχει κρισολογήματα μέ τινας τῶν ἐντοπίων, μὲ τὸ μέσον τοῦ διβὰν-ἐφένδη τοῦ ἡγεμόνος καὶ ἄλλων μουσουλμάνων νὰ διορθώνωνται, καὶ ἐκείνη ἡ κρίσις ὁποῦ δὲν ἤθελε κοπεῖ μὲ τὸ μέσον τῶν μουσουλμάνων, ἂν μὲ σκοπὸν συκοφαντίας κινῆται ὁ κρισολογούμενος μουσουλμάνος καὶ θέλῃ νὰ ἀδικήσῃ τὸν ἐναγόμενον χριστιανόν, τότε νὰ φέρῃ ὁ ἡγεμὼν ἀπὸ τὸ Γκίργκιοβον τὸν καδὴν νὰ τοὺς κρίνῃ, καὶ νὰ τελειοῦται ἡ ἀγωγὴ κατὰ νόμους, καὶ οἱ καδῆδες τοῦ Γκιργκιόβου νὰ κρίνουν τὴν κρίσιν μὲ κάθε δικαιοσύνην, χωρὶς προσωποληψίαν, καὶ νὰ μὴν ἀδικοῦν τὸν πτωχὸν χριστιανὸν διὰ τὸ χατίρι τοῦ μουσουλμάνου.

Η′. Ἕνας κάτοικος τῆς Βλαχίας νὰ μὴν ἐνοχλῆται ἀπαγόμενος εἰς ἄλλο μέρος διὰ κρισολογήματα· ὅταν εἶναι ὅμως ἀγωγὴ διὰ κληρονομίαν ἢ διὰ μετρητά, ἡ μαρτυρία τοῦ χριστιανοῦ ἐπάνω εἰς τὸν τοῦρκον ἐναγόμενον ἔχει τόπον. Ἔξω ὅμως ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν τὴν περὶ κληρονομίας, εἰς ἀγωγὴν περὶ μετρητῶν ἡ μαρτυρία πολλῶν χριστιανῶν κατὰ μουσουλμάνου μὲ τὸ νὰ ἐξεδόθη φετβᾶς ὅτι δὲν πιάνεται, κατὰ τὸν φετβᾶν θέλει γίνεται ἡ ἀπόφασις.

ΙΑ′. Τόποι καὶ ἀγροὶ ὁποῦ ἀνέκαθεν ἦτον μοναστηρίων ἢ ἄλλου τινὸς ὑποκειμένου καὶ ὕστερον ἀδίκως ἡρπάγησαν παρά τινος μουσουλμάνου, καὶ μέχρι τοῦδε ὀνομάζονται μὲ ὄνομα χριστιανικόν, ἀφοῦ ἀποδειχθῇ καὶ μαρτυρηθῇ ὅτι ἀδίκως ἡρπάγησαν καὶ κατακρατοῦνται, νὰ ἐπιστρέφωνται εἰς τοὺς παλαιοὺς κυριάρχας των.

ΙΗ′. Ἀπὸ τοὺς Βλάχους, ἂν τινας ἤθελε τουρκίσει, διὰ νὰ μὴν ἠμπορῇ νὰ ζητῇ μερτικὸν τῆς ἀνηκούσης αὐτῷ κληρονομίας, εἶναι ἐκδεδομένα πολλὰ χάττι-σερίφια καὶ ὁρισμοί, εἶπον οἱ ἄρχοντες Βλάχοι, ὁποῦ ἦλθον μὲ τὸ μαγζάρι. Ὅμως εἰς τὰ καλέμια, μὲ τὸ νὰ μὴν εὑρέθη τὸ ἴσον κανενὸς τοιούτου χάττι-σεριφίου καὶ ὁρισμοῦ, καὶ μὲ τὸ νὰ εἶναι αὐτὴ ἡ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπόθεσις νομική, κατὰ τοὺς νόμους οὕτως ἔχει : Ὁ χριστιανὸς ζέϊδης ἀφοῦ τουρκίσῃ, ἂν ἀποθάνῃ ὁ πατὴρ τοῦ ζέϊδη χριστιανὸς ἄμιρ, δὲν τὸν κληρονομεῖ. Καὶ ὁ ζέϊδης χριστιανός, ἀνὴρ τῆς χριστιανῆς χίνδι, ἀφοῦ τουρκίσῃ, ἂν ἡ χίνδι, χριστιανὴ οὖσα, ἀποθάνῃ, ὁ ζέϊδης δὲν τὴν κληρονομεῖ. Καὶ τοῦ χριστιανοῦ ζέϊδη ὁ υἱός, ἄμιρ χριστιανός, ἂν τουρκίσῃ, ὁ ζέϊδης χριστιανὸς ὤν, ἂν ἀποθάνῃ, ὁ ἄμιρ δὲν κληρονομεῖ τὸν ζέϊδην πατέρα του. Καὶ ἂν ὁ ζέϊδης μουσουλμάνος ζῇ, καὶ ὁ υἱός του χριστιανὸς ἄμιρ ἤθελεν ἀποθάνει, χωρὶς νὰ τουρκίσῃ, ὁ ζέϊδης τοῦρκος δὲν τὸν κληρονομεῖ. Κατ' αὐτοὺς λοιπὸν τοὺς τέσσαρας φετβάδες θέλει διορίζονται καὶ ἐνεργοῦνται αἱ κληρονομίαι τῶν βλάχων ὁποῦ ἤθελον τουρκίσει . . .».

434

1775. Φιρμάνιον Ἰουνίου, σ. Χαμὴτ Α′, περὶ ἀπαλλαγῆς φόρων τῶν Δωδεκανησίων,

ἐν *179*, σ. 434–436 καὶ ἐν *370*, σ. 342–344.

435

1775. Καταστατικὸν τῆς Ἀδελφότητος τῶν ἐν Λιβόρνῳ ὀρθοδόξων Ἑλλήνων,

τῆς 2 Ὀκτ., ἐν *108*· πρβλ. καὶ ἐν *358*, σ. 97–100.

. . . κεφ. Ε′, « . . . Θέλει εἶναι χρέος του (τοῦ ἱερέως) ἀπαραίτητον, νὰ μὴν ἀνακατεύεται εἰς κανένα πρᾶγμα ὁποῦ ἀνήκει εἰς τὴν Συναδελφότητα, τῆς ὁποίας ἡ οἰκονομικὴ διοίκησις εἶναι παντάπασι κεχωρισμένη ἀπὸ τῆς ἐπιχειρήσεώς του . . . Τοῦ εἶναι ἀποφασιστικὰ ἐμποδισμένον, τὸ νὰ προσπαθῇ ὁποῦ οἱ ψυχορραγοῦντες νὰ τοῦ ἀφίσουν εἰς ταῖς διαθήκαις τους τίποτε πρὸς ὠφέλειαν ἐδικήν του, ἢ τοῦ μοναστηρίου, ἢ ἄλλου ἱεροῦ τόπου . . . Καὶ θέλει εἶναι πρὸς ὠφέλειαν ταύτης τῆς ἐν Λιβόρνῳ τῶν Γραικῶν Ἐκκλησίας ὅλα τὰ λεγάτα ἢ ἄλλαι διαταγαὶ ὑστερινῆς θελήσεως ἐκ τοιαύτης φύσεως (ἤτοι παρακινήσεως) ὁποῦ ἤθελαν γίνει . . .».

436

1775. Χρυσόβουλλον Ἀλεξάνδρου βοεβόδα Ὑψηλάντου, Περὶ τάξεως κριτηρίων,

ἐν *202*, σ. 592–598 καί, ὀρθότερον, ἐν *131*, σ. 233–238.

437

1775. Χρυσόβουλλον τοῦ ἰδίου, Περὶ τῆς προτιμήσεως, κατὰ τὴν πώλησιν τῶν ἀκινήτων.

Ἐδ. ρουμανιστὶ ἐν *441*· περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου, πρβλ. *393*, σ. 448 ἑπ.

438

1775. Χρυσόβουλλον τοῦ ἰδίου,

δι' οὗ ἐπικυρώνει *«τὰς ὅσας διατάξεις ἔκαμεν εἰς τὴν τζάραν»*. Ἐν *369*, τ. Γ′ σ. 558–568, ἐν *157*, σ. 229–241 καί, ὀρθότερον, ἐν *131*, σ. 239–243.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

439

1775. Φιρμάνιον σ. 'Αβδοὺλ Χαμὴτ Α', ὑπὲρ Ρ ό δ ο υ καὶ Κ ῶ,
ἐν *175*, σ. 388 καὶ σ. 397.

440

1775. 'Ιδιωτικὸν προικοσύμφωνον, ἐνώπιον τριῶν μαρτύρων, ἀπὸ 17 'Ιουλίου, ἐν Α ν δ ρ ῳ,
ἐν *162*, σ. 36–37.
(ὁ πατὴρ τῆς κόρης δίδει εἰς προῖκα διάφορα κτήματα) . . . *«μὲ τοῦτο, νὰ ἀγροικιοῦνται τὰ ἄνωθεν κλείσματα διὰ μετρητὰ ἀσιλάνια τριακόσια καὶ εἰ μὲν καὶ δὲν τοῦ ἀρέσκουν τὰ ἄνωθεν κλείσματα, νὰ πέρνῃ τὰ 300 γρόσια καὶ νὰ ἀπαρατᾷ τὰ κλείσματα . . . δίδει καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ Α. μαζὶ μὲ τὴν ἀρχόντισά του . . . τὴ κατοικίαν τος μὲ τὰ περίαυλα ὅλα ὡς εὑρίσκουται, μὲ τοῦτο, νὰ κάθουται μέσα εἰς τὴν ζωήν τος αὐτοῦ, στὴν κατοικία, τὸ περιβόλι μὲ . . . ὅλο ὡς εὑρίσκεται, μὲ τοῦτο, νὰ τρῶνε τὴν ἐμισὴ νιτράδα ἕως ποῦ ζοῦν. . . . Τάζει καὶ ὁ μέλλων στεφανωθῆναι τῆς κερᾶς τῆς νύφης διὰ πρὸ γάμου δωρεὰν ἀσιλάνια 300 καὶ εἰ μὲν καὶ τοὺς συνέβη θάνατος, ἕνας ὑπὲρ τοῦ ἄλλου, ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δόσῃ, νὰ πέρνῃ ὁ γα(μ)πρὸς τὸ κρεβατοστρώσι καὶ ἡ νύφη τὴ πρὸ γάμου δωρεάν, ὡς ἄνωθεν γράφομεν, τὰ δ' ἐναπολειφθέντα νὰ σετρέφου(ν)ται εἰς τοὺς προθίμους. Καὶ εἰ μὲν καὶ κάμουν κληρονόμον καὶ ἀποθάνει μετέπειτα, πάλε νὰ στρέφουνται εἰς τοὺς προθίμους . . .».*

441

1775. Προικοσύμφωνον ἀπὸ 15 'Ιουνίου, ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 261.
(α' ἐκ μέρους τῆς μητρὸς τῆς νύμφης) *« . . .ξηγώντας ἀκόμι . . . ὅτι ὅλα τὰ ψυχικὰ ὁποῦ ἄφηκεν ὁ μακαρίτης της, ὁ πατέρας τῆς νύμφης καὶ ὁ ἀδελφός της, νὰ εἶναι κρατημένη νὰ τὰ κάμῃ ἡ λεγομένη της ἀρχοντοπούλα ἀενάως, καθὼς διορίζουν . . .»* (καὶ β' ἐκ μέρους τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς τοῦ γαμβροῦ πρὸς τὸν τελευταῖον) *» . . . ὁ ὁποῖος* (θεῖος) *δὲν ἔχει παιδὶ εὐλογητικὸν ἐκ τῆς σαρκός του . . . καὶ μὲ τὴν κοντετζιόνε . . . ὅτι ἂν ἤθελεν ἀποθάνει* (ὁ γαμβρὸς) *ἄκληρος, ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δόσῃ, ὅλα ἐτοῦτα ὁποῦ τὸν προικοδοτίζει, νὰ στρέφωνται εἰς τὸ πρόσωπόν του . . .».*

442

1775. 'Απόφασις Νικολάου Πέτρου Μαυρογένους, δραγομάνου τοῦ Στόλου, ἐπὶ ἰδιωτικῆς διαφορᾶς ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτος,
ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.
« . . . ἡ ἀρχόντισσα Μαργέτα χήρα Κωνσταντίνου Κόκκα, ἔχουσα διαφορὰν μετὰ τῶν προγονῶν της διὰ τὴν περιουσίαν τῶν ἀποθανόντων δύο ἀδελφῶν αὐτῶν, τέκνων τῆς ρηθείσης Μαργέτας . . . ἦλθον καὶ ἐνεφανίσθησαν πρὸς ἡμᾶς διαφερόμενοι. Τούτου χάριν, ἡμεῖς ἐδόσαμεν ἄδειαν νὰ ἐκλέξουσι δύο αἱρετοὺς κριτὰς ἐκ τῶν ἀξίων ὑποκειμένων, διὰ νὰ κάμουσι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ τὰ δύο μέρη κομπρομέσα, ὁποῦ νὰ μὴν παραβοῦσι καὶ ἀθετήσουσι αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν τῶν δύο αἱρετῶν κριτῶν. Ὅθεν ἐψηφίσθησαν . . . οἱ ὁποῖοι . . . ἔκαμαν ἔγγραφον τὴν ἀπόφασίν τους καὶ τὴν ἐφανέρωσαν πρὸς ἡμᾶς, τὴν ὁποίαν θεωρήσαντες, ὅτι εἶναι εὔλογος καὶ δικαία, διορίζομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀποφασίζομεν, ὅτι αὕτη ἡ ἀπόφασις τῶν ἄνω εἰρημένων αἱρετῶν κριτῶν νὰ εἶναι βεβαία καὶ ἀπαρασάλευτος καὶ ὅστις μετέπειτα, παραβαίνων τοὺς θεσμοὺς τῆς δικαιοσύνης, ἤθελε ζητήσει νὰ σκανδαλίσῃ καὶ νὰ χαλάσῃ αὐτὴν τὴν δικαίαν ἀπόφασιν, νὰ ἔχῃ νὰ δίδῃ εἰς τὸ μουτπάκι τοῦ ὑψηλοτάτου ἡμῶν αὐθέντου βεζύρη καὶ καπετὰν πασᾶ γρόσια τὸν ἀριθμὸν 2500 . . . Αὐτὴν δὲ τὴν δόσιν . . . τὴν ἐδέχθησαν καὶ τὴν ἔστερξαν καὶ τὰ δύο μέρη ἔμπροσθεν ἡμῶν . . .».

443

1776. Ἔγγραφον ἀπὸ 26 Αὐγ. τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Νικ. Μαυρογένους,

πρὸς τοὺς *«προεστῶτας καὶ ἐπιτρόπους»* τῆς νήσου Μυκόνου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Μυκόνου 140.

«. . . μὲ τὸ παρὸν σᾶς φανερώνομεν, ὅτι εἴδομεν μίαν ὁμολογίαν ὁποῦ χρεωστεῖ ὁ Κ.Κ. πρὸς τὸν Π.Ο. μὲ μαρτυρίας. Αὐτὰ τὰ ἄσπρα νὰ τὰ δόσῃ, προστάζομεν ἐξ ἀποφάσεως καὶ χωρὶς προφάσεως, μὲ ὅλον του τὸ διάφορον, διότι ὕστερον, ἂν ἐναντιηθῇ, ἐρχόμενοι ἡμεῖς, θέλει παιδευθῇ ὡς ἀπειθής. Λοιπὸν θέλετε ἐπιμεληθῇ ὁποῦ νὰ τοῦ πληρωθοῦν τὰ ἄσπρα καὶ ἂς μὴν προφασίζεται. Οὕτω ποιήσατε καὶ μὴ ἄλλως, ἐξ ἀποφάσεως».

444

1776. Γράμμα τοῦ δραγομάνου τοῦ στόλου Νικολάου Μαυρογένους, ἀπὸ 10 Ἀπριλίου,

πρὸς τὸν Χουσεὶν τζαούσην καὶ τοὺς προεστῶτας τῆς νήσου Νάξου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.

«. . . εἴδομεν μίαν διαθήκην νόμιμον καὶ εὔλογον τῆς μακαριτρίας Χατζίδενας, γενομένην πρὸ χρόνων πέντε . . . Εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου της, εἰς τὸ ἔσχατον τέλος, ὅταν ἐθόλωσαν αἱ φρέναις της, χωρὶς νὰ εἰξεύρῃ τί κάμνει ἔβαλεν μαρτυρίας διὰ τὸν ρηθέντα νερόμυλον . . . Μὲ τοιαύτην ψευδῆ ἀπάτην, ζητοῦσι νὰ ἀποξενώσουν τὸν ρηθέντα νερόμυλον. Εἰς τόσον, κατὰ τοὺς νόμους, ἡ πρώτη διαθήκη ἰσχύει· καὶ ἂν κάμῃ ἄλλην, πρέπει νὰ ζήσῃ τρεῖς μῆνας καὶ ἔτζι νὰ χαλασθῇ ἡ πρώτη καὶ ἂν χαλάσῃ καὶ τὴν ἄλλην, πρέπει νὰ ζήσῃ σαράντα ἡμέραις. Πόσον μᾶλλον, ὁποῦ δὲν ἔκαμεν ἄλλην ; Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς, κατὰ τοὺς νόμους καὶ κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ὀρθὸν τῆς διαθήκης, ἀποφασίζομεν, ὅτι ὁ ρηθεὶς νερόμυλος νὰ εἶναι εἰς ἐξουσίαν τῆς ἀρχοντίσσης Σοφιανάκη, μηδενὸς ἐναντιουμένου . . . εἰ δὲ καὶ δὲν σᾶς ἀκούσουν καὶ κάμουν καμμίαν σύγχυσιν, ἐπειδὴ καὶ καυχῶνται εἰς τὰ ἄρματά τους, νὰ τοὺς βάνετε εἰς τὰ σίδερα μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους, ἕως ὁποῦ νὰ ἔλθῃ ὁ ὑψηλότατος αὐθέντης μας . . . ».

445

1776. Διαθήκη ἐν Κεφαλληνίᾳ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *298*, σ. 426–428.

« . . . ἀφίνω διὰ κυρίους καὶ καθολικούς μου κληρονόμους τὰ τρία μου παιδιὰ τὰ ἀρσενικά, ἤγουν Σ., Γ. καὶ Π., εἰς ὅλον τὸ προικίο ὁποῦ ἐπῆρα, καθὼς ὁμολογάει ἡ ἀρέσκειά μου (= προικοσύμφωνον) καὶ προικοπαράδοσί μου καὶ ἀκόμα καὶ εἰς τὸ προικιὸ τῆς ποτὲ μάνας μου καὶ εἰς ὅ,τι ἄλλο μοῦ ἀπαρθενίζει δικαιώματα καὶ ἀτζιόνες, μὲ τέτοια κοντιτζιόν, ὥστε ζῇ ὁ πενθερός μου Ν. Μ., νὰ εἶναι ἀσιστέντες καὶ νοικοκύρης εἰς τὸ αὐτὸ πρᾶμα μου, ἤγουν οὐζουφρουτούριος, διὰ νὰ ἔχῃ τὰ αὐτὰ παιδιά μου εἰς τὴν ὑποταγήν του, καὶ ἀποθανόντας ὁ αὐτὸς πενθερός μου, τότες νὰ μνέσκουν κληρονόμοι μου ἀσολοῦτοι τὰ αὐτὰ τρία μου παιδιὰ τὰ ἀρσενικά, νὰ μποροῦν νὰ λαβαίνουν ὅλην τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸ ἀτὸ πράγμα μου· ἔτι λέγει, ὅτι τὴν θυγατέρα μου τὴν Α. νὰ ἔχῃ χρέος ὁ ἀτὸς πεθερός μου, ἀντάμα μὲ τὰ αὐτὰ τρία μου παιδιά κληρονόμους μου, νὰ τὴν παντρέβουν καὶ νὰ ἔχουν νὰ τῆς δίνουν διὰ προικιὸ ἀπὸ τὸ πρᾶμα μου, δουκάτα 1500 ἀπὸ λ. 6 τὸ κάθε ἕνα, εἰς τόσο μόμπιλε καὶ στάμπιλε καὶ εἰς τὸ στάμπιλε νὰ εἶχε τῆς δίνουν ὅθε εἶχε τοὺς εὐχαριστᾶ τοὺς κληρονόμους μου . . .».

446

1776. Πρακτικὸν 30 Ἀπριλίου ἱερατείου καὶ προεστῶν Μυκόνου, περὶ συντάξεως διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων,

ἐν *52*, σ. 142–143.

«Μὲ τὸ νὰ ἀκολουθοῦν εἰς τὲς διαθῆκες καὶ προικοσύμφωνά μας, δηλαδὴ σὲ μερικά, σκάνδαλα καὶ σύγχυσες, λοιπὸν τὴν σήμερον ἐσυνάχθημεν ὅλον τὸ ἱερατεῖον καὶ οἱ εὑρισκόμενοι προεστοὶ καὶ ἐσυνωμιλήσαμε διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν καὶ ὅλοι ὁμογνώμως εὑρήκαμεν εὔλογον καὶ δίκαιον, ὅποιος χριστιανὸς ἀπὸ τοὺς ἐγκατοίκους μας, μὲ ἰδία του θέλησιν, ἤθελε ζητήσει ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς μας, ὅποιον θέλει, μὲ ἰδία του γνώμην, νὰ τὸν κράξῃ, διὰ νὰ τοῦ κάμῃ τὴν διαθήκην του ἢ καὶ προικοσύμφωνόν του, νὰ ἔχῃ χρέος ὁ κραζόμενος ἱερέας ἢ κληρικὸς εἶναι, ἢ καὶ ὁ νοτάριος δημόσιος, νὰ εἶναι χρεῶσται, ὁποῦ νὰ κράζουν τρεῖς προεστούς, ὅποιοι ἤθελαν εὑρεθοῦν ἐκεῖνον τὸν καιρόν, ὁποῦ νὰ τελειώσουν εἴτε προικοσύμφωνον εἴτε διαθήκην, καὶ ἐτότες νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος εἴ τι γράμμα ἤθελεν τελειώσει, νὰ διαφεντεύεται ἀπὸ τὴν πολιτείαν μας εἰς ὅποιον κριτήριον ἤθελε φανερωθοῦν τὰ τοιαῦτα γράμματα· ξεκαθαρίζοντας, πῶς ἐὰν καὶ ἤθελε ἀκολουθήσει κανένα συμβεβηκὸν εἰς κανένα ὑποκείμενον . . . καὶ ἤθελεν κράξει τὸν πνευματικὸν πατέρα διὰ ἐξομολόγησίν του καὶ εἰς τὸν ὅμοιον καιρὸν ἤθελε τοῦ παραγγείλει διὰ τὴν ψυχήν του καὶ εἴ τι ἄλλο ἤθελε τοῦ εἰπεῖ, ἐβγάζοντας τὴν ἐξομολόγησίν του, νὰ ἔχῃ χρέος ὁ πνευματικὸς εὐθὺς χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, ὁποῦ νὰ εὑρίσκῃ ἢ κληρικοὺς τῶν ἱερέων, ἢ προεστοὺς τῆς πολιτείας, ἢ καὶ ἀπὸ τοὺς γεροντοτέρους ἱερεῖς, νὰ τοὺς φανερώνῃ εἴ τι ἐπαρήγγειλεν ὁ ἀσθενής, ὁποῦ, ἂν προφθάσῃ, νὰ τοὺς παίρνῃ ἔμπροσθεν εἰς τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, ὁποῦ νὰ παίρνουν τὴν μαρτυρίαν του διὰ ζώσης φωνῆς, δηλαδὴ τοῦ ἀσθενῆ, ὀψέποτε καὶ δὲν εἶναι (σ)τάσιμον διὰ νὰ δώσῃ τὴν μαρτυρίαν ὡς ἄνωθεν, εὐθὺς νὰ πηγαίνῃ ὁ πνευματικός, χωρὶς ἀναβολὴν καιροῦ, εἰς τὴν κοινὴν καντζηλλαρίαν νὰ κράζῃ τρεῖς προεστούς, νὰ φανερώνῃ ἐν καθαρῷ συνειδότι καὶ μὲ τὴν ψυχήν του, τὰ ὅσα ἤκουσεν ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ. Εἰ δὲ καὶ ἤθελεν ἀποθάνει ὁ ἀσθενής, καὶ πάγῃ ὑστερώτερα, μετὰ τὸν θάνατόν του, εἰς τὴν Καντζηλλαρίαν μας, νὰ μὴν πγιάνεται ἡ μαρτυρία του. Καὶ λοιπὸν δίδομε τὴν εἴδησιν εἰς ὅλους τοὺς ἐγκατοίκους τῆς πολιτείας μας,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπὸ τὴν σήμερον ὅποιος ἤθελεν κάμει γράμμα νὰ εἶναι μαρτυρημένο καὶ βεβαιωμένο ὡς ἄνωθεν λέμε, εἰ δὲ καὶ δὲν ἀκλουθῇ, ὡς ἄνωθεν, μὲ ἀξιοπίστους μάρτυρας, νὰ εἶναι νουλάδο, ὡς ἄσπρο χαρτί . . .».

447

1776. Ἐπικύρωσις, ἢ ἀνανέωσις τοῦ τ ό μ ο υ π ρ ο ι κ ό ς, ἐπὶ μ. Ἰωαννίνων Παϊσίου,

ἐν *67*, σ. 216–218, ἐν *368*, σ. 536–539 καὶ ἐν *69*, σ. 53.

(Διαίρεσις εἰς ἑπτὰ τάξεις, ἡ προῖξ ἄσπρα τζουρούκικα 180000, 150000, 90000, 60000, 40000, 30000 καὶ 20000. Τὰ *«ἀκόλουθα»* τὸ $^1/_2$ τῶν ἄνω ποσῶν. Εἰς *«ταὶς κατώτεραις τάξαις»* ἡ ποσότης ἀδιόριστος. Τὰ προξενητικὰ 5%, ἐξ ὧν τὸ $^1/_3$ ὁ προξενητὴς καὶ τὰ $^2/_3$ οἱ συγγενεῖς τοῦ γαμβροῦ. — Τέλειος ἀρραβὼν ὅταν ἀλλαχθοῦν τὰ δακτυλίδια καὶ δοθῇ εἰς τὸν γαμβρὸν τὸ προικοσύμφωνον καὶ τὰ προξενητικά.— Ἀθετουμένου τοῦ ἀρραβῶνος ἄνευ νομίμου αἰτίας, ἀφορίζεται ὁ ἀθετῶν καὶ δὲν ἔχει ἄδειαν γάμου ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ.—Ποιναὶ διὰ τὴν παράβασιν τῶν ὁρίων προικός).

Σημ. Σχετικὸς εἶναι καὶ ὁ ἀχρονολόγητος, ἀλλὰ τοῦ ιη′ αἰ. *«Κανονισμὸς τῶν προικῶν ἐν χώρᾳ Λιασκοβέτζι»*, τοῦ ἠπειρωτικοῦ Ζαγορίου, ἐκ χφ. IEEE 249 (φ. 23β), ἐν *194*, σ. 193–194. Κατὰ τὸν Κανονισμὸν τοῦτον οἱ κάτοικοι διαιροῦνται εἰς ἑπτὰ σ κ ά λ ε ς, ἡ δὲ προῖξ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερβῇ τὰ γρόσια, 800, 600, 500, 400, 300, 200 καὶ 150.

448

1776. *« . . . πίστιν ποιοῦμεν οἱ κάτωθι . . . νοτάριοι . . . Π α ξ ῶ ν . . . ὅτι παλαιόθεν δὲν ἦτο ποτὲ ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ ἀνάγνωσις εἰς τὶς διαθῆκες . . . μόνον ἄρχισεν ἡ αὐτὴ συνήθεια ἀπὸ τοῦς ρεβιζόρους τῶν Κοριφῶν καὶ μᾶς ἐδόθη εἰς εἴδησιν ἀπὸ τοῦ 1776 ἕως τοῦ νῦν καὶ ἔτζι πράττομεν τὴν σήμερον (1783) . . .»*

ἐν *295*, σ. 368.

449

1776. Γράμμα Ἀλῆ Ἀγᾶ Βελόγλου, ἰσοβίου τιμαριούχου τῆς νήσου Σ ύ ρ ο υ,

ἐν *329*, σ. 72–74.

« . . . Σᾶς προστάζω ἀκόμη, ὅτι ὅποιον θέλει ὅλον τὸ Κοινὸν καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι καὶ εἶναι ὅλοι εὐχαριστημένοι ἐκεῖνον νὰ διορίσετε διὰ βεκίλη σας καὶ κοντζαμπασή σας καὶ εἰς ἐκεῖνον νὰ εἶστε ὅλοι σας ὑποτεταγμένοι. Ἔτει σᾶς προστάζω ὅτι τὴν μάννα καὶ τὴν βοῦλλα καὶ τὸ σεντοῦκι τοῦ Κοινοῦ νὰ δοθοῦνε εἰς τὰ χέρια τοῦ καντζιλιέρη, ὁποῦ εἶναι βαλμένος ἀπὸ τὸ Κοινόν . . . Καὶ νὰ εἶστε εἰρηνιμένοι καὶ ἀγαπημένοι καὶ ὅποιον θέλει ὅλος ὁ τόπος διὰ καντζάμπαση καὶ καντζιλιέρη, ἐκεῖνον κάμετε, ὁποῦ νὰ εἶστε ὅλοι εὐχαριστημένοι . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

450

1777. Διαθήκη ἀπὸ 23 Νοεμβρίου, ἐν Ν ά ξ ῳ, ἀνέκδοτος,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 268.
« . . . ἀφίνω τὴν γυναίκα μου κυρία-νοικοκυρὰ εἰς τὰ πράγματά μου καὶ εἰς τὰ παιδιά μου, νὰ ἔχῃ ἄδεια νὰ τῶν δίνῃ ἐτοῦτο ὁποῦ νοματίζω ἐδῶ τοῦ καθ' ἑνός, μὲ τοῦτο : ἂν εἶναι εἰς τὴν ὑποταγήν της· καὶ ἐὰν κανένα ἤθελεν ξεθελληματεύσει — ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δόσῃ — νὰ ἔχῃ ἄδεια ἡ γυναίκα μου νὰ τοῦ δόσῃ ὅ,τι θέλει . . . καὶ ἂν τὰ παιδιά μου ἀποθάνουν ἐξάπινα, ὁποῦ ὁ Θεὸς νὰ μὴν τὸ δόσῃ, νὰ πηγαίνῃ τὸ πρᾶγμα μου εἰς τὰ ἀδέλφια μου, τὰ ἀσερνικά . . . ».

451

1777. «Συνήθειαι τοπικαὶ τοῦ πριγκιπάτου τῆς Οὐγγροβλαχίας καί τινες νόμοι βασιλικοί· αἵτινες συνήθειαι διενεργοῦνται ὡς νόμοι διὰ τὴν παλαιότητα».
Ἀνέκδοτον ἐν χφ. 1195 Βιβλιοθήκης Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας.

452

1777. Τρίτη ἔκδοσις τῆς μεταφράσεως ὑπὸ Ἀ λ. Σ π α ν ο ῦ τῆς Ἑξαβίβλου τοῦ Ἀ ρ μ ε ν ο π ο ύ λ ο υ,
ὁμοία πρὸς τὴν β', τοῦ 1766. Πρβ. ἀνωτέρω ἀριθ. 353 καὶ 407.

453

1777. «Εἰσαγωγὴ τῶν Νόμων, ἤτοι τὰ Ἰνστιτοῦτα κατ' ἐπιτομὴν» τοῦ Μ ι χ. Φ ω τ ε ι ν ο π ο ύ λ ο υ,
Πρβλ. ἐν *278*, σ. 3–64. Ἴσως πρόκειται περὶ παραλλαγῆς τοῦ Νομικοῦ Προχείρου (1765), ἀνεκδότου ἐν χῳ 1195 Ἀκαδημίας Βουκουρεστίου· πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 402, σ. 13 σημ. 4 καὶ σ. 29 καὶ ἐν *414*, σ. 294–297.

454

1777. Ἀπόφασις ἐπιτρόπου Σ ύ ρ ο υ, 20 Ἰανουαρίου,
περὶ συνεταιρικῆς βοσκήσεως ζῴων ἐν Σ ύ ρ ῳ, ἐν *110*, σ. 207.

455

1778. Ἔγγραφον ἀπὸ 28 Ἰουλίου τοῦ βοϊβόνδα Ἄ ν δ ρ ο υ Ἰσμαὴλ Ἀγᾶ.
Δικονομικαὶ διατάξεις περὶ μαρτύρων, ἀποσπασματικῶς, ἐν *294*, σ. 48.
. . . ὅτι εἰς τὸν Ἀμόλοχον «ἔτρεχαν πολλὲς ἀκαταστασίες, μαρτυρώντας σήμερον ὁ ἕνας διὰ τὸν ἄλλο καὶ αὔριο διὰ τὸν ἄλλο καὶ ξεμετρώντας τὰ πράγματα, πηγέναν εἰς τὴν κακία καὶ τὸν φθαρμὸ τοῦ τόπου» . . . ἀποφασίζει, *«νὰ μὴν ἠμπορεῖ νὰ θεωρεῖ εἰς καμμίαν*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπόθεσιν ἀπὸ δεκαπέντε χρονῶ καὶ ἀπάνω . . . καὶ κανενὸς μαρτυρίες νὰ μὴν πιάνονται, ἐξόχως γράμματα καὶ ζάπτι . . . διὸ εἰς βεβαίωσιν ἔγινε τὸ παρόν, μὲ γνώμην τῶν γερόντων, βεβαιώνωντάς το καὶ ὁ . . . βοϊβόντας μὲ τὴν βουλήν του καὶ οἱ γέροντες μὲ τὴν ὑπογραφή τους καὶ ὁ κοινὸς κοτζάμπασης, ἔχωντας διὰ πάντα τὴν ἰσχύν».

456

1778. Πρακτικὸν 10 Ἰουλίου προκρίτων Μ υ κ ό ν ο υ,
περὶ ρυθμίσεως δικαιωμάτων ἐπὶ κοληγείας θρεμμάτων, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 172 Ζερλέντη.

«. . . ὅτι ἀπὸ τὴν σήμερον, ὅποιος βοσκὸς ἤθελε κοληκεύσει πρόβατα, μὲ ὅποιον ἤθελεν κοληκεύσει, ἢ μικρὸν ἢ μεγάλον, νὰ μὴν ἠμπορεῖ ἀπάνω εἰς τὴν πληρωμὴν τῶν προβάτων νὰ ζητᾷ παραπάνω ἀπὸ τοὺς τριάντα παράδες τὸ ἕνα, τόσον εἰς πρόβατα, ὅσον καὶ εἰς τὰ κασίκια· ὁμοίως καὶ ὁ κόληκας νὰ μὴν εἰμπορῇ νὰ δίνῃ παραπάνω. Ἀπὸ δὲ τὰ «χαρίσματα», ὁποῦ τὰ ἔκαμαν καὶ ἀπὸ κακὴν συνήθειαν, νὰ μὴν εἰμποροῦν οἱ βοσκοὶ νὰ ζητοῦν τελείως ἅπαντα, μήτε πολὺ μήτε ὀλίγον, ἀλλὰ μήτε ὁ κόληκας νὰ ἔχῃ τὴν ἄδειαν νὰ τοῦ δόνει τίπετας διὰ πεσκέσι, πάρεξ τὸ κεφαλοχάρασό του, ἂν εἶναι πανδρεμένος, σὰν πανδρεμένου, καὶ ὁ λεύθερος σὰν λεύθερος, τὰ ὁποῖα νὰ πληρώνωνται ἀπὸ τὸν κόληκα τὸν καθ' ἕκαστον χρόνον καὶ ὄχι πεσίνι, ὡσὰν καὶ πρωτήτερα. Καὶ εἰς τοῦτο ἀπάνω ἀποφασίζουν ὅλοι ὁμογνώμως, ὅποιος παρέβη ἀπὸ τὰ ἄνωθεν ἀποφασιστικά, ἢ ὁ βοσκὸς ἢ ὁ κόληκας καὶ μαθητευθῇ, νὰ δίνῃ τοῦ κατὰ καιροῦ βοϊβόντα τοῦ τόπου μας γρόσια ἑκατὸν ὁ κάθε ἕνας, τόσον ἐκεῖνος ὁποῦ θὲ νὰ τὰ λάβῃ, ὅσον καὶ ἐκεῖνος ὁποῦ τὰ δόσῃ. Ὅθεν καὶ εἰς ἔνδειξιν . . .».

457

1779. Κατάστιχον τῆς 2 Ἰαν. τοῦ ρουφετίου τῶν μπακάλιδων τῆς Μ ο σ χ ο π ό λ ε ω ς,
ἐν *237*, σ. 526–528.

458

1780. «Συνταγμάτιον Νομικὸν περὶ εὐταξίας καὶ τοῦ καθήκοντος ἑκάστου τῶν κριτηρίων καὶ τῶν ὀφφικίων τοῦ πριντζιπάτου τῆς Βλαχίας, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ πολιτικόν. Ὁδηγία τῆς εἰς τὸ ἐξῆς ἀποφάσεως τῶν εἰς τύπον ἤδη συλλεχθεισῶν ὑποθέσεων καὶ συμφωνία τῶν τοπικῶν ἐθίμων... φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ ...ἡγεμόνος... Ἀλεξάνδρου Ἰωάννου Ὑψηλάντου Βοεβόδα... Νῦν τύποις πρῶτον ἐκδοθὲν εἰς ρωμαϊκὴν καὶ πάτριον γλῶτταν...».
Ἀνεδημοσιεύθη ἐν *131*, σ. 145–231 καὶ ἐν *442*. Πρβλ. ἐν *137*, σ. 396–401 καὶ ἐν *338*.

459

1780. Καταστατικὸν Συντροφίας Ἀ μ π ε λ α κ ί ω ν, ἐξ ἄρθρων 20,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *302*, σ. 382–388 καὶ ἐν *83*, σ. 26–31.

ς'. Ὑπόσχονται ἡ κατὰ μέρος συντροφίαις νὰ μὴ δανείσωσιν εἰς κανένα ἐξωτερικὸν πρόσωπον ἀπὸ τὰ καπιτάλια των, μήτε ἔχει τὴν ἄδειαν τινὰς νὰ σηκώνῃ ἀπὸ τὰ καπιτάλια του καὶ νὰ μεταχειρισθῇ κανένα ἐξωτερικὸν νεγότζιον διὰ ξεχωριστόν του λογαριασμόν, . . . οὔτε κεφίλης νὰ γίνῃ τινὰς ἀπὸ τοὺς συντρόφους εἰς ἐξωτερικὸν πρόσωπον ἔχει ἄδειαν, μήτε εἰς ἐδικόν του . . .

ις'. Καὶ τελευταῖον πληρωθείσης τῆς αὐτῆς συμφωνημένης διορίας τῶν τριῶν χρόνων νὰ θεωρεῖται ὁ καθολικὸς καὶ τέλειος λογαριασμὸς τῆς αὐτῆς κοινῆς συντροφίας καὶ ἀδελφότητος καὶ εὐγάζοντες πρῶτον τὰ καπιτάλια, ὁποῦ ἐβάλθηκαν εἰς τὴν κοινὴν συντροφίαν ὁμοῦ μὲ τὸ συμφωνημένον διάφορον πρὸς 12 τὰ ἑκατὸν τὸν χρόνον, ὁμοίως καὶ τὰ ὅσα ξένα ἐδανείσθη ἡ συντροφία καὶ ἐδῶ καὶ εἰς τὰ ἔξω μέρη, ὁμοῦ μὲ τὸ διάφορόν των, ὁμοῦ καὶ τὰ ἔξοδα, ἐνοίκια μαγαζίου, κονακίου, φαγοῦρες καὶ λοιπὰ συνήθη, ὁμοίως καὶ μισθοὺς ἀνθρώπων ὁποῦ ἤθελαν ἀκολουθήσῃ τόσον ἐδῶ, ὅσον καὶ εἰς Εὐρώπην καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέρη· ὕστερον ὅσον διάφορον ἐξαποστείλει ὁ πλουσιόδωρος Θεός, νὰ μοιράζεται κατὰ τὴν συμφωνηθεῖσαν καὶ ταῖς ἰδίαις ἡμῶν ὑπογραφαῖς βεβαιωθεῖσαν διάταξιν καὶ καταγραφὴν τῶν μεριδίων, πέρνοντας καθένας τὸ ἀποφασισθὲν μέρος του εἰς μετρητά, εἰς πρᾶγμα ἢ εἰς βερεσέδια ὁποῦ εὑρεθοῦν κατ' ἀναλογίαν, εἰς τὸν ἴδιον τρόπον νὰ γίνεται καὶ ἡ μοίρασις τῆς ζημίας, ἣν ὁ Κύριος μὴ δώσοι . . .».

460

1780. Μπουγιουλντὶ νομάρχου Θεσσαλονίκης,
περὶ ἀπαλλαγῆς τῶν Ἁγιορειτῶν ἀπὸ πάσης φορολογίας, δυνάμει φιρμανίων, μνημ. ἐν *190*, σ. 18 (19/16).

461

1780. Φιρμάνιον περὶ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν προνομίων τοῦ Ἁγίου Ὄρους,
μνημ. ἐν *190*, σ. 18 (19/19).

462

1781. Χρυσάνθου, ἀρχιεπ. Κύπρου, Ἴσον πρὸς τὸ γίνεσθαι τοὺς γάμους ἐν ἄκρᾳ ἡσυχίᾳ, ἄνευ χορῶν καὶ τυμπάνων καὶ προσκαλεσμάτων πολλῶν»,
μνημ. ἐν *282*, σ. 231, ἐκ τοῦ χφ. Κώδ. Α Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου (σ. 92).

463

1781 (?)— Ἐπιτομὴ τῶν ἱερῶν κανόνων, τοῦ Νεοφύτου Καυσοκαλυβίτου,
ἐν χφφ. ΕΒΕ 1457 καὶ 1458, Ἑλλ. Σχολείου Κορθίου Ἄνδρου 11, Ρουμ. Ἀκαδ. 295. Πρβλ. ἐν *113*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

464

1782. Σύμβασις ἐμφυτεύσεως (παντίκι) ἀπὸ 14 Ἀπρ. ἐν Νάξῳ, ἀνέκδοτος,

ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 276.

(Ἡ Κ.Ντ. δίδει κτῆμα της εἰς δύο ἀδελφούς) *«διὰ παντοτεινὸν κατὰ τὸ συνήθειο καὶ τάξιν τῶν παντικίων, νὰ τὴν δουλεύουν καὶ διὰ τιμὴν τοῦ τεταρτίου τῆς δίνουν ρεάλια νέτα 175, καθὼς τὴν ἐτίμησεν ὁ Γ.Μ., βαλμένος ἀπὸ τὰ μέρη, τὸν ὁποῖον ἀριθμὸν τὸν ἐμετρήσασιν ἐδῶ παρὸν οἱ ἄνωθεν . . . παντικατόροι . . . καὶ ὑπόσχονται οἱ αὐτοὶ παντικατόροι ἐδῶ παρόν, νὰ δουλεύουν τὸ αὐτὸ πρᾶγμα καλά, τιμημένα καὶ ἐμπιστεμένα εἰς ὅλους τοὺς καμάτους καὶ δούλεψαις, νὰ τὴν κοπρίζουν καλά, ὄντας εἶναι ράπη, ἤγουν χρόνον παρὰ χρόνον, νὰ τὴν χωρίζουν ἀπὸ τὴν ἄλλην πάρτην, ὁποῦ εἶναι ἑνωμέναι, νὰ τὴν ἔχουν φραγμένην καὶ ἀπαντιμένην(;) γύρου τριγύρου, νὰ τὴν σπέρνουν χειμωνικήν, καλοκαιρικήν, καὶ ὅ,τι νιτράδια ἤθελε κάμει νὰ τὰ μοιράζουν στὴν μέση ὁ νοικοκύρης μὲ τοῦς παντικατόρους, ἴσια καὶ ἀδόλωτα, εὐγάζοντας τὸ πέμπτον τῆς βασιλείας καὶ ὄντας μαχτοῦ, νὰ πέρνουν οἱ παντικατόροι τοῦ τεταρτίου τως τὸ βοϊβοντίκι καὶ νὰ πληρώνουν τὸ δόσιμον τοῦ τεταρτίου τως τὸν κάθε χρόνον καὶ νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ θερίσουν ἢ νὰ ἁλωνέψουν δίχως θέλημα τοῦ νοικοκύρη καὶ ὅ,τι νιτράδια ἐγγίζει τοῦ νοικοκύρη, νὰ τοῦ τὴν παγαίνουν οἱ παντικατόροι καὶ ἂν χώνῃ τὸ γέννημα, νὰ εἶναι κρατημένοι νὰ πηγαίνουν νὰ τὸ ξεχώνουν, κατὰ τὴν συνήθειαν καὶ κάμνωντας τὸ πρᾶγμα καλά, τιμημένα καὶ ἐμπιστεμένα εἰς ὅλους τοὺς καμάτους καὶ δούλεψαις, κατὰ ταὶς ἐδῶ ὑπόσχεσαις, νὰ ἐρέσῃ κάθε καλοῦ γεωργοῦ καὶ νοικοκυρέου, κατὰ τὴν συνήθεια καὶ χρέος τῶν καλῶν παντικατόρων, νὰ ἔχουν τὸ πρᾶγμα πάντα παντοτεινὸν παιδίων παιδιῶν τως καὶ ἂν ὁ νοικοκύρης ἤθελε θέλει νὰ τοὺς εὐγάλῃ, νὰ τοὺς δίνῃ τὸ τετάρτι τως. Εἰ μὲν καὶ τὸ πρᾶγμα ἤθελεν εἶναι κακὰ κυβερνημένον, ἢ ἤθελε πιασθοῦν σὲ κλεψίαν ἀποδειχτιμένην εἰς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα, νὰ τῶν δίνῃ ὁ νοικοκύρης τὰ ἄνωθεν ἄσπρα καὶ νὰ εὐγαίνουν ἀπὸ μέσα, δίχως νὰ πρεντετέρουν τετάρτι ἢ ἄλλο δικαίωμα . . .».*

465

1782. «(Οἱ ἐν Ἰνδίοις ὀρθόδοξοι) *ἐζήτησαν, ἵνα, διὰ τὴν ὁλοτελῆ ἔλλειψιν ὁμογενῶν, . . . ποιῶσι γαμικὰ συναλλάγματα μετὰ ἀρμενισσῶν καὶ παπιστῶν γυναικῶν καὶ παρθένων. Καὶ τυχόντες τοῦ αἰτήματος . . . ἐποιοῦντο τοὺς γάμους»*

ἐν *70*, Α′, σ. 265.

466

1783. Συμφωνητικὸν γράμμα Θεσσαλονικέων ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου (σχέδιον)

ἐν *165*, σ. 49–51.

«. . .Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πολιτείᾳ Θεσσαλονίκῃ βλέποντες ἤδη πρὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀλίγου καιροῦ νὰ ἐπισυμβαίνωσι τινὰ ἄτοπα καὶ παράλογα καὶ ἐνὶ λόγῳ εἰπεῖν, μεστὰ ἀδικίας, νὰ ἐπανίστανται δηλδ. τινὲς κακεντρεχεῖς ἄνθρωποι κατὰ καιροὺς κατὰ ἐντίμων καὶ ἐν ὑπολήψει ὄντων ὑποκειμένων, ζητοῦντες ἀδίκως καὶ παραλόγως, ὅσα ἡ κακή τους προαίρεσις καὶ ἡ ὄρεξις τοὺς ὁδηγεῖ, ἐφορῶντες μόνον καὶ μόνον πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν ἐκείνων, συνελθόντες ἡμεῖς ἅπαντες οἱ ὑποκάτωθεν γεγραμμένοι, οἵ τε ἄρχοντες καὶ οἱ τῶν ρουφετίων, πρὸς τὸν . . . Δεσπότην ἅγιον Θεσσαλονίκης . . . Ἰάκωβον, ἀνεφέρομεν τὰ τοιαῦτα . . . Ἀπεφασίσαμεν ἅπαντες μιᾷ βουλῇ, γνώμῃ τε καὶ θελήσει ἐνώπιον τῆς αὐτοῦ παναγιότητος, ὅτι ὀψέποτε ἤθελεν ἀκολουθήσῃ νὰ ἐπαναστῇ τινας κακὸς καὶ διεστραμμένος ἄνθρωπος κατά τινος ἐντίμου καὶ ἐν ὑπολήψει ὄντος, ζητῶν νὰ βλάψῃ . . . ὑποσχόμεθα νὰ ἔχωμεν χρέος ἀπαραίτητον, εὐθὺς ὁποῦ λάβομεν μίαν τοιαύτην εἴδησιν καὶ μηνυθοῦμεν παρὰ τοῦ ἀρχιερέως μας, εὐθὺς μὲ κάθε εὐπείθειαν καὶ ὑπακοὴν νὰ συντρέχωμεν πρὸς τὴν παναγιότητά του, χωρίς ποτε νὰ προφασισθῇ τινὰς ἐμπόδιον καὶ νὰ ἀναβάλῃ καιρὸν διὰ ὁποιανδηποτοῦν ὑπόθεσίν του καὶ μὲ οἷον δήτινα τρόπον εὐλογοφανῆ, νὰ κινούμεθα πρὸς γενναίαν καταδρομὴν ἐκείνου τοῦ ὁποιουδήποτε ἐπαναστησομένου κακοποιοῦ ἀνθρώπου . . . καὶ νὰ προσπαθοῦμεν ὅσον δυνάμεθα νὰ τὸν κατατρέξωμεν καὶ νὰ τὸν παιδεύσωμεν, μὲ τοὺς δυνατοὺς τρόπους, πρὸς σωφρονισμὸν καὶ ἄλλων ὁμοίων κακοποιῶν παράδειγμα, διὰ νὰ μὴν ἔχωσιν αἱ ἀδικίαι καὶ τὰ κακὰ χώραν. Ὅστις δὲ τῶν παρ' ἡμῖν ἤθελε φανῇ ποτε παρήκοος, μηνυόμενος παρὰ τοῦ ἀρχιερέως μας ἢ καὶ ἐπιταττόμενος πρὸς συνδρομὴν τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων καὶ δείξει ἀμεριμνη⟨σί⟩αν καὶ προφασισθῇ, ὁ τοιοῦτος νὰ παιδεύεται ἐκκλησιαστικῶς καὶ νὰ ἐλέγχεται κοινῶς, ὁποῖος τις καὶ ἂν εἶναι, χωρὶς νὰ ἐπιστηριχθῇ τινι ἐξωτερικῷ. Ἀλλὰ καὶ ποινὴν ἀποφασίζομεν νὰ δίδῃ πρὸς τὸν ἀρχιερέα μας ὡς ἀμελὴς καὶ ἀδιάφορος τοῦ κοινοῦ καλοῦ τῆς πολιτείας μας, εἰ μὲν ἐστὶ ἐκ τῆς α΄ τάξεως γρόσια 200, εἰ δ' ἐκ τῆς β΄ 100 καὶ ἐκ τῆς γ΄ γρόσια 50. Ταῦτα πάντα καλῶς παρ' ἡμῶν ἀποφασισθέντα . . .».

467

1783. Πρακτικὸν προεστώτων καὶ γερόντων τῆς χώρας Ναξίας,
περιέχον ἀγορανομικὰς διατάξεις, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 173 Ζερλέντη.

«Τὴν σήμερον ἡμεῖς οἱ κάτωθι ὑπογεγραμμένοι προεστῶτες καὶ γέροντες τῆς χώρας Ναξίας, βλέποντες τὴν ἄκραν ἀκαταστασίαν καὶ ἀνοικονομίαν τῶν πραγμάτων καὶ ὅτι τινὲς ζητοῦσι νὰ μετατρέψωσι τὰ παλαιὰ ἔθιμα τῆς οἰκονομίας τοῦ τόπου καὶ νὰ μεταβάλωσι τὴν καλὴν τάξιν ὁποῦ εἶχεν ἔκπαλαι ἡ χώρα ἡμῶν καὶ τὴν ἡσυχίαν ὁποῦ οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀπελάμβανον καὶ τέλος, βλέποντες ὁποῦ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸ κακὸν αὐξάνει καὶ καμμία οἰκονομία εἰς κανένα πρᾶγμα δὲν ἐγίνετο. Λοιπὸν πρῶτον μὲν ζητοῦμεν, ὅτι οἱ δύο πανιερώτατοι μητροπολῖται νὰ ἀφορίσωσι καὶ ἐξοκλησιάσωσιν ἐκείνους ὁποῦ ἤθελαν τολμήσει νὰ παρατρέψωσι καὶ νὰ χαλάσωσι τὰ ρητῶς καὶ κεφαλαιωδῶς κάτωθι γεγραμμένα. Ὁμοίως καὶ ἡμεῖς ὑποσχόμεθα ὅτι νὰ μὴν διαφενδεύσωμεν εἰς τὸ ἑξῆς, οὔτε νὰ ζητήσωμεν νὰ χαλάσωμεν κανένα ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποῦ ἐγράφησαν.

Κεφ. α΄. Οἱ ὑπουργοὶ ὁποῦ δουλεύουσιν νὰ πέρνουσι τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος πρὸς παράδες 6 καὶ τὸν καιρὸν τοῦ καλοκαιρίου πρὸς παράδες 7.

Κεφ. β΄. Οἱ κτῖσται, ὁμοίως καὶ οἱ πελεκᾶνοι, νὰ πέρνωσι πρὸς σαράντα ἄσπρα ἡμεροκάματον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κεφ. γ'. Τὰ πινάκια ὁποῦ πωλοῦσι τὰ νιτράδα, νὰ εἶναι σωστότατα κατὰ τὰ μέτρα, ὁποῦ ἐδόθη εἰς τὰς δύο μητροπόλεις, ρωμαίων καὶ λατίνων, ἢ νὰ εἶναι μὲ τὸ πινάκι τῶν πατέρων. Τὸ λαῖνι ὁποῦ πωλοῦσι τὸ κρασί, νὰ εἶναι σωστότατον ὀκάδες πέντε. Καρτούτζια νὰ εἶναι δράμια τριακόσια τριάντα τρία καὶ μὲ αὐτὰ νὰ πωλῶσι καὶ νὰ ἀγοράζουν οἱ ἐπίλοιποι.
Κεφ. δ'. Τὰ ψάρια τῆς τράτας, ὡς μικραῖς γοῦπαις, πρὸς τρεῖς παράδες τὴν ὀκᾶν, αἱ μεγαλήτεραι πρὸς πέντε. Τὰ χοντρὰ ψάρια πρὸς ὀκτὼ παράδες τὴν ὀκᾶν, τὰ ὀκταπόδια πρὸς ἓξ παράδες τὴν ὀκᾶν.
Κεφ. ε'. Τὸ κρέας τὸ παχὺ τὸ πρόβιον δέκα παράδες τὴν ὀκᾶν, τὸ ἀδύναμον πρὸς ἓξ. Τὸ βοδινὸν τὸ παχὺ πρὸς ἓξ, τὸ ἀδύναμον πρὸς τέσσαρες. Τὸ χοιρινὸν πρὸς ὀκτὼ τὸ παχύ, τὸ δὲ ἀδύναμον πρὸς ἓξ. Τὸ κατζικίσιον τὸ παχὺ πρὸς ἓξ καὶ τὸ ἀδύναμον πρὸς τέσσαρες.
Κεφ. ς'. Οἱ μῦλοι, τόσον νερόμυλοι, ὅσον καὶ ἀνεμόμυλοι, νὰ πέρνουν εἰς τὰ δέκα ἓξ ἕνα, κατὰ τὸ παλαιόν.
Κεφ. ζ'. Οἱ φοῦρνοι ὁποῦ ψήνουσι τὰ ψωμία, νὰ πέρνωσι κατὰ τὸ παλαιόν.
Κεφ. η'. Τὸ τυρὶ τὸ παλαιὸν ὁποῦ πωλοῦσιν εἰς τὰ ἐργαστήρια, δεκατέσσαρες τὴν ὀκᾶν, τὸ δὲ νέον τυρί, ὁποῦ θέλουν πωλήσει ἕως ὁποῦ εἶναι ταζέδικο, πρὸς ἓξ παράδες τὴν ὀκᾶν.
Κεφ. θ'. Τὸ λάδι, τὸ καρτούτζιον τὸ σωστόν, δεκαπέντε παράδες, ὁποῦ νὰ εἶναι τριακόσια τριάκοντα δράμια.
Κεφ. ι'. ἡ δὲ νιτράδα φασόλια, κουκία, κριθάρι καὶ σιτάρι, νὰ φυλάξωσι τὴν διορισθεῖσαν παρὰ τοῦ ἄρχοντος ἀπόφασιν. Ὅ,τι πρᾶγμα εἶναι πρὸς πώλησιν μὲ ζύγι, νὰ πωλῆται μὲ καντάρι καὶ ὄχι μὲ στατῆρα.
Αὐτὰ ζητοῦμεν καὶ θέλομεν νὰ τὰ φυλάξωμεν ὅλοι ἀπαρασάλευτα καὶ ὅποιος ἤθελε ζητήσει νὰ χαλάσῃ ταῦτα, νὰ ἔχῃ τὴν ἀρὰν τῶν ἀρχιερέων».

468

1784. Βεράτιον σ. Ἀβδοὺλ Χαμὴτ ὑπὲρ πΚ. Γερασίμου Γ',
ἐν *318*.

«. . . ια'. Τὸ νὰ ἐμβαίνωσιν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πολεμίων κιαφίριδων, ἤτοι τῶν Φράγκων, οἱ ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πτερύγων τῆς εὐεργετικῆς μου βασιλείας ἐσκιασμένοι ὑποτελεῖς καὶ δασμοφόροι ραγιάδες, τοῦτο ἔχει πολλὰς ὑπονοουμένας καὶ κεκρυμένας βλάβας καὶ κακά. . . Διὰ τοῦτο ὅταν τινὰς τῶν γνησίων ρωμαίων ραγιάδων θελήσῃ νὰ ἐκτελέσῃ τὰ τῆς θρησκείας τῶν Φράγκων . . . τοὺς τοιούτους νὰ τοὺς ἐμποδίζῃ ἀπὸ αὐτό, παιδεύοντάς τους αὐστηρῶς καὶ βάνοντάς τους εἰς τὸ κάτεργον . . .
λὴ'. Ὅταν τινὲς τῶν ρωμαίων διατάζωνται καὶ ἀφιερώσωσι τὸ τριτημόριον τῆς περιουσίας των εἰς τὰς ἐκκλησίας των καὶ μοναστήριά των καὶ εἰς τὸν ρηθέντα πατριάρχην, ἡ τοιαύτη διαταγὴ νὰ γίνεται δεκτὴ παρὰ τῆ κρίσει διὰ μαρτύρων ρωμαίων» . . . (ἄρθρα ἐν ὅλῳ 43).

469

1784. Γράμμα τοῦ δραγομάνου τοῦ στόλου Νικ. Μαυρογένους(;), πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους τῶν νήσων τῆς Ἀσπρης Θαλάσσης,
ὅτι *«οἱ ἀπὸ τὰ αὐτόθι (νησία) ραγιάδες, ἄλλοι μὲν πηγαίνουσιν . . . μὲ ξένων νατζιόνων καράβια . . , καὶ ἄλλοι τελείως ἀποδημοῦσι . . . νὰ φυλάγωνται ἀπὸ τὰ τοιαῦτα . . .».*
Ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 176 Π. Ζερλέντη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

470

1785. Συνυποσχετικὸν τῶν Σμυρναίων,
ἐν *1*, Β′ σ. 512–516, ἐν *376*, σ. 85, ἐν *171*, σ. 12–14 καί, ὀρθότερον, ἐν *281*, σ. 10–17.
Α′. . . . ἀπεφασίσαμεν κοινῇ γνώμῃ, εἰς τὰς διαφορὰς καὶ διενέξεις τῶν διαφερομένων μεταξὺ τῶν χριστιανῶν παντοίας ὑποθέσεις, νὰ γίνεται δὶς τῆς ἑβδομάδος . . . συνέλευσις, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ θεωρῶνται αἱ ὑποθέσεις τῶν χριστιανῶν ἔμπροσθεν τοῦ ἀρχιερέως, καὶ ἔμπροσθεν ἢ ἑνὸς δημογέροντος, ἢ δύο ἐκ τῶν δώδεκα τῶν κατὰ καιρὸν εὑρισκομένων, ἢ καὶ πάντων, καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ ὑπόθεσις, οἵτινες νὰ εἰσέλθωσι κατὰ σειράν.
Β′. Ὅσοι ἐνάγοντες ἢ ἐναγόμενοι περὶ παντοίας ὑποθέσεως προσδράμωσιν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ζητοῦντες τὸν ἐξισασμὸν καὶ τὴν διόρθωσιν, ἅπαντες πρέπει νὰ δέχωνται ἀκωλύτως, καὶ νὰ κρίνωνται ἔμπροσθεν τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν προεστώτων, ὡς ἄνω εἴρηται· καὶ ἐν ταῖς διαφοραῖς ταύταις ἁπάσαις ἰδίως ὁ ἀρχιερεὺς νὰ μὴν ἀποφασίζῃ οὐδεμίαν, ἢ κῦρος λαμβάνειν ἀπόντων τῶν αὐτῶν προεστώτων. Ὅσοι δὲ πάλιν προστρέξωσιν εἰς τὸ κοινὸν τῆς πολιτείας περὶ ὁποίας δήποτε ὑποθέσεως κοσμικῆς, ἀκούειν καὶ διορθοῦν αὐτούς, ὡς πρότερον, καὶ νὰ ἔχωσι τὸ κῦρος αἱ ἀποφάσεις τοῦ αὐτοῦ κοινοῦ, χωρὶς ν' ἀναιροῦνται παρὰ τοῦ ἀρχιερέως. Ἐκτὸς ὅμως τῶν κληρονομιῶν καὶ διαφερομένων ἀνδρογύνων, ὅτι ἐκεῖ νομοκανονικῶς νὰ θεωρῶνται καὶ νὰ ἐξετάζωνται μόνον ἐπὶ τῆς Μητροπόλεως, παρόντων καὶ τῶν κατὰ καιροὺς προεστώτων, ὡς εἴρηται.
Γ′. Ὅσοι ἀφορισμοὶ ἐξ ὀνόματος κατὰ τινος ἐν ἐξώσει τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, νὰ προβάλλωνται εἰς τὴν κοινὴν ταύτην συνέλευσιν καὶ δίχα γνώμης καὶ κοινῆς σκέψεως ἀμφοτέρων τῶν μερῶν νὰ μὴν ἀναγνωρίζωνται.
Δ′. Ὅσα νόμιμα καὶ κανονικὰ συνοικέσια ἔχουν νὰ διαχωρισθῶσι. νὰ προβάλλωνται τὰ αἴτια καὶ ἐγκλήματα αὐτῶν ἐπὶ τῆς κοινῆς τούτης συνελεύσεως, καὶ δίχα τῆς κοινῆς ταύτης σκέψεως, νὰ μὴ διαχωρίζωνται.
. . . ΣΤ′. Ὅσοι τῶν χριστιανῶν ζητοῦσι νὰ κάμωσι διαθήκην, ἢ ζῶντες δράμωσιν εἰς τὴν Μητρόπολιν ἢ εἰς τὸ κοινόν, ἢ ἐν τέλει τῆς ζωῆς αὐτῶν, ἡ διαθήκη αὕτη νὰ γίνεται, παρόντος ἑνὸς τῶν τεσσάρων ἐφημερίων κατ' ὄνομα διωρισμένου, τοῦ τε Συγκέλλου . . . καὶ τῶν δημογερόντων, ἢ ἁπάντων ἢ ἑνός, καὶ ὁ ἐξομολογῶν πνευματικὸς νὰ μὴν ἔχῃ καμμίαν ἄδειαν φροντίζειν ποσῶς περὶ διαθήκης· καὶ αἱ διαθῆκαι, ὅσαι γένωσιν ἄνευ τινὸς τῶν ἄνωθεν ἐφημερίων ἢ δημογερόντων, νὰ μένωσιν ἄκυροι, ἐκτὸς ἐκείνων ὁποῦ μόνοι των κάμνωσι διαθήκην, αὕτη νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος.

471

1785(?)– Παναγιώτης Νικολάου Καρατζᾶς (1745–1791),
ἐν χφ (ἄλλοτε) τοῦ Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, περιγράψαντος τοῦτο καὶ ἐκδόσαντος πίνακα περιεχομένων καί τινα ἀποσπάσματα τοῦ κειμένου, ἐν *124*. Πρβλ. ἐν *220*, σ. 397–408. Ἴσως κατεστράφη τὸ χφ. τοῦτο· πρβλ. ἐν *447*, σ. 74.
(φ. 249α) *(«Τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος Μπαλασίου ἀπὸ Γράμματος συνοδικοῦ) : ὅταν ἀποθάνῃ τις, ἢ μικρὸς ἢ μέγας, μὴ ἔχων γονεῖς, μήτε τέκνα, μήτε ἀδελφοὺς ἀμφιθαλεῖς, μήτε ἀδελφόπαιδας τοιούτους ἀμφιθαλεῖς, ἔχει δὲ ἑτεροθαλῆ ἀδέλφια, τότε ἐκεῖνα, τὰ ἑτεροθαλῆ ἀδέλφια, μόνα κληρονομοῦν τὸν θανόντα ἀδελφὸν αὐτῶν καὶ οὐδεὶς ἄλλος, μήτε θεῖος, μήτε ἐξάδελφος, μήτε τις ἕτερος συγγενής, εἴτε ἐκ πατρὸς θεῖος, εἴτε ἐκ μητρός».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

472

1785. Γράμμα μπαλτατζηλὰρ κιαχαγιασῆ Γιουσοὺφ ἀγᾶ, πρὸς τὸν καντζιλιέρην καὶ τοὺς Γέροντας καὶ Προεστοὺς τῆς νήσου Σ ύ ρ α ς,
ἐν *329*, σ. 74–76.
« . . . ἀπὸ τὴν ὥραν ὁποῦ θέλετε λάβει τὸ παρόν μου . . . γράμμα, ὁ Γ. δὲν εἶναι πλέον κοτζάμπασή σας καὶ ἔτζι σᾶς προστάζω ὅλους σας μὲ ὁμογνωμίαν καὶ συμβουλὴν τοῦ δεσπότου σας καὶ κληρικῶν, νὰ ἐκλέξετε καὶ νὰ ψηφίσετε ὅποιον ἠθέλετε εὕρει εὔλογον, νὰ τὸν βάλετε διὰ κοντζάμπαση τῆς χώρας, εὐγάζοντας τὸν Γ., τὸν ὁποῖον προστάζομεν νὰ μὴν ἀνακατωθῇ πλέον εἰς τὸ κοτζαμπασιλῆκι, οὔτε εἰς καμμίαν ὑπόθεσιν τῆς χώρας . . .».

473

1785. Φιρμάνιον ὑπὲρ ἐπισκόπου Σ ε ρ β ί ω ν καὶ Κ ο ζ ά ν η ς Θεοφίλου, σ. Σελὶμ Χαμίτ,
μνημ. ἐν *331*, σ. 294.

474

1786. Συμφωνητικὸν ρουφετίου γουναράδων Κ ο ζ ά ν η ς, ἐκ 10 ἄρθρων,
ἐν *166*, σ. 27–30.

475

1786. Συμφωνητικὸν τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Τ ε ρ γ έ σ τ η ς, ἀπὸ 8 Ἀπριλίου,
περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς Κοινότητός των, ἐν *270*.
« . . . Κεφ. Ζ΄. ι΄ . . . οἱ ἱερεῖς νὰ μὴν ἠμποροῦν, μήτε πρέπει, νὰ ἐνώνουν εἰς γάμους καὶ συνοικέσια ἄνευ τῆς γνώμης τῶν γονέων, ἢ ἐπιτρόπων, τῶν προσώπων ὁποῦ ὑπανδρεύονται . . .».

476

1786. Κατάλογος, ἀπὸ 19 Ὀκτ., τῶν δώρων τὰ ὁποῖα ὤφειλεν ἕκαστος νέος μητροπολίτης Κ ρ ή τ η ς νὰ δίδῃ,
κατὰ τὴν εἰς Κρήτην ἄφιξίν του εἰς ἄρχοντας πολιτικούς, στρατιωτικοὺς καὶ θρησκευτικούς, μουσουλμάνους καὶ χριστιανούς, καὶ εἰς ἄλλους προύχοντας, ἐπίσης δὲ κατ' ἔτος κατὰ τὰς δύο μεγάλας χριστιανικὰς ἑορτάς, Χριστούγεννα καὶ Πάσχα. Ἐπίσης τὰ πρὸς τὸν μητροπολίτην δῶρα, ἐκ μέρους ἀρχιερέων, ἱερέων καὶ μονῶν. Ἐν *264*, σ. 59–61.

477

1786. Συνοδικὴ ἀπόφασις διαζυγίου μ. Μ ο ν ε μ β α σ ί α ς, γάμου τελεσθέντος βιαίως, «δυναστείᾳ τοῦ ἤδη κρατοῦντος»,
ἐν *41*, σ. 8.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

478

1786. Ἐπιστολή, ἀπὸ 9 Ἰαν., τοῦ καπουκεχαγιᾶ τῆς Σ ύ ρ ο υ Μπ. Λαπιέρα, πρὸς τοὺς προεστοὺς τῆς Σύρου, ἐπὶ περιπτώσεως «προτιμήσεως» ἐπὶ πωλήσεως ἀκινήτου ἐν Σύρῳ, ἐν *328*, σ. 57–58.

«. . .Ἔστοντας καὶ ὁ καπτὰν Α.Σ. νὰ ἀγόρασεν ἕνα χωράφι στὴν Βάρη τοῦ σιὸρ Α. τοῦ Α., τὸ ὁποῖο νὰ εἶναι κοντὰ στὸ ἐδικόν μου καὶ ἠξεύροντας ἐγὼ ὅπως κατὰ τὸ κανόνι πρέπει νὰ τὸ πάρουν οἱ πρόσσιμοι καὶ ὁ νοικοκύρις ὅπου διὰ τὸ παρὸν τὸ ὁρίζει, θέλει μὲ καλή του καρδιὰ νὰ μοῦ τὸ δώκῃ διὰ χάρες ὅπου γνωρίζει ἀπὸ λόγου μου, δὲν ἐθέλησα νὰ μεταχειριστοῦμε μὲ καμμιὰ μαργιολιά, καθὼς πολλὲς φορὲς ἀκλούθησαν, μόνο θέλω μὲ τὴν ἀλήθεια. Λοιπὸν ἐγὼ ἐμποροῦσα νὰ τὸ λάβω προστακτικὰ καὶ ἀπ᾽ τὶς ἀφεντᾶδες, μὰ μήτε ἐκεῖνο δὲν τὸ ἐθέλησα. Γιὰ τὸ παρὸν μόνο τὸ ζητῶ ἀπὸ λόγου σας μὲ τισπένσα ἐδική σας σετενσιάδα, νὰ σημειώνῃ καθὼς τυχαίνει ὅπως γιὰ δούλεψες ὅπου ἔχω τῆς κοινότης καὶ τῶν ἀφεντάδω. Ἂν μὲ ὀπλιγάρετε νὰ δώκω καὶ τίποτις τῶν φτωχῶν, εἶμαι ὅτοιμος. Ὅμως ἡ πουλησιὰ ἀπάνω μου νὰ εἶναι φανερὴ ὅσο τὸ ἀγόρασε ὁ . . . Α. καὶ σετενσιάδα μὲ τὴν ὑπογραφή σας τῶν Προεστῶν. Ἐὰν καὶ κανένας πρόσσιμος σηκωθῇ νὰ τὸ γυρέψῃ, μὲ τὴν φρονιμάδα σας ἐμπορεῖτε νὰ τοὺς δώκετε τὴν ἀπόκρισι ὅπου τοὺς τυχαίνει . . .».

479

1786(?)– Κανονισμὸς συντεχνίας διφθερουργῶν K o ζ ά ν η ς, μνημ. ἐν *96*, σ. 492. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 486.

(Σέβας πρὸς τοὺς ἀρχιτεχνίτας — Μερισμὸς τοῦ εἰσαγωμένου πράγματος εἰς πάντας ἐξ ἴσου — Ὁ ἀπολυόμενος μαθητὴς ὀφείλει χορηγεῖν τῇ συντεχνίᾳ χρηματικόν τι ποσόν, λαμβάνων τὴν ἄδειαν τοῦ ἐργάζεσθαι — Ὁ στιχιζόμενος μαθητὴς τῇ ἀδείᾳ τοῦ ἀρχιτεχνίτου, λαμβάνει ἀκέραιον τὸν μισθόν· ἄνευ δὲ τῆς ἀδείας, ἀπόλλυσιν αὐτόν — Ὁ πρὸ τοῦ ἔτους ἀπερχόμενος, ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, ἀπόλλυσι τὸν ἐτήσιον μισθόν — Ἀρχιτεχνίτης, δεχόμενος τοιοῦτον μαθητήν, ἐν ἀγνοίᾳ τῶν λοιπῶν, τιμωρεῖται — Ὁ βουλόμενος μαθητεῦσαι δι᾽ ἰδίας τροφῆς, ἐργάζεται ἐπὶ ἔτος ἀμισθί, τὸ δὲ δεύτερον μισθοῦται — Μαθητὴς τρεφόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιτεχνίτου, ἐργάζεται ἐπὶ τριετίαν ἀμισθί, τὸ δὲ τέταρτον μισθοῦται).

480

1787. «Συλλογὴ πάντων τῶν ἱερῶν καὶ θείων Κανόνων, τῶν τε ἁγίων Ἀποστόλων καὶ οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἅμα δὲ καὶ τοπικῶν, σὺν τούτοις καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων Πατέρων, τῶν κατ᾽ ἰδίαν ὁροθετησάντων καὶ ὑπὸ Συνόδων οἰκουμενικῶν ἢ τοπικῶν θεωρηθέντων. . . Ἐνετίησιν. . .».

Πρβλ. *462*, σ. 95 ἐπ.

Ἐν τῷ προοιμίῳ γράφει ὁ ἱερομ. Ἀ γ ά π ι ο ς : *«. . . ἀπατᾶσθαι πολλοὺς ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων χειρογράφων τινῶν Κανονικῶν, μύθους ὀθνείους μᾶλλον ἢ κανόνας θείους ἐχόντων».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

481

1787. Διαθήκη ἐν Σίφνῳ, ἀπὸ 26 Μαρτίου,
ἐν *297*, σ. 214–218. Τὰ ἐπ' αὐτῆς σχόλια, *αὐτόθι*, σ. 209–214.
« . . . τὴν ὁποίαν παραγγέλλω διατασσόμενος, ἵνα, ἐὰν μὲ προσκαλέσῃ εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν ὁ Κύριος, ἐπιστατῇ καὶ ἐξουσιάζῃ μὲ πληρεξουσιότητα πάντα κινητὰ τῶν ὑπαρχόντων μας καὶ ἀκίνητα ἡ γυνή μου, ζωοτροφοῦσα καὶ παιδεύουσα τὰ παιδία μας, ἐν νουθεσίᾳ καὶ παιδείᾳ Κυρίου, πατὴρ καὶ μήτηρ εἰς αὐτὰ φαινομένη καὶ φρονίμως ἀναπληροῦσα τὸ ἐμὸν πᾶν ὑστέρημα· καὶ αὐτὰ πάλιν, πειθόμενα, νὰ ὑποτάσσωνται εἰς αὐτήν, ἐὰν θέλωσι τὴν εὐχήν μου, διπλὸν τὸ σέβας καὶ τὴν ὑπακοὴν προσφέροντα, ὡσὰν μητέρα τους καὶ πατέρα. Ἡ ὁποία μήτηρ ἔχει, λαβοῦσα τὴν ἄδειαν παρ' ἐμοῦ, ὅταν εὐτάκτως καὶ εὐπειθῶς πολιτεύονται τὰ παιδία, νὰ τὰ προικίσῃ καὶ ὑπανδρεύσῃ, μὲ τὴν εὐχήν μας, δίδουσα καθενὸς προῖκα τὴν διοριζομένην ἐνταῦθα καὶ κατεστρωμένην κατ' ὄνομα ἐν τῇ παρούσῃ μου διατάξει . . .».

482

1787. Ἐγκύκλιος, 25 Αὐγ., πΚ. Προκοπίου πρὸς τοὺς μητροπολίτας,
«περὶ πιστῆς καὶ μετὰ προθυμίας ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας πρὸς τὴν κραταιὰν ταύτην βασιλείαν . . .», ἐν *147*, σ. 101–103.

483

1788. Ἐγκύκλιος, ἀπὸ 1 Αὐγ., πΚ. Προκοπίου, πρὸς μητροπολίτας,
περὶ ὑποταγῆς, ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν, ἐν *147*, σ. 103–105.

484

1788. Βεράτιον ὑπὲρ μ. Θεσσαλονίκης Γερασίμου,
ἐν *165*, σ. 78–84.
« . . . καὶ ἐπρόσταξα . . . ἔτι οἱ ἔχλι ὄρφιδες καὶ οἱ λοιποί, χωρὶς ἔμβρι σερίφι, νὰ μὴ πέρνουν ἀπὸ τοὺς ρωμαίους τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια, ὁποῦ εἶναι εἰς τοὺς ὑποκειμένους τόπους τοῦ μητροπολίτου ἔκπαλαι, καὶ τὰ μεριμέτια, ὁποῦ εἶναι κατὰ τὸ ἔκπαλαι μὲ ἄδειαν τοῦ νόμου, νὰ μὴν ἐμποδίζωνται ἀπό τινα καὶ μὲ μόνον πουγιουρουλτὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἔχλι ὄρφιδων, χωρὶς ἔμβρι σερίφι, νὰ μὴν ἐξετάζουν καὶ νὰ ἐρευνοῦν τὰς ἐκκλησίας καὶ τὰ μοναστήρια, προξενοῦντες τους ἐνόχλησιν. Καὶ ὅταν κανένας ἀπὸ τοὺς ραγιάδες ἤθελε νὰ ὑπανδρευθῇ ἢ νὰ χωρισθῇ τὴν γυναῖκα του, ἀπὸ τὸν μητροπολίτην καὶ τοὺς διωρισμένους τοῦ τόπου του βεκίλιδες, ἄλλος κανένας νὰ μὴν ἀνακατώνεται. Καὶ ὅταν κανένας καλόγηρος ἢ κοσμικὸς ἀποθάνουσι, ὅ,τι καὶ ἂν ἀφήσῃ, κατὰ τὸ ἀϊνί τους, εἰς τὸν ἀρχιερέα ἢ εἰς τὸν ἐπίτροπον, μὲ ρωμαίους μάρτυρας, νὰ γίνεται δεκτὸν εἰς τὴν κρίσιν καὶ νὰ εἰσακούεται. Καὶ ὅταν εἰς κανένα ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, παπάδες καὶ καλογήρους καὶ καλογραίας καὶ ἡγουμένους, ἤθελε φανῇ κανένα σφάλμα ἐναντίον εἰς τὰ ἔθιμά τους, ὅταν παιδεύωνται, κατὰ τὸ ἀϊνί τους, κανένας νὰ μὴν ἐμποδίζῃ οὔτε καὶ νὰ ἀνακατώνεται.
Καὶ ὅταν τοὺς παπάδες ὁποῦ κάμνουν γάμους, ἐναντίον εἰς τὸ ἀϊνί τους, εἰς τοὺς κοσμι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κούς, ὁποῦ δὲν εἶναι πρέπον, χωρὶς τὴν ἄδειαν καὶ εἴδησιν τοῦ μητροπολίτου, ἢ ὅταν κάμνουσι τὴν πρέπουσαν παιδείαν εἰς τοὺς βεκίλιδες, νὰ μὴν τοὺς ἐνοχλῇ τινάς. Καὶ ὅταν τύχῃ κανένας ταβᾶς τοῦ μητροπολίτου, τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ βεκίλη του, ἢ τοῦ ἀνθρώπου του, ἤτι λογῆ(ς) καὶ ἂν εἶναι, νὰ μὴν εἰσακούεται, ἀλλὰ νὰ γίνεται χαβαλέρι εἰς τὸ βασιλικόν μου τιβάνι, εἰς τοὺς ὑψηλούς μου βεζύριδες καὶ καζασκέριδες . . . καὶ κανένας νὰ μὴν ἐμποδίζῃ, ὅταν εὐγάνουν παπᾶ καὶ εἰς τὸν τόπον του βάνουν ἄλλον παπᾶ, καὶ νὰ μὴ βιάζουν καὶ ἐνοχλοῦν μὲ μεσιτείας καὶ ριζάδες . . . Καὶ οἱ ραγιάδες νὰ μὴν ἀνακατώνωνται εἰς τὸ νὰ δώσουν, κατὰ τὸ ὑψηλὸν περάτι, τὸ κατ' ἔτος μηρὶ ρουσούμι καὶ τὴν ἐλεημοσύνην διὰ τὰ πανηγύρια καὶ γάμους καὶ μοναστήρια καὶ τὰ λοιπά, ὁποῦ πέφτουν ρουσούμια τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ μητροπολίτου . . . Καὶ αἱ ὑποθέσεις, ὁποῦ ἤθελαν τύχῃ τῶν ραγιάδων εἰς τὴν πεφυλαγμένην μου βασιλείαν καὶ τὰ ἰράτια καὶ ἔξοδα τοῦ κεχισχανὲ καὶ αἱ λοιπαὶ ὑποθέσεις, κατὰ τὸ ἐπάναγκες τοῦ ἀϊνίου τους, νὰ μὴν θεωροῦνται καὶ τελειώνουνται μόνον μὲ τὴν θέλησιν καὶ ἀπόφασιν τοῦ κατὰ καιρὸν πατριάρχου, ἀλλὰ νὰ ἀποφασίζεται καὶ νὰ διορίζεται ἀπὸ ὅλην τὴν σύνοδον τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων ἀρχιερέων καὶ καθ' ὃ εἶναι κεφίλιδες καὶ ἐγγυηταὶ διὰ τὰ χρέη, τὰ ὅσα ἤθελαν δανεισθῆ, βάνοντας τὰ ὀνόματά τους μὲ τὴν βοῦλλαν ὅπου ἔκπαλαι ἐπεκράτησε . . . Καὶ ὅταν ὁ πατριάρχης τῶν ρωμαίων μὲ τὴν σύνοδον τῶν ἀρχιερέων καὶ μὲ τὴν βοῦλλαν τοῦ κεσισχανὲ ἤθελαν κάμῃ κανένα Ἰλάμι ἢ ἄρζι, ἀποβλέπον εἰς τὸ ἀϊνί τους, νὰ εἰσακούεται.

Καὶ ὅταν ὁ μητροπολίτης ἢ οἱ παπάδες ἀναγινώσκουν εὐαγγέλιον χωρὶς νὰ δείξουν εἰκόνα, νὰ μὴν ἐμποδίζωνται . . . νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῆτε, μὲ τὸ νὰ ἔγινε ὑψηλὸν φερμάνι ἀνέκαθεν, τὸ ὁποῖον εἰς τὸν τόπον ἔγινε κάϊδου, ὅθεν ἐναντίον τοῦ ὑψηλοῦ φερμανίου νὰ μὴ τοὺς ἐνοχλῆτε . . .

Προσέτι νὰ μὴν πιάνωσι κανένα ραγιᾶ μὲ δυναστείαν νὰ τὸν κάμουν μουσουλμάνον . . .

Καὶ μερικοὶ ἀπὸ ρωμαίους, ἔτι ζῶντες, εἰς τὸν πατριάρχην καὶ εἰς τὸν ἐπίσκοπον ὅ,τι ὀλίγον τι ἤθελεν ἀφήσει εἰς τὴν διαθήκην, καθὼς εἶναι ἡ παρρησία καὶ ἡ πρόθεσις, κατὰ τὴν συνήθειάν τους, καὶ μετὰ θάνατον ἀπὸ τοὺς κληρονόμους μὲ τὴν εἴδησιν τῆς κρίσεως νὰ πέρνωνται.

Πρὸς τούτοις οἱ ἐπίσκοποι, παπάδες καὶ καλόγηροι καὶ λοιποὶ ρωμαῖοι, οἱ κατοικοῦντες εἰς κατιλίκια, ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ρηθέντος μητροπολίτου, νὰ δίδουν τὸ ἐτήσιον δόσιμον τοῦ μηρίου καὶ τὸ ζερὶ κασαπηγὲ καὶ τὴν ζητείαν καὶ τὰ ἄσπρα, ὁποῦ δίδουν διὰ ψυχικήν τους σωτηρίαν καὶ τὰ ἁγιάσματα καὶ πανηγύρια καὶ τὰ δοσίματα, ὅπου ἔκπαλαι ἐπεκράτησαν νὰ δίδωνται διὰ α', β', γ' γάμον καὶ τὰ ἐτήσια, ὁποῦ ἐπεκράτησαν νὰ δίδωνται ἀπὸ κάθε σπῆτι ρωμαίου : 12 ἄσπρα καὶ ἀπὸ κάθε παπᾶ ἓν φλουρὶ διὰ τὸν πατριάρχην καὶ πάλιν τὸ ἐτήσιον, ὁποῦ ἐπεκράτησε νὰ δίδουν ἀπὸ κάθε σπῆτι ρωμαίου : 12 ἄσπρα καὶ ἀπὸ κάθε παπᾶ ἓν φλουρὶ διὰ τὸν μητροπολίτην . . .

Καὶ διὰ τὸ συνοικέσιον καὶ διαζύγιον καὶ τὴν μεταξὺ αὐτῶν γενομένην διαφοράν, διορθώνοντάς τα μὲ τὴν θέλησιν δύο ρωμαίων εἰς καιρὸν ὁποῦ τοὺς παιδεύει, κατὰ τὴν συνήθειαν τους, μὲ τὸν ὅρκον καὶ ἀφορισμόν, λεγόμενον εἰς τὰς ἐκκλησίας, οἱ καδίδες καὶ οἱ ναΐπιδες ἐναντίον τοῦ ἀρχαίου ἔθους, νὰ μὴν τοὺς ζημιώνουν. Καὶ οἱ παπάδες ὁποῦ εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ρηθέντος μητροπολίτου, ὅταν δὲν ἔχουν ἄδειαν τοῦ γάμου, ὁποῦ δὲν εἶναι συγχωρημένοι, νὰ μὴν τοὺς στεφανώνουν. Καὶ τοὺς ρωμαίους, ὁποῦ γυρεύουν νὰ ὑπανδρευθοῦν περισσότερον ἀπὸ τρεῖς φοραῖς, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐναντίον τοῦ ἀϊνίου τους, ἢ τὸ νὰ πάρουν γυναῖκα ἐπάνω εἰς τὴν γυναῖκα, οἱ τοιοῦτοι νὰ παιδεύωνται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καὶ τῶν τεθνεώτων ἐπισκόπων καὶ παπάδων καὶ καλογήρων καὶ καλογραιῶν, τόσον τὰ μετρητὰ καὶ πράγματα, καὶ ἄλογα, ὅσον καὶ ἄλλα, ὅσα ἀνήκουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ὅταν πέρνωνται ἀπὸ τὸν μητροπολίτην, ἢ ἀπὸ τοὺς βεκίληδές του, οἱ ἄνθρωποι τοῦ πεϊτουλμάλι καὶ κασάμι καὶ οἱ μουτεβελίδες καὶ σουμπασίδες καὶ οἱ μερκουτατζίδες καὶ οἱ βοεβοδάδες καὶ οἱ ἄνθρωποί τους καὶ οἱ λοιποὶ παϊτουλμαλίδες νὰ μὴν τοὺς ἐμποδίζουν, λέγοντες, πῶς εἰς τὸ βασιλικόν μας δευτέρι μᾶς γράφουν χασίλιδες . . .
Καὶ ὅταν στέλλουν κανένα ἀφορισμόν, διὰ νὰ παιδεύσουν καὶ νὰ διορθώσουν τὸν λαϊκόν, κατὰ τὸ ἔθος τους, νὰ μὴν ἐνοχλοῦνται.
Καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ραγιάδες, βουλόμενοι νὰ ὑπανδρευθοῦν, παρὰ νόμον, καὶ πηγαίνοντες εἰς ἄλλας χώρας, νὰ μὴν στεφανώνουν.
Καὶ μερικοὶ ραγιάδες, ὅταν ἀφιερώνουν μέρος τῆς περιουσίας των εἰς τὰς ἐκκλησίας, εἰς τὰ μοναστήρια, εἰς τὸν πατριάρχην, ἢ εἰς τὸν μητροπολίτην, μὲ μαρτυρίας ρωμαίων, νομικῶς νὰ εἰσακούεται.
Καὶ ὅσοι ἀπὸ τοὺς ἐπισκόπους, παπάδες καὶ καλογήρους καὶ καλογραΐας κάμνει χρεία νὰ ἀλικοτισθοῦν μὲ ἄδειαν τῆς κρίσεως, ὁ ρηθεὶς μητροπολίτης νὰ τοὺς ἀλικοτίζῃ . . .
Καὶ ὅταν ὁ ρηθεὶς μητροπολίτης φέρνῃ εἰς χεῖράς του τὴν πατερίτζαν, ὁποῦ ἀνήκει εἰς αὐτόν, νὰ μὴν ἐνοχλῆται ἀπό τινα, ἐναντίον τοῦ ἀρχαίου ἔθους . . .».

485

1788(?) — Νομικὸν ποιηθὲν καὶ συνταχθὲν εἰς ἁπλῆν φράσιν ὑπὸ... ἐπισκόπου Καμπανίας... Θεοφίλου, τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, Κριτικὴ ἔκδοσις, μετὰ εἰσαγωγῆς καὶ εὑρετηρίων πινάκων ὑπὸ Δημ. Γκίνη... (Θεσσαλονίκη 1960).

Προγενεστέρα ἔκδοσις, ἀποσπασματικὴ καὶ μετ' αὐθαιρέτων προσθαφαιρέσεων, ὑπὸ Ἑλ. Ταπεινοῦ καὶ Κ. Βασιλειάδου, ὑπὸ τὸν τίτλον: *«Νομικὸν Πρόχειρον»* (Κπ. 1887). Κατὰ τὸν Γ. Ζαβίραν, ἐν *126*, σ. 311, *«τὸ Νομικὸν ἐμποδίσθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας»*. Ταὐτὸ βεβαιώνει καὶ ὁ Zachariae, ἐν *463*, σ. 205.
Ἐν χφ. ΕΒΕ 2120, φ. 109α, ἔχει προστεθῆ ἐν τῇ ὥρᾳ, δι' ἄλλης χειρός, ἴσως τοῦ κατόχου τοῦ χφ. ἐπισκόπου Σερβίων–Κοζάνης Βενιαμίν, ὁ ἑξῆς λόγος διαζυγίου: *«Χωρίζει τὴν γυναῖκα του ὁ ἀνήρ, ἂν ἡ γυνὴ εἶναι κοινῶς λεγομένη μαρμάρα, οὔτε ἐπιθυμίαν ἔχει εἰς ἄνδρα, οὔτε καταμήνια ἔχει· διὰ τὶ χάριν τεκνοποιΐας τὴν ἐπῆρεν, ὄχι διὰ τὴν ἐπιθυμίαν».*

486

1789. Κανονισμὸς συντεχνίας πυροβολοποιῶν, χαλκέων, ἀγωνατῶν, χαλυβωτῶν, κλπ. Κοζάνης,
μνημ. ἐν *96*, σ. 492. Πρβλ. καὶ ἐν *163*, σ. 30.
(Διατάξεις παρεμφερεῖς πρὸς τὰς ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 479. Ἐπὶ πλέον δέ: Οὐδεὶς τῶν συντέχνων δύναται ἵνα ἐκβάλῃ ἄλλον, αὐξήσει τοῦ ἐνοικίου τοῦ ἐργαστηρίου. Οὐδεὶς δύναται λαμβάνειν παρ' ἄλλου μαθητὴν πρὸ ἔτους. Ὁ στιχιζόμενος μαθητὴς ὀφείλει χορηγεῖν τῇ συντεχνίᾳ 15 γρόσια).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

487

1789. Βεράτιον ὑπὲρ πΚ. Νεοφύτου Ζ′,
ἐν *433*, σ. 125.

488

1789. Ἐγκύκλιος ἐπ. Κοζάνης Θεοφίλου, κατὰ τοῦ στολισμοῦ τῶν γυναικῶν,
ἐν *165*, σ. 90–93.
« . . . Καὶ ἂν ἡ τοιαύτη προφυλακὴ καὶ ἐκκοπὴ τῶν βλαβερῶν (συνη)θειῶν εἰς κάθε καιρὸν εἶναι χρέος τῶν προκριτωτέρων ἑκάστης πολιτείας καὶ ἀναγκαία διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος, πολλῷ τῷ μέτρῳ εἶναι χρεί(α) (τώ)ρα, ἀναγκαιοτέρα καὶ ἐπωφελεστέρα εἰς τοὺς παρόντας στενοὺς καὶ δυστυχεῖς καιρούς. Διὰ τοῦτο στοχαζόμενοι καὶ ἡμεῖς τὴν τοῦ καιροῦ ἀνωμαλίαν καὶ ἀκαταστασίαν τῶν πραγμάτων, . . . καὶ ἐνταυτῷ βλέποντες, καὶ κάποια ἐπιχειρήματα τῶν γυναικῶν, καλὰ μὲν καθ' ἑαυτὰ καὶ τίμια καὶ συνήθειαι παλαιαί, πλὴν διὰ τὸν καιρὸν κακά, ἐπιζήμια καὶ ὀλέθρια τῆς πατρίδος σας, ὡσὰν ὁποῦ τραβοῦν τὸν φθόνον τῶν ἔξω περισσότερον ἐπάνω μας καὶ τὰς ἐπιβουλὰς καὶ τὰ βάρη . . . ἀπεφασίσθη συνοδικῶς παρ' ἡμῶν καὶ τῶν παρευρεθέντων, ὅτι ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, νὰ μὴν τολμήσῃ καμμία τῶν γυναικῶν, ὁποία καὶ ἂν εἶναι, ἢ ὕπανδρος, ἢ κοράσιον, νὰ φορέσῃ ἐπάνω της φλωρία, μαργαριτάρια καὶ ἄλλους στολισμοὺς ἀπὸ μαλάματα, ἢ εἰς γάμον, ἢ εἰς ἄλλο μέρος, ἐκκλησίαν δηλ. ὀσπήτιον καὶ δρόμον, ἔξω ἀπὸ τὰ συνηθισμένα, ζωνάρι, σκουλαρίκια καὶ τὰ ἀναγκαῖα δακτυλίδια, ἔχουσαι ἄδειαν μόνον αἱ νύμφαι, εἰς τὰς ἡμέρας τῶν γάμων τους, διὰ μίαν ἑβδομάδα, νὰ φοροῦν ἀναντιρρήτως ὅσους στολισμοὺς ἔχουν . . . Πρὸς τούτοις καὶ ὅσ(οι) κάμουν γάμους καὶ ἔχουν τρόπον, διὰ νὰ βάλουν νταούλια, φρονιμώτερα ἤθελαν κάμνει νὰ λείπουν ἀπὸ τοιούτους κρότους καὶ (. . .) σεμνώτερον, ὁ ὁποῖος εἶναι μάλιστα καὶ χριστιανικώτερος.
Ὡσαύτως νὰ λείπῃ καὶ τὸ ἄτακτον καὶ παράκαιρον ρίψιμον τῶν ντουφεκίων μέσα εἰς τὴν πολιτείαν καὶ τὸ περισσότερον τὴν νύκτα, νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ ρίψῃ ντουφέκι, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην καὶ νὰ εἶναι χρεία.
. . . ἂν . . . φανῇ τινας παραβάτης . . . κατὰ πρῶτον μὲν θέλει ἀφορισθῇ καὶ ἐξωκκλησιασθῇ παρ' ἡμῶν μὲ τὸ ὄνομα, ἔπειτα δὲ θέλει πάθει καὶ ζη(μιωθῇ) καὶ ἐξωτερικῶς δι' ἀγωγῆς τῶν προκρίτων τῆς πατρίδος σας . . . ἄδεια θέλει δοθῇ ὅτι εἰς ὁποί(αν) γυναῖκα καὶ κοράσιον ἤθελαν φανοῦν ἐπάνω της φλωρία καὶ μαργαριτάρια διὰ νὰ τὰ ἁρπάξουν. Προσέξετε λοιπόν . . . ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραί εἰσι . . .».

489 – 490

1789. Δύο Ἐγκύκλιοι, ἀπὸ 8 Ἰουνίου καὶ 2 Νοεμβρίου, πΚ Νεοφύτου, πρὸς τοὺς μητροπολίτας περὶ ὑποταγῆς κλπ. πρὸς τὸν σουλτάνον, ἐν *147*, σ. 106–109 καὶ 109–110.

491

1789. Συμφωνητικὸν διαφόρων συντεχνιῶν Κοζάνης,
ἐν *166*, σ. 35–37.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

492

1790. Ἀπόφασις περὶ διαζυγίου, ἀρχιεπισκόπου Κύπρου,
ἐν *341α*, αἰτήσει τοῦ ἀνδρός, συναινούσης δὲ τῆς γυναικός, λόγῳ ἀνικανότητος τοῦ ἀνδρός, οὐχὶ ὅμως ἐπὶ τριετίαν ἀπὸ τῆς συνάψεως τοῦ γάμου, ἀλλὰ κατὰ τὴν διάρκειαν τούτου: *«πρὸ δύο ἤδη χρόνων σχεδόν, πάθει δεινῷ τε καὶ χαλεπῷ»* συσχεθέντος, τοῦ δὲ ἀνδρὸς εὑρισκομένου εἰς προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, ἀφ' οὗ, ἐξ ἄλλης πηγῆς, ἐλέγχεται ὅτι ἦτο φοιτητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παδούης πρὸ 53 ἐτῶν!

493

1790 (ἢ 1794?)—Γράμμα πΚ., δι' οὗ δίδεται εἴδησις περὶ τοῦ ἐκδοθέντος φιρμανίου διὰ τὸ «μέκι» τῶν τουρκικῶν «νικιαχίων» ἀπὸ τοὺς ραγιάδες,
μνημ. ἐν *73*, σ. 144. Κατὰ τὸν Ἡλιουπόλεως Γεννάδιον, ἐν *22*, σ. 105, τοῦτο εἶναι τοῦ ἔτους 1794. Ἀντί: «μέκι», ὁ Γεννάδιος προτείνει: «μένι» (= ἀπαγόρευσις), φρονεῖ δὲ ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ διὰ κεπηνίου γάμου.

494

1791. Πώλησις ὑπὸ τῆς Κοινότητος Μοσχοπόλεως ἀκινήτου, ἀνήκοντος εἰς θανόντα ἄκληρον, διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Κοινότητος,
ἐν *236*, σ. 187–188.
«...Μὲ τὴν ἄδειαν τοῦ...Ἰσὰτ - μπέη, ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς οἱ τῆς Μοσχοπόλεως, ὅτι ἐπειδὴ ὁ Α... ἀπέθανεν ἄκληρος καὶ ἀπόμεινεν τὸ τίποτές του μαχλιούλη, τὴν σήμερον κοινῇ γνώμῃ ἐπωλήσαμεν τὸ μικρὸν ἐργαστήριον τοῦ αὐτοῦ Α.... τοῦ Ν.... δι' ἀσλάνια 250, τὰ ὁποῖα τὰ ἐλάβαμεν καὶ ἐδόθησαν εἰς χρείαν καὶ ἀνάγκην τῆς χώρας, εἰς μουκατέμμπόρτζι...».

495

1792. Φιρμάνιον σ. Σελὴμ Γ′, περὶ δίκης μοναχῶν ὑπὸ μητροπολιτῶν κλπ. καὶ φορολογίας μονῶν,
ἐν *76*, σ. 55–57.
«...ἐντελλόμεθα... ὅπως... οἱ ἐγκληματοῦντες κληρικοὶ παραδίδονται πρὸς τιμωρίαν τοῖς μητροπολίταις καὶ τῷ πατριάρχῃ, οὐδενὸς δικαιουμένου νὰ φυλακίζῃ αὐτούς. Τὰ δὲ... μοναστήρια μένωσιν ἀκαταζήτητα, λόγῳ φορολογίας ὑπὸ τῶν ἐπιτοπίων Ἀρχῶν καὶ ὑπαλλήλων, ὡς πληρώνοντα τὸν ἐτήσιον αὐτῶν κτηματικόν τε καὶ κεφαλικὸν τῶν μοναχῶν φόρον ἐν συνόλῳ καὶ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν αὐτοκρατορικὸν σταῦλον(;)».

496

1792. Ἐγκύκλιος τοῦ καπουδὰν πασᾶ Χουσεΐν, πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *226*, σ. 324–326.

« . . . θέλομεν δὲ νὰ ἐκριζωθῇ ἡ ἀδικία καὶ ἐσεῖς, προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι ἑκάστης νήσου, προσέχετε καλῶς νὰ μὴν τολμᾷ τινὰς νὰ διαστρέψῃ τὸ δίκαιον καὶ νὰ τεχνεύεται τὸ ἐπιζήμιον τῶν πτωχῶν . . . Εἰς τὸν καιρόν μας οἱ ἄδικοι καὶ ταραχοποιοὶ δὲν ἔχουν νὰ εὑρίσκουν συγχώρησιν εἰς τὰ ἀτοπήματά των, . . . οὔτε ἀνεχόμεθα ὅσοι χρεωστοῦν εἰς τὰ Κοινά, νὰ κατακρατοῦν τὰ ἄσπρα τῆς Κοινότητος τοῦ κάθε νησίου . . . Ἐπειδὴ ἔγεινεν ἡ ἀγάπη καὶ οἱ ρῶσοι δὲν ἠμποροῦν νὰ κάμουν τὴν παραμικρὰν ἐνόχλησιν, ἂν λέγουν πῶς εἶναι ρῶσοι καὶ λεηλατοῦν . . . νὰ μὴ δίδετε ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους των, οἱ τοιοῦτοι εἶναι πανδίτοι καὶ κλέπται ἀπροστάτευτοι καὶ ἄφοβα νά τους κτυπᾶτε, νά τους σκοτώνετε . . .».

497

1792. Κῶδιξ, τῆς 27 Δεκ., «διὰ τὴν... διόρθωσιν τῶν προικίων», τοῦ μ. Παραμυθίας,

ἐν *271*, σ. 308–309.

«Καταστρώνεται ὁ παρὼν κώντικας τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπισκοπῆς Παραμυθίας, διὰ τὴν καλὴν κατάστασιν τῶν συνοικεσίων καὶ διόρθωσιν τῶν προικίων . . . ἡ πρώτη σκάλα νὰ παίρνῃ ἀπὸ μετρητὰ χιλιάδες τζουρούκικες δέκα καὶ ὄχι παραπάνου καὶ οἱ ἐπίλοιποι παρακάτου, κατὰ τὸν ἄνθρωπον . . . Εἰ δὲ ὅποιος φανεῖ ἐναντίος . . . θέλει λάβει τὰς ἀρὰς καὶ ἀφορισμοὺς τῆς Ἐκκλησίας καὶ προκοπὴν νὰ μὴν ἰδοῦν· νὰ πλερώνουν καὶ στὸ βαλῆ τοῦ τόπου γρόσια πεντακόσια».

497α

1792. Χάτι χουμαγιούν, ἀπαγορεῦον τὸν διορισμὸν ραγιάδων ὡς προξένων καὶ ὑποπροξένων ξένων δυνάμεων,

ἐν *25*, Α′, σ. 17–20.

498

1793. Μπουγιουρουλτὶ Χουσεΐν πασᾶ, καπουδὰν πασᾶ, πρὸς τοὺς Προεστῶτας, ἐπιτρόπους καὶ ὅλον τὸν κοινὸν ραγιᾶν τῆς Ὕδρας,

ἐν *25*, τ. 1, σ. 47–48.

« . . . εἶναι ἔκπαλαι συνήθεια τοῦ τόπου σας, καθὼς ὅταν γίνεται διάφορον εἰς τὸ ταξίδι ἑνὸς καϊκίου, νὰ λαμβάνουσι οἱ ταϊφάδες καὶ συντρόφοι τὸ μερίδιόν τους, ἔτζι καὶ ὅταν γίνεται ζημία, νὰ πληρώνῃ ὁ κάθε ταϊφᾶς καὶ σύντροφος κατὰ τὴν ἀναλογίαν ὁποῦ πέρνει, πάλιν ὅτι πίπτει, εἰς τὸ μερτικόν τους, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν ζημίαν νὰ καταβάλλουν τὸ ἀνάλογον τοῦ μερτικοῦ τους . . . Ἐπειδὴ μερικοί, ἀντιβαίνοντες εἰς τὸ δίκαιον, τολμοῦν ἐναντίον τῆς ἀνέκαθεν τοπικῆς συνηθείας . . . ὁρίζομεν ἀποφασιστικῶς, ὡς ἀνέκαθεν περὶ τούτων τοπικὴ συνήθεια, ὡς σύμφωνος οὖσα καὶ τῷ δικαίῳ, νὰ ἐνεργῆται καὶ νὰ ἐξακολουθῆται ἀπαρασαλεύτως . . .».

499

1793. Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἰς δ′ ἔκδοσιν, μεταφρ· Σπανοῦ,

ὁμοίαν πρὸς τὴν β′ τοῦ 1766. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 353, 407 καὶ 452.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

500

1793. «Δικανικὴ Τέχνη» τοῦ Δημητρίου Καταρτζῆ – Φωτιάδου,
ἐν *191*· (τὸ κείμενον : σ. 26–54).

501

1793. Μπουγιουρουλτί, σ. Σελὴμ Γ′, περὶ νοσοκομείων,
ἐν *76*, σ. 43–48.
(Νὰ μὴ εἰσέρχεται ζαπίτης εἰς νοσοκομεῖον, νὰ μὴ ἐμποδίζῃ τὴν εἴσοδον ἢ ἔξοδον ἀσθενῶν ἢ νεκρῶν, ἢ τὴν εἰσκομιδὴν οἴνου καὶ φαρμάκων, νὰ μὴ φορολογῇ τοὺς εἰσερχομένους ἀσθενεῖς. Ὁ πεϊτουμάλης νὰ μὴ φορολογῇ τοὺς ἐν ἐν τῷ νοσοκομείῳ θνήσκοντας . . .).

502

1793. Γράμμα, ἀπὸ 14 Ἰουνίου, ἐπισκόπου Αἰγίνης καὶ Ὕδρας, πρὸς Ὑδραίους.
ἐν *25*, τ. 1, σ. 39–40.
« . . . ζητεῖτε τὴν ἀπόφασιν τῆς Ἐκκλησίας ; οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι διακελεύουσι τὸν πατέρα τὰ παιδιὰ ἐξ ἴσου νὰ τὸν κληρονομοῦσιν, ἄρσεν καὶ θῆλυ. Μὰ ἐπειδὴ καὶ ἐδῶ, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, ὅταν εἶναι ὑπανδρευμένα τὰ θηλυκά, δὲν ἔχουν νὰ ζητήσουν πλέον κληρονομίαν ἀπὸ τοὺς γονέους των . . .».

503

1793. Ἀπόφασις τῶν ἐκπροσώπων τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Σίφνου, Νάξου, Ἴου, Κέας, Κύθνου κλπ.
περὶ τῆς ἀλληλεγγύης τῶν κατοίκων διὰ τὴν ζημίαν τῶν Ἐπιστατῶν των, ἐν *29*, σ. 90–91.
Οἱ κάτοικοι Κύθνου θ' ἀποζημιώνουν τοὺς τέσσαρας ἐπιστάτας τοῦ Κοινοῦ διὰ τὸν *«τζερεμέ, ὁποῦ ἐπλήρωσαν ἐξ αἰτίας τοῦ Λάμπρου (Κατσώνη) . . . μὲ τὸ νὰ εὑρέθησαν ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπιστάται, ἐπιάσθησαν καὶ ἐπλήρωσαν τὸν τζερεμὲν . . . καὶ ἂν δὲν ἦτον εἰς τὴν δούλευσιν αὐτὴν τοῦ Κοινοῦ, ὁποιοι ἄλλοι ἤθελον εὑρεθῆ, ἤθελον δοκιμάσει τὰ ὅμοια, ἄρα ἐξ αἰτίας τῆς δουλεύσεως τοῦ Κοινοῦ ἐπλήρωσαν αὐτὸν τὸν τζερεμέ. Διὰ τοῦτο λοιπὸν εὕρομεν εὔλογον, ὅτι αὐτὴν τὴν ζημίαν νὰ πληρώσῃ τὸ Κοινὸν καὶ ὄχι μερικῶς νὰ ἀφανισθοῦν αὐτοὶ οἱ τέσσαρες . . .».*

504

1793. Φιρμάνιον σ. Σελὴμ Γ′, περὶ ἐλευθέρας ἀσκήσεως τῶν καθηκόντων τῶν ἱερέων,
ἐν *76*, σ. 49–51.

505

1793. Προικοσύμφωνον, ἀπὸ 25 Ἀπρ., ἐν Νάξῳ, ἀνέκδοτον,
ἐν ΕΒΕ Τμ. χφφ. Ξ 306.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«. . . ἔπειτα, διὰ χάριν δωρεᾶς καὶ προίκας, τάζουν (οἱ γονεῖς τῆς νύμφης) . . . ὅλα τὰ ἄνωθεν ὑποστατικὰ τῆς Πάρρου (;), ἔχουν νὰ τὰ τρώ(γου)σι οἱ γονεῖς της μοναχικάζι(;) ἕως ὁποῦ ζοῦν καὶ μετὰ τὸν θάνατόν τως, πάντῃ ἐλεύθερα ἐδικά της, μὲ τὴν παρὸν κοντετζιὸν ὁποῦ διορίζει ὁ ἀφέντης πατέρας της, ἤγουν, ξεκαθαρίζωντας τὸ δεύτερον παιδί, τὸ ἀρσενικόν, ὁποῦ ἤθελεν κάμει, νὰ εὐγάζῃ τὸ ὄνομα τοῦ πατρός της καὶ νὰ γράφεται τὴν γενεάν του καὶ νὰ τοῦ τὰ προικοδοτίζῃ ὅλα τὰ ἄνωθεν τῆς Πάρρου καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἄλλην ἐξουσίαν ἡ ἀρχοντοπούλλα του εἰς αὐτὰ τὰ ὑποστατικά, πάρεξ νὰ τρώγῃ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, ἕως ὁποῦ νὰ ὑπανδρευθῇ τὸ αὐτὸ παιδίον, νὰ τοῦ τὰ προικοδοτήσῃ ὅλα τὰ ἄνωθεν καὶ νὰ τὰ τρώ(γου)σι μαζὶ καὶ νὰ μὴν ἔχῃ καμμίαν ἐξουσίαν ἡ ἀρχοντοπούλλα τως, ἡ νύμφη, οὔτε νὰ πουλήσῃ, οὔτε νὰ χαρίσῃ, οὔτε νὰ προικοδοτήσῃ εἰς ἄλλον της παιδὶ ἀπὸ αὐτὰ τὰ μούρκια τῆς Πάρρου . . . Ἀπὸ δὲ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ ἀφέντης Χρ.Σ. τάζει καὶ προικοδοτίζει τοῦ ἀρχοντόπουλλού του . . . καὶ γαμβροῦ, τὰ ἐδῶ ὀνοματισμένα . . . Ἀκόμη ξηγᾶται ὁ ἀφέντης Χρ.Σ. καὶ λέγει, πῶς κατὰ τὴν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν ὁποῦ τοῦ εἶχε δοσμένην ὁ ἀφέντης Γ.Σ. πενθερός του, διὰ τὸ ἀμπέλι τῆς Σάντα Μαρίας, νὰ τὸ προικοδοτήσῃ εἰς ὅποιον ἀρχοντόπουλλόν του ἤθελε, τὴν σήμερον θέλει καὶ τὸ προικοδοτίζει τοῦ λεγομένου του ἀρχοντόπουλλου, μὲ τὴν παρὸν κοντεντζιόνε, ἤγουν, κάνωντας ἕνα παιδὶ θηλυκόν, νὰ τὸ εὐγάζῃ ὄνομα Ἀντωανέττα, τῆς πεθερᾶς του, καὶ νὰ τῆς τὸ δίδῃ αὐτῆς, καὶ ὁ λεγόμενός του ἀρχοντόπουλλος νὰ μὴν ἔχῃ τὴν ἐξουσίαν, οὔτε νὰ τὸ πουλήσῃ, οὔτε νὰ τὸ χαρίσῃ, ἄλλο πάρεξ νὰ τὸ τρώγῃ, ἀπεθανώντας τοῦ λόγου του, ἤγουν τοῦ πενθεροῦ του ἀφέντη Γ. καὶ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἤθελε τὸ προικοδοτήσει τῆς λεγομένης Ἀντωανέττας, νὰ τὸ τρώγῃ μαζί· ἀκόμα διορίζει ὁ ἀφέντης Χρ., ὅπως καὶ ὁ ἀφέντης Γ. πεθερός του, ὅτι ἐὰν ὁ ἀρχοντόπουλλός του ἤθελεν ἀποθάνει χωρὶς νόμιμον κληρονόμον τῆς σαρκός του — ὁποῦ ὁ Κύριος νὰ μὴν τὸ δόσῃ — τὸ αὐτὸ ἀμπέλι νὰ στρέφεται εἰς τὰ ἀρχοντόπουλλα τῆς ἀρχόντισσας κουνιάδας του, ὀνόματι κυρία Β.Κ. . . .».

506

1793. Γράμμα, ἀπὸ 25 Σεπτ., πΚ. Νεοφύτου Ζ′ πρὸς μητροπολίτην Παρο-ναξίας, γνωρίζοντος, ὅτι δι' αὐτοκρ. ὁρισμοῦ ἀπηγορεύθη αὐστηρῶς (ἐπὶ ποινῇ θανάτου) ἡ εἰς Ρωσίαν μετανάστευσις ραγιάδων,

ἐν *196*, σ. 239–242.

507

1793. Χάττι σερὶφ σ. Σελὴμ Γ′, περὶ τῶν δικαιωμάτων τοῦ διευθυντοῦ τοῦ φρενοκομείου Ἐγρὶ–Καπού,

ἐν *76*, σ. 51–54.

508

1793. Ἐγκύκλιος, τῆς 21 Ἰουλίου, τοῦ καπετὰν πασᾶ Χουσεΐν, πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς νήσου Πάτμου,

ἐν *226*, σ. 326–327.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . προστάζομεν, ὅτι ἂν εἰς τὸ ἑξῆς δὲν ἴδητε ὑψηλὸν φιρμάνι, ἢ πουγιουρουλδί μας διὰ ἀϊλακτζίδες καὶ παλτατζίδες, νὰ μὴν δίδετε διὰ χισμέτι τῷ ἐρχομένῳ ἀνθρώπῳ. Καὶ διὰ τοὺς ἀϊλακτζίδες καὶ παλτατζίδες ὁποῦ διὰ φιρμανίου ἢ πουγιουρουλδίου μας προσταχθῆτε νὰ δώσετε, νὰ λαμβάνετε ἀνὰ δεκαπέντε γρόσια διὰ τὸν κάθε ἄνθρωπον καὶ οὕτω ὑπερασπιζόμενοι, νὰ καταγίνεσθε εἰς τὸ νὰ κάμετε δοβρᾶν διὰ τὴν ζωὴν καὶ στερέωσίν μας . . .».

509

1793. Συνοδ. Γράμμα πΚ. Νεοφύτου Ζ′, πρὸς τὴν ἐπαρχίαν Κ ά ρ λ η λ ι (Ξηρομέρου),

περὶ περιορισμοῦ τῆς φορολογίας, ἐν *209*, σ. 469–472.

(Ὁ ἐξ 75000 γροσίων ἐτήσιος φόρος ἐμοιράσθη μεταξὺ Ἀνατολικοῦ (Αἰτωλικοῦ) καὶ Μεσολογγίου, καταβαλλόντων ὁμοῦ 15000 γρόσια, καὶ ἐπαρχίας Κάρληλι, καταβαλλούσης 60.000 γρόσια).

510

1794. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ, ὑπὲρ Μ ε τ σ ό β ο υ (φορολογικὰ προνόμια),

ἐν *333*, σ. 658–660.

511

1794. Σιγίλλιον πΚ. Γ ε ρ α σ ί μ ο υ Γ′,

δι' οὗ ἀποφαίνεται συνοδικῶς, ὅτι ὑπαρχόντων ἑτεροθαλῶν ἀδελφῶν τῆς θανούσης καὶ ἀμφιθαλοῦς θείου, ἀδελφοῦ τῆς μητρός της, προτιμᾶται εἰς τὴν ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίαν ὁ ἀμφιθαλὴς θεῖος, ἐν *197*, σ. 222–224. Ἡ ἀπόφασις προφανῶς ἐσφαλμένη, ὡς ἀναπτύσσεται *αὐτόθι*, σ. 225–233. Ὑπόθεσις Σ ί φ ν ο υ.

512

1794. Ν ο μ ο κ ά ν ω ν πρόχειρος ἱερέως Γ ε ω ρ γ ί ο υ Ἀ θ α ν α σ ί ο υ Ρ α μ μ α τ ᾶ,

ἐν χφ. 98 Μ. Ξενοφῶντος (Ἄθω), ἀνέκδοτος, μνημ. ἐν *68*, σ. 8.

513

1794. Φιρμάνιον σ. Μουσταφᾶ, ὑπὲρ τοῦ Μ ε τ σ ό β ο υ,

ἐν *334*, σ. 13, 317–320.

« . . . Οὗτοι δὲ (οἱ 437 κάτοικοι Μετσόβου) ἐπειδὴ εἶναι φύλακες τῶν διόδων, ἀπέναντι τῆς ὑπηρεσίας των, εἶναι ἀσύδοτοι, εἰ μὴ μόνον κατ' ἔτος ἐξακολουθοῦσι νὰ δίδωσιν εἰς τὸ ἐξαιρετικὸν Τιμάριον . . . ἄσπρα 108.000, κατὰ τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ Δημοσίου, διὰ κεφαλικὸν φόρον, δεκάτην γεννημάτων, δεκάτην ἀμπελῶν, δεκάτην μελισσῶν, δεκάτην κήπων, δεκάτην καρυδιῶν καὶ ὀπωρικῶν, τελώνιον οἴνου, δικαίωμα γάμου, θερινῶν λιβαδίων, μήλων, χοίρων . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

514

1794–1803. Ὁ μ. Λ α ρ ί σ σ η ς Διονύσιος... κατώρθωσε νὰ ἐκδοθῇ... διάταγμα σουλτανικὸν κυρωτικὸν τῶν διαθηκῶν τῶν ἀποθνησκόντων ἀτέκνων.

Μνημ. ἐν *191*, σ. 151.

515

1795. Ἔγγραφον Γεωργίου Σερδάρη, βεκίλη τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Κωνστ. Χαντζερῆ, πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς νήσου Ν α ξ ί α ς, ἀνέκδοτον,

ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.

«...Ἐπειδὴ καὶ πολλάκις καὶ τώρα, μὲ κοινήν σας ἀναφοράν, παρακαλῆτε τοὺς πολυχρονισμένους αὐθέντας μας, νὰ φυλάττωνται τὰ προικοσύμφωνα καὶ αἱ νόμιμοι διαθῆκαι σας... διὸ καὶ ἐκρίθη εὔλογον παρὰ τῆς εὐγενείας σας ἔμπροσθεν ἡμῶν, ὅτι τὰ προικοδοτισμένα, ὁποῦ οἱ γονεῖς δόσουν εἰς τὰ παιδία τους μὲ προι(κο)χάρτια, δὲν ἠμποροῦν νὰ τὰ ἀποσπάσουν μὲ διαθήκην καὶ νὰ τὰ δόσουν εἰς ἄλλα παιδία τους...».

516

1795. Διαταγὴ τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Κωνσταντίνου Χαντζερῆ, πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ ἐπιτρόπους καὶ ὅλους τοὺς κατοικοῦντας εἰς τὰ χωρία τῆς νήσου Ν α ξ ί α ς, ἀνέκδοτος,

ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.

«...παραγγέλλομεν καὶ ἐσᾶς τοὺς προεστῶτας, ὁποῦ νὰ προσέχετε κυρίως ἀπὸ νεωτερισμοὺς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐναντίον τῆς ἱερᾶς κρίσεως καὶ νὰ φυλάττετε ἀπαραβάτως καὶ μὲ ἀκρίβειαν τὰς τοπικὰς συνηθείας...».

517

1796. Ἐ ρ ω τ η μ α τ ο λ ό γ ι ο ν, ἀγνώστου συντάκτου, ἐκ 41 ἐρωτημάτων, πρὸς περιφερείας τῆς βορείου Πελοποννήσου καὶ νοτίου Στερεᾶς Ἑλλάδος, μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἀπαντήσεων ἀγνώστων πληροφοριοδοτῶν,

ἐν χφ. ΓΕΝ. 93, 3. Ἐδ., κατὰ τὸ πλεῖστον τμῆμα του, ἐν 25α. Πρβλ. καὶ Δ.Α.Π ε τ ρ ό π ο υ λ ο ν, ἐν π. Πελοποννησιακά, 3 (1958), σ. 411–413. Παραθέτω ἐνταῦθα τὸ Ἐρωτηματολόγιον, τὰ μὲν ὑπ' ἀριθ. 1–6, 12–17, 29, 31, 33, 35–39 ἐρωτήματα ἐκ τοῦ χφ., τὰ δὲ λοιπὰ ἐκ τοῦ 25α.

1. Ποῖον εἶναι τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως τούτου (τοῦ) τόπου, ἤγουν ἂν εἶναι βακοὺφ ἢ μαλκιανές; 2. Ἂν ἴσως καὶ ὁ βοϊβόντας τοῦ τόπου, ξέχωρα ἀπὸ τὴν δεκατίαν, ἔχει ἐπιχείρησιν εἰς κανένα ἄλλον εἰσόδημα, ὁποῦ νὰ τὸ ἔχῃ... ἀπὸ τὴν βασιλείαν, ἤτοι εἰς τὸ χαράτζι, γιουμπρούκι καὶ μπεκαέτ; 3. Ἂν ἴσως καὶ ὁ βοϊβόντας ἀγοράζῃ ἀπὸ τὰ δοσί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ματα τὸν κάθε χρόνον καὶ διὰ πόσον ; 4. Ποῖα εἶναι τὰ εἰσοδήματα τοῦ τόπου ὁποῦ πληρώνουν δεκατίαν καὶ ποῖα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα πληρώνουν εἰς τὸν ἀφέντην τόσον τὸ στρέμμα ; 5. Εἰς ποῖον τρόπον πληρώνεται τὸ χαράτζι ; ἀναλόγως εἰς τὴν ἡλικίαν, εἰς τὴν δύναμιν, ἢ εἰς τὸ ἔχειν τοῦ καθενός, ἤτοι εἰς τὴν κατάστασίν του ; 6. Ἂν ἴσως καὶ εἰς τοῦτα τὰ νέα δοσίματα ὁποῦ ἐβάλθησαν, ἀντὶ νὰ δίδῃ ὁ καθένας ἕνα τόσον εἰς πᾶσα ἄρθρον τῶν εἰσοδημάτων του, οἱ προεστοὶ ἢ ὁ κυβερνήτης τοῦ τόπου ἐπρόβλεψαν νὰ δίδουν ἕνα τόσον πρὸς τὸν ἐφέντην, διὰ κάθε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ τὰ εἰσοδήματα διὰ ὅλους καὶ πόσον δίδουν διὰ τὸ κάθε ἕνα καὶ εἰς τί μέτρα τὰ λαμβάνουν αὐτοὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν πολιτείαν ; 7. Ἂν ἴσως καὶ ἡ βοσκές, ὅπου κάνουν τὰ πρόβατα καὶ ἄλλα ζῶα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους εἰς κάπιους τόπους, εἶναι ὑποκείμεναι εἰς κανένα δόσιμον ; 8. Ἂν ἴσως καὶ ὁ βοϊβόντας τραβᾶ κανένα ἄλλο δόσιμο, ὁποῦ νὰ ἔχῃ ὄνομα διὰ χάρισμα τὸν κάθε χρόνον ἀπὸ τὸ βιλαέτι καὶ πόσον εἶναι ; 9. Ποῖον τὸ παζάρι τοῦ ἅλατος καὶ ἂν ἴσως αὐτὸ τὸ ἄρθρον εἶναι μονοπώλιον τοῦ βοϊβόντα ; 10. Ἂν ἴσως καὶ ὁ βοϊβόντας, εἰς τὰ ἄρθρα ὁποῦ ὀνομάζονται τῆς πρώτης χρείας, ὡσὰν λάδι τυρί κρέας, ξύλα, ἀλεῦρι καὶ τὰ ἑξῆς, δίδει καὶ διορίζει αὐτὸς ἕνα παζάρι διορισμένον διὰ νὰ πουλιῶνται εἰς χρῆσιν τοῦ καθενὸς ἀπὸ τοὺς κατοίκους, ἢ στέκει εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐξουσίαν τοῦ καθενὸς νὰ τὸ πουλῇ ὅσον θέλει καὶ ὅσον ἠμπορεῖ. 11. Ἂν ἴσως καὶ εἶναι συγχωρημένον ἀπὸ τὸν βοϊβόντα νὰ κάμῃ ὁ κάθε ἕνας ὅ,τι λογῆς τέχνην θελήσει, ἢ ἂν ἴσως τυχαίνῃ νὰ παίρνῃ πρῶτον θέλημα ἀπὸ αὐτόν. 12. Ποῖα ἄλλα βάρητα εἶναι ὅπου ἠμπορεῖ νὰ βάλῃ εἰς τὴν πολιτείαν ὁ βοϊβόντας ; 13. Ποῖα εἶναι τὰ δοσίματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν οἱ προεστοὶ νὰ βαρύνουν τοὺς ὁμοπολίτας, ὁποῦ νὰ εἶναι συνειθισμένα καὶ ποῖα ἄλλα, ὅπου νὰ εἶναι ἀσυνείθιστα καὶ νὰ κρέμωνται ἀπὸ τὸ συμβαδικόν ; 14. Ποῖα εἶναι τὰ δοσίματα καὶ τὰ χρέη ὅπου δίδει τὸ βιλαέτι σας διὰ προσταγῆς τοῦ πασιᾶ ; 15. Ἂν ἴσως καὶ τὸ βάρος διὰ τὰ αὐθεντικὰ μενζίλια, διὰ τὸ κονάκι καὶ τὸ θρέψιμον τῶν αὐθεντικῶν ἀνθρώπων, ὅπου ὑπάγουν καὶ ἔρχονται, ἀκούεται κατὰ συνήθειαν εἰς τοῦτον τὸν τόπον καὶ ἂν εἶναι συχνὸν καὶ βαρύ ; 16. Ἂν ἴσως καὶ τὸ δόσιμον ὅπου κράζεται καὶ γκαλέπ(;) ἐπάνω εἰς τὰ ζῶα εἶναι συνειθισμένον εἰς τὸν τόπον, πῶς τὸ ἀσηκώνουν καὶ ἂν ἴσως εἶναι κοινὸν εἰς τοὺς κατοίκους ὅλους, ἤγουν εἰς τοὺς τούρκους εἰ μὴ καὶ εἰς ραδιάδες ; 17. Ἂν ἴσως καὶ τὸ δόσιμον ὅπου ὀνομάζεται ἀστηράς(;) εἶναι συχνὸν εἰς τοῦτον τὸν τόπον ; 18. Ποία εἶναι ἡ συνθήκη ἀνάμεσον ἑνὸς ἀφεντός, ὁποῦ νὰ ἔχῃ τὴν γῆν, μὲ τὸν σέμπρον του ; Παραδείγματος χάριν, ἂν ἴσως καὶ ὁ σπόρος τοῦ χωραφίου, καὶ τὰ βόϊδια τοῦ ζευγαρίου τὰ δίδει ὁ ἀφέντης τοῦ χωραφίου, ἢ παντελῶς ἂν ἔχῃ χρέος νὰ τὰ βάλῃ ὁ σέμπρος ; καὶ εἰς κάθε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ συμβάντα, ποῖον εἶναι τὸ ὄφελος ὅπου τραβᾶ ὁ οἰκοκύρης ἀπὸ τὸ εἰσόδημα ὁποῦ ὁ σέμπρος κάνει ἀπὸ τὸ χωράφι. Καὶ ἂν ἴσως πρότερον ἀπὸ ἐτοῦτον τὸν μερισμὸν ἐβγάζουν τὸν σπόρον καὶ τὴν δεκατίαν καὶ τί διαφορὰ εἶναι εἰς αὐτὰ δοσίματα, ὁποῦ δίδει ὁ σέμπρος ἀπὸ ἕνα χωράφι μιᾶς γῆς δυνατῆς καὶ καρποφόρου καὶ μιᾶς γῆς ἀχαμνῆς ; 19. Πόσον εἶναι τὸ μοιρίδιον ὅπου λαμβάνει ὁ βοϊβόντας ἢ ὁ σπαῆς εἰς ὄνομα δεκατίας ; 20. Ποῖα εἶναι ἐκεῖνα τὰ δοσίματα ὅπου δίδονται ξέχωρα ἀπὸ τὴν δεκατίαν εἰς τὸ ἁλῶνι ἀπὸ τὰ ἀστάχυα καὶ πόσον ; 21. Ἂν ἴσως καὶ ὅταν τύχῃ μία ἀκαρπία καὶ τὸ εἰσόδημα εἶναι ὀλιγότατον, γίνεται καμμία χάρις καὶ καλωσύνη, εἰς τὸ νὰ ἀφήνουν τὴν δεκατίαν, καὶ ἄλλα βάρη ; 22. Ποῖον εἶναι τὸ μοιρίδιον, ὅπου τραβοῦν οἱ ἄλλοι ἀξιωματικοί, ἤγουν ὀφφικιάλοι, ὡσὰν σούμπασης, σπαῆς, πρωτόγερος, γραμματικός, δραγάτμπασης καὶ μεϊντάνης ἀπὸ αὐτοὺς καρπούς ; 23. Ποῖον εἶναι τὸ δόσιμον πρὸς τὸν ἐπίσκοπον καὶ ἂν αὐτὸ εἶναι συγχωρημένον ἀπὸ τὸν νόμον, ἢ εἶναι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χάρισμα ; 24. Ἔχει εἰς αὐτὸ ὁ παπᾶς ; Ὁμοίως καὶ ἂν ἴσως καὶ αὐτὸ εἶναι νομικὸν δόσιμον ; 25. Ποία εἶναι ἡ πηγὴ τῶν ἐκκλησιαστικῶν δοσιμάτων ; Παραδείγματος χάριν, πόσον δίδεται διὰ τὴν ἄδειαν τῆς ταφῆς ἑνὸς νεκροῦ, πόσον διὰ τὴν ἄδειαν γάμου ; 26. Πόσα εἶναι τὰ ἔξοδα τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἑνὸς βαπτίσματος ; 27. Ποῖα εἶναι τὰ θελήματικὰ χαρίσματα ; 28. Ποῖα ἄλλα δοσίματα τραβᾶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἀπὸ τοὺς πιστούς ; 29. Ποῖα εἶναι τὰ ζύγια σας, τὰ μέτρα σας καὶ ποία σύγκρισις καὶ ἀναλογία ἀνάμεσον μὲ κεῖνα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ζακύνθου ; 30. Πόσα στρέμματα τοῦ τόπου σας συνθέτουν ἕνα ζευγάρι, τόσον εἰς γῆν δυνατήν, ὅσον καὶ εἰς ἀχαμνήν ; 31. Εἰς τί τρόπον κάνετε τὸ μέτρον ἑνὸς πράγματος ; 32. Πόσα ζευγάρια μετρεῖτε εἰς ὅλον σας τὸ βιλαέτι ; 33. Αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς εἶναι περισσότερος τώρα, ἢ ὀλιγότερος ἀπὸ τὸν παλαιόν ; 34. Πόθεν προέρχεται τὸ μεγαλήτερον ὄφελος τοῦ ἐργάτου ; Ἐκεῖνο τῆς καλλιεργείας τῆς γῆς ἢ τὰ κοπάδια ; 35. Ποῖα εἶναι τὰ ἄρθρα τῆς γεωργικῆς ὅπου συνθέτονται ἀπὸ σπορίσματα ; 36. Ποία τάξις καὶ ποία ἀναλογία εὑρίσκεται εἰς τὰ χωράφια σας ἀνάμεσον διάφορα σπορίσματα ; ἤγουν ποῖα ἀπὸ . . . τοὺς σπόρους πέρνονται τὸ β′ μέρος, ποῖοι τὸ α′ καὶ ποῖοι τὸ γ′ καὶ καθεξῆν ; 37. Ποῖα εἶναι τὰ ξύλα, σπόροι, χόρτα, κουκούτζια, ἄνθη ὅπου συνηθοῦν νὰ κάμουν βαφὲς εἰς ροῦχα μάλλινα καὶ βαμβακερά ; 38. Ποῖα εἶναι τὰ χρώματα ὅπου κάνουν ; 39. Εἰς τί τρόπον ἑτοιμάζεται τὸ κάθε ἕνα διὰ νὰ κάμῃ τὴν βαφήν ; 40. Ποία ἀπὸ αὐτὲς τὲς βαφὲς εἶναι ἡ καλήτερη ὅπου νὰ φτουρᾷ καὶ νὰ κρατῇ περισσότερον ; 41. Ποῖα εἶναι τὰ ἄρθρα τῆς θροφῆς, τοῦ ἐνδύματος καὶ τῆς χρείας εἰς τὴν συζύγισιν τοῦ ὀσπιτίου ἑνὸς χωριάτου τοῦ τόπου σας ;».

518

1795. Ψήφισμα Ἰ κ α ρ ί ω ν, ἀπὸ 13 Σεπτ., κατὰ τῆς φθορᾶς τῶν δασῶν, ἐν *243*, σ. 196.

« . . . ἡμεῖς οἱ γέροντες καὶ παπάδες καὶ προεστοὶ τῆς νήσου Ἰκαρίας καὶ ὅλος ὁ κοινὸς λαός, ἵνα ὅποιος ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς (Ἰ)καριώτες, γέροντας ἢ παπᾶς, ἄνδρας, γυναίκα, μικρός, μεγάλος, πάγῃ καὶ κόψῃ πεῦκον χλωρόν, πολύν, ἢ ὀλίγο, ἢ πάγῃ καὶ κάμῃ καμίνι κοντὰ εἰς τὸ ρουμάνι καὶ βάλῃ φωτιὰ στὸ καμίνι, ἢ ἀπὸ τοὺς καραβοκύρους πάγῃ, κανένας καὶ βάλῃ κάρβουνα εἰς τὸ καγίκι του, ἄβουλα τοῦ νοικοκυροῦ ὁποῦ τὰ ἔχει, ἢ πάγῃ κανεὶς καραβοκύρης, χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ αὐθεντικοῦ μας, ὅπου μᾶς κουμαντάρῃ, κάρβουνα σὲ κανένα ἄλλον τόπον . . . ἢ ὅποιος πιάσῃ κανένα κλέπτη καὶ τὸν κρύψῃ καὶ δὲν τὸν φανερώσῃ, ἢ ὅποιος πάγῃ καὶ πάρῃ ξένο χωράφι, χωρὶς νὰ κρατῇ ἀναστατικὸν γράμμα ἀπὸ τὸν νοικοκύρη, ἢ ὅποιος κρύψῃ τῶν γυρευτάδω τὴν γκλεψιά του, ἢ ὅποιος εὔγῃ ἐναντίος εἰς τοὺς εὑρισκομένους γέροντες καὶ δὲν θέλῃ νὰ πληρώσῃ ἐν εὐκολίᾳ τὸ βασιλικὸ χαράτζι, ἢ φανῇ ἀπειθὴς καὶ ἀνυπότακτος τόσον εἰς τὸ ἀφεντικό μας, τόσον εἰς τοὺς γεροντάδες, ἢ ὅποιος πιαστῇ χιλεντζῆς καὶ βρέξῃ τὰ κάρβουναν ἀτός του, ἢ μὴ θάλασσα, ἢ μὴ νερό . . . ἂς ἠξεύρῃ ὅποιος παρακούσῃ καὶ δὲν φυλάξῃ τὰ ἄνωθεν πάντα καὶ φανῇ ἀπειθὴς καὶ παρήκοος, ὅτι ἔχει νὰ παιδεύγεται κακῶς καὶ μὲ ξύλο, ἢ τζερεμὲ καὶ ἄλλες παιδείαις ὅπου φανοῦν εὔλογον τοῦ ἀφεντικοῦ μας καὶ δὲν θέλει εὕρῃ ἀπὸ τινὰν ἔλεος καὶ βοήθεια . . .».

519

1795. Συμφωνητικὸν Συνεταιρισμοῦ Ἀ μ π ε λ α κ ί ω ν, ἐξ ἄρθρων 15, τῆς 1 Ἰαν.

ἐν *83*, σ. 31–35.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

520

1795. Ἐγκύκλιος, 14 Ὀκτ., μ. Λαρίσσης, Τρίκκης καὶ Σταγῶν,
περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν, ἐν *115*, σ. 75–77.

521

1795. Συμφωνητικὸν Γράμμα, 17 Ἰουνίου, τῶν ἐν τῷ Χώρᾳ Ναξίας πραγματευτῶν καὶ ἐργαστηργιαρέων,
νὰ μὴ ἐργάζωνται κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ δεσποτοθεομητορικὰς ἑορτάς, ἐκτὸς κατεπειγούσης ἀνάγκης, ἐν *188*, σ. 324–325.

522

1796. Τόμος συνοδικὸς πΚ. Γερασίμου Γ′,
ἐν *70*, Α′, σ. 295–300.
«. . . οὐ μὴν οὐδὲ τὸ τῶν ἀρχιερέων καὶ ἱερέων καὶ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ Βήματος τῶν γινομένων κουμπάρων ἢ συντέκνων, πάντῃ ἀνεύθυνον τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς νόμοις δοκεῖ . . . Ἦν δὲ μηδ' ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ (ς′ κανὼν Ἁγ. Ἀποστόλων) ἐκληφθῇ ἡ τοῦ λεγομένου συντεκνάτου καὶ κουμπαράτου ἀπαγόρευσις πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ Βήματος, ὅμως δ' οὖν διὰ τὰς ἐπενεχθείσας κατὰ καιροὺς ἐπὶ τούτοις συκοφαντίας καὶ διαβολὰς καλῶς ἂν ἔχειν ἡμῖν ἔδοξεν, εἰ καὶ τοῦτο διακωλύσαιμεν, πρὸς διατήρησιν τῆς σεμνότητος τῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Βήματος . . . Ὅθεν γράφοντες, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς . . . μηδὲ τῶν ἀρχιερέων, ἢ ἱερέων, ἢ ἄλλων τῶν ἐκ τοῦ Βήματος τολμήσῃ τις ἢ κουμπάρος γενέσθαι, ἢ ἀναδέξασθαι βρέφη ἐκ τοῦ θείου βαπτίσματος, ὡς σκανδάλων τε παραίτια καὶ ταῦτα ὄντα καὶ συκοφαντίας πρόξενα . . .».

523

1796. Ἔγγραφον τοῦ σ., ἀπὸ 12 Ὀκτ., πρὸς πΚ. Γεράσιμον Γ′,
περὶ μὴ ἐπεμβάσεως τῶν ἰσχυρῶν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν μητροπολιτῶν, ἐν *20*, Α′, σ. 230–233.

524

1796. Ἔγγραφον, 1 Μαρτίου, Μ. Δραγομάνου πρὸς προεστῶτας τῆς Ὕδρας,
ἐν *25*, τ. 1, σ. 100–101.
«. . . νὰ φυλάττετε ἀπαραβάτως καὶ μὲ ἀκρίβειαν τὰς τοπικὰς συνηθείας, ἀπέχοντες ἀπὸ νεωτερισμούς . . . καὶ προσέχοντες . . . εἰς τὸ νὰ θεωρῆτε κάθε τυχοῦσαν ὑπόθεσιν μετὰ πάσης ἀκριβείας καὶ νὰ ἀποφασίζετε τὸ δίκαιον χωρίς τινος φιλοπροσωπίας ἢ χάριτος, ἐπειδὴ ἂν τυχὸν καὶ κανένας τῶν συμπατριωτῶν σας, ἀδικούμενος, δώσῃ ἀρτζουχάλι εἰς τὸν . . . ἐφένδην μας . . . ἔχει ἀπόφασιν ἀμετάθετον νὰ δώσῃ θάνατον κατὰ τοῦ ἀδικήσαντος αὐτόν . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

525

1796. Ἐγκύκλιος, 19 Ἰανουαρίου, ἐπισκόπου Κοζάνης Θεοφίλου, ἐν *165*, σ. 93–97.

« . . . οἱ ἐνταῦθα . . . κληρικοὶ καὶ πρόκριτοι . . . κοινῇ βουλῇ καὶ γνώμῃ, ἀνήγγειλον ἡμῖν, ζητήσαντες τὴν ἐπανακάλεσιν, ἐπιδιόρθωσιν τε καὶ ἐπιβεβαίωσιν τῶν ἔκπαλαι γεγονότων καὶ εὑρεθέντων τοπικῶν θεσμῶν καὶ νόμων τῆς πολιτείας ταύτης. Βλέποντες οὖν καὶ ἡμεῖς τὴν κοινὴν αὐτῶν ταύτην αἴτησιν, μὴ ἀντικειμένην τοῖς ἱεροῖς νόμοις, ἀλλά γε εὔλογον οὖσαν, δικαίαν τε καὶ κοινωφελῆ . . . ἐπανανεοῦντες δι' ἀντιγραφῆς τοὺς ἔκπαλαι καλῶς θεσπισθέντας καὶ εὑρεθέντας ἐνταῦθα τοπικοὺς ὅρους καὶ θεσμούς, . . . ἀποφαινόμεθα διὰ τοῦ παρόντος ἡμετέρου ἀρχιερατικοῦ γράμματος :

Α'. Οὐδεὶς . . . νὰ ἀποτολμήσῃ ἀπὸ σήμερον καὶ ὕστερα διὰ νὰ δώσῃ εἰς τὴν προξενιὰν τῆς ἀρραβωνισθησομένης θυγατρός του μανδήλια (ἔξω μόνον ἀπὸ τρία, κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν, τοῦ γαμβροῦ, τοῦ πενθεροῦ καὶ τῆς πενθερᾶς) εἰς κανένα ἄλλον συγγενῆ τοῦ γαμβροῦ . . .

Β'. Ἀπὸ μέρους τοῦ γαμβροῦ, νὰ μὴ στέλνωνται δῶρα εἰς ἄλλα συγγενικὰ πρόσωπα τῆς νύμφης, ἐκτὸς μόνον ἀπὸ τὰ συνηθισμένα πρὸς αὐτὴν τὴν νύμφην, πρὸς τὸν πενθερὸν καὶ πενθερὰν καὶ οὐχὶ περαιτέρω. Ὁμοίως καὶ ἐκ μέρους τῆς νύμφης νὰ ἀνταποδίδωνται δῶρα τὰ συνηθισμένα πρὸς τὸν γαμβρόν, πρὸς τὸν πενθερόν, τὴν πενθεράν, τὸν νοῦνον (ἢ νοῦναν) καὶ τοὺς μπρατίμους . . .

Γ'. Εἰς τὰ γαμβριάτικα ὑποκάμισα νὰ μὴν τολμήσῃ τινὰς νὰ βάλῃ χρυσάφι, εἴτε εἰς τὰ μανίκια, εἴτε εἰς ἄλλο κανένα μέρος.

Δ'—Εἰς τοὺς γάμους, ὅσοι εἶναι τῆς α' τάξεως, νὰ μὴ στέλνουν περισσότερα ἀπὸ ἑπτὰ σινιά, ὅσοι δὲ τῆς β' τάξεως, πέντε καὶ ὅσοι τῆς γ' καὶ κατωτέρας, τρία μόνον.

Ε' — Αἱ δωρεαί, ὁποῦ δίδονται πρότερον καὶ εἰς τοὺς γάμους, ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, τοῦ γαμβροῦ δηλαδὴ καὶ τῆς νύμφης, πρὸς τοὺς πενθεροὺς καὶ πενθεράς, ὡς ἀμοιβαίως γενόμεναι, κατ' οὐδένα τρόπον νὰ μὴ λογαριάζωνται ποτέ, οὔτε νὰ ἀπερνῶνται εἰς τὰ προικοσύμφωνα.

ΣΤ' — Ἡ συνήθεια, ὁποῦ ἦτον πρότερον, εἰς τὸν ἐρχομὸν ἀπὸ ξενιτείας τοῦ γαμβροῦ, διὰ νὰ στέλνῃ ὁ πενθερὸς ἢ ἡ πενθερά του, μποχτζιαλίκι, τράπεζαν καὶ μπακλαβᾶν, νὰ παύσῃ εἰς τὸ ἑξῆς . . .

Ζ' — Λόγῳ προξενιᾶς, τινὰς ἀπὸ σήμερον καὶ ὕστερα νὰ μὴν τολμήσῃ νὰ τάξῃ ἢ νὰ δώσῃ ἢ νὰ πάρῃ ὁ προξενητὴς ἢ νὰ ζητήσῃ τόσον ἄσπρα πολλὰ ἢ ὀλίγα, ὅσον καὶ κανένα ἄλλο πρᾶγμα.

Η' — Τὰ μετρητὰ ἄσπρα, τὰ λεγόμενα νάχτι, ὁποῦ δίδεται ἐκ μέρους τῆς νύμφης πρὸς τὸν γαμβρόν, ἀπαραιτήτως νὰ γράφηται εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ προικοσυμφώνου, καθὼς καὶ ὅλα τὰ ἄλλα πράγματα τῆς προικός, ἐὰν τυχὸν καὶ δὲν μετρηθοῦν ἐπὶ χεῖρας καὶ τὰ ἄσπρα καὶ συγουρευθῇ ὁ γαμβρὸς εἴτε μὲ ἐγγύησιν τινός, εἴτε μὲ ὁμολογίαν. Καὶ ἀπὸ ὅσα προικοσύμφωνα ἤθελαν ἔχει νάχτι ἄσπρα γραμμένα, νὰ δίδωνται εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου, χάριν βοηθείας, 3%, κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν παλαιὰν συνήθειαν, τὰ ὁποῖα ἄσπρα, χωρὶς νὰ τὰ λαμβάνῃ ὁ ὑπουργὸς τοῦ μυστηρίου ἐνορίτης ἱερεύς, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ στεφανώσῃ τοὺς νεονύμφους, οὔτε τὰ προικοσύμφωνά τους νὰ βεβαιώνωνται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θ' — "Οσοι τῶν ἐνταῦθα χριστιανῶν . . . ἀπαραιτήτως νὰ εἶναι ὑπόχρεοι διὰ νὰ γράψουν προικοσύμφωνον . . . καὶ χωρὶς νὰ κάμουν προικοσύμφωνον ἐνώπιον τῶν διωρισμένων κληρικῶν, νὰ μὴν τοὺς δίδηται ἄδεια τοῦ στεφανώματος. Τὰ δὲ προικοσύμφωνα ὅλα ἀπαραιτήτως, νὰ εἶναι μεμαρτυρημένα ἀπὸ τὸν διωρισμένον παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἐπὶ τούτῳ κληρικὸν ἢ ταβουλλάριον, ἀπό τε τὸν κατὰ καιροὺς ἐπίτροπον τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔπειτα ἀπὸ τοὺς παρευρισκομένους λοιπούς, τὰ ὁποῖα εἰς τὸ ἑξῆς θέλουν καταστρώνονται εἰς ξεχωριστὸν κώδικα, διὰ πολλὰ ἐνδεχόμενα.

Ι' — "Οσοι κάτοικοι ἐν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ ἤθελαν κάμει διαθήκην, εἴτε ἐδῶ εὑρισκόμενοι, εἴτε ἀλλοῦ, νὰ ἔχουν ἀπαραιτήτως διὰ νὰ ἀφιερώσουν πρῶτον εἰς τὸν κατὰ καιροὺς ἀρχιερέα τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης (ἐκτὸς τῶν συνήθων, ὁποῦ δικαιοῦται, λαβεῖν καὶ ἄνευ διαθήκης, κατὰ τὴν κατάστασιν τοῦ τεθνεῶτος) εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην τοῦ ἁγίου Νικολάου, εἰς τοὺς ἱερεῖς, εἰς τὸ σχολεῖον, εἰς τὴν κοινὴν ἐλεημοσύνην, μὲ τὴν θέλησίν τους, τὴν ἁρμόζουσαν ἐλεημοσύνην, κατὰ τὴν κατάστασίν τους, καὶ οὕτω ὕστερα νὰ διορίζουν εἰς ἄλλα μοναστήρια ἄλλας ἐλεημοσύνας καὶ λεγάτα εἰς νομίμους συγγενεῖς τους καὶ φίλους, ὁποῦ προαιροῦνται. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἀφιερώνουν εἰς τὰ ρηθέντα μέρη, νὰ λαμβάνηται μετὰ ταῦτα τὸ εὐλογοφανὲς ψυχομερίδιον πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα ἀπὸ τοὺς κληρονόμους τοῦ θανόντος. Καὶ ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους, ὁποῦ ἠμποροῦν νὰ γράψουν ἰδιοχείρως διαθήκην τους μὲ τὰ νόμιμα περιστατικά, αἱ ἄλλαι διαθῆκαι, ὁποῦ ἤθελαν γίνει εἰς τὸ ἑξῆς, εἴτε ἀνδρῶν, εἴτε γυναικῶν, εἴτε ἰξεύρουν γράμματα, εἴτε ἀγράμματοι εἶναι, κατ' οὐδένα τρόπον νὰ γίνωνται καὶ νὰ γράφωνται ἀπὸ ἄλλους, εἰ μὴ ἀπὸ τοὺς διωρισμένους παρὰ τοῦ ἀρχιερέως κληρικούς, τοῦ κατὰ καιρούς, δηλονότι, ἐπιτρόπου του, τοῦ ἐπιτρόπου τῆς ἐκκλησίας, τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας καὶ τῶν λοιπῶν κληρικῶν, ὁποῦ ἤθελον διορισθῇ, εἰ δὲ καὶ γίνει ἀλλεοτρόπως, νὰ μένῃ ἀβέβαιος καὶ ἀπαράδεκτος. Μυστικαὶ δὲ διαθῆκαι ἀγραμμάτων ἀνθρώπων καὶ σημειώματα πρόχειρα, νὰ μὴ γίνωνται τὸ καθόλου, χωρὶς νὰ εἶναι παρὼν οἱ ἀνωτέρω διωρισμένοι παρὰ τοῦ ἀρχιερέως. Εἰ δὲ καὶ τύχει νὰ γένουν, νὰ μένουν ἄκυρα καὶ νὰ παιδεύηται, ὅποιος ἤθελε φανῇ διὰ νὰ πράξῃ ἓν τοιοῦτον.

ΙΑ' — . . . καὶ διὰ τὴν θεραπείαν τῆς τοιαύτης ματαίας καὶ ἐπιβλαβοῦς συνηθείας, διορίζομεν, ὅτι . . . εἰς τοὺς γάμους, εἰς ἀρραβῶνας καὶ εἰς ἄλλους χαιρετισμοὺς τῶν χριστιανῶν καὶ ἄλλων ἑορτῶν (ἐκτὸς τῶν τριῶν ἡμερῶν τοῦ ἁγίου Πάσχα) ὁ καϊβὲς καὶ τὸ γλυκὸν νὰ λείψῃ τελείως . . .

ΙΒ' — . . . ὅστις ἤθελε τολμήσει διὰ νὰ παραβῇ καὶ νὰ ἀθετήσῃ κανένα κεφάλαιον . . . καὶ φωραθῇ . . . παραβάτης τῶν νομίμων τούτων ὅρων, νὰ παιδεύηται κατὰ τὸν εὐλογοφανῆ τρόπον ἐκκλησιαστικῶς καὶ νὰ δίδῃ, καὶ λόγῳ ποινῆς καὶ παιδείας, γρόσια πενῆντα εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου καὶ εἰς τὸ Κοινὸν τῆς πολιτείας ταύτης, καὶ ἄνευ τῆς παιδείας ταύτης, κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὸν διαφεντεύσῃ τινάς, εἴτε συγγενής του, εἴτε φίλος του, ἕως ὅτου νὰ ἔλθῃ εἰς αἴσθησιν καὶ σωφρονισθῇ διὰ τῆς εἰρημένης παιδείας.

. . .'Αποφαινόμεθα . . . ἵνα ὁ παρὼν οὗτος τοπικὸς νόμος καὶ τὰ ἐνταῦθα δροθετηθέντα . . . βουλόμεθα ἔχειν ἀείποτε εἰς τὸ ἑξῆς τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ χρόνῳ καὶ κριτηρίῳ. "Οστις δὲ τῶν ἐνταῦθα χριστιανῶν φανῇ καταφρονῶν . . . εἰ μὲν ἱερωμένος ἐστίν, ἀργὸς εἴη τῆς ἱερωσύνης αὐτοῦ καὶ πάσης ἱεροπραξίας, εἰ δὲ λαϊκός, ἀφορισμένος εἴη ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος, κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ θάνατον ἄλυτος . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

526

1796. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 12 Μαΐου, τῶν προκρίτων Ἄνδρου,
ἐν *288*, σ. 168–169 καὶ ἐν *289*, σ. 243.
«Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν συμφωνητικοῦ γράμματος δῆλον γίνεται, ὅτι ἐπειδὴ πρὸ χρόνων ἦτον ἐνταῦθα συνήθεια, καὶ ἀποθανόντος ἀκλήρου αἰφνιδίως χωρίς τινος διαθήκης ἢ παραγγελίας διὰ τὰ ὑπάρχοντά του, ἤρχοντο εἰς κληρονομίαν εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἐπ᾽ αὐταδέλφου γνήσια ἀνίψια τοῦ ἀποθανόντος ἐκείνου ἀκλήρου, φέροντα πρόσωπον τοῦ προαποθανόντος πατρός των καὶ ἐπίσης ἐκληρονομοῦσαν τὰ τοῦ ἀκλήρου ἀποθανόντος θείου των μὲ τοὺς θείους ἢ θείας των, ὁποῦ ἐζοῦσαν. Εἶτα, πρὸ ὀλίγου, ἐπικρατησάσης ἄλλης συνηθείας, ἐκληρονομοῦσαν τοὺς ἀποθανόντας ἀκλήρους συγγενεῖς οἱ ζῶντες μόνον γνήσιοι αὐτάδελφοί των, τὰ δὲ ἀπ᾽ αὐταδέλφων ἀνίψια τους ἔμεναν ἀμέτοχα ἀπὸ τὴν ἀπολειφθεῖσαν περιουσίαν τοῦ θείου των. Ὅθεν πάντες ἡμεῖς, μὴν ὄντες εἰς τοῦτο εὐχαριστημένοι, τὸ νὰ μένωσι τὰ παιδία μας ἐστερημένα καὶ ἀμέτοχα τῆς νομίμου ταύτης κληρονομίας μας, ἤτοι τοῦ ἀδελφομοιρίου μας, διὰ τὸν προκαταλαβόντα ἡμῶν θάνατον, συμβουλευθέντες περὶ τούτου πολλάκις, εὕρομεν εὔλογον τὸ νὰ σώζεται καὶ νὰ φυλάττεται ἡ ἀρχαία τοπικὴ ἡμῶν συνήθεια ἀμετάθετος καὶ ἀμετάτρεπτος, ἤτοι νὰ συγκληρονομοῦν ἐπίσης τὰ ἀνίψια μὲ τοὺς ζῶντας θείους των τοὺς ἀποθανόντας ἀκλήρους συγγενεῖς των. Τοῦτο λοιπὸν ἐκρίθη παρ᾽ ἡμῶν εὔλογον καὶ γνώμῃ κοινῇ ἀποφασίζομεν νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος . . .».

527

1797. Προικοσύμφωνον, ἀπὸ 7 Δεκ., ἐν Σάμῳ,
ἐν *127*, τ. 1, σ. 111.
« . . . ὅτι ἐσυμφώνησα νὰ λάβω εἰς δεύτερον στέφανον τὸν Ν. καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς εἶναι εἰς γάμον πρῶτον, ἐγὼ δ᾽ εἰς δεύτερον, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν προγόνων μας, τοῦ δίδω ἐγώ . . . δι᾽ ἀγιρλίκι μὲ κοινήν μου γνώμην . . . (περὶ τὰ δέκα κτήματα). *Ταῦτα τὰ ἔδωκα νὰ τὰ ἔχῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του, νὰ τὰ κάνει ὅ,τι θέλει καὶ βούλεται . . .».*

528

1797. Γραπτὰ ἔθιμα Σαντορίνης,
ἐν *109*, σ. 193–199, ἐν *130* τ. VIII, σ. 503–517. Ὁμοίως καὶ Ἀνάφης.
(Ἀποτελοῦνται ἐξ 11 κεφαλαίων, τῶν ἑξῆς : Α′. Περὶ ἀγορᾶς καὶ πωλησίας (§§ 29), Β′. Περὶ κληρονομίας (§§ 17), Γ′. Περὶ πραγμάτων τὰ ὁποῖα χαρίζονται καὶ ἀφιεροῦνται (§§ 9), Δ′. Περὶ προικοσυμφώνων (§§ 15), Ε′. Περὶ διαθήκης (§§ 7), Ϛ′. Περὶ δικαιωμάτων (§§ 6), Ζ′. Περὶ ἀλλαγῆς, εἴτε ἀντιγίου (§§ 5), Η′. Περὶ τοποθεσιῶν καὶ συνόρων (§§ 13), Θ′. Περὶ χρεωφειλημάτων (§§ 13), Ι′. Περὶ ἐνεχύρων, ἤτοι ἀμανατίων (§§ 4), ΙΑ′. Περὶ πραγματείας (§ 1).).

529

1797. Γράμμα, 15 Μαρτίου, πΚ. Γρηγορίου Ε′, περὶ ἀπαγορεύσεως συντεχνιῶν εἰς ἱερομονάχους,
ἐν χφ. Κώδικι μ. Παροναξίας (σ. 39–42). Πρβλ. ἐν *147*, σ. 99.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

530

1797. «Νέα πολιτικὴ διοίκησις τῶν κατοίκων τῆς Ρούμελης, τῆς Μ. Ἀσίας, τῶν Μεσογείων Νήσων καὶ τῆς Βλαχομπογδανίας ὑπὲρ τῶν νόμων· Ἐλευθερία, ἰσοτιμία, ἀδελφότης καὶ τῆς Πατρίδος».

Τὸ Σύνταγμα τοῦ Ρήγα Βελεστινλῆ, ἐξ ἄρθρ. 124 καὶ Παραρτήματος. Οὐδὲν ἀντίτυπον τῆς ἐκδόσεως ταύτης διεσώθη, καίτοι πλεῖστα ἀντίτυπα εἶχον κυκλοφορήσει πρὸ τῆς κατασχέσεώς του ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τῆς Βιέννης. Διεσώθησαν ὅμως δύο χειρόγραφα ἀντίγραφα (ἓν ὑπὸ Π. Χιώτου καὶ ἕτερον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ρουμανικῆς Ἀκαδημίας). Τὸ κείμενον ἐδημ. ἐπανειλημμένως· τελευταία ἔκδοσις ἐν *102*, σ. 74–111.

531

1797. Συμβουλευτικὴ συνοδ. ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ε′, πρὸς τοὺς μητροπολίτας ἐπαρχιῶν καὶ παροικιῶν Ἄσπρης Θαλάσσης, περὶ γάμων.

ἐν *152*, σ. 193–194.

«. . . μηδόλως . . . ἀμέσως ἢ ἐμμέσως παραχωροῦντες . . . ἐπὶ τῷ γίνεσθαι συνοικέσια καὶ γάμους κεκωλυμένους . . . ἀλλὰ καὶ . . . διατηρῆτε τὴν νομικὴν διάταξιν, ἵνα ὦσιν ἔννομοι αἱ συζυγίαι τῶν συναπτομένων, χωρίς τινος παρεκτροπῆς ἢ συγκαταθέσεως . . . οἰκονομίας χάριν . . . Παραγγέλλομεν ἵνα προσέχητε . . . εἰς τὸ νὰ γίνεται ἡ διάλυσις τῶν νομίμως συναφθέντων καὶ εἰς γάμου κοινωνίαν ἐλθόντων . . . καὶ φυλάττοντες ἀπαραβάτως τὴν περὶ τούτων ἐκκλησιαστικὴν θεσμοθεσίαν, συμβουλεύητε τοῖς σκανδαλιζομένοις ἀνδρογύνοις παραινοῦντες πατρικῶς . . . ἵνα πεισθέντες καταλλαγῶσι . . .».

532

1797. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου τοῦ Ε′, περὶ γάμων,

ἐκ Κώδικος Β′ μ. Παροναξίας (σ. 13) ἐν *188*, σ. 198–199.

«. . . τινὲς τῶν ἀρχιερέων εὐκόλως . . . ἐκτρεπόμενοι, παραβαίνουσι τοὺς . . . θεσμούς . . . εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τὰς παραβάσεις αὐτῶν καὶ τὰς ἀκρίτους συγκαταβάσεις περὶ τοὺς βαθμοὺς τοῦ . . . γάμου . . . οἰκονομοῦντες δῆθεν . . . εἰσὶν ἑτοιμότατοι εἰς τὴν τοιαύτην ἀθέμιτον παράβασιν τῶν βαθμῶν τῶν κεκωλυμένων γάμων, ἀλλὰ καὶ προχειρότατοι εἰς τὴν ἀσύγγνωστον διάζευξιν τῶν ἀνδρογύνων . . .».

533

1797. Ἱεροδικαστικὴ ἀπόφασις, 21 Δεκ., περὶ διακανονισμοῦ κληρονομίας, ἐξ ἀδιαθέτου μεταξὺ ἑλλήνων ἀδελφῶν, ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐξισλαμίσθη, ζῶντος τοῦ πατρός των, ἐν *31*, σ. 114.

534

1797. «Ἐξεδόθη κατὰ Μάϊον . . . πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν Γράμμα κατὰ πᾶσαν τὴν Πελοπόννησον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«ἀπαγορεῦον σφοδρῶς ὅλους τοὺς ἱερεῖς, ἱερομονάχρυς, ἱεροδιακόνους καὶ μοναχούς, καὶ τοὺς . . . ἡγουμένους καὶ τοὺς λοιπούς, νὰ μὴν ἐπιγίγνυνται εἰς τὰς κοσμικὰς καὶ κοινὰς ὑποθέσεις, μηδὲ νὰ ἀποκαθιστῶνται, ἐπ᾽ οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ, κοτζαμπάσηδες ἢ βεκίληδες καὶ ἐπίτροποι τῶν κοινῶν ὑποθέσεων . . .»,
ἐν *70*, τ. Α′, σ. 303.

535

1797. Πρακτικόν, 29 Ἀπριλίου, ποιμένων Σύρου,
ἐν *110*, σ. 207–208.
« . . . οἱ ὁποῖοι ζητοῦ καὶ θέλου καὶ κάμου νόμο καὶ καπίτουλο ἀπὸ τὴν σήμερι καὶ εἰς τὰ ἑξῆς, νὰ εἶναι καὶ νὰ γρικιέται ἀσάλευτος καὶ ἀμετάθετος αὐτὸς ὁ νόμος καὶ καπίτουλο, ὅτι κανένα κοπάδι νὰ μὴν εἶναι τρομιζάμενο νὰ σικώνεται ἀπὸ τὸν τόπο του, ποὺ κάθεται καὶ νὰ ἐμπνέῃ (γρ. ἐμπένῃ) *εἰς σοχώρα, ἃ δὲν ἔλθουν οἱ διορισμένες ἡμέρες, οἱ δέκα τοῦ μαγιοῦ, καθοῦ εἴτανε ἀπὸ τὸ ἔκπαλαι, καὶ ὅποιος βρεθῇ καὶ σταθεῖ ἀνυπάκουγος καὶ σικωθῇ, κατὰ τὸ νόμο καὶ καπίτουλο ὁποῦ κάνομαι, καὶ παραβατήσῃ, νὰ ἔχῃ νὰ πλερώνῃ τῆς κυρᾶς μας βασίλισσας Σὰχ σουλτάνας γρ. 500».*

536

1797–1799. Ἰστικλὰλ πουγιουρδὶ τοῦ σ., ἀπὸ 18 Ἰουλίου, πρὸς τὸν πΚ. Γρηγόριον Ε′,
ἐν *317*, σ. 149–150.
« . . . καθὸ πατριάρχης, ἔχεις ἐντελῆ πρόνοιαν καὶ προστασίαν εἰς ὅλους τοῦ Γ′ένους σου, νὰ ἐπιμελῆσαι ἄκρως καὶ νὰ φροντίζῃς ἀδιαλείπτως εἰς τὸ νὰ συνάγῃς μέσα περιποιητικὰ τῆς εὐταξίας τοῦ μιλλαετίου σου καὶ νὰ μὴ λείπῃς μὲ συμβουλὰς καὶ παραινέσεις τοῦ νὰ διδάσκῃς πάντας τοὺς βασιλικοὺς ραγιᾶδες τὰ τῆς ὑπακοῆς των χρέη· καὶ τοὺς μὲν κατὰ τὰς συμβουλάς σου διάγοντας νὰ θεραπεύῃς, διὰ δὲ τοὺς τῇ ὑψηλῇ θελήσει ἐναντία πράττοντας, νὰ μᾶς δηλοποιῇς περὶ τῆς παιδείας των . . . καὶ ἐν συντόμῳ, κάθε ὑπόθεσιν ἀναφερομένην εἰς τὸ μεμουριγέτι σου. κατὰ τὴν παλαιὰν τάξιν καὶ ἀρχαίαν συνήθειαν, νὰ οἰκονομῇς, καὶ νὰ τὴν ἀποπερατῇς μόνος, χωρὶς νὰ ἤθελεν ἀνακατωθῇ ἄλλος τινάς . . .».

537

1798. Ἐγκύκλιος πΚ. Νεοφύτου, ἀπὸ 14 Μαρτίου, περὶ δουλικῆς ὑποταγῆς τῶν νησιωτῶν εἰς τὸν Κατακτητήν,
ἐν *147*, σ. 110–112.

538

1798. Σημείωμα πΚ. Γρηγορίου Ε′, περὶ δικαστικῆς ἐξουσίας μητροπολιτῶν, κλπ.,
ἐν *74*, σ. 160 καὶ ἐν *364*, σ. 365–366.
« . . . πάντες οἱ . . . ἀρχιερεῖς, μητροπολῖται, ἀρχιεπίσκοποί τε καὶ ἐπίσκοποι, ἔτι δὲ καὶ οἱ ἐπίτροποι αὐτῶν, ἔχουσι . . . ἄδειαν . . . κρίνειν ἐλευθέρως τοὺς οἰκειοθελῶς προσερχομένους ἐπαρχιώτας αὐτῶν χριστιανούς, . . . καὶ ἀποκαθιστᾶν τὸ δίκαιον . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

539

1798. Ἐγκύκλιος, μηνὸς Σεπτ., πΚ. Γρηγορίου Ε′, πρὸς Ἑπτανησίους, προτρέπουσα τούτους νὰ βοηθήσουν τοὺς Ρώσους καὶ Τούρκους, πρὸς ἐκδίωξιν τῶν «δολοτρόπων» Γάλλων ἐκ τῆς Ἑπτανήσου,

ὑποσχομένου αὐτοῖς ἐξ ὀνόματος *«τῆς κραταιᾶς βασιλείας»* (δηλ. τῆς Τουρκίας), ὅτι θέλουν ἀπολαύσει *«τῆς ἐλευθερίας καὶ τῶν ἀρχαίων προνομίων, ἐσόμενοι ἐλεύθεροι εἰς τὸ ἑξῆς πλέον ἢ εἰς κάθε ἄλλον καιρόν . . .»*, ἐν *379*, σ. 679–682 καὶ ἐν *1*, Α′, σ. 201–204.

540

1798. Τουρκικὸν ἔγγραφον τῆς 26 Φεβρ., δι' οὗ χορηγεῖται εἰς τὸν κοτσάμπασην Σύρου ἡ ἐξουσία «νὰ κρίνῃ καὶ νὰ ἀποφασίζῃ δίκαια κατὰ θεόν . . .».

ἐν *330*, σ. 403.

541

1798. Διάταξις πΚ. Γρηγορίου Ε′, περὶ προικοδοσιῶν,

ἐν *70*, Α′, σ. 305–310, δι' ἧς αἴρονται αἱ ἀπαγορεύσεις τῶν ὑπερμέτρων προικοδοσιῶν.

542

1798. Διάταξις πΚ. Γρηγορίου Ε′ πρὸς ἀρχιεπ. Σκιάθου καὶ Σκοπέλου,

(νὰ μὴ τελῶντα μνηστεῖαι, τοῦ ἑνὸς τῶν συμβαλλομένων ὄντος ἀνηλίκου, νὰ μὴ συναναστρέφωνται οὗτοι πρὸ τοῦ γάμου, νὰ μὴ παρατείνωνται αἱ μνηστεῖαι πέρα τῶν τεσσάρων ἐτῶν καὶ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ μνηστῆρος, λαβόντος ἔναντι προικὸς μετρητὰ πρὸς ἐμπορίαν, νὰ ἐπιστρέφεται τὸ ποσόν, ἐντόλως, πρὸς 10%). Ἐν *70*, Α′, σ. 311–313.

543

1798. Ἔγγραφον, ἀπὸ 5 Ἀπριλίου, Μ. διερμηνέως τοῦ Στόλου Ἀλεξ. Σούτζου, πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς νήσου Ὕδρας,

ἐν *25*, τ. 1, σ. 143.

«. . . ἡ συνήθεια κοινῶς τῶν νησίων εἶναι, οἱ υἱοὶ νὰ ἔχουν τὴν προτίμησιν ἀπὸ ξένον εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν πατρικῶν τους πραγμάτων . . .».

544

1798. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ε′, ἀπὸ 1 Δεκεμβρίου,

περὶ κατασχέσεως τοῦ ἀνωτέρω ὑπ' ἀριθ. 530 φυλλαδίου τοῦ Ρήγα, ἐν *1*, Β′, σ. 498–499, *«. . . ὅτι πλῆρες ὑπάρχει σαθρότητος ἐκ τῶν θολερῶν αὐτοῦ ἐννοιῶν, τοῖς δόγμασι τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἐναντιούμενον . . .».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

545

1798. Τόμος ἐπὶ πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ε′, τῆς 20 Ὀκτ.,
ἀπαγορεύων τὴν χειροτονίαν ἀρχιερέων, χήρων μέν, ἐχόντων ὅμως τέκνα, ἐν *70*, Α′, σ. 410–413.

546

1798. Γράμμα Σουλτὰν Κιαγιασῆ Ἰμπραὴμ ἐφέντη, πρὸς τοὺς προεστούς, γέροντας καὶ ἐπιλοίπους ραγιάδες τῆς νήσου Σ ύ ρ α ς,
ἐν *329*, σ. 78–80.
« . . . Περὶ πλέον σᾶς προστάζομεν ὅλους μεγάλους καὶ μικροὺς νὰ εἶστεν ὑποταγμένοι στὸν κοκιάμπασή σας καὶ οὔτως καὶ κανένας ἤθελεν τολμήσει νὰ κάμῃ διχόνοιες ἢ ἀφθάδειες, προστάζομεν ἐσένα κοκιάμπαση νὰ τὸν σιδεροδένῃς καὶ νὰ μᾶς τὸν στέλνῃς ἐδῶ στὸν χουζουρᾶ μας . . .».

547

1799. Φιρμάνιον,
ἐν *76*, σ. ε′ : *«νὰ προστάζουν τοὺς ἰμάμηδες τῶν μαχαλάδων, νὰ μὴ κοϊδίζουν νικιάχι εἰς τοὺς ρωμαίους . . .».*

548

1799. Ἔγγραφον, 10 Δεκ., προεστώτων καὶ γερόντων Ἄ ν δ ρ ο υ, πρὸς τὴν Κυβέρνησιν,
ἐν *288*, σ. 173.
« . . . νὰ μὴν ἤθελε χαλαστεῖ ἡ τοπική μας συνήθεια, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἀνυπόφερτο εἰς ἐλόγου μας, ὅπου ἔχομε νὰ λαβαίνομε ἢ καὶ νὰ χρεωστοῦμε, πληρώνουμε κατὰ τὴν ὁμολογία μας, πῶς ἐτώρα θὰ δεχτοῦμε νὰ χαλαστοῦν οἱ ὁμολογίες μας καὶ νὰ λάβῃ δ . . . Α. μόνον τὸ κεφάλαιον καὶ ὄχι διάφορο . . .».

549

1799. Συμφωνητικὸν τῆς ἐν Φ ι λ ι π π ο υ π ό λ ε ι συντεχνίας τῶν ἀμπατζήδων,
ἐν *18* σ. 366–369.

550

1799. Ἐγκύκλιος, 14 Μαρτίου, πΚ. Ν ε ο φ ύ τ ο υ, πρὸς τοὺς μητροπολίτας περὶ ὑποταγῆς κλπ. πρὸς τὸν σουλτάνον,
ἐν *147*, σ. 110–112.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

551

1799. «Κώδηκας τὰ ὅσα ζητοῦμεν τοῦ ἀρχιερέως μας, τὰ ὅσα νὰ παίρνῃ, κατὰ τοὺς προκατόχους», ἀπὸ 19 Φεβρ., τῆς Χώρας καὶ χωρίου Θερμίων (Κύθνου),

ἐν *29*, σ. 100–101 καὶ ἐν *95*, σ. 144–145.

«. . . Β'. Νὰ μὴν ἀνακατώνεται εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις.
Γ'. Αἱ διαθῆκαι αἱ νόμιμαι, νὰ μὴ τὰς χαλνᾷ, ἀλλὰ νὰ παίρνῃ, ὅσα τοῦ ἀφίνουν αὐτοπροαιρέτως.
Λ'. Οἱ πνευματικοί, ὁποῦ ἐξομολογοῦν τοὺς χριστιανούς, νὰ ἔχουν χρέος, τὰ ψυχικά, ὅπου ἀφίνουν εἰς τὸν καιρὸν τοῦ θανάτου, νὰ τὰ παρουσιάζουν π ρ ὶ ν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος, τόσον τῶν συγγενῶν, τόσον καὶ τῶν κληρικῶν . . .
Ε'. Ὅποιος ἀποθάνῃ ἀδιόρθωτος (= ἀδιάθετος) — ἔξω ἀπὸ τὸν ἄωρον θάνατον — νὰ ἔχῃ νὰ παίρνῃ ὁ ἀρχιερεὺς γρόσια 11 παρ. 10 . . .
Ι'. Ὅποιος ἱερεὺς ἤθελεν ἀποθάνῃ ἡ πρεσβυτέρα του, νὰ μὴν ἔχῃ νὰ παίρνῃ ὁ ἀρχιερεὺς τίποτις, μόνον ὅ,τι ἤθελεν τοῦ ἀφίσῃ αὐτοπροαιρέτως . . .
ΙΒ'. Εἰς γάμον πρῶτον παρ. 30, φαμιλιάτικα παρ. 10, καὶ εἰς τὸν δεύτερον παρ. 60, φαμιλιάτικα παρ. 10· ὁ τρίτος γάμος γρ. 5, φαμιλιάτικα παρ. 20 . . .
ΙΕ'. Ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἀρχιερέως νὰ μὴν ἀνακατατώνεται εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον εἰς τοῦ ἀρχιερέως . . .
Αὐτὰ θέλομεν καὶ ταῦτα ζητοῦμεν νὰ τὰ ἐπιβεβαιώσῃ ὁ ἀρχιερεὺς ἡμῶν καὶ ἔτσι μένομεν κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα εὐχαριστημένοι.
Τζίας καὶ Θερμίων Νικόδημος ὑπόσχεται».

552

1799. Ἐγκύκλιος τοῦ καπουδὰν πασᾶ Χουσεΐν, πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς Πάτμου,

ἐν *226*, σ. 328–329.

«. . . ἐὰν ὑμεῖς οἱ πρόεδροι καὶ ἐπίτροποι τῆς νήσου ταύτης . . . ἠθέλετε δόσει μενζὶλ καΐκιον τῷ μὴ ἐμφανίσαντι ὑμῖν μενζιλοχάρτιον . . . ἢ ἠθέλετε δόσει μενζὶλ καΐκια δι' ἄλλο τι ἔξω τῶν προσδιορισθέντων μερῶν, ἢ πλέον τῶν διαταχθέντων δέκα γροσίων, ἢ καΐκιον ἢ κουμπάνια ἀχτζεσὶ χωριστὰ τοῖς εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος ἀπερχομένοις, ἢ ἠθέλετε τολμήσει νὰ μὴν ἀναφέρητε παραχρῆμα πρὸς ἡμᾶς τὸν ἀναιδῶς ἐπιχειρησάμενον τὴν παράβασιν ταύτης τῆς . . . προσταγῆς, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θέλετε ὑποστῇ κεφαλικὴν τιμωρίαν ὑμεῖς, θέλει ἀποδόσει καὶ ἡ νῆσός σας εἰς τὸ μετέπειτα δόσιμον διπλοῦν ἀπὸ ὅσον κατ' ἔτος δίδεται . . .».

553

1800. «Πηδάλιον τῆς νοητῆς νηός, μιᾶς ἁγίας καθολικῆς καὶ ἀποστολικῆς τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησίας . . . ἑλληνιστὶ μέν, χάριν ἀξιοπιστίας ἐκτιθέμενοι, διὰ δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινοτέρας διαλέκτου, πρὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κατάληψιν τῶν ἁπλουστέρων ἑρμηνευόμενοι, παρὰ Ἀ γ α π ί ο υ ἱερομονάχου καὶ Νικοδήμου μοναχοῦ. Καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀνακριθέντες καὶ διορθωθέντες . . . παρὰ τοῦ . . . Δωροθέου ⟨Βουλησμᾶ⟩. Νῦν πρῶτον τύποις ἐκδοθέντες . . . Ἐν Λειψίᾳ . . .».

Ἀνατυπώσεις ἐν Ἀθήναις 1841, 1886 καὶ 1957 καὶ ἐν Ζακύνθῳ 1864. Αἱ ἀνατυπώσεις αὗται παρέλειψαν τὰς ἐν ὑποσημειώσεσι παρατηρήσεις τοῦ ἐπιστατήσαντος τὴν ἀρχικὴν ἔκδοσιν ἱερομ. Θεοδωρήτου, παρατηρήσεις θεωρηθείσας ἐξοβελιστέας ὑπὸ τοῦ πΚ. Νεοφύτου, διὰ Γράμματός του, κατ' Αὔγουστον 1802. Ἐν σ. 513 προστίθεται τὸ ἑξῆς κώλυμα γάμου: . . . .

«οἱ ἀλλήλους ἀρσενοκοιτήσαντες, ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν ἀδελφὴν νὰ πάρῃ δὲν ἠμπορεῖ».

554

1800. Κ α ν ο ν ι κ ὸ ν ἤτοι οἱ θεῖοι Κανόνες τῶν ἁγίων καὶ πανσέπτων Ἀποστόλων, τῶν τε οἰκουμενικῶν καὶ τοπικῶν Συνόδων καὶ τῶν κατὰ μέρος θεοφόρων Πατέρων, ἐν ἐπιτομῇ συνειλεγμένοι παρὰ Χ ρ ι σ τ ο φ ό ρ ο υ μοναχοῦ τῆς . . . προδρομικῆς Σκήτεως, ὑφ' οὗ καὶ σημειώσεις ἐκ διαφόρων ἱερῶν διδασκάλων εἰς αὐτὸ συνερανισθεῖσαι προσετέθησαν. Ἐν τῷ τοῦ Πατριαρχείου Κπ. τυπογραφείῳ . . .».

Πρβλ. *462*, σ. 97.

555

1800. Συνθήκη 21 Μαρτίου, μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας,

περὶ Ἑπτανήσου καί τινων πόλεων τῆς Ἠπείρου, ἐν *74*, σ. 80–81, ἐν *427*, σ. 1–6 καὶ ἐν *61*, σ. 272–294.

(Πρόκειται περὶ τῶν πόλεων Π ρ ε β έ ζ η ς, Π ά ρ γ α ς, Β ο ν ί τ σ η ς καὶ Β ο υ θ ρ ο ν τ ο ῦ). Διὰ τοῦ ἄρθρ. 8 παραπέμπει, προκειμένου περὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, εἰς τὴν συνθήκην τοῦ Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ, τοῦ 1774, (ἄρθρ. 16 § 2, 3, 4). Ἐπίσης προκειμένου περὶ τῆς δικαστικῆς δικαιοδοσίας: *«Καὶ συνεπῶς τὰ τοπικὰ ἔθιμα τὰ εἰς τὴν ἀστικὴν καὶ τὴν ποινικὴν ἀναφερόμενα δικονομίαν, ὁ ὀργανισμὸς τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἡ περὶ τὰς κληρονομίας τάξις οὐδεμίαν ἀλλοίωσιν θέλουσιν ὑποστῆ. Ἐξακολουθήσῃ ἰσχύουσα ἡ εἰς τοὺς μωαμεθανοὺς ἀπαγόρευσις τοῦ ἔχειν ἰδιοκτησίας καὶ ἐγκαθίστασθαι ἐν αὐταῖς . . .».*

«Ἄρθρ. 9 . . . Οἱ κάτοικοι οὗτοι, θέλουσιν ἔχει πᾶσαν ἄδειαν ἐν γένει νὰ ἐπισκευάζωσι τοὺς ναοὺς αὐτῶν, νὰ οἰκοδομῶσι νέους καὶ νὰ σημαίνωσι κώδωνας . . .».

556

1800. Μολυβδόβουλλον πΚ. Νεοφύτου, ὑπὲρ τῆς Μονῆς τῆς Ἁγίας, ἐν Ἄ ν δ ρ ῳ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *293*, σ. 141–147.

« . . . ς'. Τοὺς συγγενεῖς τῶν ἀποθανόντων μοναστηριακῶν καλογήρων, ἱερομονάχων, ἱεροδιακόνων καὶ μοναχῶν, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν ἐκείνων, μὴ ἔχειν ἄδειαν ἀπαιτεῖν μηδὲ λεπτὸν ἀπὸ τὰς καταλειφθείσας ἐκείνων περιουσίας, μηδὲ ζῶντας αὐτοὺς δύνασθαι ἀγοράζειν οἰκονομικῶς πράγματα καὶ διδόναι λόγῳ δανείου ἄσπρα καὶ ἐπιγράφειν τὰ τοιαῦτα ἐπ' ὀνόματι τῶν συγγενῶν αὐτῶν, λόγῳ οἰκονομίας, μήτε ἐπ' ἄλλῳ τινί, ἀλλὰ πάντα ἐκεῖνα, μετὰ τὴν ἀποβίωσιν αὐτῶν, κληρονομεῖν τὸ μοναστήριον, ὡς κτήματα αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἀρχαίαν τοῦ μοναστηρίου τάξιν καὶ συνήθειαν.

. . . ι'. Τὰ καταλειπόμενα πράγματα τῶν ἀποθνησκόντων μοναστηριακῶν, ἅτινα παρέλαβον ἐκεῖνοι, ζῶντες, παρὰ τοῦ μοναστηρίου καὶ δικαιοῦνται ἔχειν αὐτὰ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν αὐτῶν, δέον γίνεσθαι μεζάτι ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν μοναστηριακῶν πατέρων καὶ ὁ βουλόμενος ἀγοράσαι ἐξ ἐκείνων, ἔχει πᾶσαν ἄδειαν προσθεῖναι τὴν δόσιν καὶ ὁ τὰ πλείω διδούς, ἐκεῖνος ἔχει λαβεῖν καὶ τὸ πρᾶγμα . . .».

557

1800. Σύνταγμα τῶν Ἰονίων Νήσων,

τὸ ἐπικληθὲν «βυζαντινόν», ὡς συνταχθὲν ἐν Κπ., ἐξ ἄρθρων 17 + 14 + 5, (γενικὸν Σύνταγμα, Σύνταγμα ἑκάστης Νήσου καὶ ἀνακεφαλαίωσις), ἰταλιστί, ἐν *427*, σ. 7–12.

558

1800. Ἀπόφασις, ἀπὸ 10 Νοεμβρίου, κληρικῶν καὶ προεστώτων Δρυμαλίας, κατόπιν ἐντολῆς μητροπολίτου Παροναξίας Νεοφύτου, ἐπὶ ἰδιωτικῆς ὑποθέσεως

Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐπεκυρώθη μετὰ δεκαετίαν ὑπὸ τοῦ Παναγιωτάκη Μουρούζη, ἐν *258*, σ. 258–259.

« . . . καὶ ὄντας πολλὰ δίκαιον τοῦτο, κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦ τόπου μας, τὸ νὰ πάρῃ ὁ Μ., ὁποῦ ἔχει καὶ τὸ ἄλλο ἥμισυ πρᾶγμα, ὁ ἴδιος . . .».

559

1800. Γράμμα Σουλτὰν Κιαγιασῆ Ἀζῆ ἐφέντη, πρὸς «τοὺς πρώην κοκιαμπάσηδες καὶ Γέροντες καὶ ἐπίλοιποι ραγιᾶδες τῆς νήσου Σύρας», ἐν *329*, σ. 80–81.

« . . . προστάζομε καὶ ἐσένα κοκιάμπαση, ὅ,τι κρισίματα ἤθελεν θεωριστοῦν μὲ τὸ μαραφέτι τὸ ἐδικόν σου καὶ τῶν ἐπιλοίπων προεστῶν, νὰ θεωροῦνται δίκαια κατὰ τὸν Θεὸν καὶ χωρὶς φιλοπροσωπίαν . . .».

560

1800. Πρᾶξις δραγομάνου τοῦ στόλου Ἰω. Καρατζᾶ,

ἐν κώδικι Β' μητροπόλεως Παροναξίας, δι' ἧς ὁ πατὴρ τοῦ ἀρνηθέντος τὴν τέλεσιν τοῦ γάμου καὶ λύσαντος τὴν μνηστείαν μνηστῆρος, διατάσσεται νὰ καταβάλῃ εἰς τὴν πρώην μνηστὴν τοῦ υἱοῦ του 500 γρόσια, ἐν *188*, σ. 86.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

561

1801. Ἀπόφασις αἱρετοκριτῶν Νάξου, ἀπὸ 26 Αὐγ., ὑποβαλλομένη πρὸς τὸν δραγομάνον τοῦ Στόλου Ἰωάννην Καλλιμάχην, πρὸς ἔγκρισιν, ἐγκριθεῖσα δὲ ὑπ' αὐτοῦ, ἀνέκδοτος,

ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.

«... Εἴδομεν, ὅτι τὸ μὲν προικοσύμφωνον τῆς διαληφθείσης Μ. εἶναι καθ' ὅλα ὀρθὸν καὶ νόμιμον, αἱ δὲ προτάσεις ἅπασαι τοῦ Ἰ. πάντῃ ἀνάρμοστες καὶ παράλογες καὶ ἀνίσχυρες, εἰς τὸ νὰ ἅπτονται προικοσυμφώνων. Διὸ δίδομεν γνώμην, ὅτι τὸ προικοσύμφωνον τῆς αὐτῆς Μ., ὡς νόμιμον καὶ ὀρθόν, νὰ μείνῃ ἀπαράβλητον καὶ ἐπανάτρεπτον, κατὰ τὰς παλαιὰς συνηθείας ὅλων τῶν νησίων μας ... Ἕνεκεν τούτου, παρακαλοῦμεν θερμῶς τὴν ἐκλαμπρότητά της, ἐπιβεβαιώνωντας τὴν παροῦσαν μας, νὰ ἐκδόσῃ πανέκλαμπρον προστα-γήν της ... ἡ δὲ τελεία ἀπόφασις μένει εἰς τὴν βαθύνοιαν καὶ εὐθυδικίαν τῆς ἐκλαμπρότητός της ...».

562

1801. Ἔγγραφον, ἀπὸ 6 Σεπτ., Μ.Α. τινός,

δι' οὗ δηλοῖ, ὅτι εὑρισκόμενος ἐν Νισύρῳ ἀπεφάσισε νὰ νυμφευθῇ· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶχεν ἤδη ὁμολογήσει, ὅτι ἦτο νυμφευμένος ἐν Νάξῳ, ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος μ. Ρόδου ἐν Νισύρῳ δὲν ἔδιδεν ἄδειαν γάμου. Διὰ τοῦ ἄνω ἐγγράφου του δηλοῖ, ὅτι, μετὰ τὸν νέον γάμον του, ἐν ᾗ περιπτώσει ἐγερθῇ παράπονον ἐκ μέρους τῆς πρώτης γυναικός, ἢ τοῦ τόπου, νὰ εἶναι ἀνεύθυνος ὁ ἀρχ. ἐπίτροπος Νισύρου καὶ *«νὰ ἀποκρένεται αὐτὸς»* (ὁ Μ.Α.). Ἡ ἄδεια ἐδόθη. Ἐν *183*, φ. 86.

563

1801. Ἐγκύκλιος, 20 Ἰουνίου, πΚ. Καλλινίκου πρὸς τοὺς μητροπολίτας, περὶ ὑποταγῆς καὶ εὐπειθείας πρὸς τὰς τουρκικὰς Ἀρχάς,

ἐν *147*, σ. 113–115.

564

1802. Καντζελλαρικὸν συμφωνητικὸν καὶ ὑποσχετικὸν γράμμα ἐν Μυκόνῳ,

ἐν *58*, σ. 5–6.

(Δι' αὐτοῦ ἱδρύεται καθολικὴ ἑταιρεία μεταξὺ γαμβροῦ, τῆς πενθερᾶς του καὶ τῆς ἀγάμου θυγατρός της, τοῦ γαμβροῦ ὑποχρεουμένου νὰ παραμείνῃ ἐν χηρείᾳ, τῆς δὲ γυναικαδέλφης του ὑποχρεουμένης νὰ μείνῃ ἄγαμος· διὰ τῶν συνεισφερομένων περιουσιῶν θὰ διατρέφωνται οἱ τρεῖς συνεταῖροι ἐφ' ὅρου ζωῆς των, ἡ δὲ περιουσία θὰ περιέρχεται, μετὰ τὸν θάνατόν των, εἰς τὰ τέκνα τοῦ πρώτου).

565

1802. Ναυλοσυμφωνητικὸν ἐν Σύρῳ,

«καϊκίου» ὁλοκλήρου *(«σκάρσο»)*, δηλαδή: *«πλώρη πρύμ(ν)η, κάμερα, κουβέρτα, ἐβγανούμενο τὴν πέρα κάμερα, ὅπου ἀγροικᾶται τῶν γιεμινγγίδων ...»* ἐν *91*, σ. 143.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

566

1803. Γνωστοποίησις Γερουσίας Ἑπτανησίας Πολιτείας, ἀπὸ 17 Ὀκτ., πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Νήσων, ὅπως μὴ περιθάλπουν τοὺς ἐκ τῆς Ἠπείρου καταφεύγοντας εἰς Ἑπτάνησον *«ληστάς»*, ἢ τὰς οἰκογενείας των, ἐπὶ ποινῇ *«νὰ τοῦ γκρεμνησθῇ τὸ δσπίτιον δποῦ ἐδέχθη τοὺς αὐτοὺς κακοτρόπους, τὰ δὲ ἐπίλοιπα ἀγαθά του θέλει . . . κονφισκαρισθοῦν . . .»*, ἐν *143*, σ. 33–36· (*«λησταὶ»* χαρακτηρίζονται οἱ κατὰ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ πολεμοῦντες Σουλιῶται, κλπ.).

567

1803. Πρακτικὸν συναφίου καπήλων Ὕδρας, τῆς 25 Μαρτίου, ἐν *25*, τ. 2, σ. 20.

568

1803. Μπουγιουλντί, 10 Σεπτ., Χουσεΐν πασᾶ, πρὸς τὸν προεστῶτα τῆς νήσου Ὕδρας Γεώργιον Μπουντούρην, ἐν *204*, σ. 217–224.

«. . . Ἂν εἰς τὰ παράλια καὶ νησία τῆς Ἄσπρης Θαλάσσης εὑρεθῇ τις τῶν περνόντων χαράτζι ραγιάδων . . . νὰ γίνῃ κόνσολος ἢ βίτζε κόνσολος, αὐτὸ τοῦτο, μὲ τὸ νὰ εἶναι ἐναντίον τόσον τῶν ἀχτναμέδων, ὅσον καὶ τοῦ τοπικοῦ νιζαμίου, τὰ περάτια καὶ ἔγγραφα, ὅπου ὁ τοιοῦτος ἔχει εἰς χεῖράς του, νὰ μὴν ἔχουν τὸ κῦρος παντάπασιν, ἀλλὰ νὰ νομίζεται ὁ τοιοῦτος ἁπλὸς ραγιᾶς.

Καὶ νὰ (μὴ) τολμήσουν εἰς τὸ ἑξῆς οἱ λαμβάνοντες χαράτζι ραγιάδες . . . νὰ ζητήσουν κονσολάτο ἢ βίτζε κονσολᾶτο. Καὶ νὰ μὴν πέρνουν ἀπὸ τοὺς κονσούλους τῶν εὐρωπαϊκῶν δοβλετίων οὔτε πατέντας . . .

. . . Ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴν εἶναι συγχωρημένον τὸ νὰ ἀγοράζουν οἱ τοιοῦτοι προτέττοι, εἴτε διὰ λόγου τους, εἴτε διὰ τὰ μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας τους, τόσον ὀσπίτια καὶ ἐργαστήρια, ὅσον καὶ ἄλλα ὑποστατικά. Καὶ νὰ μὴν ἔχουν ἄδειαν νὰ κάμνουν βάκφι καὶ νὰ ἀφιερώνουν μούλκια εἰς τὰ ραγιάδικα μοναστήρια καὶ ἐκκλησίας.

Καὶ τὰ κορίτζια τῶν ραγιάδων ὅπου ὑπανδρεύονται μὲ τοὺς προτέττους, καὶ τὰ παιδιά, ὁποῦ γεννῶνται ἀπὸ αὐτούς, νὰ νομίζωνται κατὰ τοὺς νόμους ραγιάδες καὶ νὰ πληρώνουν ἐπίσης χαράτζι καὶ δόσιμον διὰ τὰ μούλκια καὶ ὑποστατικά τους, ὡσὰν τοὺς λοιποὺς ραγιάδες. Καὶ ἂν οἱ τοιοῦτοι προφασίζωνται, πῶς εἶναι προτέττοι, νὰ μὴ γίνωνται ἰτιπάρι εἰς τοὺς λόγους τους, οὔτε νὰ εἰσακούωνται παντάπασιν.

. . . Ἐκεῖνος ὁποῦ ἐξ ἀρχῆς ὄντας ραγιᾶς τοῦ ὑψηλοῦ δοβλετίου καί, ἢ πρὸ τοῦ πολέμου, ἢ καθ' ὃν καιρὸν ἦτον ὁ πόλεμος, ἐτραβήχθη εἰς τὰ χώματα τῆς Νεμτζίας καὶ ἔγινε ραγιᾶς Νέμτζος καὶ δὲν ἔχει κανένα ἀλακά, οὔτε ἐνοχὴν εἰς τὴν ὀθωμανικὴν ἡμῶν ἐπικράτειαν, ὁ τοιοῦτος μετέπειτα, ὅταν ἔλθῃ εἰς αὐτὴν τὴν ἐπικράτειάν μας, ἔχων πατέντα διὰ πραγματείαν του, νὰ γνωρίζεται καὶ νὰ τὸν μεταχειρίζωνται ὡσὰν τοὺς ἄλλους προτέττους Νέμτζους, χωρὶς νὰ ἐνοχλῆται ποσῶς ἀπὸ κανένα . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

569

1803. Γράμμα πΚ. Καλλινίκου Ε′, «Διαίτησις κληρονομικῶν δικαίων», πρὸς μ. Ἀδριανουπόλεως,

ἐν *70*, Β′, σ. 81–86. Πρβλ. *275*, σ. 740–743.

« . . . Τὰ κατὰ τόπους ἔθη κρατείτωσαν, ὁπόταν δίκαιά τε ὦσι καὶ τοῖς ἱεροῖς ἐκκλησιαστικοῖς νόμοις συνάδωσιν, ἐξ ἐναντίας δέ, ἡνίκα πολὺ ἐντούτοις τὸ ἄτοπον καταφαίνεται, καὶ τῶν δικαίων ὅρων ἐκφέρωνται, . . . δέον ἐπανορθοῦν τὰ τοιαῦτα καὶ μεταρρυθμίζεσθαι . . . ὃν τρόπον καὶ αὐτόσε εἰς τὴν πατρίδα ὑμῶν ταύτην Ἀδριανούπολιν . . . ὅτι ἐν τοῖς γινομένοις γαμικοῖς συναλλάγμασιν ἄνωθεν ἐπικρατεῖ ἀρχαία συνήθεια, δίδοσθαι παρὰ τῶν γονέων ταῖς κόραις, μετὰ τῆς προικὸς καὶ λόγῳ τραχώματος, πρὸς τὸν γαμβρὸν μετρητά τε καὶ ἄσπρα, ἢ ὀσπήτιον, ἢ ἐργαστήριον, ἢ καὶ ἄλλο τι τῶν ἀκινήτων κτημάτων, ἐγγραφόμενα ἔν τε τῷ προικοσυμφώνῳ γράμματι, πολλάκις δὲ καὶ πρὸ τοῦ γάμου ἐπιγραφόμενα, ὁτὲ μὲν δι' αὐλικοῦ τῆς . . . μητροπόλεως γράμματος, ὁτὲ δὲ καὶ δι' ἐγγράφων τῆς αὐτόθι βασιλικῆς κρίσεως, ἅπερ οὐδενὸς ἑτέρου τόπον ἐπέχειν εἰκὸς λογίζεσθαι, ἀλλ' ἢ προικός, ὡς διδόμενα παρὰ τῶν γονέων ταῖς κόραις καθάπερ καὶ ἡ προίξ. Συμβὰν τοιγαροῦν ἀποθανεῖν μετ' ὀλίγον τὴν γάμῳ συναφθεῖσαν γυναῖκα, παιδίον εἴτε ἔχουσαν, εἴτε καὶ μή, εἴθισται κατεξουσιάζειν τὸν ἄνδρα τοῦ λόγῳ τραχώματος δοθέντος ἐκείνου κτήματος, ὡς ἴδιον αὐτοῦ ἀναφαιρέτου καὶ ἀνεπιστρόφου δῆθεν γεγενημένου, ἢ καὶ τῶν μετρητῶν. Κἀντεῦθεν μεγίστη ἀδικία ἐπακολουθεῖ καὶ ταραχαὶ καὶ λογοτριβαὶ καὶ ζημίαι ἐκ τούτου παρέπονται. Ὅθεν καὶ αἰτήσεως γενομένης περὶ τῶν τοιούτων . . . δέδοκται γενέσθαι τὴν περὶ αὐτῶν ἀπόκρισιν διὰ τοῦδε τοῦ . . . δίκην ἐκκλησιαστικοῦ Ὅρου, Γράμματος, ὅπως ἔχοντες ὑμεῖς ἀκριβῆ τὴν περὶ τῶν τοιούτων εἴδησιν, καὶ γινώσκοντες καλῶς καὶ ὀρθῶς τά τε κατὰ νόμον ἐπιταττόμενα περὶ τῶν αὐτῶν, καὶ τὰ ἐν τῇ βασιλευούσῃ . . . διοριζόμενά τε καὶ εἰθισμένα συμφώνως τοῖς ἱεροῖς νόμοις, διαφυλάττητε ταῦτα ἀπαραβάτως καὶ μὴ ἐκκλίνητε μηδὲ ἐξολισθαίνητε εἰς ἄτοπα ἔξω τῶν νομικῶν διατάξεων. Οἱ τοίνυν ἱεροὶ νόμοι τῆς Ἐκκλησίας, τίτλῳ Ι′ τοῦ Δ′ βιβλίου τοῦ ἱεροῦ Ἁρμενοπούλου οὕτω διακελεύονται . . . Ταῦτα μὲν εἰσὶ τὰ παρὰ τῶν ἱερῶν νόμων ῥητῶς διαγορευόμενα, ἅπερ ὅτι ἐναντιώτατα διακελεύονται τῷ αὐτόθι ἐπικρατοῦντι τοπικῷ ἔθει, παντί που δῆλον. Εἰς νόμιμον γοῦν μεταρρύθμισιν τῆς τοιαύτης συνηθείας καὶ διόρθωσιν, γράφοντες . . . ἀποφαινόμεθα . . . ὅπως . . . γίνηται δὲ τοῦ λοιποῦ ἡ διαίτησις τῆς κληρονομίας, . . . κατὰ τὴν ἐνταῦθα εἰς βασιλεύουσαν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, συναριθμοῦνται δηλονότι τὰ ἐν λόγῳ τραχώματα, διδόμενα τοῖς ἀνδράσι παρὰ τῶν γονέων τῆς γυναικός, μετὰ τῆς λοιπῆς περιουσίας τῆς προικός, καὶ οἵτινες ἂν εἶεν μετὰ θάνατον τῆς γυναικὸς οἱ γνήσιοι αὐτῆς κληρονόμοι, κατὰ νόμον, οἱ παραδεξόμενοι δηλαδὴ τὴν προῖκα ἐκείνης, ἐκεῖνοι ὦσι κληρονόμοι καὶ τοῦ τραχώματος, ἐπιστρεφομένου ἀπροφασίστως παρὰ τοῦ ἀνδρὸς μετὰ τῆς λοιπῆς πάσης προικός. Εἰς δήλωσιν οὖν πλατυτέραν τῶν ἐν τοιαύταις περιστάσεσι γνησίων κληρονόμων, ἐπιτιθέμεθα τὰ ἐφεξῆς : Ὅτι πατρὸς ἢ μητρὸς ἐφ' ἑνὶ παιδὶ ἀποθανόντος, εἶτα ἐὰν ἀποθάνῃ καὶ τὸ παιδίον ἀνήλικον καὶ πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας, τότε γίνεται τ ρ ι μ ο ι ρ ί α, καὶ τὸ μὲν ἓν μέρος δίδοται εἰς τὴν θανήν, καὶ τὰ μνημόσυνα τοῦ ἀποιχομένου, τὸ δὲ ἕτερον μέρος λαμβάνει τὸ ζῶν μέρος ἐκ τοῦ ἀνδρογύνου, ὁ πατήρ, τυχόν, ἢ ἡ μήτηρ, καὶ τὸ ἄλλο ὁ πάππος ἢ ἡ μάμμη τοῦ θανόντος παιδίου. Ὅταν δὲ πατήρ, ἢ μήτηρ, ἀποθάνῃ ἐπὶ παιδί, καὶ τὸ παιδίον αὐξηθέν, καὶ ἐλθὸν εἰς νόμου ἡλικίαν καὶ γενόμενον χρόνων δεκατεσσάρων

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποθάνῃ, τηνικαῦτα τριμοιρίαν οὐ δεῖ γίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ ζῶν μέρος, πατὴρ εἰ τύχῃ ἢ μήτηρ, κληρονομεῖ τὸ τεθνηκὸς παιδίον. Ὡσαύτως, ὅταν ἀποθάνῃ πατὴρ ἢ μήτηρ ἐπὶ δυσὶ παισὶ κληρονόμοις, εἶτα μετὰ χρόνον τινὰ ἀποθάνῃ τὸ ἓν παιδίον, ἔπειτα πάλιν, μετὰ καιρόν, ἀποθάνῃ καὶ τὸ ἕτερον παιδίον, ζῶντος θατέρου τῶν γονέων αὐτῶν, ζῶντος δὲ καὶ πάππου ἢ μάμμης, καὶ τότε τριμοιρία οὐ γίνεται. Ἡ γὰρ τριμοιρία χώραν ἔχει τότε, ὅταν, ἀποθανόντος πατρὸς ἢ μητρὸς καταλειφθῇ ἓν καὶ μόνον παιδίον ἀνήλικον εἶτα ἀποθάνῃ καὶ τοῦτο, πρὸ τοῦ ἐλθεῖν εἰς αὔξησιν ἡλικίας. Οὐ γὰρ ἐπὶ δυσὶ παισὶ θανόντος ἢ θανούσης, κατελείφθησαν κληρονόμοι τοῦ ἰδίου γονέως τὰ δύο παιδία μετὰ τοῦ ζῶντος γονέως αὐτῶν, εἴτε πατὴρ εἴη, εἴτε καὶ μήτηρ, εἴ γε φυλάξῃ χηρείαν παντελῶς, εἶτα καὶ τοῦ ἑνὸς παιδίου θανόντος, κληρονόμοι γίνονται τὸ ἄλλο ἀδελφὸν ἐκείνου καὶ ὁ ζῶν γονεὺς αὐτοῦ, ὥστε διακόπτεται καὶ λείπει ἡ τριμοιρία. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἀποθανόντος καὶ τοῦ ἄλλου παιδίου, κληρονόμος γίνεται τὸ ζῶν πρόσωπον τῶν γονέων, κατὰ τὴν τῶν θείων νόμων διακέλευσιν. Μητρὸς δὲ ἀποθανούσης ἐπὶ παιδί, τηνικαῦτα τὰ χάριν προικὸς δοθέντα μετρητὰ καὶ ἡ λοιπὴ καθαρὰ προὶξ καὶ περιουσία τῆς μητρός τοῦ παιδίου καὶ δὴ αἱ πρὸ γάμου καὶ μετὰ γάμον δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα, εἴτε πράγματα εἴτε ἄσπρα, ταῦτα πάντα κληρονομίαι γίνονται τοῦ καταλειφθέντος παιδίου. Πλὴν ἐὰν θελήσῃ φυλάξαι εἰς τὸ ἑξῆς χηρείαν παντελῆ ὁ ἀνὴρ καὶ μηκέτι εἰς ἄλλον ἀποβλέψῃ γάμον, τότε λαμβάνει αὐτὸς τὸ τέταρτον μερίδιον ἀφ' ὅλης τῆς προικὸς καὶ περιουσίαν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τὰ δὲ λοιπὰ πάντα ὑπάρχουσι τοῦ παιδὸς κληρονομία. Εἰ δὲ θελήσῃ λαβεῖν καὶ αὖθις ἄλλην γυναῖκα, μηδόλως μετέχει τῶν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ὑπαρχόντων, ἀλλὰ πάντα ἔσονται τοῦ παιδίου, ὅπερ παιδίον αὐτὸς ὁ πατὴρ ὀφείλει παρακατέχειν καὶ ζωοτροφεῖν οἰκείοις ἐξόδοις καὶ ἀναλώμασι . . . Γονέων δὲ τοῦ τεθνεῶτος παιδὸς μὴ ὄντων, πατρὸς δηλονότι ἢ μητρός, ἢ πάππου, ἢ μάμμης, ἢ καὶ προπάππου ἢ προμάμμης, τότε τριμοιρία οὐ γίνεται, ἀλλ' οἱ μὲν πλησιέστεροι καὶ ἐγγύτεροι συγγενεῖς κληρονόμοι γίνονται».

570

1803. Χάττι Χουμαγιοὺν σ. Σελὴμ Δ', περὶ Βλαχίας καὶ Μολδαβίας,

ἐν *369*, τ. 3, σ. 378–404.

571

1803. Σύνταγμα τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας, ἐξ ἄρθρων 212, ἰταλιστί,

ἐν *427*, σ. 41–78. Ἡ ἑλλ. μετάφρασις («*Κατάστασις . . .*») ὑπὸ Δημ. Βενιέρη, τὸ 1804, ἐν Τριεστίῳ.

572

1803. «Διάταξις ἐκκλησιαστικὴ» τῆς 8 Σεπτ., ἀφορῶσα τὸν ὀρθόδοξον Κλῆρον τῆς Ἑπτανήσου,

Ἰταλιστί. Ἡ ἑλλ. μετάφρασις, ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον, ἐν Κερκύρᾳ, τὸ 1805.

« . . . ζ'. *Ἕκαστος μητροπολίτης, ἐπίσκοπος ἢ Μ. Οἰκονόμος ἔχει δικαστικὴν ἐξουσίαν*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὴν ἐπαρχίαν του. Αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν πρέπει νὰ αἰτιολογῶνται εἰς τὴν ἀνωτέραν πολιτικὴν Ἐξουσίαν, δύνανται δὲ καὶ νὰ ἐφεσιβάλλωνται εἰς ἰδιαίτερον Νομικὸν Συμβούλιον Δικαστικόν . . . ι′ — Αἱ ἀποφάσεις τῶν Μ. Οἰκονόμων ἐφεσιβάλλονται εἰς τὸν οἰκεῖον Ἀρχιερέα. ια′ — Αἱ ἀποφάσεις τῶν ἐπισκόπων δύνανται νὰ ἐφεσιβάλλωνται εἰς μητροπολίτην ἄλλης Νήσου . . . με′ — Οἱ ἐπίτροποι τῶν ναῶν πληροφοροῦσι κατὰ μῆνα τὰς οἰκείας πολιτικὰς Ἀρχάς, ἂν οἱ ἐφημέριοι ἐκπληροῦσι τὰ καθήκοντά των μετὰ προθυμίας, καὶ ἂν διδάσκωσι πρὸ πάντων τοὺς παῖδας . . .».

573

1803. Συνθήκη, ἀπὸ 9 Νοεμβρίου, μεταξὺ Ἑπτανησίου Πολιτείας καὶ Ἀλῆ Πασᾶ, ἐκ 15 ἄρθρων,

ἐν *143*, σ. 15–19. Πρβλ. ἀνωτ. ἀριθ. 566.

Α′. Λιμενιάτικον νὰ μὴ πληρώνῃ ἡ παντιέρα τῆς . . . Ἑπτανήσου . . . εἰς κανένα σκάλωμα, καθὼς καὶ ἡ τούρκικη παντιέρα εἰς τὰ νησιὰ τῆς ἐπικρατείας της δὲν πληρώνει.

Β′. Ἀπὸ κεφαλιάτικον πρὸς δέκα παράδες εἰς τὸν ἄνθρωπον, ὁποῦ ἔπερνεν, εἰς τὰ σκαλώματα ἡ δουγάνα, εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μένουν ἐλεύθεροι ἀπὸ αὐτὸ οἱ νησιῶται καὶ νὰ μὴν ἔχουν νὰ δώσουν τίποτες.

Γ′. Κουμέρκι, πρὸς ὀκτὼ παράδες τὸ φόρτωμα, ὁποῦ ἐπλήρωναν, νὰ ἔχουν νὰ πληρώνουν οἱ ἀγωγιᾶται μόνον πρὸς τέσσαρας παράδες τὸ φόρτωμα, οἱ δὲ νησιῶται νὰ μένουν ἐλεύτεροι.

Δ′. Τεσκεριάτικον, πρὸς δέκα παράδες τὸ φόρτωμα, καὶ αὐτὸ νὰ μὴ πληρώνουν.

Ε′. Βουλλοτικόν, πρὸς δέκα παράδες τὸ φόρτωμα, καὶ αὐτὸ ὁμοίως νὰ λείψῃ.

Ϛ′. Ψώνι νὰ μὴν ἔχουν νὰ δόσουν οὔτε εἰς τὴν δουγάναν, οὔτε εἰς τὸ κουμέρκι· τὸ δὲ κανταριάτικον καὶ πινακιάτικον νὰ πληρώνεται μέν, πλὴν ὄχι ἀπὸ τοὺς νησιώτας, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς τουρκομερίτας, ἀγοραστὰς ἢ πωλητάς.

Ζ′. Τὸ δόσιμον, πρὸς δύο παράδες εἰς τὸν πεζὸν καὶ τέσσαρας εἰς καβαλλάριν, ὁποῦ ἐπλήρωναν διὰ κουμέρκι, νὰ λείψῃ καὶ αὐτὸ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τίποτε νὰ μὴν πληρώνουν.

Η′. Τὸ δόσ μον ὁποῦ ἐπλήρωναν οἱ βάρκες εἰς τὴν δουγάναν, πρὸς εἴκοσι παράδες ἡ κάθε μία, ὅταν ἐφόρτωναν διὰ τὰ νησιά, νὰ μὴν ἔχουν νὰ τὸ πληρώνουν εἰς τὸ ἑξῆς. Ὅταν δὲ φορτώνουν διὰ τὸν κόρφον ἢ πονέτε, τότε νὰ πληρώνουν τὰ δύο τάλλαρα, ἐπειδὴ τὰ πληρώνουν καὶ οἱ ἄλλαις παντιέραις.

Θ′. Εἰς τὰς πραγματείας καὶ γεννήματα, ὁποῦ φορτώνουν εἰς τὴν Ἄρταν, νὰ μὴν ἤθελε τοὺς ζητοῦν οὔτε οἱ ἐπιστάται τῆς δουγάνας, οὔτε ὁ βογβοδᾶς, ἢ ἄλλος τινὰς χαρίσματα καὶ ρουσφέτια, ἀλλὰ νὰ ἔχουν ὅλον τὸ ἐλεύθερον.

Ι′. Τὸ ψωμί, ὁποῦ εἰς παξιμάδι πέρνουν οἱ βάρκες καὶ καράβια, νὰ μὴ τοὺς ἐμποδίζεται, οὔτε νὰ πληρώνουν δι' αὐτὸ δουγάναν, ἢ ἄλλο κανένα δόσιμον.

ΙΑ′. Οἱ ἐργάται ὁποῦ δουλεύουν εἰς τὸ θέρος τῶν σιταριῶν καὶ εἰς τὰ ἀραποσίτια, ὅσον γέννημα ἤθελε πάρουν διὰ τὸ ἐργατικόν τους, ἀφοῦ εἶναι δεκατισμένον, νὰ μὴ τοὺς ζητοῦν καὶ ἄλλην δευτέρα δεκατιά, οὔτε νὰ τοὺς ἐμποδίζεται εἰς τὸ νὰ εὐγάλουν καὶ τὸ πάρουν εἰς τὰ σπίτια τους καὶ μὲ αὐτὴν τὴν αἰτίαν, νὰ τοὺς ζητοῦν ἄσπρα ὁ βογβοδᾶς ἢ οἱ δουγανιέροι, ἀλλὰ μόνον διὰ δουγάναν νὰ πληρώνουν τρία εἰς τὰ ἑκατὸν καὶ νὰ τὸ ἐβγάζουν ἐλεύθερα.

ΙΒ′. Ἡ δουγάνα τῆς Ἄρτας καὶ ἐπίλοιπα σκαλώματα ὁποῦ εἶναι εἰς τὴν διοίκησιν τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑψηλότητός του, θέλουν ἐξακολουθεῖ εἰς τὸ ἑξῆς τὴν ἰδίαν μέθοδον καὶ τρόπον ὁποῦ κρατοῦν οἱ δουγάνες τῶν νησιῶν τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας, δηλαδὴ ἀπὸ ὅλας τὰς πραγματείας τοῦ κάθε εἴδους ὁποῦ εἴτε ἐμβάζουν εἰς αὐτὰ τὰ μέρη οἱ νησιῶται, εἴτε καὶ ἐβγάζουν, ἔχουν νὰ πληρώνουν τόσον εἰς τὸ ἔμβασμα ὅσον καὶ εἰς τὸ ἔβγαλμα, πρὸς 3 % μόνον καὶ οἱ τουρκομερῖται ἀγορασταὶ ἢ πωληταὶ ἔχουν νὰ πληρώνουν διὰ τὸ ἴδιον πρᾶγμα, ὁποῦ εἴτε πωλήσουν εἴτε ἀγοράσουν, πρὸς ἄλλα 3 %, καθὼς τὸ κάμνει καὶ ἡ Ἑπτάνησος Πολιτεία εἰς τὰ νησιὰ τῆς διοικήσεως.

ΙΓ'. Οἱ ὑπήκοοι τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας, ὁποῦ θελήσουν νὰ καθίσουν εἰς τὰ μέρη τῆς διοικήσεως τῆς ὑψηλότητός του, διὰ πραγματείαν ἢ ἄλλα τους ἐπιχειρήματα, καὶ ὅσοι ἀκόμη ἔρχονται διὰ ὑποθέσεις τους καὶ στέκουν πρὸς καιρόν, ὁμοίως καὶ ὅσοι ἐβγαίνουν διὰ ἐργάται, ὅλοι αὐτοὶ θέλουν ἔχει ἀπὸ μέρους τῆς ὑψηλότητός του καὶ τῶν ἀνθρώπων του κάθε λογῆς φύλαξιν καὶ ὑπεράσπισιν καὶ βοήθειαν καὶ δὲν θέλει εἶναι ὑποκείμενοι ποτὲ εἰς ἀγγαρείες τοπικαῖς καὶ εἰς καμμίαν ἄλλην ἐνόχλησιν.

ΙΔ'. Οἱ ὑπήκοοι τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας δὲν θέλει ἐνοχλοῦνται διὰ χαράτζι παντελῶς, ἐκτὸς μόνον ἐκείνων ὁποῦ ἤθελεν ἀποδειχθῆ, ὅτι ἐπλήρωναν εἰς τὸν καιρὸν τῶν Βενετζιάνων, αὐτὰ μόνον ἔχουν νὰ τὰ πληρώνουν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς.

ΙΕ'. Ὁ κόνσολας τῆς Ἄρτας θέλει ἀπολαμβάνει ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ προστασίαν τῆς ὑψηλότητός του καὶ βοήθειαν, διὰ νὰ ἐνεργῇ ἀκωλύτως τὰ τοῦ ἐπαγγέλματός του καὶ θέλει ἔχει τὴν συνδρομὴν τοῦ βογβόδα τῆς Ἄρτης, διὰ νὰ πιάνῃ κάθε κακοποιὸν καὶ ἄτακτον ὑπήκοον τῆς Ἑπτανήσου Πολιτείας καὶ νὰ τὸν παιδεύῃ, κατὰ τοὺς νόμους τῆς ἰδίας του διοικήσεως, καθὼς διαλαμβάνει τὸ περάτι του».

574

1803. Ἀναφορὰ Ἀνδρίων πρὸς τὸν δεφτερδάρην Ὑπουργείου Νέας Καταστάσεως,

εἰς ὃν ὑπήχθη ἡ Ἄνδρος, μετὰ τὸν θάνατον τῆς σουλτάνας Σάχ, ζητούντων τὴν διατήρησιν τῶν προνομίων των, ἐν *290*, σ. 144–146.

«Α'. Ὅτι τὸ κανόνι καὶ ἀϊνί μας νὰ φυλάττεται κατὰ τὴν παλαιάν μας συνήθειαν. — Β'. Ἡ κρίσαις μας νὰ θεωροῦνται παρὰ τοῦ κατὰ καιρὸν κοτζάμπαση καὶ λοιπῶν προεστῶν, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου μας, ἡ ὁποία νὰ μένῃ ἀσάλευτος. — Γ'. Τὰ γράμματα τοῦ τόπου μας νὰ μένουν στερεὰ καὶ ἀμετάτρεπτα, δηλ. προικοσύμφωνα, διαθήκαις, τεμπούτια, πούλησαις, ἀλλαξιαῖς, ἐξοφλητικά, νὰ ἔχουν τὸν τόπο τους διὰ πάντα, κατὰ τὸ παλαιόν μας νιζάμι. — Δ'. Νὰ εἴμεθα ἀπείρακτοι καὶ ἐλεύθεροι ἀπὸ τὰ μενζίλια, ἀπὸ μπουμπασιρέους, καὶ ἀπὸ ἀγγαρίαις καὶ ἀπὸ ἄλλα χάμι τεκλίφια τσαουσάδων καὶ ἀνυπόφερτα ζητήματα καὶ ἀγγαρίαις αὐτουνῶν . . .».

575

1803. Ἐγκύκλιος, 29 Αὐγ., ἐπ. Κοζάνης Θεοφίλου, κατὰ τοῦ στολισμοῦ τῶν γυναικῶν,

ἐν *165*, σ. 97–98.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

576

1803. Ἐγκύκλιος, 24 Ὀκτ., τοῦ ἰδίου, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, ἐν *165*, σ. 99–102.

577

1804. Μπουγιουλντί, τῆς 17 Ἀπριλ., τοῦ Χατζῆ Ἰμπραχὴμ Ρεσίτ, (δευτερδάρη τοῦ Ὑπουργείου Νέας Καταστάσεως) πρὸς ἐπίσκοπον Ἄνδρου Παγκράτιον Καρκάκην, ἐν *287*, τ. Β′, σ. 211–212 καὶ ἐν *294*, σ. 55.

«Ἐπίσκοπε τῆς νήσου Ἄνδρου Παγκράτιε Καρκάκη, γνωστὸν ἔστω σοι, ὅτι ἐπειδὴ οἱ γάμοι τῶν ρεαγιάδων τῆς ρηθείσης νήσου καὶ λοιπαὶ τῆς πίστεώς των ὑποθέσεις θεωροῦνται διὰ σοῦ, ἦτον ἐπάναγκες νὰ εὐχαριστῆσαι εἰς τὰ ἔκπαλαι εἰθισμένα εἰσοδήματα, ἀποφεύγων τὸ νὰ ζητῇς ἐναντίον τῆς συνηθείας περισσότερον, σὺ ὅμως, ἀποθνησκόντων μερικῶν καλογήρων καὶ ρεαγιάδων, ζητεῖς ἀπὸ τοὺς κληρονόμους των διακόσια, τριακόσια καὶ πεντακόσια γρόσια, καὶ ὅταν αὐτοὶ ἤθελαν ἐναντιωθῇ διὰ τὸ παράλογον τῆς δόσεως, τοὺς παιδεύεις δι' ἀφορισμοῦ. Προσέτι δὲ οὔσης συνηθείας νὰ διορίζεται ἐπίτροπος εἰς τὰ χωρία ἕνας ὑπαδρευμένος παπᾶς, ἐσὺ διορίζοντας τοὺς πρώτους τῶν χωρίων, ζημιεῖς, ἐμβιβάζοντάς τους παραλόγως εἰς περισσότερα ἔξοδα τοὺς πτωχοὺς ρεαγιάδες, ἐφ' οἷς ἅπασι, μ' ὅλον ὁποῦ ἦταν χρεία νὰ παιδευθῇς καὶ νὰ ἐξωσθῇς τῆς ἐπισκοπῆς σου, ἐπηρκέσθημεν πρὸς τὸ παρὸν μὲ μόνην παραγγελίαν . . . ὅτι ἂν εἰς τὸ ἑξῆς ἤθελες τολμήσει τι καὶ ζητεῖς παρὰ τὸ ἔκπαλαι ἔθος λαμβάνειν ἀπὸ τοὺς ρεαγιάδες περισσότερα τῶν εἰθισμένων, θέλεις παιδευθῇ, γινόμενος ὑπερόριος . . .».

578

1804. Καντζηλλαρικὸς ὁρισμός, 2 Ὀκτωβρίου, προκρίτων Μυκόνου, ρυθμίζων τὰ τῆς βοσκῆς θρεμμάτων καὶ περὶ φθορᾶς ἀμπέλων, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 172 Ζερλέντη.

«. . . α′. Ζητοῦμεν τὰ πρόβατα ὁποῦ φυλάγουν οἱ βοσκοὶ νὰ μὴν τολμήσῃ τινὰς νὰ τὰ βάλῃ εἰς κανένα ξένον πρᾶγμα, οὔτε εἰς ἀμπέλι, οὔτε εἰς κλεῖσμα, οὔτε εἰς πάσκουλον, χωρὶς τὸ θέλημα τοῦ νοικοκύρη· εἰ δὲ καὶ παρακούσῃ τινὰς καὶ πατήσῃ ταύτην τὴν προσταγήν, νὰ παιδεύεται εἰς τὸ μαγαζὶ μὲ ξυλιαῖς πολλαῖς καὶ νὰ πληρώνῃ καὶ πενῆντα γρόσια εἰς τὸ μουτουπάκι τοῦ ἐφένδη καπετὰν πασᾶ. Αὐτὰ τὰ ἄσπρα ἔχει νὰ τὰ πληρώνῃ ὁ βοσκός, καὶ ὄχι ὁ κόληκας.

β′. Ὁμοίως καὶ τὰ κουτζοκόπαδα(;) νὰ εἶναι καὶ αὐτὰ εἰς τὴν ὅμοιαν παιδείαν, νὰ μὴν ἀποκοτοῦν καὶ αὐτοὶ νά τα βάζουν εἰς ξένα πράγματα, χωρὶς τὴν θέλησιν τῶν νοικοκύρηδων καὶ ἀφοῦ σπείρουν οἱ ἄνθρωποι, νὰ εὐγάζουν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἡμερολογιὰν νὰ τὰ πηγαίνουν εἰς τὰ ἀκρωτήρια, ἐκεῖ ὁποῦ εἶναι καὶ τὰ μεγάλα κοπάδια καὶ ὅστις παρακούσῃ ἐξ αὐτῶν καὶ δὲν τὰ ἐβγάλῃ ἀπὸ τὴν ἡμερολογιάν, νὰ γίνονται ὅλα αὐθεντικά, χωρὶς λόγον.

γ′. . . . διορίζομεν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς νὰ μὴ τολμήσῃ τινὰς νὰ . . . κόψῃ φυτὰ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ νοικοκύρη, ἀλλὰ ὅσοι θέλουν νὰ κόψουν φυτὰ περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκεμβρίου . . . νὰ ἔχῃ χρέος ὁ καθ' εἷς, ὁποιας τάξεως καὶ ἂν εἶναι, νὰ λαμβάνῃ . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

579

1804. Ἀναφορὰ τῶν προεστώτων Ὕδρας πρὸς τὸν διερμηνέα τοῦ Στόλου Παν. Μουρούζην, ἀπὸ 16 Μαρτίου,

ἐν *25*, τ. 2, σ. 145–146.

« . . . παρακαλοῦμεν . . . ὅταν ἔρχονται ἄνθρωποι, κινοῦντες ἀγωγὴν καθ' ἑτέρων, ἂν δὲν ἔχουν ἀποδεικτικὸν ἐ(ν)σφράγιστον τῆς Κοινότητός μας, οἱ τοιοῦτοι, ὁποίασδήποτε τάξεως εἶναι, εἴτε ἐκ τῶν πτωχῶν, εἴτε σουδίτων, νὰ μὴν εἰσακούωνται καὶ νὰ ἐνοχλοῦν τὸ χουζούρι τοῦ . . . ἐφένδη μας, νὰ τοὺς δίδῃ μπουγιουρουλδί, ἀλλὰ ὅποιος καὶ ἂν ἔχῃ διαφοράς, μὲ γράμματα τῆς ἐκλαμπρότητός σας νὰ ἔρχεται, ὁποῦ νὰ θεωρηθῇ ἡ διαφορά του μὲ τὸ μαραφέτι τῆς καντζελλαρίας, κατὰ τὰς τοπικάς μας συνηθείας».

580

1804. «Θεσπίσματα», ἢ Ναυτικὸς Νόμος Ὕδρας, τῆς α' Φεβρουαρίου.

Τὸ κείμενον ἀπωλέσθη· διατάξεις τινὲς διεσώθησαν ἐκ τῆς μνείας τούτων εἰς ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς· παρατίθενται ταῦτα κατωτέρω. Τὸ ἐν *207*, σ. 72–81, δημοσιευθὲν κείμενον, ἐξ ἄρθρων 29, εἶναι μεταγενέστερον κατασκεύασμα· πρβλ. *231*, σ. 16–17 καὶ *25*, τ. 3, σ. 456, σημ. 2.

(κεφ. θ') « . . . ὅποιον καράβι λάβῃ ζημίαν ἀπὸ τὸ ἀλισβερίσι, εἴτε πολλήν, εἴτε ὀλίγην, τὴν αὐτὴν ζημίαν νὰ ἔχουν νὰ τὴν ἀποσώνουν οἵ τε σύνδροφοι καὶ τὸ καράβι, διὰ νὰ σώζεται ἡ σερμαγιὰ καὶ τὰ βλυσίδια ἀκέραια, τὰ δὲ διάφορα τοῦ αὐτοῦ ταξιδίου νὰ τὰ χάνουνε οἱ κρεδιτόροι». (ἐν *25*, 2, σ. 316–318).

(κεφ. κα'). « . . . Τὰ καράβια ὁποῦ ναυλωθῶσιν ἀπὸ τὸν λεβάντε καὶ μετρήσουν φόνδα ἀπάνω εἰς τὰς πραγματείας ὁποῦ ἤθελαν ἐμβαρκάρωσι καὶ εἰς τὸν πηγαιμόν τους πιασθῶσιν ἀπὸ ἀρμαμέντα ἢ ἀπὸ κονρσάρικα καὶ δι' αἰτίας κάμωσι τὰς αὐτὰς πραγματείας πρέζα καὶ ἀποφασισθῇ καὶ χαθῶσι τὰ καπιτάλια, καὶ δοθῇ ὁ ναῦλος, νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ τὸν μετρήσωσι, ἀλλὰ νὰ ἔλθωσι ἐνταῦθα καὶ ἐρχομένων, νὰ γένῃ ἡ θεώρησις ἐκ τῶν ἐκλελεγμένων καμπιαδόρων καὶ ὅ,τι ἀποφασισθῇ, νὰ πράξωσιν». (ἐν *25*, 3, σ. 456–457).

« . . . Τὰ καμπία θαλάσσια τῶν καραβίων τῆς πιάτζας ταύτης, στερεωμένα εἰς τὰ 1804 Φεβρουαρίου α', εἰσὶ τὰ ἀκόλουθα: Δηλαδή, διὰ Σικελία καὶ Μάλτα 18,1/2 %, διὰ Λιβόρνον καὶ Γένοβαν 22,1/2 %, διὰ Φράντζαν, τὰς νήσους Μαγιόρκας καὶ Μαόνε καὶ τὴν παράλιον τῆς Ἱσπανίας μέχρι Καρθαγένοβας 25 %, ἀπὸ Καρθαγένοβας δι' ὅλης τῆς παραλίου ἄχρι Κάδιξ 30 %. Καὶ εἰς Λισβώνα 35 %. (ἐν *25*, 5, σ. 312).

« . . .Ἅμα πωλήσῃ ἓν ἀπὸ τὰ καράβια μας τὸ κάρικόν του καὶ ἀπὸ τὴν ξεκαθάρισίν του καὶ ἔρευναν τῶν συνδρόφων φανῇ, ὅτι ἐβγῆκαν τὰ καπιτάλια μὲ τὰ συνηθισμένα τους διάφορα μόνον, ἐγίνετο ἐκ τῶν ἐνστανίων τοῦ αὐτοῦ συστήματος ἐκείνη ἡ συγκατάβασις, ὁποῦ ἐκρίνετο εὔλογος, ἐκ τῶν διαφόρων, διὰ νὰ λάβουν καὶ οἱ σύνδροφοι διὰ τοὺς κόπους τους ὀλίγον τι καὶ τὸ καράβι διὰ τὸ χάλασμα χαλακίων καὶ πανίων». (ἐν *25*, 2, σ. 258–259).

« . . . ἕνα καράβι, ὁποῦ βάλλῃ τὸ φορτίον του ἀπὸ τὴν Μαύρην Θάλασσαν καὶ ἀκολουθήσῃ τὸ ταξίδιόν του δι' Εὐρώπην, εἶναι τὰ διάφορα ἀποκομμένα πρὸς 40 %. εἰ μὲν πωλήσει εἰς Λιβόρνον ἢ εἰς Γκένοβαν· καὶ ἐὰν ἀπὸ ἐκεῖ ἤθελεν πιάσει νέον ταξίδι ἢ διὰ λογαριασμόν του, ἢ μὲ τὸν ναῦλον, νὰ εἶναι εἰς χρέος ὁ ρεῖσης νὰ στείλῃ τὰ διάφορα τοῦ ἄλλου ταξιδιοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρὸς τοὺς παρτζινεβέλους του, νὰ τὰ δίδουν τῶν καμπιαδόρων· εἰ δὲ καὶ δὲν τὰ στείλῃ, τὰ αὐτὰ διάφορα νὰ προσθέτωνται κοντὰ εἰς τὴν ἄλλην σερμαγίαν καὶ αὐτὰ νέα σερμαγιά, ἤτοι τὰ 100 νὰ γίνονται 140 καὶ νὰ ἀγροικῶνται εἰς ρεζίγον τῶν καμπιαδόρων καὶ νὰ κορέρῃ τὸ διάφορον πρὸς 1, $^1/_2$ παρᾶ τὸν μῆνα τὸ γρόσι, ἀφ' ἡμέρας ὁποῦ κάμῃ ἀρχὴν τοῦ νέου ταξιδίου, ἕως νὰ ἔλθῃ εἰς Ὕδραν». (ἐν *25*, 2, σ. 261–263).

ΣΗΜ. Ἐν τούτοις, ἐν *221*, τ. 1, σ. 249–251 δημοσιεύεται κείμενον ἐκ 12 ἄρθρων, ἐξ ἀτελοῦς ἀντιγράφου ἐν ΓΑΚ, τοῦ ἐκδότου *«βελτιώσαντος τὸ λεκτικὸν καὶ ἀποσκορακίσαντος τὰς τουρκικὰς καὶ ἰταλικὰς λέξεις»*, ὡς ὁμολογεῖ αὐτόθι, σ. 248.

581

1804. Ἔγγραφον, 23 Αὐγ., διορισμοῦ προεστοῦ τοῦ χωρίου Γούρα, ἐπικεκυρωμένον παρὰ τοῦ ἐπ. Θαυμακοῦ Ἀθανασίου, ἐν *341*, σ. 13.

«Διὰ τοῦ παρόντος μας γράμματος φανερώνομεν ἡμεῖς οἱ ραγιάδες Γουριῶτες ἅπαξ ἅπαντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι, ὅτι ἐσυμφωνήσαμεν ὅλοι μας καὶ ἐπήγαμεν καὶ ἐπαρακαλέσαμε τὸν κὺρ Θεόδωρον Λογοθέτην καὶ τὸν ἐβάλαμεν προεστὸν εἰς τὴν χώραν μας, διὰ νὰ μᾶς κυβερνήσῃ ὅσον εἶναι τῶν δυνάμεών του καὶ ἔχομεν ὅλοι μας μὲ ὅλον μας τὸ χουσνουτλίκι νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν κοντά του εἰς ὅσα ἤθελε μᾶς προστάξει. Καὶ ἂν ἤθελε ὅμως κανεὶς ἀπὸ ἡμᾶς νὰ τὸν κατατρέξῃ, ἔχομεν ὅλοι ἡμεῖς νὰ τὸν ἀποκριθῶμεν καὶ αὐτὸς νὰ μένῃ ἥσυχος. Καὶ ἂν ἤθελε τὸν ἀκολουθήσει κανένα ζαράρι ἐδῶ ὁποῦ βρίσκεται εἰς τὴν δουλειάν μας, ἔχομεν νὰ τὸ ἀποκριθῶμεν ἡμεῖς, ἡ χώρα. Καὶ ἂν οὕτως παραλλάξωμεν ἀπὸ ἐτοῦτα ὁποῦ γράφομεν ἐκ τῶν ἐδίων χειρῶν μας, ἔχει νὰ μᾶς παιδεύσῃ μὲ τὸν ἀγᾶ μας, ἢ μὲ ἄλλην κρίσιν, ὁποιαν θέλει. Καὶ διὰ τὸ ἀληθές, ἐδόθη τὸ παρόν μας εἰς χεῖρας τοῦ κὺρ Θεοδώρου Λογοθέτου καὶ ἔστω εἰς βεβαίωσιν».

582

1804(?)—Χρονικὸν ἐκ τοῦ Κώδικος ἐπισκοπῆς Δελβίνου, ἐν *255*, σ. 64.

«... Οἱ πολῖται ἐζήτησαν ἐξ αὐτοῦ (τοῦ ἀρχιερέως Παρθενίου) *διὰ ἓν συνοικέσιον κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον εἰς τὸ χέρι τοῦ προεστῶτος καὶ τοῦ εἶπαν νὰ δόσῃ ἄδειαν ἐξ ἀνάγκης. Ὁ δὲ ἀπεκρίθη λέγων : εἶμαι προεστὼς νὰ παρατηρήσω, ἔπειτα νὰ πράξω· ἐπαρατήρησα λοιπὸν καὶ κατὰ τὴν ἰδέαν μου δὲν πράττω· νά, αὐτὸ μὲ διατάττουν οἱ θεῖοι νόμοι !. Τούτου ἕνεκα ἐσυγχίσθησαν ἀναμεταξὺ καὶ ἀπερνῶντας καιρός, ἔγραψαν οἱ πολῖται γράμματα εἰς τὴν μητρόπολιν Ἰωαννίνων καὶ διὰ χρημάτων τοὺς ἔστειλαν τὴν ἄδειαν τοῦ ποθουμένου συνοικεσίου. Τοῦτο μαθὼν ὁ Παρθένιος, τοῦ ἐφάνη προσβολὴ καὶ κατηγορία, ἔκαμε καὶ αὐτὸς παρευθὺς τὴν παραίτησίν του ...».*

583

1805. Ἔγγραφον δημογερόντων Ζαγορίου, ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου, εἰς ἐπιστολὴν Ἀθ. Ψαλίδα, περὶ ἰσχύοντος ἐθίμου αὐτόθι περὶ δικαιωμάτων δανειστῶν προικοδότου ἐπὶ τῆς προικός, ἐν *107*, σ. 321–322.

«... Εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ... τὸ κανόνι τοῦ Ζαγορίου δὲν ἀναιρεῖ τὸ νόμιμον. Ἡ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διδομένη προῖκα εἰς τὴν εὐτυχίαν τοῦ πατρὸς κατὰ τὸ προικοσύμφωνον εἶναι καλὰ δεδομένη. Παράνομον καὶ παρακάνονον εἶναι νὰ ἐνοχλῆται ἡ θυγατέρα ἀπὸ τοὺς χρεωφειλέτας, ὁποῦ ἐδάνεισαν τὸν πατέρα της ὑστερώτερα ἀπὸ τὴν δόσιν τοῦ προικοσυμφώνου . . . Διὰ δὲ τὴν εἰς μετρητὰ ταγμένην προῖκαν, κρίνομεν εὔλογον νὰ τὴν λάβῃ ἡ θυγατέρα ἀπὸ τὰ μούλκια τὰ πατρικά της, τὰ μισά, ὁποῦ δὲν τῆς εἶχαν δοθῆ προῖκα. Καὶ ἀφοῦ πληρωθῆ ἡ θυγατέρα ὅλα, κατὰ τὸ προικοσύμφωνόν της, ὅτι περισσεύῃ νὰ πάρουν οἱ χρεοφειλέται . . .».

584

1805. «Συμφωνητικὸν γράμμα» τοῦ ἐσναφιοῦ τῶν ἀμπατζήδων Φιλιππουπόλεως,

τῆς 29 Ἰουλίου, ἐξ ἄρθρων 8, ἐν *13*, σ. 329–332. Πρβλ. *15*.

585

1805. Διαταγὴ τοῦ μεγ. διερμηνέως τοῦ στόλου Π. Μουρούζη, πρὸς τοὺς νησιώτας,

ἀπὸ 5 Μαρτίου, περὶ διατιμήσεως νομισμάτων, ἐν *147*, σ. 115.

586

1805. Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου, κριτοῦ Θεσσαλονίκης, Πρόχειρον, τὸ λεγόμενον ἡ Ἑξάβιβλος . . . μετάφρασις . . . Ἀλεξίου Σπανοῦ . . . Ἐνετίησιν. Παρὰ Πάνῳ Θεοδοσίου.

Ἔκδοσις ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ Γλυκύ, τοῦ 1766· πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 407.

587

1805. «Κανονισμὸς καὶ διόρθωσις τῆς ναυτιλίας τῆς Ἰωνικῆς Πολιτείας . . . Κερκύρᾳ».

588

1806. Πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς Τόμος, κατὰ Νοέμβριον, ἐκ δέκα κεφαλαίων, πΚ. Γρηγορίου Ε′,

ἐν *70*, Β′, σ. 106–114 καὶ ἐν *1*, Α′, σ. 60–68. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 598.

«. . . Δ′. Ὁμοίως δὲ διακωλύομεν, ἵνα μηδεὶς τοῦ λοιποῦ τῶν ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱεροδιακόνων καὶ μοναχῶν, βρέφη ἀναδέχηται ἐκ τῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας, . . . μηδὲ τοὺς στεφάνους ἀμείβῃ τῶν μελλόντων γάμοις νομίμοις συνάπτεσθαι, κουμπάροι γινόμενοι . . .

Ε′. Ἔτι δὲ μηδεὶς τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐπιτρόπων αὐτῶν παρέχηται . . . ἄδειαν τοῖς μέλλουσιν εἰς γάμου κοινωνίαν ἐλθεῖν, ἄνευ τῆς ὀφειλομένης προηγουμένως ἐξετάσεως ἐπὶ τῷ μὴ ἔχειν τι τὸ κωλῦον ἐκ τῶν ἱερῶν νόμων . . .

Ϛ′. Ἐπὶ τούτοις δὲ προσέχειν ἀκριβῶς μὴ διδόσθαι ἄδειαν γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ αἱρετικοῖς . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ζ'. Μήτε τολμήσῃ τις ἀρχιερεὺς ἢ ἐπίτροπος αὐτοῦ διδόσθαι διαζύγιον ἐπὶ μηδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ προφάσει . . . παρεκτὸς καὶ μόνον ἀποδειχθέντος ἐγκλήματος . . .».

589

1806. Συμφωνητικὸν τῶν ὀρθοδόξων («ρωμαίων») κατοίκων τῆς χώρας τοῦ ἁγίου Νικολάου τῆς Τήνου,

ἐν *111*, σ. 331–333.

« . . . ἐπειδὴ καὶ οἱ κρατοῦντες ἡμῶν . . . ἐπεκύρωσαν μὲ . . . φιρμάνι . . . ἐβεβαίωσαν τὰς παλαιὰς συνηθείας καὶ ἀρχαῖα προνόμια τοῦ γένους μας . . . καὶ ὁ καπουκιαχαγιᾶς νὰ εἶναι ραγιᾶς καὶ ὄχι φράγκος καὶ ἄλλα τούτοις παρόμοια . . . ἡμεῖς σήμερον, ὄντες συνηγμένοι . . . συμφωνοῦμεν εἰς τὸ νὰ διατηρήσωμε μέχρι τέλος ταῦτα τὰ προνόμια τοῦ γένους μας ἀμετάθετα . . .».

590

1806. Ὁ πΚ. Γρηγόριος Ε' ἀπηγόρευσεν ἐντόνως νὰ ἐμπλέκωνται ἐφεξῆς οἱ κληρικοὶ εἰς κοσμικὰς ὑποθέσεις ἐν Ἀνδρῳ

Μνημ. ἐν *290*, σ. 147.

591

1806. Μπουγιουρντί, τῆς 1 Μαρτίου, τοῦ καπουδὰν πασᾶ, περὶ διορισμοῦ βοεβόδα εἰς Θέρμια (Κύθνον),

ἐν *95*, σ. 135.

« . . . νὰ φυλάττῃ ἀπαρασαλεύτως τὰς ἀνέκαθεν τοπικὰς συνηθείας, χωρὶς νὰ παρεκτραπῇ ἐν μηδενὶ τοῦ δικαίου καὶ τῶν τοπικῶν ἐθίμων . . .».

592

1806. Ἐγκύκλιος, 22 Δεκ., πΚ. Γρηγορίου Ε',

ἀποτρέπουσα τοὺς χριστιανοὺς τῶν νήσων καὶ παραλίων τοῦ Αἰγαίου ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνουν τὴν ρωσικὴν προστασίαν, ἀλλὰ ν' ἀποκατασταθοῦν ραγιάδες πιστοὶ καὶ εὐπειθεῖς, ἐν *292*, σ. 285 καὶ ἐν *111*, σ. 410–413.

593

1806. «Ἄρθρα κεφαλαιώδη» τοῦ ἐν Σμύρνῃ συστήματος τῶν ρωμαίων πραγματευτῶν, τῆς 19 Δεκεμβρίου,

ἐν *92*, σ. 58–60.

« . . . ΣΤ'. Ἐννοοῦμεν νόμιμον καὶ πρακτέον τὸ σεκουέστρον, κατὰ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς νόμους.

α'. Ὁ σεκουεστράντες πρέπει νὰ εἶναι ἀποδεδειγμένος τοῦ ἰδίου του λογαριασμοῦ, ἢ διὰ χειρογράφου ὁμολογίας, ἢ διὰ λόγου, καὶ αὐτοῦ ἀποδεδειγμένου, ἢ σεντέντζας καὶ ἀποφάσεως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β'. Ὅστις σεκουεστάρει μίαν ποσότητα, πρέπει νὰ δόσῃ ἐγγυητὴν δι' αὐτήν, καὶ διὰ τὰ ἔξοδα, τόκους καὶ ζημίας καὶ ἂν δὲν ἔχῃ ἐγγυητήν, νὰ δεποτιζάρῃ τὴν ἴσην ποσότητα.
γ'. Διὰ νὰ μὴν εἶναι ὑποκείμενον τὸ σεκουέστρον εἰς κίνδυνον, ἠμπορεῖ ὁ σεκουεστράντες νὰ ζητήσῃ ἐγγύησιν ἀπὸ τὸν βαστοῦντα αὐτό, εἰς διάστημα ἡμερῶν ἐνενήκοντα ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ ἄττου τοῦ σεκουέστρου (ἐννοουμένου, ὅτι εἰς αὐτὸ τὸ ἀναμεταξὺ ρίσκιον καὶ κινδύνους δὲν καθυποχρεώνει τὸν σεκουεστράντε) καὶ εἰς ἔλλειψιν ἐγγυήσεως, νὰ τὰ σηκώνῃ δεπόζιτον εἰς τὰς χεῖρας δεπουτάτου.
δ'. Κάθε πραγματευτὴς ὁποῦ ἀρνηθῇ, ὅτι βαστᾷ ἄσπρα τοῦ σεκουεστράτου, ἤτοι χρεώστου, ἐὰν μετὰ ταῦτα ἀποδειχθῇ, ὅτι εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐβαστοῦσε καὶ δὲν τὰ ἐμαρτύρησεν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ψεύστης, νὰ πληρώνῃ, ὄχι μόνον τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ καὶ τόκους καὶ ἔξοδα, ὁποῦ ἀνήκουν πρὸς τὸν ζητήσαντα τὸ σεκουέστρον.
Ζ'. Ἡ ταρίφα τῶν ἐξόδων νὰ εἶναι κοινὴ δι' ὅλους . . .
Τὸ τῆς δεπουτατζιόνος νὰ ἀπερνᾶται παρὰ πάντων ἐπ' ὀνόματι Δρίτον ἐμπορίου πρὸς ἓν ὄγδοον τὰ 100· τὰ συναζόμενα νὰ μερίζωνται εἰς ἐννέα μερίδια : τὰ ἓξ ἐξ αὐτῶν νὰ μένουν πρὸς ἀπάντησιν τῶν ἐξόδων τοῦ Συστήματος· τὰ δύω εἰς τὰ Ὀσπητάλια τῆς Σμύρνης, ἔνθα γίνεται τὸ ἐμπόριόν μας, καὶ τὸ ἓν διὰ τὴν ἐν Χίῳ κοινὴν Σχολήν.
Ἡ προβιζιόνε δύω τὰ 100 εἰς πωλήσεις καὶ ἀγορὰς πραγματειῶν. Ἓν τὰ 100 ὅταν γίνεται παράδοσις πραγματειῶν ἀπὸ τὸ ἓν εἰς ἄλλο μέρος ἡμῶν, ἢ ἀποστολὴ πραγματειῶν, ὁποῦ μᾶς ἔρχονται πὲρ τράνσιτον ἐπάνω εἰς τὸ βαλόρε των. Ἓν τὰ 100 εἰς τὰς τρατοριμέσσας διὰ κάθε μέρος, δηλαδὴ μισὸ τὰ 100 ὅταν γίνεται τράτα καὶ μισὸ ἕτερον ὅταν γίνεται ριμέσσα. Ἓν τὰ 100 εἰς τὰς ὀπισθογυρισμένας καμβιάλας. Ἓν τέταρτον τὰ 100 εἰς τὰς πὲρ ἀτζετατζιόν.
Η'. Ἡ παροῦσα συστηματικὴ ὁροθεσία λαμβάνει τὴν ἀρχήν της ἀπὸ πρώτης τοῦ ἐρχομένου Ἰανουαρίου τοῦ 1807 ἔτους, ἀφ' ἧς ἐποχῆς, ὅστις ἤθελε φανῇ παραβάτης εἰς τὰς ἐν αὐτῷ συμφωνίας, ἢ ὁλικῶς, ἢ ἐν μέρει, θέλει πληρώνει εἰς τὴν κάσσαν τοῦ Συστήματος γρόσια 250 καὶ τοῦτο διὰ πρώτην φοράν· ὅταν ὅμως φωραθῇ καὶ δεύτερον παραβάτης, θέλει πληρώνει τὰ διπλᾶ».

594

1806. «Πανδέκτη ἢ σύστημα συνοπτικόν τε καὶ μεθοδικὸν πασῶν τῶν ἐν τοῖς Βασιλικοῖς διατάξεων, ἐπιταγῇ τοῦ ὑψηλοτάτου . . . ἡγεμόνος . . . πάσης Μολδοβλαχίας κυρίου Ἰωάννου Ἀλεξάνδρου Κωνσταντίνου Μουρούζη, Βοεβόδα, συνερανισθὲν ὑπὸ Θωμᾶ Κάρρα τοῦ παχαρνίκου καὶ εἰς τρία μέρη διαιρεθέν,

ὧν τὸ μὲν περὶ τὰ πρόσωπα, τὸ δὲ περὶ τὰ πράγματα, τὸ δὲ περὶ τῶν ἐνοχῶν καταγίνεται, τούτων δὲ πάλιν τὸ μὲν περὶ τῶν συναλλαγματικῶν, τὸ δὲ περὶ τῶν ἐγκληματικῶν ἐνοχῶν πραγματεύεται. Μέρος α', περιέχον τὸ προσωπικὸν νόμιμον ἢ δίκαιον. Ἐν Ἰασίῳ τῆς Μολδαβίας, ἀφ' οὗ κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον». Πρβλ. *407*, σ. 159 ἐπ. καὶ ἐν *394* σ. 38.

595

1806. Πωλητήριον ἐν Ὕδρᾳ,
ἀκινήτου ἐκ μέρους γυναικός, ὡς ἐπιτρόπου τῆς ἀνεψιᾶς της, ἐν *239*, σ. 15–16.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

596

1806. Πωλητήριον ἀκινήτου ἐν Ὑδρᾳ,
προικώου, ὑπὸ τοῦ ἀνδρός, «*ἰδίᾳ γνώμη καὶ θελήσει καὶ γνώμῃ τῆς γυναικός του*», ἐν *239*, σ. 16–17.

597

1806. Γράμμα, ἀπὸ 21 Σεπτ., τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Παναγιώτου Μουρούζη,
πρὸς τοὺς «*προεστῶτας καὶ ἐπιστάτας*» τῆς Μυκόνου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Μυκόνου 140.
«*. . . ὁ ἐν τῇ νήσῳ κάτοικος Βελισάριος, προσελθὼν ἐνεφάνισεν ἡμῖν τὸ μαρτυρικὸν γράμμα ὑπογεγραμμένον παρά τε τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου τῆς νήσου καὶ τῶν προκρίτων τοῦ τόπου καὶ προσέτι τὸ προικοσύμφωνον, δι' ὧν ἔγνωμεν, ὅτι ὁ ἐκ τῶν αὐτόθι Ἱερώνυμος κορίνθιος, αὐθορμήτως καὶ οἰκειοθελῶς ἠρραβωνίσατο μετὰ ἱερολογίας πέρσυ κατὰ τὸν Ὀκτώβριον, ἐν ἀρχιερατικῇ παρατάξει καὶ συναθροίσει τῶν προκρίτων τοῦ τόπου, τὴν Κατήγκω θυγατέρα τοῦ ρηθέντος Βελισαρίου ἐπὶ τῷ συζευχθῆναι μετ' αὐτῆς ἑπομένως κατὰ νόμους ἐκκλησιαστικούς· ἀλλὰ διαστρέψας ὕστερον, ἀποποιεῖται τὴν σύζευξιν, διαλῦσαι ἐπιχειρῶν παρανόμως τὴν γενομένην ἐκείνην ἀρχιερατικὴν ἱερολογίαν. Ὅθεν ὁ ρηθεὶς Βελισάριος, πατὴρ τῆς κόρης, κατέφυγεν εἰς τὴν εὐθύδικον κρίσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐπειδὴ διὰ πατριαρχικῆς ἐπιταγῆς μετακαλεῖται τὸν ρηθέντα Ἱερώνυμον νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ ἀπολογηθῇ διὰ τὴν αἰτίαν, συμπαρόντος καὶ τοῦ ρηθέντος Βελισαρίου. Τούτου χάριν, γράφοντες καὶ ἡμεῖς, σᾶς παραγγέλλομεν, ἵνα προσκαλεσάμενοι τὸν ρηθέντα Ἱερώνυμον, προστάξητε αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἡμετέρου, νὰ κλίνῃ τὸν αὐχένα εἰς τὴν ἐπιταγὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ κινήσῃ ἤδη ἀμέσως νὰ ἔλθῃ ἐδῶ, νὰ συμπαρασταθῇ εἰς τὸ ἱερὸν κριτήριον τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ ἀπολογηθῇ, προτείνων τὰς αἰτίας δι' ἃς ἐπιχειρεῖ τὴν ἀναίρεσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱερολογίας. Ἐπειδή, ἀνίσως προφασιζόμενος, δὲν κινήσῃ νὰ ἔλθῃ ἤδη ἀμέσως, θέλομεν ἀποστείλει μουπασίρην νὰ φέρωμεν τοῦτον καὶ ἄκοντα . . .*».

598

1806. Πατριαρχικὸς καὶ συνοδικὸς Τόμος, Ἰουνίου, πΚ. Γρηγορίου Ε′,
ἐν *17*, σ. 61–66 καὶ ἐν *188*, σ. 218–219. Πρβλ. ἀνωτ. 588.
«*. . . δ′ . . . μηδεὶς τοῦ λοιποῦ τῶν ἀρχιερέων, ἱερέων, ἱεροδιακόνων καὶ μοναχῶν βρέφη ἀναδέχεται . . . σύντεκνοι τὸ δὴ λεγόμενον γινόμενοι, μηδὲ τοὺς στεφάνους ἀμείβῃ . . . κουμπάροι γινόμενοι . . .*
ς′. . . . μὴ διδόασιν ἄδειαν γάμῳ συνάπτεσθαι τοὺς ὀρθοδόξους ἑτεροδόξοις καὶ αἱρετικοῖς . . .
ζ′. . . . μήτε τολμήσῃ τις ἀρχιερεύς . . . διδόσθαι διαζύγιον ἐπὶ μηδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ προφάσει . . . παρεκτὸς ἑνὸς καὶ μόνου ἀποδειχθέντος ἐγκλήματος . . .».

599

1806. Ἐπιστολὴ Μιχ. Χαντζερῆ, μεγ. διερμηνέως τοῦ στόλου, πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Κυκλάδων, ἀπὸ 14 Δεκεμβρίου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ παροχῆς ἀμνηστίας, ἐν *291*, σ. 286–287.
« . . . νὰ εἶσθε ὅλοι ὑπερβέβαιοι, ὅτι ἅμα ὁποῦ ἀφήσετε τὰς πατέντας καὶ κατασταθῆτε ραγιάδες πιστοὶ καὶ εὐπειθεῖς, ὅλους θέλει σᾶς δεχθῇ ἀναμφιβόλως ἡ κραταιὰ βασιλεία . . .».

600

1806. Φιρμάνιον 9 Ἰουλίου, σ. Σελὴμ Γ′, περὶ τρόπου καταβολῆς φόρων τῶν Νοτίων Σποράδων,
ἐν *370*, σ. 344–345· πρβλ. καὶ ἐν *252*, σ. 367.

601

1807. Διαταγὴ τοῦ Δεφτερδάρη τῆς Νέας Καταστάσεως, πρὸς τὸν ἀγᾶν τῆς Σύρου,
ὅτι διὰ τῆς καταβολῆς τοῦ ποσοῦ τῶν 7000 γροσίων ἐτησίως, ἦτο ἀπηλλαγμένη ἡ νῆσος πάσης ἐπεμβάσεως τοῦ καπουδὰν πασᾶ, ὡς καὶ τῶν διαφόρων μπέηδων, ἀστυνόμων, κλητήρων καὶ ταχυδρόμων, ἐν *110*, σ. 74–75.

602

1807. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ε′, Ἰανουαρίου,
ἐν *1*, Α′, σ. 205–210.
« . . . ἐκρίναμεν πρέπον, διὰ τὸ πατρικόν μας χρέος, νὰ ἐκδόσωμεν τὸ παρόν μας ἐκκλησιαστικὸν καὶ συμβουλευτικὸν γράμμα, ὁποῦ, κατὰ τὰς θεϊκὰς προσταγάς, νὰ στερεώσωμεν . . . τὰ ἐν Χριστῷ τέκνα . . . εἰς τὸ πιστὸν ραγιαλίκι καὶ νὰ βεβαιώσωμεν ὅλους σας, ὅτι αὕτη ἡ κραταιοτάτη καὶ ἀνίκητος βασιλεία ἀγαπᾷ μὲ κάθε τρόπον, αὐτοὶ οἱ πιστοὶ αὐτῆς ραγιάδες νὰ ἔχωσι τὴν τιμήν, τὴν ἀνάπαυσιν, τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν κάθε καλὴν κατάστασιν καὶ τὴν διαφέντευσιν ἀπὸ παντὸς κακοῦ . . .».

603

1808. Μπουγιουρδί, Αὐγούστου, τοῦ καπουδὰν πασᾶ Ραμᾶς Ἀβδοὺλ πασᾶ, πρὸς προεστῶτας, ἐπιτρόπους καὶ λαὸν τῶν νήσων Πάτμου, Πολυκάνδρου, Μήλου, Κιμώλου, Σίφνου καὶ Κάσου,
ἐν *226*, σ. 335–337.
(Χορήγησις ἀμνηστίας εἰς τοὺς βοηθήσαντας τοὺς Ρώσους).

604

1808. «Ἀβαντάριον» τῶν εἰς προῖκα διδομένων εἰς υἱόν, ἐν Σίφνῳ,
ἐν *297*, σ. 123–127. Τὰ ἐπ' αὐτοῦ σχόλια, *αὐτόθι*, σ. 109–123.
« . . . Καὶ ἂν ὁ υἱός μας φέρεται πρὸς τοὺς γεννήτοράς του, τοῦ λοιποῦ κατὰ τὸ προσῆκον υἱικὸν ἀπαραίτητον χρέος του, μέχρι τελευταίας ἡμῶν ἀναπνοῆς, νὰ μᾶς εὐχαριστῇ μὲ τὴν νουνεχῆ καὶ θεοφιλῆ πολιτείαν του, προικοδοτοῦντες καὶ τὰ λοιπὰ τέκνα μας, τῇ τοῦ ἁγίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Θεοῦ βοηθείᾳ, θέλει ἀπολαύσει καὶ ἄλλα ἕτερα κατὰ τὴν ἄφεσί μας, εἰδὲ καὶ ἄλλως, αὐτὰ ὁποῦ τοῦ γράφομεν εἰς τὸ παρὸν ἀβαντάριον, αὐτὰ εἶναι καὶ τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστερα, καὶ ὁ Ἅγιος Θεὸς καὶ ἡ εὐχή μας νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ τὰ προικοδοτήσῃ καὶ αὐτός, ὡς ἄνωθεν εἴπομεν, μυριοπλασίως εἰς τὰ τέκνα του . . .».

605

1808. Γραπτὰ ἔθιμα Φολεγάνδρου, ἀπὸ 16 Αὐγ.,
ἐν *130*, τ. 8, σ. 522. Ἐπίσης ἐν χφ. ΓΕΝ 111 (60) 8.

« . . . εἰς τὸ ἑξῆς, ὅταν πωληθῇ κανένα πρᾶγμα, σπῆτι, χωράφι, ἀμπέλι, δένδρα καὶ ὅμοια στεκούμενα καὶ ἀκίνητα, νὰ ἐρωτῶνται οἱ συγγενεῖς ἀπὸ τοὺς ἀγοραστὰς ὅσοι εἶναι παρὸν εἰς τὸν τόπον ἐπάνω, παιδία, ἀδέλφια, μεγάλα ἀνέψια, καὶ ἕως πρῶτα ἐξαδέλφια, καὶ νὰ τὰ πέρνῃ ὁ πλέον συμότερος συγγενής· ἀπὸ δὲ ὅσοι λείπουν εἰς ξενιτείαν, καὶ πουληθῇ πρᾶγμα γονικόν τους, νὰ μὴν ἠμπορῇ ἄλλος τινὰς συγγενὴς νὰ τὸ πέρνῃ, εἰ μὴ μόνον πατήρ, καὶ υἱὸς καὶ ἀδελφὸς μὲ τὸν ἀδελφόν, καί τινας ἄλλος μακροσυγγενής, καὶ τοῦτο εἰς διορίαν χρόνους πέντε, ἀναμεταξὺ δηλαδὴ τῶν πέντε χρόνων ἢ νὰ ἔρχεται, ἢ νὰ γράψῃ νὰ τὸ πέρνῃ ἀκωλύτως· ἀπερνῶντας ὅμως ἡ ἄνωθεν διορία, νὰ μὴν ἔχῃ κανένα δικαίωμα, καὶ νὰ εἶναι πλέον αὐταὶ αἱ πωλήσεις ἀκαταζήτηται καὶ ἀδιάσπαστα εἰς τὸν αἰῶνα. Καὶ ἂν κατὰ καιρὸν ἤθελε φανῇ εἰς κριτὴν τὸ παρόν μας, νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχύν, ὡς οὖσα τοπική μας συνήθεια . . . Πρὸς τούτοις παρακαλοῦμεν τὴν κατὰ καιρὸν κρίσιν, ὁποίας τάξεως καὶ ἂν εἶναι, ὁποῦ ὅποιος ἤθελε κινηθῇ κακοτρόπως νὰ ἀνατρέψῃ τὴν παροῦσαν τοπικήν μας συνήθεια, νὰ μὴ εἰσακούεται διόλου, ἀλλὰ νὰ πληρώνῃ αὐτὸς ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς κρίσεως, ὡς ἀναιρέτης τῆς τοπικῆς μας συνηθείας».

606

1808. Μπουγιουρτί, ἀπὸ 1 Ἰουνίου, Βελιδδὶν πασᾶ, βαλῆ τοῦ Μορέως,
πρωτοτύπως ἑλληνιστί, ὑπὲρ τοῦ ἰατροῦ Ἀναστ. Τζιτζέλη, ἐν *210*, σ. 378.

« . . . καδῆ, ἐφέντηδες τῶν καζάδων τοῦ Μορέως καὶ τῆς Λιβαδίας . . . βοϊβοδάδες, ταπῖται, ἀγιάνιδες τῶν αὐτῶν καζάδων . . . πελουμπασίδες καὶ δερπεντζῆδες τοῦ Μορέως καὶ τῆς Ρούμελης, προεστοὶ καὶ κοτζαμπασίδες τῶν καζάδων καὶ ἁπλῶς ὅλοι οἱ κατὰ τόπον πολιτικοί, διὰ τοῦ παρόντος ἡγεμονικοῦ πουγιουρτιοῦ δηλοποιοῦμεν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ὁ ἐπιφέρων τὸ παρόν. . . Διὸ προστάζομεν ἁπαξάπαντας ὑμᾶς, γνωρίζοντες τὸν ἄνθρωπον ἐδικόν μας, νὰ τὸν δίδετε χεῖραν βοηθείας εἰς κάθε εὐλογοφανῆ καὶ δικαίαν ζήτησίν του, διαυθεντεύοντες καὶ φυλάττοντες τὸ εἰς Λιβαδίαν ὀσπήτιον καὶ φαμηλίαν του, ὁποῦ νὰ εἶναι ἀνενόχλητοι καὶ παρ' οὐδενὸς ἀπείρακτοι. Εἰσέτι καὶ ὁ ἴδιος διὰ νὰ εἶναι πάντῃ ἀκαταζήτητος καὶ ἀβλαβὴς ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς πελουμπασίδες καὶ δερπεντζίδες τῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μορέως, ὅταν πηγαίνῃ καὶ ἔρχεται εἰς τὸν δρόμον . . .».

607

1809. Διαταγὴ πΚ. Ἱερεμίου Δ', ἀπὸ 4 Ἰουνίου, πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον
Τήνου,
ἐν *111*, σ. 497–499.

« . . . νὰ προσέχῃς τοῦ λοιποῦ καλῶς καὶ νὰ φροντίζῃς μόνον περὶ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀρχιερατικόν σου ἐπάγγελμα καὶ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν, μηδόλως πηδῶν ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα καὶ νὰ μὴ τολμήσῃς τοῦ λοιποῦ . . . νὰ ἐπιμιχθῇς εἰς καμμίαν κοινὴν καὶ πολιτικὴν τῆς νήσου ταύτης ὑπόθεσιν . . . ἀλλὰ νὰ ἐφησυχάζῃς . . .».

608

1809. Γράμμα καπ. Γεώργη (Βουδούρη) ζαμπίτη καὶ τῶν προεστώτων τῆς Ὑδρας, ἀπὸ 29 Σεπτ.,
πρὸς τὸν Ἰάκ. Ἀργυρόπουλον, διερμηνέα τοῦ Στόλου, ἐν *25*, τ. 3, σ. 545.
« . . . προσταττόμεθα ὁποῦ νὰ πωληθῇ τὸ ὀσπήτιον καὶ ὅσα λοιπὰ πράγματα, κινητὰ καὶ ἀκίνητα τοῦ Τ. καὶ μὲ τὸ μαριφέτι μας νὰ γένῃ ταχσιλὶ ἡ ζητουμένη ποσότης τῆς τιμῆς τοῦ παρθέντος παρ᾽ αὐτοῦ σιταριοῦ· ὁ αὐτὸς Τ. ἄλλο τίποτες δὲν ἔχει εἰ μὴ μόνον τὸ ὀσπήτιον. Αὐθέντη, διὰ παρόμοια πράγματα τὸ Κοινὸν δὲν ἀνακατώνεται, διὰ πολλὰ αἴτια καὶ ἀπὸ αὐταὶς ταὶς λάσπαις τοῦ ἑνοῦ καὶ τοῦ ἄλλου δὲν πέρνει ἐπάνω του· διὸ παρακαλοῦμεν . . . αὐτὸ τὸ βάρος νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ Κοινόν . . .».

609

1809. Τελωνειακὸς νόμος νήσου Ὑδρας,
ἐν *25*, τ. 3, σ. 435–437.

610

1809. Ἔντυπος ἐγκύκλιος (ἐν IEEE, ἀριθ. 1589) πΚ. Ἱερεμίου, 11 Δεκ.,
πρὸς τοὺς ἐπισκόπους, περὶ εἰσπράξεως τῶν ἀπὸ τῶν Μονῶν ὀφειλομένων τῷ Πατριαρχείῳ ἐτησίων εἰσφορῶν.

611

1809. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β′,
περὶ τοῦ ὅτι ἡ περιουσία τοῦ ἀποθνήσκοντος ἢ ἀποδημοῦντος μοναχοῦ ἀνήκει εἰς τὴν ἐξ ἧς ἐξηρτᾶτο Μονὴν καὶ ὅτι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν περιουσίαν ταύτην, μνημ. ἐν *190*, σ. 14 (18/26).

612

1809. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β′,
περὶ τῆς ἐξ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀσυδοσίας τῶν Ἁγιορειτῶν, τῶν ὅρων τῆς ἐλευθερίας των καὶ περὶ καταβολῆς ὡρισμένων χρηματικῶν ποσῶν, ὡς ἀντισηκώματος τῆς ἐλευθερίας καὶ ἀσυδοσίας τούτων, μνημ. ἐν *190*, σ. 15–16 (18/44).

613

1810. Ὁρισμὸς σ. Μαχμοὺτ Β′,
ὑπὲρ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς Σμύρνης, ἐν *285*, σ. 41.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

614

1810. Κήρυγμα, 16 Ὀκτ., Διοικητοῦ Κερκύρας,
περὶ διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τῶν ναῶν καὶ μονῶν τῆς νήσου. Ἔντυπον μονόφυλλον, ἐν Ἀρχείῳ Ἰονίου Γερουσίας.

615

1810. Φορολογικὸς νόμος, ἀπὸ 21 Μαρτίου, τῆς Ὑδρας,
περὶ φορολογίας πλοίων καὶ οἰκοδομῶν, ἐν αἷς ἠσκεῖτο ἐπάγγελμα, ἐν *25*, σ. 18–20.

616

1810. Γραπτὰ ἔθιμα Νάξου,
ἐκ κεφ. 15 καὶ παραγράφων 127 καὶ μιᾶς *«ἐπικρίσεως καὶ ἐπιβεβαιώσεως»*. Ἐν *130*, τ. 8, σ. 523–558. Πρβλ. *44*, σ. 188–189, *272*, σ. 109, σημ. 48 καὶ *193*, σ. 8–13. Τὰ γραπτὰ ταῦτα ἔθιμα φαίνεται, ὅτι οὐδέποτε ἴσχυσαν· πρβλ. Ἀπάντησιν Δημογεροντίας Νάξου, ἐν *49*, σ. 168–169.
(τελικὴ παράγραφος: *«Ἂν νέος κανένας ἤθελεν ἀκολουθήσῃ νέαν τινά, χωρὶς γνώμην τῶν γονέων, ἢ τῆς Ἐκκλησίας, λόγῳ συνοικεσίου, αὐτὸ καθόλου νὰ μὴ στέργουν, μήτε νὰ βεβαιοῦται, ἢ εὐλογῆται φανερῶς, ἢ ἐν κρυπτῷ, μήτε ἐὰν συμφωνήσωσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι γονεῖς των, ἀμὴ νὰ χωρισθῶσι καὶ παιδευθῶσι ἐκκλησιαστικῶς, πρὸς σωφρονισμὸν τῶν λοιπῶν».*)

617

1810. Ὀθωμ. Διοικητικὸς Κανονισμὸς τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγ. Ὄρους,
μνημ. ἐν *190*, σ. 24 (29/29).

618

1810. Διάταξις πΚ. Ἱερεμίου, πρὸς μ. Ἀδριανουπόλεως Γαβριήλ, «προικοδοσιῶν ὅροι καὶ κανόνες»,
ἐν *70*, Β′, σ. 129–134. (Κατάργησις *«τραχώματος»*).
«... ἀπεφήνατο παύσασθαι διόλου καὶ γενέσθαι ἐκ μέσου καὶ ἐκλιπεῖν εἰς τὸ παντελὲς τὸ πρὸς τὸν γαμβρὸν διδόμενον τράχωμα, ἐφ' ᾧ μηδένα τολμῆσαι ποτὲ τῶν γονέων τῆς γάμῳ κατεγγυωμένης κόρης ἐπιδοῦναι πολὺ ἢ ὀλίγον λόγῳ τραχώματος τῷ εἰσαγομένῳ γαμβρῷ, μήτε πρὸ τοῦ γάμου, μήτε ἐν τῷ τοῦ γάμου καιρῷ, ἢ ἄλλοτε ποτέ, οὔτε κρυφίως, οὔτε φανερῶς, μήτε τοὺς γενομένους γαμβροὺς κατατολμᾶν οὕτως ἀσυνειδήτως καὶ ἀθεοφόβως ἐμπορεύεσθαι τοὺς ἱεροὺς γάμους, καὶ πρὸς κέρδος ἔχειν καὶ χρηματισμόν, καὶ ἀπαιτεῖν πολὺ ἢ ὀλίγον παρὰ τῶν γονέων τῆς κόρης, ἢ συγγενῶν, λόγῳ τραχώματος, ἐπὶ μηδεμιᾷ αἰτίᾳ αὐτῶν καὶ προφάσει. Ὡσαύτως δὲ τὸ ἀπὸ τοῦδε μὴ ἐνεργεῖσθαι ὅλως τὴν ματαίαν ἐκείνην πομπώδη ἐπίδειξιν, μηδὲ παρατίθεσθαι εἰς μέσον τὴν προῖκα καὶ ἐμφανίζεσθαι ἐπὶ τῷ πολυπραγμονεῖσθαι, ὑπό τε ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκ τῆς μνηστείας συμβαῖνον, καὶ τοῦτο μένειν διόλου κατηργημένον, ὥστε μήτε ἐκ μέρους τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μνηστῆς στέλλεσθαι τοὐντεῦθεν πρὸς τὸν μνηστῆρα τζεβρέδες καὶ μανδήλια, μήτε ἀντεπιστέλλεσθαι παρ' αὐτοῦ φλωρία, διὰ λόγον τοῦ ἀρραβῶνος, ἀλλ' ἀρκεῖσθαι μόνη τῇ ἀμοιβαίᾳ τῶν δακτυλιδίων δόσει τε καὶ ἀποστολῇ, ὅπερ καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῇ σύμφωνον διατάξει, τῇ τῶν δακτυλιδίων μόνῃ ἐναλλαγῇ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀρραβώνων ὑποδεικνυούσῃ».

619

1810. Διάταξις, 28 Μαρτίου, πΚ. Ἱερεμίου, περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν, πρὸς τοὺς κατοίκους Σκιάθου,

ἐν *70*, Β', σ. 134–136.

«... Προεστῶτες καὶ γέροντες καὶ ἐπίτροποι τῆς χώρας Τρικκέρων, τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σκιάθου κειμένης καὶ χρήσιμοι πρόκριτοι ...

Α' — ... ὁ ἐκ τῆς πρώτης τάξεως τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης πατὴρ μιᾶς θυγατρὸς νὰ μὴ δύναται κατ' οὐδένα λόγον νὰ δίδῃ λόγῳ τραχώματος τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ θυγατρὶ περισσότερον τῶν 500 γροσίων, μέχρι σχεδὸν ὀβολοῦ, καθὼς καὶ ἕκαστος γαμβρὸς δὲν θέλει δύναται νὰ ζητῇ ἀπὸ μέρους του περισσότερον.

Β' — Ὁ τῆς Β' τάξεως πενθερὸς νὰ δίδῃ τράχωμα 350 γρόσια.

Γ' — Ὁ τῆς Γ' τάξεως νὰ δίδῃ γρόσια 250.

Δ' — Ὁ τῆς Δ' τάξεως γρόσια 150.

Ε' — Τὰ χρυσᾶ σιρίτια καὶ καπακλίκια, καὶ οἱ λεγόμενοι ποδόγυροι, αὐτὰ νὰ μένωσι τοῦ λοιποῦ κατηργημένα καὶ παρ' οὐδενὸς μεταχειριζόμενα.

Σ' — Νὰ μὴν εἶναι κάθε πενθερὸς ὑπόχρεως νὰ προικίζῃ τῷ γαμβρῷ ὀσπητότοπον, ἀλλ' οὔτε ὁ γαμβρὸς νὰ ζητῇ, εἰμὴ ἂν ὁ πενθερὸς ἔχῃ καὶ βούλεται νὰ δώσῃ.

Ζ' — Οἱ μνηστῆρες, ἤτοι οἱ ἀρραβωνιαστικοί, νὰ μὴν ἔχωσι τὴν ἄδειαν, οὔτε νὰ τολμῶσι νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὰ πενθερικὰ ὀσπήτια πρὸ τοῦ γάμου, οὐδέποτε ἄλλοτε, εἰμὴ μόνον ... Πάσχα, Χριστουγεννῶν, μεγάλου Βασιλείου, Θεοφανείων ... Ἀπόκρεω, πρὸς χαιρετισμὸν ἁπλῶς, ἑκάστη δὲ πενθερὰ ὀφείλει νὰ μὴ τολμήσῃ νὰ προσφέρῃ πρὸς τὸν γαμβρὸν τραπέζας καὶ φαγητά, οὔτε δὲ ἡ ἀρραβωνιαστικὴ νὰ συνέρχηται εἰς τὸν οἶκον τοῦ μνηστῆρος αὐτῆς, πρὸ τῆς ὑπανδρείας.

Η' — Ἐν ἑκάστῳ συγκροτουμένῳ συνοικεσίῳ νὰ γίνωνται δύο προικοσύμφωνα γράμματα, καὶ τὸ ἓν νὰ λαμβάνῃ καὶ νὰ ἔχῃ ὁ γαμβρὸς τὸ δὲ ἄλλο ὁ πενθερός, καὶ αὐτὰ νὰ ἔχωσι κῦρος, ὅταν εἶναι μεμαρτυρημένα μὲ τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφὴν τῶν κατὰ καιροὺς προεστώτων τῆς χώρας ταύτης ...

Θ' — Τὰ λεγόμενα μανδηλώματα τοῦ γαμβροῦ νὰ εἶναι μόνον δέκα καὶ οὐχὶ περισσότερα. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις νὰ καταργηθῶσι διόλου καὶ νὰ λείψωσιν ἐκ μέσου τὰ χρυσοΰφαντα καὶ χρυσοκέντητα φορέματα καὶ τὰ διαμαγγούρια κατὰ τὴν κοινὴν φωνήν, καὶ τὰ κλειδωτάρια, καὶ οἱ ὁρμαθοί, δι' ὧν κακῶς ἐσυνείθιζον νὰ στολίζωνται αἱ γυναῖκες αὐτόθι».

620

1810. Ἀχτναμὲς σ. Μαχμοὺτ Β', ὑπὲρ Ἀλβανιτοχωρίου,

(παρὰ τὸ Τύρνοβον) Βουλγαρίας. Πρβλ. *9*, σ. 45–46.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

621

1810. Βραχεῖα Ἔκθεσις περὶ τῆς νήσου Χίου,
ἀγνώστου συντάκτου, ἴσως τοῦ ἱερέως Dominico Luigi Santi, κατὰ μετάφρασιν Κ. Α. Σγουροῦ, ἐν *172*, σ. 487–515.
Ἐν σ. 506–510: Προνόμια τῆς Χίου. Μεταξὺ τούτων ἄξιον ἰδίας μνείας (σ. 508) ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἔχουν ἰδίους μνήμονας, ὧν τὰς πράξεις ἀναγνωρίζουν τὰ τουρκικὰ δικαστήρια, ὡς αὐθεντικὰ καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα.

622

1810. Ἐγκύκλιος Παν. Μουρούζη, Μεγάλου διερμηνέως τοῦ ὀθωμ. στόλου, πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου,
ἐν *274*, σ. 17–18 καὶ ἐν *130*, σ. 527.
«... παρατηρήσας ... ὅτι ἡ πλείστη ἀκαταστασία τῶν νησιωτῶν προέρχεται ἀπὸ τοῦ ὅτι δὲν ἔχουσι μίαν εὐνομίαν προσηρμοσμένην καὶ συνδεδεμένην μὲ τὸ πολίτευμά των, ἐπέγνω νὰ ... συστήσῃ ἐν ἑκάστῃ νήσῳ ἓν νομικὸν σύστημα, οἰκεῖον εἰς τὰ ἤθη καὶ τὰ ἔθη τῶν κατοίκων της ...». Ὑπέδειξε δὲ εἰς αὐτοὺς «νὰ συλλέξωσι τοὺς κυριωτέρους τῶν ἀρχαίων νόμων, ὅσοι ἔχουσιν ἰσχὺν ἐν τῇ αὐτῶν πατρίδι, ὁμοίως καὶ ὅλα τὰ ἔθιμα, ἅτινα μὴ ἐναντιούμενα εἰς τὴν πολιτικὴν σύμπνοιαν, συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐνομίαν καὶ εὐζωΐαν τῶν συμπολιτῶν ... νὰ τὰ καταγράψωσιν ... καὶ νὰ τὰ ἐγχειρίσωσιν (αὐτῷ) ...».

623

1810(?) – «Ἱστορικὴ Σύνοψις περὶ τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τῆς ἀνατ. ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας»,
ἀνώνυμος, ἀλλὰ τοῦ μητρ. Οὐγγροβλαχίας Ἰγνατίου, γραφεῖσα γαλλιστὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ρωσίας (1809–1812) κόμιτος Νικολάϊ Πέτροβιτς Ρουνγιάντσεφ, γαλλιστὶ καὶ ἑλληνιστί. Πρβλ. *155* καὶ *143*, σ. 8.

624

1811. Ὁρισμός, 28 Φεβρ., Χαφὶζ Ἀλῆ πασᾶ βεζύρη πρὸς τοὺς ἐπιτρόπους καὶ κατοίκους τῆς νήσου Φολεγάνδρου,
ἀπαγορεύων εἰς τοὺς ραγιάδες νὰ γίνωνται κόνσολοι ξένων βασιλικῶν αὐλῶν, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, φάκ. 174 Ζερλέντη.

625

1811. «Διαταγὴ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ Κλήρου τῶν Γραικῶν τῶν Ἰονίων Νήσων», τῆς 18 Σεπτ.,
ἐξ 114 ἄρθρων (ἔντυπον).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

626

1811. Προικοδοσιῶν διατάξεις πΚ. Ἱ ε ρ ε μ ί ο υ Δ′, ἀπὸ 28 Μαρτίου, ἐν *70*, Β′, σ. 134–136.

627

1812. Πρακτικόν, 1 Αὐγ., τῆς Κοινότητος Ὕ δ ρ α ς, κατὰ τῶν πολυτελῶν ἐνδυμάτων,

ἐν *25*, τ. 4, σ. 262–263. (Ἐπεκυρώθη ὑπὸ πΚ. Ἱερεμίου, κατὰ Σεπτέμβριον 1812. Συνοδ. Γράμμα *αὐτόθι*, σ. 280–283).

«. . . ὅστις τολμήσῃ καὶ παρέβῃ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ θεαρέστου τούτου ἔργου . . . ἐὰν ᾖ τινας ἐκ τῶν ἀρχόντων, εἰς ποινὴν αὐτοῦ, ἄνευ παραμικρᾶς προφάσεως, νὰ δίδῃ εἰς τὸ μουτουπάκι τοῦ . . . καπουδὰν πασᾶ. . . γρόσια 25.000 . . . ἀκολούθως ὁ παραβάτης τοῦτος φαμηλιακῶς νὰ ἐξώνεται ἀπὸ τῆς πατρίδος μας ἐπὶ ζωῆς. Ἐὰν δὲ ᾖ τινας ἐξ ἄλλης ὁποίας οὔσης τάξεως, παρομοίως φαμελιακῶς νὰ ἐξορίζεται ἀπροφασίστως».

628

1812. Ἔγγραφον, ἀπὸ 7 Αὐγ., Προεστώτων Ὕ δ ρ α ς πρὸς τὸν Διερμηνέα τοῦ στόλου,

δι' οὗ βεβαιοῦται, ὅτι, κατ' ἔθιμον ἐν Ὕδρᾳ, τὰ προικῷα ἀκίνητα ἐγκύρως ἐπωλοῦντο ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν συζύγων, ἐν *25*, τ. 4, σ. 265.

629

1812. Συμπληρωματικὰ γραπτὰ ἔθιμα Σ ύ ρ ο υ, τῆς 25 Δεκ.,

ἐν *130*, VIII, σ. 501–502. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 221 (περὶ προτιμήσεως).

«Ἀγκαλὰ καὶ εἶχανε κάμει οἱ προαπερασμένοι μας εἰς τὰ 1695 καπίτουλον, θέλοντες ὅτι ὅποιος εἶναι ἐκεῖνος ὁποῦ θέλει νὰ πωλήσῃ πρᾶγμα ἀκίνητον, ν' ἀποκόβεται μὲ δύο ἀποκοφτάδες καὶ οὕτω νὰ τὸ πέρνῃ ὁ πρόσημος, τὸ ὁποῖον αὐτὸ καπίτουλον καλὸν καὶ ἀξιοπαίνετον διὰ ἐτότε καιροῦ, ὅμως προβλέποντας ἡμεῖς τὴν σήμερον ὅτι αἱ παρὸν περιστάσεις ἤλλαξαν, καὶ φέρνει μεγάλην ζημίαν τῆς φτωχολογίας, διὰ ἐτοῦτο ἡμεῖς, ἐπίτροποι, προεστῶτες καὶ γέροντες, ἐστοχασθήκαμεν καὶ ἐσταθερώσαμεν ἄλλο νέον καπίτουλον εἰς ὄφελος καὶ καλὸν τῆς φτωχολογίας. Λοιπὸν ἀπὸ τὴν σήμερον λέμε καὶ δίδομεν ἄδειαν καὶ ἐξουσίαν, ὅποιος θέλει νὰ πουλήσῃ ἐδικόν του πρᾶγμα κινητὸν καὶ ἀκίνητον, νὰ εἶναι νοικοκύρης νὰ τὸ πωλῇ, ὅσον εὕρει, μὲ ἀλήθεια, καὶ ὄχι μὲ καμμία λογῆς ψευτία, δίχως ἀποκοπήν, θέλει εἰς τὸ ἰνκάντο, θέλει μερικά, συμφωνόντες οἱ δύω τους, μὰ πάντα εἰς τὴν κοινὴν καντζελλαρίαν, καὶ νὰ διαλαλῶνται πρωτὰ δέκα ἡμέρας εἰς τὸ κοινὸν διὰ ὅσον πρόσιμον εἶναι εἰς τὸν τόπον, καὶ ἕνας χρόνος διὰ τοὺς ξενητεμένους, καὶ ὁπόταν ἔλθει ὁ σκλαβωμένος, ἂν θελήσῃ ὅμως νὰ δόσῃ ὁ πρόσιμος ὅσα δίνει ὁ ξένος, νὰ ἔχῃ τὴν προτιμήν, δίχως ἐναντιότητα· ἔτζι ζητᾷ ἡ ἀδελφὴ ἀγάπη, ὁμοίως καὶ ὁ κολοτεράνος ἂν δίνει ὅσο δίνει ὁ ξένος, νὰ μὴν γίνεται ἐναντιότητα, καὶ ὁ πρόσιμος ἀγροικέται ὅποιος εἶναι πλέον κοντὰ ἡ προτιμή του εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ πουλεῖ, καὶ ὄχι ἀπεκεῖ ὁποῦ ἦτον πρῶτα τὸ πρᾶγμα ὁποῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πουλιέται καὶ οὕτω λείπουν αἱ ἐνοχλήσεις καὶ τὰ σφάλματα· καὶ ὅποιος ἐναντιωθῇ εἰς τὰ ἄνωθεν περιεγραμμένα, νὰ εἶναι παιδεμένος».

630

1812. Ἔγγραφον προεστώτων νήσου Ὑδρας, ἀπὸ 18 Μαΐου,
ἐν *25*, τ. 4, σ. 299.
«. . . κατὰ τὰς θαλασσίας νομοθεσίας τῆς πιάτζας μας, εὑρέθη εὔλογον καὶ ἀπεφασίσθη παρὰ τῶν προκρίτων, νὰ μετρήσῃς τῶν καμπιαδόρων τὴν σερμαγιὰ αὐτῶν σώαν καὶ τὸ δεδουλευμένον κάμβιον θαλάσσιον 26 %. . .».

631

1812. Ὁροθετήριον Γράμμα πΚ. Ἱερεμίου, Σεπτεμβρίου, πρὸς ἀρχιεπ. Αἰγίνης, Ὑδρας καὶ Πόρου καὶ τοὺς προεστῶτας, κατὰ τῆς πολυτελείας,
ἐν *70*, Β′, σ. 142–145.

632

1812. Διαταγή, 1 Μαρτίου, τοῦ καπουδὰν Χουρσὴτ Μεχμὲτ πασᾶ πρὸς τοὺς προεστῶτας Νάξου,
περὶ τοῦ καταβλητέου φόρου, ἐν *159*, σ. 218–219.

633

1812. Ὁμολογία, ἀπὸ 14 Νοεμβρίου, δανείου ἐν Σίφνῳ,
«μὲ τὸ διάφορό του τὰ δέκα ἕντεκα, κατὰ τὴν συνήθειαν», ἤτοι 10% ἐτησίως, ἐν *297*, σ. 274–275. Τὰ σχόλια ἐπ' αὐτῆς, *αὐτόθι*, σ. 272–274. Ὁ αὐτὸς τόκος μνημονεύεται καὶ εἰς τὰ ὑπ' ἀριθ. 59, 60, 61, 62 καὶ 64 ἔγγραφα, *αὐτόθι*.

634

1812. Κοινοτικὸν Γράμμα, ἀπὸ 28 Φεβρ., κληρικῶν καὶ προεστῶν Χώρας καὶ χωρίου τῆς Κύθνου,
ἐν *29*, σ. 85–88 καὶ ἐν *95*, σ. 145–148.
«Α′. Ὅποιος ἤθελε τολμήσει νὰ τραβίξῃ κορίτσι, παρὰ τὴν γνώμην τῶν γονέων του, νὰ τὸν κατατρέχῃ τὸ Κοινόν μας . . . μὲ οἵαν παιδείαν δριμυτέραν ἤθελεν ἀποφασίσει καὶ τὸ πρᾶγμά του, κινητὸν καὶ ἀκίνητον, νὰ γίνεται αὐθεντικόν . . .
Β′. Ὅποιος τοῦ ἤθελε γείνῃ συμβοηθὸς εἰς αὐτὸ τὸ ἄτοπον ἔργον, νὰ εἶναι εἰς τὴν αὐτὴν αἰτίαν ὑποκείμενος.
Γ′. Ὅποιον κορίτσι ἤθελε συμφωνήσει μὲ κανένα νέον καὶ τοῦ ἀκολουθήσῃ καὶ φθαρθῇ ἀπὸ λόγου του, παρὰ γνώμην τῶν γονέων της καὶ θέλησιν, ὁ μὲν νέος νὰ εἶναι ὑποκείμενος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὴν ἄνωθεν παιδείαν, τὸ δὲ κορίτσι νὰ μένῃ ἀπόκληρον ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων του, διὰ σωφρονισμὸν τῶν λοιπῶν κοριτσιῶν.
Δ'. Νὰ μὴν εἰμπορῇ μήτε ὁ ἀρχιερεύς . . . νὰ δίδῃ ἄδειαν νὰ στεφανώνωνται, παρὰ τὴν γνώμην τῶν προυχόντων . . .
Η'. Ὅποιοι νέοι ὑπανδρεύονται ἔξω ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, ἢ εἰς Ἀνατολὴν, δηλ. ἢ εἰς ἄλλο μέρος, ἐὰν ἐλθοῦν καὶ καθίσουν ἐδῶ μὲ τὰς γυναῖκάς των, νὰ πληρώνουν τὰ βασιλικὰ δοσίματα καὶ χαράτσια, ὅπου νὰ λαμβάνουν καὶ οἱ λοιποὶ χριστιανοὶ κάποιαν ἄνεσιν, μὲ τὴν αὔξησιν τῶν χανέδων, οἱ τοιοῦτοι νὰ παίρνουν κληρονομίαν ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων τους, κατὰ τὴν κατάστασιν ὁποῦ ἔχουν· εἰ δὲ καὶ δὲν ἔλθουν, νὰ εἶναι πάντῃ ἀπόκληροι καὶ νὰ μὴν εἰμποροῦν μήτε νὰ πωλήσουν, μήτε νὰ χαρίσουν εἰς κανένα ἀπὸ τὰ πράγματα ὁποῦ πρετεντέρουν, ἀλλὰ νὰ στέκωνται εἰς τοὺς πλησιεστέρους τῶν συγγενῶν τους καὶ ἂν ἤθελαν πουλήσουν ἢ χαρίσουν εἰς κανένα νὰ εἶναι ἄκυρος ἡ πώλησις καὶ τὸ χαριστίκι καὶ νὰ χάνῃ ὁ ἀγοραστὴς τὰ ἄσπρα του . . .».

635

1813. Ναυλοσυμφωνητικὸν ἐν Σύρῳ,
«μὲ παντιέρα ραγιάδικη» ἑνὸς «μαρτίγγου» (δηλ. μυοπάρωνος ἐμπορικοῦ, μικρᾶς χωρητικότητος) πρὸς ἔμπορον, «νὰ φορτώνῃ τὸ ἀμπάρι του, ἀπὸ κοράκι ἕως κοράκι, τὴν κάμαρα καὶ κουβέρτα, εὐγαζόμενο τὴν πλώρη, τὰ γιατάκια τῶν ἀνθρώπω», ἐν *91*, σ. 150–152.

636

1813. Αἱρετοκρισία ἐν Νάξῳ, ἀπὸ 17 Σεπτεμβρίου,
ἐπὶ κληρον. διαφορᾶς, ἐπικυρουμένης ὑπὸ τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Κωνστ. Μαυρογένους, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, Φάκ. Ζερλέντη, 163.
«. . . γ') Τὰ μὲν ἡμίση τῶν αὐτῶν πραγμάτων, δηλαδὴ τὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος Χ.Μπ., κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, ἡ χήρα τοῦ αὐτοῦ Μπ. νὰ ἀπολαμβάνῃ τοὺς καρποὺς αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὁπόταν ὅμως ἤθελεν ἀποκρίνεται τὰ διάφορα τοῦ χρέους ὁποῦ εὑρέθησαν τοῦ ποτὲ συμβίου της Χρηστάκη· ἐάν, ἐξ ἐναντίας, καὶ δὲν ἤθελεν ἀποκρίνεται τὰ διάφορα τοῦ αὐτοῦ χρέους, τότε νὰ πωλοῦν τὸ αὐτὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος Χ.Μπ. οἱ δύο εἰρημένοι κληρονόμοι καὶ νὰ πληρώνουν τὸ χρέος του· ὅσα δὲ ἄσπρα ἤθελον περισσεύσουν ἀπὸ τὴν αὐτὴν πώλησιν τῶν πραγμάτων τοῦ ποτὲ αὐταδέλφου τως, νὰ τὰ δίνουν εἰς ἓν σίγουρον καὶ ἀσφαλὲς μέρος, διὰ νὰ λαμβάνῃ τὸ ἐτήσιον διάφορον τῶν αὐτῶν ἡ χήρα τοῦ ἀποθανόντος Μπ., ἐν ὅσῳ εἶναι εἰς τὸ χηρευόμενον . . .».

637

1813. Ἀπόφασις αἱρετοκριτῶν ἐν Νάξῳ,
ἐπικυρουμένη ὑπὸ τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Κωνστ. Μαυρογένους, ἀπὸ 19 Σεπτ., ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη, 163.
«. . . ὁ δὲ πατέρας του Γ. δὲν δικαιοῦται ἄλλο τι διὰ νὰ λάβῃ ἀπὸ τὰ αὐτὰ πράγματα τῆς ἀποθανούσης θυγατρός του, εἰ μὴ μόνον τὸ ἥμισυ τῶν καρπῶν, ἐν ὅσῳ ζῇ, δηλαδὴ τὸ γεροντομοῖρι του, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν. Τὰ δὲ ὀσπήτια ὅμως τῆς χώρας, ὁποῦ εἶναι καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ μερίδιον τῆς ἀποθανούσης θυγατρός του, νὰ τὰ ἐξουσιάζῃ διὰ νὰ κατοικῇ, ἐν ὅσῳ ζῇ· μετὰ δὲ τὸν θάνατόν του, νὰ τὰ μοιράζουν καὶ αὐτὰ τὰ εἰρημένα πέντε παιδιά, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα . . .».

638

1813. Ἀπόφασις, ἀπὸ 22 Σεπτ., αἱρετοκριτῶν ἐν Νάξῳ,
ἐπικυρουμένη ὑπὸ τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Κωνστ. Μαυρογένους, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη, 163.
« . . . τὰ δὲ λοιπὰ πράγματα, ὁποῦ προικοδοτεῖ ὁ αὐτὸς ἀποθανὼν σκευοφύλακας τοῦ υἱοῦ του κὺρ Μιχαήλ, εἶναι κακῶς προικοδοτημένα, μὴν ὄντα καὶ αὐτὰ βεβαιωμένα παρὰ τοῦ αὐτοῦ Ἀναγνώστη πρώην οἰκονόμου καὶ τοῦ αὐταδέλφου του σκευοφύλακος παπᾶ κὺρ Γεωργίου . . .».

639

1813. Πρακτικόν, ἐξ ἄρθρων 30, ἀπὸ 1 Ἀπριλίου, τῆς συνελεύσεως τῶν κατοίκων Μελενίκου,
περὶ ρυθμίσεως τῶν τῆς Κοινότητός των, ἐν *347*, σ. 12–44.
«α΄. Τὰ εἰς μετρητὰ ἄσπρα κεφάλαια τοῦ Κοινοῦ νὰ δανείζονται εἰς ἀνθρώπους σιγούρους . . .
β΄. . . . . ὁ τόκος αὐτῶν 12 % χρονικῶς, οὐχὶ περισσότερον.
γ΄. Τὰ ἐργαστήρια, ἢ ὅτι ἄλλο ὑποστατικὸν ἐνοικιάζεται, νὰ ἐνοικιάζεται ὁμοίως εἰς ἀνθρώπους σιγούρους . . .
δ΄. . . . . Νὰ γίνεται συνέλευσις εἰς κάθε νέον ἔτος . . . ἀπὸ εἴκοσι νουνεχεῖς καὶ φρονίμους ἀδελφοὺς πάσης τάξεως.
ε΄. Ἡ συνέλευσις αὕτη τῶν ἀδελφῶν νὰ ἐκλέγῃ, παρόντος καὶ τοῦ ἀρχιερέως, τρεῖς ἐπιτρόπους, ἄνδρας ἐπιτηδείους καὶ φρονίμους . . . οἵτινες νὰ ὀνομάζωνται Ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ . . .
ς΄. πρὸς τούτοις νὰ ἐκλέγωνται καὶ ἄλλοι τρεῖς . . . Ἔφοροι . . .
ιδ΄. Χρέος νὰ εἶναι κάθε συμπατριώτου, τὸ νὰ ἀφιερώσῃ τι (πολὺ ἢ ὀλίγον, κατὰ τὴν προαίρεσίν του . . .) ἐν καιρῷ τῆς διαθήκης του, εἰς τὸ Κοινόν . . .».

640

1813. Φιρμάνιον πρὸς ἱεροδικαστάς, ὅτι κληρονόμος τῶν κληρικῶν τυγχάνει τὸ Πατριαρχεῖον,
ἐν *3*, σ. 234.

641

1813. Γράμμα, τῆς 3 Δεκ., τοῦ δραγομάνου Κ. Μαυρογένους,
δι' οὗ πληροφορεῖ τοὺς ἐπιτρόπους Νάξου, ὅτι ὁ καπουδὰν πασᾶς, *«ἐπιβλέψας εὐμενῶς εἰς τὰ ἔθιμα τῶν νησίων»*, ἐπεκύρωσεν ὡρισμένην κληρονομικὴν σεντέντζαν (Πρβλ. φάκελον 176 Π. Ζερλέντη, ἐν ΓΑΚ).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

642

1813. Ὁ ἐπίσκοπος Δελβίνου Γαβριὴλ ηὔξησε τὰ δικαιώματα τοῦ γάμου ἀπὸ 60 παράδες εἰς 3 γρόσια.
ἐν *255*, σ. 65.

643

1813. Ἐγκύκλιος, 1 Μαρτίου, Χουσρὲβ Μεχμὲτ πασᾶ πρὸς τὴν νῆσον Πάτμον,
περὶ τοῦ τρόπου εἰσπράξεως τῶν φόρων, ἐν *226*, σ. 339–340 καὶ ἐν *252*, σ. 367.

644

1813. Φιρμάνιον, 25 Μαρτίου, σ. Μαχμοὺτ Β′, περὶ φορολογίας τῆς νήσου Σύμης,
ἐν *370*, σ. 345–347.

645

1813. Διάταξις πΚ. Κυρίλλου Ϛ′, κατὰ προικοδοσιῶν Σκοπέλου,
ἐν *70*, Β′, σ. 145–148.
«. . . ἐνεφανίσθη γράμμα κοινὸν συμφωνητικὸν ἁπαξαπάντων τῶν ἐν τῇ νήσῳ Σκοπέλῳ χριστιανῶν . . .
. . . διαλαμβάνον ὡς πολλὰ τὰ δεινὰ καὶ ὀλέθρια ἐπέφερε καὶ ἐπιφέρει καθ' ἑκάστην παράλογός τις ἐπικρατήσασα ἐς δεῦρο συνήθεια καὶ κατάχρησις περὶ τὰς διδομένας προικοδοσίας. Ἠναγκάζοντο γὰρ οἱ γονεῖς ἑκάστου βαθμοῦ καὶ ἑκάστης τάξεως καὶ αὐτοὶ οἱ πενέστατοι καὶ τῶν ἀναγκαίων ἐνδεεῖς ὄντες ἐπιδιδόναι λόγῳ προικὸς ἀπαραιτήτου ὀσπήτιον πρὸς μίαν ἑκάστην τῶν γάμῳ κατεγγυωμένων θυγατέρων αὐτῶν . . . ἐξ οὗ καὶ συνέβαινε τοὺς μὲν γονεῖς τῶν ἰδίων οἴκων ἀπαλλοτριουμένους, ἄθλιον τὸν βίον βιοῦν καὶ ὑπαίθρους διάγειν τὰ πολλά, μὴ δυναμένους εἰς ἑτέρου κτῆσιν ὀσπητίου, ἢ καὶ τούτου στερουμένους ἐν ἑτέρᾳ ὑπανδρείᾳ, θυγατρός, τοὺς δὲ νέους τῆς πατρίδος αὐτῶν ἀμελῶς ἔχειν τῆς ἰδίας καταστάσεως καὶ ἀμερίμνως διάγοντας τρυφαῖς ἐπιρρίπτειν ἑαυτούς, ἅτε πεπεισμένους ὡς αὐτίκα κύριοι ὀσπητίων ἔσονται . . . συνέθεντο . . . ὅπως τοὐντεῦθεν, μένοντος κατηργημένου τοῦ ἔθους ἐκείνου . . . μηδεμίαν ἔχωσιν ὀφειλὴν καὶ ἄδειαν οἱ τὰς ἰδίας αὐτῶν θυγατέρας ἀνδράσι νομίμοις ἐκδίδοντες προικοδοτεῖν αὐταῖς ἀκίνητα κτήματα κατ' οὐδένα τρόπον ὑφίστασθαι δὲ τὴν διδομένην αὐταῖς προῖκα, ἐ κ τ ὸ ς ὀσπητίων καὶ μαγαζίων ρητῶς, μᾶλλον εἰς ἄλλα κινητὰ πράγματα, ρουχικὰ δηλονότι, ἀσημικά, μαλαματικά, καὶ ἄλλα διαφόρου ὕλης, προσκτώμενα ἀπὸ τῶν προσόντων αὐτοῖς ἀκινήτων κτημάτων, ἀμπελώνων δηλονότι καὶ ἐλαιώνων, ἔτι δὲ καὶ εἰς ἄσπρα μετρητὰ κατ' εὐχάριστον θέλησιν τῶν γονέων καὶ ἀνάλογον δύναμιν. Οἱ δὲ πρὸς γάμον παρασκευαζόμενοι γαμβροὶ ὀφείλουσι γίνεσθαι πρότερον ἐγκρατεῖς ἢ καὶ κύριοι ὀσπητίου, ἢ πατρικοῦ ἢ ἰδιοκτήτου, εἶθ' οὕτω συνάπτεσθαι γαμικῶς παραπέμποντες τὴν τῶν ὀσπητίων διαδοχὴν εἰς τὰ ἀπ' αὐτῶν γενώμενα ἄρρενα τέκνα . . . Θατέρου δὲ τῶν γονέων ἐπὶ τέκνοις ἀποθανόντος, ὀφείλει τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ζῶν μέρος, πατὴρ ἢ μήτηρ τυχόν, παραλαμβάνειν καὶ περιθάλπειν τὸ ὀρφανὸν θῆλυ μέχρι τῆς ἡλικιώσεως . . . πραγματεύεσθαι δὲ τῷ ἄρρενι τέκνῳ τὴν κτῆσιν τοῦ πατρικοῦ ἢ μητρικοῦ ὀσπητίου. Οἱ δὲ ἀδελφοὶ ὀφείλουσι συντρέχειν εἰς τὴν ὑπανδρείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῶν ἐκ τῶν ἐνόντων. Εἰ δὲ καὶ τῆς ὀφειλετικῆς ταύτης συνδρομῆς ἀποστεροῦντες φανῶσι τὴν ὀρφανὴν αὐτῶν ἀδελφήν, ἔχει ἄδειαν τὸ ζῶν μέρος τῶν γονέων πωλεῖν ἐκ τῶν ὀρφανικῶν ὑποστατικῶν καὶ ἐκ τῶν ἄσπρων τῆς πωλήσεως, οἰκονομεῖν τὰ πρὸς ὑπανδρείαν τῆς ὀρφανῆς θυγατρός. Γίνεσθαι δὲ τοὐντεῦθεν τὰ προικοσύμφωνα τῇ εἰδήσει τῶν κατὰ καιροὺς προεστώτων τῆς νήσου ταύτης καὶ γράφεσθαι παρὰ τοῦ κοινοῦ νοταρίου, ἵνα μὴ περὶ τὰ διατεταγμένα τῶν προικοδοσιῶν συμβαίνῃ δολιότης καὶ κλοπὴ παρά τινος . . .».

646

1814. Διάταξις πΚ. Κυρίλλου Ϛ′, περὶ κωλυμάτων γάμου,
ἐν *70*, Β′, σ. 149–151. (Ἐπετράπη κατ' ἐξαίρεσιν ὁ γάμος πάππου καὶ ἐγγόνου μετὰ ἁπλῆς θείας καὶ ἀνεψιᾶς).

647

1814. Εἴδησις ἀπὸ μέρους Καντζελλαρίας τῆς νήσου Πετζῶν, τῆς 15 Μαΐου,
«πρὸς ἅπαντας τοὺς καπετανέους καὶ κυβερνήτας τῶν καραβίων, μικρῶν καὶ μεγάλων τῆς νήσου ταύτης Σπέτζας, ἐν *48*, σ. 10–12.

1) . . . διορίζομεν ἀπὸ τὴν σήμερον εἰς τοὺς καπετανέους . . . ὁποῦ ἤθελαν κινήσει εἰς ταξείδι, ἐκεῖ ὁποὺ κάμουν τὴν πούλησιν τῶν πραγματειῶν τους, νὰ εὐγάζουν σερμαγιὰν σωστήν. Παρομοίως νὰ εὐγάζουν καὶ τὰ διάφορα αὐτῆς. Εἰς ὁποιαν σκάλαν πωλήσουν, ἔχουν νὰ πληρώνωνται τὰ 5 ο/ο. Παρομοίως νὰ εὐγάλῃ ὁ καπετάνιος ἄλλα 5 ο/ο ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μείναντα, ὁποῦ ἔχει νὰ κάμῃ μερίδιον μὲ τοὺς συντρόφους καὶ μασούλα τοῦ καραβιοῦ. Εὐγάζοντας αὐτὰ τὰ 5 ο/ο, τότες νὰ κάμῃ μερίδιον καὶ ἀριβάροντας σὺν Θεῷ εἰς τὸν λιμένα μας, νὰ ἔχουν νὰ μετροῦν εἰς τὴν κάσσαν τῆς Κοινότητός μας διὰ τὰ βασιλικὰ δοσίματα καὶ ἔξοδα τῆς πολιτείας μας.

2) Κάθε καπετάνιος ἔχει χρέος νὰ εὐγάλῃ διάφορα τῆς σερμαγιᾶς, ὡς κάτωθεν. Εἰς Μάλτα καὶ Μεσήνα πρὸς 17, $^1/_2$ ο/ο, εἰς Μαγιόρκα 25 τὰ ο/ο, εἰς τὰ μέρη τῆς Ἱσπανίας 25 ο/ο, εἰς Κάθεξι, Λισπώνα Πορτογάλω 30 ο/ο. Εἰς Νεάπολιν 18 ο/ο. Ἐκεῖνα δὲ τὰ καράβια ὁποὺ ὑπάγουν καὶ φορτώνουν εἰς τὴν Μαύρην Θάλασσαν καὶ πωλήσουν εἰς τὰς εἰρημένας σκάλας, ἔχουν νὰ εὐγάλουν 10 ο/ο περισσότερον. Ἀπὸ τὰ εἰρημένα ἔγγραφα τῆς κάθε σκάλας, διὰ τὰ μέχρι τοῦ Λεβάντε, θέλει μείνει εἰς τὴν διάκρισιν, ἀφοῦ ἔλθῃ εἰς τὸ πόρτο μας ἕνα καράβι, ὁποῦ κάμῃ εἴκοσι τάλληρα μερίδιον, ὁ καπετάνιος ὑπόσχεται νὰ εὐγάλῃ τὰ διάφορα σωστά. Εἰ δὲ καὶ εἶναι παρακάτω ἀπὸ τὰ πενῆντα, θέλει μείνει εἰς τὴν διάκρισιν πάλιν, ἀφοῦ ἔλθῃ εἰς τὸν λιμένα μας, νὰ παρασταίνουνται εἰς τὴν καντζελλαρίαν μας οἱ λογαριασμοὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς πωλήσεως, καὶ τότε ἡ καντζελλαρία μας θέλει διορίσει, ἐκεῖνο ὁποῦ πρέπει νὰ γένῃ.

3) Κάθε καπιτάνιος ἔχει χρέος, ἂν πιάσῃ ταξείδι ἀπὸ τὸν πουνέντε διὰ τὰ μέρη τοῦ λεβάντε, ἢ καὶ διὰ ἄλλο μέρος, νὰ βάλῃ τὰ διάφορα, τὶς σιρμαγιὲς εἰς τὰ ταξείδι κεφάλια,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διὰ νὰ παίρνουν καὶ αὐτὰ τὴν ἀναλογίαν τοῦ ἰκαμπίου μαριτίμου καὶ ἔτι χρεωστεῖ ὁ καπετάνιος νὰ βαστῇ τὰ 5 ο/ο καὶ ἀπὸ ἐκείνους τοὺς μαρινάρους, ὁποὺ ἔχει μέσα εἰς τὸ καράβι του, νὰ τὰ δίνῃ καὶ αὐτὰ μὲ τὸ καλόν του φθάσιμον εἰς τῆς καντζελλαρίας τὴν κάσαν.
4) Ἐπειδὴ τὸν περασμένον χρόνον ἠκολούθησαν πολλαὶ ἀταξίαι ἐπάνω εἰς τὴν σερμαγιέ, πρᾶγμα ἀσυνήθιστον ἕως εἰς αὐτὰς τὰς ἡμέρας μας, εἰς τὸ ἑξῆς μὲ κανένα τρόπον δὲν ὑποφέρομεν οὔτε στέργομεν νὰ πάσχῃ ἡ σερμαγιὲ καμμίαν ζημίαν, ἀλλὰ ὅταν . . . ἤθελε τύχει παρόμοιον πρᾶγμα, ὅ τε καπετάνιος μὲ τοὺς συντρόφους του, καὶ οἱ παρτζενεβέλοι πρέπει νὰ χρεωστῇ νὰ ἀναπληρώσουν ὅλην τὴν ζημίαν, καὶ ὄχι ἀλλέως.
5) Ὁ καπετάνιος, εὐθὺς ὁποῦ ἤθελεν εὔγει ἀπὸ τὸ πόρτον, ἡ πρώτη φροντίς του πρέπει νὰ εἶναι νὰ φανερώνῃ εἰς τοὺς συντρόφους του, μὲ ὅλην τὴν καθαρότητα τὴν σερμαγιά του ὅλην, ὁποὺ ἔχει, καὶ ἔπειτα εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ τὴν πούλησιν νὰ κρατῇ παστρικὸν λογαριασμόν . . .
6) Τὸ καράβι, ὁποῦ ἤθελεν πιάσει τὸν σερμαγιὲ ἢ ἤθελεν κερδίσει ὀλίγον τι ἢ καὶ πιάσει μόνον τὰ διάφορα, εἰς τὰ αὐτὰ τὰ περιστατικὰ ὁ καπετάνιος ἢ καὶ σύντροφοι θέλει ἔχουν χρέος ἄφευκτον, ἐρχόμενοι ἐδῶ . . . νὰ παρασταίνονται εἰς τὴν καντζελλαρίαν, δείχνοντας τοὺς λογαριασμούς τους παστρικὰ καὶ τῆς ἀγορᾶς καὶ τῆς πουλήσεως, καὶ τότε ἡ καντζελλαρία θέλει διορίσει τοὺς πλέον τιμημένους οἰκοκυροὺς καὶ παλαιοτέρους καπετάνιους καὶ παρτζινεβέλους νὰ εἰποῦν καὶ νὰ διακρίνουν καὶ νὰ ἀποφασίσουν, ἐκεῖνο ὁποὺ πρέπει νὰ γίνῃ».

648

1814. Μπουγιουρντί, τῆς 1 Μαρτίου, τοῦ καπουδὰν πασᾶ Χοσρὲφ Μεχμὲτ πασᾶ πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Κύθνου,
ἐν 29, σ. 134.
« . . . προεστῶτες καὶ ἐπίτροποι καὶ ὅλος ὁ κοινὸς ραγιᾶς τῆς νήσου Θερμίων . . . Ὅθεν διὰ τὸν παρόντα χρόνον μὲ κοινὴν γνώμην τῶν προεστώτων συμπατριωτῶν σας, θέλετε ἀποκαταστήσει ἐξ αὐτῶν ἐπιτηρητὰς εἰς τὰ τοῦ μουκατᾶ . . . Ὑμεῖς δὲ οἱ διορισθησόμενοι ἐπιτηρηταί, προσέχετε καλῶς ἀπὸ νεωτερισμοὺς καὶ ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐναντίον τῆς ἱερᾶς κρίσεως καὶ φυλάττετε ἀπαραβάτως καὶ μὲ ἀκρίβειαν ὅλας τὰς τοπικὰς συνηθείας . . .».

649

1814. Προικοδοτικὸν γράμμα, ἀπὸ 29 Ἀπριλίου, ἐν Σίφνῳ,
ἐν 297, σ. 401–402. Τὰ σχόλια, αὐτόθι, σ. 391–401, ἔνθα τονίζεται, ὅτι ἡ προικοδοτουμένη ὑπανδρεύθη μετὰ πέντε ἔτη.
« . . . Τὴν σήμερον ἡ Μ.Κ. . . . προικοδοτεῖ ἀπὸ τὴν σήμερον πρὸς τὴν ἀνεψιάν της Μ. θυγάτηρ τοῦ αὐταδέλφου της . . . τὴν ὁποίαν καὶ ἐκ τῆς θείας κολυμβήθρας ἀνεδέξατο καὶ παιδιόθεν τὸ ἀνέθρεψεν καὶ ὡς γνήσιον παιδί της ἀπεκατέστησεν (οὖσα ἡ εὐγενεία της ἄτεκνος) διὰ τοῦτο καὶ ἀπὸ τὴν σήμερον ὡς ἄνωθεν εἴπομεν τὴν προικοδοτεῖ τὰ ἀκόλουθα πράγματα διὰ νὰ εἶναι ὑπὸ τὸ ζάπτι καὶ κυριότητα αὐτῆς, ὡς πρᾶγμα καλῶς καὶ ἐννόμως προικισθέν. . . . τὴν προικοδοτεῖ μὲ τοῦτο, νὰ συνοικοῦν πάντοτε καὶ νὰ τὴν γεροντοτροφῇ, καθὼς καὶ ἡ εὐγενεία της τὴν ἐπαιδοτρόφησεν . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

650

1815. Πωλητήριον ἐν Ὑδρᾳ ἀκινήτου «πατρογονικοῦ» ὑπὸ τοῦ υἱοῦ, *«οἰκείᾳ του θελήσει καὶ τῇ γνώμῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ»*, ἐν *239*, σ. 17.

651

1815. Πρακτικόν, 27 Μαρτίου, Συνόδου πΚ.,
ἐν *178*, σ. 229.
«. . . ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει γάμους τελεσθέντας μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ ἑτεροδόξων ἢ αἱρετικῶν . . .».

652

1815. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Β′,
περὶ τοῦ ὅτι ἡ περιουσία τοῦ ἀποθνήσκοντος ἢ ἀποδημοῦντος μοναχοῦ ἀνήκει εἰς τὴν ἐξ ἧς ἐξηρτᾶτο Μονὴν καὶ ὅτι οὐδεὶς δικαιοῦται νὰ ἐπέμβῃ εἰς τὴν περιουσίαν ταύτην, μνημ. ἐν *190*, σ. 14–15 (18/36).

653

1815. Πρακτικόν, μηνὸς Ματου, ἱερέων καὶ προυχόντων χωρίου Λιακοβέτζι τοῦ Ζαγορίου (Ἠπείρου),
περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν, ἐν *345*, σ. 886–887.

654

1815. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ, ὑπὲρ μ. Σερβίων-Κοζάνης Βενιαμίν,
ἐν *331*, σ. 285–294.

655

1816. Φιρμάνιον πρὸς ἱεροδικαστὴν Καρυταίνης,
ἀποφαινόμενον, ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς κληρονόμους μοναχοῦ ἡ ἀξίωσις ἐπὶ τῶν εἰσφορῶν ἐλεημοσύνης, ἃς ὁ μοναχὸς συνέλεξεν ἐν ὀνόματι τῆς Μονῆς του, ἀρκουμένων τῶν κληρονόμων του εἰς τὰ μερίδιά των ἐκ τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς του κληρονομίας, ἐν *99*, σ. 170–172.

656

1816. Πωλητήριον προικῴου, ἀκινήτου ἐν Ὑδρᾳ, ὑπὸ τοῦ ἀνδρός,
ἐν *239*, σ. 18.
«ἰδίᾳ βουλῇ καὶ προαιρέσει . . . καὶ τῇ γνώμῃ τῆς συζυγός του».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

657

1816. Συμφωνητικὸν Γράμμα περὶ ἐνοικιάσεως μεριδίου προεστηληκίου, ἐν *380*, σ. 141–142.

« . . . οἱ ἐπίτροποι ἐνοικιάζουσι τῷ . . . Ἀνθίμῳ, χίῳ, τὸ ἓν μερίδιον τοῦ προεστηληκίου, ὁποῦ ἐξουσιάζει τὸ σχολεῖον τὸ Ἑλληνικὸν τῆς χώρας (Ταταούλων) πρὸς γρόσια ἐνενήκοντα τὸν κάθε μῆνα ὑποσχόμενοι νὰ τὸν ἔχουσιν ἐφ' ὅρου ζωῆς του ὡς προεστῶτα τῆς ἐκκλησίας (Ἁγ. Δημητρίου) καὶ νὰ πληρώνωσιν ἐξ ἰδίων των, τόσον τὸ κατ' ἔτος ἐμβατίκιον, ὅσον καὶ κάθε ἄλλο φιλότιμον πατριαρχικόν . . .».

658

1816–1817. Κῶδιξ πολιτικὸς τοῦ πριγκιπάτου τῆς Μολδαβίας. Μέρος Α'. Ἐν Ἰασίῳ 1816, Μέρος Β' 1816, Μέρος Γ' 1817

Ἀνεδ. ἐν *130*, VIII, σ. 1–355. (Περὶ τῶν πηγῶν, βλ. ἐν *457*, σ. 32–35. Περὶ τῶν ἐν αὐτῷ διατάξεων ἰδιωτικοῦ διεθνοῦς Δικαίου, ἐν *30*, σ. 271–283. Περὶ τῆς ρουμανικῆς ἐκδόσεως, πρβλ. *404*).

659

1817. Ὁ ἐμπορικὸς Κῶδιξ τῆς Γαλλίας, μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ γαλλικοῦ πρωτοτύπου . . . παρὰ Νικολάου τοῦ Παπαδοπούλου, παρ' οὗ προσενεχθεὶς τῷ ἐν Κπ. ἐντιμοτάτῳ συστήματι τῶν ἑλληνορωμαίων ἐμπόρων . . . τύποις ἐκδίδεται. Ἐν Βιέννῃ . . .

Πρβλ. ἐν *354*, σ. 361–383.

660

1817. Costituzione degli Stati Uniti delle Isole Jonie,

ἐξ ἄρθρων 245, ἐν *427*, σ. 191–247. Ἡ ἑλλ. μετάφρασις ἐν *301*. Ἀνεδημοσιεύθη τὸ 1855, ἐν *346*, σ. 13–80.

661

1817. Νικολάου Κεφαλᾶ, «Θαλάσσιος νομοθεσία, συναθροισμένη ἀπὸ διαφόρους νομοθέτας θαλασσίους εὐρωπαϊκοὺς καὶ πλουτισμένη ἀπὸ διαφόρους φυλαττομένας συνηθείας . . . Βιέννη . . .».

Ἐν τῷ προλόγῳ γράφει ὁ συγγραφεύς : *«ἡ παροῦσα νομοθεσία, ὁποῦ μὲ κόπον ἐσυνάθροισα ἀπὸ διαφόρους νομοθέτας καὶ ἐπλούτινα μὲ μερικὰς φυλαγομένας συνηθείας . . .»*. Ὁ ἰδιωτικὸς οὗτος ναυτικὸς κῶδιξ ἀποτελεῖται ἐκ 44 κεφαλαίων. Περὶ τῶν πηγῶν τῆς θαλασσίας Νομοθεσίας, πρβλ. *91*, σ. 114–118.

662

1817. «Διάταγμα διὰ τὴν ρωσσικὴν ναυτιλίαν τῆς Ἀνατολῆς», τοῦ ναυάρχου Στρογκάνωφ,

ἐν *25*, τ. 16, σ. 61–64.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

663

1817. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 22 Ἰαν., μεταξὺ προκρίτου Πρεβέζης Ἀναγνώστου Ζώτου καὶ τοῦ καπετάνου Γιάννη Μπουκουβάλα,
μνημ. ἐν *273*, σ. 298, σημ. 4.
« . . . ε΄. ὁ καπετάνος δὲν ἔχει ποτὲς νὰ τηράξῃ κρίσιν καὶ νταβάν . . .».

664

1817. Πρακτικόν, 1 Μαΐου, προκρίτων Ὕδρας (37 τὸν ἀριθμόν), δι' οὗ διορίζουν τὰ μέλη (10 : *«τοὺς ἐγκριτωτέρους καὶ πρωτίστους τῆς πατρίδος μας»*) τοῦ ναυτεμπορικοῦ δικαστηρίου Ὕδρας, ἐν *25*, τ. 5, σ. 354.
« . . . κοινῇ ψήφῳ καὶ ἐκλογῇ πάντων τῶν ἐγκατοίκων, συναπεκατεστήσαμεν ἐπ' αὐτὸ τὸ τοσοῦτον ἀναγκαῖον καὶ σωτηριῶδες σύστημα τοὺς . . . Δεδώκαμεν αὐτοῖς δύναμιν πλήρη καὶ ἐξουσίαν ἀπόλυτόν τε καὶ ἀνεξάρτητον εἰς τὸ νὰ θεωρῶσι καὶ νὰ διακρίνωσι, δυνάμει καὶ ὁδηγίᾳ τῶν τοπικῶν θαλασσονομοθεσιῶν, ὅλας τὰς παρεμπιπτούσας διαφορὰς καὶ ἀπορίας τῶν τε καραβίων, σκούνων τε καὶ κάθε ἄλλου τοπικοῦ πλεουμένου, τὰς ὁποίας κρίνοντες ἐλευθέρως καὶ ἀνεξαρτήτως, ἀποδώσωσι ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ δίκαιον. Ἡμεῖς δὲ ὑποσχόμεθα αὐτοῖς σέβας καὶ ὑπακοὴν εἰς ὅλας τὰς κατὰ καιρὸν ἀποφάσεις. Ἐπειδὴ δὲ καὶ αὐτοὶ ἀμισθὶ ἐπιλαμβάνουσιν ἓν τοιοῦτον βάρος, διὰ τοῦτο μένομεν ἐγγυηταὶ πρὸς αὐτούς, ὑποσχόμενοι, ἐάν ποτε ἐπισυμβῇ καταδρομή τις κατ' αὐτῶν ὅλων, ὅσον καὶ εἷς τινας τοῦ καταλόγου αὐτῶν, ἢ καὶ εἰς ἕνα μόνον, νὰ συντρέξωμεν αὐτούς . . . εἰς τρόπον ὁποῦ ἡ καταδρομὴ αὐτῶν θέλει λογισθῇ κοινὴ καὶ ἰδία πάντων ἡμῶν τῶν ὑπογεγραμμένων καὶ τοῦ λαοῦ, χωρὶς τινὰ ἐξαίρεσιν».

665

1818. Ἐγκύκλιος ἀρχιναυάρχου Σεΐτ Χασὰν πρὸς τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ 29 Αὐγούστου,
μνημ. ἐν *243*, σ. 129.
« . . . ἡ καθεστηκυῖα συνήθεια εἶναι νὰ ἀποστέλλωνται δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ, πρὸ τοῦ Μαρτίου καὶ τοῦ Αὐγούστου ἀπεσταλμένοι (τῶν Κοινῶν τῶν νήσων) πρὸς τὸν κατὰ καιροὺς δραγουμάνον τοῦ βασιλικοῦ στόλου, οἵτινες νὰ συνεισφέρωσιν ὅλα τὰ βασιλικὰ χρήματα καὶ ὅσα ἄλλα δίδονται κατ' ἔτος . . .».

666

1818. Ὁρισμὸς σ., ἀναιρετικός τινων κατὰ καινοτομίαν ζητημάτων καὶ ἐπικυρωτικὸς τῶν παλαιῶν σουρουτίων,
μνημ. ἐν *76*, σ. στ΄.

667

1818. Νόμος Ὕδρας, ἐξ ἄρθρων 65,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *25*, τ. 6, σ. 39–52. Πρβλ. *231*, σ. 18–20.
«ἄρθρ. ε΄. Ὁ κατὰ καιρὸν μπὰς κοτζάμπασης δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ κρίνῃ ἄνθρωπον τινὰ διὰ ἁμάρτημα τινὰ ἐγκληματικόν, ἢ καὶ διὰ χρέος τινά, ἢ καὶ διὰ ὑπόθεσιν τινὰ ἐμπορικήν, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα θέλει κριθῶσιν ἀπὸ ὅλην τὴν βουλὴν τῶν κατὰ καιρὸν κριτῶν καὶ ἐκ τοῦ συγκαθεζομένου αὐτῶν μπᾶς κοτζάμπαση.
ιδ΄. Πᾶσα ἐκδεδομένη ἀπόφασις ἀπὸ τὴν βουλὴν τῶν κατὰ καιρὸν κριτῶν θέλει εἶναι ἀνέκκλητος . . .
ιη΄. Ἐὰν γένῃ ποτὲ καὶ τινάς, καταφρονῶν τὸ τοπικὸν σύστημα, ἀπέλθῃ εἰς τὴν ὑπέρτατον ἡγεμονίαν, χωρὶς συστατικὸν ἐσφράγιστον ἐκ τοῦ Κοινοῦ γράμμα, τὸν τοιοῦτον, ὅποιος καὶ ἂν ἤθελεν εἶναι, ὁ κατὰ καιρὸν μπὰς ρεΐζης εἶναι εἰς χρέος, ὄχι μόνον νὰ μὴ δεχθῇ τὸν τοιοῦτον . . . ἀλλὰ καὶ νὰ μεταχειρίσῃ πάντα τρόπον εἰς τὸ νὰ παιδευθῇ ὡς κακοποιὸς καὶ φθορεὺς τοῦ νιζαμίου τῆς πατρίδος.
κ΄. Ὅστις ἤθελε κινήσει ἀγωγὴν κατά τινος καὶ στείλει εἰς τὴν πατρίδα μπουμπασίρην, εἶναι εἰς χρέος νὰ πληρώσῃ αὐτὸν καὶ ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς ζωοτροφίας αὐτοῦ.
κγ΄. Κάθε πλεούμενον τοπικὸν καὶ ξένον ὁποῦ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα μὲ θροφὰς εἶναι εἰς χρέος διὰ νὰ πωλῇ εἰς τὸν κοινὸν λαὸν τρεῖς ἡμέρας, μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τρεῖς, δύναται νὰ πωλήσῃ αὐτὰς ὅθεν αὐτῷ συμφέρει.
κδ΄. . . . πᾶσα ἀπόφασις (τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κριτηρίου) πρέπει νὰ εἶναι ὑπογεγραμμένη ἀπὸ ὅλον τὸν κλῆρον· καὶ ἐὰν τινὰς ἐκ τῶν διαφερομένων νομίσῃ ἑαυτὸν ἀδικούμενον, ἡ βουλὴ τῶν κατὰ καιρὸν κριτῶν εἶναι εἰς χρέος, ἐμφανιζομένου τοῦ τοιούτου, νὰ ἐπεξεργασθῇ τὴν διαφορὰν αὐτοῦ . . .
λγ΄. Περὶ μετρητῶν ἐπιστρεφομένων: Ἀπὸ Ρωσίαν, Μαύρην δηλαδὴ Θάλασσαν, νὰ δίδουν διάφορον 6 ο/ο· ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν καὶ Ἄσπρην Θάλασσαν ὅλην, διάφορον 4 % . . .».

668

1818. Γράμμα πΚ.,
ἐν *178*, σ. 229–230, τῆς 7 Ὀκτωβρίου.
« . . . ἀποφαινόμεθα καὶ ἐντελλόμεθα, ὅτι δέον νὰ ἐνεργῇ οὕτως ὥστε νὰ μὴ συμβαίνωσι τὰ τοιαῦτα συνοικέσια ὀρθοδόξων μεθ᾽ ἑτεροδόξων . . . καὶ πληθύνωνται τέκνα μικτὰ καὶ τῶν θείων νόμων καὶ κανόνων ἀλλότρια . . .».

669

1818. Ἔγγραφον, τῆς 10 Μαΐου, ἐκ 14 ἄρθρων, περὶ διοικητικῆς ὀργανώσεως Κοινότητος Κάστρου τῆς Νάξου,
ἐν *234*, σ. 333–335.
(Ἐκλογὴ τεσσάρων συμβουλατόρων-διοικητῶν τοῦ Κοινοῦ καὶ δύο προεστῶν, ὡς συντύχων καὶ ἐπιτρόπων. Ἐάν τις ἔχων διαφοράν τινα πρός τινα, καλέσῃ *«μουσαμπίρην»*, τὰ ἔξοδα τούτου θὰ βαρύνουν τὸν ἡττηθησόμενον τῶν διαδίκων καὶ ὄχι τὸ Κοινόν. Τὸ *«σεντοῦκι»* τοῦ Κοινοῦ νὰ κρατῇ ὁ ἀρχιεπίσκοπος. Ἡ θητεία τῶν ἀρχόντων νὰ εἶναι ἐνιαύσιος).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

670

1818. «Νομοθεσία τοῦ . . . καὶ ἡγεμόνος πάσης Οὐγγροβλαχίας . . . Ἰωάννου Καρατζᾶ, βοεβόδα. Ἐν Βιέννῃ . . .».

Ἀνεδ. ἐν *130*, VIII, σ. 357–440 καί, μετὰ τῆς ἐπισήμου ρουμανικῆς μεταφράσεως, ἐν Legiurea Caragea, ἐκδ. Ρουμ. Ἀκαδημίας (1955)· ἡ τελευταία αὕτη περιέχει (σ. 192–199) τεμάχια Προσχεδίου τῆς Νομοθεσίας, ἐκ χφ. ἀνακαλυφθέντος τὸ 1923. Πρβλ. *137*, σ. 396–401 καὶ *403*.

671

1818. Ἀπόφασις 28 Δεκεμβρίου Ἰονίου Βουλῆς,

περὶ προσωρινῆς διοικήσεως τῆς Ἐκκλησίας, μνημ. ἐν *276*, σ. 131· κατὰ ταύτην, αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἱεροδικείου περὶ διαζυγίων ἐφεσιβάλλοντο εἰς τὴν Γερουσίαν.

672

1818. Ὁδηγίαι τῶν προεστώτων Κοινότητος Ὑ δ ρ α ς, πρὸς τὸν ἐν Κπ. ἀντιπρόσωπόν των Δημ. Κριεμπάρδην,

ἐν *25*, τ. 6, σ. 58.

« . . . δι' ἐκείνους, οἵτινες κινῶσι μπουμπασίρην ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε, νὰ μὴν εἰσακούωνται, ἀλλὰ ἐάν τινας θελήσῃ νὰ ἐξαποστείλῃ μπουμπασίρην, νὰ δίδῃ ἢ ἐγγυητὴν διὰ τὸν κόπον αὐτοῦ, ἢ νὰ παρακαταθέσῃ μετρητά . . .».

673

1819. Ἀπόφασις, 1 Σεπτ., προεστώτων Α ἰ γ ί ν η ς, περὶ τῶν προσφευγόντων εἰς τὴν τουρκικὴν δικαιοσύνην,

ἐν *244*, σ. 328–329.

«Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν κοινοῦ καὶ ἀποφασιστικοῦ γράμματος δηλοποιεῖται, ὅτι διὰ κοινὴν σύστασιν καὶ διὰ νὰ λείψουν εἰς τὸ ἑξῆς κάθε παράλογες ζημίες, ἐκρίθη εὔλογον ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, ἂν τινας τῶν συμπατριωτῶν μας, ὅποιας τάξεως καὶ ἂν ἤθελε εἶναι, φιλοτάραχος καὶ φιλάδικος ὤν, ἤθελε κινήσει ἀγωγὴν καὶ ψευδόμενος, ἤθελε λάβει ἀκρόασιν ἀπὸ τοὺς αὐθέντας μας καὶ ἤθελε συγχύσει ἢ τὰ κοινῶς ἢ τὰ μερικῶς, φέροντας μπουμπασίρην τῆς ἐξουσίας, ἀποφασίζομε, τόσο τὸν μπομπασιριέ, ὅσον καὶ τὰ ἔξοδα ὅπου ἤθελαν ἀκολουθήσει, νὰ εἶναι εἰς βάρος τοῦ τοιούτου φιλοταράχου, χωρὶς νὰ ζημιώνεται εἴτε τὸ Κοινόν, εἴτε ὁ ἀδικούμενος συμπατριώτης μας παρ' αὐτοῦ ὀβολόν, ἀλλὰ νὰ τὰ ἀποκρίνεται ὅλα ἐκεῖνος μὲ κινητά του καὶ ἀκίνητα, ὁποὺ ἤθελεν ἔχει, πωλούμενα εἰς τὸ πούπλικον ἰκάντο παρὰ τῆς Κοινῆς μας Κατζελαρίας, παρεκτὸς δικαίου λόγου . . .».

674

1819. Θέσπισμα, 27 Δεκ., ρυθμίζον τὰ τῆς συντεχνίας τῶν καλαφατῶν τῆς νήσου Ὑ δ ρ α ς,

ἐν *25*, τ. 6, σ. 291–292.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

675

1819. Δύο διατάξεις πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ε′, περὶ ἀπαγορεύσεως γάμου ἱεροδιακόνου,
ἐν *70*, Β′, σ. 155–159 καὶ 171–173.

676

1819. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ε′, ἀπὸ 14 Ἰαν. πρὸς ἐπίσκ. Σ ε ρ β ί ω ν καὶ Κ ο ζ ά ν η ς,
μνημ. ἐν *164*, σ. 68–69, ἐκ Κώδικος ἐπισκοπῆς 1815–1831. (... προτρέπει *«τὴν πρὸς τὴν θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην κραταιὰν καὶ ἀήττητον βασιλείαν ὁλοτελῆ ὑποταγὴν καὶ εὐπείθειαν ...»*).

677

1819. Σιγίλλιον πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ε′,
ἐν *6*, σ. 268–275 καὶ ἐν *38*, σ. 369–370.
(Πληροφορεῖ τὴν ἔκδοσιν σουλτ. ὁρισμοῦ περὶ καπινίων, *«νὰ μὴ δίδωνται κατ' οὐδένα τρόπον εἰς τοὺς ρεαγιάδες, μάλιστα καὶ τὰ εὑρεθέντα τῶν καπινίων ἔγγραφα, ληφθέντα, ἐσχίσθησαν...»*.)

678

1819. Θέσπισμα, 25 Αὐγ., ρυθμῖζον τὰ τῆς συντεχνίας τῶν ραπτῶν τῆς νήσου Ὕ δ ρ α ς,
ἐν *25*, τ. 6, σ. 223–224.
«... εἰ δὲ τυχὸν ἀποθάνει συναδελφὸς χωρὶς ἐγγράφου διαθήκης... οἱ κατὰ τόπους ἐπίτροποι ἀνάγκη νὰ ἀναδεχθῶσι τὸ βάρος τῆς ἐλλείψεως ταύτης, καθιστῶντες ἐκ τῶν συναδελφῶν δύο ἐπιτρόπους, ὧν ἡ πρώτη φροντὶς θέλει εἶναι πρὸς ἀσφάλειαν τῆς αὐτοῦ περιουσίας καὶ καλῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀρφανῶν ...».

679

1819. Διαταγὴ Χασὰν πασᾶ, βεζύρη καὶ καπουδὰν πασᾶ, περὶ διατιμήσεως νομισμάτων, ἀπὸ 1 Μαΐου,
πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ ἐπιστάτας τῶν νήσων Ν ά ξ ο υ καὶ Ἀ μ ο ρ γ ο ῦ, ἐν *147*, σ. 116.

680

1819. Ἔγγραφον τοῦ καπ. Δημ. Κριεμπάρδη, ἀντιπροσώπου τῆς Κοινότητος Ὕ δ ρ α ς ἐν Κπ.,
πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς Κοινότητος, ἐν *25*, τ. 6, σ. 128–129.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(Πληροφορεῖ τούτους, ὅτι ὁ καπουδὰν Ἀβδουλὰχ πασᾶς, ἀναφορικῶς πρὸς κληρονομικὴν διαφορὰν μεταξὺ χριστιανῶν, τοῦ ἐδήλωσεν :) « . . . *ἀγκαλὰ καὶ ὁ πατριάρχης ἀνατρέπει τὴν διαθήκην, ἐγὼ δὲν δέχομαι ποτὲ νὰ ἀλλοιωθοῦν τὰ ἔθιμα τῶν ὑπὸ ἐμὲ χάσικων νησίων, ἀλλὰ θέλω νὰ τὰ διαφεντεύσω, ὁποῦ ἐπὶ τὰς ἡμέρας μου νὰ εἶναι ἀμετάτρεπτα τὰ ἔθιμά τους . . . Ἰδιαιτέρως μὲ ἐπρόσταξεν τὸ ὕψος του, νὰ σᾶς γράψω διὰ νὰ θεωρήσετε ταύτην τὴν διαφορὰν κατὰ τὰ ἔθιμα τῆς πατρίδος μας καὶ νὰ ἀποφασίσετε ὅλον ἐκεῖνο, ὁποῦ εἶναι διωρισμένον εἰς τὰ τοιαῦτα ἐκ τοῦ ἔκπαλαι . . . Τὸ ὕψος του δὲν δέχεται ν' ἀνατραπῇ οὐδένα ἔθιμον τῆς πατρίδος καὶ εἶναι μέγας διαφεντευτὴς αὐτῶν, καθὼς δι' ἱεροῦ χατίου ἔχουν τὰ νησία τὸ προβελέγιον νὰ φυλάττωνται αἱ νομοθεσίαι τους ἀμετάβλητα . . .*».

681

1819. Ἔγγραφον τοῦ δραγομάνου τοῦ στόλου Νικ. Μουρούζη, πρὸς Ὑδραίους, ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου,

ἐν 25, τ. 6, σ. 126.

« . . . μετὰ σκέψεως ἐξετάσαντες τὰς ἐπὶ παρομοίας ὑποθέσεως νομικὰς διαταγάς, μὴ ἀνεχόμενοι τὴν διάστρεψιν τῶν παρ' ὑμῖν τοπικῶν ἐθίμων καὶ ὅλως ἔχοντες σκοπὸν καὶ βάσιν νὰ διατηρῶνται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἡ εὐθυδικία καὶ τὰ ἀρχαῖα τοπικὰ ἑκάστης νήσου ἔθιμα . . .».

682

1819. Ἐγκύκλιος Νικ. Μουρούζη, δραγομάνου τοῦ στόλου, ἀπὸ 29 Ἰαν., πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἀναγγέλλουσα τὸν διορισμόν του, ἐν *349*, σ. 36–37.

« . . . ἀπαιτοῦντες καὶ τὴν παρ' ὑμῶν ἀμοιβαίαν προθυμίαν καὶ ταχεῖαν μεθ' ὑποταγῆς τελείας ἐκτέλεσιν τῶν προσκυνητῶν ὁρισμῶν, κατὰ τὸ ἀπαιτούμενον τοῦ ραγιαλικίου ὑμῖν χρέος, ἑπομένως δὲ θέλομεν ἐπαγρυπνῇ εἰς τὸ νὰ διενεργοῦνται αἵ τε κοιναὶ ὑμῶν καὶ μερικαὶ ὑποθέσεις καὶ ἀγωγαὶ ἁπάντων, ὅσον τάχιστα καὶ μὲ τὴν ἀκριβεστάτην δικαιοσύνην, διατηρουμένων καὶ τῶν τοπικῶν σας ἐθίμων, . . . σᾶς παραγγέλλομεν καὶ σᾶς συμβουλεύομεν νὰ ἐπαγρυπνῆτε εἰς τὸ νὰ διενεργῆται ἐν ἑκάστῃ νήσῳ πᾶσα ἀκριβὴς διευθέτησις τοῦ δικαίου, χωρὶς νὰ παρορῶνται οἱ ἀδύνατοι καὶ πτωχοί, ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι ἀνεκτὸν εἰς ἡμᾶς . . . καὶ γράφοντες ἐλευθέρως περὶ πάσης κοινῆς καὶ ἰδίας ὑμῶν ὑποθέσεως . . .».

683

1820. Βεβαίωσις ἐκ μέρους δύο συντύχων καὶ τοῦ κοινοῦ καγγελάρη τῆς Ὕδρας,

ἐν 25, τ. 6, σ. 385.

« . . .Ὅλα τὰ καπιτάλια τὰ ὁποῖα παραδίδονται ὑπὸ τοῦ παρτζινεβέλλου τοῦ καραβίου, ἢ καλῶς εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ διρετόρου αὐτοῦ εἰς χεῖρας τοῦ καπιτάνου τοῦ καραβίου ⟨συνί⟩στανται ἢ εἰς μίαν μόνην ἁπλῆν ἔγγραφον ἀπόδειξιν παρ' αὐτοῦ τοῦ καπιτάνου, ρετζεβούταν καλουμένην, ἢ εἰς ἄλλην δόσιν καὶ λαβεῖν (δάρε, ἀβέρε, δηλαδή)· ἐν τῷ τακτικῷ δὲ βιβλιαριδίῳ οὐδεὶς συνήθισε νὰ ἀναγράφῃ αὐτά. Τοιαύτη συνήθεια ἐπικρατεῖ ἐν τῇ πολιτείᾳ ταύτῃ».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

684

1820. Ἐπισκοπικὴ ἀπόφασις μ. Γερασίμου Αἰγίνης καὶ Ὕδρας, ἀπὸ 19 Μαΐου,

ἐν *25*, τ. 6, σ. 340.

(Ἐπὶ ἀναιτίου λύσεως μνηστείας, ἀπεφασίσθη) *«ἀφ' οὗ χάση ὁ γαμβρός του τὸ ἕως ὀγδοήκοντα γροσίων κερδάνι καὶ ἐπιστρέψῃ καὶ ὅσα εἶχε λαβωμένα ἀπὸ τὸν πενθερόν του, νὰ μετρήσῃ ἔτι καὶ ἄλλα διακόσια γρόσια καὶ οὕτω νὰ εἶναι ἐλεύθερος . . .»*.

685

1820. Ἀπόφ., 3 Ἰουλ., Προεστώτων Νάξου, περὶ ἀκυρώσεως πωλητηρίου,

μὴ γενομένου κατὰ τὴν *«ἀρχαίαν ἔννομον συνήθειαν»*. Ἀνέκδοτος ἐν ΓΑΚ, φάκ. 163, Ζερλέντη.

686

1820. «Κωνσταντίνου Ἀρμενοπούλου . . . ἡ Ἐξάβιβλος εἰς κοινὴν γλῶσσαν . . . Ἔκδοσις πρώτη . . . Ἐν Βενετίᾳ, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Πάνου Θεοδοσίου»,

Πράγματι ς' ἔκδοσις.

687

1820. Γαλλικὸς ἐμπορικὸς Κώδηξ, μεταφρασθεὶς εἰς τὴν καθομιλουμένην ἡμῶν διάλεκτον παρὰ Θ(εοδώρου) Ρ(άκου). Ἐν Παρισίοις . . .

688

1820. Ἀναφορὰ τῆς Κοινότητος Πάρου, ἀπὸ 15 Φεβρ., πρὸς τὸν καπουδὰν πασᾶν,

ἐν *308*, καὶ ἐν *198*.

« . . . ἀναφέρομεν γοερῶς . . . ὅτι μετὰ τὸ πασαλίκι τοῦ . . . Χουσεΐν πασσᾶ . . . ἐξ αἰτίας τῶν νέων δόσεων καὶ ἀσυνηθίστου ἐπιφορτισμοῦ, ὁποῦ ἐπληρώναμεν καὶ πληρώνομεν καὶ ἐξαιτίας τῶν πουμπασίρηδων οἱ ὁποῖοι . . . πέρνουν ποσότητας χρημάτων ὑπερόγκους, κατήντησε τὸ ἀθλιέστατο νησί μας, κοινῶς τε καὶ μερικῶς, εἰς χρέη βαρύτατα καὶ εἰς μίαν ἐλεεινὴν καὶ ἐσχάτην πτωχίαν . . . Νὰ σηκωθοῦν εἰς τὸ ἑξῆς ἀπὸ ἡμᾶς ὅλαι αἱ ἀσυνήθισται δόσεις καὶ ἐπιφορτισμοί . . . Πένδε προβάτων νὰ μὴ πληρώνωμεν, ἐπειδὴ . . . δὲν εὑρίσκονται πρόβατα εἰς τὸ νησί μας . . . σουγὲμ παρομοίως νὰ μὴ πληρώνωμεν, ὡς νέον δόσιμον καὶ αὐτό· πεσινάτι καὶ πακιγιὲ νὰ πληρώνωμεν μόνον τόσον, ὅσα ἐπληρώναμεν καὶ ἐπὶ . . . Χουσεΐν πασσᾶ. Προσφορὰν καὶ συνεισφορὰν . . . νὰ μὴ πληρώνωμεν. Βοήθειαν νέας δραγουμανίας νὰ μὴν πληρώνωμεν. Ζαπίτης ἢ ταγσηλδάρης νὰ μὴν ἔρχεται εἰς τὸ νησί μας . . . ἀλλὰ νὰ ἔρχεται καδῆς, κατὰ τὸ παλαιόν, νὰ κρίνῃ, τὰς μερικὰς ὑποθέσεις μὲ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ μαραφέτι τῶν προεστώτων καὶ κατὰ τὰς τοπικὰς συνηθείας, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μὲν τὰς ὑποθέσεις ὁποῦ κάμνει ταχσῆλι, νὰ πέρνει ρέσιμον 10 ο/ο, ἀπὸ δὲ τοὺς σερὲτ δαβᾶδες νὰ μὴ ζητῇ . . . οὔτε ὀβολόν. Νὰ μὴν ἔρχωνται εἰς τὸ ἑξῆς βεκίληδες τῶν δραγουμανέων εἰς τὰ νησιά μας, διὰ νὰ συνάζουν τοὺς πακιγιέδες, μήτε βηκιαλέτι νὰ πληρώνωμεν . . . Ὅταν ἔρχωνται μαμούρηδες, πουμπασίρηδες εἰς τὸ πτωχὸν νησίον μας διὰ κοινὰς ὑποθέσεις, νὰ διορίζεται ἐγγράφως εἰς τὸ πουγιουρουλδὶ τὸ χισμέτι των ἐγγράφως, κατὰ τὸ χάλι μας, καὶ ὅταν δὲν εἶναι διωρισμένον τὸ χισμέτι των ἐγγράφως, οἱ πουμπασίρηδες νὰ μὴ ζητοῦν ἐδῶ τίποτε. Ὅσοι πουμπασίρηδες σταλθοῦν δι' ὑποθέσεις μερικάς, νὰ μὴν ἠμποροῦν νὰ ζητοῦν, οὔτε νὰ πέρνουν ἀπὸ τὴν κοινότητα οὔτε χισμέτι, οὔτε ταϊνάτι, ἀναθεωρουμένου τοῦ δαβᾶ, κατὰ τὴν τοπικήν μας συνήθειαν καὶ νὰ πληρώνῃ τὸ χισμέτι ὅποιος ἔχει τὸ ἄδικον . . .».

689

1819. Γράμμα, τῆς 5 Ἰαν., τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Θεοδώρου Ρίζου, πρὸς προεστῶτας τῆς νήσου Μυκόνου, ἀνέκδοτον,

ἐν ΓΑΚ, φάκ. Μυκόνου 140.

«. . . ἦλθε προσκλαιόμενος εἰς ἡμᾶς ὁ Γιάννης Δούπας, διὰ τὴν παράνομον καὶ ἄδικον ἀπόφασίν σας εἰς μίαν του διαφοράν. Ἐπειδή, λέγει, ἀπόθανεν ἡ μητέρα του, πρὸ ἐννέα μηνῶν, μανθάνωντάς το αὐτὸς ἐδῶ, ἦλθε προλαβόντως ἐξεπίτηδες, διὰ νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του τὴν εὑρεθεῖσαν περιουσίαν της, ὡς μοναχογιὸς καὶ υἱός, εὐχάριστος μάλιστα εἰς τοὺς γονεῖς του, κατὰ τὴν ἔκθεσιν ὁποῦ μᾶς ἔκαμε, τόσον τοῦ πατρικοῦ χρέους, ὁποῦ αὐτὸς ὡς μόνος κληρονόμος ἐπλήρωσεν, ὅσον καὶ τὴν περιποίησιν ὅπου ἔκαμνε τὴν μητέρα του εἰς ὅλην της τὴν ζωήν, καθὼς σᾶς εἶναι γνωστόν. Εὑρίσκωντας ὅμως τὰ γονικά του πράγματα μοιρασμένα εἰς ἄλλους ἀπὸ τὴν ἰδίαν μητέρα του, ἔκαμεν εἰς τὸ κριτήριον ἀγωγήν. Καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐγνώρισαν τὸ δίκαιόν του, ὅτι, ὡς υἱός, ἔχει δικαίωμα νὰ γένῃ καὶ ὁλικῶς κληρονόμος, κἂν ἡ μητέρα του, διὰ λόγους ὁποιουσδήποτε, φαίνεται νὰ τὸν ἀπεκλήρωσε. Πλὴν μερικοὶ ἀπὸ λόγου σας, ἀντιτείνοντες εἰς τοῦτο διὰ τὰ τέλη σας, ἀποβάλατε τὸν ἄνθρωπον ἄπρακτον, οὔτε τὸ δίκαιον σεβόμενοι, οὔτε τὰς ποινὰς τοῦ πολιτικοῦ νόμου φοβούμενοι, παραβαίνοντες οὕτω παρατόλμως τὸν γενικώτατον νόμον, ὅστις δικαιώνει πάντοτε τὰ παιδιὰ νὰ κληρονομοῦν τὴν γονικήν των περιουσίαν, κἂν οἱ γονεῖς ἀντιπράττουν ἐνίοτε, παραφερόμενοι ἀπὸ τὰ πάθη των καὶ αὐτοί. Ἡμεῖς λοιπόν, διὰ τὸν νόμον τοῦτον, ἀποφαινόμενοι πολιτικῶς, γνήσιον καὶ μόνον κληρονόμον τὸν εἰρημένον Γιάννην τῆς γονικῆς του περιουσίας, προστάζομεν ἀποφασιστικῶς, νὰ παραλάβῃ εἰς τὴν ἐξουσίαν του ἀνενόχλητος καὶ ἀναντίστατος, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Δικαίου καὶ τῆς παρούσης μας . . . ὅσον καὶ κάθε ἄλλο πρᾶγμα κινητὸν κα᾽ ἀκίνητον γονικά του, πληρώνωντας ὅσον χρέος εὑρέθη, ὅσαν ἐξοδεύθησαν εἰς τὴν θανὴν τῆς μητέρας του, ἀποδίδοντας δὲ καὶ ὅσα αὐτὴ εἰς τὴν διαθήκην της διορίζει διὰ τὴν ψυχήν της. Τὴν δὲ νόθον κληρονόμον ἀνεψιὰν ἀποξενώνομεν ἀπὸ τὴν τοιαύτην κληρονομίαν, μὲ τὴν δύναμιν τοῦ φυσικοῦ Νόμου, σεβόμενοι καθηκόντως τῆς φύσεως τὰ δικαιώματα . . .».

690

1820. Ἔγγραφον, ἀπὸ 3 Ἰουνίου, τοῦ δραγομάνου τοῦ καπουδὰν πασᾶ Ν. Μουρούζη, πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ συνδίκους νήσου Ὕδρας,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *25*, τ. 6, σ. 351–352.
«Ἡ κληρονομικὴ διαφορὰ . . . ἀνηνέχθη εἰς τὸν . . . καπουδὰν πασᾶ . . . Ὅθεν . . . ἐπιτάττομεν ὑμῖν . . . νὰ περιγράψητε ἐν τῇ κοινῇ ὑμῶν ἀναφορᾷ . . . τίνες οἱ περὶ αὐτῆς νόμοι καὶ κανονικὰ ἔθιμα τῆς νήσου σας, διὰ νὰ γνωστοποιηθοῦσιν . . . καὶ οὕτω νὰ γίνῃ ἡ περὶ αὐτῆς διευθέτησις κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ δικαίου . . .».

691

1820. Γράμμα, ἀπὸ 19 Ἰουνίου, τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Νικ. Μουρούζη,
πρὸς τὸν ταξιλδάρην καὶ προεστῶτας καὶ ἐπιστάτας τῆς νήσου Μυκόνου, ἀνέκδοτον, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Μυκόνου 140.
« . . . ἐπειδὴ ἀρχαία συνήθεια καὶ τοπικὸς νόμος ἐπικρατεῖ, ὅτε θάτερος τοῦ ἀνδρογύνου ἄπαις ἐκμετρήσῃ τὸ ζῆν, παραχωρεῖται μὲν εἰς τὸν ζῶντα ἡ ἐξουσιότης καὶ ἐπικαρπία τῆς ἀκινήτου περιουσίας τοῦ τετελευτηκότος, ἄχρις οὗ διαμένει ἄγαμος, μεταφέρεται δὲ ἅπασα ἡ παντὸς εἴδους κινητὴ περιουσία εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς . . .».

692

1820. «Ἐγκόλπιον Χριστιανικόν», τῆς 27 Αὐγ., ἐν Βαρσοβίᾳ. Ὑπογράφει: Α.Π.(αππᾶ)ς.
Ἐν *26*, σ. 75–76.

693

1820. Προνόμια τῆς νήσου Χίου,
συμφώνως πρὸς τὴν Ἀπάντησιν τοῦ *«Πανελληνίου»*, διὰ τοῦ Καποδίστρια, τῆς 18/30 Ὀκτ. 1828, πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, ἐν *228*, τ. 11, σ. 321–323.
« . . . εἰς τὰ 1820 τὸ διοικητικὸν σύστημα τῆς Χίου ἔκειτο ἐπὶ τῶν ἀκολούθων βάσεων. Ὁ σουλτάνος ἔστελλε κατὰ διετίαν ἕνα διοικητήν, . . . ὅστις πληρώνων ποσότητα τινὰ εἰς τὸν κύριόν του, ἐδιοικοῦσε τὴν νῆσον δι' ἴδιόν του λογαριασμόν. Εἶχε δὲ οὗτος καὶ ἕνα ἀστυνόμον, λεγόμενον σούμπασην . . . Ἕνας κριτὴς τοῦρκος (καδῆς) ἐστέλλετο ἀπὸ τὴν Κπ. καὶ αὐτὸς ἐθεώρει τὰς ἀφορώσας τοὺς τούρκους καὶ ραγιάδες πολιτικὰς καὶ ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις, ἔχων ὡσαύτως ἀπεριόριστον διάρκειαν. Ἐστέλλετο προσέτι ἀπὸ Κπ. καὶ ἕνας τοῦρκος διὰ τὴν σύναξιν τῆς μαστίχης (σακίζ) . . . Ἐκτὸς τῶν Ἀρχῶν τούτων, ἡ Ὀθωμανικὴ Πόρτα ἀνεγνώριζε τὴν Κοινότητα ἢ Δημογεροντίαν τῆς Χίου, συγκειμένην ἀπὸ 5 ἐντοπίους πολίτας, κατ' ἔτος ἀνανεουμένους. Ἡ Ὀθ. Πόρτα ἀπετείνετο πάντοτε πρὸς αὐτοὺς δι' ὅλας τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τοὺς ραγιάδες, καὶ δι' ὅλας τὰς περὶ χρημάτων ἐκτάκτους καὶ καταχρηστικὰς ἀπαιτήσεις της. Οἱ Δημογέροντες εἶχον ἀντιπροσώπους εἰς Κπ., ἐκλεγομένους ἐνιαυσίως μεταξὺ τῶν ἐμπορευομένων εἰς ταύτην τὴν πόλιν Χίων . . . Παρεκτὸς τῆς Δημογεροντίας, εἶχεν εἰσέτι ἡ νῆσος πολιτικὰς χριστιανικὰς Ἀρχάς, μᾶλλον ἢ ἧττον ἐξαρτωμένας ἀπὸ ἐκείνην. Οἱ Δημογέροντες οὗτοι, ὁδηγούμενοι ἀπὸ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς ἀποφάσεις διαφόρων Συνελεύσεων τῶν Προκρίτων τοῦ τό-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

που, εἶχον πληρεξουσιότητα εἰς ὅλας τὰς πολιτικάς, θρησκευτικάς, οἰκονομικάς, φιλανθρωπικὰς καὶ τῆς δημοσίου ἐκπαιδεύσεως τὰς ὑποθέσεις . . . Τὴν Κοινότητα ταύτην . . . ἐσέβετο ἡ Ὀθωμ. Πόρτα. Ἡ ἕνωσις αὕτη τῶν χριστιανῶν καὶ ἡ τὴν ὁποίαν ἔκαμνον πληρωμὴ ὑπερόγκων ποσοτήτων, περιέστελλον τὴν πρὸς τὰς καταχρήσεις κλίσιν τῶν τούρκων. Ἀπελάμβανον δὲ ἐπίσης μετὰ τῶν Ἑβραίων, καθόσον ἦτο δυνατὸν ὑπὸ τοιούτους τυράννους, ὕπαρξιν θρησκευτικὴν καὶ πολιτικήν».

694

1820. Σύμβασις μισθώσεως ὑπηρεσιῶν ἰατροῦ, ἐν Σίφνῳ,
ἐν 297, σ. 144–145. Τὰ σχόλια αὐτόθι, σ. 142–144.

« . . . Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ δηλοποιεῖται, ὅτι ὁ σιὸρ δοτόρος Ι. Τ. ἐσυμφώνησε μετὰ τοῦ σιὸρ Π.Κ. διὰ νὰ κουράρῃ τὴν ἀρχόντισσάν του κυρὰ Μ. μεθ' ὅσης τῆς δυνατῆς αὐτοῦ πείρας κατὰ τὰς ἀκολούθους συμφωνίας : α) Ἐὰν ὁ σιὸρ Δοτόρος, τῇ τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ εὐδοκίᾳ καὶ διὰ τῆς ἰατρικῆς τέχνης του, δυνηθῇ νὰ κάμῃ τὴν κυρὰ Μ. νὰ τεκνοποιήσῃ, μετὰ τὴν ἐν καιρῷ γέννησιν τοῦ παιδίου, νὰ λαμβάνῃ παρὰ τοῦ σιὸρ Π. διὰ μισθόν του γρόσια δύο χιλιάδες, β) ἐὰν ἐν τῷ διαστήματι τεσσάρων μηνῶν τῆς κούρας, τὸ κυρὰ Μ. δὲν ἤθελεν ἐγκαστρωθῇ, ἢ ἔγινεν ἔγγυος καὶ ἀπέβαλε, νὰ πληρώνεται μόνον τὸ ἀντίτιμον τῶν ἰατρικῶν του γρ. 150 καὶ νὰ ἐπαναλαμβάνῃ πάλιν ἐκ νέου τὴν κούραν, μεταχειριζόμενος καὶ ἔτι τὰ πρόσφορα ἰατρικά, ὧν τὸ ἀντίτιμον θέλει λάβει ἀμέσως, καὶ ἐὰν ἐγκαστρωθῇ τὸ κυρὰ Μ. ἔχει χρέος ὁ σιὸρ δοτόρος νὰ τὴν κουράρῃ ἕως νὰ γεννήσῃ, καὶ μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ παιδίου νὰ λαμβάνῃ τὸν συμπεφωνημένον μισθόν του ὡς ἄνωθεν γρ. 2000, εἰ δὲ καὶ ἀποτύχῃ τοῦ ποθουμένου (ὃ μὴ γένοιτο) καὶ εἰς τὰς δύο τετραμηνίας κούρας, τοὐτέστιν ἐὰν εἰς τὴν συμπλήρωσιν τῶν ὀκτὼ μηνῶν δὲν ἤθελε φανῇ κανένας καρπὸς ἀπὸ τὴν κοῦραν τοῦ ἰατροῦ, θέλει δόσει ὁ σιὸρ Κ. εἰς τὸν σιὸρ δοτόρον τὸ τεταρτημόριον τοῦ ἀνωτέρω συμπεφωνημένου μισθοῦ, ὅπερ ἐστὶ μόνον γρ. 500· γ) τὰ τῆς ζωοτροφίας καὶ κατοικίας τοῦ σιὸρ δοτόρου θέλουν εἶναι ἐξ ἰδίων του . . .».

695

1820. Ἀπόφασις αἱρετοκριτῶν, ἀπὸ 3 Ἰουλ., ἐν Νάξῳ,
ἐπικυρουμένη ὑπὸ τοῦ δραγομάνου τοῦ Στόλου Νικ. Μουρούζη, ἀνέκδοτος, ἐν ΓΑΚ, φάκ. Ζερλέντη 163.

« . . . Ἐπειδὴ περ ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ ἀρχαία τοπικὴ συνήθεια καὶ νόμος ἀμετάτρεπτος, ὅτι ὅσα γράμματα ἤθελον γίνονται, ἤγουν προικοσύμφωνα, πωλήσεις, ἀλλαγαί, καὶ λοιπὰ ἄλλα γράμματα (ἐκτὸς μόνον ὁμολογιῶν), νὰ γράφωνται ἐπὶ κοινῆς καγγελαρίας καὶ εἰς πρωτονοτάριον, διὰ νὰ ἔχουν κάθε κῦρος καὶ ἰσχύν . . .».

696

1820. Ἀπόφασις ἀπὸ 28 Μαΐου τῶν συνδίκων Ὕδρας,
περὶ δικαιώματος προτιμήσεως ἐπὶ πωλήσεων ἀκινήτων, ἐν 25, τ. 6, σ. 345.

« . . . ἀγκαλὰ καὶ ὁ πλησίον παρακείμενος τόπου τινὸς ἢ οἰκοδομῆς ἔχει, κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τοπικὴν συνήθειαν, τὸ δικαίωμα νὰ γίνεται ἐγκρατὴς ἐν καιρῷ πωλήσεως αὐτῶν . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

697

1820. Πρᾶξις XIX, ἀπὸ 11 'Απρ., Γερουσίας 'Ι ο ν ί ω ν Νήσων,
περὶ προτιμήσεως κατὰ τὰς ἀγοραπωλησίας ἀκινήτων, ἐν *390*, σ. 59–60.

698

1820. Πρᾶξις XXXI, ἀπὸ 28 Μαΐου, Γερουσίας 'Ι ο ν ί ω ν Νήσων,
περὶ συμβολαιογράφων, ἐξ ἄρθρων 20 καὶ μιᾶς Ταρίφας, ἐν *390*, σ. 90–95.

699

1821. Προικοσύμφωνον 11 'Ιαν., ἐν Ναούσῃ (Π ά ρ ο υ),
ἐν *57*, σ. 184–185.
« . . . ἔτι δηλοῦται, ὅτι . . . (καὶ) ἀκολουθήσῃ ἀτεκνία, νὰ πηγαίνουν ὅλα τὰ προικοδοτηθέντα, ὡς σύνηθες, εἰς τοὺς προθιμοτέρους . . .». Πρβλ. ὁμοίως προικοσύμφωνον τῆς 16 'Ιαν. 1820, *αὐτόθι*, σ. 185–186.

700

1821. 'Οργανισμὸς τῆς Πελοποννησιακῆς Γερουσίας,
ἐν 'Επιδαύρῳ, 27 Δεκ. 'Εκ 5 κεφαλαίων, ἐν *228*, τ. 1, σ. 105–125.
«Κεφ. πρῶτον . . . δ' ⟨Χρέη τῶν ἐφόρων τοῦ χωρίου εἶναι⟩ γ) νὰ συμβιβάζωσι τὰς συμπιπτούσας διαφορὰς καὶ κρίσεις, τὰς ὁποίας ὅταν δὲν δύνανται νὰ ἐξισάσωσι, νὰ μεταπέμπωσιν εἰς ἀνώτερον κριτήριον.
Κεφ. τρίτον . . . λα'. Ἄχρι τοῦ διοργανισμοῦ τῶν τακτικῶν νόμων, θέλουσιν ἔχει τὸ κῦρος οἱ σωζόμενοι νόμοι τῶν χριστιανῶν βασιλέων τῆς Κωνσταντινουπόλεως».

701

1821. 'Οργανισμὸς τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς 'Ελλάδος, τῆς 4 Νοεμβρ.,
ἐν Μεσολογγίῳ,
ἐν *228*, τ. 1, σ. 21–34. 'Ο 'Οργανισμὸς τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως αὐτῆς, ἐκ πέντε κεφ. (σ. 26–31).
«κεφ. Α'. § 7. Μέχρι τοῦ τακτικοῦ διοργανισμοῦ τῶν Κριτηρίων, διορίζει προσωρινῶς τοὺς θεωρητὰς τῶν ἐγκληματικῶν καὶ πολιτικῶν διαφορῶν.
§ 20. Διὰ νὰ ἐκτελῶνται τακτικῶς αἱ κρισολογίαι, τόσον πολιτικαί, ὅσον καὶ ἐγκληματικαί, ἡ Γερουσία θέλει ἐκδόσει μίαν προσωρινὴν Διάταξιν, ἥτις θέλει ἔχει τὸ κῦρος μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τῶν τακτικῶν Κριτηρίων.
Κεφ. Ε'. Εἰς κάθε Κοινότητα, ἢ χωρίον, οἱ γέροντες καὶ ἐν ὑπολήψει κάτοικοι ἐκλέγουσιν ἕνα ἢ δύο Προεστῶτας, ἀναλόγως μὲ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς Κοινότητος ἢ τοῦ χωρίου. Χρέη δὲ αὐτῶν καὶ δικαιώματα εἶναι : . . .
4. 'Ο συμβιβασμὸς τῶν ἐμπιπτουσῶν διαφορῶν καὶ κρίσεων, τὰς ὁποίας, ὅταν δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐξισάσουν, νὰ πέμπουν εἰς ἀνώτερον κριτήριον».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

702

1821. Νομικὴ Διάταξις τῆς Ἀνατ. Χέρσου Ἑλλάδος, ἢ Ὀργανισμὸς τοῦ Ἀρείου Πάγου, Γερουσίας τῆς Ἀνατ. Ἑλλάδος, τῆς 4 Νοεμβρ.,

ἐν *228*, τ. 1, σ. 43–81. Ἐκ τμημάτων ἓξ καὶ ἑνὸς «*Ἀποπληρώματος*» (σ. 73–75).

Τμ. Α′ κεφ. Α′. § Α′. Ὅσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἶναι Ἕλληνες . . . § ΙΒ′. Ὅσοι κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος δὲν πιστεύουσιν εἰς Χριστόν, εἶναι μέτοικοι . . . § ΙΗ′. Ξένος δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἀκίνητα κτήματα εἰς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος, οὔτ᾽ ἀμέσως, οὔτ᾽ ἐμμέσως. § ΙΘ′ Ξένος δὲν δύναται Ἑλληνίδα νὰ συζευχθῇ . . . § ΚΔ′. Ξένος, ἂν Ἑλληνίδα ἔφθασε νὰ συζευχθῇ, ξένη αὐτὴ θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Νόμους, καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ξένα, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ξένοι . . .

Κεφ. Γ′. § Α′. Ἐθνικὴ Βουλή, ἡ ὁποία εἶναι δεσμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, τῆς Δυτικῆς Χέρσου, τῆς Πελοποννήσου, τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ ὅλων τῶν μερικωτέρων ἐκείνων κεφαλῶν τῆς Ἑλλάδος· αὐτὴ εἶναι τὸ κέντρον τῆς Ἑλλάδος, εἶναι ὁ τοποτηρητὴς τοῦ ἐσομένου βασιλέως, τὸν ὁποῖον ἡ Ἑλλὰς ἔχει νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν Εὐρώπην, καὶ τὸν ὁποῖον, ἀφοῦ καθυποβάλῃ εἰς τοὺς ἐθνικοὺς νόμους της, ὁποίους ἂν κοινῶς ἀποδεχθῇ, ἔχει νὰ ἀναγνωρίζῃ μονάρχην της. § Β′. Ἄρειος Πάγος, ὁ ὁποῖος εἶναι δεσμὸς τῶν ἐπαρχιῶν, Κριτήριον ἀνέκκλητον αὐτῶν καὶ κεφαλὴ τῆς Ἀνατολικῆς Χέρσου Ἑλλάδος. § Γ′. Διοίκησις χωριστὴ εἶναι εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν, συντεθειμένη ἀπὸ Προεστῶτας εἰς ὅλα τὰ ὑπουργήματα τῆς διοικήσεως, ἀπὸ ἓν γενικὸν Κριτήριον τῆς Ἐπαρχίας καὶ ἄλλα μερικώτερα εἰς τὰ χωρία, ἀπὸ χωριστὸν στρατόν, καὶ ἀπὸ ἕνα χωριστὸν Καπιτάνον, εἰς τρόπον ὥστε ὡς ἐπικράτεια αὐτοτελὴς θεωρεῖται ἑκάστη ἐπαρχία, ἔχουσα καὶ μερικὰ ξεχωριστὰ ἔθιμα, καὶ προσδιοριζόμενα ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον.

Τμ. Β′. κεφ. Γ′, § Ι. Εἰς ἕκαστον τούτων τῶν χωρίων, κατ᾽ ἐκλογὴν διορίζονται μὲ κοινὴν τῶν κατοίκων συγκατάθεσιν, ἕνας ἢ δύο, νὰ ἔχωσι τὰς ἐπιστασίας, ὅσας ἔχουσιν οἱ Προεστῶτες, νὰ κρίνωσι καὶ τὰς ὑποθέσεις τοῦ ὑπουργήματός των. Αὐτοὶ οἱ Προεστῶτες νὰ κρίνωσι καὶ τὰς ὑποθέσεις τῶν χωρίων, αἱ ἀποφάσεις αὐτῶν ἀνακρίνονται ἀπὸ τὸ Γενικὸν Κριτήριον τῆς ἐπαρχίας . . .

§ Κ′. Ἡ ἐπαρχία ὅσα ἰδιαίτερα ἔθιμα ἔχει, προβάλλει εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον, καὶ αὐτὸς ἀποφασίζει.

Τμ. Γ′. Κεφ. Α′. Οἱ κοινωνικοὶ νόμοι σήμερον δὲν προσδιορίζονται. § Β′. Οἱ κοινωνικοὶ νόμοι τῶν ἀειμνήστων χριστιανῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ἑλλάδος μόνοι ἰσχύουσι κατὰ τὸ παρὸν εἰς τὴν ἀνατολικὴν Χέρσον Ἑλλάδα. § Γ′. Ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ φροντίσῃ νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν σημερινὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τοῦτο τὸ μέρος τῶν Βασιλικῶν, προσδιορίζων τὰς ἀντιφάσεις, κατὰ τὸ κοινῶς συμφερώτερον. § Δ′. Ὁ Ἄρειος Πάγος νὰ προσκαλέσῃ τοὺς ἀρχιερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς περιφερείας του καὶ νὰ καθυποβάλῃ εἰς τὴν ἐπίκρισιν αὐτῶν τὴν ἐκλογὴν ταύτην τῶν κοινωνικῶν Νόμων καὶ ἐπικυρωθεῖσαν οὕτω νὰ δημοσιεύσῃ διὰ τοῦ τύπου. § Ε′. Ἂν ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ λάβῃ τὴν περὶ τούτου φροντίδα, ὁ Ἄρειος Πάγος παύει φροντίζων.

Τμ. Δ′. Κεφ. Α′. § Δ′. Ὁ Ἄρειος Πάγος, εἰς τὴν διανομὴν τῶν δοσιμάτων εἰς τὰς ἐπαρχίας, δὲν δύναται νὰ καταλύσῃ ὅσα ὅσαι ἐπαρχίαι ἰδιαιτέρως ἔχουσιν ἔθιμα, ἂν αὐτὰ ἀποδειχθῶσι μιᾶς ἑκατονταετηρίδος τοὐλάχιστον ἔθιμα.

Τμ. Σ′. Κεφ. Α′. § Α′. Ἀπὸ τὰ αὐτὰ Βασιλικὰ νὰ γίνῃ καὶ τούτων ἐκλογή. § Β′. Ἡ ἐκλογὴ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ εἶναι ἀνάλογος μὲ τοὺς καιροὺς καὶ τὰς περιστάσεις. § Γ'. Νὰ καθυποβληθῇ καὶ αὐτῶν ἡ ἐκλογὴ εἰς τὴν ἐπίκρισιν τῶν ἀρχιερέων διὰ τοῦ Κριτηρίου τοῦ Ἀρείου Πάγου. § Δ'. Ἂν ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ φροντίσῃ καὶ περὶ τούτων, ὁ Ἄρειος Πάγος παύει φροντίζων. § Ε'. Εἰς τὰ θαλάσσια ἡ Ἀνατολικὴ Χέρσος Ἑλλὰς ν' ἀκολουθήσῃ ὁποίους ἐγκρίνῃ ἡ Ἐθνικὴ Βουλή. § Ϛ'. Εἰς τὰ ἐμπορικὰ παραδέχεται ἡ Ἀνατ. Χ. Ἑλλὰς ἐπὶ τοῦ παρόντος τὸν Ἐμπορικὸν Κώδικα τῆς Γαλλίας, ἂν καὶ ἡ Ἐθνικὴ βουλὴ δέχεται αὐτόν.

703

1821. Κοινὸν Γράμμα τῶν κατοίκων Ἄνδρου,

δι' οὗ ὁμοθυμαδὸν ἀπεφασίσθησαν τὰ κάτωθι, ἐν *36*, σ. 243, ἐκ Κώδικος μ. Ἄνδρου καὶ Σύρου, φ. 114β.

«... τὸ νὰ ἐκλέγωνται τέσσαρες ἐκ τῶν προυχόντων καὶ νὰ δέχωνται τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν καλὴν διοίκησιν τῆς πατρίδος εἰς διάστημα ἑνὸς μηνὸς ὁλοκλήρου καὶ τελειωθέντος τοῦ μηνὸς νὰ παραιτοῦνται τῆς ἐξουσίας αὐτοὶ οἱ τέσσαρες καὶ ἀντὶ τούτων νὰ ἐκλέγωνται ἄλλοι τέσσαρες ...».

704

1821. Διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 651, ἀπὸ 19 Μαρτίου 1825, ἐγγράφου Ὑπουργείου Δικαιοσύνης,

ἐν *40*, σ. 414,

«... ἡ ἐποχὴ τῆς ἐγέρσεως τῶν Ἑλλήνων ἄρχεται ἀπὸ τὴν α' Ἀπριλίου 1821· ὅσαι ὑποθέσεις (ὁποιουδήποτε εἴδους καὶ ἂν εἶναι) συνέβησαν ἀπὸ τὴν ἱερὰν ἐκείνην ἀπαρχήν, θέλει ἀποδέχονται, θεωροῦνται, δικάζονται καὶ ἀποφασίζονται κατὰ τὸ Πολίτευμα τοῦ ἔθνους καὶ κατὰ τοὺς νόμους του ...».

705

1821. «Στρατοπολιτικὸν Σύστημα τῆς Σάμου».

Ἔκθεσις τοῦ τοπικοῦ συστήματος τῆς Σάμου, διοργανωθέντος παρὰ τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτῆς Λ. Λυκούργου, ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Μαΐου τοῦ 1821, α' ἔτους τῆς ἐλευθερίας, ἐν *342*, 2, σ. 121–128 καὶ ἐν *325*, σ. 81–88.

«... Μέλη τοῦ Πολιτικοῦ Συστήματος εἶναι α) ὁ Γενικὸς Διοικητὴς τῆς πατρίδος, β) οἱ τρεῖς πολιτικοὶ Κριταί, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ἐπὶ συνελεύσεως τῶν δεκαοκτὼ χωρίων τῆς νήσου, γ) ὁ γραμματεὺς τοῦ Γενικοῦ Διοικητηρίου, δ) οἱ Ἔφοροι ἑκάστου χωρίου, ἐκλεγόμενοι κατ' ἔτος ἐπὶ κοινῆς συνάξεως τῶν ἐγχωρίων ε) ὁ ἀστυνόμος, ὁ λιμενάρχης καὶ οἱ τελῶναι. Χρέη τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ ... νὰ θεωρῇ τὰς ἐγκληματικὰς ὑποθέσεις ἢ διαφορὰς καὶ νὰ παιδεύῃ τοὺς ἐγκληματίας ἢ ἀτάκτους, κατὰ τὴν περὶ πολιτικῶν ἁμαρτημάτων τοπικὴν νομοθεσίαν ...

Χρέη τῶν πολιτικῶν Κριτῶν α) νὰ κρίνουν ὅλας τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις κατὰ τὸ νομικὸν τοῦ Ἀρμενοπούλου ... λείποντες ὅμως ἀπὸ τοῦ νὰ θεωρῶσι παλαιὰς τελειωμένας ὑποθέσεις ...

Χρέη τῶν καθ' ἕκαστον χωρίον Ἐφόρων ... νὰ θεωρῶσιν ὡς εἰρηνοποιοὶ κριταὶ μόνον τὰς μικρὰς πολιτικὰς διαφορὰς τῶν ἐγχωρίων των ...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

706

1821. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Β', ὑπὲρ μ. Ἀγαθουπόλεως Ἡσαΐα, ἐν *11*, σ. 167–71.

707

1822. Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος (Ἐπιδαύρου), τῆς 1 Ἰανουαρίου,
ἐν *228*, τ. 2, σ. 11–36, ἐξ ἄρθρων 110.

ϛζ'. Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, τῶν ὁποίων ἡ ἀρετὴ νὰ ἦναι ἐγνωσμένη, διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδηκας Νόμων, πολιτικῶν, ἐγκληματικῶν, καὶ ἐμπορικῶν, οἱ ὁποῖοι, καθὼς καὶ ἅπας νόμος, καθυποβάλλονται, εἰς τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος τὴν ἐπίκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν.

ϛη'. Ἄχρι τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων κωδήκων, αἱ πολιτικαὶ καὶ ἐγκληματικαὶ διαδικασίαι βάσιν ἔχουσι τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων Χριστιανῶν ἡμῶν αὐτοκρατόρων, καὶ τοὺς παρὰ τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ Ἐκτελεστικοῦ ἐκδιδομένους Νόμους. Διὰ δὲ τὰ ἐμπορικά, ὁ Ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδηξ μόνος ἰσχύει εἰς τὴν Ἑλλάδα . . .

708

1822. Ὀργανισμὸς (Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς νήσου Κρήτης),
ἐν *228*, τ. 3, σ. 113–124 καὶ ἐν *208*, σ. 120–127.

« . . . κθ'. Ἕως νὰ ἐκδοθῶσι νόμοι, εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ ἐγκληματικὰ Κριτήρια θέλουν εἶναι εἰς χρῆσιν οἱ νόμοι τῶν ἀειμνήστων ἡμῶν αὐτοκρατόρων . . .».

709

1822. Ὀργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν, τῆς 30 Ἀπριλίου,
ἐν *228*, τ. 3, σ. 62–68.

λγ'. Οἱ αὐτοὶ (δημογέροντες) *ἐκτελοῦσι τὰ χρέη τῶν εἰρηνοποιῶν Κριτῶν.*

710

1822. Συμφωνητικὸν γράμμα κατοίκων Μοσχοπόλεως,
ὅτι *«ἔγινεν ἀπόφασις νὰ πωληθοῦν τὰ δσπήτια καὶ τόποι τῶν φευγάτων. . .»*, ἐν *236*, σ. 189.

711

1822. Διαταγὴ τῆς ἡμέρας, 2 Μαρτίου, τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη,
πρὸς τοὺς ἀρχηγούς, καπετανέους καὶ λοιποὺς ἀδελφοὺς στρατιώτας (ἐκ 15 ἄρθρων),
ἐν *154*, τ. 1, σ. 171–172.

« . . . Ἀπὸ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους, οἱ ὁποῖοι εἶναι καὶ προγονικοί μας καὶ τώρα πάλιν δεκτοὶ εἰς τὴν πατρίδα μας, κρίνω δίκαιον καὶ ἀναγκαῖον νὰ σᾶς γράψω τινάς, νὰ τοὺς φυλάττωμεν ὅλοι ἐξ ἴσου διὰ τὸ καλόν μας μερικῶς καὶ διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος μας . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

712

1822. Ἔγγραφον, τῆς 5 Αὐγ., τῶν «κοινῶν διοικητῶν τῆς νήσου Σαντορίνης»,
πρὸς τοὺς Διοικητὰς Ὑδρας, ἐν *192*, σ. 7–10.
«. . . ἐν τῷ μεταξὺ δὲ τούτῳ εἴδομεν ἀνελπίστως νὰ μᾶς διορίσωσιν Κριτήρια διάφορα, πρῶτα καὶ δεύτερα καὶ τρίτα καὶ πολλὰ ἄλλα καὶ βραμπακτίδας καί, ἐκτὸς τῶν Κριτήρων, Νοταρίους καὶ Γραμματικοὺς μὲ ἁδρὰς πληρωμάς, τόσον ὁποῦ σχεδὸν ὅλον τὸ Δέκατον τοῦ τόπου μας, δὲν ἔφτανεν ὅλο γιὰ νὰ πληρώνονται αὐτοὶ οἱ Κριταὶ καὶ Γραμματικοί. Ταῦτα βλέπων ὁ κοινὸς λαός, χωρὶς κανέναν ὁδηγὸν ἐκινήθησαν λέγοντες, ὅτι δὲν δεχόμεθα τοιαῦτα ἀσυνήθιστα πράγματα . . . καὶ ἔβαλλαν ἐκλέγοντες ἄλλους διοικητάς, κατὰ τὴν γνώμην τους, ὡσὰν ὁποῦ οἱ πρῶτοι, οἱ διορισθέντες ἀπὸ τοὺς Ἁρμοστὰς δὲν ἦσαν ἐκλελεγμένοι ἀπὸ τὸν λαόν, ἀλλ' ἀναμεταξύ των, ἀπὸ μερικοὺς καὶ σχεδὸν μόνους ἀπὸ τὴν θέλησιν καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ ἐδῶ Ἐπάρχου. Οἵτινες μ' ὅλον ὁποῦ εἶδον τὸ κίνημα τοῦ λαοῦ, πάλιν αὐτοὶ δὲν ἔπαυον καὶ σχεδὸν δὲν παύουν ἀπὸ τοῦ νὰ διενεργῶσιν τὰ πρὸς καταδρομήν, μὲ τρόπους δολιότητος καὶ συκοφαντίας. Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς . . . γράφομεν πρὸς τὴν εὐγενείαν σας ταῦτα διὰ νὰ εἰδοποιηθῆτε τὴν ἀλήθειαν . . . ὡσὰν ὁποῦ ὁ λαός, εἶναι πολλὰ ἀγγιγμένος καὶ παραπονεμένος καὶ δυνατὰ ἐνζημιωμένος καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς πρώην διοικητὰς καὶ περισσοτέρως δὲ ἀπὸ τὸν ἔπαρχόν τους, τὸν ὁποῖον ἐγγράφως τὸν εἰδοποίησεν ὁ λαὸς ὅλος, ὅτι δὲν τὸν γνωρίζουν ἔπαρχόν τους, ἀλλὰ νὰ τραβιχθῇ εἰς τὰ ἴδιά του καὶ ἀρκετὴ εἶναι ἡ πατρίς μας νὰ διοικῇ τὸν ἑαυτόν της, ἡ δὲ τιμιότης του δὲν παύει ἀπὸ τοῦ νὰ κουστοντίρῃ . . .».

713

1822. Φιρμάνιον περὶ τῶν προνομίων μ. Βεροίας,
ἐν *133*, σ. 75–78 καὶ ἐν *33*, σ. 284–289.

714

1822. Ψήφισμα τοῦ Βουλευτικοῦ ὑπ' ἀριθ. 60,
ἐν *24*, τ. Α', σ. 89.
«Ὅλαι αἱ κρίσεις καὶ ἀποφάσεις, ὅσαι ἐγένοντο ἐν καιρῷ τῆς καταργηθείσης τουρκικῆς δυναστείας, κατὰ τὸ παρόν, νὰ μὴ θεωρῶνται, οὔτε διαφοραὶ περὶ τούτων νὰ εἶναι δεκταί, ἕως ὅτου νὰ διορισθῇ τὸ δικανικὸν Δικαστήριον καὶ νὰ ἐκδοθῇ ὁ περὶ τούτου νόμος».

715

1823. Νόμος τῆς Ἐπιδαύρου, ἤτοι Προσωρινὸν Πολίτευμα τῆς Ἑλλάδος,
κατὰ τὴν ἐν Ἄστρει Β' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἐκ κεφ. 10 καὶ ἄρθρων 99, ἐν *228*, τ. 2, σ. 125–159.
(«§ π'. Τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα νὰ διορίσῃ ἐπιτροπήν, συγκειμένην ἀπὸ τὰ ἐκλεκτότερα καὶ σοφώτερα μέλη τῆς Ἑλλάδος, . . . διὰ νὰ συνθέσωσι Κώδηκας . . . Ἄχρι δὲ τῆς κοινοποιήσεως τῶν εἰρημένων Κωδήκων, κατὰ μὲν τὰ Ἐγκληματικὰ καὶ Πολιτικὰ ἰσχύουσιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ Νόμοι τῶν ἡμετέρων ἀειμνήστων χριστιανῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν τῆς Β' Ἐθν. Συνελεύσεως . . . καὶ οἱ ἀπὸ τὴν Διοίκησιν ἐκδιδόμενοι Νόμοι. Κατὰ δὲ τὰ Ἐμπορικὰ ἰσχύει μόνος τῆς Γαλλίας ὁ Ἐμπορικὸς Κώδηξ.

§ πδ'. Ὅλοι οἱ κριταὶ ὑπόκεινται εἰς εὐθύνας, κατὰ τοὺς περὶ Κριτῶν Βυζαντινοὺς χριστιανικοὺς Νόμους, καὶ τὸ Βουλευτικὸν δικάζει αὐτούς . . .»).

716

1823. Ἔγγραφον τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκείας πρὸς τοὺς δημογέροντας τῆς Ζάχολης (Κορινθίας), ἀπὸ 28 Ἰουλίου,

ἐν *44*, σ. 268, ἀριθ. 140.

« . . . ἐὰν ὁ Ε., ἐν ᾧ ὑπάνδρευσε τὸν υἱόν του, δὲν τῷ ἐχώρισε καὶ μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας του, δὲν εἶναι ὑπόχρεως οὐδὲ ἤδη, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του, νὰ δώσῃ εἰς τοὺς ἐγγόνους του . . . Εἰ δὲ καὶ θελήσει ζῶν νὰ μοιράσῃ τὸ πρᾶγμα του εἰς τὰ παιδία του, πρέπει νὰ τὸ μοιράσῃ εἰς πέντε, ἴσα μερίδια, ἓν διὰ τὸν ἑαυτόν του καὶ τέσσαρα παιδία του ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά. Οὕτως ἔχει τὸ δίκαιον, οὕτως οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι διαλαμβάνουσιν . . .».

717

1823. Ἔγγραφον, ἀπὸ 22 Μαΐου, τοῦ ὑπουργοῦ Θρησκείας,

ἐν *44*, σ. 247, ἀριθ. 80.

« . . . κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς νόμους, κειμένους ἐν σελ. 326 καὶ σελ. 328 τοῦ σεβαστοῦ Ἀρμενοπούλου, κάμνουσι ἡ γυνὴ συνεισφορὰν τῆς προικός της, μοιράζει ἐξ ἴσου μετὰ τῶν λοιπῶν αὐταδέλφων αὐτῆς τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς αὐτῆς».

718

1823. Πρᾶξις 972, ἀπὸ 3 Σεπτ., τοῦ ὑπουργοῦ Θρησκείας,

ἐν *44*, σ. 282, ὅτι *«τῶν αἱρετῶν κριτῶν ἡ ἀπόφασις εἶναι ἀπαράτρεπτος, κατὰ τοὺς νόμους τοὺς κειμένους ἐν τῷ ἱερῷ Ἀρμενοπούλῳ».*

719

1823. Ἀπόφ. 1069, ἀπὸ 13 Σεπτ., τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκείας, ἐπὶ κληρονομικῆς ὑποθέσεως,

ἐν *44*, σ. 287–288, ἀριθ. 194.

« . . . οἱ ἱεροὶ νόμοι τῆς δίδουσι νὰ κάμῃ συνεισφορὰν τῆς προικός της, διὰ νὰ συγκληρονομήσῃ, πλὴν ἡ ἄνωθεν (= ἀνέκαθεν;) καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐπικρατήσασα συνήθεια τῆς Πελοποννήσου τὴν ἀποκλείει ἀπὸ τὸ δικαίωμα τοῦτο . . .».

720

1823. Ἔγγραφον 1157, τοῦ ὑπουργείου Θρησκείας, ἀπὸ 23 Σεπτ., ἐπὶ κληρονομικῆς διαφορᾶς,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν 44, σ. 292, ἀριθ. 207.
«... ἕτερος νόμος, ἄγραφος καὶ ἐκ συνηθείας ἀνέκαθεν καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἐπεκράτησε εἰς Πελοπόννησον, ἀναιρεῖ τοῦτον τὸν νόμον (περὶ συνεισφορᾶς τῆς προικὸς πρὸς συμμετοχὴν εἰς τὴν κληρονομίαν) *...».*

721

1823. Ἀπόφασις, 25 Σεπτ., ἐν Παροικίᾳ τῆς Ἤ ά ρ ο υ, τοῦ ἐπαρχικοῦ κριτηρίου,
ἐπὶ κληρονομικῆς ὑποθέσεως, ἐν 44, σ. 293–294, ἀριθ. 211.
«... ἐπειδὴ ... εὕρομεν τὴν διαθήκην αὐτοῦ κατὰ πολλοὺς τρόπους ἀντιβαίνουσαν εἰς τὰ τοπικὰ ἔθιμα, διὰ τοῦτο ἀποφασίζομεν ... νὰ ἀποτιμηθῇ ὅλη ἡ περιουσία ... καὶ ἐξ αὐτῆς ὅλης νὰ ἐξαιρεθῇ πρῶτον τὸ χρέος του, τὰ ἔξοδα ὅλα τῆς ψυχῆς του καὶ τῆς ταφῆς, τὸ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης συνήθειαν ἑπταμοίριον τῆς γυναικός του ...».

722

1823. Ἀρ. ΙΑ′ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἐθν. Συνελεύσεως, ἐν Ἄστρει, 1 Ἀπριλίου,
ἐν 228, τ. 2, σ. 104–109. Διορίζεται ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἀρχιεπισκόπου Ρέοντος καὶ Πραστοῦ, τοῦ ἐπισκ. Ταλαντίου, τοῦ ἱερομ. Βενιαμὶν Λεσβίου, τοῦ ἱερομ. Γερασίμου Παππαδοπούλου, τοῦ ἱεροδ. Γρηγορίου Κωνσταντᾶ, τοῦ Πανούτσου Νοταρᾶ, τοῦ Ἰω. Ζαΐμη, τοῦ Γ. Αἰνιάν, τοῦ Ἰω. Κοντουμᾶ, ἡ ὁποία *«νὰ ἐκθέσῃ τὰ κυριώτερα τῶν ἐγκληματικῶν ἐκ τοῦ προχείρου, ἐρανιζομένη ἀπὸ τοὺς νόμους τῶν ἡμετέρων ἀειμνήστων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων καὶ ἄλλοθεν ...».*

723

1823. Ὀργανισμὸς τῶν Κριτηρίων τῶν ἐπαρχιῶν τῆς νήσου Κ ρ ή τ η ς, ἐξ ἄρθρων 33,
ἐν 228, τ. 4, σ. 28–32. Οἱ εἰρηνοποιοὶ κριταὶ κρίνουν ἀνεκκλήτως μέχρι 50 γροσίων τὰ πρῶτα Κριτήρια μέχρι 200 γροσίων. Αἱ ἀποφάσεις τοῦ Ἀνωτέρου Κριτηρίου ἐκκαλοῦνται εἰς τὸ Ἀνώτερον τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον. Τὰ Κριτήρια κρίνουν κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἐθνικῆς Διοικήσεως, κατὰ τὸν § π′ τοῦ Προσ. Πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος. Αἱ ἐμπορικαὶ ὑποθέσεις κρίνονται ἀνεκκλήτως δι' αἱρετοκρισίας, ἐκ πέντε μελῶν, ἐξ ὧν ἓν διορίζει ὁ Ἔπαρχος καὶ ἀνὰ δύο οἱ διάδικοι. ἄρθρα 1, 11, 15, 20, 32 καὶ 33.

724

1823. Ὁδηγίαι τοῦ Βουλευτικοῦ πρὸς ἐπαρχιακὸν Κριτήριον,
ἐν 228, τ. 2, σ. 156 καὶ 463, καὶ ἐν 352, σ. 293.
17 Σεπτ. *«... εἶτα ἀνεγνώσθη ἀναφορά τινων Καλαμιωτῶν, ἀναφερόντων, ὅτι ... ἐπειδὴ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, οἱ υἱοὶ νὰ κληρονομῶσι καὶ ὄχι αἱ κόραι καὶ γαμβροί ...».* 25 Σεπτ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Ἔτι ἀνεγνώσθη ἔγγραφον τοῦ ἐπαρχιακοῦ Κριτηρίου, περὶ τῶν ἀναφορῶν τῆς τῶν Καλαμιωτῶν κληρονομίας, ὁμοῦ καὶ διάφοροι γνῶμαι, ὁποῦ ἐδόθησαν παρά τινων, δι' οὗ διαπυνθάνεται, ἂν τοῦ δίδεται ἄδειαν νὰ κρίνῃ κατὰ τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων αὐτοκρατόρων, ἢ κατὰ τὰς τοπικὰς συνηθείας». 26 Σεπτ. « . . . ἐδόθη ἡ ἀπόφασις τοῦ Βουλευτικοῦ. . . περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν Καλαμιωτῶν, ὅτι νὰ τὴν θεωρήσωσι κατὰ τοὺς Νόμους . . .».

725

1823. Πρακτικὸν ζ' συνεδριάσεως τῆς συνελεύσεως τῶν προκρίτων καὶ ἀρχηγῶν τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἐν Μεσολογγίῳ, τῆς 31 Δεκ.,

ἐν ἐφ. Τὰ Ἑλληνικὰ Χρονικά, φ. 6 τῆς 19 Ἰαν. 1824.

« . . . ι'. Οἱ στρατιωτικοὶ νὰ μὴ θεωροῦν κρίσεις, μήτε νὰ παίρνουν τζερεμέδες καὶ ἄλλα δοσίματα ἀπὸ τὸν λαόν».

726

1823. Φιρμάνιον ὑπὲρ μ. Κ ρ ή τ η ς Καλλινίκου,

ἐν *266*, σ. 237–245.

727

1823. Ὑποχρεώσεις τῶν «κοινῶν καγγελαρίων» τῆς νήσου Ν ά ξ ο υ,

μνημ. ἐν περιλήψει, ἐν *195*, σ. 125–126.

728

1824. Πρακτικὸν τῆς ἐν Σαλώνοις ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀπὸ 24 Ἀπριλίου, τῶν πολεμικῶν καὶ πολιτικῶν πληρεξουσίων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος,

ἐν ἐφ. Τὰ Ἑλληνικὰ Χρονικά, φ. 36 τῆς 3 Μαΐου 1824.

« . . . γ'. Οὔτε πολεμικὸς οὔτε πολιτικὸς ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ κάμνῃ κρίσεις ἀλλὰ νὰ διορισθῶσιν εἰς κάθε ἐπαρχίαν κριτήρια, κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ἔθνους . . .».

729

1824. Σύμβασις, 16 Νοεμβρίου, ἐν χ. Τ ρ ί κ κ ε ρ ι τοῦ Βόλου,

ἐν *341*, σ. 11–12.

«Διὰ τοῦ παρόντος συμφωνητικοῦ γράμματος, δηλοποιῶ ἐγὼ ἡ Ο.Χ., ὅτι μὲ κοινήν μου γνώμην καὶ αὐτοθέλησίν του, δίδω τὸ ἐλεύθερον τοῦ πρώην ἀνήρ μου Νικολὸ Ν. νὰ ὑπανδρευθῇ, μὲ τὸ νὰ εἶμεσθεν ἄκληροι, ὅπου τὸν φωτίσει ὁ Θεός. Λοιπὸν ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὸν κατασταίνω ψυχουιόν μου εἰς ὅλα μου τὰ ὑποστατικά, μητρικά μου καὶ πατρικά μου, κινητὰ καὶ ἀκίνητα ἴδιον ἐξουσιαστήν. Αὐτὸς δὲ ὁ Νικολὸς νὰ μὲ περιποιεῖται καὶ νὰ μὲ διαφυλάττῃ ὡς μητέρα του καὶ νὰ κατοικῶ εἰς τὸ σπίτι του μέχρι τελευταίας μου ἀναπνοῆς . . . Εἰ μὲν δὲ ὁ Νικολὸς παράβει τὴν ὑπόσχεσίν του, νὰ εἶμαι ἰδία νοικοκυρὰ εἰς ὅλον τὸ πρᾶγμα μου καὶ ὁ Νικολὸς ἀποξενωμένος . . . Ὅποιος δὲ ἤθελε παρέβῃ τὴν παροῦσαν μου διαθήκην, νὰ ἔχῃ τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων 318 θεοφόρων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας μας . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

730

1824. «Ὁδηγίαι τῶν Δικαστηρίων», ἐν Μεσολογγίῳ, ἀπὸ 21 Φεβρ., ἐξ ἄρθρων 90, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ. 314 (414) τοῦ 1823 Θεσπίσματος τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος,
ἐν *44*, σ. 309–317.

731

1824. «Καταγραφὴ τῆς προικός», νοταρίου Πούλου, Ἀ θ η ν ῶ ν,
ἐν *297α*, σ. 88–89.
«Καταγραφὴ τῆς προικὸς τῆς Μ. . . ἐλθούσης εἰς γάμον μετὰ τοῦ Α.Τ., τὴν ὁποίαν (προῖκα) παραλαμβάνει αὐτὴ καθ' ἑαυτήν . . . καὶ μετρητὰ γρόσια 300. Τάσσει καὶ ὁ γαμβρός, χάριν προγαμιαίας δωρεᾶς, γρόσια 201. Χαρίζει ὁ πατὴρ εἰς τὸν γαμβρόν, εἰς λόγον προικός, χωράφι . . . καὶ φυτείαν . . .».

732

1824. Γνωμοδότησις Ὑπουργείου τοῦ Δικαίου, ὑπ' ἀριθ. 487, τῆς 20 Ἰουνίου,
ἐν *44*, σ. 330–331, ἀριθ. 270.
«. . . ἐπικρατεῖ δὲ μᾶλλον καὶ συνήθεια, εἰς διάλυσιν πολυχρονίου (ἀτέκνου) γάμου, ὡς οὗτος, ἐτῶν 15, νὰ γίνεται τριμοιρία, κατὰ τὴν Νεαρὰν τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου πατριάρχου, οὐχὶ δὲ νὰ λαμβάνῃ ἕκαστος τὰ ἴδια, κατὰ τὴν Νεαρὰν τοῦ κυροῦ Λέοντος . . .».

733

1824. Γνωμοδότησις Κ. Μεταξᾶ καὶ Ἰω. Θεοτόκη πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦ Δικαίου,
ἐν *44*, σ. 336, ἀριθ. 275.
«. . . ἐννοοῦνται ὑπὸ τὸ ὄνομα προικὸς καὶ ὅσα δωρεὰν ἐδόθησαν εἰς τὴν νύμφην ἄχρι τῆς στιγμῆς τοῦ στεφανώματος . . .».

734

1824. «Περὶ Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων», ἐκ 18 κεφαλαίων,
ἐν *44*, σ. 356–357, ἀριθ. 326.

735

1824. Ἀπόφασις Δημογερόντων Ναούσης τῆς νήσου Π ά ρ ο υ, ὡς αἱρετῶν κριτῶν, ἀπὸ 2 Δεκεμβρίου,
ἐν *44*, σ. 380–381, ἀριθ. 375.
«. . . ἀκολουθοῦντες τὴν ἀνέκαθεν παλαιὰν συνήθειαν τῆς νήσου μας, τὴν ὁποίαν καὶ αἱ πέριξ νῆσοι ὑπηρετοῦσι : ἵνα, ὁπόταν θάτερος τοῦ ἀνδρογύνου τελευτήσῃ ἄκληρος, ὁ ζῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νέμεται τοὺς καρποὺς ἁπάσης τῆς περιουσίας τοῦ τελευτηκότος, ἄχρι οὗ μένει ἀνύπανδρος. Ἀποφασίζουσιν, ὅτι ὁ . . . Α. δικαιοῦται ἀνενοχλήτως νὰ νέμεται τοὺς καρποὺς ὅλων τῶν πραγμάτων τῆς μακαρίτισσας . . . ἕως ὅτου ζεῖ, χωρὶς νὰ ἠμπορῇ νὰ φθείρῃ ἐξ αὐτῶν ἄχρι καὶ τοῦ ὀβολοῦ, διὰ νὰ μένῃ σῶα καὶ ἀπαραμείωτος. Μετὰ τὸν θάνατόν του, ἡ περιουσία αὕτη εἰς τοὺς νομίμους πλησιεστέρους συγγενεῖς τῆς πρεσβυτέρας του, πρὸς τοὺς ὁποίους νὰ ἀποδώσῃ ἤδη ὅλην τὴν κινητὴν αὐτῆς περιουσίαν, ἥτις δὲν δίδει εἰς αὐτὸν καρπόν, οἷον ρουχικά, μαλαγματικά, καὶ λοιπά, οὕτω συνιστᾷ (=συνῳδὰ) τῇ παλαιᾷ τοπικῇ συνηθείᾳ . . .».

736

1824. Γνωμοδότησις Ὑπουργείου Θρησκευμάτων πρὸς τὸν Ἔπαρχον Θ η β ῶ ν, ἀπὸ 8 Δεκεμβρίου,

ἐν *44*, σ. 386, ἀριθ. 378.

«. . . περὶ τοῦ ἀτέκνου χηρεύσαντος, ὅτι, ἐπιστηριζόμενος εἰς τὴν Νεαρὰν τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου, ζητεῖ νὰ λάβῃ τὸ τρίτον ἐκ τῆς προικὸς τῆς ἀποθανούσης γυναικός του . . . Ἡ ἐν τῷ Ἀρμενοπούλῳ Νεαρὰ εἶναι ἀπόσπασμα καὶ μέρος τῆς ὅλης Νεαρᾶς τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου, εἰς τὴν ὁποίαν . . . διορίζει τὴν μὲν τριμερίαν εἰς τοὺς γεννήσαντας τέκνα καὶ ἔπειτα ἀπέθανε τὸ ἓν μέρος καὶ τὰ τέκνα ὁμοίως . . . εἰ δὲ καὶ ἔχει (ἡ γυνὴ) συγγενῆ καὶ ἀποθάνῃ χωρὶς νὰ γεννήσῃ παντάπασι παιδίον, τότε μόνον, ἕνα κραββατοστρώσιον διορίζει ἡ αὐτὴ Νεαρά . . . νὰ λαμβάνῃ. Ταῦτα πάντα εἶναι καταστρωμμένα εἰς πλάτον (=πλάτος) καὶ εἰς τὸν ἑλληνικὸν Ἀρμενόπουλον καὶ εἰς τὸν Βλαστάρην καὶ εἰς τὸν Βαλσαμῶνα καὶ λοιποὺς νομικούς . . .».

737

1824. Προικοπαράδοσις νοταρίου Πούλου, Ἀ θ η ν ῶ ν,

ἐν *297α*, σ. 70–72.

«ἡ προικοπαράδοσις τῆς νεονύμφου Ε. . . . ἐρχομένης εἰς γάμον μετὰ τοῦ Σ.Κ. γινομένη ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς Α. καὶ Γ. ἐπιστασίᾳ τῶν θείων αὐτῆς Α. Τ. καὶ Σπ.Τ. καὶ τῆς αὐταδέλφης της Ε. γυναικὸς Μ.Π. . . . Τάσσει καὶ ὁ νυμφίος Σ.Κ. χάριν προγαμιαίας δωρεᾶς γρόσια 301 . . . Χαρίζουσι καὶ οἱ ἐξαδέλφοι αὐτῆς Δ. καὶ Π.Κ.Π. ἀπὸ τὸ μερίδιόν των . . .».

738

1824. Προικοπαράδοσις νοταρίου Πούλου, Ἀ θ η ν ῶ ν,

ἐν *297α*, σ. 36–38.

«ἡ προικοπαράδοσις τῆς νεονύμφου Ε.Γ. ὁποῦ τὴν προικίζει ὁ πατὴρ αὐτῆς μὲ τὸν Ν.Γ. καὶ τοῦ δίδει τὰ κάτωθεν διὰ πατρικὸν καὶ μητρικόν της μερίδιον . . . διὰ παλληκαργιάτικο τοῦ δίνει στρέμμα ἕνα προικήσιο μὲ ἐλαιόδεντρα πέντε . . . Τάσσει καὶ ὁ ἄνωθεν γαμπρὸς Ν.Γ. τῆς νύμφης Ε., γυνῆς αὐτοῦ, διὰ προγαμιαίαν δωρεὰν γρόσια 101 . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

739

1824. Προικοπαράδοσις νοταρίου Πούλου, Ἀθηνῶν,
ἐν *297α*, σ. 56–57.
«ἡ προικοπαράδοσις τῆς νεονύμφου Σ. . . . ὁποῦ τὴν προικίζουν ἡ ἀδελφάδες της ἡ Σ. καὶ Β., ἀπὸ πατρικὸν καὶ μητρικὸν τέλειον μερίδιον, τὰ κάτωθεν . . . καὶ διὰ νάκτι γρόσια 300 καὶ μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχουν τὰ γρόσια, τοῦ δίδουν τὸ ἄλλο ἥμισυ ὀσπήτιον δι' ἀμανάτι, ἕως ὁποῦ νὰ παραδώσουν τὰ γρόσια 300, τὸ νάκτι, ἕως μῆνες ἕξη. Τάσσει δὲ καὶ ὁ γαμπρὸς Γ.Μ. τῆς ἑαυτοῦ γυνῆς Σ. διὰ προγαμιαίαν δωρεὰν γρόσια 301 . . .».

740

1824. Κληρονομικὸς συμβιβασμὸς ἐν Ἀθήναις,
ἐν *297α*, σ. 526–527.
« . . . ἐπαρρησιάσθη ἐνταῦθα ὁ Θ.Κ. μετὰ τῶν πενθερῶν αὐτοῦ Γ.Σ. καὶ γυναικὸς αὐτοῦ Σιδερῆς, ὁ ὁποῖος ἀνέφερεν, ὅτι ἀπέθανεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ Ε., ἀφήσασα βρέφος θηλυκόν, τὸ ὁποῖον μετὰ 16 ἡμέρας ἀπέθανε καὶ ὅτι, χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ τὸν περὶ κληρονομίας νόμον εἰς τὴν περιουσίαν τῆς θυγατρός του, ὁποῦ ἔζησεν ἡμέρας 16 μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρὸς αὐτῆς, ἐσυμβιβάσθη μὲ τοὺς πενθεροὺς αὐτοῦ. Ὅθεν μὲ εὐχαρίστησίν του οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστην, διεμοίρασε τὴν περιουσίαν ὁποῦ εὑρέθη μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Ε. καὶ τοῦ βρέφους ὡς ἑξῆς . . .».

741

1824. Φιρμάνιον ὑπὲρ ἐπισκόπου Ὀστρόβου, Τζουμᾶ, Καϊλαρίων καὶ περιχώρων, Νεοφύτου,
μνημ. ἐν *331*, σ. 294–295.

742

1824. Πωλητήριον, ἀπὸ 1 Αὐγ., ἐν χωρίῳ Δοβρᾶς τῶν Ζαγοροχωρίων,
δι' οὗ δηλοῦται, ὅτι ἑνὸς κατοίκου τοῦ χωρίου *«τὸ ὀσπίτι του χρεωστεῖ βασιλικὸν δόσιμον πεκαγιὲν τῆς χώρας καὶ μὴ ἔχωντας νὰ τὰ πλερώσῃ, ἀπεφασίσαμεν, κατὰ τὸ τοπικὸν τοῦ βιλαετιοῦ καὶ ἐβγάλαμεν τὸ ἀμπέλι του . . . στὸ μεζάτι καὶ τὸ ἐπουλήσαμεν τοῦ . . .»*, ἐν *350*, σ. 54.

743

1824. Κῶδιξ τῶν Νόμων. Φυλλάδιον Α'. Ἐκ τῆς ἐν Ὕδρᾳ τυπογραφίας (εἰς 16ον),
«Ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν».

744

1824. Ἀπόφασις Δημογερόντων Ναούσης (Πάρου), ὑπ' ἀριθ. 375,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *44*, σ. 380–381. (Πρβλ. ἐν τούτοις κατωτέρω ἀριθ. 746.)
« . . . ἀκολουθοῦντες τὴν ἀνέκαθεν παλαιὰν συνήθειαν τῆς νήσου μας, τὴν ὁποίαν καὶ αἱ πέριξ ἡμῶν νῆσοι ὡς νόμον ὑπηρετοῦσι, ἵνα ὁπόταν θάτερος τοῦ ἀνδρογύνου τελευτήσῃ ἄκληρος, ὁ ζῶν νέμεται τοὺς καρποὺς ἁπάσης τῆς περιουσίας τοῦ τελευτηκότος, ἄχρι οὗ μένει ἀνύπανδρος».

745

1824. Διανομὴ κληρονομίας (τῆς 27 Νοεμβρ.) ἐν Ναούσῃ (Πάρου), ἐν *57*, σ. 187.
« . . . ἐπειδὴ καὶ ἡ παλαιά μας συνήθεια ἐπικρατεῖται, νὰ ἀπολαμβάνῃ τὸ ἀνδρόγυνον, χωρὶς κληρονόμον, ἀπὸ τὰ ἑπτὰ μερίδια τὸ ἕν, εὐγάζοντας τὰ ψυχικὰ καὶ χρέος . . .».

746

1825. Ἀποδεικτικόν, τῆς 30 Δεκ., Παροικίας Πάρου, τῆς δημοσίου Νοταρίας,
ἐν *44*, σ. 188. (Πρβλ. ἐν τούτοις ἀνωτέρω ἀριθ. 744).
« . . . εἶναι αὕτη ἡ συνήθεια εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐγκατοίκους ταύτης τῆς χώρας: ὅτι ὅταν πληρώσῃ τὸ κοινὸν χρέος τοῦ θανάτου ἄτεκνος, χωρὶς καμμίαν διαταγήν, τότε τὸ ζωντανὸν πρόσωπον δὲν λαμβάνει ἄλλο τι περισσότερον, εἰ μὴ τὸ ἑπταμοίριον ἀπὸ ὅλην τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ ἀποθανὸν μέρους. Ἡ αὐτὴ συνήθεια ἐπικρατεῖται τόσον εἰς τοὺς ἱερεῖς, καθὼ καὶ εἰς τοὺς λαϊκούς . . .».

747

1825. Γράμμα πΚ., τῆς 21 Νοεμβρίου,
ἐν *178*, σ. 230.
« . . . νὰ μὴ τολμήσωσι, μήτε φανερῶς, μήτε κρυφίως, νὰ ἐκτελέσωσι συνοικέσια ἑτεροδόξου μὲ ὀρθόδοξον, ἢ σουδίτου μὲ ραγιάδισαν, ἐπειδὴ καὶ τὸ συνοικέσιον ἐκεῖνο ἔχει νὰ διαλυθῇ . . .».

748

1825. Τὸ ὑπουργεῖον Δικαίου πρὸς τὸ ἐπαρχεῖον Μυκόνου καὶ Σύρας, ἀπὸ 12 Ἰαν.,
ἐν *44*, σ. 391, ἀριθ. 390.
« . . . Δὲν δύναται . . . νὰ συγκατανεύσῃ τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο εἰς τὸ νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς τοπικάς, ὡς μερικὰς συνηθείας τῆς νήσου ταύτης (Μυκόνου), *αἱ ὁποῖαι σχεδὸν ἐπέχουν τόπον νόμου· διότι ἡ Ἑλλὰς, ἑνωμένη εἰς ἓν διὰ τοῦ πολιτικοῦ της χάρτου, δὲν ὑποφέρει ποτὲ νὰ διοικῆται ἀπὸ μερικοὺς νόμους, ἀλλ' ἀνάγκη πᾶσα νὰ εἶναι κοινὸς ὁ χάρτης οὗτος εἰς ὅλους τοὺς πολίτας, ἵνα δυνηθῇ οὕτω νὰ κατορθώσῃ τὸ ποθούμενον . . . καὶ τέλος πάντων τὴν ἐλάττωσιν τῶν κρισολογιῶν, αἵτινες ἐκ τῶν μερικῶν συνηθειῶν δύνανται νὰ ἐκπηγάζωσιν . . .»* (ὑπουργὸς Δικαίου Ἰω. Θεοτόκης).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

749

1825. Πρᾶξις ΛΑ′ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ 3 Μαΐου,
ἐξ ἄρθρων 73, ἐν *386*, σ. 45–56,
«διὰ τῆς ὁποίας διευθετίζονται τὸ Κατάστημα, αἱ δυνάμεις καὶ ἡ διαδικασία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας τῆς ἐπικρατούσης ὀρθοδόξου Ἀνατ. Ἐκκλησίας τοῦ Ἑνωμένου Κράτους τῶν Ἰονικῶν Νήσων».

750

1825. Πρᾶξις ΛΓ′ τῆς Γερουσίας τῶν Ἰ ο ν ί ω ν Νήσων, ἀπὸ 10 Μαΐου,
«ὁποῦ ἐμποδίζει τὰς ἀπατηλὰς συνθῆκας εἰς εἴδη, κτλ. κτλ., τὰς πλαστὰς πωλήσεις καὶ ὁποῦ διαλύει ὅσας τῶν εἰρημένων ἔλκουν ἀπὸ τὴν 1 Ἰαν. 1797» ἐν *386*, σ. 59–63.
« . . . εἶναι εἰς τὸ ἑξῆς ἐμποδισμένα ὅλα τὰ συμφωνητικά . . . καμωμένα εἴτε εἰς πράξεις νοταρικὰς ἢ μὲ τὸ μέσον μερικῶν γραμμάτων καὶ γνωριζόμενα μὲ τὸ ὄνομα σ ο λ ι ά τ ι κ α ἐ λ ε υ θ ε ρ ώ σ ι μ α (λιβέλλι ὀφρανκάβιλι) δι' ἀπόλαυσιν εἰδῶν κάθε λογῆς . . .».

751

1825. Πρᾶξις ΛΔ′ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ 12 Μαΐου, ἐξ ἄρθρων 10, τῶν Ἰονίων Νήσων,
ἐν *386*, σ. 64–67,
«διὰ τῆς ὁποίας διευθετίζονται καὶ περιορίζονται αἱ διατάξεις τοῦ φιδεϊκομίσσου».

752

1825. Πρᾶξις ΛΕ′ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ 21 Μαΐου, τῶν Ἰονίων Νήσων,
ἐξ ἄρθρων 92, ἐν *386*, σ. 68–90,
«περὶ ἀνακαινήσεως τοῦ ἐπιτηδεύματος τῶν νοταρίων».

753

1825. Πρᾶξις ΜΔ′ τῆς Γερουσίας, ἀπὸ 31 Μαΐου, τῶν Ἰονίων Νήσων,
ἐξ ἄρθρων 6, ἐν *396*, σ. 105–106, περὶ προτιμήσεως,
«διὰ τῆς ὁποίας προσδιορίζεται ὁ καιρὸς κάθε συμφωνίας ὁποῦ γένῃ περὶ ἀνακτήσεως (ρεκούπερα) ἀγαθῶν».

754

1825. Ἀπόφασις δικαστικῆς Ἐπιτροπῆς Ν α υ π λ ί ο υ, 8 Ἀπριλίου,
ἐν 44, σ. 420, ὑπ' ἀριθ. 451.
« . . . ἐὰν τὸ προικοσύμφωνον λέγει ρητῶς, ὅτι τὰ 200 γρόσια εἶναι τῆς συνηθείας λεγόμενα παλληκαριάτικα, ἡ ἐπικρατοῦσα συνήθεια δέχεται αὐτὴν τὴν συμφωνίαν, καὶ νὰ τὰ λάβῃ (ὁ ἀνήρ)· εἰ δὲ καὶ ὀνομάζονται εἰς τὸ προικοσύμφωνον τὸ λεγόμενον νάχτι . . . νὰ ἀποδώσῃ αὐτὰ σῶα καὶ ἀνελλειπῆ πρὸς τὸν πενθερόν . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Συνήθεια ἐπικρατεῖ εἰς τὰ πλειότερα μέρη, ὁποῦ ὅταν ἡ γυνὴ ἀποθάνῃ πρὸ τοῦ ἀνδρός, καὶ ἄτεκνος οὖσα, χαρίζεται τῷ ἀνδρί ἕνα ὑποκάμισον καὶ σόβρακον καὶ τὸ λεγόμενον κραββατοστρῶσι . . . τὴν δὲ ἐπίλοιπον προῖκα . . . νὰ ἀποδώσῃ . . . πρὸς τὸν . . . πενθερόν του».

755

1825. Προικοπαράδοσις, νοταρίου Πούλου, Ἀθηνῶν,
ἐν *297α*, σ. 117–118.
«ἡ προικοπαράδοσις τῆς νεονύμφου Μ. . . . ὁποῦ τὴν προικίζει ἡ μήτηρ αὐτῆς Κ. ἀπὸ τὸ πατρικὸ καὶ μητρικὸ πρᾶγμα, κατὰ τὸ ξωφύλλι ὁποῦ εἶχεν ζῶντας ὁ πατέρας της . . . καὶ διὰ νάκτι μετρητὰ γρόσια 150 . . . Τάσσει καὶ ὁ γαμβρός . . . διὰ προγαμιαίαν δωρεὰν γρόσια 101 . . .».

756

1825. Ἀπόφασις δικαστηρίου Μυκόνου, ἐκ δύο ἐπιστατῶν καὶ ἓξ προυχόντων, ἀπὸ 21 Ἰανουαρίου,
ἐν *44*, σ. 392–393, ἀριθ. 393.
(Αἱ ἐν καιρῷ γάμου δωρεαὶ τοῦ ἀνδρὸς πρὸς τὴν γυναῖκα ἐπιστρέφονται μετὰ τὸν θάνατον τῆς γυναικός.) *«Κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τοπικὴν συνήθειαν ὅσα ἐξοδεύει τις πρὸς οἰκοδομὴν τῆς οἰκίας καὶ πραγμάτων τῆς γυναικός του δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τὰ ζητᾶ . . . Κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν πάντοτε, ὁ ἀνὴρ λαμβάνει καὶ διὰ κληρονομίαν μικρόν τι μέρος τῆς περιουσίας τῆς γυναικός του, ὡς πάντοτε βλέπομεν . . . Πλὴν ἡμεῖς . . . συγκαταβάσει χρώμενοι, ὡς μὴ ἔχων (ὁ ἀνὴρ) χρείαν τοῦ ἀναλογηθέντος μέρους ἐκ τῆς κληρονομίας ταύτης, ἀποφασίζομεν καὶ ἀφίνομεν τὸ ἀνῆκον μέρος τῆς κληρονομίας ταύτης εἰς τὸν πατέρα τῆς μακαρίτισσας.*
Ὁ δὲ περὶ κληρονομίας εἰς τοιαύτας περιστάσεις τοπικὸς νόμος μας, λέγομεν ὅτι εἶναι καὶ ἔσεται ὁ αὐτός, ἔχων πάντοτε τὸ κῦρος του . . .».

757

1825. Ἔγγραφον Ὑπουργοῦ τοῦ Δικαίου πρὸς ἡγούμενον Μ. Μεγ. Σπηλαίου, ὑπ' ἀριθ. 391,
ἐν *44*, σ. 397, ὑπ' ἀριθ. 402.
«. . . τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος . . . μέχρι τελειοποιήσεώς του, ἐνομοδότησεν οἱ λαοί του νὰ δικάζωνται καὶ νὰ κυβερνῶνται κατὰ τοὺς Νόμους τῶν ἀειμνήστων Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων μας . . . Ἐκ τῶν περιστάσεων . . . στερεῖται . . . βιβλίων νομικῶν . . . Τὸ Ὑπουργεῖον . . . ἔμαθε . . . ὅτι . . . εὑρίσκονται εἰς τὸ . . . μοναστήριόν σας τὰ λεγόμενα Βασιλικά. Ὅθεν . . . σᾶς διατάττει διὰ τῆς παρούσης ὅτι τὰ νομικὰ αὐτὰ βιβλία, Βασιλικά, νὰ τὰ ἀποστείλετε πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο μὲ ἐπίτηδες ἄνθρωπόν σας . . .».

758

1825. Ἔγγραφον, ὑπ' ἀριθ. 475, Ὑπουργείου Θρησκείας πρὸς Ἔπαρχον Ἄνδρου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *44*, σ. 398, ἀριθ. 404.

«. . . εἰ μὲν κατὰ τὴν ἀλλόκοτον συνήθειαν τῆς νήσου ταύτης, ὁ Δ.Μ. εἶχε τὴν δύναμιν καὶ ἐπροαιρεῖτο νὰ δόσῃ αὐτὰ τὰ γρόσια (εἰς προικοσύμφωνον τοῦ ἀδελφοῦ του) εἶχε καλῶς· ἐπειδὴ ὅμως, εἴτε εἶναι πτωχός, εἴτε δὲν ἔχει προαίρεσιν νὰ τὰ δόσῃ, εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, καθότι ἀπὸ τοὺς μερικοὺς νόμους εἶναι ἐπικρατέστεροι οἱ καθολικοὶ τοῦ Γένους νόμοι . . .».

759

1825. Τὸ Ὑπουργεῖον Δικαίου πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, ἀριθ. 626,

ἐν *44*, σ. 412–413, ἀριθ. 433.

«. . . Ὁ Ἀρμενόπουλος διορίζει διὰ τοὺς χηρεύοντας χωρὶς παιδίων, νὰ γίνεται τὸ πρᾶγμα των τρία μερίδια, νὰ πέρνῃ τὸ ἓν ἡ ἡγεμονία, τὸ ἄλλο ἡ ἐκκλησία διὰ μνημόσυνα καὶ τὸ ἕτερον τὸ ζῶν μέρος. . . . τὸ ὑπουργεῖον ἀγνοεῖ ἂν καὶ ἡ Διοίκησις πρέπει νὰ δεχθῇ (αὐτὴν τὴν βάσιν)*, διότι στοχάζεται νὰ μὴν εἶναι διόλου ἀνεκτὴ ἡ τοιαύτη Νεαρά, καὶ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ὁ αἰὼν ἐκεῖνος ἦτο ἀνομοιότατος μὲ τὸν παρόντα. Ἂν δόσῃ τὸ γ′ μέρος τῆς γυναικός, ἔπεται νὰ δόσῃ καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἡγεμονίας, καὶ οὕτω νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ὁ Νόμος ἐκεῖνος, εἰ δὲ διὰ τὴν ἡγεμονίαν εἰσέτι οὐδὲν ἐγίνη, ὁ Νόμος πίπτει καὶ ἀκυροῦται . . . Παρατηρεῖ εἰς τὸν § Η′ τοῦ Ὀργανικοῦ Νόμου, ὅτι ἄχρι τῆς κοινοποιήσεως τῶν . . . ἰσχύουσιν οἱ Νόμοι τῶν ἡμετέρων Αὐτοκρατόρων κλπ. . . . Αὐτοὺς ὅμως τοὺς Νόμους τὸ ὑπουργεῖον, μὲ ὅλας τὰς ἀκριβεῖς ἐξιχνιάσεις, δὲν ἠμπόρεσε νὰ τοὺς ἐπιτύχῃ ἀκόμη, ὅθεν, καὶ διαφορετικὰ ἂν διορίζουν, ἀγνοεῖ . . .».*

760

1825. Προίκισις καὶ διανομὴ κληρ. περιουσίας, νοταρίου Ἀθηνῶν Πούλου,

ἐν *297α*, σ. 144–145.

«ἐπαρρησιάσθη ἐδῶ ἡ Φ.Κ., ἡ ὁποία ἔχοντας δύο θυγατέρας νόμῳ ἡλικίας, Κ. καὶ Μ., ἐβουλήθη νὰ τῆς προικίσῃ ζῶντας ἀπὸ πατρικά τους καὶ ἐδικά της, διὰ νὰ μὴν ἔχουν ἐνόχλησιν, πεθαίνοντας αὐτή, ἀπὸ τὴν ὑπανδρεμένην ἀδελφήν τους Μαρίαν, τὴν ὁποίαν ἐπροίκισεν ζῶντας ὁ πατέρας. Ἔγραψε λοιπὸν εἰς τὸ προικοσύμφωνον τῆς Κ. . . . Ἀφίνει δὲ καὶ εἰς τὴν ἄλλην Μ. . . .».

761

1825. Προικοπαράδοσις νοταρίου Πούλου, Ἀθηνῶν,

ἐν *297α*, σ. 146–147.

«ἡ προικοπαράδοσις τῆς νεονύμφου Ν.Λ., ἐρχομένης εἰς γάμον μετὰ τοῦ Π.Σ., τὴν ὁποίαν παραδίδουσιν οἱ γονεῖς αὐτῆς καὶ ὁ ἀδελφός της Ν. . . . καὶ μετρητὰ διδόμενα ἀπὸ τὸν ἀδελφόν της Ν. γρόσια 1000. Τάσσει καὶ ὁ νυμφίος χάρι προγάμου δωρεᾶς γρόσια 1500 . . .».

762

1825. Δωρεὰ μεταξὺ συζύγων, ἐν Ἀθήναις,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *297α*, σ. 485–486.

« . . .'Επαρρησιάσθησαν ἐνταῦθα ὁ Σ.Κ. καὶ ἡ σύζυγός του Σ. . . . οἱ ὁποῖοι εὐχαρίστως ὡμολόγησαν, ὅτι χαρίζουν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου εἰς χάριν τελείαν μετὰ τὴν ἀποβίωσίν των, τὰ ἑξῆς. Ὁ μὲν ἄνδρας χαρίζει εἰς τὴν σύζυγόν του . . . εἰς δωρεὰν τελείαν μετὰ τὴν ἀποβίωσίν του . . . ἡ δὲ γυνὴ χαρίζει εἰς τὸν ἄνδρα μετὰ τὴν ἀποβίωσίν της, α) τὴν προγαμιαίαν της δωρεάν . . . β) τὸ νάχτι . . . καὶ γ) ἐλαιόδενδρα προῖκα της . . . Ἡ χάραις αὐταῖς βεβαιώνονται ὅταν ἀποθάνῃ τὸ μέρος ἐκεῖνο ὁποῦ τῆς ἔκαμε προτήτερα, εἰ δὲ τὸ ἐναντίον, ἀκυρώνονται . . .».

763

1825. Σύνταγμα (ρουφέτιον) ἱερέων Θεσσαλονίκης,
ἐκ 10 κεφαλαίων, ἐν *94*, σ. 280–281.

764

1826. Συμφωνητικὸν ἐσναφίου νταμπάκιδων (βυρσοδεψῶν) Κοζάνης,
ἐν *166*, σ. 45–48.

765

1826. Συμφωνητικὸν μνημονευόμενον ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκείας, ἐκ Ναυπλίου,
ἐν *139*, σ. 327.
« . . . δίδει ἡ γυνὴ πρὸς τὸν δεύτερον τοῦτον ἄνδρα διὰ παλληκαριάτικον . . . ἂν δὲ τυχὸν ἤθελε παρουσιασθῇ ὁ πρῶτος της ἄνδρας καὶ εὐχαρίστως ἤθελε συζευχθῇ πάλιν μ' αὐτήν, ὡς πρώτην του γυναῖκα, ὑπόσχεται νὰ δίδῃ εἰς τὸν δεύτερον, τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ παραιτήσῃ, τὸ ἥμισυ τῶν ἄνω ὑποστατικῶν . . .».

766

1826. Γνωμοδότησις ὑπ' ἀριθ. 4207 τοῦ Ὑπουργείου Θρησκείας πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα,
ἐν *44*, σ. 470, ἀριθ. 568· ἐπικαλεῖται ὡρισμένην διάταξιν (Α, Β' § 67) τοῦ *«ἐν Μολδαβίᾳ πολιτικοῦ Κώδικος τῶν Βασιλικῶν»*.

767

1826. Ἀρχινοταριακὸν καὶ Κοινὸν Γράμμα προκρίτων καὶ κατοίκων τῆς χώρας Νάξου,
ἀπὸ 15 Ὀκτ., ἐν *44*, σ. 489–490, ὑπ' ἀριθ. 613.
« . . . Οὐδείς, οἰκοδομῶν κτίριον, δύναται νὰ βλάψῃ τοὺς δημοσίους δρόμους, τοὺς δημοσίους τόπους καὶ τὰς δημοσίας θεωρίας. Οὐδείς, οἰκοδομῶν μεταγενεστέρως, δύναται νὰ ὑστερήσῃ ἀπὸ τὸν πλησίον του τὴν θεωρίαν τῆς θαλάσσης, πεδιάδος καὶ βουνοῦ καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτός . . .». Ὑπογράφουν 48 κάτοικοι· πρβλ. ἀριθ. 769 καὶ 784.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

768

1826. Ἀπόφασις Ἐφορείου τῆς Τ ή ν ο υ ὑπ' ἀριθ. 83, ἀπὸ 22 Δεκ., ἐν 44, σ. 492–493, ἀριθ. 621.

« . . . Δυνάμει τῶν τοπικῶν ἐθίμων καὶ τῆς κοινῆς τῆς Νήσου ἡμῶν ἡσυχείας . . . ἕνας ἀδελφὸς ἠμπορεῖ τὴν πατρομητρικήν του κληρονομίαν, καθὼς καὶ τὴν περιουσίαν του, νὰ τὴν προικίσῃ οὗτινος ἀδελφοῦ θέλει, χωρίς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, νὰ ὑστερήσῃ καὶ τοὺς λοιποὺς ἀδελφούς του . . .».

769

1826. Πρακτικὸν ἐξ κατοίκων τῆς Ν ά ξ ο υ, ἀπὸ 18 Ἀπριλίου, ἐν 44, σ. 503–504, ἀριθ. 644.

« . . . εἰς τὴν πατρίδα μας ἐπεκράτησε καὶ ἐπικρατεῖ μέχρι τοῦδε παλαιὰ καὶ ἀρχαία συνήθεια, ὅτι ὅπου εἶναι δρόμος κοινός, νὰ κτίζῃ ὅσον ὑψηλὰ θέλει ὁ καθείς, χωρὶς νὰ ἐμποδίσῃ τις νὰ τὸν ἐμποδίσῃ, καὶ ὄχι, ὅτι τάχα ἐγίνοντο καταχρηστικῶς, ἀλλ' ὅτι εἶναι τοπικὴ ἀρχαία συνήθεια, καθὼς φαίνεται ἡ χώρα μας ὅλη, ὅτι εἶναι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον κτισμένη . . .». Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 767 καὶ κατωτέρω ἀριθ. 784.

770

1826. Ἀπόφασις Δημογεροντίας Σ ί φ ν ο υ, ἐν 44, σ. 495–496, ἀρ. 624.

« . . . περὶ τούτου πειθόμενοι πρὸς τὴν τοπικὴν ἡμῶν συνήθειαν καὶ πρός τε τὰ παλαιὰ ἔθιμα, ἔχοντα ὡς ἀκολούθως : Ἡ κατάστασις τῶν ἐνταῦθα κατοίκων διαιρεῖται εἰς πρώτην, δευτέραν καὶ τρίτην τάξιν. Εἰς πρώτην λέγεται, ὅταν ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα, ἔχοντες μίαν δυνατὴν κατάστασιν εἰσοδημάτων, εἰς τὸ νὰ τοῖς ἐξαρκῇ, ἐὰν ὑποπέσουν εἰς χρέος, τότε τὸ προικίον τῆς γυναικὸς εἶναι ἀθάνατον καὶ ὁ ἄνδρας μόνον ὑπόκειται εἰς τοῦτο τὸ χρέος. Δεύτερον εἶναι τῶν ἐμπόρων, οἵτινες ἐμπορευόμενοι, ἔπεται νὰ κερδίσωσιν ἢ νὰ ζημιωθῶσι· τότε ἡ ζημία αὕτη ἢ τὸ κέρδος ἀνάγεται εἰς τὸν ἄνδρα καὶ τὸ προικίον τῆς γυναικὸς εἶναι καὶ λέγεται ἱερόν. Τρίτη δὲ καὶ τελευταία εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν ἔχωσι διαρκῆ κατάστασιν εἰσοδημάτων καὶ οἱ ὁποῖοι μετέρχονται τὴν βάναυσον ἢ τὴν γεωργικὴν τέχνην· οὗτοι ἐὰν ὑποπέσωσιν εἰς χρέη, εἶναι ἐν τῷ μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός, καθὼς καὶ ἐὰν αὐξήσουν, ἡ αὔξησις αὕτη διανέμεται ἐξ ἡμισείας . . .».

771

1826. Ἐξόφλησις κληρονομικοῦ μεριδίου, ἐν Π ά ρ ῳ, τῆς 6 Αὐγούστου, ἐν 57, σ. 195.

« . . . ἔχοντας δικαίωμα νὰ λάβῃ τὸ τρίτον καὶ τὰ ἔξοδά του ἀπὸ τὴν εὑρισκομένην περιουσίαν τῆς ποτὲ γυναικός του, διὰ κληρονομία (ὑπάρχοντος μόνου ἀδελφοῦ) *ὡς καὶ ἡ συνήθεια τοῦ τόπου ἐδῶ . . .».* (Ὅμοιαι πράξεις τῆς 8 Μαρτίου 1827 καὶ 22 Μαΐου 1827 αὐτόθι, σ. 195 ἐπ. καὶ 196 ἐπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

772

1827. Συμφωνητικὸν ἰσναφίου ψωμάδων Κ ο ζ ά ν η ς,
ἐν *166*, σ. 59–61.

773

1827. Π ο λ ι τ ι κ ὸ ν Σ ύ ν τ α γ μ α τῆς Ἑλλάδος (Τροιζῆνος),
ἐν *228*, τ. 9, σ. 128–155.
« . . . Ἄρθρον 99. Ἡ Βουλὴ χρεωστεῖ νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ συνταχθῶσι Κώδηκες, Πολιτικός, Ἐγκληματικὸς καὶ Στρατιωτικὸς ἔχοντες ἰδιαιτέραν βάσιν τὴν γαλλικὴν νομοθεσίαν. . . . Ἄρθρον 134. Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους. . . . Ἄρθρον 138. Δικαστικαὶ Ἐπιτροπαί, ἢ Δικαστήρια ἔκτακτα, ἀπαγορεύονται εἰς τὸ ἑξῆς,
. . . Ἄρθρον 142. Ἕως ὅτου δημοσιευθῶσι Κώδικες . . . οἱ Βυζαντινοὶ Νόμοι τὸ Ἀπάνθισμα τῶν ἐγκληματικῶν . . . καὶ οἱ παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι νόμοι ἔχουν ἰσχύν· εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχὺν νόμου ἔχει ὁ Ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδηξ . . .».

774

1827. Γράμμα πΚ., μηνὸς Μαΐου,
ἐν *178*, σ. 231. Ὅμοια γράμματα, αὐτόθι, σ. 231 καὶ 232, τῶν ἐτῶν 1835, 1838, 1839 καὶ 1842.
«. . . αἱ τῶν εἰρημένων συνοικεσίων ἀνδρῶν ὀρθοδόξων μετὰ γυναικῶν ἑτεροδόξων, καὶ τἀνάπαλιν, φανερᾶς ἢ καὶ λανθανούσης ἐκτελέσεως, ἀπαράδεκτοι εἰσίν, ἄλλως τε πολλῶν ἕνεκα λόγων, πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν καὶ τὸ πλέον διὰ τὴν τῶν ὑπ' αὐτῶν τικτομένων ἐν τῷ τῆς κακοδοξίας ζόφῳ παραπλάνησιν . . . ».

775

1827. Πρᾶξις ΝΗ′, ἀπὸ 15 Μαρτίου, τῆς Γερουσίας τῶν Ἰ ο ν ί ω ν Ν ή σ ω ν,
ἐν *387*, σ. 8–27,
«διὰ τῆς ὁποίας διευθετίζονται αἱ δημόσιαι Διατιμήσεις, κατὰ τὴν 53 Πρᾶξίν της, ὁποῦ διορίζει τὸ βρεττανικὸν νόμισμα ὡς γνώμονα τῶν νομισμάτων τοῦ Κράτους τούτου . . . ».

776

1827. «Ἔκθεσις σαφεστέρα τῶν . . . περὶ προικῶν κεφαλαίων» τῆς 4 Αὐγούστου, ἐπισκ. Π α ρ α μ υ θ ί α ς Ἀ γ α π ί ο υ,
ἐν *271*, σ. 309–310. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 497.

777

1827. Προικοσύμφωνον, τῆς 8 Ὀκτ., ἐν Παροικίᾳ Π ά ρ ο υ,
ἐν *57*, σ. 197–199.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . ἐὰν δὲ καὶ ἀποθάνωσιν ἄτεκνοι, νὰ ἀκολουθῶσι, κατὰ τὸν τοπικὸν νόμον, ἐπιστρεφομένων ὅλων τῶν προικιζομένων πραγμάτων εἰς τοὺς προθίμους συγγενεῖς . . .».

778

1827. Πρακτικὰ τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθν. Συνελεύσεως. Συνεδρίασις ΚΔ', τῆς 6 Ἀπριλίου,

ἐν *228*, τ. 8, σ. 20. Πρβλ. ἀριθ. 780.

« . . . Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν ἁπασῶν τῶν ἐν Τροιζῆνι συνεδριάσεων . . . ιβ'. Ἐπροβλήθη νὰ μὴν ἐπιμίγνυται εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ στρατιωτικὰ ὑπουργήματα τὸ ἱερατεῖον καί, ὡς ὑψηλὸν καὶ θεῖον, νὰ περιορισθῇ ὅλως εἰς τὰ πνευματικά. Ἔμεινεν εἰς σκέψιν, ἑωσοῦ δώσουν σχέδιον περὶ τούτου οἱ ἀρχιερεῖς, ὅσοι διωρίσθησαν εἰς Ἑρμιόνην».

779

1827. Συνοδ. Γράμμα πΚ. Ἀ γ α θ α γ γ έ λ ο υ, περὶ προικοδοσιῶν,

ἐκ κεφ. 13, ἐν *70*, τ. Α', σ. 314–325, ἐν *69*, σ. 54 καὶ ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ, ὑπὸ τὸν τίτλον : *Διαταγαὶ γάμων καὶ προικοδοσιῶν. Ὅροι καὶ κανόνες.* (Κπ. 1827).

« . . . θεσπίζομεν . . . νὰ διαφυλαχθῶσιν ἀπαράτρεπτα τὰ ἐφεξῆς, ἐν ρητοῖς κεφαλαίοις δέκα καὶ τρισὶν διοθετηθέντα.

Α'. Νὰ καταργηθῇ καὶ νὰ σηκωθῇ διόλου τὸ τράχωμα, καὶ μέχρι τῆς λέξεως αὐτῆς, καὶ μήτε παρὰ τῶν γονέων τῆς κόρης, μήτε παρὰ τῶν συγγενῶν, ἢ ξένων, μήτε φανερῶς καὶ ἐν προικοσυμφώνῳ, μήτε κρυφίως πρὸ τοῦ γάμου, μήτε μετὰ τὸν γάμον, νὰ δίδωνται εἰς μετρητὰ ἄσπρα, τὰ λεγόμενα τραχώματα, ἢ εἰς ὕλην οἵαν δήποτε ἐπὶ λόγῳ τραχώματος, καὶ μήτε ὁ γαμβρὸς νὰ ἀπαιτῇ ἢ νὰ λαμβάνῃ τοῦ λοιποῦ χρήματα ἕνεκεν τραχώματος, μήτε ὁ προικοδοτῶν νὰ δίδῃ, ὡσὰν ὁποῦ τὸ Μυστήριον τοῦ γάμου μήτε πωλεῖται, μήτε ἀγοράζεται.

Β'. Ἡ προῖκα, ὡς ἐκ παλαιοῦ τοῦ χρόνου νενομοθετημένη, νὰ εἶναι συγκεχωρημένη καὶ εἰς τὸν δίδοντα καὶ εἰς τὸν λαμβάνοντα, πλὴν νὰ εἶναι προσδιωρισμένη εἰς ἓξ βαθμούς. Καὶ τῆς μὲν Α' τάξεως νὰ ἐξαπλοῦται ἕως δέκα χιλιάδας γρόσια καὶ ὄχι πλέον. Τῆς δὲ Β' τάξεως ἓξ χιλιάδες. Τῆς δὲ Γ' ἕως τέσσαρας χιλιάδας. Τῆς δὲ Δ' ἕως τρεῖς χιλιάδας. Τῆς δὲ Ε' μέχρι τῶν δύο χιλιάδων. Τῆς δὲ Ϛ' τάξεως μέχρι τῶν χιλίων γροσίων. Οὐδέποτε δὲ κτήματα, κινητὰ ἢ ἀκίνητα, ὁσπήτιον δηλαδή, ὀνδᾶς ἢ ἐργαστήριον ἐπὶ λόγῳ προικὸς νὰ μὴ δίδωνται, ὡσαύτως οὐδὲ μέρος, οὐδὲ ὅλον, ἕνεκεν τῆς τιμῆς τῆς προικὸς νὰ μὴ δίδωνται εἰς μετρητά, ὡσὰν ὁποῦ συγχύζει τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ τραχώματος· εἶναι ἀπηγορευμένον καὶ ἐμποδισμένον ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς προικός, ὁποίας ἂν εἴη τάξεως, ψαλίδι νὰ μὴν ἐμβαίνῃ εἰς σάλι λαχοῦρι διὰ ροῦχον, συναριθμούμενον μὲ τὴν προῖκα.

Γ'. Εἰς τοὺς γινομένους ἀρραβῶνας . . . τὰ διδόμενα ἀμοιβαίως δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν, νὰ ξετιμῶνται ἀπὸ γρόσια ἑκατόν, ἕως γρόσια χίλια, κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἐν τῷ Β' Κεφαλαίῳ βαθμῶν τῆς προικός. Ἡ κακῶς συνειθισμένη προσφορὰ τῶν λεγομένων μποχτζαλικίων, τσεβρέδων, πατίστων, εἶναι ἐμποδισμένη διόλου. Ὡσαύτως ἀπαγορεύονται νὰ ἐκλείψωσιν ἐξ ὁλοκλήρου τόσον εἰς τοὺς ἀρραβῶνας, ὅσον καὶ εἰς τοὺς γάμους, τὰ κουφέτα καὶ κόντιτα μὲ πανέρια, καὶ χαρτία, καὶ τὰ ὑπερήφανα καὶ πολυτελῆ συμπόσια καὶ τραπέζια, καὶ τὰ παιγνίδια καὶ οἱ χοροὶ καὶ ἁπλῶς κάθε πολυέξοδος κατά-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χρησις, ὡς ἀσύμφορα τῷ Γένει ἡμῶν καὶ δυστυχίας πρόξενα. Ὁ δὲ ἀρραβὼν νὰ ἐκτείνεται ἕως μῆνας ἕξ, ἄνευ μέντοι εὐλόγου ἐμποδίου, νὰ (μὴν) ἐκτείνεται περισσότερον, μὲ προσδιορισμὸν καὶ ἄλλης προθεσμίας, ἧς μετὰ τὴν τελείωσιν, νὰ ἐκτελῆται ὁ γάμος.

Δ'. Ὁ γαμβρὸς νὰ εἶναι ἐλεύθερος ἀπὸ κάθε βάρος κακοσυνειθισμένον, ὁποῦ ὑποχρεοῦται νὰ ἐκτελῇ ἐξ αἰτίας τοῦ τραχώματος, καὶ νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ στέλλῃ εἰς τὴν ἀρραβωνιαστικήν του δῶρα, οἷον ἁγιοβασιλιάτικα καὶ ἄλλα παντοίου εἴδους καὶ ὕλης, ἀλλὰ ἀφαιρουμένων, ὡς εἴρηται, εἰς τὰς ἡμέρας τῶν γάμων καὶ ἀρραβώνων τῶν περιττῶν καὶ ματαίων ἐξόδων . . . νὰ ἐκτελῆται τὸ μυστήριον τοῦ γάμου θεοφιλῶς καὶ μετὰ πάσης τῆς ὀφειλομένης εὐταξίας καὶ σεμνότητος. Ὁμοίως νὰ εἶναι ἐλεύθερος ὁ γαμβρὸς ἀπὸ τὰ ἔξοδα τοῦ λουτροῦ, νὰ μὴν ἔχῃ ἄδειαν νὰ ἀγοράζῃ καὶ νὰ στέλλῃ τρᾶν, μήτε νὰ δίδῃ ἄσπρα ἐπὶ λόγῳ τρᾶς, μόνον δὲ εἰς τὴν νύμφην νὰ εἶναι συγκεχωρημένον νὰ φορῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ γάμου δέκα δράμια τρᾶν καὶ οὐχὶ πλέον. Ὁ δὲ κουμπάρος εἶναι ὑπόχρεως εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν κηρίων μιᾶς ὀκᾶς μόνον, καὶ εἰς τὰ ἔξοδα τῶν ἱερέων καὶ δὲν ἔχει ἄδειαν νὰ φέρῃ λαμπάδας μεγάλας κεκοσμημένας μὲ τρᾶς καὶ τζεβρέδες, μήτε στέφανα πολυτελῆ, ἀλλ' ἁπλᾶ. Καὶ τῆς μὲν Α' τάξεως ὀκᾶν κηρίου μίαν καὶ ἀναλόγως μικροτέρας, μέχρι τῆς ἕκτης τάξεως.

Ε' — Ἐκρίθη εὔλογον καὶ τίμιον, ὁ γαμβρὸς νὰ μὴν πηγαίνῃ συνεχῶς εἰς τὸ ὀσπήτιον τῆς ἀρραβωνιαστικῆς καὶ νὰ διανυκτερεύῃ . . .

Ϛ' — Ἡ ἐν τοῖς προικοσυμφώνοις καταγραφομένη προίκα νὰ εἶναι διατετιμημένη, ἡ τιμή της ξεκομμένη καὶ (ἡ) ἀδιατίμητος, ἡ μὴ ξεκομμένη δηλαδή, νὰ καταργηθῇ.

Ζ' — Εἰς κάθε ἐνορίαν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστένου, νὰ διορισθῶσι δύο τῶν προκριτωτέρων αὐτῆς, ὁμοίως καὶ ὁ πρῶτος προεστὼς τῆς ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐκείνῃ ἐκκλησίας, ἐκτιμηταὶ τῆς προικός, . . .

Η' — Ἡ διάκρισις τῆς καταστάσεως τῶν ἓξ τάξεων νὰ ἐξετάζεται καὶ νὰ γίνεται ἀπὸ τοὺς προκρίτους ἑκάστου συστήματος καὶ ἐσναφίου . . .

Θ' — Κάθε προικοσύμφωνον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει τὴν μαρτυρίαν τῶν ἐκτιμητῶν καὶ τὴν μαρτυρίαν τοῦ πρώτου προεστῶτος καὶ συνεκτιμητοῦ, δὲν θέλει ἔχει τὸ κῦρος.

Ι' — Νὰ συνταχθῇ ἐπίτηδες κῶδιξ γενικός, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ καταστρώνωνται κατάστιχα τῶν διατιμήσεων, παραδιδόμενα παρὰ τῶν ἐκτιμητῶν, ὁ δὲ κῶδιξ οὗτος νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν ἐφόρους καὶ ἐπιτρόπους τῶν Νοσοκομείων τοῦ Γένους . . .

ΙΑ' — Οἱ ἐκτιμηταί, λαϊκοὶ καὶ ἱερωμένοι, δὲν ἔχουσιν ἄδειαν νὰ ζητῶσι διὰ τοὺς κόπους των ἀπὸ τοὺς προικοδοτοῦντας οὐδέν, εἰ μόνον ἐπ' ὀνόματι τῶν Νοσοκομείων ἓν ἄσπρον λιανὸν εἰς τὸ γρόσι . . .

ΙΒ' — Ὅσοι δὲ ἔφθασαν νὰ εἶναι προηρραβωνισμένοι, καὶ οὗτοι ὀφείλουσι νὰ ὑπόκεινται εἰς τοὺς ἰδίους κανόνας καὶ διαταγὰς τοῦ παρόντος . . .

ΙΓ' — . . . οἱ ἐκτεθέντες ὅροι καὶ κανόνες ἔχωσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ὡς νομικαὶ διαταγαὶ νὰ ἐνεργῶνται ἀπὸ τῆς σήμερον . . . Ταῦτα . . . καὶ δημοσίᾳ γνώμῃ καὶ ἀρεσκείᾳ κοινῇ δροθετηθέντα, ὡς ἀνατρεπτικὰ τῶν ἐπιβλαβῶν καταχρήσεων . . . οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὡς ἐξ ἀνάγκης ἀπαιτούμενα τῇ ἀπόρῳ τοῦ Γένους ἡμῶν καταστάσει, ἐπικυροῦμεν ἐκκλησιαστικῶς . . . Ὅς δ' ἂν τῶν ἁπάντων καὶ ὁποῖος τῶν ὁμογενῶν χριστιανῶν παραβὰς τούς δε τοὺς ὅρους . . . ἀπαυθαδιάσῃ . . . ὁ τοιοῦτος, ὁποίας ἂν εἴη τάξεως καὶ βαθμοῦ, . . . ἐπικατάρατος εἴη . . . καὶ ἀφωρισμένος . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

780

1827. Πρακτικὰ τῆς ἐν Τροιζῆνι Γ' Ἐθν. Συνελεύσεως. Συνεδρίασις ΚΖ', τῆς 9 Ἀπριλίου,

ἐν *228*, τ. 8, σ. 146–150. Πρβλ. ἀριθ. 778.

«Ἀνεγνώσθη ἀναφορὰ τῶν Ἀρχιερέων, προβαλλόντων σχέδιον περὶ Κλήρου. Ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Θρησκευτικοῦ Ἐπιτροπήν.

... Ζ' — Νὰ μὴ δύναται μηδεὶς ἐξ αὐτῶν, μήτ' ἐκ τῶν λοιπῶν τοῦ Κλήρου, νὰ ἀναλαμβάνῃ κοσμικὰς φροντίδας, καὶ μιγνύῃ τὰ ἄμικτα καὶ θεῖα μὲ τὰ πολιτικά. Μήτε νὰ ὁπλοφορῇ· ἀλλ' ἕκαστος νὰ μένῃ ἐν ᾗ ἐκλήθη τάξει, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον.

... ΙΕ' — Νὰ θεωρῇ ὁμοίως τὰς περὶ συνοικεσίων καὶ κληρονομιῶν διαφορὰς κατὰ τοὺς κειμένους νόμους, ἀνεκκλήτως. Ὅσαι δὲ διαφοραὶ ἀνάγονται εἰς τὸ πολιτικόν, νὰ τὰς διευθύνῃ εἰς τὰ κριτήρια, μετὰ τὴν ὀφειλομένην συμβουλὴν τοῦ συμβιβασμοῦ.

... ΚΑ' — Ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ ἦναι ἀπαραβίαστος παρ' οἱουδήτινος εἰς τὴν διατήρησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων καὶ διατυπώσεων καὶ εἰς τὸ νὰ καθυποβάλλωσιν εἰς ἐκκλησιαστικὴν ποινὴν ἀνεμποδίστως κληρικοὺς ὅσον καὶ λαϊκούς, κατὰ τοὺς νόμους καὶ ἱεροὺς κανόνας.

... Ταῦτα ἡμεῖς ὠφέλιμα ὡς πρὸς τὴν παροῦσαν ἐποχὴν καὶ τῆς Ἐκκλησίας παροῦσαν κατάστασιν εἶναι γνωρίζοντες, καθυποβάλλομεν ὑπ' ὄψιν τῆς τοῦ Ἔθνους Συνελεύσεως, καὶ ἂς ἀποφασίσῃ ὅ,τι ἂν τελειότερον κρίνοι».

781

1827. Πρᾶξις ΞΔ' τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων, ἀπὸ 22 Μαρτίου,

ἐν *387*, σ. 41–50,

«ἡ ὁποία σαφηνίζει καὶ προσδιορίζει τὴν ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν, κανονίζει τὰ χρέη τῶν ἐκκλησιαστικῶν Κριτηρίων καὶ τὴν μέθοδον κατὰ τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ κρίνωσι».

782

1827. Πρᾶξις ΞΖ' τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων, ἀπὸ 24 Μαρτίου,

ἐξ ἄρθρων 29, ἐν *387*, σ. 60–68,

«ὅπου διορίζει μὲ ποῖα μέτρα νὰ γίνεται ἡ ἀνταλλαγὴ καὶ ἡ ἐξαγορὰ τῶν φεούδων».

783

1827. Πρᾶξις ΠΕ' τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων, ἀπὸ 31 Μαρτίου,

ἐξ ἄρθρων 5, ἐν *387*, σ. 135–138,

«ὅπου ἐμποδίζει εἰς τὸ ἑξῆς τὰς παντοτεινὰς σεμπριὰς εἰς τὴν νῆσον τῶν Κορφῶν, ὡς ἓν μέτρον προετοιμαστικὸν δι' ἄλλας προβλέψεις ...».

784

1827. Πρακτικόν, 28 Αὐγ., Γεν. Δημογεροντείου Νάξου,

δι' οὗ ἐπικυροῦται τὸ ἀπὸ 15 Ὀκτ. 1926 πρακτικὸν περὶ πολεοδομικῶν διατάξεων (βλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 767), ἐν *44*, σ. 531–532, ἀριθ. 710.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

785

1827. «Προσκυνοχάρτι», ἀπὸ 9 Ἰουλίου, τοῦ Ἀχμὲτ πασᾶ,
βεκίλη τοῦ Ἰμπραΐμ πασᾶ *«πληρεξουσίου τῶν Ὀθωμανικῶν Δυνάμεων»*, ἐν *201*, σ. 516.
«Δίδεται τὸ ἡμέτερον ὑψηλὸν μπουγιουρδί μας παρὰ τῆς ἐμῆς πληρεξουσιότητος εἰς Καζὰ Πύργον μὲ τῶν κάτωθι περιχωρίων ὡς φανερόνομεν Σκουροχῶρι, Μερτιά, Ἀγιάννη, Σκαφιδιά, Τσόγια, Ἁγιώργη, Λαμπετή, Μαλύρι, ἐπειδὴ ἦλθον μὲ προθυμίαν εἰς τὸ μεγάλο μερχαμέτι μας, προσπίπτοντας ἐξ ὅλης τῆς θελήσεώς τους, προσκυνῶντας τὸ κραταιὸν Δοβλέτι μας καὶ εἰς ἡμᾶς καὶ ζητῶντες παρ' ἡμῶν τὸ ράγι. Βλέποντας λοιπὸν τὴν ἐμπιστοσύνην τους, ὅπου ὑπόσχονται πρὸς ἡμᾶς, τοὺς ἐδόθη τὸ ὑψηλόν μας ράγι μπουγιουρτή μας, νὰ εἶναι προφυλαγμένοι τόσον ἀπὸ τὰ στρατεύματά μας, ὡσὰν ἀπὸ κάθε ἐναντίον, ἡ τιμή τους, ἡ ζωή τους καὶ ὅλον τὸ πρᾶγμά τους, ὅ,τι ἔχουν καὶ νὰ εἶναι διὰ πάντα, κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν τους, πιστοὶ ραγιάδες, νὰ δουλεύουν τὸν τόπον τους καθὼς ὡς πρῶτα . . .».

786

1827. Διάταξις Διοικήσεως τῆς ἑλλ. Ἐπικρατείας, τῆς 1 Μαΐου,
ἐν *228*, τ. 9, σ. 121–127.
«. . . ΚΔ'. (Οἱ δημογέροντες) *ἐκτελοῦν τὰ χρέη τῶν εἰρηνοδικῶν. ΚΕ'. Οἱ μνήμονες (νοτάριοι) ἐκλέγονται ἀπὸ τὰς κοινότητας, ἕως ὅτου νὰ ἐκδοθῇ νόμος περὶ τούτου . . .».*

787

1827. Διονυσίου Πύρρου τοῦ Θετταλοῦ, Νομικὸν Βιβλίον κατ' ἀλφάβητον εἰς εἴκοσι βιβλία, θεωρητικόν, δικανικὸν καὶ ἐκκλησιαστικόν, ἐκ τῆς Ἑξαβίβλου καὶ τοῦ Μολδαβικοῦ Κώδικος τοῦ Καλλιμάχη,
Πρβλ. ἐν *135*, σ. 14, σημ. 7 καὶ ἐν *56*. Ἡ τύχη τοῦ χφ. ἄγνωστος.

788

1828. Ψήφισμα ΙΘ', τῆς 15 Δεκ., τοῦ Κυβερνήτου,
ἐν *228*, τ. 11, σ. 505–511. Περὶ τοῦ Διοργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων.
Κεφ. Α' — 4. ὁ δημογέρων ἐκτελεῖ τὰ ἔργα τοῦ Εἰρηνοδίκου.
6. Κρίνει οὗτος ἀνεκκλήτως, τοῦ χωρίου μέχρι 3 διστήλων, τῆς κωμοπόλεως μέχρι 5 καὶ τῆς πόλεως μέχρις 7.
7. Κρίνει ἐκκλητῶς τῆς κωμοπόλεως μέχρι 40 καὶ τῆς πόλεως μέχρι 60.
8. Διὰ τ' ἀνώτερα ποσά, ἀναφέρονται εἰς τὸν εἰρηνοδίκην, πρὸς συμβιβασμόν.
38. Τὰ δικαστήρια ἀκολουθοῦν εἰς μὲν τὰ πολιτικά, τοὺς Νόμους τῶν Αὐτοκρατόρων, περιεχομένους εἰς τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ τὸν τῆς Γαλλίας ἐμπορικὸν Κώδηκα.

789

1828. Ἔγγραφον τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Συμμάχων Αὐλῶν, ἀπευθυνουσῶν 28 ἐρωτήματα, ἀπὸ 9 Ὀκτωβρίου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *404*, τ. 4, σ. 460–525 καί, ὀρθότερον, ἐν *228*, τ. 11, σ. 236–244. Ἡ Ἀ π ά ν τ η σ ι ς τοῦ Πανελληνίου, διὰ τοῦ Καποδίστρια, ἀπὸ 18/30 Ὀκτ., ἐν *404*, τ. 4, σ. 460–525 καὶ ἐν *228*, τ. 11, σ. 256–335. Αἱ ἀπαντήσεις τῆς Κυβερνήσεως, ὄχι πάντοτε ἀκριβεῖς (πρβλ. ἐν *169*, τ. 2, σ. 56–58). Ἰδιαιτέρως διὰ τὸ ὑπ' ἀριθ. 28 ἐρώτημα, πρβλ. τὸ Ὑπόμνημα τοῦ Πανελληνίου, ἐν *228*, τ. 11, σ. 247–252, ἐν ὑποσημειώσει. Ἰδιαίτερον ἐμπιστευτικὸν Ὑπόμνημα, ἀπὸ 11/23 Σεπτ. 1828, τοῦ Ἰω. Καποδίστρια, ἐν *404*, τ. 4, σ. 453–460.

« . . .Ἐρώτημα Θ'. Εἰς ποίας ἀποκαρπώσεις καὶ ἄλλα δοσίματα οἱ χωριᾶται ἦσαν ὑπόχρεοι πρὸς τοὺς κτήμονας ;

(Ἀπάντ.) Οἱ ἐνοικιασταί, ὅσοι ἐκαλλιεργοῦσαν γαίας τουρκικὰς, ἐπλήρωναν εἰς τοὺς ἰδιοκτῆτας τὰς ἀποκαρπώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ὑπεχρεοῦντο διὰ τῶν συμφωνητικῶν των . . . Τρία εἴδη συμφωνητικῶν ἐγίνοντο κατὰ συνήθειαν, διὰ τὸ ἐνοίκιασμα τῶν γαιῶν : 1. Τὸ συντροφικόν. Κατὰ τοῦτο, ἀπὸ τὴν ὅλην ποσότητα τοῦ καρποῦ ἐλαμβάνοντο ὅλα τὰ . . ἔξοδα· ἔδιδαν καὶ τὴν τακτικὴν δεκατιάν. Καὶ ἔπειτα, ὁ ἰδιοκτήτης καὶ ὁ ἀγρονόμος ἐμοίραζαν ἐξίσου τὸ ὑπόλοιπον μέρος. — 2. Τὸ τριτάρικον. Δυνάμει τούτου, ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας ἦτον εἰς βάρος τοῦ ἀγρονόμου. Τὸ δέκατον ἐπληρώνετο ἀπὸ τὸ ὅλον τῶν προϊόντων. Τῶν δὲ ὑπολοίπων, διαιρουμένων εἰς ἐννέα μερίδια, τὰ μὲν τρία ἐλάμβανεν ὁ ἰδιοκτήτης, τὰ δὲ ἄλλα ἓξ ὁ ἀγρονόμος. 3. Τὸ γεόμορον ἢ ἀποκοπὴ . . . Ὅλα τὰ ἔξοδα τῆς καλλιεργείας καὶ αὐτὸ τὸ δέκατον ἦτον εἰς βάρος τοῦ ἀγρονόμου. Οὗτος περιπλέον ἦτον ὑπόχρεως νὰ δίδῃ εἰς τὸν ἰδιοκτήτην . . . καὶ ἂν τὸ θέρος ἦτον ἀφθονοπάροχον ἢ ὄχι, τόσον γέννημα, ὅσον ἦτον ἀναγκαῖον διὰ τὴν σποράν. Ἐκ τοῦ προϊόντος τῶν ἐλαιῶν, ὤφειλε νὰ δίδῃ τὰ $^2/_7$. Αἱ δὲ ἀποκαρπώσεις . . . διωρίζοντο ἀπὸ τὰ διάφορα ἄρθρα τοῦ συμφωνητικοῦ. Συνηθέστερον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἦτον τὸ τριτάρικον . . . Εἶχον καὶ οἱ χριστιανοὶ διάφορα εἴδη κτημάτων, ἀναγνωριζομένων ὡς τοιούτων καὶ ἀπὸ τοὺς τούρκους. Τοῦτο ἀποδεικνύεται μὲ τρόπον ἀναντίρρητον ἀπὸ τὸ Νουζοὺλ Ἀβαρὶζ (ἐνοίκιον γῆς κατοικουμένης) καὶ περιπλέον ἀπὸ τὰ Ταπία ἢ Χοτσέτια (ἐπίσημα ἔγγραφα ἰδιοκτησίας), διδόμενα ἀπὸ τὸν σπαχῆν, τὸν βοεβόδαν, ἢ τὸν κατῆν . . .

Ἐρώτ. Ι'. Πόσος ἦτον εἰς Ἑλλάδα ὁ τόκος πρὶν τοῦ ἔτους 1821 ; . . .

(Ἀπ.) Ὁ τουρκικὸς νόμος δὲν ἐσυγχώρει νὰ λαμβάνεται διάφορον ἐπὶ τῶν δανειζομένων χρημάτων, ἐκτὸς ἂν τὸ κεφάλαιον ἀνῆκεν εἰς ὀρφανά, τότε οἱ κριταὶ ἐδιόριζον πρὸς 10 % τὸν χρόνον. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τὸ διάφορον τῶν χρημάτων δὲν ἦτο κανονισμένον, αὐτὸ ἤλλαζεν ἀπὸ 12 ἕως 30 %, κατὰ τὰς περιστάσεις, τοὺς τόπους καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν δανειζομένων . . . Ἐν γένει ἡ μικροτέρα τιμὴ τῆς γῆς, πρὶν τοῦ 1821, ἦτον πρὸς 10 γρόσια τὸ στρέμμα καὶ ἡ μεγαλυτέρα πρὸς 60.

. . .Ἐρ. ΙΒ' . . . (Ἀπ.) . . . Τὰ ἀκίνητα κτήματα τῶν ὑπηκόων Γραικῶν, Ἀρμενίων καὶ ἄλλων, εἶναι ὡσαύτως κληρονομικά, δι' ἑνὸς ἐλαφροῦ ἐνοικιακοῦ δοσίματος, τὸ ὁποῖον ἑκάστη Κοινότης ὑποχρεοῦται νὰ πληρώνῃ ἐτησίως εἰς τὸ Θησαυροφυλάκιον . . .

Ἐρ. ΙΗ'. Ποῖα ἐκ τῶν ἐπιβαλλομένων δοσιμάτων ἐπροσδιορίζοντο . . . εἰς τὰ τοπικὰ ἔξοδα καὶ ποῖα τὰ ἀναγόμενα κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸ Μιρὶ τῆς Κπ. ;

(Ἀπ.) Τὰ εἰς τὸ Μιρὶ κατ' εὐθεῖαν ἀναγόμενα δοσίματα, ἦτον : τὰ Χαράτζια, τὸ Νουζοὺλ Ἀβαρίζ, τὰ ἐκ τῶν Δεκάτων καὶ Προβατονομίων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδιορίζοντο εἰς τοὺς σπαχίδες . . . Τὰ δὲ προσδιωρισμένα εἰς τοπικὰ ἔξοδα ἦτον : α') τὸ μέρος τῶν Δεκάτων καὶ Προβατονομίων, τὸ ὁποῖον ἐλάμβανον οἱ σπαχίδες, β') ὁ κουδουμιές, γ') οἱ μισθοὶ τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καμπιμπουλουμπασίδων, δ') τὰ ἔξοδα τῶν ταχυδρομείων, ε') τὰ ἔκτακτα ἔξοδα ὑπὸ τὸ ὄνομα Γκιλὲν-γκετσὲν καὶ Μεσαρίφια . . .

'Ερώτ. ΚΓ'. Πόσον ἐσύναζεν ὁ 'Επίσκοπος τῆς 'Επαρχίας ἀπὸ πᾶσαν ἑλληνικὴν οἰκίαν καὶ πόσον τὸ ὅλον τῶν ἐντεῦθεν συναζομένων ; . . . Οἱ πλειότεροι ἐξ αὐτῶν ἐσύναζον καθ' ἔτος τρία γρόσια τὸ πολύ, ἢ 40 παράδες τοὐλάχιστον ἀπὸ πᾶσαν οἰκογένειαν.

'Ερώτ. ΚΔ'. Ποῖαι αἱ κατὰ τὴν 'Ελλάδα ὀθωμανικαὶ 'Αρχαὶ ἀπὸ τὸν πασᾶν ἕως τὸν κοτζάμπασην ; Ποία ἡ ἐξουσία των καὶ ποία ἡ ἔκτασις τῆς δικαιοδοσίας τοῦ καπιτὰν πασᾶ ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ ἀρχιπελάγους ;

('Απ.) . . . Εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν ἦτον ἕνας καδῆς, διοριζόμενος ἀπὸ τὸν Ρούμελη-Καζασκέρην, ἐκ τῆς τάξεως τῶν γραμματισμένων. Διέμενε δὲ εἰς τὸ ὑπούργημα τοῦτο ἀπὸ 6 ἕως 12 μῆνας καὶ σπανίως ἕως 18. 'Εδίκαζεν ἀνεκκλήτως ὅλας τὰς πολιτικὰς καὶ ἐμπορικὰς ὑποθέσεις, παντὸς εἴδους καὶ βαθμοῦ. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦτο καὶ ἐκτελεστὴς τῶν ἀποφάσεών του, τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ὁποίων μόνος ὁ πασᾶς ἠδύνατο νὰ ἀναβάλῃ, ἐκκαλῶν τὴν ὑπόθεσιν εἰς Τριπολιτσὰν πρὸς ἀναθεώρησιν. 'Εντούτοις αὕτη ἡ δυνητικὴ ἔκκλησις ἦτον κατάχρησις ἐξουσίας . . . Αἱ κρισολογίαι . . . παρετείνοντο ἐπ' ἄπειρον, διότι ἡ Νομικὴ τῶν τούρκων, οὖσα ἀσαφὴς καὶ ἀντιφατική, ἐξηγεῖτο κατὰ διαφόρους τρόπους παρὰ τῶν οὐλεμάδων καὶ ἐκ τούτου ἐπὶ μᾶλλον συνεπλέκετο ἡ δικανική. Εἰς τὸν διορισμὸν νέου πασᾶ ἢ καδῆ, αἱ προδικασθεῖσαι ὑποθέσεις ἐδύναντο νὰ συζητηθῶσι καὶ πολλάκις ἡ ἀπόφασις τοῦ νέου καδῆ ἦτον ἐναντία τῆς τοῦ προκατόχου του . . . Αἱ τοπικαὶ συνήθειαι καὶ ὁ καιρὸς μόνον ἠδύναντο νὰ δόσωσι τέλος εἰς παρομοίας κρισολογίας. Περὶ δὲ τῶν ἐγκληματικῶν ὑποθέσεων ὁ καδῆς ἀνεφέρετο εἰς τὸν πασᾶν καί, ἄνευ ρητῆς αὐτοῦ διαταγῆς, δὲν ἐδύνατο νὰ ἐξετάσῃ τοιαύτην ὑπόθεσιν . . . Ὅλαι αἱ πωλήσεις ἀμπελώνων, ὀσπητίων, δένδρων, ἐργαστηρίων, κλπ. ἀπαιτεῖτο νὰ καθυποβάλλωνται εἰς τὸν καδῆν. . . . Εἰς τὰς μεταξὺ χριστιανῶν καὶ μουσουλμάνων διαφοράς, ἡ μαρτυρία ἑνὸς χριστιανοῦ δὲν ἦτο δεκτή, οὔτε ὑπέρ, οὔτε κατά. . . .

Πρὶν τῆς ἀναγορεύσεως τοῦ νῦν σουλτάνου (Μαχμοὺτ Β', 1808), ὁ βοϊβόδας διωρίζετο παρὰ τῆς Πόρτας, κατ' αἴτησιν τῆς Κοινότητος ἢ τῶν Μαλικιανὲ Ζααπίδων (ἀγοραστῶν τοῦ δεκάτου). 'Αλλὰ δυνάμει ψηφίσματος τοῦ νῦν σουλτάνου ὁ διορισμὸς τῶν βοϊβοδάδων ἐγίνετο ἀπὸ τοὺς πασάδες . . . 'Ο βοϊβόδας ἦτον ἐνιαύσιος . . . Οἱ κοτζαμπάσιδες ἐκλέγοντο ἀπὸ τοὺς προεστῶτας τῶν κωμοπόλεων καὶ τῶν χωρίων . . . χωρὶς . . . ποσῶς νὰ παρέμβῃ καμμία τουρκικὴ 'Αρχή . . . 'Ο καδῆς, ἐνώπιον τοῦ βοϊβόδα, τοῦ ἀγιάνη καὶ τῶν ἐπισημοτέρων τούρκων, μαρτυρούντων τὴν θέλησιν τῶν προεστώτων, ἐξέδιδε τὸ ζητούμενον πιστοποιητικὸν καὶ διευθύνοντο ὅλα εἰς τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ πασᾶ. Οἱ κοτζαμπάσηδες ἦσαν ἐνιαύσιοι . . . Οὗτοι ἐκανόνιζον τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν δοσιμάτων καὶ ἐδύναντο νὰ κάμνωσιν ἔκτακτα ἔξοδα . . . Εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ προδιαθέτωσιν ἐν γένει ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῶν ραγιάδων, ἐνταυτῷ καὶ νὰ κρίνωσι τὰς ὑποθέσεις των, ὁποιασδήποτε φύσεως· καὶ ἂν εὐχαριστῶντο ἀμφότερα τὰ μέρη, καμμία τουρκικὴ 'Αρχὴ δὲν ἠδύνατο νὰ παρεμβῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως. 'Ακόμη καὶ οἱ ὑπὸ φυλακὴν χριστιανοὶ ἐδύναντο νὰ προστρέξωσιν εἰς τοὺς κοτζαμπάσιδες διὰ νὰ τύχωσι τῆς ἐλευθερώσεώς των. . . . Καὶ εἰς οὐδένα ἄλλον, παρὰ τὸν πασᾶν, δὲν ἐχρεώστουν νὰ δίδωσι λόγον τῆς διοικήσεώς των. Εἰς τοῦτον δὲ μόνον ἀπέκειτο τὸ δικαίωμα νὰ τοὺς παιδεύῃ ἢ νὰ τοὺς ἀνταμείψῃ . . . Εἰς τοὺς τούρκους ἡ συνήθεια εἶχεν ἰσχὺν ἀνωτέραν τοῦ νόμου . . .

'Η ἐπαρχία τῆς Σπάρτης εἶχε σύστημα διαφορετικόν. Πρὸ τοῦ 1770, διοικεῖτο ἀπὸ τοὺς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καπιτάνους, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐκλέγετο ὁ ἀρχηγός . . . Ἡ ἐπαρχία αὕτη ἐπλήρωνεν εἰς τὴν Πόρταν 4000 γρόσια διὰ κεφαλιάτικον. Εἰς τὴν Μάνην, πώποτε δὲν ὑπῆρξε τουρκικὴ Ἀρχή. Μετὰ τὸ 1770 ὁ Καπιτὰν πασᾶς διετάχθη ἀπὸ τὸν σουλτάνον νὰ διορίσῃ ἐκεῖ Διοικητὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα Μπέην τῆς Μάνης καὶ ἔκτοτε ἡ ἐπαρχία αὕτη ἠναγκάσθη νὰ πληρώνῃ 15000 γρόσια κεφαλιάτικον . . .

Ἡ νῆσος Ὕδρα, ὑπήγετο εἰς τὸν καπιτὰν πασᾶ καὶ διοικεῖτο παρὰ τῶν ἐντοπίων ἀριστοκρατικῶς. Οἱ πρόκριτοι . . . οἱ σημαντικώτεροι κατὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἐπιρροήν, ἦσαν εἰς δύο κόμματα διῃρημένοι, ἕκαστον τῶν ὁποίων διοικοῦσεν ἐναλλὰξ τὴν νῆσον ἐνιαυσίως. Τὸ σῶμα τῶν προκρίτων ἔκαμνε διατάξεις διὰ τὴν διατήρησιν τῆς εὐταξίας, διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν θαλάσσιον ἀστυνομίαν. Εἷς δὲ τῶν ἐντοπίων ἐκτέλει τὰ χρέη τοῦ ἀστυνόμου, ὑπὸ τὸ ὄνομα ζαμπίτης . . . Ἡ Ὕδρα εἶχε προσέτι μίαν Καγκελλαρίαν, συνισταμένην ἀπὸ ἕνα γραμματέα καί τινας παρέδρους, οἱ ὁποῖοι ἐδίκαζον τὰς διαφοράς. Αἱ ἀποφάσεις των ἀνεκρίνοντο παρὰ τῶν προκρίτων. Ἐκτέλει δὲ ἡ Καγκελλαρία καὶ καθήκοντα τοῦ μνήμονος (νοταρίου). Ἓν κριτήριον ἐκκλησιαστικὸν ἔκρινε τέλος πάντων τὰς συμπιπτούσας διαφορὰς περὶ γάμου, διαζυγίου, κτλ.

Ἡ νῆσος Σπετσῶν διοικεῖτο καθ' ὃν τρόπον καὶ ἡ Ὕδρα.

Ἡ νῆσος Ψαρῶν ὑπήγετο εἰς τὸν Καπιτὰν πασᾶν καὶ διοικεῖτο ἀπὸ Δημογέροντας ἐκλεγομένους ἀπὸ τὸν λαόν. Οἱ πολῖται ὅλοι, εἰς γενικὴν συνέλευσιν συναθροιζόμενοι, ἐνήργουν τὴν ἐκλογὴν 12 ἐκλογέων, οἵτινες ἔκλεγον δι' ἓν ἔτος τρεῖς δημογέροντας καὶ ἕνα ταμίαν . . .

Ὅλαι αἱ περὶ πολιτικῶν ἢ ἐμπορικῶν ὑποθέσεων διαφοραὶ καθυπεβάλλοντο εἰς αἱρετοκρισίας . . .

Αἱ νῆσοι τοῦ Αἰγαίου Πελάγους . . . ὑπήγοντο ὡσαύτως εἰς τὸν καπιτὰν πασᾶν ὅστις εἰς πᾶσαν μίαν ἔστελλεν ἕνα ἐπιστάτην τοῦ δεκάτου, μουσουλμάνον εἴτε χριστιανόν, ὀνομαζόμενον ζαμπίτην. Ἑκάστη τῶν Νήσων τούτων εἶχε τοὺς προεστῶτάς της, ἐκλεγομένους ἐκ τῆς κλάσεως τῶν πλουσιωτέρων καὶ ἰσχυροτέρων . . . Αἱ διαφοραὶ ἐθεωροῦντο ἀπὸ τοὺς Προεστῶτας ἢ αἱρετοκριτάς, ἀλλ' ἐκκαλοῦντο εἰς τὸν Καπιτὰν πασᾶν, ὅστις ἀπεφάσιζε πάντοτε τὰ ἐγκληματικά. . . . Αἱ νῆσοι Λέρος, Κάλυμνος, Νίσυρος, Τῆλος, Χάλκη, Κάρπαθος, Σύμη καὶ Καστελόριζον, ὑπήγοντο εἰς τὸν μπέην τῆς Ρόδου, ὅστις ἔστελλεν εἰς αὐτὰς ζαμπίτιδες. Ἐντοσούτῳ εἶχον καὶ τοὺς Προεστῶτας των . . .

Ἐρώτ. ΚΕ'. Ποῖα τὰ προνόμια ἢ ἀστικὰ δικαιώματα, ἀφεθέντα εἰς τοὺς Ἕλληνας καὶ ποῖα τὰ μερικώτερα, χαρισθέντα εἴς τινας περιοχὰς ἢ νήσους ;

(Ἀπ.) . . . Ὁ νῦν σουλτάνος, διὰ ψηφίσματός του, κατήργησεν εἰς τὴν Πελοπόννησον τὴν εἰς τὸ ἐπίλοιπον τῆς Τουρκίας ἐνεργουμένην συνήθειαν, τοῦ νὰ δημεύονται τὰ ὑπάρχοντα τῶν ἀποθνησκόντων χριστιανῶν, ὅσοι ἦσαν εἰς δημόσια πράγματα . . . Οἱ ἀρχιερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν, διοριζόμενοι ἐφ' ὅρου ζωῆς ἀπὸ τὸν πΚ., ἐλάμβανον ἀπὸ τὴν Πόρταν δίπλωμα, λεγόμενον μπεράτι, διὰ τοῦ ὁποίου τοῖς ἐδίδετο ἡ ἐξουσία νὰ κρίνωσιν ὅλας τὰς διαφορὰς τῶν χριστιανῶν ἐκκλητῶς, ἀνεκκλήτως δὲ τὰ περὶ τοῦ γάμου, διαζυγίου, κλπ. καθὼς καὶ τὰ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως. Εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, περιπλέον, αἱ βιομηχανικαὶ κοινωνίαι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἐκλέγωσιν ἀντιπροσώπους, οἵτινες ἔκρινον αὐθαιρέτως τὰς μεταξὺ τῶν τεχνιτῶν διαφοράς . . .

Ἐρώτ. ΚΣ'. Ποίου εἴδους τοπικῆς ἐξουσίας, δικαστικῆς, διοικητικῆς ἢ ἀστυνομικῆς, ἐπετρέπετο ἡ χρῆσις εἰς τοὺς ἰδίους Ἕλληνας εἰς ἕκαστον τμῆμα, ὑπὸ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ὀθωμ. Κυβερνήσεως ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐρώτ. ΚΖ′. Εἰς ποίαν κλάσιν ἀνθρώπων ἀνῆκεν ἡ ἐξουσία αὕτη πρὶν τῆς ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως; Ποῖος ὁ ἀριθμὸς τῶν μετερχομένων αὐτήν; Πῶς ἐδιορίζοντο καὶ διετηροῦντο, καὶ πρὸς ποῖον ἦσαν ὑπεύθυνοι;
Ἐρώτ. ΚΗ′. Εἰς ποῖα τῆς ἑλλ. ἐξουσίας μέρη εἶναι ἐν χρήσει ἔτι τοιαῦται Ἀρχαί, καὶ εἰς ἔλλειψιν αὐτῶν, ποῖον εἶδος ἀστυνομίας ἢ διοικήσεως ἀντικατέστη;

790

1828. Ἔκθεσις, ἀπὸ 14 Ἰαν., τοῦ Γραμματέως τοῦ Δικαίου Μιχ. Σούτσου, πρὸς τὸν Ἰω. Καποδίστριαν, περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Δικαιοσύνης ἐν τῇ χώρᾳ,

ἐν *173*, τ. 1, σ. 399–400.

«... τύχῃ κακῇ, οὐδέποτε ὑπῆρξαν δικαστήρια ἄλλα παρὰ τὸ ἐν Σύρῳ ἐμπορικόν, τὸ τῶν λειῶν ἐνταῦθα (ἐν Αἰγίνῃ) ... καὶ ἓν κακουργιοδικεῖον ἐν Ναυπλίῳ κατὰ τὸ 1826 ἱδρυθέν, ἔπειτα δὲ καταργηθέν ... Πρὸ ταύτης τῆς Συνελεύσεως (τῆς Τροιζῆνος), αἱ διαφοραὶ τῶν πολιτῶν ἐκρίνοντο ἐνίοτε ἀπὸ ἐπιτροπὰς διαιτητῶν, ὀνομαζομένων παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ ἀπηγορεύθησαν, ὡς ἀντικείμεναι εἰς τὸ Σύνταγμα... Ἄλλον τρόπον δὲν εἶχα, εἰμὴ πότε μὲν νὰ κάμνω τὸν εἰρηνοδίκην, πότε δὲ νὰ παρακινῶ εἰς αἱρετοκρισίας...».

791

1828. «Κατάστασις τῶν ἔκπαλαι σιουρουτίων τοῦ βηλαετίου νεχαγιὲ Ζαγορίου»,

ἐν *213*, Θ′, σ. 82–86, ἐν *43*, σ. 35–37 καὶ ἐν *150*, σ. 56–61.

«1. ... ὅταν ... ἕνας χανὲς ἐπιφορτισθῇ μὲ μπεκόϊνα ἀπὸ τὰ εἰς τὸ χωρίον του ἐμπίπτοντα κατὰ καιροὺς βασιλικὰ καὶ αὐθεντικὰ τεκλίφια μὲ τοὺς χρονικοὺς ἀναχρονισμούς, χωρὶς ἐλπίδα νὰ εἰμπορέσῃ νά τα ξεπλερώσῃ κατ' ἄλλον τρόπον, θέλοντας ἢ μὴ θέλοντας, τότε ἡ Κοινότης τοῦ χωρίου του, συμφώνως, ἐλευθέρως καὶ ἀνεμποδίστως ἐβγάζει ὅλην αὐτὴν μπάστινα τοῦ χρεουμένου χανὲ κινητὰ καὶ ἀκίνητα, ἢ μέρος αὐτῶν, εἰς τὸ κοινὸν μιζὰτ τοῦ χωρίου, τελαλίζοντάς την δέκα, εἴκοσι ἢ καὶ τριάντα ἡμέρας καὶ γίνεται ἡ πώλησις εἰς ἐκεῖνον, ὁποῦ δόσῃ τὰ περισσότερα, μὲ μόνην κοινὴν ὁμολογίαν τῶν εὑρισκομένων χωριανῶν, χωρὶς νὰ εἰμπορῇ μήτε ὁ νοικοκύρης, μήτε συγγενής, μήτε γείτονας νὰ πειράξῃ τὸν ἀγοραστὴν εἰς τὸ παραμικρὸν καὶ ἀπὸ τὰ γρόσια αὐτῆς τῆς πωλήσεως ἐβγαίνει πρῶτον ἀπὸ κάθε ἄλλο μπόρτζι ὁ μπεκαὲς τοῦ χωρίου καὶ ξεπληρώνεται καὶ ἂν περισσεύουν, παίρνει δεύτερον ἡ προῖκα, ἂν εἶναι ἀποδεδειγμένη, τρίτον τὰ ἀμανέτια, ἂν ἔχῃ ὁ νοικοκύρης δι' ἴδιόν του χρέος καὶ ἀκολούθως οἱ λοιποὶ δανεισταί.
2. ... μὴ ἀπομνήσκοντες ἀρσενικὰ παιδιὰ εἰς ἕνα χανέ, παρὰ μόνον ἕνα κορίτζι, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαίνει τινὰς γαμβρὸς καὶ ἔχοντας αὐτὸς ὁ χανὲς προτητερινὸν μπεκαγιὲ ἢ μὴ ἔχοντας καὶ ἀκολούθως ἀπὸ χρόνου εἰς χρόνον ἐπιφορτισθῇ μὲ τὸν χισέν του ἀπὸ τὰ χρονικὰ ριξίματα καὶ ὁ γαμβρὸς αὐτός, ὅπου ἔμβῃ νοικοκύρης εἰς αὐτὴν τὴν μπόστινα, δὲν εἰμπορέσῃ νὰ πληρώσῃ, τὸ χωρίον, πωλῶντας αὐτὴν τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ρηθέντος γαμβροῦ καὶ ἂν δὲν ξεπληρωθῇ ὁ μπεκαγιὲς, πωλεῖ καὶ ἀπὸ τὴν ἴδιαν μπόστινα τῆς γυναικός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3. Τὰ κορίτζια ὅπου ὑπανδρεύονται ἢ ἀπὸ πατέρα ἢ ἀπὸ μητέρα καὶ ἐξωπροικίζονται, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ γονέως των, ἀπομνήσκοντας ἀρσενικὰ παιδιά, δὲν εἰμποροῦν τὰ κορίτζια μὲ κανένα λόγον νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὰ ἀδέλφια των κανένα κληρονομικὸν μερίδιον ἀπὸ τὴν πατρομητρικὴν περιουσίαν, εἰ μόνον ἂν οἱ γονεῖς των, μὲ διαθήκην των, τοὺς διορίσουν τίποτε. Τὰ ἀδέλφια ὅμως εἶναι εἰς χρέος νὰ ὑπανδρεύσουν τὰς ἀδελφάς των, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων τους, ἂν ἤθελαν εὑρεθοῦν ἀνύπανδροι.

4. Ἔχοντες οἱ γονεῖς μόνον θυγατέρας, χωρὶς ἀρσενικόν, ἐξωπροικίζοντες τὰς ἄλλας καὶ παίρνοντες γαμβρὸν μέσα εἰς τὰ μπαστινά των, εἰς μίαν μόνην ἀπὸ τὰς θυγατέρας των, ὅπου ἤθελεν εὐχαριστηθῆ, αὐτὸς ὁ γαμβρὸς μόνον μὲ αὐτὴν τὴν θυγατέρα, θέλουν εἶναι οἱ μόνοι κληρονόμοι μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων καὶ αἱ ἄλλαι, αἱ ἐξωπροικισμέναι, δὲν εἰμποροῦν, μὲ κανένα δικαίωμα, νὰ ζητοῦν μερίδιον, ἔξω μόνον ἂν οἱ γονεῖς, μὲ τακτικὴν διαθήκην, τοὺς ἀφήσουν τι.

5. Ὅσοι γονεῖς μείνουν χωρὶς κληρονόμον, ἀρσενικὸν ἢ θηλυκόν, παίρνωντας ἕνα παιδί, ἢ κορίτζι, ἢ συγγενικὸν ἢ ξένο, διὰ κληρονόμον των, ὅποιον εὐχαριστηθοῦν, μὲ τακτικὰ ἔγγραφα, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων, οἱ συγγενεῖς των δὲν εἰμποροῦν μὲ κανένα λόγον νὰ ζητήσουν κανένα κληρονομικὸν δικαίωμα.

6. Ἀποθνήσκοντας ἕνας ἄνδρας, χωρὶς κληρονόμον, ἡ γυναίκα του δὲν εἰμπορεῖ νὰ ζητήσῃ καὶ νὰ λάβῃ ἀνδρομοίρι, παρὰ μόνον λαμβάνει ἀπὸ τοῦ ἀνδρός της τὴν περιουσίαν τὸ προικίον ὅπου ἔφερεν εἰς μετρητά, καθὼς καὶ δι' ὅλα τὰ φορέματα ὅπου ἔφερεν ἀπὸ τὸ γονικό της, τὴν ξετίμησι, ἐκτὸς μόνον ἂν ὁ ἄνδρας της, μὲ διαθήκην, τῆς διορίσῃ τίποτε. Παρομοίως καὶ μία γυναίκα ὑπανδρευμένη, ἀποθνήσκουσα ἄκληρος, ὁ ἄνδρας της, χωρὶς νὰ βαστάζῃ τίποτε ἀπὸ τὰ τῆς γυναικός του πατρομητρικὰ ὅπου ἔφερε, τὰ ἐπιστρέφει ὅλα εἰς τοὺς γονεῖς καὶ συγγενεῖς κληρονόμους της μὲ τὴν ξετίμησι τῶν φορεμάτων της.

7. Ὅταν τινὰς κάμῃ διαθήκην καὶ εἶναι ὅλη ἰδιοχείρως του γραμμένη, μὲ μόνον τὴν ὑπογραφήν του καὶ χωρὶς μάρτυρας, ἔχει κῦρος πλῆρες. Καὶ ὅταν εἶναι γράμμα μὲ ἄλλου χέρι, καὶ μὲ μόνην τὴν ὑπογραφήν του, ἔχοντας τρεῖς ἢ περισσοτέρους μάρτυρας τιμίους, νὰ ἔχῃ παρομοίως πλῆρες, ἀμετάτρεπτον κῦρος καὶ δύναμιν.

...9. (Ἡ διαιτητικὴ ἀπόφασις τῶν αἱρετῶν κριτῶν ἔχει κῦρος ἀμετάτρεπτον).

10. Ὅταν ἕνας κάμῃ σιαρὲτ νταβᾶ ἐναντίον ἄλλου καί, ἀφοῦ κρισολογηθοῦν καὶ ἀποδειχθῇ ὅτι δὲν ἔχει κανένα δίκαιον, τότε αὐτὸς ὁ σιαρέτης, νὰ πληρώνῃ τὸν μπουμπασιριὲ καὶ ὅσα ἄλλα ἔξοδα ἤθελε κάμει ὁ παρ' αὐτοῦ ἀδίκως ἐναγόμενος καὶ μὲ περισσοτέραν ἀκόμη παιδείαν.

...13.... ὁ διωρισμένος ἄνθρωπος διὰ τὰς κοινὰς τοῦ βιλαετίου ὑποθέσεις καθὼς καὶ οἱ βεκίληδες τοῦ κάθε χωρίου, μαζὶ μὲ τοὺς τιμιωτέρους καὶ καλλιτέρους οἰκοκυραίους, τοὺς φρονιμωτέρους, θέλουν θεωρεῖ καὶ συμβιβάζει τὰς διαφερομένας ὑποθέσεις κατὰ μέρος, ἀνηκούσας εἰς τὰ ἄνωθεν σιουρούτια».

792

1828. Ἀπόφασις ἐπιτρόπου ἐπισκόπου Τριπόλεως, λύσεως γάμου, ἐν *326*, σ. 409–410. Πρβλ. *αὐτόθι*, σ. 446–447.

«...ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς δὲν στέργουσιν ἀναμεταξύ τους νὰ συζήσωσιν, ἀλλὰ ζητοῦντες, τὴν ἀπ' ἀλλήλων διάζευξιν, διὰ πολλὰ αἴτια (αὐτοὶ μόνοι οἴδασιν) καὶ ἐπέμενον... ἡμεῖς...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἰδόντες τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης αὐτῶν, καὶ τὴν αὐτοπροαίρετον ἐκ συμφώνου ζήτησιν τῆς διαζεύξεώς των, ἕως καὶ μὴ εἰσακουσθέντες, διεζεύξαμεν αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων ἐκκλησιαστικῶς, χωρίς τινος βίας ἢ ἀνάγκης, ἀλλὰ προαιρετικῶς ἐξ ἀμφοτέρων . . . ἐχόντων ξεχωριστάς, ἰδιαιτέρας καὶ μυστικὰς αἰτίας . . .».

793

1829. Συνθήκη Ἀδριανουπόλεως, μεταξὺ Ρωσίας καὶ Τουρκίας, ἐξ ἄρθρων 16.

Τὸ ἄρθρ. 10 ἀναγνωρίζει τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν *436*, II, σ. 166–173.

794

1829. Ἀναφορὰ τῆς 17 Ὀκτ., ὑπ' ἀριθ. 3641, Ἐκτάκτου Ἐπιτρόπου Ἀργολίδος πρὸς Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος,

ἐν *326*, σ. 415.

«. . . ἐγκαίρως ἐπεφορτίσθησαν τὰ εἰρηνοδικὰ χρέη εἰς τοὺς δημογέροντας τῶν πόλεων καὶ χωρίων, πλὴν μεταξὺ τούτων μόλις οἱ τῆς πόλεως ἐξεύρουν νὰ ὑπογράφουν, οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι ἀμαθέστατοι . . .».

795

1829. Ἔκθεσις ὑπ' ἀριθ. 109, ἀπὸ 15 Ὀκτ., τῆς ἐπὶ τοῦ Δικαίου Γραμματείας,

ἐν *138*, σ. 160–161.

«. . . ὅταν οἱ ξένοι θέλουν, δὲν δύνανται νὰ τοὺς ἀποβάλουν αἱ τοπικαὶ Ἀρχαί, οὐδὲ κανεὶς πρόξενος . . . ἔχει δίκαιον νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ μεσολαβήσουν διὰ τῆς αἰτηθείσης ἐξουσίας των . . .».

796

1829. Ἀναφορὰ ὑπ' ἀριθ. 746 τοῦ Πρωτοκλήτου Δικαστηρίου τῶν Δυτικῶν Σποράδων πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν,

ἐν *326*, σ. 412–413.

«Ἡ ἐπιστήριξις τῶν δικαίων τῶν πολιτῶν εἶναι τὰ ἔγγραφά των, εἰς τὰ ὁποῖα τὰ Δικαστήρια ὀφείλουσι νὰ ἀτενίζωσι τὴν προσοχὴν καὶ τὴν σκέψιν των· ἀλλ' αὐτά, διὰ τὸ ἀκατάστατον τῆς τουρκικῆς διοικήσεως, εἶναι ἄμορφα καὶ ἀτελῆ καὶ οὕτως ἀκολουθεῖ μέχρι σήμερον, συστηθέντων τῶν Δικαστηρίων. Διάφοροι μετέρχονται τὸ ἐπάγγελμα τοῦ Δημοσίου Μνήμονος, χωρὶς νὰ γνωρίζουσι οὐδὲ αὐτό, οὐδὲ τὰ καθήκοντά των καὶ ὡς ἐκ τούτου προκύπτουν ἀτοπήματα καὶ ἀταξίαι πολλαί . . .».

797

1829. Ἀναφορά, ὑπ' ἀριθ. 549, Δημογεροντίας Κέας πρὸς τὸν Ἔκτ. Ἐπίτροπον Βορείων Κυκλάδων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ τοῦ ἰδιοτύπου θεσμοῦ τῶν «βολῶν», ἰσχύοντος ἀπὸ μακροτάτου χρόνου ἐν τῇ νήσῳ, καθ' ὃν ἡ κυριότης τῆς καλλιεργουμένης γῆς χωρίζεται ἀπὸ τῆς κυριότητος τῆς νομῆς, μετὰ τὸν θερισμόν, πρὸς νομὴν τῶν ζώων. Ἐν *46*, σ. 59–60. Ἐπὶ τοῦ ἰδίου θέματος, διάφορα ἄλλα ἔγγραφα, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ θεσμοῦ, *αὐτόθι*, σ. 56–65 καὶ ἐπὶ τοῦ ὅλου θέματος ἀνάπτυξιν ἐν *46*.

798

1829. Ἔγγραφον, ἀπὸ 19 Μαρτίου, Δημογεροντίας Σ π ε τ σ ῶ ν, πρὸς Κυβερνήτην, περὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἐθίμων των,

ἐν *45*, σ. 239.

Διὰ τοῦ ἐγγράφου οἱ Σπετσιῶται, ζητοῦντες τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἐθίμων των, ἐὰν μὴ ὡς γενικῶν (*« . . . γενικῶς ὅτι ἀνήκουν εἰς ὅλην τὴν ἐπικράτειαν, μ' ὅλον ὅτι εἰς πολλὰ μέρη αὐτῆς ὑπῆρξε μία τοιαύτη συνήθεια . . .»*), πάντως ὡς τοπικῶν, *«Ἡ συνήθεια τῆς νήσου μας ἐξακολουθοῦσα ἐπεκράτησεν εἰς ὅλας* ⟨τὰς ὑποθέσεις⟩ *ἕως τώρα ὡς νόμος ἔγγραφος ἀπαράβατος καὶ συμπεσοῦσαι ἱκαναὶ* ⟨περιστάσεις⟩ *δὲν ἐδυνήθησαν οὔτε διὰ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, οὔτε δι' ἄλλης νὰ διασείσωσιν, οὔτε νὰ τὴν μεταβάλωσιν»*. Περαιτέρω δὲ ζητοῦν νὰ φυλαχθῇ αὕτη, διότι *« . . . ἡ συνήθεια τῆς νήσου μας, ἡ ὁποία ἐστάθη ἕως τοῦδε ἀπαράβατος καὶ ὡς νόμος αὐτοκρατορικὸς ἔγγραφος, νὰ καταργηθῇ καὶ νὰ ἐπιφέρῃ γενικὴν ἀνατροπὴν εἰς τὰ πάντα, ὅσα ἕως τώρα ἐφυλάχθησαν ἄθικτα μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν μας»*.

799

1829. Ἐγκύκλιος, Ἰγνατίου μ. Ἡρακλείας, κατὰ τῶν πολυτελῶν κεντημάτων, τῶν διδομένων χάριν προικός,

ἐν *363*, σ. 78–79.

800

1829. Ἐγκύκλιος, ἀπὸ 13 Ἀπριλίου, ὑπ' ἀριθ. 27, τοῦ Προέδρου τοῦ Πρωτοκλήτου Δικαστηρίου τῶν Δ υ τ. Σ π ο ρ ά δ ω ν, Ν. Γ ε ρ α κ ά ρ η,

πρὸς τὸν προσωρ. διοικητὴν καὶ Δημογεροντίαν τῶν νήσων Πετζῶν, Ὕδρας, Πόρου, Αἰγίνης καὶ Σαλαμῖνος, ἐν *48*, σ. 9–10.

(Ζητεῖ πληροφορίας περὶ τῶν ἐπιτοπίων ἐθίμων : α) περὶ πωλητηρίων ἐγγράφων β) διαθηκῶν, γ) τῆς ἐξ ἀδιαθέτου κληρονομίας, δ) προικοσυμφώνων καὶ προικοπαραδόσεων, ε) χρεωστικῶν συμβολαίων, τόκων, ἑτέρων γεωργικῶν, ἐμπορικῶν καὶ ναυτικῶν συμφωνιῶν).

801

1829. Ἔγγραφον, ὑπ' ἀριθ. 378, τῆς 25 Ἀπριλίου, Προσ. Διοικητοῦ καὶ Δημογερόντων Ὕ δ ρ α ς,

εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 27 ἐγκυκλίου, ἐν *48*, σ. 12–13. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 800.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

« . . . Α′ — Δημόσια γραφεῖα ἡ νῆσός μας δὲν εἶχεν ἀπαρχῆς, ὥστε νὰ φυλάττεται τάξις τις εἰς τὰ πωλητήρια ἔγγραφα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὅσα φαίνονται ἐν τῇ νήσῳ μας δὲν φυλάττουσι τὴν αὐτὴν τάξιν καὶ ρυθμόν.

Β′ — Αἱ διαθῆκαι ὑπαγορεύονται ἀπὸ τὸν διατιθέμενον εἰς ἕν ἄτομον, ὅπου αὐτὸς εἶχεν εἰς ὑπόληψιν καὶ γραφόμεναι ἐμαρτυροῦντο ἀπὸ δύο-τρεῖς μάρτυρας καὶ εἶχον τὸ κῦρός των. Ἐνίοτε ἐπεκυροῦντο ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα καὶ ἀπὸ τὴν ἐκκλησιαστικὴν πεντάδα τοῦ τόπου.

Γ′ — Εἰς τὴν ἀδιάθετον κληρονομίαν ἐδιορίζετο μία ἐπιτροπὴ ἀπὸ συγγενεῖς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸς οἰκονομίαν, καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἐπεῖχε σχεδὸν τόπον διαθήκης.

Δ′ — Προικοσύμφωνα δὲν ἐσυνήθισαν οἱ πολῖται μας νὰ κάμωσι ποτὲ ἐν καιρῷ προικοδοσίας, αἱ δὲ προικοπαραδόσεις ἐγίνοντο καὶ γίνονται μεταξὺ γαμβροῦ καὶ πενθεροῦ πάντοτε ἄνευ ἐγγράφων.

Ε′ — Εἰς τὰ χρεωστικὰ συμβόλαια θαλάσσης καὶ ξηρᾶς ἐγίνοντο πολλαὶ σημειώσεις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν καταστίχοις, τὰ ὁποῖα ἐπεῖχον τόπον τακτικοῦ χρεωστικοῦ ἐγγράφου.

Ϛ′ — Εἰς τὰς ἐμπορικὰς καὶ ναυτικὰς συμφωνίας ἐπεκράτει ἡ αὐτὴ περὶ τῶν προηγουμένων τάξις· τακτικὰ ἔγγραφα δηλαδὴ καὶ ἐντελῆ, ὀλίγα εὑρίσκονται. . . . Πίστις ἀκριβὴς καὶ ἐντελὴς τιμιότης περιπολάζουσα εἰς τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν τῆς νήσου μας, ἐπέφερε τὴν ἔλλειψιν τακτικῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα ἐλογίζοντο ὡς μὴ ἀναγκαῖον . . .».

802

1829. Ἔγγραφον 27 Ἀπριλίου Δημογερόντων Π ό ρ ο υ,
εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 27 ἐγκυκλίου, ἐν *48*, σ. 13–15. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 800.

Α′.— . . . Εἰς τὰ πωλητήρια ἔγγραφα προτιμῶνται α′ οἱ ἀδελφοί, β′ οἱ συγγενεῖς, γ′ οἱ συμπλιασταὶ καὶ δ′ κάθε πολίτης, ἐντόπιος ἢ ξένος, ὅταν ὅμως τὰ πωλητήρια γίνονται εἰς ξένους, ἐν ἀπουσίᾳ τῶν στενοτέρων συγγενῶν, τότε (ἐὰν) εἰς διορίαν ἓξ μηνῶν δὲν ἔλθῃ ὁ συγγενὴς νὰ τὸ ζητήσῃ, τότε εἶναι καλὰ πωλημένον εἰς τὸν ξένον. Κατὰ παλαιὰν συνήθειαν τοῦ τόπου, εἰς τὰ πωλητήρια ἔγγραφα ὑπεγράφοντο καὶ ἱερωμένοι καὶ λαϊκοὶ καὶ πολλάκις, ὡς ἔτυχε, πότε ἕνας ὑπεγράφετο καὶ πότε πολλοί, εἴτε κοσμικὸς εἴτε ἱερωμένος, ἀλλὰ τὰ περισσότερα ἐγίνοντο ἔξω τῆς καγκελλαρίας. Ὅλα αὐτά, ὅσα ἔγιναν πρὶν τοῦ Γεροντικοῦ νέου συστήματος, εἶναι δεκτὰ εἰς τὴν νῆσον μας καὶ καλῶς ἐπικυρωμένα.

Β′ — . . .Ὅσον δὲ περὶ τοῦ τρόπου καὶ τάξεως τῶν διαθηκῶν, ἐπειδὴ συνέβη νὰ γίνονται κατὰ παλαιὰν συνήθειαν μὲ μεγάλην ἀταξίαν, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ δόσωμεν γενικὸν κανόνα περὶ τούτων . . . ἀλλὰ δίδομεν γνώμην, ὅτι ὅλαι αἱ πρὸ τῆς νεωστὶ συστάσεως τῶν δημογεροντιῶν γενόμεναι διαθῆκαι πρέπει κατὰ συγκατάβασιν τοῦ δικαστηρίου, νὰ παρουσιάζωνται πρότερον εἰς τὴν τοπικὴν δημογεροντίαν νὰ γίνεται ἡ ἀνήκουσα ἐξέτασις, τὴν ὁποίαν θέλει διευθύνει κατὰ χρέος ἡ τοπικὴ δημογεροντία, νὰ πληροφορεῖται τὸ Σ. Δικαστήριον.

Γ′ — Περὶ τοῦ τρόπου καὶ τάξεως τῆς ἀδιαθέτου κληρονομίας.

Ἂν οἱ γονεῖς ἀποθάνουσι καὶ ἀφήσουσι τὰ τέκνα των, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκά, ἦτον συνήθεια τὰ ἀρσενικὰ νὰ ὑπανδρεύουσι τὰ θηλυκὰ ἀπὸ τὴν πατρικὴν καὶ μητρικὴν περιουσίαν, καὶ μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν θηλυκῶν, νὰ μοιράζωσι τὰ ἀρσενικὰ ἐξίσου τὴν ἐπί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λοιπον περιουσίαν. Ἂν ὅμως καὶ ἡ πατρικὴ περιουσία δὲν ἦτον ἀρκετὴ διὰ τὴν προῖκα τῶν θηλυκῶν, τότε ἦτον εἰς χρέος τὰ ἀρσενικὰ νὰ βοηθῶσι τὸ κατὰ δύναμιν καὶ ἐξ ἰδίων των διὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν θηλυκῶν ὡς ἀδύνατα μέρη. Ἂν ὅμως οἱ γονεῖς, ἀφοῦ ὑπανδρεύσωσι ὅλα τὰ θηλυκὰ ἀποθάνωσι χωρὶς διαθήκην, τότε τὰ ἀρσενικὰ μοιράζωσι τὴν ἐπίλοιπον περιουσίαν, χωρὶς νὰ πειράζωνται πλέον ἀπὸ τὰ θηλυκά, τὸ δὲ χρέος τοῦ πατρὸς εἶναι εἰς βάρος τῶν ἀρσενικῶν, ὅσαι δὲ ζημίαι καὶ κέρδη ἤθελον ἀκολουθήσει μετὰ τὴν ὑπανδρείαν τῶν θηλυκῶν, αὐτὰ μένουν πάντοτε εἰς λογαριασμὸν τῶν ἀρσενικῶν· ἡ δὲ τριμερία κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον.

Δ' — Περὶ τοῦ τρόπου καὶ τάξεως τῶν προικοσυμφώνων καὶ προικοπαραδόσεων.

Ὅσα κινητὰ καὶ ἀκίνητα καὶ μετρητὰ γραφθοῦν ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὰ προικοσύμφωνα, ὅταν εἶναι τακτικά, δίδονται ὅλα ἀνελλιπῶς. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ τακτικὸν καὶ τὸ ἄτακτον τῶν προικοσυμφώνων καὶ προικοπαραδόσεων δὲν δύναται ἡ δημογεροντία νὰ τὸ παραστήσῃ γενικῶς εἰς τὸ Δικαστήριον, χωρὶς νὰ ὑποπέσῃ εἰς σφάλμα διὰ τὸ ἀνώμαλον, διὰ τοῦτο γνωμοδοτεῖ νὰ ἐξετάζεται πρῶτον ἀπὸ τὴν δημογεροντίαν καὶ ἑπομένως ἀπὸ τὰς ἐξετάσεις αὐτῆς, νὰ πληροφορῆται τὸ Σ. Δικαστήριον.

Ε' — . . .Ὅσον διὰ τὰ θαλασσινὰ συμβόλαια καὶ κρισολογίας, ὅλα συνηθίζουν νὰ γίνωνται κατὰ τὸ ἦθος τῆς Ὕδρας. Ὅσον δὲ διὰ τῆς ξηρᾶς συμβόλαια, εἰ μὲν ἔχῃ ὁ χρεωφειλέτης μετρητά, πληρώνεται τὸ χρέος μετὰ τοῦ νενομισμένου τόκου, εἰ δὲ δὲν ἔχῃ μετρητά, τότε ἐκτίθενται εἰς δημοπρασίαν τὰ ὑποστατικά του μὲ διωρισμένους ἐκτιμητὰς ἀπὸ τὴν δημογεροντίαν, διὰ νὰ μὴν γίνεται καμμία κατάχρησις εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ πολίτου, ἐκπίπτοντας τὸ διάφορον. Ἂν ὅμως καὶ δὲν φθάσῃ ἡ περιουσία τοῦ πολίτου εἰς τελείαν ἐξόφλησιν τοῦ χρέους, τότε γίνεται ἀναλογία μεταξὺ τῶν δανειστῶν ἀπὸ τὴν συναχθεῖσαν ἐκτίμησιν τῆς περιουσίας, ἡ δὲ προῖκα τῆς γυναικὸς δὲν ἐνέχεται παντάπασιν εἰς τὸ χρέος τοῦ ἀνδρός, ἀλλὰ εἶναι πάντοτε ἐδική της.

Ϛ' — . . . α) Περὶ τῶν ἐμπορικῶν, αἱ συμφωνίαι τῶν ἐμπόρων μας ἐγίνοντο καὶ διὰ λόγου καὶ ἐγγράφων. Διὰ λόγου μέν, ὅταν δύο σύντροφοι ἐσυμφωνοῦσαν ἢ μόνοι των, ἢ ἔμπροσθεν δύο μαρτύρων καὶ ἤνοιγαν ἐργαστήριον ἢ ἐμπόριον, καὶ ἐὰν δὲν ἐσυμφωνοῦσαν εἰς τὸ τέλος τὴν συντροφίαν των, διὰ νὰ ἐξοφληθοῦν, ἐσυμβιβάζοντο διὰ τῆς τοπικῆς δημογεροντίας. Τὰ δὲ ἔγγραφα ἐσυνήθιζον νὰ γίνωνται μεταξὺ δύο συντροφευομένων, πότε μὲν ἀμάρτυρα καὶ πότε διὰ μαρτύρων, δυνάμει τῶν ὁποίων, ὅταν ἔμενον ἀσύμφωνοι, ἐθεωροῦσεν ἡ τοπικὴ καγγελαρία τὴν διαφοράν των. β) Περὶ μὲν τῶν γεωργικῶν συμφωνιῶν ἐγίνοντο κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον. γ) Περὶ δὲ τῶν ναυτικῶν συμφωνιῶν ἐσυνήθιζον οὕτως : εἰς μὲν τὴν σκάφην τῶν πλοίων ἐγίνοντο ἔγγραφα μεταξὺ τῶν παρτζινεβέλων καὶ πλοιάρχων διὰ τὰ ἀναλογοῦντα ἑκάστῳ μερίδια . . . κατὰ τὰ ὁποῖα ἐκρισολογοῦντο. Τὰ δὲ κεφάλαια ἐδίδοντο εἰς τὸν πλοίαρχον κοινῶς μὲν διὰ λόγου καὶ σπανίως δι' ἐγγράφων. Καὶ τελειωθέντος τοῦ ταξειδίου, ἐδίδοντο ἀμέσως αὐτὰ τὰ κεφάλαια μὲ τὰ διάφορά των, κατὰ τὰ κέρδη ὁποῦ ἤθελε δείξει τὸ ἐμπόριον . . .».

803

1829. Ἔγγραφον, 2 Μαΐου, Δημογερόντων Σαλαμῖνος,
εἰς ἀπάντησιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 27 ἐγκυκλίου, ἐν *48*, σ. 16. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 800.

«Α' —Ὅστις ἤξευρε γράμματα ὅπου ἡ περίστασις τὸν παρουσίαζεν ἔμπροσθεν τοῦ πω-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λοῦντος καὶ ἀγοράζοντος, ἔγραφε τὰ πωλητήρια πρὸ τῆς ἀποστασίας μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1828, ἔκτοτε δὲ ἕως τῆς σήμερον παρουσιαζόμενοι εἰς τὴν δημογεροντίαν τινὲς πωληταὶ ἐπικυρώνουσι τὸ πωλητήριον καὶ ὁ παρατυχὼν ὑπογράφεται ὡς μάρτυς.
Β' — Αἱ διαθῆκαι μέχρι τοῦδε ἐγράφοντο ἀπὸ τὸν τυχόντα, ἐμαρτυροῦντο δὲ παρὰ τῶν προκρίτων.
Γ' — Τὰ ἀρσενικὰ τέκνα μόνον ἕως τώρα ἐκληρονόμουν ἀναλαμβάνοντα τυχὸν καὶ τὸ πατρικὸν χρέος, τὰ δὲ θηλυκὰ περιωρίζοντο εἰς μόνην των τὴν προῖκα. Ἂν δέ τις ἤθελε μείνῃ ἀνύπανδρος, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των, τὰ ἀρσενικὰ ἦσαν εἰς χρέος νὰ τὴν ὑπανδρεύσουν. Εἰς ἔλλειψιν τέκνου, ἐκληρονόμουν οἱ συγγενεῖς.
Δ' — Ὁ τῆς ἐνορίας τῆς νεονύμφου ἐφημέριος, ὁ πατήρ του καὶ δύο ἢ καὶ τρεῖς τῶν συγγενῶν τῆς νύμφης, ὁ δὲ ρηθεὶς ἐφημέριος κατέγραφε τὴν προῖκα αὐτῆς, ἥτις ἐμαρτυρεῖτο μὲν παρὰ πάντων τῶν ἐκεῖ παρευρεθέντων, αὐτοψία ὅμως εἰς τὴν καταγραφομένην προῖκα . . . δὲν ἐγίνετο.
Ε' — Ὁ ἐν ξηρᾷ δανείζων ἕως τὴν ἀρχὴν τῆς ἀποστασίας, ἐδάνειζε μὲ ἰδιαιτέραν ὁμολογίαν πρὸς 20 % τὸν χρόνον. Ἐσυνείθιζον ὅμως νὰ δανείζωσι καὶ χωρὶς ὁμολογίας, γράφοντες μόνον εἰς τὸ κατάστιχόν των ὅσα ἐδάνειζον· τοῦτο ἐπικρατεῖ μέχρι τῆς σήμερον. Ὁ τόκος ἦτον διαφόρου ποσότητος, ὅπως ἤθελε συμφωνηθῆ. Ὁ ἐν θαλάσσῃ δανειζόμενος δίδει πρὸς 5 % τὸ ταξείδιον Σύρας (ρίζικα τῆς θαλάσσης), σίγουρα δὲ πρὸς 2,1/2 % διὰ τὸ ἴδιον ταξείδι. Αὐτὰ τὰ δάνεια σημειώνονται, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, εἰς τὰ κατάστιχα μόνον . . .
Ϛ' — Εἶναι συνήθεια νὰ προπωλεῖται ρητίνη κατὰ διαφόρους συμφωνίας καὶ ἐποχάς . . . Ἡ ἐνταῦθα γεωργία δὲν εἶναι ἀξιόλογος . . .».

804

1829. Ἔγγραφον, ἀπὸ 16 Σεπτ., Ὑπουργείου Δικαιοσύνης πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ κατὰ τὴν Κάτω Μεσσηνίαν πρωτοκλήτου δικαστηρίου Γ. Σκαλίδην,

ἐν *355*, σ. 479.

(Ἐπὶ πληροφορίας περὶ τοῦ δικαστοῦ τούτου, ὅτι προεκάλεσε συλλογὴν τῶν ἐθίμων τῆς ἐπαρχίας του διὰ τοῦ μ. Βαρνάτας) *« . . . τὸ χρέος τοῦ δικαστοῦ εἶναι νὰ διατάζῃ τὴν ἀπόδειξιν ἐθίμου, ποὺ προβάλλεται. Οὔτε ἔχεις, οὔτε ἔλαβες τὴν ἄδειαν νὰ συνάζῃς τὰ ἔθιμα τῆς ἐπαρχίας σου δι' ὅλα τὰ μέρη τοῦ πολιτικοῦ κώδικος . . .».*

805

1830. Ἐγκύκλιος περὶ ἐθίμων, 15 Δεκεμβρίου,

ἐν *355*, σ. 489.

« . . . Γνωρίζει ἡ Γραμματεία ὅτι εἰς τὴν Σπάρτην τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου δὲν ἐθεωρεῖτο κατὰ τὸ παρελθόν, εἰ μὴ κατὰ τὴν ζημίαν, τὴν ὁποίαν ἐπροξένει εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ φονευθέντος· καὶ διὰ τοῦτο συνήθεια νὰ συνδιαλλάττωνται τὰ μέρη, διὰ χρημάτων καὶ ἐνίοτε νὰ συμφωνῆται φόνος ἀντὶ φόνου. Δὲν νομίζει, ὅτι οὐδεὶς εἰς τὸ ἑξῆς θέλει αἰτιολογήσει ἁμάρτημα τοιοῦτον, ἐπιστηριζόμενον εἰς συμφωνίας τοιαύτας».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

806

1830. Ἐγκύκλιον γράμμα, 26 Ἀπρ., μ. Ἡ ρ α κ λ ε ί α ς καὶ Ρ α ι δ ε σ τ ο ῦ Ἰγνατίου,

δι' οὗ πληροφορεῖ τοὺς ραγιάδες, ὅτι ὁ σουλτάνος διατάσσει, ὅπως τοῦ λοιποῦ μὴ γίνεται ἀδικία τις ἡ κατάχρησις εἰς βάρος των, κλπ., ἐν *363*, σ. 81–83.

807

1830. Πρᾶξις ΚΖ' τῆς Γερουσίας Ἰ ο ν ί ω ν Ν ή σ ω ν, ἀπὸ 3 Ἀπριλίου,

ἐξ ἄρθρων 11, ἐν *388*, σ. 14–16,

«ἡ ὁποία διατάζει καὶ ἄλλας περιπλέον προβλέψεις διὰ τὴν κατάργησιν τῶν φεούδων».

808

1830. Πρᾶξις, ἀπὸ 11 Φεβρ., τῶν γερόντων καὶ προεστῶν τῆς Κοινότητος Καταρράκτου τῆς Χ ί ο υ,

ἐν *148*, τ. 3β, σ. 678, σημ. 1.

«... Διὰ τὰ ἐμπασίδια ὅπου δίδουν οἱ ἄνδρες εἰς τὰς γυναῖκας αὐτῶν. Τὴν σήμερον, βλέποντας τὸ πρᾶγμα, ἀπὸ τὴν σήμερον καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, νὰ δίδουν καὶ διὰ ἐμπασίδιον, ἤγουν διὰ π ρ ο τ ι μ ή ν, γρ. 200 καὶ ὅποιος ἀπὸ τὴν σήμερον πατήσῃ αὐτὸ τὸ γράμμα ὅπου ἤκαμεν ἡ Κοινότης, νὰ γυρέψῃ ἐμπασίδιον παραπάνου ἀπὸ διακοσίων γροσίων, νὰ πληρώσῃ εἰς τὸν εὑρισκόμενον ζαμπίτην γρ. 1500 καὶ νὰ τὸν πιάνῃ καὶ τὸ χωρίον νὰ δίνῃ τῆς χωριοεκκλησίας γρ. 1000».

809

1830. Ἐγκύκλιος, ὑπ' ἀριθ. 3172, τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας, περὶ ἐ θ ί μ ω ν,

πρὸς τὰ Πρωτόκλητα Δικαστήρια, ἐν *45*, σ. 250–251.

«Τὸ ἄρθρον 148 τοῦ Δικ. Ὀργανισμοῦ ἐπαρουσίασεν εἴς τινας ἀπορίας, ἐὰν τὰ Δικαστήρια εἰς τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις δὲν ἔχουν νὰ θεωρήσωσιν εἰ μὴ μόνον τοὺς βυζαντινοὺς Νόμους καὶ οὐχὶ τὰ ἔθιμα, πρὶν τῆς γενικῆς ἐνεργείας αὐτῶν, διαταχθείσης παρὰ τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως. Ἡ Κυβέρνησις ἀπαντᾷ, ὅτι εἶναι ἀναντίρρητοι ἀρχαί: α) ὁ νόμος δὲν ἔχει ὀπισθενεργὸν δύναμιν. β) οἱ νόμοι πρὶν τῆς ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως ἦσαν ἢ γραπτοὶ ἢ ἄγραπτοι ἢ καὶ ἀμφότερα. γ) τὰ ἔθιμα ... εἶναι ἢ ἐντὸς ὑπάρχοντος νόμου, ἢ κατὰ τὸν ὑπάρχοντα νόμον, ἢ κατὰ τοῦ νόμου. Καὶ δ) ὅτι μὲ τὸν βασιλεύοντα νόμον εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς πράξεως ὀφείλουν νὰ δικάσουν. Καὶ ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ ἐθίμων, τὰ ὁποῖα χαρακτηριστικὰ καὶ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ εἰς τοὺς τύπους ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸ ἔθιμον, οἱ γραπτοὶ νόμοι τὸ ὑπαγορεύουσι. ε) Ὅλα τὰ δικαστήρια, ἔχοντα ὑπ' ὄψιν τοὺς αὐτοκρατορικοὺς νόμους, θέλουν θεωρήσει εἰς αὐτοὺς ἐκτενεστέρως αὐτὰς τὰς ἀρχάς. Διὸ καὶ ἡ ἀπορία δὲν ἔχει λόγον».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

810

1830. Πρᾶξις ὑπ' ἀριθ. 64, τῆς 4 Φεβρ. (ἐν Γεν. Ἐφημ. τῆς Ἑλλάδος, 5, ἀριθ. φύλλου 25 τῆς 26 Μαρτίου).

Πρβλ. *353*, σ. 436, σημ. 1.

«Διατάττομεν : Α' Ὁ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματεὺς τόσον ἐκ τῶν Βασιλικῶν ὅσον καὶ ἐκ τῶν Νεαρῶν τῶν μεταγενεστέρων αὐτοκρατόρων θέλει συλλέξει ἅπαντας τοὺς πολιτικοὺς βυζαντινοὺς νόμους, κατατάττων αὐτοὺς εἰς τὴν ἀνήκουσαν τάξιν».

811

1830. Ψήφισμα 152 τοῦ Κυβερνήτου, ἀπὸ 15/27 Αὐγούστου, ἐξ ἄρθρων 155, περὶ διοργανισμοῦ δικαστηρίων. Ἄρθρον 148 (ἐν παραρτήματι αὐτοῦ), ἐν *272*, σ. 305–310.

«Τὰ δικαστήρια, διὰ μὲν τὸ πολιτικὸν ἀκολουθοῦν τοὺς νόμους τῶν αὐτοκρατόρων, ἑωσοῦ δ' ἐκδοθῇ ἡ παρασκευαζομένη συλλογὴ αὐτῶν, θέλουν συμβουλεύεσθαι τοὺς περιεχομένους εἰς τὴν πρόχειρον Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου».

812

1830. Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθ. 4422, ἀπὸ 15 Δεκ., τοῦ Κυβερνήτου, πρὸς τοὺς προέδρους τῶν δικαστηρίων ἐν Σπάρτῃ, περὶ ἐθίμων, ἐν *232*, Ι, σ. 429–432 καὶ ἐν *53*, σ. 118–122. Πρβλ. καὶ ἐν *355*.

« . . . Δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν, ὅτι ἐν Σπάρτῃ ἦσαν γνωστοὶ οἱ εἰσαχθέντες βυζαντινοὶ νόμοι (τὰ Βασιλικά), πρὸ τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου, ἀλλ' ὅτι οἱ Σπαρτιᾶται, ἀκολουθοῦντες τὴν γενικὴν ἀνθρωπίνην ἐπιθυμίαν νὰ καθορίσουν ποῖον εἶναι τὸ ἐπιτρεπτὸν καὶ ποῖον ὄχι, ἐν τῇ, ἀδιαφόρως κατὰ τίνα τρόπον, διαμορφωθείσῃ κοινωνίᾳ των, παρεδέχθησαν τινά, ἅτινα διεμόρφωσαν εἰς ἔθιμον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ διέκριναν ποῖον ἦτο τὸ δίκαιον καὶ ποῖον τὸ ἄδικον. Καὶ αὐτοὶ οἱ εἰσαχθέντες νόμοι ἀναγνωρίζουν καὶ ἐπιτρέπουν τοῦτο. . . . Διὰ αὐτὸ ὁσάκις κατὰ τὰς πρὸς διακανονισμὸν διαφορὰς ἔρχεται ὁ λόγος περὶ ἐθίμου, αὐτὸς οὗτος ὁ νόμος σᾶς διατάσσει νὰ τὸ ἀκολουθεῖτε καὶ κρίνετε συμφώνως μὲ αὐτό . . . Ἀπαίτησις καὶ ἄρνησις δικαιολογοῦνται πάντοτε ὑπὸ τοῦ ἐθίμου, ὅπερ ὅμως πρέπει νὰ εἶναι μακροχρόνιον καὶ νὰ ἔχῃ βεβαιωθῇ δι' ἀποφάσεων. . . Εἶναι γνωστὸν . . . ὅτι κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν Σπάρτῃ, ἐλλείψει δικαστηρίων, οἱ Σπαρτιᾶται ἐξωμάλυνον τὰς διαφοράς των διὰ διαιτητῶν. Αἱ ἀποφάσεις αὗται τῶν διαιτητῶν, δύνανται νὰ σᾶς καθοδηγοῦν, καθ' ὅσον ἀφοροῦν τὸ ἔθιμον . . . Ἡ κυριαρχία τοῦ ἐθίμου, δηλαδὴ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔθιμον, δὲν δύναται νὰ ἐπικρατήσῃ τοῦ ὀρθοῦ λόγου καὶ τοῦ νόμου.

. . . Κατὰ τὸ παρελθὸν ἐν Σπάρτῃ τὸ ἔγκλημα τοῦ φόνου κατεδιώκετο ἐπὶ τοσοῦτον, ἐφ' ὅσον ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ζημίας, ἣν ὑπέστη ἡ οἰκογένεια τοῦ φονευθέντος καὶ διὰ τοῦτο ἦτο ἔθιμον, νὰ συμβιβάζουν τοὺς διαδίκους διὰ χρημάτων καὶ ἐνίοτε νὰ συμφωνοῦν φόνον ἀντὶ φόνου. Ἂς μὴ φαντάζεταί τις ὅμως, ὅτι, στηριζόμενος ἐπί τοιούτων συμβάσεων, θὰ δυνηθῇ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τοιοῦτον ἔγκλημα. . . . Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἡ ἀποζημίωσις διὰ τὴν γενομένην βλάβην εἶναι ἀποτέλεσμα τῶν ποινικῶν νόμων, . . . αἱ ἀποφάσεις σας, στηριζόμεναι ἐπὶ τῶν συμφωνιῶν, θὰ εἶναι δίκα αι».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

813

1830. Ἀπόφασις ὑπ' ἀριθ. 48 τοῦ Ἀνεκκλήτου Κριτηρίου,
ἐν *326*, σ. 304–307.
« . . . μήτε τὰ Βασιλικὰ μήτε ὁ Ἀρμενόπουλος ἦσαν εἰς τὰ 1820 ὁ ἰσχύων νόμος, ἀλλ' ἐὰν καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία ἐκανόνιζεν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον τὰς πράξεις της ἐπὶ τῆς Ἑξαβίβλου, δὲν ἐμποροῦν ὅμως αὐτοὶ οἱ νόμοι νὰ θεωρηθοῦν ἐν γένει καὶ κατ' ἀκρίβειαν ὡς τὸ πολιτικὸν Δίκαιον ἐκείνης τῆς ἐποχῆς, ἐν ᾧ μάλιστα ἦτο ἐλεύθερον εἰς καθένα νὰ ἀποφύγῃ τὴν ἐφαρμογήν του, καταφεύγων εἰς τὴν ὀθωμανικὴν κρίσιν . . .».

814

1830. Βεβαίωσις ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Ἰωσήφ, ἀπὸ 23 Μαρτίου,
ἐν *326*, σ. 432–433.
« . . . περιερχόμενος τὰ χωρία τῆς ἐπαρχίας μου, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν συνήθειαν, . . . κατήντησα καὶ εἰς τὸ χωρίον Τουρκολάκα, ἔνθα μοὶ ἀνηνέχθη ἡ διαφορὰ τοῦ . . . μετὰ τοῦ . . . Ἐγώ, μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, παρόντων ὅλων τῶν τουρκολακιωτῶν, ἀφώρισα τοὺς ὅσους ἠξεύρουν περὶ τῶν χωραφίων καὶ ἀφιλοπροσώπως δὲν μαρτυρήσουν. Ὅθεν οἱ Γέροντες τοῦ χωρίου ὡμολόγησαν ἐν βάρει τῆς συνειδήσεως αὐτῶν . . .».

815

1830. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Β', ὑπὲρ τῆς Χίου,
ἐν *451*, σ. 176–181.

816

1831. Γνωμοδότησις Ἰω. Γενατᾶ, Γραμματέως Δικαιοσύνης, ἐπὶ τῶν διακοινώσεων τῶν τριῶν Ἀντιπρέσβεων,
περὶ τῆς ἐπιδράσεως, ἣν ἀσκεῖ ἡ αὐξομείωσις τῆς ἀξίας τοῦ νομίμου νομίσματος ἐπὶ τῶν ἐκκρεμῶν συμβάσεων καὶ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ ὑπ' ἀριθ. 188 τῆς 5 Ὀκτ. Ψηφίσματος, ἐν *53*, σ. 97–118.

817

1831. Ἀπάντησις, ἀπὸ Ἀπριλίου, Ὑπουργείου Δικαιοσύνης εἰς ἐρώτησιν τοῦ Πρωτοκλήτου δικαστηρίου Νάξου,
«ἐὰν αἱ παλαιαὶ συνήθειαι ὑπερισχύουν τῶν ἐπικρατούντων νόμων», ἐν *355*, σ. 489.
« . . . Τὸ ἄρθρον 142 τοῦ Συντάγματος τῆς ἐν Τροιζῆνι Ἐθν. Συνελεύσεως λέγει . . . Μὲ τὴν ἀποδοχὴν τῶν Βασιλικῶν ἔπαυσαν αἱ συνθῆκαι αἱ ἐνάντιαι. Ἄλλως ἤθελεν εἴπει τὸ ἄρθρον 142: «εἰς τὰ μέρη εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἐναντιώνονται εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἔθιμα». — Ἀλλὰ τί ζητεῖ; Ἡ Γραμματεία θὰ τοῦ λύσῃ τὴν ἀπορίαν; Ἤθελε δικάσει. Οὐδεμία ἀπάντησις».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

818

1831. *«Νέος Ἀρμενόπουλος» Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου Πρόχειρον τὸ λεγόμενον ἢ Ἑξάβιβλος, μεταφρασθεῖσα ἤδη ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ πλουτισθεῖσα διαφόροις τίτλοις νομικῶν κεφαλαίων, μετὰ σχολίων καὶ διαφόρων ἀναγκαίων σημειώσεων ἀπὸ τῶν Βασιλικῶν τόμων καὶ ἄλλων νομικῶν βιβλίων, σαφηνείας χάριν τῶν ἐν αὐτῇ διατάξεων, ᾗ καὶ προσετέθη μετὰ αὐξήσεων τό τε περὶ τῶν συνοικεσίων Ἐγχειρίδιον, οἵ τε ἐν χρήσει ἀποστολικοὶ καὶ συνοδικοὶ Κανόνες καὶ κατ' ἀλφάβητον πίναξ, πρὸς ραδιωτέραν εὕρεσιν παντὸς ζητουμένου νομοθετήματος. Διήρηται δὲ εἰς τόμους δύο, ὧν ὁ μὲν πρῶτος περιέχει τὰ τρία βιβλία τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὁ δὲ δεύτερος τὰ λοιπά, μετὰ τοῦ περὶ συνοικεσίων Ἐγχειριδίου καί τινων ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων. Φιλοπονηθεῖσα ὡς οἷόν τε παρὰ τοῦ Κ⟨ωνσταντίνου⟩ Κ. Χ⟨ρυσοκεφάλου⟩».*

Ἀνέκδοτος. Ἐσώθη μικρὸν ἀπόσπασμα, ἐκ σ. λδ′ + 14, ἐν χφ. 1638 τῶν Κρατικῶν Ἀρχείων Ἰασίου. Μνημ. ἐν *407*, σ. 835–836. Οἱ πρόλογοι ἐν *90α*, σ. 194–203.

819

1831. Προκήρυξις, ἀπὸ 20 Μαΐου, τοῦ ἐν Χανίοις (Κρήτης) Συμβουλίου τοῦ ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, περὶ φόρων,

ἐν *359*, σ. 136–137.

820

1832. Ὀργανικὴ Διάταξις ἢ Προνομιακὸς Χάρτης τῆς Σάμου, ἀπὸ 10 Δεκ., ἐξ ἄρθρων 8.

Ἐν *325*, σ. 89–92 καὶ ἐν *127*, τ. 4, σ. 104–108.

821

1832. Κανονισμός, ἀπὸ 6 Φεβρ., δημογερόντων Ἄνδρου,

περὶ τόκου ἐπὶ ναυτοδανείων, ἐν *289*, σ. 260–261.

(Ἐπὶ *«μεριδίων»* γροσίων 100, ὁ τόκος 10%, ἐπὶ μεριδίου 90 ἢ 80 γροσίων, ὁ τόκος ὁρίζεται εἰς 9% καὶ 8%. Ἐπὶ μεριδίου πλέον τῶν 100 γροσίων, ὁ τόκος διὰ τὸ πέρα τῶν 100 γροσίων ποσὸν εἶναι 12,5%. Ἐπὶ μεριδίου πλέον τῶν 200 γροσίων, διὰ τὸ πέρα τῶν 200 γροσίων ποσόν, ὁ τόκος εἶναι 13,75%. Ὁ ἀνωτέρω τόκος εἶναι διὰ τὰ ταξίδια τῆς Μαύρης Θαλάσσης καὶ τῆς Μεσογείου μέχρι τῆς Ἑπτανήσου. Διὰ τὰ πέρα τῆς Ἑπτανήσου *«καὶ μέχρι τῆς Εὐρώπης»* ταξίδια, ὁ τόκος ὁρίζεται μέχρι 100 γροσίων 10%, διὰ τὰ πέρα τῶν 100 καὶ μέχρι 200 γροσίων ποσὰ 15% καὶ διὰ τὰ πέρα τῶν 200 γροσίων ποσὰ 17,25%. Διὰ συμπληρωματικοῦ ἄρθρου, ὁρίζεται ὅτι ὁ τόκος τῶν θαλασσοδανείων δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ πάντως τὸ 25%).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

822

1832. Ἐν Νάξῳ. Δηλοποίησις, ἀπὸ 5 Νοεμβρίου, τοῦ «καντζελαρίου τῆς βρετανῆς κονσολαρικῆς Καντζελαρίας», ἀνέκδοτος,

ἐν ΓΑΚ, χφ. 130 ἀριθ. 3. Δηλοποιεῖ πρὸς τοὺς ἀγοραστὰς ὡρισμένων ἀκινήτων, ὅτι ὁ ἄρχος Φ. ἔχει λαμβάνειν παρὰ τῆς μητρὸς τῶν πωλητῶν ὡρισμένην ποσότητα χρημάτων καὶ εἰδοποιεῖ τοὺς ἀγοραστάς, ὅτι ἐκ τοῦ τιμήματος δέον νὰ κρατήσουν τὸ ποσὸν τοῦτο, *«διότι ἂν παραβλέψετε καὶ δὲν τὰ κρατήσετε, διὰ νὰ τὰ παραλάβῃ ὁ διαληφθεὶς Φ. . . . θέλουν ἀγροικοῦνται εἰς βάρος σας, νὰ τὰ ἀποκρίνεσθε . . .»*.

823

1832. Ἀνακοίνωσις Ὑψ. Πύλης πρὸς ἐκπροσώπους τῶν τριῶν Μ. Δυνάμεων, τῆς 10 Δεκ., περὶ τῶν χορηγηθέντων τῇ Σάμῳ προνομίων,

ἐν *451*, σ. 181–183.

824

1832. Πολιτικὸν Σύνταγμα τῆς Ἑλλάδος, τῆς 15 Μαρτίου, τῆς Ε′ Συνελεύσεως (Ἄργους–Ναυπλίου),

ἐν *229*, σ. 95–135. (Ἄρθρα 294).

« . . . 118. Τὸ Νομοθετικὸν χρεωστεῖ, κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ σύνοδον, νὰ σκεφθῇ περὶ συντάξεως Κωδήκων, Πολιτικοῦ, Ἐγκληματικοῦ καὶ Διαδικαστικοῦ.

. . . 265. [Ἡ δικαστικὴ ἐξουσία] δικάζει κατὰ τοὺς γραπτοὺς νόμους τοῦ Ἔθνους.

. . . 288. Αἱ ἐξ ὅλων τῶν κοινωνικῶν σχέσεων πηγάζουσαι συμφωνίαι καὶ αἱ ἀπὸ συναλλαγμάτων ὑποθέσεις, αἱ γενόμεναι πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως, θέλουν δικάζεσθαι καὶ ἀποφασίζεσθαι κατὰ τὰς βάσεις ἐφ᾽ ὧν στηρίζονται, χωρὶς νὰ παραβιάζωνται εἰς τὸ παραμικρὸν τὰ ἔγγραφα καὶ αἱ συνθῆκαι αἱ γενόμεναι ἐπὶ καλῇ πίστει καὶ κατὰ τὰς ἐπικρατούσας τοπικὰς συνηθείας. Τὰ δὲ περὶ γάμων, θέλουν φυλάττεσθαι ἀπαράβατα, ὅπως ἂν ἔγιναν μέχρι τοῦ παρόντος.

. . . 291. Ἕως ὅτου δημοσιευθῶσι κώδηκες νόμων, κατὰ τὸ 118 ἄρθρον, οἱ βυζαντινοὶ νόμοι τῶν ρωμαίων καὶ χριστιανῶν αὐτοκρατόρων, τὸ Ἀπάνθισμα τῶν Ἐγκληματικῶν Νόμων τῆς Β′ Ἐθν. Συνελεύσεως καὶ οἱ παρὰ τῆς ἑλληνικῆς Πολιτείας δημοσιευόμενοι, ἔχουν ἰσχύν. Εἰς δὲ τὰ ἐμπορικὰ ἰσχὺν νόμου ἔχει ὁ ἐμπορικὸς τῆς Γαλλίας Κώδηξ. Καὶ εἰς τὰ στρατιωτικὰ ὡσαύτως ἔχουν ἰσχὺν οἱ παραδεδεγμένοι γαλλικοὶ στρατιωτικοὶ Νόμοι . . . ».

825

1832. *«Κώδηξ τῶν προικῶν,*

ὁποῦ κοινῶς ἀπὸ ὅλα τὰ χωρία τοῦ Βηλαετίου μας Ζαγορίου ἀπεφασίσθη καὶ μὲ αὐθεντικὴν προσταγὴν τοῦ Σαδηεαζὲμ ἐφένδη μας», τῆς 8 Μαΐου, ἐν *43*, σ. 37–41, ἐν *368*, σ. 228–229 καὶ ἐν *312*, σ. 352–357, ἐξ ἄρθρων 13.

(Εἰς 19 χωρία) *«Ἐπειδὴ καὶ ἕως τώρα ἐβαστοῦσαν μετριότητα ἀνάλογον τῆς καταστά-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σεως ἑνὸς ἑκάστου βαθμοῦ, διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ ἕξῆς θέλουν βαστάζει τὸν ἴδιον δρόμον . . .».
(Εἰς 3 ἄλλα χωρία) α′ τάξις 1500 γρόσια, β′ 1100, γ′ 900 καὶ δ′ 600. *«διὰ μετρητά, φορέματα, κρεββατοστρῶσι καὶ πεσχεσλίκια συγγενικά».*
(εἰς 7 ἄλλα χωρία) 3000, 2000, 1300 καὶ 750 γρόσια.
(εἰς ἄλλα 10 χωρία) 4000, 3000, 2000 καὶ 1000 γρόσια.
(ἄρθρον 5) *«Αἱ λεγόμεναι χάρεις, εἴτε εἰς μετρητὰ δοθῶσιν, εἴτε εἰς φορέματα . . . ὡς καὶ τὸ δακτυλίδι τοῦ ἀρραβῶνος, χωρὶς νὰ ἐμπορῇ τις μήτε νὰ δόσῃ, μήτε νὰ λάβῃ τὸ παραμικρὸν ρουσφέτι διὰ προξενητλίκι».*
(ἄρθρον 7) Ἐξαιροῦνται τὰ σακάτικα ἀποδεδειγμένως κορίτζια.
(ἄρθρον 12) *«Ὅσοι ἄνδρες ἤθελον δόσει προγαμικὰς δωρεὰς ἢ καὶ ὕστερον ἀπὸ τὸν γάμον, εἰς τὰς γυναῖκάς των, μὲ ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα καμωμένα εἰς καιρόν, ὁποῦ τὸ σπίτι εἶναι ἐλεύθερον ἀπὸ μπεκαγὲ τοῦ χωρίου, νὰ τὸ πάρῃ διὰ μπεκαγὲ τοῦ χωρίου».*

826

1833. Πρόχειρον Νόμων, τὸ λεγόμενον ἡ Ἑξάβιβλος, συλλεχθεῖσα ἀπὸ ὅλους τοὺς νόμους κατ' ἐκλογὴν καὶ ἐπιτομὴν καὶ συνταχθεῖσα οὕτω παρὰ . . . Κωνσταντίνου τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ μεταφρασθεῖσα παρὰ Κ⟨ωνσταντίνου⟩ Κλονάρη. Ἐν Ναυπλίῳ . . .

827

1833. Πρᾶξις ΙΕ′ τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων, ἀπὸ 20 Μαΐου, *«διὰ τῆς ὁποίας ἀκυροῦνται ἰδιαίτεραι τινὲς φιδεϊκομισσιαρικαὶ διατάξεις, πρὸς εὐκολίαν τῶν συνοικεσίων»,*
ἐν *389*, σ. 23–24.

828

1833. Πρᾶξις ΚΕ′ τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων, ἀπὸ 24 Μαΐου, *«ἐπιτρέπουσα τὸν προικισμὸν τῶν θηλυκῶν ἀπὸ ὁποιουδήποτε εἴδους φιδεϊκομισσιαρικῶν ἀγαθῶν, ὅτε ὁ προικίζων εἶναι ἐλλειπὴς ἐλευθέρων ἀγαθῶν»,*
ἐν *389*, σ. 37–38.

829

1833. Ἐγκύκλιος ὑπ' ἀριθ. 330, τῆς 22 Μαρτίου, τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας (Χ. Κλονάρης), πρὸς τοὺς ἐπαρχιακοὺς Εἰρηνοδίκας καὶ Δημογέροντας τῆς Ἐπικρατείας,
περιέχουσα κατάλογον ἐξ ὀκτὼ ἐρωτημάτων (*«ζητημάτων»*), περὶ τοπικῶν ἐθίμων, ἐν *288*, σ. 153–156, ἐν *289*, σ. 217–219 καὶ ἐν *49*, σ. 160–163.
«. . . Διὰ νὰ συντεθῇ πολιτικὸς Κώδηξ, σύμφωνος μὲ τὴν δικαιοσύνην, μὲ τὴν ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ ἔθνους καὶ μὲ τὰς χρείας τοῦ λαοῦ, εἶναι ἀνάγκη νὰ συμβουλευθῇ προηγουμένως ἡ Κυβέρνησις τὰς τοπικὰς συνηθείας . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Ζητήματα περὶ τοπικῶν συνηθειῶν.
Περὶ κληρονομίας.
Ζήτημα 1. Ὁ νόμος θέλει, ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος (χωρὶς διαθήκην) νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδία του, λαμβάνοντα ἴσιον μερίδιον ὅλα ἀνεξαρτήτως καὶ ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ καὶ μεγαλήτερα καὶ μικρότερα.
Τί θέλει ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σας ; Ἂν δὲν ὑπάρχῃ διαθήκη, πῶς κληρονομοῦν τὰ ἀδέλφια κατ' αὐτήν ; λαμβάνουν ἴσον μερίδιον ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά ; ἢ ἐκεῖνα μὲν κληρονομοῦν περισσότερον, τὰ δὲ θηλυκὰ ὀλιγώτερον ;
Ἐκτὸς τούτου, μήπως ὑπάρχῃ εἰς τὸν τόπον σας συνήθεια, οἱ μεγαλύτεροι ἤγουν οἱ προγενέστεροι ἀδελφοὶ νὰ λαμβάνουν περισσότερον μερίδιον κληρονομικὸν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ; ἢ τὸ ἀνάπαλιν, οἱ μικρότεροι ἔχουν τοῦτο τὸ δικαίωμα ; ἢ ὅλα τὰ ἀδέλφια, χωρὶς διάκρισιν ἡλικίας, κληρονομοῦν ἴσον μερίδιον ;
Ζήτημα 2. Ὁ νόμος θέλει, ὅτι οἱ γονεῖς, ἂν ἔχουν ἕνα ἕως τέσσαρα τέκνα, χρεωστοῦν νὰ τὰ ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὴν διαθήκην των κληρονομίαν, τοὐλάχιστον τὸ τρίτον τῆς περιουσίας των, εἰ δὲ ἔχουν περισσότερα ἀπὸ τέσσαρα παιδιά, νὰ τὰ ἀφίνουν τοὐλάχιστον τὸ ἥμισυ τῆς περιουσίας.
Πῶς εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σας ; Συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον ; ἢ δίδει εἰς τοὺς γονεῖς τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μεταθέτουν, ἂν θέλουν, ὅλην τὴν περιουσίαν των εἰς ἄλλους συγγενεῖς μακρυνοτέρους, ἢ καὶ ξένους ; ἢ χρεωστοῦν ν' ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰ τέκνα των ὅλην τὴν περιουσίαν των, ἢ μέρος αὐτῆς, καὶ πόσον ;
Ζήτημα 3. Κατὰ τὸν νόμον, ἂν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς, ἤγουν τὰ παιδιά, ἐγγόνια, κτλ. Ἂν δὲν ἔχῃ κατιόντας, τὸν κληρονομοῦν οἱ ἀνιόντες, ἤγουν γονεῖς, πάπποι, ἢ μάμμαι κτλ. Ἂν δὲν ἔχῃ οὔτε ἀνιόντας, τότε τὸν κληρονομοῦν οἱ πλάγιοι συγγενεῖς, ἤγουν ἀδελφοί, καὶ οἱ ἐξ αὐτῶν. Ὅταν τέλος δὲν ἔχει κανένα συγγενῆ, τὸν κληρονομεῖ ἡ ἐπικράτεια.
Ἡ τοπική σας συνήθεια ἐφύλαξεν ἆρά γε τὴν τάξιν ταύτην τοῦ νόμου, ἢ τὴν ἄλλαξε, πολὺ ἢ ὀλίγον, καὶ κατὰ τί ;
Ζήτημα 4. Κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον, ἂν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι ἄτεκνον, καὶ ἀποθάνῃ ὁ εἷς τῶν συζύγων ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ νόμιμοι συγγενεῖς του, κατὰ τὴν τάξιν τοῦ 3 ζητήματος, ὄχι ὁ ἐπιζῶν σύζυγος.
Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σας ἐφύλαξε τὴν διάταξιν ταύτην, ἢ τὴν μετέβαλεν ; ἤγουν ἂν ἀποθάνῃ ἡ γυναῖκα ἄτεκνος, ποῖος κληρονομεῖ τὴν προῖκά της, ἢ τὴν περιουσίαν της ; οἱ συγγενεῖς, ὁ ἐπιζῶν ἄνδρας της, ἢ ἄλλο πρόσωπον ; καὶ πάλιν ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἄνδρας ἄτεκνος καὶ ζῇ ἡ γυναῖκά του, ποιὸς τὸν κληρονομεῖ ;
Ζήτημα 5. Ὁ νόμος θέλει, ὅτι ὅλα τὰ παιδία νὰ κληρονομοῦν καὶ τοὺς δύο γονεῖς, λαμβάνον ἕκαστον τὸ ἀνάλογον μερίδιόν του ἀπὸ τὴν περιουσίαν καὶ τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου τῶν γονέων.
Ἡ τοπική σας συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἢ διατάσσει, τινὰ μὲν τῶν παιδίων νὰ κληρονομοῦν τὸν ἕνα τῶν γονέων, τὰ δὲ ἄλλα ἄλλον ; π.χ. τὰ μὲν ἀρσενικὰ τὸν πατέρα, τὰ δὲ θυληκὰ τὴν μητέρα ;
Περὶ προικός.
Ζήτημα 6. Κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον, ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ λαβοῦσα τὴν προῖκά

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

της, δύναται, ἂν θέλῃ, νὰ καταβάλῃ, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, τὴν προῖκα ταύτην εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν τῆς κληρονομίας, καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια τὴν κληρονομίαν ταύτην.

Πῶς εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ τόπου σας ; συγχωρεῖ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν ὑπανδρευμένην θυγατέρα νὰ συνεισφέρῃ τὴν προῖκα της εἰς τὴν κληρονομίαν, καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδέλφια της, ἢ τὴν ὑποχρεώνει νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν προῖκα της ; ἢ ἔχει ἄλλην τινὰ περὶ τούτου διάταξιν ;

Ζ ή τ η μ α 7. Ἂν ἡ θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, λαμβάνει, κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον, τὸ μερίδιον τῆς κληρονομίας της, καὶ οἱ ἀδελφοὶ δὲν δύνανται νὰ τὴν προικίσουν δίδοντές της ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦτο.

Ἡ τοπική σας συνήθεια τί διατάσσει ; Ἂν οἱ γονεῖς ἀποθάνουν καὶ ἀφήσουν θυγατέρα ἀνύπανδρον, δίδει ἡ συνήθεια εἰς τοὺς ἀδελφοὺς τὸ δικαίωμα νὰ προικίζουν, ὡς οἱ γονεῖς, τὰς ἀδελφάς των ; ἢ μοιράζουν αὗται μὲ ἐκείνους ὡς κληρονόμοι, κατὰ τὸν γραπτὸν νόμον ; ἢ φυλάττει ἄλλην καμμίαν τάξιν, καὶ ποίαν ;

Ζ ή τ η μ α 8. Ὁ γραπτὸς νόμος θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα σχεδὸν ἀναφαίρετον τῆς κοινότητος τοῦ γάμου, μὲ ἄλλους λόγους, ἡ προὶξ δὲν ἀνήκει, συνεστῶτος τοῦ γάμου, εἰς μόνην τὴν γυναῖκα, ἀλλ' εἶναι κοινὴ καὶ δι' αὐτὴν καὶ διὰ τὸν ἄνδρα καὶ διὰ τὰ ἐκ τοῦ γάμου γεννώμενα παιδία. Ὁ ἄνδρας ἔχει μὲν τὴν διαχείρισιν τῆς προικός, καὶ τὴν ἐπιστατεῖ· ἀλλ' οὔτε αὐτός, οὔτε ἡ γυνή, ἥτις τὴν ἔφερεν εἰς τὸν συζυγικὸν οἶκον, δὲν δύναται νὰ τὴν ἐκποιήσῃ, ἤγουν νὰ τὴν πουλήσῃ ἢ νὰ τὴν χαρίσῃ.

Τί διατάσσει ἡ τοπική σας συνήθεια ; θεωρεῖ τὴν προῖκα ὡς κτῆμα ἀνεκποίητον, ἢ συγχωρεῖ τὴν γυναῖκα ἥτις τὴν ἔφερεν, ἢ τὸν ἄνδρα, ὅστις τὴν διοικεῖ, νὰ τὴν ἐκποιήσῃ ; Καὶ ἂν συγχωρῇ τοῦτο, τίνος θέλησις, τοῦ ἀνδρὸς ἢ τῆς γυναικός, ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐκποίησιν ; ἢ χρειάζεται ἡ κοινὴ συγκατάθεσις καὶ τῶν δύο ; καί, τέλος, φθάνει ἄρά γε νὰ θελήσῃ τὸ ἀνδρόγυνον, ἢ ὁ εἷς τῶν συζύγων, καὶ γίνεται χωρὶς ἄλλην ἐξέτασιν ἡ ἐκποίησις τῆς προικός ; ἢ συγχωρεῖται μόνον δι' ἀνάγκας τοῦ γάμου ἰσχυράς ; καὶ ποίας ; . . .».

830

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Ἀπριλ., Δημογεροντίας Σίφνου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 163–166.

« . . . Β' . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, ὅτι οἱ γονεῖς χρεωστοῦν νὰ ἀφήσουν ἐξ ἀνάγκης εἰς τὰ τέκνα των ὅλην των τὴν περιουσίαν καὶ τὴν ἰδιόκτητον καὶ ὅσην ἔχουν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. Ἔχουσι δὲ τὸ δικαίωμα νὰ διαθέσωσιν ἐλάχιστον μέρος αὐτῆς διὰ ψυχικήν των σωτηρίαν, ἢ πρὸς χάριν, ἕνεκα ἐκδουλεύσεων. Ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει πρὸς τούτοις τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς, ὅταν στερῶνται τῶν πρὸς τὸ ζῆν μέσων, νὰ ἀποσπάσωσιν ἀπὸ τὰ προικοδοτηθέντα εἰς τὰ τέκνα των πράγματα, ἀναλόγως ἀπὸ τὴν προῖκα ἑκάστου, πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν ἀναγκαίων . . . Δ' . . . Ἔχει δὲ τὸ δικαίωμα ὁ ἐπιζῶν σύζυγος νὰ καρποῦται τὴν κτηματικὴν καὶ χρηματικὴ περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος, ἐνόσῳ ζῇ ἄγαμος, χωρὶς νὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποξενώσῃ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῆς κτηματικῆς ἢ χρηματικῆς περιουσίας. Καὶ ἐὰν ἔχῃ τέκνα, ἀποθανόντα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου, δὲν ἔχει ἐπίσης τὸ ἐπιζῶν μέρος κανένα δικαίωμα κληρονομίας. Τὴν δὲ κοινὴν περιουσίαν, τὴν συνι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σταμένην εἰς σκεύη ἢ εἴδη, τὰ ὁποῖα δὲν δίδουν καμμίαν ἐπικαρπίαν, τὰ παραλαμβάνουν ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον οἱ πλησιέστεροι συγγενεῖς . . . Ε′ . . . Ζῶντες δὲ οἱ γονεῖς, ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ προικίσωσι κατὰ τὴν θέλησίν των . . . ΣΤ′ . . . τὰ προικοδοτηθέντα τέκνα, εἴτε ἀρσενικὰ εἴτε θηλυκά, ὑποχρεοῦνται ἀπὸ τὴν τοπικὴν συνήθειαν νὰ εὐχαριστῶνται εἰς μόνην τὴν προῖκα των, καὶ δὲν ἔχουν κανὲν δικαίωμα ἐπὶ τῆς καταλειφθείσης κληρονομίας, ἐὰν οἱ γονεῖς ἀποθάνωσιν ἀδιάθετοι . . . Η′ . . . ἡ τοπικὴ συνήθεια εἶναι, ὅτι ἡ προὶξ τῆς γυναικός . . . ἐκποιεῖται μὲ κοινὴν συγκατάθεσιν τῶν συζύγων. Ἐὰν δὲ ἡ γυνὴ εἰς ἀπουσίαν τοῦ ἀνδρός, δι' οἰκιακὰς ἀνάγκας ἐκποιήσῃ μέρος ἢ τὴν ὅλην προῖκα της, ἢ τοῦ ἀνδρός της, ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὸν ἄνδρα, μετὰ τὴν ἐπιστροφήν του, νὰ λάβῃ ὀπίσω τὴν ἐκποιηθεῖσαν περιουσίαν, πληρώνων τὴν τιμὴν αὐτῆς».

« . . . Παρὰ τὰς ἐκτεθείσας τοπικὰς συνηθείας, ὑπάρχουν εἰσέτι καὶ αἱ ἀκόλουθοι :

Α′—Ἡ γυνή, ἀπόντος εἴτε παρόντος τοῦ ἀνδρός, δύναται νὰ δανεισθῇ (ἢ νὰ συνεγγυηθῇ) μὲ ὑποθήκην τῆς ἰδίας της προικός.

Β′ —Ἡ προὶξ τῆς γυναικὸς ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ὅταν δὲν εἶναι ἔμπορος καὶ ὅταν δὲν ἐξαρκέσῃ ἡ ἰδία προίξ(;) τοῦ ἀνδρὸς πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους.

Ὅταν δὲ ὁ ἀνὴρ δὲν(;) εἶναι ἔμπορος, ἡ προὶξ τῆς γυναικὸς δὲν ὑποχρεοῦται εἰς τὰ χρέη τοῦ ἀνδρός, ἐὰν ἐκεῖνος χρεωκοπήσῃ, ἐκτὸς ὅταν ἡ γυνὴ ἔχει δοσμένην ἀτομικὴν ἐγγύησιν.

Γ′ — Περὶ δμόρων. Εἰς τὰς πωλήσεις ἀκινήτων κτημάτων, προτιμῶνται οἱ γονεῖς, τέκνα καὶ ἀδελφοὶ καὶ μετὰ τούτους οἱ γειτνιάζοντες, εἴτε ὅμοροι τοῦ πωληθέντος κτήματος. Ἡ αὐτὴ συνήθεια φυλάττεται καὶ ἐὰν ἐκτεθῇ εἰς δημοπρασίαν.

Οἱ γονεῖς, τὰ τέκνα καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἀποσπάσωσι, οἱ μὲν παῖδες τὰ πωληθέντα κτήματα, εἰς ἀπουσίαν των ἀπὸ τοὺς γονεῖς των καὶ ἀνάπαλιν, καὶ οἱ ἀδελφοὶ ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς, ἀλλὰ μὲ τὰς ἀκολούθους ὑποχρεώσεις. 1. Νὰ κατοικήσωσι σταθερῶς εἰς τὴν πατρίδα καὶ νὰ γίνωσι πολῖται. 2. Νὰ πληρώσωσι τὴν τιμὴν τῶν πωληθέντων κτημάτων ἐξ ἰδίας καταστάσεως καὶ ὄχι ἐκ δανείων· καὶ τοῦτο ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν, ἀφ' ἧς ὥρας φθάσωσιν εἰς τὴν πατρίδα. καὶ 4. Νὰ ἀποσπάσωσι τὸ ὅλον καὶ ὄχι μέρος αὐτῶν. Δ′ — Εἰς τὰς συμβαινούσας χρεωκοπίας προτιμῶνται οἱ ἐντόπιοι δανεισταὶ καὶ ἀποκλείονται οἱ ξένοι δανεισταί, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν».

831

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 11 Μαΐου, Γεωργίου Καλογνώμου, ἐκ Χίου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *87*, σ. 299–306.

« . . . Περὶ μισθώσεων, ἐπικαρπιῶν καὶ γεωργικῶν νόμων ὀλίγα τινὰ ἔθιμα ὑπῆρχον, ὁ Νόμος τοῦ Ἀρμενοπούλου, πολλάκις κακῶς ἐφηρμοσμένος, διὰ τὴν ἀπειρίαν τῶν κριτῶν, ἴσχυεν ἐν γένει».

« . . . ἄλλα δὲ (ἔθιμα) γεννηθέντα ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ζυγοῦ, ὅστις μᾶς κατεπίεζε . . . παραλείπω ὡς ἀσύγκλωστα».

832

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 26 Ἰουνίου, Δημογεροντίας Ἀνατ. Σπάρτης, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *45*, σ. 253–256.

« . . . προσθέτομεν καὶ ὅσα λοιπὰ ἔθιμα ἔχει ἡ πατρίς μας :
Ὅλας τὰς διαφοράς, τὰς ὁποίας εἶχε ἡ πατρίς μας, εἴτε ἐγκληματικάς, εἴτε πολιτικάς, τὰς ἐθεωροῦσαν διὰ μιᾶς αἱρετοκρισίας καὶ ἡ ἀπόφασίς των, εἴτε δι' ἐγγράφου, εἴτε διὰ λόγου, ἦτον ἀνέκκλητος. Παρομοίως ὅσας ὑποθέσεις ὑπάγοντο εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐθεωροῦντο διὰ τοῦ ἀρχιερέως ἢ διὰ τοῦ ἱερέως καὶ ἡ ἀπόφασις ἦτον ἀνέκκλητος.
Τὰ ρηθέντα γεγραμμένα ἔθιμα τῆς πατρίδος μας ἦτον ἐκ τοῦ πάλαι, τὰ ὁποῖα ἐπεκράτησαν μέχρι τῆς σήμερον. Αὗται αἱ συνήθειαι δὲν ἦσαν γραπταὶ διὰ νὰ κάμωμεν ἀντίγραφα αὐτῶν».

833

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Νάξου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 166–169. Συμπληρωματικὴ ἔκθεσις, αὐτόθι, σ. 169–170.

« . . . Β' . . . Οἱ γονεῖς, κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, χρεωστοῦν νὰ δώσωσι τὴν πατρομητρικήν των περιουσίαν εἰς τὰ τέκνα των, εἰς μὲν ὀλιγωτέραν, εἰς δὲ πλειοτέραν, ὄχι ὅμως εἰς τὸ ἕνα 10 καὶ εἰς τὸ ἄλλο 2, ἐκτὸς ὀλίγου μέρους ἐλαχίστου τῆς ἰδιοκτήτου περιουσίας των, τὸ ὁποῖον ἠδύναντο νὰ δώσωσι, ὅπου αὐτοὶ ἤθελον. Γ' . . . ὅταν συμβῇ θάνατος εἰς ἕνα τῶν συζύγων καὶ ἀφήσῃ τέκνα, δὲν κληρονομεῖ ὁ ζῶν γονεὺς τὰ τέκνα του, ἀλλ' ἐπιστρέφει ἡ περιουσία αὐτῶν, ἐὰν μητρική, εἰς τοὺς ἐκ μητρὸς συγγενεῖς, ἐὰν πατρική, εἰς τοὺς ἐκ πατρὸς συγγενεῖς, νέμεται δὲ ὁ ἐπιζῶν γονεὺς ἅπασαν τὴν ἐπικαρπίαν τῆς κτηματικῆς καὶ χρηματικῆς περιουσίας, ἐνόσῳ φυλάττει τὰ τῆς χηρείας. Δ'. Κατὰ τὴν τοπικὴν συνήθειαν, οὔτε ὁ ἀνὴρ κληρονομεῖ τὴν γυναῖκα, οὔτε ἡ γυνὴ τὸν ἄνδρα . . . νέμεται δὲ τὸ ἐπιζῶν μέρος τοῦ ἀνδρογύνου, ἐνόσῳ μένει εἰς τὴν χηρείαν, τὴν ἐπικαρπίαν τῆς κτηματικῆς περιουσίας καὶ τοὺς τόκους τῆς χρηματικῆς, χωρὶς νὰ δύναται οὔτε νὰ πωλήσῃ, οὔτε νὰ χαρίσῃ, οὔτε νὰ ὑποχρεώσῃ κεφάλαια κτηματικῆς ἢ χρηματικῆς περιουσίας. Ὅσα δὲ ὑπόκεινται εἰς φθοράν, ἤτοι . . . στρέφονται εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ δικαίωμα, πλησιεστέρους συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος, ὡς ἀνωφελῆ πρὸς τὸ ἐπιζῶν μέρος . . .
ΣΤ'. . . . οὔτε ἡ προικισμένη θυγάτηρ ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταβάλῃ τὴν προῖκα της εἰς τὴν ὁλικὴν ἐγκαταλειφθεῖσαν ἀδιάθετον περιουσίαν τῶν γονέων της καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ ἀδέλφια της . . . Η'. Σύμφωνον τὸ ἀνδρόγυνον, διὰ κατεπειγούσας ἀποδεδειγμένας οἰκιακὰς ἀνάγκας, δύναται νὰ ἐκποιήσῃ μέρος τῆς προικὸς ἢ καὶ ὅλην τὴν προῖκα, ἀνάγκης οὔσης· ἀλλ' ὁ ἀνὴρ ὑποχρεοῦται πάντοτε, ἂν ἔχῃ ἰδίαν του κατάστασιν, νὰ ἀσφαλίσῃ τὴν γυναῖκα του διὰ τὴν ἐκποιηθεῖσαν συμφώνως προῖκα της, ὁπόταν ὅμως δι' ἐγγράφου ἐγγυητικοῦ του τὴν ἔχει ἀσφαλίσει. Ἡ γυνὴ δέ, ἄνευ ἐγγράφου συγκαταθέσεως τοῦ ἀνδρός της, δὲν δύναται οὔτε νὰ προικίσῃ, ἢ χαρίσῃ καὶ πωλήσῃ ἐκ τῆς προικός της, δύναται ὅμως εἰς τὴν διαθήκην της νὰ διατάξῃ τὴν προῖκα της εἰς τὰ τέκνα της, κατὰ τὸ Β' ζήτημα».
« . . .Ἐκτὸς τῆς ἀπαντήσεως τῶν ὀκτὼ τούτων ζητημάτων, ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι συνήθειαι ἐξ αἰώνων ἀμνημονεύτων, ὡς αἱ ἀνωτέρω, αἵτινες καταγράφονται : Περὶ προικοσυμφώνων. 1. Ἡ τοπικὴ συνήθεια δίδει τὸ δικαίωμα νὰ προικίζωνται τὰ ἀρσενικὰ παιδία καθὼς καὶ τὰ θηλυκὰ καὶ τὰ προικοσύμφωνα θεωροῦνται ὡς τὰ ἱερώτερα ἔγγραφα τῶν πολιτικῶν συναλλαγμάτων, ἀπαράτρεπτα καὶ ἀπαράβατα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2. "Οταν οἱ γονεῖς προικοδοτήσωσι τὰ τέκνα των, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, δι' ἐγγράφων τακτικῶν προικοσυμφώνων, ἀπολαμβάνουσιν οἱ γονεῖς διὰ βίου τὴν ἥμισυ ἐπικαρπίαν τῶν προικισθέντων πραγμάτων, λεγόμενον ἐπιτοπίως γεροντομοίριον, ἀκολουθοῦντες καὶ δίδοντες καὶ τὰ ἥμισυ κατ' ἔτος συνειθισμένα ἔξοδα εἰς αὐτὰ τὰ προικισθέντα πράγματα, καθ' ὅλην τὴν ἔννοιαν τοῦ προικοσυμφώνου.

Περὶ ἀκλήρων.

3. 'Εν γένει ὅλοι οἱ ἄκληροι δὲν δύνανται τὴν πατρομητρικὴν αὐτῶν, διαθέτοντες αὐτήν, νὰ τὴν δώσουν εἰς ξένους, ἀλλὰ χρεωστοῦν νὰ τὴν δώσουν εἰς τοὺς πλησιεστέρους αὐτῶν συγγενεῖς, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρέσκειαν, ἐκτὸς μόνον ἑνὸς μέρους ἐλαχίστου, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ διαθέσουν ὅπως προαιροῦνται, εἰς ξένους καὶ εἰς ψυχικά. Τὴν δὲ ἰδιόκτητον αὐτῶν κατάστασιν δύνανται νὰ διατάξωσι καὶ δώσωσι, ὅπως βούλωνται, ὄχι ὅμως ὅλον, ἀλλὰ τὸ τρίτον μέρος αὐτῆς.

4. "Οταν πωληθῶσι κτήματα, οἷον χωράφια, ἀμπέλια κτλ., τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι ἐπὶ δημοπρασίας πωλημένα, οἱ ἔχοντες τὸ δικαίωμα τῆς προτιμήσεως, δύνανται νὰ ζητήσουν καὶ λάβουν αὐτὰ καὶ δὲν χάνουν τὸ δικαίωμα μέχρις ὅτου δὲν τοὺς παρουσιασθῇ τὸ ἔγγραφον πωλητήριον ὑπογεγραμμένον ἀπὸ δύο μάρτυρας.

'Ο σωζόμενος γραπτὸς κώδηξ τῶν νόμων τοῦ 1810, ὅστις συντεθεὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τοῦ 'Ιλαρίωνος Κρητὸς τοῦ Σιναΐτου, μὴ ἐπικυρωθέντος ἀπὸ τὴν ὀθωμανικὴν ἐξουσίαν διὰ φερμανίου καὶ διὰ σιγγελίου τῆς Μ. 'Εκκλησίας καὶ μπουγιουρδίου τοῦ τότε ἀρχιναυάρχου καὶ ὡς διαστρέφοντος καὶ ἀσυμφώνου ὅλως πρὸς τὰ ἔθιμα, καὶ μολονότι φαίνεται ὑπογεγραμμένος ἀπὸ μερικοὺς κατοίκους τῆς Νήσου ταύτης, δὲν ἐμβῆκε ποτὲ εἰς ἐνέργειαν».

834

1833. 'Απάντησις, ἀπὸ 20 'Απριλίου, Δημογεροντίας Μυκόνου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 10–13.

«. . . 1. . . . Πολλάκις αἱ μητέρες προικίζουν καὶ εἰς τὰ θηλυκὰ τέκνα ἐκ τοῦ ἀνδρός των τὰ πράγματα, ἐὰν ἐκ μέρους τῶν ἀρσενικῶν τέκνων γενῇ παράβλεψις, εἰ δὲ μὴ λαμβάνουν τὸ τῆς ἀναλογίας των, ὁ δὲ γαμβρὸς ἀποζημιοῦται ἀπὸ τὰ τῆς πενθερᾶς. 2. . . . εἰς μόνον τὰ τέκνα των, δηλ. εἰς τὸ μὲν ὀλιγώτερον μέρος περιουσίας, εἰς δὲ τὸ πλειότερον. Πολλάκις ὅμως συμπίπτει νὰ ἀποκληρῶνται τὰ τέκνα, ἐὰν ὑπάρχωσι αἰσχρότης, τὰ δὲ πατρικὰ πράγματα δικαιωματικῶς μεταβαίνουσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς καὶ τὰ ἰδιόκτητα πράττει ὅπως καὶ ὅπου βούλει ὁ πατήρ . . . 4. . . . ὁ ἐπιζῶν, γυνή τε ἢ ἀνήρ, καρποτρώγει ὅλην τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος, ἕως οὗ μένει εἰς τὴν τιμὴν τοῦ τεθνεῶτος . . . ἐὰν δὲ ἔλθῃ εἰς β' γάμον, ἡ περιουσία ἀπέρχεται εἰς τοὺς προθύμους. Πολλάκις ὅμως συμβαίνει, νὰ τελευτήσῃ ὁ εἷς ἐκ τῶν συζύγων ἀδιάθετος, ἀφήσας καὶ τέκνον, τὸ ὁποῖον ὕστερον ἐτελεύτησε, τότε ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος διαιρεῖται εἰς τρία μέρη, . . . 6. Δὲν δύναται ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ λαβοῦσα τὴν προῖκα της, νὰ τὴν καταβάλλῃ καὶ μὲ τὰς ἐπιλοίπους ἀδελφὰς νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου, οὔτε νὰ ἐπιστρέψῃ τι εἰς τοὺς γονεῖς της. Πολλάκις προικισθέντα ἀρσενικὰ ἢ θηλυκὰ τέκνα ἐπιστρέφουν ἐκ τῆς προικισθείσης προικὸς μέρος πρὸς τοὺς ἰδίους γονεῖς των, διὰ μυστικῆς καὶ ἰδιαιτέρας συμφωνίας,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀλλ' ἡ τοιαύτη συμφωνία δὲν εἶχε οὐδεμίαν δύναμιν, ὡς . . βλάπτουσα τὸν ἕνα ἐκ τῶν συζύγων. 7. Ἐὰν θυγάτηρ ὑπανδρευθῇ μετὰ τὸν θάνατον τῶν πατέρων της ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς, ὄχι μόνον ἐλάμβανεν ἐκ τῆς περιουσίας ἴσον μέρος μὲ αὐτούς, ἀλλὰ καὶ περισσότερον, οὐχὶ βίᾳ, ἀλλ' ἰδίᾳ αὐτῶν προαιρέσει. 8. Δὲν δύναται ὁ ἀνὴρ νὰ πωλήσῃ ἢ νὰ προικίσῃ τὰ τέκνα του ἀπὸ τὰ τῆς γυναικός του πράγματα, ἀλλ' ἡ ἰδία γυνή . . .».
("Επεται ἀναγραφὴ ἐκτεταμένη ἐθίμων ἐπὶ ἄλλων θεμάτων, μὴ συμπεριλαμβανομένων εἰς τὰ ὀκτὼ «ζητήματα»).

835

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Μαΐου, Δημογεροντίας Ἴου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 129–131.

«. . . Α' . . . ἡ τοπική μας συνήθεια θέλει, ὅταν τις ἀποθάνει ἀδιάθετος, τὰ θηλυκά του παιδιά, ὡς ἀσθενέστερα, νὰ λαμβάνωσι ἐκ τῆς περιουσίας του περισσότερον μερίδιον ἀπὸ τὰ ἀρσενικά. Ἡ συνήθεια αὕτη, ἂν καὶ ἐπικρατεῖ ἀπὸ χρόνων, δὲν φυλάττεται ὅμως γενικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους τῆς νήσου ταύτης. Β'. Ἡ τοπική μας συνήθεια ὑποχρεοῖ τοὺς γονεῖς ν' ἀφίνωσιν ὅλην σχεδὸν τὴν περιουσίαν των εἰς τὰ ἑαυτῶν τέκνα, ἐκτὸς τινὸς μέρους, πολλὰ μικροῦ καὶ περιττοῦ, τὸ ὁποῖον δύνανται νὰ διαθέσωσιν ὅπου καὶ ὅπως βούλονται. Ἡ συνήθεια αὕτη ὑπάρχει ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων μεταξὺ ὅλων τῶν κατοίκων. Γ'. Ἡ τοπική μας συνήθεια διατάττει, ὅταν τις ἀποθάνῃ χωρὶς διαθήκην νὰ τὸν κληρονομοῦν τὰ παιδιά του, ἂν ὅμως δὲν ἔχῃ τέκνα, νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ γονεῖς του· πλὴν οὗτοι δύνανται νὰ κληρονομήσωσι μόνον τὴν ἰδιοκτησίαν καὶ τὰ κτήματα ἐκεῖνα, ὅσα ἕκαστος αὐτῶν τῷ ἐπροίκισε, τουτέστιν ὁ μὲν πατὴρ τὰ πατρικά, ἡ δὲ μήτηρ τὰ μητρικά. Ἐὰν δὲν ἔχῃ γονεῖς, νὰ τὸν κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοί, καὶ ὄχι οἱ πάπποι ἢ αἱ μάμμαι, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἀδελφῶν οἱ ἐπιζῶντες μόνον, οἱ δὲ ἀνεψιοί, ἤγουν τὰ παιδία τῶν πρὸ αὐτοῦ ἀποθανόντων ἀδελφῶν, δὲν λαμβάνουν μερίδιον . . . (ἡ συνήθεια) τοῦ νὰ κληρονομοῦν τὸν ἀδελφὸν οἱ ἐπιζῶντες μόνον ἀδελφοί, ἐπεκράτει μέν, ἔπαυσε δὲ μετὰ τὴν ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν. . . . Ε'. ἡ τοπική μας συνήθεια θέλει, τὰ μὲν θηλυκὰ παιδία νὰ κληρονομοῦν τὴν μητέρα, τὰ δὲ ἀρσενικὰ τὸν πατέρα. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ συνήθεια, ἂν καὶ ὑπάρχῃ ἀνέκαθεν, δὲν φυλάττεται ὅμως γενικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς κατοίκους. Ϛ'. Ἡ τοπική μας συνήθεια δὲν δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ὑπανδρευθεῖσαν καὶ προικισθεῖσαν γυναῖκα, νὰ καταβάλῃ τὴν προῖκα της, μετὰ τὸν θάνατον τῶν γονέων της, εἰς τὴν κοινὴν συνεισφορὰν καὶ νὰ μοιράσῃ ἐξ ἴσου μὲ τὰ λοιπὰ ἀδέλφια της . . . Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτει ἀνέκαθεν . . . Η'. Ἡ τοπική μας συνήθεια διατάσσει, ὅταν τὸ ἀνδρόγυνον εἶναι σύμφωνον, δύναται νὰ πωλήσῃ τὴν προῖκα, ἀλλὰ χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν αὐτῆς (τῆς γυναικός), ὁ ἀνὴρ δὲν δύναται νὰ πουλήσῃ οὔτε μέρος αὐτῆς τῆς προικός, ἐνῷ ἡ γυνὴ μόνη ἔχει τὸ δικαίωμα, ἂν ὄχι ὅλην, τοὐλάχιστον μέρος αὐτῆς νὰ πωλήσῃ. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων. «. . .Ὅταν εἷς τῶν συζύγων ἀποθάνῃ καὶ ἀφήσῃ παιδίον καὶ μετ' ὀλίγον ἀποθάνῃ καὶ αὐτό, ὁ ἐπιζῶν σύζυγος δὲν τὸ κληρονομεῖ, ἀλλ' οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος συζύγου, τουτέστι λαμβάνουσι ὅλην τὴν περιουσίαν ἐκείνην τὴν ἀνήκουσαν εἰς τὸ ἀποβιῶσαν μέρος. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ ἔκπαλαι καὶ διατηρεῖται μέχρι τοῦδε.
Ὅταν εἷς τῶν δύο ἀδελφῶν, γεννημένων ἀπὸ ἕνα πατέρα καὶ δύο μητέρας καὶ ἐναλλάξ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποθάνει ἄπαις καὶ ἀδιάθετος, ὁ ἐπιζῶν ἑτεροθαλὴς ἀδελφὸς κληρονομεῖ μόνον τὴν ἰδιοκτησίαν του καὶ τὴν περιουσίαν ἐκείνην τὴν καταγομένην ἀπὸ τὸν πατέρα των, τὴν δὲ τῆς μητρὸς αὐτοῦ τὴν κληρονομοῦν οἱ ἐξ αὐτῆς συγγενεῖς».

836

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 2 Ματου, Δημογεροντίας Ἀνδρου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *288*, σ. 156–160 καὶ ἐν *289*, σ. 217–219.

837

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 20 Ἰουνίου, ἐπάρχου Νάξου Ἰω. Μαμούνη εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *104*, σ. 38–42.

838

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 3 Σεπτ., Δημογεροντίας Μήλου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 126–129.

«Α'. Ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος καὶ δὲν ἀφήσῃ σύζυγον, θέλει ἡ συνήθεια τῆς Μήλου νὰ κληρονομοῦν ὅλα τὰ ἄρρενα παιδιὰ τὴν περιουσίαν του ἐξ ἴσου. Λαμβάνουν δὲ καὶ τὰ θήλη ἐξ αὐτῆς, ὅταν μητρικὴ δὲν ὑπάρχῃ, ὄχι ὅμως μὲ ἰσομοιρίαν. Ταύτης δ' ὑπαρχούσης, λαμβάνουν τὰ μὲν ἄρρενα τὰ τοῦ πατρός, τὰ δὲ θήλη τὰ τῆς μητρός. Ἐὰν δ' ἀφήσῃ σύζυγον, δίδει πρὸς αὐτὴν δικαίωμα ἡ συνήθεια, ὑπανδρεύουσαν τὰ τέκνα της, νὰ τὰ προικίσῃ ὡς βούλεται. Β'. Ἡ συνήθεια τῆς Μήλου δίδει δικαίωμα εἰς τοὺς γονεῖς ν' ἀφήσουν εἰς ἕκαστον τῶν τέκνων των, ὅσα ἐκ τῆς περιουσίας των βούλονται, δὲν τοῖς συγχωρεῖ μόνον μηδὲν ἀπόκληρον, πλὴν μὲ πέντε μόνας σχεδὸν δραχμὰς δύναται νὰ ξεμοιράσῃ ὅσα τῶν τέκνων των βούλονται, χωρὶς αὐτὰ νὰ ἔχουν δικαίωμα νὰ ζητήσουν περισσότερον ἀπ' ὅσα ὁ πατὴρ αὐτῶν διὰ διαθήκης τοῖς ἄφησε. Δύνανται δ' οἱ γονεῖς νὰ δόσουν ἐκ τῆς περιουσίας των καὶ εἰς μακρυνοτέρους συγγενεῖς καὶ εἰς ξένους σὺν τούτοις. Ἐὰν δ' ἐλλείπῃ εἰς ἀλλοδαπὴν κανὲν τέκνον καὶ δὲν ἀφήσῃ πρὸς αὐτὸ μηδέν, δύναται τοῦτο, μετὰ τὴν ἔλευσίν του, νὰ λάβῃ ἴσον μὲ τὰ λοιπὰ μερίδιον. Γ'. Ὅταν ἀποθάνῃ τις ἀδιάθετος, τὸν κληρονομοῦν οἱ κατιόντες συγγενεῖς, πλὴν οἱ πλησιέστεροι, δηλ. τὰ τέκνα, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ ἐγγόνια· εἰς ἔλλειψιν τέκνων, κληρονομοῦν πατὴρ ἢ μήτηρ, οὐχὶ καὶ πάπποι ἢ μάμμαι. Γονέων μὴ ὑπαρχόντων, κληρονομοῦν οἱ ἀδελφοί, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀνεψιοί. Ἐν γένει οἱ πλησιάζοντες μόνοι συγγενεῖς κληρονομοῦν τὸν ἀδιαθέτως ἀποθανόντα. Χωρὶς συγγενῶν δὲν ἀπέθανε τινὰς εἰς τὰς ἡμέρας μας, διὰ νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὴν εἰς αὐτὸ συνήθειαν. Ἀπέθανον δὲ πρὸ χρόνων πολλῶν γενεὲς ὁλόκληρες καὶ τὴν μὲν κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, ποῖοι ἐκληρονόμησαν ἀγνοοῦμεν, τὴν δ' ἀκίνητον, μήδ' ἡ Κοινότης, μήτε ἡ Κυβέρνησις ἐξουσίασεν, ἀλλ' ὅστις τῶν πολιτῶν ἐκαλλιεργοῦσε γῆν ἀκαλλιέργητον, μὴ ἔχουσαν κύριον, τὴν ἐξουσίασεν καὶ ἰδιοκτησίαν τὴν ἔκαμε καὶ ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ μέχρι σήμερον. Δ'. Ἂν ἐξ ἀνδρογύνου ἀτέκνου, ἀποθάνῃ τὸ ἕν μέλος, δίδει δικαίωμα ἡ συνήθεια τῆς Μήλου εἰς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ ἐπιζῶν, νὰ καρπῶται τὴν ἰδιοκτησίαν τοῦ ἀποθανόντος, ἐν ὅσῳ ζῇ χηρεῦον, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται νὰ πωλήσῃ, ἢ νὰ χαρίσῃ τι ἐξ αὐτῆς . . . Ε'. Ἡ συνήθεια . . . δίδει εἰς τὰ θηλυκὰ τὴν μητρικὴν καὶ εἰς τὰ ἄρρενα τὴν πατρικὴν περιουσίαν, εἶναι δὲ εἰς τὴν θέλησιν τῶν γονέων νὰ πράξουν, συμφώνως ὅμως, ὡς βούλονται, μηδεμίαν αὐτοὺς ἀπαγορεύουσα συνήθεια. Ϛ'. Δὲν συγχωρεῖ ἡ συνήθεια νὰ καταθέσῃ ἡ ὑπανδρευθεῖσα γυνὴ καὶ προῖκαν λαβοῦσα, εἰς ἴσην μοιρασίαν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν . . . Η'. Ἐκ τῆς προικὸς τῆς γυναικὸς δὲν δύναται ἐπὶ μηδεμιᾷ ἀνάγκῃ ἢ πρόφασιν νὰ πωλήσῃ ὁ σύζυγος . . . μήτε ἡ σύζυγος αὕτη . . . χωρὶς τῆς συγκαταθέσεως τοῦ ἀνδρός . . .».

. . . Συνήθειαι γραπταὶ ὑπῆρχον ποτέ, ἀλλ' ἐχάθη τὸ ἔγγραφον καὶ μήτε εἰς τὴν μνήμην τινὸς μένουν ὅλαι.

Ἐπικρατεῖ δὲ συνήθεια ἔκπαλαι, ὅταν ἐξ ἀνδρογύνου ἀτέκνου ἀποθάνῃ ὁ σύζυγος διαθετὸς ἢ ἀδιάθετος, νὰ λαμβάνῃ ἡ ἐπιζῶσα σύζυγος τὸ ἥμισυ ἀφ' ὅσα περισσεύματα εὑρεθῶσιν ἀπὸ προῖκα, ὅπου, ὑπανδρευθείς, εἶχεν ὁ σύζυγος, ἢ εἰς κτήματα, ἢ εἰς χρήματα, ἐξαιροῦντες μόνον τὰ τῆς ἐνδυμασίας του. (Ἑτέρα συνήθεια). Ὅταν τις δώσῃ τι ἐκ τῶν κτημάτων του εἰς ξένον τινά, καὶ αὐτός, ὁ λαβὼν δηλ., ἀποθάνῃ χωρὶς τέκνων καὶ ἀδιάθετος, λαμβάνουν τὸ κτῆμα τοῦτο πάλιν οἱ συγγενεῖς τοῦ δώσαντος καὶ οὐχὶ οἱ κληρονόμοι τοῦ λαβόντος καὶ τοιουτοτρόπως ἀποθανόντος.

Ἦτον ἑτέρα συνήθεια, καὶ ὅταν ζῶα τινὸς ἤθελε φάγωσι ἐλαίας μπολιασμένας ἑτέρου, ἐπλήρωνεν ὁ ἔχων τὰ ζῶα πρὸς τὸν κύριον τῶν ἐλαιῶν ἓν χρυσοῦν βενέτικον δι' ἕκαστον μπόλι, αὕτη ὅμως ἡ συνήθεια παρημελήθη καὶ δὲν ἰσχύει πλέον.

Ὅταν ἤθελε συμβῇ ἀλλαγὴ ἢ πώλησις καὶ ἀγορὰ ζώων ἑκάστου εἴδους καὶ ὁ ἀνταλλάξας ἢ ἀγοράσας ἤθελε φέρῃ τὸ ἀνταλλαχθὲν ἢ ἀγορασθὲν ζῶον τεσσαράκοντα βήματα μακρὰν ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὸ παρέλαβεν τόπον, δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ τὸ στρέψῃ μεταμελούμενος, καὶ πᾶν πάθος αὐτοῦ ἦτον εἰς βάρος του.

Ὅταν τις ἤθελε πωλήσῃ χωράφιον ἢ ἀμπέλιον καὶ δὲν ἤθελε ἐρωτήσει τοὺς συγγενεῖς του ἢ πλησιεστέρους τοῦ χωραφίου, τότε προτιμῶνται πρῶτον οἱ συγγενεῖς νὰ τὰ ἀγοράσωσι, ἢ ἂν αὐτοὶ δὲν θέλουν, καὶ τὸ θέλουν οἱ πλησιέστεροι, τὸ λαμβάνουν καὶ γίνεται ἄκυρος ἡ πώλησις τοῦ ξένου ἀγοραστοῦ. Ἐξαιρεῖται ὅπως ἐπὶ δημοπρασίας.

Ὅταν ζῶα τινὸς βλάψουν τοὺς καρποὺς πρωίμους ἢ ὀψίμους ἑτέρου, ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ ἐκτιμᾶται ἡ ζημία ἀπὸ κοινὸν ἐκτιμητὴν καὶ ὁ βλάψας πληρώνει κατὰ τὴν ἐκτίμησιν. Τῶν χοίρων μόνον ἡ ζημία δὲν ἐκτιμᾶται, ἀλλὰ τοὺς φονεύει ὁ βλαπτόμενος.

Ἦτον συνήθεια, νὰ φονεύουν καὶ τὰς βλαπτούσας τοὺς καρποὺς ἐκ τῶν ὀρνίθων, πρὸ ὀλίγων δὲ χρόνων ἔπαυσε, ὡς οἱ ἐξ αὐτῶν βλαπτόμενοι δὲν ἀποζημιοῦνται, πρᾶγμα ἄδικον. (Ἑτέρα). Τὰ βροχικὰ νερὰ ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ τρέχουν, ὁπόθεν ἐξ ἀρχῆς ἔτρεχον, καὶ αὐτὰ τὰ εἰς στέρνας εἰσερχόμενα, παραμελεῖται δὲ ἡ παρ' αὐτῶν προξενουμένη βλάβη καὶ ἂν ἐγγίζῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὑγιείαν, ὥστε συμβαίνει νὰ διέρχονται ὕδατα δι' οἰκίας ἑτέρου εἰς ἑτέραν στέρναν καὶ αὐτὸς νὰ μὴ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ τὴν διάβασιν, ἂν βλάπτεται.

Ὅταν τις πωλήσει κτῆμα τι, καὶ ἐλλείπει εἰς ἀλλοδαπὴν ὁ πλησιάζων [1] συγγενής, ἔχει τὸ ἴδιον δικαίωμα, ὅταν ἔλθῃ, νὰ δίδῃ τὴν τιμὴν ἐκείνου ὅπου τὸ ἠγόρασεν καὶ νὰ λαμβάνει τὸ κτῆμα. Ἐξαιρεῖται ἂν ἐπωλήθη ἐπὶ δημοπρασίας, διότι τότε μένει εἰς τὸν πλειοδότην».

---

1. Διωρθώσαμεν *πλησιάζων* ἀντὶ τοῦ *πλειστηριάζων* (καὶ ἀνωτέρω, σ. 331, στίχ. 8 ἐκ τῶν κάτω, *πλησιάζοντες* ἀντὶ τοῦ *πληστήρια ζοντες*) τῆς πηγῆς ἡμῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

839

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 5 Μαΐου, Δημογεροντίας Π ά ρ ο υ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 14–16.

840

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 3 Σεπτ., Δημογεροντίας Φ ο λ ε γ ά ν δ ρ ο υ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 16–17. Ἰδιαιτέραν ἀπάντησιν ἀπὸ 20 Αὐγ. τοῦ εἰρηνοδίκου Δεκαβάλες, *αὐτόθι*, σ. 17–18.

841

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 19 Ἀπρ., Εἰρηνοδίκου Ἀ μ ο ρ γ ο ῦ Ἰω. Βλαβιανοῦ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 18–19.

842

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Ν έ α ς Σ ύ ρ α ς εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 123–125.
« . . . 2. . . . Οἱ γονεῖς ἦτον εἰς χρέος ν' ἀφίσουν εἰς τὴν διαθήκην των τῶν τέκνων των ὅλην τὴν περιουσίαν των, ἐξαιρουμένων μόνον 10 % εἶχαν τὸ ἐλεύθερον νὰ τὸ διαθέσουν κατ' ἀρέσκειαν . . . σημειωτέον δὲ ὅμως, ὅτι ὁ γονεὺς ἦτον αὐτεξούσιος εἰς τὴν διαθήκην του νὰ διαμοιράσῃ τὴν περιουσίαν του εἰς τὰ τέκνα του, ὅπως ἔκρινεν εὔλογον, π.χ. εἶχε περιουσίαν 100000 δρ. καὶ πέντε τέκνα, ἐδύνατο ν' ἀφήσῃ εἰς μὲν τὸ ἕν 40000, εἰς δὲ τὸ ἄλλο 30000 καὶ εἰς τὰ ἐπίλοιπα ἀπὸ 10000, ἡ διαθήκη ἦτον ἀμετάτρεπτος . . .
3. . . . Ἐπειδὴ ὅμως καὶ δὲν ἔχομεν παράδειγμα, ν' ἀποθάνῃ τις ἄνευ συγγενεῖς, εἰς τὴν πατρίδαν μας, δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπῶμεν, ποῖος τὸν ἐκληρονόμει εἰς τοιαύτην περίπτωσιν. . . . 6. Τὸ προικισθὲν τέκνον ἐθεωρεῖτο ὡς ἀποξενομένον πλέον ἀπὸ πᾶν κληρονομικὸν δίκαιον ὡς πρὸς τοὺς γονεῖς του, ὥστε ἦτον ὑπόχρεον νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν δοθεῖσαν αὐτῷ προῖκα, ἂν καὶ οἱ γονεῖς εἰς τὸν θάνατόν των ἄφιναν εἰς τὰ λοιπὰ τέκνα τριπλασίαν περιουσίαν . . . Σημειωτέον ὅμως ὅτι ἡ προὶξ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος τέκνου δὲν ὑπέκειτο ὡσαύτως εἰς κανὲν εἶδος χρέος τοῦ γονέως του, μετὰ τὸν θάνατόν του, ἐὰν τὸ χρέος τοῦτο ἐγένετο μετὰ τὴν προικοδότησιν . . . 8. . . . Συγχωρεῖται ἡ ἐκποίησις τῆς προικός, ὅταν εἶναι περὶ τούτου σύμφωνον τὸ ἀνδρόγυνον, διὰ τὰς ἐφεξῆς μόνον ἀνάγκας : α) διὰ νὰ ζωοθραφῶσιν, β) διὰ νὰ πληρώσουν χρέη νόμιμα, γ) καὶ τέλος ἐὰν εἶναι νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν πωληθησομένην προῖκα, ἤγουν νὰ λάβουν περισσότερον ἀπὸ ὅτι ἀξίζει.
. . . Ἐκθέτομεν ὡσαύτως καὶ ἄλλας συνηθείας, ὑπαρχούσας εἰς τὴν κοινότητά μας, ἐκτὸς τῶν περιεχομένων εἰς τὰ ἀνωτέρω ὀκτὼ ζητήματα.
Ὅλα τ' ἀνδρόγυνα, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐλάμβανον κοινωνίαν γάμου, ἕως εἰς τὸν θάνατον τοῦ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἑνὸς ἢ τοῦ ἄλλου μέρους, ὅσα ἀγαθὰ ἀπέκτουν κινητὰ ἢ καὶ ἀκίνητα, καθὼς προσέτι καὶ εἰς ὅσα χρέη χρηματικὰ ὑπέπιπταν προερχόμενα ἢ ἀπὸ ἐμπόριον ἢ ἀπὸ ὁποῖον δήποτε ἄλλο τι, ἦτον ἡ ὠφέλεια καὶ τὸ βάρος ἐξ ἡμισείας εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη, δηλαδὴ εἰς τὸ ἀνδρόγυνον. Παρ. χάριν, ὁ ἄνδρας μὲ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ ἐμπορίου του, ἢ ἄλλο τί, τοῦ εὑρίσκετο ὄφελος εἰς τὰ θάνατά του εἴκοσι χιλιαδ. δραχ. εἰς μετρητὰ ἢ εἰς κτήματα, ἢ ἐκ τοὐναντίον εἴκοσι χ. δραχ. χρηματικὸν χρέος, τὸ ἐπιτόπιον ἔθος, ἔδιδε τὸ δικαίωμα (μὴν ἔχοντες κατιόντας κληρονόμους) καὶ εἰς τοὺς ἀνιόντας ἢ πλαγίους συγγενεῖς τῆς γυναικὸς νὰ μοιράζουν ἐξ ἡμισείας μὲ ἐκείνους τοῦ ἀνδρὸς ὅλην τὴν εὑρεθεῖσαν ὠφέλειαν, ἢ ὑπεχρέωνεν, εἰς περίστασιν χρέους, καὶ τὴν προῖκα τῆς γυναικὸς νὰ πληρώσῃ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀφισμένου παρὰ τοῦ ἀνδρὸς χρέους. Ἦτον ὡσαύτως παλαιότατον ἔθος τῆς Κοινότητός μας, ὅτι ὅλαι αἱ μεταξὺ τῶν πολιτῶν ὑφιστάμεναι διαφοραί, προερχόμεναι ἀπὸ προικοσύμφωνα καὶ διαθήκας, νὰ δικάζωνται ἐκκλητῶς παρὰ τοῦ ἀρχιερέως ἐπισκόπου τοῦ τόπου καὶ ἀνεκκλήτως ἀπὸ τὴν καθέδραν τῆς Ρώμης, αἵτινες ἀποφάσεις παρρησιαζόμεναι εἰς τὴν ἐπιτόπιον πολιτικὴν Ἀρχήν, ἐλάμβανον ἄνευ λόγου, τὴν ἐκτέλεσίν των καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

Τὰ ἔθιμα δὲ τὰ ἀφορῶντα τὰς διαθήκας, πωλήσεις ἀκινήτων πραγμάτων καὶ ἀλλαγῶν, τὰ ἐξάγει ἡ Σ. Γραμματεία ἀπὸ τὰ ἐπισυναπτόμενα ἀντίγραφα συνηθειῶν, αἵτινες εὑρίσκονται γραπταὶ καὶ παρακατατεθειμέναι εἰς τὸ Ἀρχειοφυλακεῖον τῆς αὐτῆς Κοινότητος. Ὅσον δὲ περὶ τοῦ ἀπὸ πόσον καιρὸν ἐπεκράτουν αἱ συνήθειαι αὐταὶ εἰς τὸν τόπον μας, καὶ εἰς πόσον τόπον ἐκτ(ε)ίνονται, εἶναι ἀδύνατον τῆς Δημογεροντίας νὰ προσδιορίσῃ τὸ τοῦ καιροῦ ποσόν, ὅταν ἐμβῆκαν εἰς ἐνέργειαν αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος συνήθειαι, γνωρίζει ὅμως, ὅτι ἡ ἀρχή των εἶναι παμπάλαιος, ἡ δὲ νῆσος μας σύγκειται ἀπὸ μίαν μόνον Κοινότητα, εἰς τὴν ὁποίαν ἔχουν χώραν αὐταί, διότι εἰς τοὺς εὑρισκομένους καὶ κατοικοῦντας ἤδη ἐνταῦθα παροίκους, δὲν ἀνάγεται βέβαια ἡ ὑπόθεσις αὕτη».

843

1833. Ἀπάντησις Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογέροντος Ἀ ν ά φ η ς Ν. Πελέκη, ἐν ΓΑΚ (Ἀρχεῖον Βλαχογιάννη, κιβ. 127) εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον.

Περὶ ταύτης σημειώνει ὁ Ἰ. Β ι σ β ί ζ η ς, ἐν *49*, σ. 7, σημ. 1 : *«Τὰ εἰς αὐτὴν ἀναφερόμενα ὡς ἰσχύοντα ἐν Ἀνάφῃ ἔθιμα, εἶναι ὅμοια κατὰ πάντα πρὸς τὰ ἔγγραφα ἔθιμα τῆς νήσου Θήρας τοῦ ἔτους 1797»*. (πρβλ. ἀνωτ. ἀριθ. 528).

844

1833. Ἀπάντησις Εἰρηνοδίκου Θ ή ρ α ς Π. Σ. Αὐγερινοῦ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *382*, σ. 172–176.

845

1833. Ἀπάντησις Δημογεροντίας Α ἰ γ ί ν η ς εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 8–10.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

846

1833. Ἀπάντησις Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογερόντων νήσου Π ό ρ ο υ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 10–12.

847

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 21 Ἰουλίου, Δημογερόντων Ὑ δ ρ α ς εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 12–13 καί, πληρέστερον, ἐν *222*, σ. 99–100.

848

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 18 Ἀπριλίου, Δημογερόντων Τ α λ α ν τ ί ο υ (Ἀταλάντης) εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 13–14.
« . . . εἰς τὸ περὶ κληρονομίας κεφάλαιον δὲν ὑπάρχει καμμία συνήθεια τοῦ τόπου μας παρ' ὅ,τι θέλει ὁ Νόμος, μόνον εἰς τὸ 2ον ζήτημα εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου μας, ἀφοῦ ἀποθάνουν οἱ γονεῖς, ἢ καὶ ἀδιάθετοι, ἡ περιουσία μένει ὅλη εἰς τὰ τέκνα των, εἰς ἕνα, ἢ καὶ εἰς πολλά, ἐὰν ἔχῃ. — Παρομοίως καὶ εἰς τὸ περὶ προικὸς κεφάλαιον φυλάττεται ὁ γραπτὸς νόμος εἰς τὰ ζητήματα. Μόνον εἰς τὸ ζήτημα 8ον, εἶναι συνήθεια τοῦ τόπου μας, ὅταν θελήσῃ τὸ ἀνδρόγυνον, ἢ καὶ ὁ εἷς τῶν συζύγων, τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ προῖκα, συνεστῶτος τοῦ γάμου, ἢ καὶ μή, τὴν πωλεῖ δι' ἀνάγκας συμπιπτούσας. — Αἱ συνήθειαι αὗται εἶναι παλαιαὶ εἰς τὸν τόπον μας, οὐχὶ νὰ εἶναι καὶ γραπταί».

849

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 21 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Ἀ π ο κ ο ύ ρ ο υ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 14–15.

850

1833. Πληροφορίαι, ἀπὸ 11 Ἰουλίου, Β. Χ ρ υ σ ο β έ ρ γ η, «χρηματίσαντος τέσσαρα ἔτη εἰς τὰ κατὰ τὴν Ἀν. Ἑλλάδα δικαστήρια καὶ εἰς τὰ κατὰ τὴν Δυτικὴν τελευταῖον», εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 16–18.

851

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 17 Ἰουνίου, Δημογερόντων Κ ρ α β β ά ρ ω ν εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 18–19.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

852

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 1 Αὐγούστου, Προκριτοδημογερόντων Περαχώρας εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 20.

853

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, Εἰρηνοδίκου Ναυπλίου Δαβὶδ Οἰκονομίδου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 21–22.

854

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 1 Μαΐου, Εἰρηνοδίκου Ἄργους Νικ. Ζεγκίνη εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 22–25.

855

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 19 Ἰουνίου, Δημογερόντων Κρανιδίου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 25–26.

856

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Μαΐου, Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογερόντων Πραστοῦ εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 26–28.

857

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 30 Ἀπριλίου, Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογερόντων Ἁγ. Πέτρου εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 29–32.

858

1833. Παρατηρήσεις Δημογερόντων Σαντορίνης ἐπὶ τῶν γραπτῶν ἐθίμων τοῦ 1797,
ἐν *130*, VIII, σ. 517–521 καὶ ἐν *382*, σ. 166–172.

859

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 20 Μαΐου, τῶν 14 προκρίτων Βυτίνης καὶ περι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χώρων αὐτῆς καὶ τῆς ἐπαρχίας Τριπόλεως, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *37*, σ. 79–80.

« . . .'Ιδιαίτεραι τοπικαὶ συνήθειαι :

Αἱ διαθῆκαι ἐγράφοντο ἄλλαι μὲν ἐν ᾧ ὑγιαίνουν καὶ κατὰ τὸ σῶμα, ἄλλαι δὲ καὶ ἐν ᾧ εἶχον μὲν ἀσθενὲς τὸ σῶμα, ἀλλὰ εἶχον ὑγιεῖς τὰς φρένας. 'Εβεβαιοῦντο ἀπὸ τὸν ἴδιον, ἂν ἤξευρε γράμματα, καὶ ἂν δὲν ἤξευρεν, ἀπὸ τὸν πνευματικὸν ἢ ἕνα ἱερέα ἐμαρτυρεῖτο, ἢ ἀπὸ πνευματικὸν καὶ ἱερεῖς μόνον, ἢ ἀπὸ ἱερεῖς καὶ λαϊκούς . . .

Γυνὴ μείνασα χήρα καὶ εὐχαριστηθεῖσα νὰ συζήσῃ μὲ τὰ τέκνα της εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ ἀνδρός της, ἂν δὲν ἀρκοῦν τὰ εἰσοδήματά των πρὸς τὸ ζῆν, ἠδύνατο καὶ δύναται νὰ ἐκποιήσῃ ἓν τῶν κτημάτων τοῦ ἀνδρός της (πατρός των). 'Η ἐκποίησις αὕτη ἐγίνετο συγκαταθέσει τῶν συγγενῶν τοῦ ἀνδρός της καὶ τῶν προκριτοτέρων τῆς κωμοπόλεώς μας καὶ οὕτως εἶχεν ἰσχύν, εἰ δὲ καὶ ἐγένετο ἀλλέως, ἦτο ἀνίσχυρος.

'Επὶ τῆς ὀθωμανικῆς ἐξουσίας, διὰ τοὺς πρὸς αὐτοὺς φόρους καὶ διὰ πᾶσαν ἀνάγκην τῆς κοινότητός μας, ἐδανείζοντο παρ' ἄλλων τὰ ἀναγκαιοῦντα χρήματα οἱ προκριτότεροι (προεστοὶ) τῆς κωμοπόλεώς μας καὶ εἰς τὰ χρεωστικὰ ἔγγραφα ὑπεγράφοντο οἱ ἴδιοι, πλὴν ἡ πληρωμὴ τοῦ δανείου ἐγίνετο ἀφ' ὅλην τὴν κοινότητα, καθὼς καὶ οἱ δανεισταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ ζητήσουν τὸ δάνειον ἀπὸ μόνους τοὺς ὑπογεγραμμένους, ἀλλὰ ἀφ' ὅλην τὴν κοινότητα, καθὼς καὶ τὸ χρεωστικὸν ἔγγραφον «ἐδανείσθημεν διὰ χρείαν τοῦ Κοινοῦ» μας διελάμβανεν.

Διοριζόμενοι κατὰ καιροὺς οἱ φύλακες τῶν ἐσπαρμένων χωραφίων καὶ ἀμπελίων τοῦ Κοινοῦ μας, ἐδίδετο καὶ δίδεται ἐγγράφως ἄδεια, ὁπόταν ἐσυλάμβανον καὶ συλαμβάνουν μέσα ζῶα εἰς αὐτὰ καὶ τὰ ἐζημίωναν καὶ ζημιώνουν, τοὺς μὲν χοίρους καὶ βοσκήματα θανατώνουν ἓν καὶ δύο ἐξ αὐτῶν καὶ ἐν ταυτῷ ἐκτιμεῖτο (ἐπαχτώνετο) ἡ ζημία καὶ ἐπληρώνετο ἀπὸ τὸν κύριον τῶν ζώων, τὰ δὲ νομαδικὰ τὰ ἐφυλάκιζαν καὶ τὰ φυλακίζουν, ἐλάμβανον καὶ λαμβάνουν ἀνὰ 40 λεπτὰ ἕως εἰς μίαν δραχμὴν ἢ καὶ περισσότερον τὸ καθ' ἕν. 'Εμβαινόντων τῶν σκύλων εἰς τὰ ἀμπέλια, ἀνεξαιρέτως οἱ ὀσπητόσκυλοι ἐθανατόνοντό, οἱ δὲ προβατόσκυλοι, ἀφοῦ εἰδοποιοῦντο μίαν καὶ δύο οἱ κύριοί των, τὴν τρίτην φορὰν ἐθανατώνοντο, χωρὶς ζημίαν τοῦ φύλακος ἢ τῆς Κοινότητος».

860

1833. 'Απάντησις, τῆς 17 'Απριλίου, Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογερόντων Τριπόλεως, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 32–34.

861

1833. 'Απάντησις, ἀπὸ 21 Μαΐου, Δημογερόντων Καρυταίνης, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ἐν *49*, σ. 34–37.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

862

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Μαΐου, ἐνὸς ἱερέως καὶ ἐννέα κατοίκων Στε-
μνίτσης, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 37–39.

863

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 22 Ἰουλίου, Εἰρηνοδίκου Ἀνδρούσης Μάρκου
Ἀλεβίτου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 39–42.

864

1833. «Κεφαλαιώδης κατάλογος τῶν ὑπαρξάντων ἐθίμων τῆς νήσου
Σπετζῶν», τῆς 22 Ἰουλίου,
ἐξ ἄρθρων 30, ἐν *130*, τ. VIII, σ. 559–563, ἐν *382*, σ. 176–183 καὶ ἐν *375*, σ. 161–165.

865

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 24 Ἰουνίου, Εἰρηνοδίκου Ἐπιδαύρου Λιμη-
ρᾶς, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 42.

866

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 5 Ἰουνίου, Κοινότητος Κρεμαστῆς «σὺν τῶν
πέριξ κατοίκων»,
εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον, διαβιβασθεῖσα διὰ τοῦ Εἰρηνοδίκου Μονεμβασίας,
ἐν *49*, σ. 43–44.

867

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 6 Μαΐου, Δημογερόντων Βατίκων (Μονεμ-
βασίας), εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 44–46.

868

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 8 Ἀπριλίου, Εἰρηνοδίκου ἐπαρχίας Φαναρίου
(Ἀνδριτσαίνης) Ι. Τζανέτου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 46–47.

869

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 24 Ὀκτ., Εἰρηνοδίκου Οἰτύλου Ι. Λογοθέτου
Τσαουσέα, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 48–49.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

870

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 28 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Ἐ μ λ α κ ί ω ν εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 63–64.

871

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας καὶ Εἰρηνοδίκου Β ο σ τ ί τ ζ η ς, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 65–66.

872

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου, 60 Προκριτοδημογερόντων ἐπαρχίας καὶ πόλεως Κ α λ α β ρ ύ τ ω ν, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 67–69.

«. . . Γενικώτεραι συνήθειαι ἐπικρατοῦσαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν : Διαθῆκαι, αἱ ὁποῖαι . . . καὶ ἀμαθείας τῶν διαθετῶν, δὲν εἶναι τακτοποιημέναι, δηλ. ἐπὶ παρουσίᾳ μαρτύρων καὶ φέρουσαι καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἀνηκούσης Ἀρχῆς, ὡς τοιαῦται, ἡ τοπικὴ συνήθεια ἐστάθη νὰ ἔχουν τὸ κῦρος των, ἀλλ' ὁπότε εἶναι ἰδιόχειροι, ἢ φέρουν καὶ δύο ἢ τρεῖς μαρτυρίας.

Ἱκανοὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας μας, ἱερωθέντες, μονάζουν εἰς τὰς ἐντὸς ἢ ἐκτὸς αὐτῆς μονάς, ἀλλὰ τινὲς ἐξ αὐτῶν ζητοῦν νὰ λαμβάνουν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς των καὶ τὸ ἐπιβάλλον μέρος τῆς πατρομητρικῆς αὐτῶν περιουσίας, πλὴν ἡ συνήθεια ἐστάθη πάντοτε, ὥστε οἱ τοιοῦτοι νὰ εἶναι πάντοτε ἀποζημιωμένοι ἀπὸ τὴν τοιαύτην κληρονομίαν.

Προσέτι ὑπῆρξε καὶ ἀδιαφιλονίκητος συνήθεια, ὥστε τὰ ἐκ κωλυομένων γάμων γεννηθέντα παιδία, νὰ ἐπέχουν τόπον καὶ τάξιν γνησίων τέκνων καὶ νὰ κληρονομοῦν ἀναντιρρήτως τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ὁσάκις ἐκεῖνοι δὲν διαθέτουν τὰ πράγματά των διαφορετικά.

Αὐταὶ εἶναι αἱ ἐπικρατοῦσαι συνήθειαι εἰς τὴν ἐπαρχίαν ταύτην . . .».

873

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 9 Ἀπριλίου, Εἰρηνοδίκου Ν η σ ί ο υ Κ. Νικολάου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 52–54.

«Ἐκτὸς τοῦ γραπτοῦ Νόμου καὶ τῶν ἐνταῦθα ἐμπεριεχομένων, ἄλλαι συνήθειαι ἰδιαίτεραι δὲν ὑπάρχουσι εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας ταύτην. Αὗται μόνον διατηροῦνται πρὸ χρόνων ἤδη ἀμνημονεύτων ἀπαραμείωτοι».

874

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 28 Ἰουνίου, Εἰρηνοδίκου Κ α λ α μ ά τ α ς Παν. Λογοθέτου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *49*, σ. 49–52.
«Περὶ ἰδιαιτέρων συνηθειῶν : Ὅταν ἀποθάνῃ θἄτερον μέρος τοῦ ἀνδρογύνου καὶ καταλειφθῶσι πολλὰ ἀνήλικα παιδιά, εἶτα δ' ἀποθάνωσι καὶ τὰ παιδιά, ὁ Νόμος θέλει, ὅτι νὰ μὴν ἔχει χώραν ἡ τριμοιρία (διότι θανόντος τοῦ ἑνὸς παιδίου, κληρονομοῦσι τὰ λοιπὰ ἀδέλφια, καὶ ὁ ζῶν γονεύς, ὁ πατήρ, ἂν τύχῃ, ἢ ἡ μήτηρ), ἀλλὰ ὁ γονεὺς νὰ κληρονομῇ αὐτά. Ἡ συνήθεια διεφύλαξεν, ὥστε τὸ τρίτον μόνον μέρος νὰ κληρονομῇ ὁ ζῶν γονεύς, τὸ δ' ἄλλο τρίτον νὰ τὸ κληρονομῶσιν οἱ συγγενεῖς τοῦ ἀποθανόντος καὶ τὸ τρίτον νὰ δίδεται εἰς μνημόσυνα τῶν τεθνεώτων.
Ὁ Νόμος λέγει, ὅτι οἱ ἀμφιθαλεῖς ἀδελφοὶ προτιμοῦνται ἀπὸ τοὺς ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοὺς εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀμφιθαλοῦς ἀδελφοῦ. Ἀλλ' ἡ συνήθεια διεφύλαξε τὸ δικαίωμα καὶ εἰς τοὺς ἑτεροθαλεῖς ἀδελφοὺς νὰ συμμετέχωσι καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ ἀποθανόντος, οἷον οἱ ἐξ ἑνὸς πατρὸς καὶ μιᾶς μητρὸς ἀδελφοὶ κληρονομοῦσι τὸν ἀποθανόντα ἀδελφόν τους εἰς τὰ μητρικά των πράγματα, χωρὶς νὰ λάβωσι μετοχὴν κληρονομίας οἱ ἐξ ἄλλης μητρὸς γεννηθέντες ἀδελφοί· εἰς δὲ τὰ τοῦ πατρὸς κληρονομοῦσιν ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ οἱ ἐξ ἑνὸς πατρὸς γεννηθέντες ἐξ ἴσου, τ' ἀνάπαλιν δὲ ὅταν εἶναι ἐκ μητρός.
Αἱ συνήθειαι αὗται ἐπικρατοῦσι πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων εἰς ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, ἀγράφως».

875

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 4 Ἰουλίου, Προκριτοδημογερόντων Γαργαλιάνων, Φιλιατρῶν καὶ Κυπαρισσίας, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον, ἐν *49*, σ. 58–61.
« . . . Συνήθειαι διάφοροι : Ὅταν ἀποθάνῃ πατὴρ καὶ ἀφήσῃ τέκνον, ἡ γυνή, καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, ἀποθάνῃ τὸ παιδί, τότε ὁ πατήρ, ἢ ἡ μήτηρ, κληρονομεῖ τὸ τρίτον τῆς περιουσίας τοῦ παιδίου, τὰ δὲ λοιπὰ δύο (τρίτα) μεταβαίνουν εἰς τοὺς κληρονόμους τοῦ ἀποθανόντος.
Ὅταν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός, ἢ τῆς μητρός, ἓν ἀπὸ τὰ τέκνα των εἶναι εἰς ἄλλο μέρος, καὶ οἱ ἀδελφοί του καλλιεργοῦν τὴν περιουσίαν τῶν γονέων του, ἔπειτα ἔλθῃ καὶ ὁ ἀπών, λαμβάνει ἴσον μερίδιον ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῶν γονέων των, ὅσην βελτίωσιν καὶ ἂν ἔλαβεν. Ἂν ὅμως ἠγόρασαν οἱ ἀδελφοί του, εἰς τὴν ἀπουσίαν του, καὶ ἄλλα κτήματα καὶ ηὔξησαν τὴν περιουσίαν, δὲν δύναται νὰ λάβῃ μέρος ἀπὸ τὴν αὔξησιν, ἐκτὸς ἂν, συγκαταθέσει τῶν ἀδελφῶν, καταβάλῃ καὶ αὐτὸς ὅσα ἐκέρδισεν εἰς τὴν ἀλλοδαπήν.
Ὅλαι αἱ διαφιλονικήσεις, αἵτινες ἤθελον προκύψει περὶ κληρονομίας, πάντοτε ἐτελείωνε ἡ ὑπόθεσις κατὰ τοὺς νόμους τοῦ Ἀρμενοπούλου, πρὸ τῆς συστάσεως τῶν δικαστηρίων, ἀκόμη καὶ ἐπὶ Τουρκίας, ἐκτὸς ἂν ἤθελε προσφύγει εἰς τὴν Ἐξουσίαν.
Ὅταν τις καλλιεργήσῃ κανενὸς τόπον ξένον εἰς ἀπουσίαν του καὶ τὸν ἀποκαταστήσῃ ἀμπέλι ἢ ἐλαιῶνα, τότε ὁ κύριος τοῦ τόπου λαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ ἐλαιῶνος ἢ ἀμπελῶνος, κλπ. Ἂν κτίσῃ τις εἰς ξένον τόπον σπῆτι ἢ ἐργαστῆρι, τότε, ἂν ἀξίζῃ τὸ σπῆτι ἢ τὸ ἐργαστῆρι περισσότερα ἀπὸ τὸν τόπον, ἐκτιμεῖται ὁ τόπος καὶ τὸν πληρώνει ὁ οἰκοδομήσας. Εἰ δὲ καὶ ἀξίζει ὁ τόπος περισσότερον, πληρώνει κατ' ἐκτίμησιν τὴν οἰκοδομὴν καὶ τὸν οἰκειοποιεῖται.
Ὅταν τις θέλῃ νὰ πωλήσῃ κτῆμα, ἂν εἶναι οἰκία, ἐπροτιμᾶτο ὁ συμπλιαστὴς τοῦ συγγενοῦς, εἰ δὲ ἀμπέλι, χωράφι, ἐλαιῶνα κτλ., ἐπροτιμᾶτο ὁ συγγενὴς τοῦ συμπλιαστοῦ. Ὁ δανειστὴς ποτὲ δὲν ἐπροτιμήθη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μέχρι τοῦ 1828, ὅσα κτήματα ἐπωλοῦντο, ἐπωλοῦντο ἄνευ δημοπρασίας, εἰ μὴ μὲ συμφωνίαν ἁπλῆν τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ. Ἐξακολουθεῖ ἀκόμη ἕως σήμερον. Τοιαύτη ἐστάθη ἔκπαλαι ἡ συνήθεια».

876

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 13 Ἀπριλίου, Εἰρηνοδίκου καὶ Δημογερόντων Κορώνης, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 56–57.

877

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 14 Ἀπριλίου, Δημογερόντων Μοθώνης, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 55–56.
«... Περὶ δὲ τῆς ἐποχῆς, ἀφ' ἧν ἐπικρατοῦν αἱ συνήθειαι αὗται τοῦ τόπου μας, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πληροφορήσωμεν ... καθότι ἐπὶ Τουρκίας αἱ συνήθειαι αὗται δὲν ἦτον εἰς πλήρη ἐνέργειαν, ἀλλὰ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων, δυστροποῦντες, ἐπρόστρεχαν εἰς τὰ κριτήρια τῶν Τούρκων, τῶν ὁποίων οἱ νόμοι καὶ τὰ ἔθιμα ἦτον πολὺ διαφορετικὰ ἀπὸ τοὺς νόμους τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐπομένως αἱ συνήθειαι αὗται δὲν ἦσαν παρὰ διὰ τοὺς εὐαγώγους καὶ φιλησύχους πολίτας καὶ διὰ τοῦτο ὀλίγον καθεὶς ἐφρόντιζε νὰ ἐνθυμεῖται τὴν ἀρχήν των ...».

878

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 29 Μαρτίου, Δημογεροντίας ἐπαρχίας Πύργου, εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 61–62.

879

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 9 Ἀπριλίου, Προκρίτων χωρίου Φίλια (Καλαβρύτων), εἰς ἀνωτέρω ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 70–71.
«... τὸ συνήθειον τοῦ χωρίου μας ...
Α'. — Τὰ θηλυκά, ὅταν ὑπανδρεύονται ἀπὸ τὸ σπῆτι, εἴτε ὁ πατέρας εἴτε τὰ ἀδέλφια τὰ ὑπάνδρευαν, ὅ τι λάβουν τότε, ἢ σουτὶ ἢ γρόσια, τέλος ἢ κινητὰ ἢ ἀκίνητα, δὲν εἶχαν ἄδειαν νὰ ἔλθουν ὕστερις νὰ ζητήσουν ἐκ τῆς πατρικῆς περιουσίας.
Β'.—Ἂν ἀπέθανε ἄκληρος κανένας ἀδελφὸς ἀπὸ τοὺς ἀρσενικούς, δὲν ἠδύνοντο οἱ ἀδελφάδες διὰ νὰ ἐλθοῦν ὕστερις νὰ ζητήσουν ἐκ τὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος ἀδελφοῦ, ἀλλὰ κληρονομῆται ἀπὸ τὰ ἀρσενικὰ ἀδέλφια. Καὶ ἂν, κατὰ περίστασιν, πεθάνουν ὅλα τὰ ἀρσενικὰ ἀδέλφια, ἐτότε ἐκληρονομοῦσαν οἱ ἀδελφάδες τὸ μερίδιον ὅλων τῶν ἀρσενικῶν ἀδελφῶν ἐκ τῆς πατρικῆς των κληρονομίας. Ἂν κανένας ἀδελφὸς ἤθελε πεθάνει καὶ δὲν ἄφηκε κληρονομίαν καὶ ἔμενε ἡ γυναίκα του χήρα καὶ ἂν ἐπανδρευόνταν ὕστερις ἡ γυναίκα τοῦ ἀποθανόντος, ἐλάμβανε ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρός της εἰς τὰ ἑπτὰ ἕνα. Καὶ ὅταν δὲν ὑπαν-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δρευόνταν καὶ ἔμενε εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ἀνδρός της, ἐκληρονομοῦσεν ὅλον τὸ μερίδιον τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρός. Καὶ ὅταν ἀπέθαινε ἡ γυναίκα καὶ ἄφηνεν θετόν της υἱόν, ἐκληρονομοῦσεν ὅλον τὸ μερίδιον τοῦ ἀνδρός της. Καὶ ὅταν δὲν ἄφινεν θετόν της υἱόν, τὸ μισὸν ἐμήνεσκε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, τὸ δὲ ἄλλο μερίδιον τὸ ἐκληρονομοῦσαν τὰ ἀδέλφια τοῦ ἀποθανόντος ἀνδρὸς τῆς γυναικός. Ἂν καμμιὰ γυναίκα ἀπέθαινε ζῶντις τοῦ ἀνδρός της, χωρὶς νὰ ἀφήσῃ κληρονόμον, εἰς τρία ἢ τέσσαρα χρόνια, ἡ προίκα τῆς γυναικὸς ἐγένετο εἰς τρία μερίδια, τὸ μὲν ἕνα ἐδίδε(το) διὰ ψυχικὸν τῆς ἀποθαμένης καὶ τὸ ἄλλο ἐκληρονομοῦσε ὁ ἄνδρας, τὸ δὲ ἄλλο τὸ ἔπερναν οἱ συγγενεῖς τῆς γυναικός.

Γ'.—Ὅταν ἐπουλοῦσε ἕνας εἴτε χωράφι, ἢ ἀμπέλι, ἢ σπῆτι, πρῶτον ἐρωτοῦσε τοὺς συγγενεῖς καὶ συνορίτας καὶ ὅταν δὲν τὸ ἔπερναν αὐτοὶ εἰς τὴν τιμὴν ὁποῦ τὸ ἔκανε ὁ νοικοκύρης, τότε τὸ ἔπερνεν ἄλλος, μὲ ὅσους εὑρεθέντας ὑπογεγραμμένους μάρτυρας, καὶ τότε ἦτον καλὰ πωλημένον καὶ δὲν ἐδύνοντο οἱ συγγενεῖς του ὕστερις νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὴν πωλησιὰν αὐτήν.

Δ'.—Ὅσα ἀφιερώματα ἐγίνοντο εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ μοναστήρια, δὲν ἠδύνοντο νὰ τὸ σηκώσουν οὔτε οἱ συγγενεῖς ἐκεινοῦ ὁποῦ ἔβαλε τὸ ἀφιέ, οὔτε αὐτὸς ὁ ἴδιος, ἀλλὰ τὸ ἔκανε ὅ,τι ἐβούλετο ὁ ἐπίτροπος ἢ οἱ πατέρες τῆς μονῆς. Καὶ ὅταν τὸ ἐπουλοῦσαν, τὸ ἔπερνε ὅποιος ἐπρόσθετε τὴν περισσοτέραν τιμήν.

Αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθεια τοῦ χωριοῦ μας».

880

1833. Ἐγκύκλιος, ὑπ' ἀριθ. 1133, ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου, τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείας (Γ. Πραΐδης),

πρὸς Εἰρηνοδίκας καὶ Δημογέροντας, περιλαμβάνουσα 16 «ζητήματα», ἐν 49, σ. 72–75.

«Ἐπειδὴ αἱ δοθεῖσαι περὶ ἐθίμων πληροφορίαι περιορίζονται κυρίως μόνον εἰς τὰ περὶ προικὸς καὶ κληρονομίας ζητήματα, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐκτεθῆ εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 330 ἐγκύκλιον, δὲν ἀναφέρουσι δὲ τίποτε περὶ τόσων ἄλλων σπουδαίων ἀντικειμένων τῆς νομοθεσίας, ἡ Γραμματεία ἔκρινεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσῃ, ὡς καὶ πρότερον, ζητήματά τινα ἀφορῶντα τὴν ἐπιτροπείαν, τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, τὴν νομήν, τὴν κυριότητα, τὰς δουλείας, τὰ προνόμια καὶ τὰς ὑποθήκας, καὶ νὰ ζητήσῃ καὶ περὶ τούτων ἁπάντων πληροφορίας.

Περὶ ἐπιτροπείας

1. Οἱ ἐπίτροποι τῶν ὀρφανῶν ἐργάζονται δωρεάν, καθὼς ὁ νόμος διατάσσει, ἢ δύνανται νὰ ζητοῦν εἶδος τι ἐτησίου ἀμοιβῆς ἐκ τῶν κτημάτων τοῦ ἀνηλίκου ;

2. Ἡ ἐπιτροπεία δύναται νὰ δοθῇ εἰς πολλοὺς ἐν ταυτῷ, ὡς π.χ. εἰς ὅλους τοὺς ἐνήλικας ἀδελφούς, καθὼς ὁ νόμος ὑπαγορεύει, ἢ ἡ συνήθεια θέλει νὰ μὴ δίδηται εἰς τ' ἀνήλικα εἰ μὴ εἷς καὶ μόνος ἐπίτροπος ;

3. Ὁ νόμος, εἰς τὰς σημαντικὰς ὑποθέσεις, ὡς π.χ. τὴν ἀνατροφὴν τοῦ ἀνήλικος ἢ τὴν ἐκποίησιν τῶν ἀκινήτων, ἐμποδίζει τὸν ἐπίτροπον νὰ ἐνεργῇ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἁρμοδίου Δικαστοῦ· τί λέγει ἡ συνήθεια ; συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον ; ἢ ἀπαιτεῖ ἴσως τὴν συγκάλεσιν οἰκογενειακοῦ συμβουλίου, τὸ ὁποῖον ν' ἀποφασίζῃ, ἂν τὰ παρὰ τοῦ ἐπιτρόπου προβαλλόμενα μέτρα εἶναι ὠφέλιμα ;

4. Ὁ νόμος διακρίνει τοὺς ἀνήλικας εἰς ἀνήβους καὶ ἐφήβους· καὶ ἄνηβα μὲν λέγονται τὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄρρενα μέχρι τῶν 14 ἐτῶν τὰ δὲ θήλεα μέχρι τῶν 12, ἔφηβα δὲ τὰ ἔχοντα πλήρη τὸ 12 ἢ 14 ἔτος τῆς ἡλικίας των· κατὰ τὸν νόμον τὰ πρῶτα ἐξαρτῶνται καθ' ὅλα ἀπὸ τὸν ἐπίτροπον, ἐνῷ τὰ δεύτερα εἶναι ὀλιγώτερον περιωρισμένα, καὶ εἴς τινας περιπτώσεις δύνανται νὰ ἐνεργήσουν καὶ χωρὶς τὴν ἄδειαν τοῦ ἐπιτρόπου· τελευταῖον ὁ νόμος ὀνομάζει ἐπιτρόπους μὲν τοὺς ἀνήβων, κηδεμόνας δὲ τοὺς ἐφήβων προϊσταμένους, καὶ θέλει, ἀφοῦ τὰ ἄνηβα μεταβῶσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων, ὁ μέχρι τότε ἐπίτροπος νὰ διορίζηται ἐκ νέου κηδεμὼν ἢ ν' ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλου κηδεμόνος· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὰς διακρίσεις ταύτας ; ἢ θεωρεῖ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ὄψιν καὶ τοὺς ἀνήβους καὶ τοὺς ἐφήβους καὶ παραβλέπει τὸν διορισμὸν κηδεμόνος μετὰ τὴν εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐφήβων μετάβασιν τῶν ἀνήβων ; Μολαταῦτα ὁποιασδήποτε διατάξεις τοῦ νόμου καὶ ἂν καθιέρωσεν ἡ συνήθεια εἰς τὴν περιφέρειάν Σας πρέπει νὰ τὰς σημειώσητε μὲ τὴν δυνατὴν ἀκρίβειαν.

Περὶ τῆς πατρικῆς ἐξουσίας

5. Τὴν ἐνέργειαν τῆς πατρικῆς ἐξουσίας δηλ. τῆς ὁλότητος τῶν δικαιωμάτων τὰ ὁποῖα οἱ γονεῖς ὡς γονεῖς ἔχουν πρὸς τὰ ἴδιά των τέκνα καὶ πρὸς τὰ τέκνα τῶν τέκνων των, ὁ νόμος ἀναθέτει εἰς μόνον τὸν πατέρα καὶ ἀποκλείει ὁλοτελῶς τὴν μητέρα· ἐφύλαξε τοῦτο καὶ ἡ συνήθεια ; ἂν αὕτη παραχωρεῖ μέρος τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ εἰς τὴν μητέρα, ἂν τὴν διαμοιράζει ἐξ ἴσου καὶ εἰς τοὺς δύο συζύγους, ἢ τὴν παραχωρεῖ εἰς τὴν μητέρα, μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός, ὅλα τοῦτα πρέπει νὰ τ' ἀναφέρητε λεπτομερῶς.

6. Ὁ νόμος λέγει ὅτι ὅλα τὰ κτήματα τῶν ὑπεξουσίων τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα καὶ ὅτι κατ' ἐξαίρεσιν οἱ ἔχοντες πατέρα ζῶντα εἰμποροῦν νὰ νέμωνται ἰδιοκτησίαν τινὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ χρηματίου (πεκούλιον) ἐν γένει δὲ ὅλα τὰ κτήματα τῶν τέκνων ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα· ἡ συνήθεια διετήρησε τὸν κανόνα τοῦτον ; ἢ τὸν ἐτροποποίησεν ἄλλως πῶς, καθιερώσασα π.χ. ὅτι τὰ κτήματα καὶ αἱ προσκτήσεις τῶν τέκνων ν' ἀνήκουν εἰς τὸν πατέρα μόνον μέχρι τινος, μέχρι τῆς ἐνηλικιότητος φέρ' εἰπεῖν, μετὰ δὲ ταῦτα τὰ τέκνα γίνονται ἰδιοκτῆται ἐλεύθεροι ;

7. Ἐπὶ πόσον διαρκεῖ ἡ πατρικὴ ἐξουσία; ὁ νόμος λέγει ὅτι παύει μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός· ἡ δὲ ἐνηλικιότης ἢ ὑπανδρεία τῶν τέκνων δὲν δύναται νὰ τὴν παραγράψῃ· εἰς τρόπον ὥστε ὁ πατὴρ ἔχει ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν του ὄχι μόνον τὰ κυρίως λεγόμενα τέκνα, ἀλλ' ὅλους ἐν γένει τοὺς κατιόντας, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ βαθμός, ἐγγόνους, δισεγγόνους κλ.· ἡ συνήθεια συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον; ἢ ἀποδέχεται τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ πατρικὴ ἐξουσία παύει μὲ τὴν ἐνηλικιότητα ἢ μὲ τὴν ὑπανδρείαν τῶν τέκνων, ὥστε ὁ πατὴρ νὰ μὴ δύναται νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν τινὰ εἰς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν του κλ. ;

8. Ἡ πατρικὴ ἐξουσία ἀποκτᾶται καὶ διὰ τῆς υἱοθεσίας ; καὶ τούτου δοθέντος ποῖα τὰ δικαιώματα τοῦ υἱοθετοῦντος πρὸς τὸν υἱοθετούμενον ; εἶναι ἴσα ἢ τουλάχιστον ὅμοια μὲ τὰ τῶν πατέρων πρὸς τὰ ἴδιά των τέκνα ; ἢ κατὰ τί διαφέρουν ; περιπλέον ἡ συνήθεια θέλει μόνον νὰ υἱοθετῶνται τέκνα, ἢ συγχωρεῖ καὶ τὴν υἱοθετικὴν ἀδελφότητα ;

Περὶ νομῆς

9. Ὁ νόμος λέγει ὅτι τὴν νομὴν πράγματος τινὸς ἀποκτᾷ τις διὰ τῆς κατοχῆς ἡνωμένης μὲ τὴν θέλησιν τοῦ νὰ τὸ νέμηται ὡς ἰδιοκτήτης καὶ δὲν ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀπόκτησίν της ἡ διάρκεια ἑνὸς τινὸς χρόνου ρητοῦ π.χ. ἑνὸς ἔτους ἢ καὶ περισσοτέρου ἢ ὀλιγωτέρου· ἡ συνήθεια τί λέγει ὡς πρὸς τοῦτο ; συμφωνεῖ μὲ τὸν νόμον, ἢ ἀπαιτεῖται παρέλευσις χρό-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νου ρητοῦ διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἐκ τῆς νομῆς δικαιωμάτων, πρὸ τῆς ὁποίας ἐποχῆς δὲν δύναται ὁ νομεὺς νὰ προτείνῃ ὑπὲρ ἑαυτοῦ δικαιώματα νομῆς ;

Περὶ κυριότητος καὶ περὶ δουλειῶν

10. *Διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς κυριότητος ὁ νόμος δὲν ζητεῖ ἄλλο, εἰ μὴ τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν καὶ τὴν πραγματικὴν παράδοσιν τοῦ πράγματος· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὰ αὐτά ; ἤ, καθὼς ξέναι τινὲς νομοθεσίαι, θεωρεῖ ἀνισχύρους ὅλας τὰς περὶ ἐκποιήσεως πράξεις, ἂν δὲν εἶναι καταγεγραμμέναι εἰς δημόσιον βιβλίον, ἐπὶ τούτου κρατούμενον ; ἐν γένει ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶναι αἱ μεταξὺ τοῦ νόμου καὶ τῆς συνηθείας ὡς πρὸς τοῦτο διαφοραί, πρέπει νὰ σημειωθῶσι λεπτομερῶς.*

11. *Διὰ νὰ ᾖναι ἰσχυρὰ ἡ ἀποκτηθεῖσα κυριότης πρέπει, κατὰ τὸν νόμον, ὁ πρῶτος κατέχων νὰ ᾖναι ὁ ἀληθῶς κύριος τοῦ ἐκποιηθέντος πράγματος, ἄλλως, οἱ ἔχοντες δικαιώματα ἰσχυρώτερα ἐπὶ τοῦ πράγματος τούτου δύνανται νὰ τὸ διεκδικήσουν κατὰ τοῦ ἤδη κατέχοντος, ἀκόμη καὶ χωρὶς νὰ τοῦ ἀποδώσουν τὴν τιμὴν τὴν ὁποίαν ἐπλήρωσε· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τοῦτο γενικῶς εἰς ὅλας τὰς ἐκποιήσεις καὶ τῶν κινητῶν ἀκόμη πραγμάτων ; ἢ συμφωνεῖ ὡς πρὸς τοῦτο μὲ ἄλλας νομοθεσίας αἱ ὁποῖαι θεωροῦν τὴν νομὴν τῶν κινητῶν ὡς ἱκανὸν δικαίωμα κυριότητος, ὁ δὲ ἀγοραστὴς κινητοῦ τινὸς πράγματος δὲν ὑποχρεοῦται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἠγόρασε ἀπὸ τὸν ἀληθῆ κύριον, ἀλλὰ μόνον ὅτι ἠγόρασε μὲ τρόπον νόμιμον, εἰς τρόπον ὥστε, ἂν π.χ. τὸ πρᾶγμα ἦτο κλοπιμαῖον, ὁ πρῶτος κύριος αὐτοῦ δὲν δύναται ν' ἀποταθῇ πρὸς τὸν ἤδη κατέχοντα, ἀλλ' εἰς τὸν κλέπτην καὶ εἰς μόνον αὐτόν ; καὶ περὶ ὅλων τούτων περιμένονται ἀκριβεῖς πληροφορίαι.*

12. *Ὅσα ἐρρέθησαν εἰς τὸ ἄρθρ. 10 περὶ κυριότητος ἐφαρμόζονται ἐπίσης καὶ εἰς τὰς δουλείας· λοιπὸν ἡ συνήθεια συμφωνεῖ ὡς πρὸς τοῦτο μὲ τὸν νόμον καὶ θεωρεῖ ἰσχυρὰν τὴν ἀπόκτησιν τῆς δουλείας μὲ μόνην τὴν συγκατάθεσιν τῶν μερῶν, ἢ διὰ νὰ ἔχουν πλήρη ἰσχὺν αἱ περὶ δουλειῶν πράξεις ἀκόμη καὶ ὅταν ἀποβλέπῃ τρίτον πρόσωπον ἀπαιτεῖ νὰ καταγράφωνται εἰς ἐπὶ τούτου δημόσιον βιβλίον ;*

13. *Ὁ νόμος ἀποδέχεται χάριν καὶ τοῦ δημοσίου καὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ συμφέροντος μέγαν ἀριθμὸν δουλειῶν αἱ ὁποῖαι ὀνομάζονται Νόμιμοι δουλεῖαι, διότι ὑπάρχουν διὰ μόνου τοῦ νόμου καὶ χωρὶς τῆς μεσολαβήσεως ἢ τῆς θελήσεως τοῦ ἀνθρώπου· αἱ κυριώτεραι τῶν δουλειῶν τούτων ἀναφέρονται εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἰδιοκτησίας τοῦ γείτονος ὁδούς, εἰς τὰ σταλάγματα τῶν στεγῶν, εἰς τὸ δικαίωμα τῆς διαβάσεως καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ἀντικείμενα. Ἡ συνήθεια τοῦ τόπου Σας μήπως εἰς τὸ εἶδος τοῦτο τῶν νομίμων δουλειῶν κατατάττει καὶ τὸ τῆς βοσκῆς δικαίωμα ; εἰς τρόπον ὥστε, ὅλοι οἱ κάτοικοι ἑνὸς χωρίου ἢ ἑνός τινος μέρους ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ βόσκουν τὰ ζῶα των εἰς τὸ μέρος τοῦτο χωρὶς νὰ κάμουν περὶ τούτου ρητὴν συμφωνίαν.*

Περὶ προνομίων καὶ ὑποθηκῶν

14. *Ὁ νόμος δίδει εἰς καθένα πλήρη ἐλευθερίαν νὰ ὑποθηκάζῃ τὰ κτήματά του ὅπως θέλει, ἀλλὰ δίδων τὴν ἄδειαν νὰ καταδιώκονται τὰ λαθραίως ὑποθηκασμένα εἰς ὁποιουδήποτε χεῖρας εὑρεθοῦν, θέτει τὰ τρίτα πρόσωπα εἰς ἀδυναμίαν νὰ γνωρίσουν ἂν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑποθηκασμένο ἢ μὴ ὥστε δὲν δύνανται νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰ δίκαιά των καὶ νὰ ἀπαλλαχθοῦν ἀπὸ τὰ ἀτοπήματα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ πηγάσουν ἐκ τούτου· ἡ συνήθεια εἶναι κατὰ τοῦτο σύμφωνος μὲ τὸν νόμον ; ἢ ἔχει τινὰς διαφοράς, ἀπαιτοῦσα π.χ.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ καταγράφωνται ὅλαι αἱ ὑποθῆκαι εἰς δημόσιον βιβλίον, ὅπου καθεὶς νὰ εἰμπορῇ νὰ βλέπῃ ἂν ἓν κτῆμα εἶναι ὑποθηκασμένον ἢ μή; ἐὰν ἡ συνήθεια ἔχει τοιαύτας ἢ ἄλλας διαφοράς, θέλετε τὰς ἐκθέσει μὲ τὴν μεγαλειτέραν ἀκρίβειαν.

15. Ὁ νόμος συγχωρεῖ τὴν ὑποθήκην εἰς κινητὰ καὶ εἰς ἀκίνητα κτήματα χωρὶς διακρίσεις. Συμφωνεῖ εἰς τοῦτο ἡ συνήθεια; ἢ δὲν συγχωρεῖ ἴσως τὴν ὑποθήκην εἰ μὴ εἰς μόνον τὰ ἀκίνητα;

16. Ὁ νόμος διακρίνει πλῆθος προνομίων, δηλ. δάνεια τὰ ὁποῖα δίδουν εἰς τοὺς δανειστὰς τὸ δικαίωμα νὰ προτιμῶνται τῶν ἄλλων· τοιαῦτα προνόμια ἔχουν π.χ. αἱ ὕπανδροι γυναῖκες ἐπὶ τῶν κτημάτων τῶν συζύγων των, διὰ τὴν προῖκα των, τὰ ἀνήλικα καὶ ἀνίκανα ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἐπιτρόπου, οἱ προμηθεύσαντες χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν τινὸς ἀκινήτου, τὸ κράτος ἐπὶ τῶν συνακτῶν καὶ οἰκονομικῶν διαχειριστῶν· ἡ συνήθεια ἐφύλαξε τὴν θεωρίαν ταύτην τῶν προνομίων, ἢ τὴν μετέβαλε δίδουσα τὴν προτίμησιν εἰς ἐκεῖνον, τοῦ ὁποίου τὰ δικαιώματα εἶναι ἀρχαιότερα;».

881

1833. Ἀπάντησις Δημογερόντων Σ ί φ ν ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 76–78.

882

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 20 Νοεμβρίου, Δημογερόντων Ν ά ξ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 78–81.

883

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 24 Ὀκτ., Δημογερόντων Ν. Σ ύ ρ α ς, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 81–84.
«...Σημειωτέον δὲ ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν συνηθειῶν τούτων συνίσταντο εἰς γραπτοὺς νόμους τῆς Κοινότητός μας, λεγομένους Καπίτουλα, ἀντίτυπον τῶν ὁποίων διηύθυνεν ἡ Δημογεροντία αὕτη... διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 231 ἀπαντήσεώς της, τῶν 18 Ἀπριλίου τ.ἔ.».

884

1833. Ἀπάντησις Δημογερόντων καὶ Εἰρηνοδίκου Π ά ρ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 85–86.

885

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 10 Σεπτ., Δημογερόντων Κ ι μ ώ λ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 88–90.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

886

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 18 Σεπτεμβρίου, Εἰρηνοδίκου Ἀ μ ο ρ γ ο ῦ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 92–93.

887

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 22 Ὀκτ., Δημογερόντων Ἀ ν ά φ η ς, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 94–95.

888

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 23 Δεκ., Δημογερόντων Α ἰ γ ί ν η ς, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 95–97.

889

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 1 Νοεμβρ., Δημογερόντων καὶ Εἰρηνοδίκου Π ό ρ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 98–99.

890

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 22 Σεπτ., Εἰρηνοδίκου Ὕ δ ρ α ς Χρ. Ἰωάννου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 99–101 καὶ ἐν *222*, σ. 100.

891

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 4 Νοεμβρ., Δημογερόντων Σ π ε τ σ ῶ ν, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 101–102.

892

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 20 Νοεμβρίου, Δημογερόντων καὶ Εἰρηνοδίκου Κ α ρ ύ σ τ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 102–104.

893

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 24 Ὀκτ., κατοίκων Μ ε γ ά ρ ω ν, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *49*, σ. 104–106.
« . . . Περὶ κληρονομίας καὶ διαθήκης. Ὁ πατήρ, κατὰ συνήθειαν, εἶναι αὐτεξούσιος εἰς τὴν ἰδιοκτησίαν του· τὰ μὲν θηλυκὰ ὑπανδρεύουσι μὲ ὅ,τι εὐχαριστηθῇ νὰ δώσῃ διὰ προῖκα· τὰ δὲ ἀρσενικὰ μένουν κληρονόμοι ἀδιαφιλονίκητοι. Αὐτὰ ἐπέχουν τόπον πατρὸς εἰς τὴν ὑπανδρείαν τῶν θηλυκῶν καὶ μετὰ θάνατον τοῦ πατρός. Ὁ πατὴρ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαθέσῃ τὰ πράγματά του ὅπως θέλει εἰς τὰ παιδία του, πλὴν καὶ μετὰ τὸν θάνατον ἡ διαθήκη του μένει ἀδιαφιλονίκητος καὶ ἀνεξέταστος, καθὼς καὶ τὰ προικοσύμφωνα τῶν θηλυκῶν ».

894

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 6 Νοεμβρ., Εἰρηνοδίκου Ναυπλίου Δαβὶδ Οἰκονομίδου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 107–109.

895

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Σεπτ., Εἰρηνοδίκου Ἄργους Ν. Σιγανοῦ(;), εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 110–114.

896

1833. Ἀπάντησις Ἐπιδαύρου Λιμηρᾶς, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 121–123.

897

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 1 Σεπτ., Εἰρηνοδίκου Κάτω Ναχαγιὲ (Κορινθίας) Π. Τζολακοπούλου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 123–124.

898

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 19 Ὀκτ., Εἰρηνοδίκου Καρυταίνης Λ. Παπαγιαννοπούλου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 124–127.

899

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 28 Δεκ., Εἰρηνοδίκου Ἀνδριτσαίνης Γ. Τζενέτου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 127–128.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

900

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 12 Ὀκτ., Δημογεροντίας Καλαμάτας, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 129–132.

901

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 22 Δεκ., Δημογερόντων καὶ Εἰρηνοδίκου Νησίου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 132–133.
«Ἐπὶ τῆς ὀθωμανικῆς Ἐξουσίας εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας αὐτὴν ἦτον δικαστὴς ὁ ἀρχιερεὺς ἡμῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκρίνοντο ἅπαντες οἱ ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του Χριστιανοί, καὶ εἰς καθεμπίπτουσαν ὑπόθεσιν ἡ πανιερότης του, συνεδριαζόντων καὶ τῶν προεστώτων τῆς πόλεώς μας, κατὰ τὴν Ἑξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου, ὥστε, ἐκτὸς τῶν ὅσων διαλαμβάνει ὁ Νόμος αὐτός, δὲν ὑπάρχει μήτε συνήθεια ἄλλη, μήτε ἔθιμα ἰδιαίτερα εἰς τὴν ἐπαρχίαν μας αὐτὴν διὰ νὰ φανερώσωμεν . . .».

902

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 30 Ὀκτ., Εἰρηνοδίκου Μοθώνης, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 133–135.

903

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 10 Νοεμβρ., Εἰρηνοδίκου Κορώνης Κ. Καραπαύλου, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 135–139.

904

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 6 Δεκ., Εἰρηνοδίκου, Δημογερόντων, ἱερέων καὶ προκρίτων Κυπαρισσίας, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 139–142.
Μένει μόνη ἀναπάντητος ἡ ὑπ' ἀριθ. 9 ἐρώτησις περὶ νομῆς, τοῦ εἰρηνοδίκου Τριφυλίας Ἀντ. Καραπατᾶ προσθέτοντος εἰς τὸ διαβιβαστικὸν ἔγγραφον: *« . . . Τὸ περὶ νομῆς ἄρθρον τῶν ζητημάτων ἐφάνη μόνον σκοτεινὸν εἰς ἡμᾶς, διότι δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν κατὰ βάθος τὴν ἔννοιαν αὐτοῦ, τοὐτέστιν ἂν ἐννοεῖ τὴν νομὴν τῆς ἰδίας ἰδιοκτησίας ἑνὸς ἀτόμου, ἢ τὸ δικαίωμα τὸ ὁποῖον ἀποκτᾷ τις εἰς τὸ νὰ νέμεται τὴν ἰδιοκτησίαν ἄλλου τινὸς καὶ διὰ τοῦτο περὶ τούτου μόνον δὲν ἐσημειώσαμεν οὐδεμίαν τοπικὴν συνήθειάν μας . . .».*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

905

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 29 Δεκ., Δημογερόντων Π α τ ρ ῶ ν, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 142–144.

906

1833. Ἀπάντησις, ἀπὸ 25 Ὀκτ., Εἰρηνοδίκου Α ἰ γ ί ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 144–146.

907

1833. Προκήρυξις, ἀπὸ 18 Ἰαν., τοῦ σερασκέρη Κ ρ ή τ η ς, περὶ φόρων,
ἐν *359*, σ. 133–134.

908

1834. Ἀπάντησις, ἀπὸ 15 Μαρτίου, Προκρίτων Θ ή ρ α ς, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 86–88.

909

1834. Ἀπάντησις, ἀπὸ 18 Ἰαν., Δημογερόντων Ἴ ο υ, εἰς ὑπ' ἀριθ. 1133 ἐγκύκλιον,
ἐν *49*, σ. 90–92.
« . . . Προσθέτομεν δὲ ὅτι εἶναι τοπικὴ συνήθεια, ὅταν τις δανείσῃ εἴς τινα μὲ ὑποχρέωσιν τῶν κτημάτων του, θεωρεῖται τὸ δάνειον τοῦτο ὡς βάρος καὶ τοῦ διαδεχομένου ἢ προικιζομένου τὴν περιουσίαν τοῦ δηλωθέντος καὶ πληρώνεται παρ' αὐτοῦ, ἐὰν τὸ δάνειον προϋπάρχῃ τῆς προικός».

910

1834. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Β', ὑπὲρ τοῦ Ἁ γ ί ο υ Ὄ ρ ο υ ς,
ἐν 4, σ. 154.
« . . . ἔστω γνωστὸν ὑμῖν, ὅτι οἱ καλόγηροι . . . τοῦ Ἁγίου Ὄρους . . . ἀναφέρουν, ὅτι τὰ ἀπαιτούμενα παρ' αὐτῶν κατὰ καιρούς, ἀφοῦ δοθῶσιν, ὅλαι αἱ ὑποθέσεις των νὰ θεωροῦνται ἀπὸ τὸν . . . βοηβόδα. Ἐκ μέρους δὲ τοῦ βαλῆ καὶ τῶν ἐχόντων δύναμιν καὶ ἄλλων ζαπιτῶν, ἀπ' ἐναντίας τῶν σουρουτίων των, ἐπ' ὀνόματι τελωνείου, ἤτοι γιουμπρουκίου καὶ ἄλλων ἀπαιτήσεων ἐπηρεασμὸς καὶ ἐνόχλησις νὰ μὴν γίνεται. Καὶ ἀπὸ κάθε ἀπαίτησιν διαφόρων τεκλιφίων νὰ εἶναι ἀσύδοτοι καὶ ἀκαταζήτητοι, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰ εἰς τὰς χεῖράς των ἱερὰ θεσπίσματα ἱκανῶς φανεροῦται . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

911

1834. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 9 Ἰουνίου, μεταξὺ τῶν πέντε προεστώτων τῆς ἐπαρχίας Κονίτσης, περὶ διοικήσεώς της,
ἐν *339*, σ. 212–213.

912

1834. Φιρμάνιον πρὸς τὸν καδῆν Θεσσαλονίκης,
κατὰ τὸ ὁποῖον, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, κατηργήθη τὸ εἰς τὸν μ. Θεσσαλονίκης Μελέτιον δοθὲν φιρμάνιον, ὅπως τιμωρῇ τοὺς παραβάτας τῶν θρησκευτικῶν ἐθίμων διὰ ραβδισμοῦ μὲ φάλαγγα, διότι οὗτος, ὡς ἐξηκριβώθη ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου, ἐξεβίαζε μὲ τὸ μέτρον τοῦτο τοὺς ραγιάδες τῆς ἐπαρχίας του.
Μνημ. ἐν *32*, σ. 526.

913

1834. Προνόμια Σάμου,
ἐν *248* καὶ ἐν *127*, τ. 4, σ. 105–108.

914

1834. Γράμμα πΚ. Κωνσταντίου, πρὸς κληρικοὺς Φιλιππουπόλεως, περὶ συνοικεσίων,
ἐν *17*, σ. 58–59.

915

1835. Ἔγγραφον, ὑπ' ἀριθ. 926, ἀπὸ 30 Μαρτίου, Δημογεροντίας Ἄργους, περὶ νομικῶν ἐθίμων,
ὑποβληθὲν εἰς τὸ Δημ. Συμβούλιον Ἄργους, τὸ ὁποῖον, διὰ τοῦ ἀπὸ 18 Ἰουνίου, ὑπ' ἀριθ. 11, ἐγγράφου του, μετά τινων ἐπενεχθεισῶν παρατηρήσεων, διεβίβασε πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Γραμματείαν, ἐν *49*, σ. 114–118, ἐν ὑποσημειώσει.
Τὸ ὑπ' ἀριθ. 926 ἔγγραφον ἄρχεται οὕτω :
«Θεωρήσασα ἡ Δημογεροντία αὕτη τὸ . . . Β. Διάταγμα τῆς 23 Φεβρ. 1835 ἐξ οὗ . . . δ . . . βασιλεύς, κηδόμενος διὰ τὴν ἡσυχίαν καὶ εὐδαιμονίαν τῶν ὑπηκόων του, ἐκαθιέρωσε τὴν ἰσχὺν τῶν ἐπικρατούντων ἐθίμων πρὸ παντὸς νόμου. Τὸ τοιοῦτον δὲ Β. Διάταγμα εἵλκυσε τῷ ὄντι τὰς ἀπὸ καρδίας πρὸς Θεὸν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὑπηκόων του διὰ τὴν στερέωσιν τοῦ βασιλικοῦ αὐτοῦ Θρόνου, καθ' ὅτι ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐθίμων στηρίζονται ὅλαι αἱ πράξεις των, καὶ ἐὰν ἤθελον παραμεληθῇ, δὲν ἤθελεν ἔχει ἀσφάλειαν τινὰ τῶν μέχρι τοῦδε θετικωτάτων δικαίων του . . . Ἐπαναλαμβάνει ἡ Δημογεροντία αὕτη τὰς παρατηρήσεις της διὰ νὰ ὑποβληθῶσιν καὶ τὰ παρόντα ἔθιμα . . . ὅσον τὸ συντομώτερον καὶ διευθυνθῶσιν ἐκεῖθεν εἰς τὰ καθεστῶτα δικαστήρια καὶ τὰς ἄλλας Ἀρχὰς μετὰ τῶν προλαβόντως καταγραφέντων, ἐπειδὴ καθ' ἡμέραν ὑποκινούμεναι διενέξεις παρὰ τῶν ἐκ τούτων ὀφελουμένων, ταράττουν τὴν εἰρήνην, τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δμόνοιαν τῶν οἰκογενειῶν, πρὸς τούτοις βλάπτουσι καὶ τὸ ἀληθινὸν συμφέρον τῶν ὑπηκόων τῆς Α.Μ., λαμβάνουσαι ἀφορμὴν τὴν μὴ ἐφαρμογὴν τῶν πεπραγμένων εἰς τοὺς καθεστώτας ἤδη νόμους».

916

1835. Ἀπόφ., 13 Δεκ., Ἀρείου Πάγου, καθ' ἣν τὰ ἔθιμα δὲν ἐπιτρέπεται ν' ἀποδεικνύωνται διὰ μαρτύρων,
ἐν *158*, σ. 86–88.

917

1835. Ἀναφορά, ὑπ' ἀριθ. 75, ἀπὸ 18 Ἀπριλ., Εἰρηνοδίκου Ἄργους Μιχ. Καββᾶ, πρὸς Γραμματείαν ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης,
ὑποδεικνύουσα ὡρισμένα νομικὰ ἔθιμα ἐπαρχίας Ἄργους, παραλειφθέντα εἰς τὰς ἀπαντήσεις ἐπὶ τῶν ὑπ' ἀριθ. 330 καὶ 1133 δύο ἐγκυκλίων· ἐν *49*, σ. 118–121, ἐν ὑποσημειώσει.

918

1835. Φιρμάνιον σ. Μαχμούτ Β', ὑπὲρ τῆς Χίου,
ἐν *451*, σ. 176–181.

919

1835. Ἔκδοσις τῆς Ἐξαβίβλου τοῦ Ἀρμενοπούλου, ἐν Ἀθήναις.
Μόνον τὸ κείμενον. Πρβλ. *51*, σ. 163–172.

920

1835. Ἐγκύκλιος πΚ., τῆς 31 Δεκ., περὶ τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς ἔγκυρον σύστασιν τοῦ γάμου,
ἐν *70*, Α', σ. 369 καὶ ἐν *152*, σ. 195–196.
« . . . ἐναπαιτοῦνται τρία τινὰ . . . α') τὸ δμόθρησκον τῶν συναφθησομένων προσώπων . . . μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας τέκνα . . . β') ἡ ἱερολογία τοῦ ἱερέως γ') ἡ τοῦ ἀρχιερέως ἄδεια . . . ».

921

1835. Β. Διάταγμα, 23 Φεβρ., περὶ ἀστικοῦ Νόμου.
Ἡ σχετικὴ ἔκθεσις τῆς Νομοθετικῆς Ἐπιτροπῆς ἐν *158*, τ. 1, σ. 83 ὑποσημ. β' καὶ ἐν *352*, σ. 287–288. Τὸ σχετικὸν ὑπουργ. σχέδιον ἐν *47*, σ. 1–7. Ἡ Ἔκθεσις ὑπογράφεται ὑπὸ Χ. Κλονάρη.

922

1835. Ὑποσχετικὸν Γράμμα, ἀπὸ 15 Ἰουνίου, κατοίκου τοῦ χωρίου Μονοδένδρι τῶν Ζαγορίων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀποπειραθέντος νὰ βοηθήσῃ εἰς φυγὴν ἐκ τοῦ χωρίου δύο οἰκογενείας εἰς Βλαχίαν, ἐν *262*, σ. 3–4.

«. . . Α'. Ὑπόσχομαι καὶ ἐγγυοῦμαι εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ χωρίου μου διὰ τὰς ἄνω εἰρημέναις φαμίλιες Φ. καὶ Μ., ἐὰν ποτὲ αὐταῖς ἢ μὲ αἰτίαν ἀφεντικὴν ἢ κρυφίως ἤθελον φύγει ἢ μὲ μέσον ἰδικόν μου ἢ μὲ ἄλλου τινός, νὰ ἀποζημιώνεται τὸ χωρίον ἀπὸ ὅλην τὴν ἰδικήν μου περιουσίαν, κινητὴν ἢ ἀκίνητον, διὰ κάθε ζημίαν παροῦσα καὶ μέλλουσαν, παιδευόμενος ἐν ταὐτῷ ἀπὸ τὴν Κοινότητα τοῦ Βιλαετιοῦ μου μὲ τὸ μέσον τοῦ βαλῆ μας καὶ ἡ φροντίδα διὰ τὴν φυγὴν αὐτῶν τῶν φαμιλιῶν εἶναι εἰς βάρος μου.

Β'. Ἐπειδὴ καὶ ἀπεδείχθηκα ὡς ἄνω ἐπιζήμιος τῆς Κοινότητος τοῦ χωριοῦ μου, ὑπόσχομαι νὰ μὴν ἤθελα ἀνακατευθῆ εἰς καμμίαν κοινὴν ὑπόθεσιν τοῦ χωριοῦ μου . . .

Γ'. Ὑπόσχομαι εἰς τὴν Κοινότητα τοῦ Βιλαετίου μας, νὰ μὴν ἤθελα ἀνακατευθῆ ὁλοτελῶς εἰς κανενὸς ὑπόθεσιν καὶ διαφορὰν εἴτε χωριανοῦ μου, εἴτε ἄλλου κανενὸς Ζαγορησίου καὶ ἐὰν ἤθελε ἀποδειχθῆ, νὰ παιδεύομαι πάλιν διὰ μέσου τοῦ βιλαετίου μας ἀπὸ τὸν βαλῆν μὲ γρ. 2500 καὶ 200 ξυλιαῖς».

923

1835. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β', περὶ τῶν προνομίων τῶν ἐπανελθουσῶν ὑπὸ τὸν τουρκικὸν ζυγὸν τεσσάρων νήσων Καλύμνου, Πάτμου, Λέρου καὶ Ἰκαρίας,

ἐν *76*, σ. 107–110, ἐν *227*, σ. 234–236, ἐν *179*, σ. 435–437 καὶ ἐν γαλλ. μεταφράσει ἐν *451*, σ. 34–36.

«. . . αἱ συμπίπτουσαι κοιναὶ καὶ ἰδιωτικαὶ ὑποθέσεις των θέλουσιν ἐξετασθῆ καὶ τελειοῦσθαι μὲ τὴν γνώμην καὶ βουλήν των, κατὰ τὰ τοπικά των ἔθιμα . . . ὑπὸ τῶν ἐτησίως ἐν δημοσίᾳ συνελεύσει ἐκλεγομένων ὑπ' αὐτῶν Ἀρχῶν . . .».

924

1835. Ἀπόφασις Κοινότητος Φιλιππουπόλεως, περὶ ὅρων συστάσεως γάμου,

ἐν *17*, σ. 59–61.

925

1835. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β', ὑπὲρ ἐπισκ. Προικοννήσου Βησσαρίωνος,

ἐν *97*, σ. 125–131.

926

1836. Γράμμα πΚ. Γρηγορίου Ϛ', περὶ προικοδοσιῶν Μυτιλήνης,

ἐν *70*, Α', σ. 328–334. (ἑπτὰ κεφάλαια).

«. . . Ἐπικυροῦμεν καὶ κρατύνομεν τὰ μεταξὺ τῶν . . . κατοίκων τῆς πολιτείας Μιτυ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λήνης γενομένας συνθήκας καὶ δροθεσίας, τὰς ἐν ἑπτὰ κεφαλαίοις ἐμφαινομένας ἐν τῷ κοινῷ αὐτῶν ἐνυπογράφῳ δροθετηρίῳ γράμματι . . . καὶ δριζόμεθα ὅτι :

Α'. Ἑκάστη ὑπανδρευομένη κόρη, οἰκοδομῆται ὀσπήτιον δι' ἐξόδων τοῦ πατρὸς αὐτῆς, οὗτινος, ἐκτιμωμένου παρὰ τῶν διωρισμένων ἐκτιμητῶν τῆς Κοινότητος τῆς πολιτείας ταύτης, ἡ ἡμίσεια τιμὴ χαρίζεται τῇ νυμφευομένῃ, ἡ δὲ ἄλλη ἡμίσεια καταγράφεται εἰς τὸν κατάλογον τῆς ἐκτιμήσεως ὅλων τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων πατρομητρικῶν αὐτῆς πραγμάτων, συμπεριλαμβανομένη ὡς μέρος τῆς κτηματικῆς μόνον περιουσίας τῶν γονέων αὐτῆς.

Β'. Ἅπασα ἡ διατιμωμένη πατρομητρικὴ περιουσία διαιρεῖται εἰς τοσαῦτα ἴσα μερίδια, ὅσοι εἰσὶ οἱ παῖδες αὐτῶν, ἄρρενές τε καὶ θήλεις, συμπεριλαμβανομένων κἀκείνων τῶν γονέων εἰς ἓν μερίδιον, ἑκάστη δὲ τῶν θυγατέρων λαμβάνει μετὰ τοὺς γάμους, τὸ ἀνῆκον αὐτῇ ἓν μερίδιον, ἔχουσα τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς.

Γ'. Ἐὰν ἡ νυμφευομένη ἐκλέξῃ λαβεῖν τὴν προῖκα αὐτῆς ἀπὸ τῆς περιουσίας μόνον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, μετὰ δὲ τὴν τοιαύτην προικοδοσίαν αὐτῆς καὶ τὴν ὑπανδρείαν, τῷ μὲν προικοδοτήσαντι προσώπῳ τῶν γονέων συμβῇ θάνατος, τὸ δὲ περιλειπόμενον βουληθῇ εἰς δευτέρους ἀπιδεῖν γάμους, τότε τὰ τέκνα εἴ γε βουληθεῖεν διανέμεσθαι ἑαυτοῖς τὴν τοῦ ἀποθανόντος περιουσίαν, λαμβάνωσιν ἀπὸ τῆς περιουσίας τοῦ ζῶντος καὶ δευτερογαμοῦντος προσώπου ἐκ τῶν γονέων τὸ εἰς βάρος καὶ ἐνοχὴν αὐτοῦ ἀνῆκον, καὶ ἀναλογοῦν ἥμισυ μέρος τῶν ἰδίως καὶ μονομερῶς, ὡς εἴρηται, προικοδοτηθέντων, ἅτε δὴ ἀμφοτέροις τοῖς γονεῦσιν ἐπικειμένου τοῦ χρέους τῆς τῶν θυγατέρων ὑπανδρείας.

Δ'. Μετὰ τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς νέμωνται οἱ γονεῖς ὅλα ὁμοῦ τὰ λοιπὰ μερίδια, ὑπανδρεύωσι δέ, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καὶ τὰς λοιπὰς θυγατέρας αὐτῶν. Τὰ δὲ μερίδια τῶν ἀρρένων, εἴ γε ἔχωσιν, ὁμοῦ καὶ τὸ προσιδιάζον αὐτοῖς μερίδιον καρπῶνται καὶ ἐξουσιάζωσιν οἱ αὐτοὶ γονεῖς ἐφ' ὅρου ζωῆς πρὸς ζωοτροφίαν αὐτῶν.

Ε'. Εἴ γε συμβῇ θάνατος τῷ πατρί, τότε, σὺν τῇ ἐκτιμήσει τῆς περιουσίας αὐτῶν, κινητῆς τε καὶ ἀκινήτου, κατατίθωνται ὁμοῦ καὶ τὰ εὑρεθησόμενα μετρητά, ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν μετρητῶν δίδονται αἵ τε ἐλεημοσύναι καὶ λοιπὰ ψυχικὰ αὐτοῦ καὶ ὁλόκληρος, ἡ χάρις τοῦ ὀσπητίου περὶ τὰς ἀνυπάνδρους θυγατέρας αὐτοῦ, εἴ γε ἔχοι, πληρῶνται δὲ καὶ τὰ χρέη αὐτοῦ, εἰ τύχοι ὀφείλων, τὰ δὲ ὑπόλοιπα τῶν μετρητῶν διανέμωνται ἑαυτοῖς ἐξ ἴσου, τὰ ὑπανδρευμένα τέκνα καὶ ἀνύπανδρα. Ἐὰν δὲ μὴ εὑρεθῶσι μετρητὰ τῷ ἀποιχομένῳ, τότε αἱ ἐλεημοσύναι καὶ τὰ χρέη καὶ τὸ ἥμισυ μόνον τῆς τοῦ ὀσπητίου χάριτος πρὸς τὰς ἀνυπάνδρους θυγατέρας ἐξαιροῦνται πρῶτον ἅπαντα ἀπὸ τῆς κτηματικῆς περιουσίας αὐτοῦ, τὸ δὲ λοιπὸν ἥμισυ τῆς χάριτος ἀναπληροῦται ἀπὸ τῆς περιουσίας τῆς μητρός, καὶ ἑπομένως διανέμονται ἑαυτοῖς ἰσομοίρως τὰ ἀπροίκιστα τῶν τέκνων τὴν ὑπολειφθεῖσαν πατρικὴν περιουσίαν, ἐξαιρουμένου καὶ τῇ μητρὶ (ἐὰν φυλάξῃ χηρείαν) ἑνὸς μεριδίου ἀπό τε τῶν κτημάτων καὶ τῶν μετρητῶν, ὅπερ ἕξει κατὰ χρῆσιν μόνον. Οὕτω δὲ ἔχουσιν ἑξακολουθεῖν καὶ ἐπειδὰν ἡ μήτηρ τελευτήσῃ.

Ϛ'. Εἴ γε, ζώντων ἔτι τῶν γονέων, ἐπισυμβῇ θάνατός τινι τῶν τέκνων, ἰδιόκτητον ἔχοντι περιουσίαν, κληρονομοῦσιν αὐτὴν οἱ γονεῖς, κατὰ τὸ τοπικὸν ἔθος. Ἐὰν δὲ τελευτήσῃ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἢ τῆς μητρός, τὴν ἰδιόκτητον αὐτοῦ περιουσίαν, κτηματικήν τε καὶ χρηματικήν, μετὰ τοῦ κληρονομικοῦ αὐτοῦ μεριδίου, εἴτε ἐξῃρημένου τυχόντος, εἴτε ἀμερίστου μένοντος, διανέμονται ἰσομοίρως πάντα τὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ πρόσωπα, εἴτε προικισθέντα πρότερον, εἴτε καὶ μή. Συμπεριλαμβάνεται δὲ εἰς ἓν μερίδιον ἴσον καὶ τὸ ζῶν πρόσωπον ἐκ τῶν γονέων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ζ'. Ἐὰν μετὰ τὴν ἀποβίωσιν τῶν γονέων αἱ προικισθεῖσαι θυγατέρες μὴ εὐχαριστηθῶσιν εἰς τὸ προικοδοτηθὲν αὐταῖς μερίδιον, ἔχουσι δικαίωμα, κατατιθέμεναι ἐκεῖνο (ἐκτὸς τῆς χάριτος τοῦ ὀσπητίου) μετὰ τῆς πατρικῆς καὶ μητρικῆς περιουσίας, λαμβάνειν μερίδιον ἐπίσης μετὰ τῶν λοιπῶν τέκνων.

Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀνωτέρω περὶ προικοδοσίας διατάξεων, μηδόλως ἔχουσιν ἄδειαν οἱ γονεῖς καὶ συγγενεῖς χαρίζειν τοῖς τέκνοις αὐτῶν ὑποστατικά, ἢ ἐν μετρητοῖς καθ' οἱονδήποτε τρόπον. Εἰ δέ τις φωραθείη παραβάτης τούτου, αὐτὸς μὲν ποινῇ καθυποβάλλεται ἐκκλησιαστικῇ, ἡ δὲ χάρις, ἡ γενομένη εἴτε διὰ μετρητῶν, εἴτε εἰς ὑποστατικά, δημεύεται παρὰ τῆς Κοινότητος τῆς πολιτείας, καὶ ἐξ αὐτῆς τὰ μὲν δύο τρίτα ἐπιστρέφονται εἰς τὸν τὴν χάριν ἐκείνην ποιήσαντα, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον οἰκειοποιεῖται ἡ Κοινότης. Ἐὰν δὲ ὁ χαρίσας, ἀναγγείλῃ οἴκοθεν τῇ Κοινότητι τὸ τόλμημα, μεταμελούμενος, λαμβάνει τότε ἅπαντα τὰ χαρισθέντα, καταλείπων μόνον πρὸς δέκα τοῖς ἑκατὸν εἰς ὠφέλειαν τῶν νοσοκομείων καὶ τῶν σχολείων τῆς Μιτυλήνης.

Ἐπὶ δὲ τούτοις, μηδαμῶς γίνεσθαι διάλυσιν ἀρραβώνων, ἄνευ εὐλογοφανοῦς καὶ δικαίας αἰτίας. Εἰ δέ ποτε συμβῇ, χρηματικαῖς ποιναῖς ὑπείκειν τὸν αἴτιον, πληροῦντα τῷ ἀδικηθέντι μέρει πρὸς 40 % ἐκ τῆς ἀνηκούσης αὐτῷ προικὸς διατιμωμένης ἁπάσης, ἐκ τούτων δ' αὖ τῶν λόγῳ προστίμου, ὡς εἴρηται, πληρωθησομένων, ἐξαιροῦνται 20 %, ὧν τὸ μὲν ἓν τρίτον λαμβάνειν τὴν μητρόπολιν, τὸ δὲ ἄλλο τρίτον δίδοσθαι τῇ Κοινότητι, καὶ τὸ λοιπὸν τρίτον διανέμεσθαι ἐξ ἴσου πρὸς τὰ σχολεῖα καὶ τὸ νοσοκομεῖον, γινομένης τῆς τοιαύτης τοῦ προστίμου καταβολῆς ἀμέσως μετὰ τὴν τῶν ἀρραβώνων διάλυσιν . . .

Ἐκλιπέτωσαν δὲ τοὐντεῦθεν οἱ κακῶς συνειθιζόμενοι κάντια καὶ πακλαβάδες καὶ τὰ λεγόμενα γεμάτα καὶ παυσάτω τὸ σύνολον ἡ ἐν καιρῷ ἀρραβώνων ἀποστολὴ τῶν τοιούτων ματαίων καὶ περιττῶν ἐπιδείξεων . . . Τοῖς δὲ γονεῦσι μὴ ἐξέστω ἀποστέλλειν τινὶ τῶν συγγενῶν ἢ φίλων, λόγῳ φιλοδωρίας, ὑποκαμισώβρακα, ἢ ὄρνιθας, ἐκτὸς μόνον πρὸς τοὺς ἐξωτερικούς, τῆς χρείας καλούσης. Ὡσαύτως δὲ ὦσιν ἀπηγορευμένα παντάπασι τοῖς συγγενέσι τῆς νύμφης τὰ λεγόμενα κρεμάσματα καὶ αἱ δωρεαί, καὶ τὰ ἐκ μέρους τοῦ γαμβροῦ πρὸς τοὺς συγγενεῖς καὶ γονεῖς τῆς νύμφης φορέματα . . . Τὸν δὲ τὰς λοιπὰς παραβάσεις τολμήσαντα ζημιοῦσθαι χρηματικῶς, πτωχὸν μὲν ὄντα, γροσίοις ἑκατόν, εὐκατάστατον δὲ μέχρι πεντακοσίων γροσίων . . . Ὅς δ' ἂν καὶ ὁποῖος ἐξ αὐτῶν, ἀνὴρ ἢ γυνή, ὁποιασοῦν τάξεως καὶ βαθμοῦ, τολμήσῃ . . . παραβῆναι ταύτας . . . ἀφωρισμένος ὑπάρχῃ . . .».

927

1836. Διαζευκτήριον Γράμμα πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ϛ', ἐν *70*, Β', σ. 203–204. (Λύσις γάμου ἀνηλίκου, γενομένου ἄνευ συγκαταθέσεως πατρός).

928

1836. Ψήφισμα Β' τοῦ γενικοῦ πολιτεύματος τῆς Τετρανήσου (Π ά τ μ ο υ, Λ έ ρ ο υ, Κ α λ ύ μ ν ο υ καὶ Ἰ κ α ρ ί α ς), τῆς 14 Μαΐου, ἐν *227*, σ. 236–238.

«Νὰ συσταθῇ μία τετραμελὴς Δημογεροντία Γενικὴ ἀπὸ τέσσαρα μέλη, ἓν ἀφ' ἑκάστης νήσου, ἐκλεγομένη ἀπὸ τὸν λαόν . . ., νὰ ἐκλεχθῶσιν εἰς ἑκάστην μερικαὶ Δημαρχίαι καὶ τόσον ἡ Γενικὴ Δημογεροντία, ὅσον καὶ αἱ μερικαὶ Δημαρχίαι χρεωστοῦν νὰ ἐπαγρυπνῶ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σιν εἰς τὰ χρέη των, θεωροῦσαι τοὺς πολίτας ὅλους ἐνώπιον τῶν νόμων ἐξίσου καὶ κρίνουσαι τὸν λαὸν ἀπροσωπολήπτως, οἱ δὲ πολῖται πάλιν νὰ ζῶσιν ὡς ἀδελφοὶ καὶ συμπολῖται. Εἰς τὴν Γενικὴν Δημογεροντίαν ν' ἀναφέρωνται αἱ διαφοραί, ἐγκληματικαί, συναλλαγματικαὶ καὶ πολιτικαί, ὅσας αἱ κατὰ τὰς νήσους μερικαὶ Δημαρχίαι δὲν ἤθελον δύνασθαι νὰ συμβιβάζωσι καὶ οἱ διαφερόμενοι ἀπὸ οἱανδήποτε νῆσον τύχωσι τῶν τεσσάρων ὀφείλουν ν' ἀναφέρωνται πρῶτον εἰς τὰς μερικὰς Δημαρχίας ἑκάστης, καὶ ἐὰν ἐκεῖ δὲν ἀποπερατοῦται ἡ διαφορά των, ἀναφέρονται εἰς τὴν Γενικὴν Δημογεροντίαν. Αὕτη θέλει ἐκλέγει τακτικῶς αἱρετοὺς κριτάς, οἵτινες, κρίνοντες καὶ ἀνακρίνοντες τὰ δικαιολογήματά των, ν' ἀποφασίζωσι καὶ διευθύνωσι τὴν ἀπόφασίν των εἰς τὴν Γεν. Δημογεροντίαν, ἥτις θέλει δίδει τέλος τῆς διαφορᾶς, κατὰ τὸ δίκαιον».

929

1836. Φιρμάνιον περιέχον τὰ πρῶτα καὶ δεύτερα Προνόμια τῆς Σάμου,
ἐν *127*, σ. 109–112.

930

1836. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 1 Αὐγ., περὶ ρυθμίσεως τῶν προικοσυμφώνων ἐν Βούρμπιανῃ τῆς Ἠπείρου,
ἐν *368*, σ. 322–323.

931

1836. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β', περὶ προνομίων τῶν νήσων Πάτμου, Ἰκαρίας, Λέρου καὶ Καλύμνου,
ἐν *227*, σ. 187 καὶ ἐν *243*, σ. 183–184.

932

1837. Πρᾶξις ΞΓ', ἀπὸ 14/26 Ἀπριλίου, τῆς Γερουσίας Ἰονίων Νήσων,
ἐν *306*, σ. 13–15,
ἐπικυροῦσα τὰς προσωρινὰς διατάξεις τῆς 51 Πράξεως τῆς παρούσης Γερουσίας *«διὰ νὰ κανονισθοῦν αἱ δεσμοτελωνικαὶ Ἀποτιμήσεις καὶ νὰ ἐμψυχωθῇ τὸ ἰονικὸν ἐμπορικὸν ναυτικόν»*.

933

1837. Γράμμα πΚ. Γρηγορίου Ϛ', πρὸς μ. Χίου, κατὰ τῆς συγκροτήσεως Ἀδελφάτων,
ἐν *70*, Β', σ. 207–209.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

934

1837. Πρᾶξις ΞΘ′, ἀπὸ 12/24 Μαΐου, τῆς Γερουσίας Ἰ ο ν ί ω ν Ν ή σ ω ν, *«διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἕνωσιν τῶν ἀκινήτων ἀγαθῶν»* (δηλ. δικαίωμα προτιμήσεως), ἐξ ἄρθρων 15, ἐν *306*, σ. 24–27.

«Ἄρθρ. 1. Εἰς τὴν πώλησιν ἀκινήτων ἀγαθῶν δίδεται τὸ δικαίωμα προτιμήσεως ὡς πρὸς τὸν ἀγοραστήν, 1) εἰς τὸν συνιδιοκτήτην τοῦ πωλουμένου ἀγαθοῦ, 2) εἰς ἕνα παντοτεινὸν σέμπρον, ἐὰν εἶναι λόγος διὰ κτήματα τῆς ἐξοχῆς καὶ ἂν εἰς τὸ πωλούμενον κτῆμα ὑπάρχῃ σέμπρος . . .».

935

1837. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β′, κατὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν χριστιανῶν ἐκ μέρους καθολικῶν καὶ ξένων,
μνημ. ἐν *450*, σ. 43.

936

1838. Ὑψηλοὶ Ὁρισμοὶ πρὸς καδῆν Φ ι λ ι π π ο υ π ό λ ε ω ς,
ἐν *17*, σ. 71–72.

937

1838. Ἀπάντησις (17 Ὀκτωβρίου) Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς πρὸς πΚ. ἐπὶ τῆς Ἀναφορᾶς τῆς Ἰονικῆς Διοικήσεως πρὸς πΚ.,
περὶ βαθμολογίας τῶν συνοικεσίων, ἐν *303*, σ. 59–130. Ἐν συνεχείᾳ : Ἐπιστολὴ πατριαρχείου καὶ συνόδου πρὸς τοὺς Ἑπτανησίους. Τόμος περὶ Συνοικεσίων. Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀρχιερεῖς Ἑπτανήσου καὶ Ἐπιστολὴ πρὸς Βουλήν.

938

1838. Μπουγιουρουνλτί Ἰσμαὴλ Χακκῆ Ναΐμπ τῆς Αἰγύπτου, κοινοποιοῦντος φιρμάνιον,
δι' οὗ ἀπαγορεύεται ὁ γάμος, ἐφ' ὅσον ἠσκήθη βία ὑπὸ μουσουλμάνων τῆς Ρούμελης, κατὰ Χριστιανῶν, μνημ. ἐν *450*, σ. 51.

939

1838. Ἐγκύκλιος πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ϛ′, τῆς 19 Δεκεμβρίου,
ἐν *366*, σ. 366.

«. . . οὐδεὶς . . . τῶν ἀρχιερέων ἔχει τὸ ἐλεύθερον νὰ ἐπεμβαίνῃ καὶ νὰ θεωρῇ ἐμπορικὴν κρισολογίαν ὑπὸ αἱρετοκρισίαν, ἀλλ' οὔτε, προσκαλούμενος εὐχαρίστως ὑπό τινων πρὸς ἀλλήλους διαφερομένων περὶ ἐμπορικῶν δοσοληψιῶν, δύναται νὰ λάβῃ θέσιν αἱρετοκριτοῦ . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

940

1838. Ἐγκύκλιος, 30 Μαΐου, μ. Ἰωαννίνων Ἰωακείμ, περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν εἰς Ζ α γ ό ρ ι α,
ἐν *368*, σ. 231–232 καὶ ἐν *312*, σ. 361–362.

941

1838. Μπουγιουρουλδὶ Νουρῆ Μουσταφᾶ πασᾶ, ἡγεμόνος Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ τῶν τριῶν σαντζακίων τῆς Ἠπείρου,
περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν εἰς τὰ Ζ α γ ό ρ ι α,
ἐν *368*, σ. 232.

942

1838. Ἐγκύκλιος πΚ. Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ ς΄, ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίῳ, περὶ μνηστειῶν,
ἐν *70*, Β΄, σ. 338–340. Ἐν *152*, σ. 196–197, χρονία : 1836.
« . . . θεσπίζομεν ἀμεταθέτως διὰ συνοδικῆς συνδιασκέψεως, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑπάρχωσι κεκωλυμένα καὶ διόλου ἀσυγχώρητα τὰ ἐκ πορνείας συνοικέσια· διὸ καὶ κάθε νεᾶνις νὰ προσέχῃ καλῶς εἰς τὸ νὰ φυλάττῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν ὑπόληψιν τῆς σωφροσύνης της καὶ νὰ μὴ προδίδῃ τὴν τιμήν της, ἐπ᾽ ἐλπίδι ὑπανδρείας . . . γνωρίζουσα καλῶς, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπάτης των δὲν θέλει ἀπολαύσει, εἰμὴ ὄνειδος καὶ τὴν ἀνωφελῆ μεταμέλειαν· καθότι ἡ Ἐκκλησία δὲν θέλει ἐπιτρέψει καὶ συγχωρήσει εἰς τὸ ἑξῆς τὴν στεφάνωσιν τοιούτων ἀτίμων καὶ ἐκ πορνείας συνοικεσίων, μήτε θέλει φανῇ δεκτὴ καμμία περὶ τούτου ἀγωγὴ εἰς βίαν στεφανώσεως . . . Καὶ οἱ γονεῖς νὰ προσέχωσι καλῶς τὰς συναναστροφὰς τῶν θυγατέρων των, καὶ οὐ μόνον ξένων νὰ ἀδιαφόρων, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀρραβωνιαστικῶν τὴν συχνὴν εἴσοδον καὶ συναναστροφὴν νὰ ἐμποδίζωσιν, ἀποφεύγοντες φρονίμως τὰ ἄτοπα καὶ τὰς λυπηρὰς αὐτῶν συνεπείας, μὲ τὴν προειδοποίησιν, ὅτι οὐδεμία μεσιτεία καὶ μεσολάβησις θέλει εὕρει χάριν εἰς ἐναντίαν περίστασιν. Τούτου ἕνεκα θεσπίζομεν, ὥστε ὁ καιρὸς καὶ τὸ διάστημα τῶν ἀρραβώνων νὰ εἶναι προσδιωρισμένον ἢ εἰς ἓξ μῆνας, ἢ τὸ πολὺ ἕνα χρόνον καὶ ὄχι περισσότερον . . .».

943

1838. Στίμμα τῶν προικῶν, ἀπὸ 17 Μαΐου, ἐν Ζ α γ ο ρ ο χ ω ρ ί ο ι ς,
ἐν *368*, σ. 229–231 καὶ ἐν *312*, σ. 357–360, ἐκ 13 ἄρθρων.
(Ἐν 19 χωρίοις κατὰ τὰς 4 κλάσεις τῶν κατοίκων τὸ ἀνώτατον ὅριον προικὸς εἶναι γρόσια 2500, 2000, 1500 καὶ 1000. *«Ἡ ποσότης θέλει εἶναι διὰ μετρητά, φορέματα, πεσχεσλίκια συγγενῶν καὶ λοιπά, ἐξαιρουμένου μόνον τοῦ κρεββατοστρωσίου, τὸ ὁποῖον θέλει δίδεται χωριστά».* Ἐν 3 χωρίοις γρόσια 3000, 2000, 1500 καὶ 1000. Ἐν 7 χωρίοις 4000, 3000, 2000 καὶ 1000, *«τὸ δὲ κρεββατοστρῶσι θέλει ἐμπεριέχεται εἰς τὴν εἰρημένην ποσότητα τῶν προικῶν»*. Ἐν 10 χωρίοις 5000, 3000, 2000 καὶ 1000 γρόσια).

944

1838. Ἀπόφασις, ὑπ᾽ ἀριθ. 365, ἱεροδικείου Β ε ρ ο ί α ς,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περὶ μὴ ἐπεμβάσεως τῶν προκρίτων καὶ ἰσχυόντων εἰς ὑποθέσεις τῶν ραγιάδων περὶ συνάψεως γάμου, ἐν *33*, σ. 334–336.

945

1838. Ἀπόφασις, ὑπ' ἀριθ. 366, ἱεροδικείου Βεροίας, δι' ἧς κοινοποιεῖται φιρμάνιον,
ἐν *33*, σ. 336.
Δι' αὐτοῦ βεβαιοῦται, ὅτι *«χριστιανοί, κάτοικοι Κίτρους καὶ Κολινδροῦ, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἔγγαμοι ὄντες, προσερχόμενοι ἐνώπιον ἱεροδίκου ἢ ἰμάμηδων, συνάπτουν νέους γάμους, ἢ λαμβάνουν διαζύγιον, ἐναντίον τῶν ἐθίμων των, ἤτοι ἐπὶ ἁπλῇ δηλώσει τῶν προσερχομένων»*.

946

1839. Τόμος περὶ συνοικεσίων πΚ. Γρηγορίου Ϛ', περὶ κωλυμάτων γάμου,
ἐν *70*, Α', σ. 370–380, ἐν *152*, σ. 197–198 καὶ ἐν *309*, τ. 5, σ. 164–176.
«... ἐφ' ᾧ καὶ γράφοντες ὁριζόμεθα ... καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἵνα ἡ περὶ τῶν γάμων ἀρχαιοτάτη ... διάταξις ὑπάρχῃ ἀπαραποιήτως ... ἤτοι εἰς μὲν τὴν ἐξ αἵματος συγγένειαν μέχρι τοῦ ὀγδόου βαθμοῦ, εἰς δὲ τὴν ἐξ ἀγχιστείας μέχρι τοῦ ἕκτου καὶ εἰς τὴν ἐκ τριγενείας μέχρι τοῦ τετάρτου. Ἐπὶ δὲ τοῦ ... βαπτίσματος, ὁρίζεται κατὰ βάθος ὁ ὄγδοος κατὰ τὴν ἐξ αἵματος βαθμολογίαν, ὅτι ἡ κατὰ πνεῦμα οἰκειότης μείζων τῆς κατὰ σάρκα ...».

947

1839. Χάττι-σερὶφ ἢ νόμος τοῦ τανζιμάτ, τῆς 3 Νοεμβρίου,
ἐν *261*, Α', σ. 13–17 καὶ ἐν *12*, σ. 33–38.
(Θεμελιώδης νόμος, δι' οὗ δίδεται ὑπόσχεσις ἀναθεωρήσεως τῆς νομοθεσίας, δι' ἧς ἀναθεωρήσεως θὰ ἐπεδιώκοντο: α) νὰ δοθοῦν αἱ ἐγγυήσεις αἵτινες βεβαιοῦσι τοῖς ὑπηκόοις πλήρη ἀσφάλειαν ζωῆς, τιμῆς καὶ περιουσίας, β) τακτικὸν τρόπον ἐπιβολῆς καὶ εἰσπράξεως τῶν φόρων, καταργουμένης τῆς ἐνοικιάσεως τῶν φόρων (ἰλτιζάμ) καὶ γ) ἡ ρύθμισις τῆς στρατολογίας καὶ προσδιορισμὸς τοῦ χρόνου ὑπηρεσίας).

948

1839. Ἀπόφασις, 23 Ἀπριλίου, Κοινότητος Καστορίας,
ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Ἀθανασίου, ἀνέκδοτος, ἐν χφφ. ΕΒΕ 2755 φ. 28β–29.
Δημοσιεύεται ὁλόκληρος, πλὴν τοῦ προοιμίου, λόγῳ τοῦ πολλαχῶς ἐνδιαφέροντος κειμένου της.
«Α'. Περὶ γάμου, νὰ λείπουν αὗται αἱ προοιμιακαὶ καταχρήσεις, δηλ. τὰ καλούμενα προζύμια, ἡ πρόσκλησις ἐν ταῖς μπογιαῖς, ἡ πρόσκλησις καὶ ἡ πρᾶξις τοῦ νὰ παγαίνουν μετὰ τῆς νύμφης, εἴτε μετὰ τοῦ γαμβροῦ, μετὰ πομπῆς καὶ παρατάξεως εἰς τὸ λουτρόν, διὰ τοῦ λουτροῦ δὲ συγκεχώρηται νὰ γίνωνται κατὰ μέρος καὶ ἀποκρύφως, χωρὶς

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν παραμικρὸν πάταγον καὶ θόρυβον, πρὶν μιᾶς ἑβδομάδος τῆς στέψεως, εἴτε καὶ προτήτερον, φιλοδωροῦντες τὸν χαμαμτζῆ κατὰ δύναμιν ἕκαστος. Ἐν δὲ τῆς ἡμέρας τῆς τελετῆς τοῦ γάμου νὰ διατηρῆται ἡ δυνατὴ λιτότης, περιοριζομένη δηλ. εἰς ἓν γεῦμα, κατὰ μὲν τὸ Σάββατον εἰς τὴν νύμφην, κατὰ δὲ τὴν Κυριακὴν εἰς τὸν γαμβρόν, ἄνευ δώρων (κανησκίου). Εἰς δὲ τοὺς νουνεχεστέρους ὡς καὶ εἰς τοὺς ἀδυνάτους εἶναι ἐπαινετώτερον νὰ κάμνουν τὴν τελετὴν τοῦ γάμου μὲ τὴν πρόσκλησιν μόνον εἰς ἕνα καφφέν, καθὼς γίνεται εἰς πολλὰ γνωστὰ μέρη. Προσέτι νὰ λείπουν τὰ πρὸ τοῦ γάμου ἀμοιβαῖα δῶρα καὶ φιλοτιμήματα ἀναμεταξὺ τῶν συγγενῶν τῶν μεμνηστευμένων, δηλαδὴ ὀπωρικά, μπακλαγιά, μποχτζαλήκια, μανδήλια κτλ. πάντα ἐπιζήμια καὶ εἰς τὸν γαμβρὸν καὶ εἰς τὴν νύμφην. Ἐξαιρεῖται δὲ ἡ μετὰ δακτυλιδίου νόμιμος προγαμιαία δωρεὰ πρὸς τὴν νύμφην.

Β'. Τὰ ἄτοπα καὶ τῆς ἀναισχυντίας σύμβολα καὶ πολλάκις (διὰ τὴν ἀγορὰν παρ' ἀγνώστων ὑποκειμένων) μιασματικὰ νόσων μεταδοτικά, δηλ. κεντητὰ μὲ χρυσάφι καὶ μετάξι βρακόζουνα νὰ μὴν ὑπάρχουν διόλου, μήτε διὰ προῖκα μήτε διὰ κοινὴν χρῆσιν, ἀντὶ τούτων δὲ νὰ μεταχειρίζωνται τὰ μὲ ἁπλοῦν καὶ σατέδικον πανί.

Γ'. Τὸ καλούμενον τ ρ ά χ ω μ α νὰ προσδιορισθῇ κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ καθ' ἑνός· ἡ δὲ δύναμις τοῦ καθενὸς προσδιορίζεται ἀπὸ τὸ ὁλόκληρον τευτέρι τοῦ δοσίματός του, ὥστε ὁ καθεὶς νὰ δώσῃ δεκάκις τόσα, ὅσα δηλ. εἰς ἓν ὁλόκληρον τευτέρι πληρώνει, ἕως ὅτου καὶ περὶ τούτου νὰ γίνῃ μία ἐξακρίβωσις ἐντελεστέρα. Πλέον δὲ τούτου μηδεὶς τολμησάτω νὰ δώσῃ, τοὐναντίον θέλει θεωρεῖται ὡς παρήκοος καὶ φθορεύς.

Δ'. Τὰ καλούμενα ἐ π ι σ τ ρ ό φ ι α, ὡς πρόξενα μεγάλης ταραχῆς καὶ δαπάνης, νὰ μὴ ἐκτελοῦνται εἰς τὸ ἑξῆς· ἔξεστι δὲ κατ' ἰδίαν ταῦτα ἐκτελεῖν, οὐχὶ προσδιωρισμένως, ἀλλὰ κατὰ τὴν θέλησιν ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, διὰ μόνον τὰ νεόνυμφα, εἴτε καὶ τοὺς οἰκειακοὺς αὐτοῦ. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀναφέρωμεν καὶ τὰ τοῦ μ π ο υ ρ ε κ ί ο υ ἀτοπήματα, ὡς πρὸ πολλοῦ ἐν μέρει αὐτομάτως καταργηθέντα.

Ε'. Περὶ τῶν χρυσοκεντητῶν φορεμάτων, μὲ σειρήτια χρυσᾶ καὶ χρυσῆν εἴτε σαντέδικην οὐτράν, κεντημένα, εἶναι φανερὰ ἡ ἐπιζήμιος χρῆσίς των καὶ ὡς γνωσθεῖσα τοιαύτη ἀπὸ ὅλας τὰς ἀπωτάτας καὶ γειτνιαζούσας πόλεις, κατηργήθη ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ, μὲ βίαια μέσα. Ἡμεῖς δέ, κατανοοῦντες τὸ τῆς αἰφνιδίου μεταλλαγῆς ἐπιζήμιον, συγκαταβαίνομεν, ἵνα ὅσα ἕτοιμα ὑπάρχωσι μὲ χρυσῆν εἴτε μὲ σαντέδικην οὐτράν, νὰ θεωρῶνται αὐτὰ ὡς φορέματα τῆς παλαιᾶς καὶ σεσαθρωμένης μόδας τῆς βαρβαρότητος καὶ νὰ φορῶνται μὲν ἐλευθέρως, ἀλλ' ὅσον τάχιστα νὰ φορεθῶσι, εἴτε νὰ μεταβληθῶσι κατὰ τὸ δοκοῦν καθ' ἑνός. Ἀπὸ τὴν σήμερον ὅμως καὶ εἰς τὸ ἑξῆς οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν τῶν ἑκουσίως καὶ ἀπαραβιάστως τὸ παρὸν συμφωνητικὸν ὑπογραψάντων, νὰ μὴν αὐθαδιάσῃ καὶ ἀναισχυντήσῃ, μήτε δι' ἁπλῆν οἰκιακήν του χρῆσιν νέα νὰ ῥάψῃ, μήτε διὰ προῖκα νέα νὰ φθειάσῃ, ἀλλὰ μόνον τὰ εὑρεθέντα νὰ φορεθῶσι καὶ ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸν ἀριθμὸν τῆς προικὸς νὰ τεθῶσιν, ἔτι δὲ ὁ καλούμενος φ ε ρ μ ε λ ὲ ς μὲ τὰ πλατεῖα καὶ μακριὰ καπάκια, ὡς πάντῃ βαρβαρικὸν καὶ ἀνοστώτατον, νὰ λείψῃ ἀπὸ τὰς ἐχέφρονας γυναῖκας καὶ μήτε οἱ παλαιοὶ φερμελέδες νὰ φορεθῶσι, καινούριοι δὲ μηδόπως ὁποῦ νὰ ξαναφθιασθῶσι· ἀντ' αὐτῶν δέ, διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης τῆς σεμνότητος, διὰ τὰς εἰς ἐλευθέρας ἀγυιὰς τυχὸν περιερχομένας τιμίας γυναῖκας, ἃς μεταχειρίζωνται τὸν καλούμενον φ ε ρ ε τ ζ έ ν, ὄχι ὅμως μὲ τὴν κόκκινην βαφήν, ἀλλὰ μὲ ῥέγγι, κατὰ τὴν ἀρέσκειαν τοῦ καθ' ἑνός.

Ταῦτα κατὰ τὸ παρὸν ἀνακρίναντες κοινῇ ἀπεφασίσαμεν. Ἀκολουθεῖ δὲ εἰς τὸ μέλλον ἡ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μετ' ὀρθοῦ λόγου καὶ ὡριμωτέρας σκέψεως ἐντελεστέρα περὶ τούτων καὶ ἄλλων καταχρήσεων μεταρρύθμισις. Μέγιστον γὰρ πάντων ἀρχή, τῆς δὲ ἀρχῆς εὑρημένης, ῥᾶον τὰ λοιπὰ εὑρεῖν καὶ καλῆς ἀρχῆς κάλλιστον ἔσται καὶ τὸ τέλος».
(ἔπονται 31 ὑπογραφαί. Ἐν ἀρχῇ : *Καστορίας Ἀθανάσιος ἐπιβεβαιοῖ*).

949

1839. Γράμματα πΚ. Γρηγορίου Ϛ′, ἀπὸ 25 Σεπτ., πρὸς μ. Γάνου καὶ Χώρας, καί, ἀπὸ 18 Νοεμβρίου, πρὸς μ. Κορυτσᾶς,
περὶ κωλυμάτων γάμου, ἐν *70*, Β′, σ. 328–329.

950

1839–1840. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β′, κατὰ τοῦ προσηλυτισμοῦ, ὑπὸ τῶν καθολικῶν καὶ τῶν ξένων, τῶν ἑλλήνων χριστιανῶν,
μνημ. ἐν *450*, σ. 45.

951

1840. Ἀπόφασις, τῆς 9/21 Μαΐου, τῆς Γερουσίας τῶν Ἰονίων Νήσων κατὰ τὴν α′ σύνοδον τῆς ζ′ περιόδου,
καθ' ἣν *«δέον νὰ θεωρῶνται καταλελυμένοι καὶ ἄνευ οὐδενὸς κύρους πᾶς νόμος, κανονισμὸς ἢ ἔθιμον ἀντιβαῖνον εἰς τὰς προνοήσεις τῶν νέων νομικῶν Κωδίκων καὶ Δικονομιῶν, ἅμα τεθοῦν εἰς ἐνέργειαν»*,
ἐν *305*, σ. 82.

952

1840. Γράμμα πΚ. Γρηγορίου Ϛ′, τῆς 15 Ἰαν., δι' οὗ λύεται ὁ γάμος, λόγῳ ἰσοβίου ἐξορίας τοῦ ἀνδρός, κατόπιν δικαστικῆς ἀποφάσεως,
ἐν *70*, Β′, σ. 336–338.

953

1840. Περὶ ρυθμίσεως τῶν προικοσυμφώνων κλπ., ἐν ἐπαρχίαις Πωγωνιανῆς καὶ Βελλᾶς τῆς Ἠπείρου, ἀπὸ 1 Σεπτεμβρίου,
ἐν *368*, σ. 323–324.
«. . . προσέτι καὶ κατὰ τὸν καιρὸν ὁποῦ ἕνας χριστιανός, ὅστις θέλει νὰ ὑπανδρεύσῃ τὴν θυγατέρα του, ἔχει χρέος πρὸ μιᾶς ἡμέρας νὰ καταγράφῃ εἰς τὸν Κώδικα ὅλην τὴν προῖκα τὴν ὁποίαν δίδει εἰς τὴν τζούπραν του, τὴν ὁποίαν νὰ τὴν ὑπογράφωσι καὶ τέσσαρες ἢ πέντε πρόκριτοι καὶ χωρὶς νὰ γίνεται τοῦτο, ὁ ἱερεὺς τοῦ μαχαλᾶ τῆς τζούπρας δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν παρ' ἡμῶν νὰ στεφανώνῃ. Ὅστις δὲ ἤθελε φανῇ ἀπειθής, νὰ παιδεύεται μὲ ἑνὸς χρόνου ἄργηταν, ἐξ ἀποφάσεως. Δὲν ἔχει τὴν ἄδειαν προσέτι νὰ δίδῃ εἰς τὴν θυγατέρα του τζοράπια νὰ μοιράζῃ εἰς τὸν μὲν καὶ εἰς τὸν δὲ καὶ ἔπειτα νὰ προσμένῃ νὰ συνάξῃ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν τιμὴν τῶν τζοραπιῶν ἡ τζούπρα του ἀπὸ τὰ εἰθισμένα καὶ λεγόμενα κεράσματα, τὰ ὁποῖα ἡ Ἐκκλησία ὀνομάζει ξεράσματα. Καὶ ὁ γάμος νὰ συγκροτῆται μόνον τὴν Κυριακὴν καὶ τὴν Δευτέραν τὸ πρωΐ καθ' ἕνας νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸ ἔργον του· καὶ τυφέκια νὰ μὴ ρίπτωνται εἰς τὸν γάμον . . . Ὅστις ἤθελε ἀρραβωνιασθῇ τακτικῶς καὶ ἔπειτα ἤθελε μετανοήσῃ, νὰ δίδῃ εἰς τιμὴν τοῦ μὴ μετανοημένου γρόσια χίλια (1000) . . .».

954

1840. Ἔγγραφον πΚ. Ἀνθίμου Δ′, πρὸς π. Ἀντιοχείας, περὶ παρακωλύσεως ἐκθέσμων γάμων,
ἐν *103*, Β′, σ. 260.

955

1840. Συμβόλαιον ἐν Σάμῳ, ἀπὸ 25 Ὀκτωβρίου,
δι' οὗ δύο γυναῖκες ρίπτουν εἰς λήθην τὴν ἀναμεταξύ των ἔριδα καὶ λογοτριβὴν καὶ συμφωνοῦν, ὅποια σφάλῃ εἰς τὸ ἑξῆς, νὰ δίδῃ τὴν πατρικήν της ἰδιοκτησίαν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγ. Γεωργίου, ἐν *127*, τ. 2, σ. 177.

956

1840. Διαταγὴ τοῦ μουχασίλη τῆς Ρόδου Σακὶρ βέη πρὸς τὴν νῆσον Ἰκαρίαν,
ἐν *243*, σ. 190–191.
«. . . ἐπειδὴ τῶν πτωχῶν αἱ ὑποθέσεις, μὲ δύο προεστοὺς θεωρούμεναι, ἀκολουθοῦσαν μερικαῖς φορὲς ἀδικίες καὶ διὰ νὰ θεωρῆται τοῦ καθ' ἑνὸς ἡ ὑπόθεσις μὲ δικαιοσύνην, ἐξεδόθη βασιλικός . . . ὁρισμός, διαλαμβάνων, ὅτι εἰς κάθε τόπον νὰ ἐκλέγωνται μὲ τὴν θέλησιν τῶν πτωχῶν δώδεκα σύμβουλοι ἀπὸ τοὺς πλέον θεοφοβουμένους καὶ τιμίους χριστιανοὺς ραγιάδες ἐντοπίους καὶ μὴ ὑποκειμένους εἰς αὐλὰς ξένων δυνάμεων, οἱ ὁποῖοι, ἀφοῦ ὁρκισθοῦν, νὰ κρίνουν μὲ δικαιοσύνην καὶ εὐθύτητα, δηλαδὴ ἐγληγορότητα, ἀφιλοπροσώπως κάθε ὑπόθεσιν, δηλαδὴ ἐμπορικήν, κουραντίνας, δοσοληψίας . . . καὶ αὐτοὶ οἱ σύμβουλοι εἶναι εἰς χρέος νὰ στέλλωσιν ἐδῶ μὲ ἀναφοράν των, τὴν σημείωσιν τῶν ὀνομάτων καὶ ἐπωνυμίας των . . . εἶναι ἀνακτορικὴ ἀπόφασις νὰ λαμβάνῃ ὁ τυχὼν μουμπασίρης πρὸς ἓν γρόσιον τὴν κάθε ἡμέραν καὶ τὸν ναῦλον τοῦ καϊκίου ὁποῦ τὸν ἔφερε . . .».

957

1841. Συνοδικὴ ἀπόφασις, ἀπὸ 1 Αὐγ., μ. Χίου Σωφρονίου, τῇ συμπράξει τῶν προεστώτων των, πρὸς τὰ Μαστιχοχώρια,
περὶ μὴ λύσεως τῶν μνηστειῶν μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν προικοσυμφώνων,
ἐν *160*, σ. 66–68.
Α. Οἱ νέοι καὶ νέαι ὁποῦ ἔχουν νὰ συμβιβαστῶσι διὰ ἀνδρόγυνον, πρὸ τοῦ συμβιβασμοῦ των, σὺν τοῖς αὐτῶν γονεῦσι, ἢ ἐλλειπόν(των) τῶν γονέων, οἱ συγγενεῖς αὐτῶν, πρέπει νὰ προστοχάζωνται καλῶς τὰ πάντα καὶ οὕτως ν' ἀποφασίζουν διὰ νὰ χαρτογράφωσιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Β. Τὰ χαρτογράμματα νὰ γίνωνται τῇ γνώμῃ καὶ θελήσει ἀμφοτέρων τῶν μερῶν . . . ἐν παρρησίᾳ τοῦ πρωτοπαπᾶ καὶ τῶν γερόντων ἑκάστου χωρίου.
Γ. Ἀφοῦ γίνονται τὰ χαρτογράμματα μὲ τὴ γνώμη τῶν δύο μερῶν καὶ ὑπογραφθῶσι, νὰ διατηρῶνται ὡς ἱερὰ καὶ νὰ μὴν δύναται ποτὲ μήτε ὁ κατὰ καιρὸν ἀρχιερεύς, μήτε οἱ εὑρισκόμενοι ἐπίτροποι καὶ προεστῶτες τῶν χωρίων σας νὰ τὰ ἀνατρέπωσιν . . . ἐκτός τινος κατεπειγούσης ἀνάγκης . . . καὶ ὅταν τὸ καλέσῃ ὁ καιρὸς θέλουν στεφανώνεται μὲ βίαν τὰ ἀνδρόγυνα ἐκεῖνα, ὅσα ζητήσουσιν ἐπιμόνως νὰ διαρρήξωσι τὰ γράμματά των».

958

1841. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 25 Ἰουλίου, τῶν προεστώτων ἐπαρχίας Κονίτσης, περὶ διοικήσεώς της,
ἐν *339*, σ. 208–211.

959

1841. Codice civile degli Stati Uniti delle Isole Ionie. Corfù . . . (εἰς 8ον),
Ἐδ. ἐν ἑλλ. μεταφράσει τὸ 1851. Ἐπίσης Ἐμπορικὸς καὶ Ποινικὸς Ὀργανισμὸς Δικαστηρίων, Πολιτικὴ καὶ Ποινικὴ Δικονομία.
Πρβλ. *132*, σ. 556–651.

960

1841. Γράμμα πΚ. Ἀνθίμου Δ′, κατὰ τῶν προικοδοσιῶν, πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς μ. Νικομηδείας,
ἐν *72*, σ. 17–19.
(Διαιροῦνται οἱ πολῖται εἰς 4 τάξεις, ἡ δὲ προῖξ δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὰ 5000 γρόσια διὰ τὴν α′, οὐδὲ τὰ 1000 διὰ τὴν δ′ τάξιν).

961

1842. Βεράτιον σ. Ἀβδοὺλ Μετζὴτ πρὸς μ. Ἡρακλείας Διονύσιον,
ἐν *98*, σ. 241–248 καὶ ἐν *206*, σ. 11–17.

962

1842. Συμβόλαιον βεκίλη Ζαγορίου, ἐξ 9 ἄρθρων,
ἐν *320*, σ. 83–84.
«Ὅλας τὰς μερικὰς ὑποθέσεις καὶ συμπιπτούσας διαφορὰς τῶν πατριωτῶν θέλει τὰς διορίζει ἔξω εἰς τὰ χωρία νὰ θεωρῶνται ἀπὸ τοὺς προκρίτους καὶ εἰδημονεστέρους χωριανοὺς μὲ κομπρομεσιακὸν ἔγγραφον, κατ᾽ ἐκλογὴν τῶν ἰδίων διαφερομένων, καὶ ὁποίαν ἀπόφασιν κάμουν οἱ αἱρετοὶ κριταί, θέλει ἔχει τὸ κῦρος καὶ ὁ κοινὸς βεκίλης εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐκτελῇ αὐτήν· εἰς ὅποιον δὲ χωρίον δὲν εὑρίσκονται εἰδήμονες, νὰ διορίζωνται ἀπὸ ἄλλα χωρία».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

963

1842. Γράμμα μ. Ρόδου Ἰακώβου πρὸς ἡγούμενον μονῆς Νισύρου Νεόφυτον, τῆς 14 Αὐγούστου,
ἐν *183*, σ. 4, τοῦ φύλλου τῆς 15 Δεκ. 1924.
Ὁρίζονται τὰ τέλη συνοικεσίου ἕκτου βαθμοῦ ἐξ ἀγχιστείας καὶ ἑβδόμου ἐξ αἵματος εἰς γρόσια 160.

964

1843. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 11 Μαΐου, μεταξὺ τῶν τριῶν προεστώτων ἐπαρχίας Κονίτσης, περὶ διοικήσεώς της,
ἐν *339*, σ. 211–212.

965

1843. Συμφωνητικόν, ἀπὸ 27 Ἰουνίου, τῶν προεστώτων ἐπαρχίας Κονίτσης, περὶ διοικήσεώς των,
ἐν *339*, σ. 206–207.

966

1843(?)—« . . . πρόθυμος ἡ τουρκικὴ Κυβέρνησις ἐδέχθη . . . νὰ προκαλέσῃ ζήτημα περὶ διαθηκῶν τῶν Χριστιανῶν»,
ἐν *75*, σ. 60.

967

1844. Διάταξις πΚ. Γερμανοῦ Δ′, περὶ προικοδοσιῶν,
ἐν *70*, Α′, σ. 335–339, ἐν *372*, σ. 348–349 καὶ ἐν *69*, σ. 54–55.
« . . . οἱ δὲ δι' ἥντινα οὖν αἰτίαν καὶ περίστασιν, μὴ δυνάμενοι φυλάττειν τοῦ λοιποῦ τὰ ἐν ἐκείνῃ τῇ βίβλῳ (τοῦ πΚ. Ἀγαθαγγέλου) *συνοδικῶς ἀποφανθέντα περὶ τῶν προικοδοσιῶν, ἐλευθέρως συγκροτῶσι τὰ συνοικέσια νόμιμα καὶ προικοδοτῶσιν ἕκαστος καθὰ βούλεται καὶ δύναται . . .».*

968

1844. Συνοδικὸν γράμμα, τῇ συμπράξει τῶν ἐπιτρόπων τοῦ χωρίου Θολοποταμίων τῆς Χίου, τῆς 17 Ἰανουαρίου,
περὶ λιτότητος κατὰ τὴν τελετὴν τοῦ γάμου, ἐπὶ ποινῇ προστίμου 500 γροσίων ὑπὲρ τῆς Μητροπόλεως. Ἐπίσης περὶ περιορισμοῦ τῶν προικῶν καὶ κατὰ τοῦ στολισμοῦ τῶν γυναικῶν, ἐν *161*, σ. 68–70.

969

1844. Ἐγχειρίδιον Δικονομίας διὰ τὰ δικαστήρια τῆς ἡγεμονίας Σάμου,
ἐξ ἄρθρων 67, ἐν *342*, τ. 4, σ. 147–157.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

970

1844. Ὀργανισμὸς τῶν δικαστηρίων τῆς Σάμου,
ἐξ ἄρθρων 51, ἐν *342*, τ. 4, σ. 157–166.

971

1845. «Ὁροθετήριον», ἀπὸ 1 Ἰουλίου, δηλ. Κανονισμὸς τῶν πατριαρχικῶν δικαστηρίων, ἐξ ἄρθρων 10,
ἐν *20*, Β′, σ. 115–119.

972

1845. «Στίμα», τῆς 5 Ἰουλίου, ἐπὶ τῶν προικῶν Ζαγορίου,
ἐν *322*, σ. 297–300 καὶ ἐν *368*, σ. 315–317. Πρβλ. καὶ *321*, σ. 97.

973

1845. Θέσπισμα, τῆς 28 Ἰουνίου, περὶ προικῶν ἐν Ἰωαννίνοις,
ἐν *368*, σ. 318–321.
Ὁ Π. Ἀραβαντινός, ἐν *19*, Β′, σ. 230, προσθέτει: *«Ἀλλ' ὁ περιορισμὸς οὗτος ὀλίγον διετηρήθη καὶ περιωρίσθη μόνον ἐν τῷ γράφεσθαι εἰς τὸ προικοσύμφωνον τὸ τοιοῦτον ποσόν, ἐν ᾧ πραγματικῶς ἐδίδετο καὶ δίδεται ὑπὸ τῶν πατέρων τῶν πρώτων τάξεων γρ. 30.000, 40.000 μέχρι τῶν 50.000, ἐκτὸς τῆς ἀξίας τῶν φορεμάτων καὶ λοιπῶν προικώων εἰδῶν».*

974

1845. Ἀπόφασις, 2 Ἀπριλίου, Δημογεροντίας Χίου πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Κοινότητος Εὐφημιανῶν («γέροντας καὶ παροίκους»),
ἐν *161*, σ. 69.
«... Περὶ δὲ δοσίματος καὶ χαρατζίου τῶν Γερόντων τοῦ χωρίου σας, εἶναι εὔλογον καὶ δικαιότατον νὰ τὰ χαρίζῃ τὸ χωρίον εἰς τοὺς κατὰ καιρὸν γέροντας, διότι καὶ αὐτοὶ καθημερινῶς ἀγωνίζονται καὶ ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι συνήθεια παλαιὰ καὶ δικαία ...».

975

1846. Τόμος πΚ. Ἀνθίμου Ζ′, κατὰ μῆνα Αὔγουστον,
ἐν *70*, Β′, σ. 358–363.
«... ὁρισάμεθα μὴ γίνεσθαι τοὐντεῦθεν σὺν οὐδενὶ λόγῳ, μηδὲ χειροτονεῖσθαι ἀρχιερεῖς τοὺς διὰ τοῦ γάμου γυναικὶ συναφθέντας καὶ ἀπὸ κοσμικῶν ἱερέων χηρεύσαντας, εἴτε γονέας τέκνων ὄντας, εἴτε τέκνα μὴ ἔχοντας ...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

976

1846. Ὑψηλὴ Διαταγή, περὶ μὴ ἐπεμβάσεως εἰς τὰς περὶ γάμου ὑποθέσεις ἐν Γενὶ (Παζάρ;),
ἐν *76*, σ. στ′.

977

1846. Διαταγὴ πρὸς τὸν καδῆν Ἀμασείας, περὶ μὴ ἀναμίξεως εἰς ὑποθέσεις γάμου,
ἐν *76*, σ. στ′.

978

1847. Φιρμάνιον, περὶ ὑποθέσεων γάμου τῆς ἐπαρχίας Ἀγχιάλου (Πύργου),
ἐν *3*, σ. 234.

979

1847. Πουγιουρτὶ Μεχμὲτ Ραγιὼ πασᾶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου τῆς 13 Δεκ., πρὸς τοὺς Δημάρχους τῆς νήσου Τήλου,
ἐν *168*, σ. 454–455.
(Διατάσσεται ἡ ἔξωσις τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων ἐκ τῆς νήσου· ὅσοι παραμείνουν, θέλουν περάσει εἰς τὸν κατάλογον τῶν ραγιάδων τῆς νήσου). Πρβλ. ἀριθ. 997.

980

1847. Πρᾶξις ΛΑ′, ἀπὸ 6/18 Μαρτίου, τῆς Γερουσίας τῶν Ἰονίων Νήσων,
«διὰ νὰ προστατεύσῃ τὰ νόμιμα ἀποτελέσματα τοῦ 1369 ἄρθρου τοῦ Πολιτικοῦ Κώδικος»,
ἐν *306*, σ. 17–19.
«. . . δὲν ἠμπορεῖ οὔτε νὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἄρθρον αὐτό, εἰ μὴ διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν προικῴων πιστώσεων, αἵτινες ἐξαρτῶνται ἀπὸ συναλλάγματα γενόμενα μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν νέων κωδίκων. Κατὰ συνέπειαν . . . πᾶσα πληρωμὴ προικὸς διορισθείσης ὑπὸ τὸ κράτος τῶν προϋπαρξάντων νόμων, θὰ γίνεται καθὰ ὁρίσουν οἱ Ἐνετικοὶ Νόμοι, κατὰ τοὺς ὁποίους θὰ κανονισθοῦν τὰ ἤδη ἀποκτηθέντα δικαιώματα ὑπὸ παντὸς ἔχοντος συμφέρον».

981

1848. Ἔγγραφον πΚ. Ἀνθίμου Δ′, πρὸς π. Ἀντιοχείας, περὶ γάμων μεταξὺ ἑτεροδόξων,
ἐν *103*, Β′, σ. 305.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

982

1848. Διάγραμμα τῶν ἐθίμων τῆς Σάμου, γενόμενον ὁμοψήφως δεκτὸν ὑπὸ τῆς ΙΣ′ Γενικῆς τῶν Σαμίων Συνελεύσεως,

ἐν *325*, σ. 105–107.

«Καθιερωμένα τῆς Σάμου ἔθιμα.

Ἄρθρ. 1. Τὰ προικοσύμφωνα, αἱ διαθῆκαι καὶ πᾶν ἄλλο συμβόλαιον, ἀναγνωριζόμενα γνήσια καὶ καθαρευόμενα βίας καὶ δόλου, ἰσχύουσιν, ἂν καὶ δὲν φέρωσιν ἐξωτερικῶς τοὺς παρὰ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένους τύπους.

. . . Ἐνεκρίθη ὥστε τὸ εἰρημένον ἄρθρον νὰ ἰσχύῃ μόνον δι' ὅσα ἔγγραφα ἔγιναν ἢ θέλουσι γίνῃ μέχρι τῆς . . . δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος Ψηφίσματος τῆς Συνελεύσεως, ἔκτοτε δὲ νὰ ἰσχύωσι μόνον ὅσα ἔγγραφα συνταχθῶσι τακτικῶς, φέροντα τοὐλάχιστον τέσσαρας μάρτυρας, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ γραφέως, ἂν οἱ συμβαλλόμενοι ὦσιν ἀγράμματοι.

2. Ἡ δευτερογάμου συζύγου πρὸς πρωτόγαμον σύζυγον πρὸ τοῦ γάμου δωρεὰ (ἀγρηλίκι) ἰσχύει καὶ ἄγραφος ἐὰν ἐγένετο· ὑπάρχει δὲ ἰδιοκτησία αὐτοῦ ἀναφαίρετος καὶ εἰς δεύτερον ἐὰν συνέλθῃ γάμον.

3. Ὁ ἐπὶ ἀγορᾷ προϊόντος δοθεὶς ἀρραβὼν (καπάρο) ὑποχρεοῖ τὸν μὲν πωλητὴν νὰ παραδώσῃ, τὸν δὲ ἀγοραστὴν νὰ παραλάβῃ τὸ πρᾶγμα ἀναποφεύκτως, χωρὶς οὔτε ὁ εἷς οὔτε ὁ ἄλλος νὰ δύναται, μεταμελούμενος, νὰ ἀνατρέψῃ τὴν συμφωνίαν. Δύναται ὅμως ὁ πωλητὴς νὰ πωλήσῃ εἰς ἄλλον τὸ πρᾶγμα, ἐάν, παρελθούσης τῆς εἰς παράδοσιν αὐτοῦ συνομολογηθείσης προθεσμίας, προσεκάλεσε διὰ τῆς Δημαρχίας τὸν ἀγοραστὴν νὰ ἔλθῃ νὰ τὸ παραλάβῃ, αὐτὸς δὲ ἠμέλησεν ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, τὴν ὁποίαν ὡσαύτως διὰ τῆς Δημαρχίας πρέπει νὰ ἀναγγείλῃ πρὸς ἐκεῖνον.

4. Εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν εἰς Μονὴν ἢ ἄλλο ἱερὸν κατάστημα ἀφιερωμένων κτημάτων, προτιμῶνται ὁ ἀφιερωτὴς καὶ οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, μὲ συγκαταβατικωτέραν τιμήν.

5. Ἐκ τῶν πραγμάτων τῆς ἀτέκνου ἀποβιωσάσης γυναικός, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς λαμβάνει κρεββατοστρῶσιν.

6. Τὸ ὑπὸ τῆς νεαρᾶς τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου εἰς μνημόσυνα ὁριζόμενον τριτημόριον τῆς περιουσίας τοῦ ἀποθανόντος συζύγου, τοῦ ὁποίου τὸ μοναδικὸν τέκνον ἀπεβίωσε καὶ αὐτὸ ἑπομένως ἄνηβον, δίδεται κατὰ προτίμησιν, οὐχὶ εἰς τὸν ἐπιζῶντα σύζυγον, ἀλλ' εἰς τὸν γονέα τοῦ ἀποθανόντος, παρ' οὗ ἐπήγασεν ἡ περιουσία αὕτη, ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τοῦ ν' ἀναλαμβάνῃ καὶ πληρώνῃ αὐτὸς ὅλα τὰ νενομισμένα τῆς ψυχῆς μνημόσυνα, τόσον τοῦ τέκνου, ὅσον καὶ τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ.

7. Ἡ μεταξὺ ἀνηλίκων καὶ ἐνηλίκων ἀδελφῶν τακτικὴ γενομένη διανομὴ τῆς πατρικῆς ἢ μητρικῆς περιουσίας ἐπιστασίᾳ τῆς ἁρμοδίου Δημαρχίας καὶ τῶν ἐπὶ τούτων διορισθέντων μοιραστῶν, εἶναι ἀμετάτρεπτος.

8. Τὰ ἀδελφομοίρια λεγόμενα κτήματα, ἔχουσι τὰς ὁδούς των, τὸ ἓν διὰ τοῦ ἄλλου, εἰ μὴ ἐπὶ τῆς διανομῆς προσδιωρίσθη ἰδία δι' ἕκαστον ὁδός. Ὁ τοιοῦτος ὅμως προσδιορισμὸς καὶ μετὰ τὴν διανομὴν δύναται διὰ τῆς Ἀρχῆς νὰ γίνῃ, ἐὰν ἐξ αὐτοψίας θεωρηθῇ εὔλογος.

9. Ὁ χαμηλότερον χωράφιον ἀπὸ ὑψηλοτέρου διαχωρίζων τοῖχος ἀνήκει εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, εἰ μὴ ἐναντία ἀπόδειξις, ὁ δὲ κύριος αὐτοῦ ὀφείλει, πεσόντα, νὰ τὸν ἀνορθώσῃ.

10. Ἐπίκοινος ἢ μουστερέϊκος τοῖχος εἶναι ὁ βαστάζων τὰς δοκοὺς τοῦ γείτονος, ἢ ἔχων ἐξέχοντας λίθους, ἢ ἄλλας τρύπας διὰ δοκοὺς ἀπὸ μέρους αὐτοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

11. "Οστις δι' ἀνάγκην του ὑψώνει τὸν ἐπίκοινον τοῖχον, προκαταβάλλει καὶ τὰ ἔξοδα τῆς ὑψώσεως, τῶν ὁποίων ὅμως λαμβάνει τὰ ἡμίση ἀπὸ τὸν συμμέτοχόν του, ὅταν καὶ οὗτος θελήσῃ νὰ κάμῃ χρῆσιν τῆς ὑψώσεως.
12. Ἐάν τις γενόμενος μοναχός, ἀφιέρωσε πρὸς τὴν Μονὴν ὅλα τὰ ἰδιόκτητα κτήματά του, ἐκτὸς ἑνός, τοῦ ὁποίου τὴν κυριότητα καὶ τὴν ἐπικαρπίαν ἐπεφύλαξε δι' ἑαυτόν, δύναται τὸ τελευταῖον τοῦτο κτῆμα, τελευτῶν, ν' ἀφήσῃ διὰ διαθήκης πρὸς ὅντινα θέλει, ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ νὰ δώσῃ οὗτος πρὸς τὴν Μονὴν μίαν ποσότητα χρημάτων».

983

1849. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ πΚ. Ἀνθίμου Δ', κατὰ τοῦ ὅρκου,
ἐν *309*, Ε', σ. 617–627 καὶ ἐν *152*, σ. 107–111. Προσυπογράφουν οἱ π. Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων.
(Ὁ Μ. Γεδεών, ἐν *79*, σ. 69, παρατηρεῖ, ὀρθῶς, ὅτι ἐσφαλμένως ἐν *309*, Ε', σ. 617, σημ. 1, ἀποδίδεται ἡ ἐγκύκλιος αὕτη τῷ Ἀνθίμῳ τῷ ἀπὸ Ἐφέσου, ὅστις εἶναι ὁ Ϛ', ὁ Κουταλιανός, ἐν ᾧ πρόκειται περὶ Ἀνθίμου Δ' τοῦ ἀπὸ Νικομηδείας).

984

1849. Προκήρυξις εἰς τὸν λαόν, ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου, τῶν κατοίκων τῆς νήσου Καστελλορίζου,
ἐν *105*, σ. 222–223.
« . . . εἰς τὸ ἑξῆς, ὅσοι γαμβροὶ μέλλει νὰ νυμφευθοῦν, νὰ μὴ ἔχουν δίκαιον οὔτε λόγον νὰ ζητοῦν περισσότερον ἀπὸ ἓν ὀσπήτιον, ἐκεῖνο ὁποῦ ἔχει ὁ καθ' εἷς καὶ δύναται νὰ δώσῃ, ἀλλ' οὔτε συκῆν ἢ ἐλαίαν δύναται νὰ δώσῃ, οὔτε τῆς νύμφης ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ συγγενεῖς νὰ τολμῶσι νὰ δίδουν περισσότερον ἀπὸ ἓν ὀσπήτιον καὶ τὴν συνειθισμένην τῶν ρουχῶν προικοδοσίαν τῆς θυγατρός των, κατὰ τὸ τοπικὸν ἔγγραφον, οὔτε πρίν, οὔτε μετά, καὶ οὔτε ἰδιαίτερα καὶ μυστικὰ ἔγγραφα νὰ γίνωνται. Καὶ ἂν τοιαῦτα γίνωνται, νὰ εἶναι ἀνίσχυρα καὶ ὡς χαρτία ἄγραφα.
. . . ὁ παραβάτης καὶ ἀπειθὴς τῶν ἄνω διαλαμβανομένων, νὰ παιδεύηται πρῶτον αὐστηρῶς ὡς μισόκαλος καὶ κακοποιὸς καὶ ἐχθρὸς τῆς πατρίδος, ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα τῆς Ρόδου, ὑποφέρων ἕνα χρόνον φυλακὴν καὶ ἑπομένως νὰ πληρώνῃ πρόστιμα δέκα χιλιάδας γρόσια· αἱ μὲν πέντε εἰς τὸ Κοινὸν τῆς νήσου ταύτης, αἱ δὲ τρεῖς εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον τῆς Ρόδου καὶ αἱ δύο εἰς τὸν Ἀρχιερέα τῆς Πισσιδείας . . .».

985

1849. Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 253 ἀποφ. ὁ Ἄρειος Πάγος ἐθεώρησεν ὡς ἀνεπίδεκτον ἐφαρμογῆς τὴν Νεαρὰν πΚ. Ἀθανασίου, περὶ τριμοιρίας, περιλαμβανομένην μὲν ἐν Ἀρμενοπούλῳ, στερουμένην ὅμως βασιλικῆς ἐπικυρώσεως,
(Σημ. : Ὡς ὅμως παρατηρεῖται ἐν *467*, σ. 145 ὑποσ. 424, τοῦτο εἶναι ἀνακριβές, διότι ἡ Νεαρὰ αὕτη ἐπεκυρώθη διὰ Νεαρᾶς Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου, ὅπερ ἠγνόει ἡ παρέ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λειψε νὰ μνημονεύσῃ ὁ Ἀρμενόπουλος, ἠγνόει δὲ τοῦτο τότε καὶ ὁ Ἄρειος Πάγος. Πρβλ. ἐν *181*, σ. 26.

986

1850. «Ἀβαντάριον διὰ τὴν Κάσσαν τῆς Κοινότητος Καστελλορίζου», ἀπὸ 7 Φεβρουαρίου, ἐξ ἄρθρων 13,
δι' οὗ καθορίζονται διάφορα κοινοτικὰ τέλη ὑπὲρ τῆς Κοινότητος,
ἐν *105*, σ. 269–271.

987

1850. Φιρμάνιον ὑπὲρ τῆς Σάμου, ἑρμηνευτικὸν τοῦ φιρμανίου τοῦ 1832,
ἐν *127*, σ. 112–119, καὶ ἐν *325*, σ. 97–104. Πρβλ. ἀριθ. 820.

988

1850. Ἀπόφασις Δημογεροντίας Κοινότητος Θολοποτάμου Χίου, τῆς 15 Ὀκτωβρίου,
κατὰ τοῦ στολισμοῦ τῶν γυναικῶν, ἐπὶ ποινῇ προστίμου γρ. 500 ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου,
ἐν *161*, σ. 102–103.

989

1851. Νόμος ΙΑ', 4 Μαΐου, τῆς Σάμου,
ἐν *325*, σ. 107.
«1. Μέχρις οὗ συνταχθῇ καὶ βληθῇ εἰς ἐνέργειαν πολιτικὸς ἐγχώριος νόμος τῆς Σάμου, θέλουσιν ἔχει πλήρη ἰσχὺν οἱ πολιτικοὶ μόνον νόμοι οἱ ἐμπεριεχόμενοι εἰς τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ ἐφαρμόζεσθαι εἰς ὅλα τὰ δικαστήρια τῆς Σάμου. 2. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐμπόριον, θέλει ἦσθαι ἐπίσης εἰς ἰσχὺν ὁ ἐμπορικὸς νόμος τῆς Γαλλίας, μέχρις οὗ συνταχθῇ ἰδιαίτερος ἐμπορικὸς ἐγχώριος νόμος τῆς Σάμου. 3. Ὅλα τὰ ἔθιμα τοῦ τόπου, τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς πολυχρόνου ἐφαρμογῆς καὶ τηρήσεώς των καθιερώθησαν ἢ διὰ πολιτικῶν ἀποφάσεων τῶν τοπικῶν δικαστηρίων ἀνεγνωρίσθησαν καὶ προσδιωρίσθησαν, θέλουσι προτιμᾶσθαι εἰς τὰς μεταξὺ τῶν πολιτῶν δίκας τῶν διατάξεων τῶν πολιτικῶν νόμων τοῦ Ἀρμενοπούλου καὶ τοῦ Γαλλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος . . .».

990

1851. Συμβόλαιον καθορισμοῦ ὁρίων κτημάτων, ἐν Ἰκαρίᾳ,
ἐν *243*, σ. 87 σημ. 27.
«. . . νὰ μένουν οἱ ὁροὶ (ὁρόσημα) ἀπαρασάλευτοι . . . ὅποιος ἐνοχλήσῃ ὁρόν, νὰ πληρώνῃ γρόσια 101 καὶ 50 ξυλιές . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

991

1852. Νόμος Καταστατικὸς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος,
ἐν *309*, Ε′, σ. 602–613.

992

1852. Φιρμάνιον σ. Μετζήτ, περὶ τηρήσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων τῶν ρωμαίων,
ἐν *70*, Β′, σ. 114–116.

993

1852. Φιρμάνιον ὑπὲρ τῆς Σάμου, ἑρμηνευτικὸν τοῦ φιρμανίου τοῦ 1832,
ἐν *127*, σ. 119–126. Πρβλ. ἀριθ. 987.

994

1853. Φιρμάνιον σ. Μετζήτ, ὑπὲρ πΚ. Γερμανοῦ Δ′,
ἐν *76*, σ. 164, ὅπου ὅμως, ἐκ παραδρομῆς, ἐτέθη χρονία 1852. Πρβλ. *75*, σ. 61 σημ. 73.

995

1853. Φιρμάνιον σ. Ἀβδοὺλ Μετζήτ, ἐπικυροῦν τὰς ἐκκλησιαστικὰς προνομίας καὶ τὴν ἀσυδοσίαν τῶν ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ εὑρισκομένων Μονῶν καὶ θρησκευτικῶν Ἱδρυμάτων,
μνημ. ἐν *190*, σ. 13(18/6Α).

996

1853. «Ἔθιμα καθιερωθέντα διὰ δικαστικῶν ἀποφάσεων»,
συνερανισθέντα ἐν *382*, σ. 52–54.
Α′. Περὶ κληρονομίας.
Σπάρτη, Μαυροβούνιον καὶ Γύθειον.
Ὅταν ἀποθάνῃ ὁ ἀνήρ, ἐγκαταλείπων τέκνα, ἔπειτα δὲ τελευτήσωσι καὶ ταῦτα, ἡ χήρα αὐτοῦ, ἐὰν ἔλθῃ εἰς δεύτερον γάμον, μετὰ τὸ πένθιμον ἔτος, δὲν κληρονομεῖ τὰ ἐπιζήσαντα τοῦ πατρὸς τέκνα, ἤτοι τὴν περιελθοῦσαν εἰς αὐτὰ περιουσίαν τοῦ γεννήσαντος πατρός, ἀλλὰ κληρονομοῦσι ταῦτα οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, καὶ τοῦτο συμβαίνει εἰς ἄνδρας καὶ γυναῖκας, ἤτοι ἀποθανούσης τῆς γυναικός, δὲν κληρονομεῖ ὁ σύζυγος τὴν προῖκα αὐτῆς, καὶ ἂν ἀκολούθως ἀποθάνωσι καὶ τὰ τέκνα, ἀλλ' οἱ συγγενεῖς αὐτῆς. (Ἀπόφ. 2038/1840 Ἐφετείου Ναυπλίου).
Ἀθῆναι.
Ἡ μήτηρ συνέτρεχε μετὰ τῶν τέκνων εἰς τὴν κληρονομίαν τοῦ συζύγου, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ διαθέσῃ τὸ μερίδιον αὐτῆς (Ἀπόφ. 683 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ν α ύ π λ ι ο ν.
Ὑπάρχει ἔθιμον, καθ' ὃ ἰσχύει ἡ τριμοιρία (Ἀπόφ. 28 Ἐφετείου Ναυπλίου).
Τ ῆ ν ο ς, Ν ά ξ ο ς, καὶ Ἄ ν δ ρ ο ς.
Ὑπάρχει συνήθεια, καθ' ἣν οἱ ἀρχιερεῖς, ἀποβιώσαντες ἀδιάθετοι, κληρονομοῦνται ὑπὸ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν αὐτῶν.
Β'. Περὶ προικός.
Ὀ λ υ μ π ί α.
Ἡ προικισθεῖσα ἀπὸ τοὺς γονεῖς, ἢ ἀδελφοὺς αὐτῆς θυγάτηρ, δὲν δύναται ν' ἀπαιτήσῃ μερίδιον πατρικῆς κληρονομίας, ἂν καὶ τὸ μερίδιον δὲν ἦτο ἀνάλογον. Ἐν περιπτώσει δὲ καθ' ἣν ἡ προικισθεῖσα νομίζει, ὅτι ἦτο ὡς ἀνῆλιξ κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς προικίσεως καὶ νυμφεύσεως, εἴτε ἄλλως κατὰ δόλον ἐβλάφθη ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς, μὴ λαβοῦσα ἀνάλογον τῆς πατρικῆς καταστάσεως προῖκα, κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν ἐπιείκειαν, δύναται νὰ κινήσῃ κατ' αὐτοῦ ἀγωγήν, περὶ αὐξήσεως τῆς προικός. (Ἀπόφ. 119 Ἐφετείου Ναυπλίου).
Ἀ ρ ά χ ω β α.
Αἱ προικισθεῖσαι ἅπαξ, δὲν μετέχουσι τῆς ἀπολειπομένης ἀδιαθέτου περιουσίας τοῦ πατρὸς ἢ μητρὸς αὐτῶν (Ἀπόφ. 165/1838 Ἐφετείου Ναυπλίου).
Μ έ γ α ρ α.
Ἰσχύει τὸ αὐτὸ ἔθιμον (Ἀπόφ. 3065/1844 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).
Λ α μ ί α.
Ἰσχύει τὸ αὐτὸ ἔθιμον (Ἀπόφ. 1156/1837 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).
Ἀ θ ῆ ν α ι.
Ἰσχύει τὸ αὐτὸ ἔθιμον (Ἀπόφ. 3622 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).
Ν ά ξ ο ς.
Ἐπίσης ἡ προικισθεῖσα δὲν ἐζήτει συμπλήρωσιν τῆς νομίμου μοίρας (Ἀπόφ. 3137 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).
Σ ί φ ν ο ς.
Αἱ προικισθεῖσαι θυγατέρες, ἢ προικισθέντες παῖδες, δὲν ἔχουσι δικαίωμα κληρονομίας ἐπὶ τῆς λοιπῆς περιουσίας (Ἀπόφ. 2984 Ἐφετείου Ἀθηνῶν καὶ 165 καὶ 735/1838 Ἀρείου Πάγου).
Λ α μ ί α καὶ Ἄ μ φ ι σ σ α.
Τὰ προικῷα ἐπωλοῦντο δι' ἰδιωτικοῦ ἢ δημοσίου ἐγγράφου καὶ ἀντικαθίσταντο διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου (Ἀπόφ. 1980 καὶ 2435 Ἐφετείου Ἀθηνῶν).
Ἀ θ ῆ ν α ι.
Οἱ σύζυγοι ἠδύναντο νὰ πωλῶσιν, ἐκ συμφώνου, προικῷον κτῆμα ἐνώπιον συμβολαιογράφου καὶ μαρτύρων, ἄνευ ἀντικαταστάσεως (Ἀπόφ. 2654 Ἐφετείου Ἀθηνῶν 12 καὶ 3798/1840 Ἀρείου Πάγου).

997

1854. Πουγιουρτὶ Ἰσμαὴλ Βαχμὶ πασᾶ, βαλῆ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῆς 6 Ἀπριλίου, πρὸς τοὺς δημάρχους τῆς νήσου Τ ή λ ο υ,

ἐν *168*, σ. 455.

(Διατάσσεται ἡ ἔξωσις τῶν Ἑλλήνων ὑπηκόων ἐκ τῆς νήσου. Ὅσοι παραμείνουν θὰ θεωρηθοῦν ραγιάδες). Πρβλ. ἀριθ. 979.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

998

1854. Ἀπόφασις, 24 Ἀπριλίου, Γενικῆς Συνελεύσεως Δημογεροντίας Χίου,

περὶ λήψεως διαφόρων μέτρων πρὸς περιορισμὸν τῶν ἐξόδων τῆς Δημογεροντίας, ἐξ ἄρθρων 12, ἐν *385*, σ. 244–246.

999

1855. «Πρακτικὸν περὶ καθηκόντων τινῶν τῆς Δημογεροντίας» Χίου, ἀπὸ 1 Φεβρουαρίου,

ἐξ ἄρθρων 5, ἐν *385*, σ. 231–232.

3. . . . οὐδεμία διαφορά, περὶ ἧς ἀπόφασις οὕτωπως ἐγκατεγράφη, δὲν δύναται νὰ μεταθεωρηθῇ ὑπὸ τῶν διαδόχων τῆς Δημογεροντίας, ἥτις ἐξέδωκεν τὴν ἀπόφασιν, ἐκτὸς ἂν ἐγκρίνωσι τὴν μεταθεώρησιν ἓξ τῶν πολιτῶν, οἵτινες θέλουν ἐκλέγεσθαι ἐπὶ τούτῳ μόνον χρησιμεύωσιν, ἅμα ἡ Δημογεροντία ἐγκαθιδρυθῇ. Τὴν ἐκλογὴν ταύτην θὰ κάμνουν μόνον οἱ Δημογέροντες.

4. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως περιορίζεται εἰς 25. . . . Μέλη τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως εἶναι ἅπαντες οἱ προϋπάρξαντες Δημογέροντες, οἱ κατὰ καιρὸν Πρωτομαΐστορες καὶ τοσοῦτοι ἄλλοι, ὅπερ ἀπαιτεῖται, ἵνα συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν 25. Οὐδεὶς μὴ Δημογέρων ἢ μὴ Πρωτομαΐστορας δύναται νὰ προσδιορισθῇ ὡς μέλος τῆς Συνελεύσεως, ἄνευ τῆς γνωμοδοτήσεως καὶ συγκαταθέσεως ἓξ εὐυπολήπτων συμπολιτῶν».

1000

1855. Γράμμα πΚ., τῆς 17 Ἰανουαρίου,

ἐν *178*, σ. 233.

«. . . ἡ αἴτησις ἀναγνωρίσεως γάμου ὀρθοδόξου μετὰ διαμαρτυρομένης οὐκ ἐφάνη ἀπάδουσα τῇ προνοητικῇ οἰκονομίᾳ τῆς Ἐκκλησίας . . . ἄλλως τε καὶ τῆς γαμικῆς ταύτης συναφείας τελεσθείσης ἅπαξ, οὐκ εὐχερὴς ἡ διάλυσις . . .».

1001

1855. Ἀχτναμὲς ὑπὲρ πΚ. Κυρίλλου Ζ′,

ἐν *452*, τ. 5, σ. 162.

1002

1855. Ὑπόμνημα, ἀπὸ 13 Μαΐου, τοῦ Ἀλῆ πασᾶ πρὸς λόρδον Clarenton,

ἐν *452*, τ. 5, σ. 156. Πρβλ. *451*, σ. 23.

«. . . τὰ πατριαρχεῖα . . . συγκεντρώνουν τοιοῦτο σύμπλεγμα πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν δικαιωμάτων, οὕτως ὥστε δύναταί τις εἰπεῖν, ὅτι, ἐκτὸς τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ἣν μόνη ἡ τουρκικὴ ἐξουσία ἀσκεῖ, οἱ Χριστιανοὶ διοικοῦνται, δικάζονται καὶ διευθύνονται μᾶλλον ὑπὸ χριστιανικῆς ἢ τουρκικῆς ἐξουσίας».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1003

1856. Ἔγγραφον πΚ. Κυρίλλου Ζ′, τῆς 6 Νοεμβρίου, πρὸς τὴν Βουλὴν τῆς Σάμου,

δι' οὗ διαμαρτύρεται διὰ τὴν ὑπαγωγὴν τῶν ὑποθέσεων χειροτονιῶν ἱερέων, διαζυγίων καὶ ἀφοριστικῶν γραμμάτων εἰς ἐπιτροπὴν ἐκ λαϊκῶν, προεδρευομένην ἁπλῶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιερέως, ἐν *366*, σ. 452.

1004

1856. Χάττι-χουμαγιούν, τῆς 18 Φεβρουαρίου,

δι' οὗ ἐπεδιώχθη νὰ προληφθῇ ἡ διὰ τῆς ἐπικειμένης Συνθήκης τῶν Παρισίων (18 Ἰουνίου) ἐπιβολὴ ἐγγυήσεων ὑπὲρ τῶν χριστιανῶν ὑπηκόων, ἐν *260*, σ. 21–39, ἐν *36*, τ. III, σ. 83–88, ἐν *133*, σ. 79–82, ἐν *12*, σ. 38–47. Πρβλ. ἀριθ. 1031, κατωτέρω.

«Α′. Αἱ . . . ὑποσχεθεῖσαι ἐγγυήσεις πρὸς ὅλους τοὺς ὑπηκόους τοῦ Κράτους μου, ἄνευ διακρίσεως τάξεως ἢ θρησκεύματος, διὰ τοῦ Χάττι-σερὶφ τοῦ Γκιουλχανὲ (Γ1839) διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς περιουσίας των καὶ τὴν διατήρησιν τῆς τιμῆς των, ἐπαναφέρονται καὶ καθιεροῦνται ἐκ νέου . . .

Β′. Πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ προνομίαι καὶ ἀτέλειαι . . . ἀναγνωρίζονται καὶ διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ . . . Αἱ ἐξουσίαι, αἱ ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ κατακτητοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ παραχωρηθεῖσαι τοῖς πατριάρχαις καὶ ἐπισκόποις τῶν χριστιανικῶν θρησκευμάτων, θέλουσι τεθῇ ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τὴν νέαν κατάστασιν. . . . Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἰσοβίου διορισμοῦ τῶν πατριαρχῶν . . θέλει ἀκριβῶς ἐφαρμοσθῇ . . .

Γ′. Οἱ προαιρετικοὶ ἔρανοι οἱ διδόμενοι ἤδη τῷ Κλήρῳ, καταργοῦνται ὁλοσχερῶς, ἀντὶ αὐτῶν δὲ θέλει χορηγηθῇ ὡρισμένη ἐπιχορήγησις εἰς τοὺς πατριάρχας καὶ τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν κοινοτήτων . . . Οὐδεμία . . . προσβολὴ θέλει ἐπαχθῇ εἰς τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον περιουσίαν τοῦ χριστιανικοῦ Κλήρου. Ἡ διοίκησις τῶν ἐθνικῶν ὑποθέσεων τῶν χριστιανικῶν καὶ ἄλλων μὴ μουσουλμανικῶν Κοινοτήτων θέλει τεθῇ ὑπὸ τὴν προστασίαν συμβουλίου, οὗ τὰ μέλη θέλουσιν ἐκλεχθῇ ἔκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τῶν λαϊκῶν ἑκάστης Κοινότητος.

ΙΣ′. Πᾶσαι αἱ ἐμπορικαὶ καὶ ποινικαὶ ὑποθέσεις, αἱ ἀναφυόμεναι μεταξὺ μουσουλμάνων καὶ ὑπηκόων χριστιανῶν ἢ ἄλλων μὴ μουσουλμάνων, ἢ μεταξὺ ὑπηκόων χριστιανῶν καὶ ἄλλων μὴ μουσουλμάνων, διαφόρων δογμάτων, θέλουσιν ἀνατίθεσθαι εἰς μικτὰ δικαστήρια . . .

ΙΖ′. Αἱ δίκαι αἱ ἀφορῶσαι πολιτικὰς ὑποθέσεις (ἀστυκὰ δικαιώματα) θέλουσι δικάζεσθαι κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον καὶ τοὺς κανονισμούς, ἐν τοῖς μικτοῖς δικαστηρίοις τῶν νομῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν . . .

ΙΗ′. Αἱ εἰδικαὶ δίκαι, οἷαι αἱ περὶ κληρονομίας, εἴτε μεταξὺ δύο χριστιανῶν εἴτε μεταξὺ δύο ἄλλων ὑπηκόων μου, μὴ μουσουλμάνων, δύνανται, τῇ αἰτήσει τῶν διαδίκων, νὰ παραπεμφθῶσιν ἐνώπιον τῶν πατριαρχῶν, τῶν ἀρχηγῶν τῶν κοινοτήτων καὶ τῶν συμβουλίων τῶν κοινοτήτων τούτων . . .

ΚΗ′. Ὅπως οἱ νόμοι οἱ διέποντες τὴν ἀγοράν, τὴν πώλησιν καὶ τὴν κατοχὴν τῶν ἀκινήτων κτημάτων εἰσὶ κοινοὶ δι' ὅλους τῆς βασιλείας μου τοὺς ὑπηκόους, οὕτως ἐπιτρέπεται καὶ τοῖς ξένοις τὸ κατέχειν ἀκίνητα, συμμορφούμενοι μὲ τοὺς νόμους τοῦ τόπου . . .

ΚΘ′. Οἱ φόροι, ἀπαιτητοὶ παρ' ὅλων τῶν ὑπηκόων ἡμῶν, θέλουσιν εἰσπράττεσθαι κατ' ἰσηγορίαν, ἄνευ διακρίσεως τάξεως ἢ θρησκείας . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1005

1856. Συνθήκη Παρισίων, ἐξ ἄρθρων 34, τῆς 30 Ἰουνίου, ἧς τὸ ἄρθρ. 9 ἐπικυροῖ τὸ ἀνωτέρω χάττι-χουμαγιούν, ἐν *436*, ΙΙΙ, σ. 70–79.

1006

1859. Προκήρυξις, 25 Μαΐου, Διοικητοῦ Κρήτης Μουσίρη Χουσνῆ πασᾶ,
περὶ ποινικῶν διατάξεων, ἐν *359*, σ. 136–137.

1007

1859. Νόμος ΞΕ′ τῆς 3 Ἰουλίου, τῆς Πολιτείας Σάμου, περὶ συστάσεως προικός,
ἐν *325*, σ. 107–108.
«1. Πάντες οἱ πρὸς σύστασιν προικὸς συμφωνοῦντες ἢ ὑποσχόμενοι, εἰσὶν ὑπόχρεοι εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῶν συμφωνηθέντων ἢ ὑποσχεθέντων ἀντικειμένων.
2. Ἡ σύστασις τῆς προικὸς διὰ νὰ εἶναι ἰσχυρὰ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, ἀπαιτεῖται νὰ γίνηται ἐγγράφως, εἴτε ἐνώπιον συμβολαιογράφου, διὰ τακτικοῦ συμβολαίου, κατὰ τύπους συντεταγμένου, εἴτε καὶ δι' ἁπλῆς μόνης σημειώσεως, προσηκόντως ὑπογεγραμμένης ὑπὸ τοῦ προικοδότου, ἢ τῶν προικοδοτῶν ἐν καιρῷ τοῦ γάμου καὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως. Ἐντὸς δὲ 15 ἡμερῶν νὰ συντάττηται τακτικὸν προικοσύμφωνον.
3. Ἡ προὶξ δύναται νὰ συσταθῇ ἀπὸ μέρους μὲν τῶν γονέων καὶ μετὰ τὸν γάμον, ἀπὸ μέρους δὲ τῆς μελλονύμφου, ἐὰν αὕτη ἔχῃ ἰδίαν περιουσίαν, μόνον πρὸ τοῦ γάμου, οὐχὶ δὲ μετὰ ταῦτα, ὅτε δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συσταθῇ, οὔτε νὰ αὐξηθῇ προὶξ ἀπὸ μέρους αὐτῆς.
4. Ἐὰν πατὴρ καὶ μήτηρ συστήσωσιν ἐκ συμφώνου προῖκα, χωρὶς νὰ κάμωσι διάκρισιν τοῦ μέρους, ὅπερ προσφέρει ἕκαστος, αὕτη ἐννοεῖται ὡς συσταθεῖσα ἐξ ἴσων μερῶν. Ἐὰν ἡ προὶξ συνεστήθη ὑπὸ μόνον τοῦ πατρός, ἐξ ὑπαρχόντων πατρικῶν καὶ μητρικῶν, ἡ μήτηρ, καίτοι παροῦσα εἰς τὴν συμφωνίαν, οὐδόλως ὑποχρεοῦται εἰς τὴν καταβολήν, καὶ ἡ προὶξ θέλει μένει ὁλοσχερῶς εἰς βάρος τοῦ πατρός.
5. Ἂν καὶ ἡ προικισθεῖσα θυγάτηρ ὑπὸ τῶν γονέων της κέκτηται ἴδιά της ὑπάρχοντα, ἅτινα νέμονται οὗτοι, ἡ προὶξ ὅμως λαμβάνεται ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων τῶν συνιστώντων τὴν προῖκα, ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ ἐναντία συμφωνία».

1008

1860. Βεράτιον πΚ. Ἰωακεὶμ Β′,
ἐν *261*, Γ′, σ. 2739–2749, ἐν *260*, σ. 24–33 καὶ ἐν *12*, σ. 47–58.

1009

1861. Ἐγκύκλιος Μ. Βεζύρη, σχετικὴ πρὸς τὴν κληρονομικὴν διαδοχὴν τῶν χριστιανῶν,
ἐν *460*, τ. 1, σ. 283. Πρβλ. *406*, σ. 152, σημ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1010

1861. Καταστατικόν, 22 Ἰαν., Δημογεροντίας Δ ι δ υ μ ο τ ε ί χ ο υ, ἐν *124*, σ. 212–216.

1011

1861. Ὁ διοικητὴς Θ ά σ ο υ Τζαφὲρ βέης πρὸς τοὺς προεστούς, προκρίτους καὶ κατοίκους τοῦ χωρίου Μαριὲς τῆς Θάσου,
ἐν *391*, σ. 118.
«Εἰς τὴν νῆσον πρὸ πολλοῦ ὑπῆρξεν συνήθεια νὰ λαμβάνουν κορίτσια διὰ τῆς βίας καὶ ἀπάτης καὶ ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν γονέων των . . . Πρὸς ἀποφυγὴν ἑτέρων τοιούτων δυστυχημάτων . . . οὐδεὶς δύναται νὰ ἁρπάσῃ τὴν ἀρραβωνιστικήν του, ἔστω καὶ νὰ ἀγαπᾷ αὐτόν, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῶν γονέων της . . . Ὁ τολμήσας δὲ νὰ πράξῃ τουναντίον, ἐκεῖνος θὰ παιδεύεται αὐστηρῶς, κατὰ τὸν νόμον, καὶ θὰ ἐξορίζεται τῆς πατρίδος. Ἐπίσης καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ προσέχωσι πολύ, ἵνα μὴ ὑποπίπτωσι καὶ καταδικάζωνται δι' ὅπου δεῖ . . ».

1012

1861. Φιρμάνιον ὑπὲρ τῆς Σ ά μ ο υ, ἑρμηνευτικὸν τοῦ φιρμανίου τοῦ 1832,
ἐν *451*, σ. 64. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 823.

1013

1861. Ὀργανισμὸς τῆς Κοινότητος Χ ί ο υ («Κῶδιξ τοῦ Κοινοῦ»), ἀπὸ 27 Σεπτεμβρίου, ἐξ ἄρθρων 52,
ἐν *385*, σ. 232–244 καὶ ἐν *374*, σ. 121–131.

1014

1862. «Γενικοὶ Κανονισμοὶ» τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ἐξ ἄρθρων 15,
ἐν *261*, Γ′, σ. 2773–2776 καὶ ἐν *81*.

1015

1862. Φιρμάνιον, διὰ τοῦ ὁποίου ἀπαγορεύεται ἀπολύτως καὶ διώκεται τὸ ἔθιμον τῆς ἐκδικήσεως (βεντέτας),
«τὴν ὁποίαν ἐξακολουθοῦν νὰ ἐφαρμόζουν ἀκόμη ἀμαθεῖς τινες κάτοικοι τῆς Ρ ο ύ μ ε λ η ς», κατὰ τῶν δραστῶν ἐπιβάλλεται ἡ θανατικὴ ποινή. Μνημ. ἐν *32*, σ. 550.

1016

1862. Ἀπόφασις ἀρχιερατικοῦ Κριτηρίου Κ α σ τ ε λ λ ο ρ ί ζ ο υ, περὶ κληρονομικῆς διανομῆς,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *299*, σ. 391–392.

« . . . ἐνέκριναν καὶ ἀπεφάσισαν, σύμφωνα μὲ τοὺς τύπους τῶν Ἱερῶν Νόμων, . . . τὸ κτῆμα τοῦ ἀποβιώσαντος νὰ γίνῃ εἰς τρία μερίδια, τὸ ἓν μερίδιον διὰ μνημόσυνά του, ἓν μερίδιον ὁ πατήρ του καὶ ἓν μερίδιον ἡ γυνή (του). . . . ἐπαρατήρησαν καὶ ἔθιμόν τι τῆς πατρίδος . . . ἀποφάσισαν . . . ὁμογνώμως, ὅτι ἂν οἱ ἄνωθεν κληρονόμοι ἤθελεν πωλήσωσι τὸ δσπήτιον τοῦ ἀποθανόντος, ὑποχρεοῦνται νὰ προτιμήσωσι τὴν συγγενῆ τοῦ ἀποθανόντος Ε.Μ., νὰ τὸ ἀγοράσῃ ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἐκτιμηθῇ 1000 γρόσια ὀλιγώτερον, πλησιαστὴς μόνον οὖσα διὰ τὴν ἀγορὰν καὶ οὐχὶ νὰ εἰσέλθῃ κατὰ τὸν νόμον, εἰς τὴν κληρονομίαν . . .».

1017

1862. Ἀπόφασις ἀρχιερατικοῦ Κριτηρίου Καστελλορίζου, περὶ κληρονομικῆς διανομῆς,

ἐν *299*, σ. 394.

« . . . ἐνεκρίθη νὰ διατηρηθῇ καὶ νὰ ὑποστηριχθῇ κατὰ τὸν Ἀρμενόπουλον ἡ Νεαρὰ τοῦ κυροῦ Ἀθανασίου, περὶ κληρονομίας κεφάλαιον, δηλονότι . . . ἐνεκρίθη ἐκ τοῦ τιμήματος (τῆς κληρονομικῆς οἰκίας) *νὰ λάβῃ ἓν τρίτον ὁ πατὴρ τοῦ ἀποθανόντος, ἓν τρίτον τὰ Μνημόσυνά του καὶ ἓν τρίτον ἡ γυνή του . . .».*

1018

1862. Ἀπόφασις ἀρχιερατικοῦ Κριτηρίου Καστελλορίζου, περὶ κληρονομικῆς διαφορᾶς,

ἐν *299*, σ. 395.

« . . . ἐκ τοῦ τιμήματος (τῆς κληρονομικῆς οἰκίας), *ἀφοῦ ἀφηρεθῶσι ὅσα ἔξοδα ἔκαμεν ὁ σύζυγος εἰς τὰ μνημόσυνά της, τὰ ὑπόλοιπα τοῦ τιμήματος αὐτοῦ νὰ διανεμευθῶσι ἴσα εἰς ὅλους τοὺς αὐταδέλφους. Ἐννοεῖται ὅτι καὶ ὁ σύζυγος . . . εἰσέρχεται ἴσα καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς ἀδελφοὺς εἰς τὴν κληρονομίαν . . .».*

1019

1862. Ἀπόφασις ἀρχιερατικοῦ Κριτηρίου Καστελλορίζου, περὶ λύσεως ἀρραβῶνος,

ἐν *299*, σ. 399.

« . . . ἐπειδὴ ἄνευ ἀποχρώσης αἰτίας, προτοῦ νὰ παρουσιασθῇ εἰς ἁρμοδίαν Ἀρχὴν νὰ διαλύσῃ τὸν ἀρραβῶνα, ὁ ρηθεὶς Ν. ἀρραβωνίσθη μὲ ἄλλην, διὰ τοῦτο καὶ κατεδικάσθη νὰ ἀποζημιώσῃ (τὸν τέως πενθερὸν) *ἀνυπερθέτως γρόσια χίλια πεντακόσια . . .».*

1020

1862. Ἀπόφασις ἀρχιερατικοῦ Κριτηρίου Καστελλορίζου, περὶ διανομῆς κληρονομικῶν πραγμάτων,

ἐν *299*, σ. 402–403.

« . . . τὰ ὁποῖα, τὰ μὲν 3 λοΐζια (εἰκοσόφραγκα) *ἔδωκεν ὁ ἀνήρ της πρὸς αὐτὴν δι' ἀρρα-*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

βῶνα καὶ (ἕνα ζευγάρι) πελεζίκια (= βραχιόλια) διὰ ὑπόβολον ἤτοι ἀργαννίκι καὶ τὰ ἅγια Κωνσταντινάτα προγαμιαίαν της δωρεάν, ἅτινα ἔμειναν εἰς τὴν γυναῖκα, κατὰ τὰ ἔθιμα καὶ κατὰ τὸν Νόμον . . .».

1021

1864. Ἀναφορὰ ἀπὸ 12 Ἰανουαρίου, μ. Γ υ θ ε ί ο υ Ἰωσὴφ πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον,
ἐν *336*, σ. 107.
« . . . συνειθίζουσι τινὲς ἐνταῦθα . . . ἐκεῖνοι δηλονότι τῶν ὁποίων αἱ νόμιμοι σύζυγοί των μένουσι στεῖραι καὶ δὲν γεννῶσι αὐταὶ διόλου τέκνα καὶ ἐκεῖναι τῶν ὁποίων γεννῶσι μόνον θήλεα, οὐχὶ δὲ ποσῶς ἄρρενα, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅμως τοῦ νὰ ἀποκτήσωσιν αὐτοὶ καὶ τέκνα ἄρρενα καὶ νὰ τὰ ἀφήσωσιν ὡς κληρονόμους των (διότι καὶ τὰ θήλεα δὲν τὰ θεωροῦσι ποτὲ αὐτοὶ ἐνταῦθα καὶ ὡς κληρονόμους των) συνειθίζουσι, λέγω, οὗτοι τότε, νὰ παραλαμβάνωσι καὶ δευτέρας γυναῖκας ἔπειτα εἰς τὰς οἰκίας των, τῇ συγκαταθέσει καὶ τῶν γονέων ἀμφοτέρων αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν συγγενῶν των, τῇ συγκαταθέσει δὲ ἐνίοτε καὶ αὐτῶν τῶν νομίμων γυναικῶν αὐτῶν, διὰ τῆς βίας ἢ καὶ ἑκουσίως αὐτῶν ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ των καὶ οὕτω συνοικοῦσιν αὐτοὶ καὶ μετ' αὐτῶν καὶ συζῶσιν ὡς ἀνὴρ καὶ γυνὴ παρανόμως. Ἐὰν ὅμως εὑρίσκουσι καὶ ἱερέα τινὰ καὶ τοὺς εὐλογῇ καὶ αὐτὸς εἰς γάμου κοινωνίας κρυφίως καὶ ἐν παραβύστῳ, τοῦτο δὲν εἶναι δυνατὸν ποτὲ καὶ νὰ ἀποδειχθῇ καὶ νὰ βεβαιωθῇ ἐνταῦθα . . .» (Ἐπισυνάπτεται κατάλογος 30 παρανόμως συζώντων ζευγῶν τῶν δήμων Λαγίας, Κολοκυνθίου, Μαγαυρίου, Καρυουπόλεως, Γυθείου).

1022

1864. Πρακτικόν, ἀπὸ 8 Φεβρ., περὶ ἐθίμων Κ α ρ π ά θ ο υ, ἐκ κεφ. ἕξ,
ἐν *250*, σ. 14–25 καὶ ἐν *130*, VIII, σ. 564–573.
Α′ — Περὶ προικοσυμφώνων, Β′ — Περὶ κληρονομικῶν δικαιωμάτων, Γ′ — Περὶ ὀρφανικῶν, Δ′ — Περὶ ὁμολογιῶν, Ε′ — Περὶ πτωχεύσεως, Ϛ′ — Περὶ πωλητηρίων.

1023

1865. Βεράτιον ὑπὲρ ἀρχιεπ. Κ ύ π ρ ο υ Σωφρονίου Γ′, ἐξ ἄρθρων 45,
ἐν *84*, σ. 136–143.

1024

1865. Γράμμα συνοδικὸν πΚ. Σωφρονίου Γ′, πρὸς τὸν Κλῆρον καὶ Χριστιανοὺς Κ ρ ῆ τ α ς, κατὰ τῆς ἀδελφοποιίας,
ἐν *362*, σ. 466–467.

1025

1865. Πρακτικόν, ἀπὸ 6 Ἀπριλίου, κατοίκων χωρίου Εὐφημιανὰ τῆς Χ ί ο υ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπὶ διαφόρων ἀγρονομικῶν καὶ ἀγορανομικῶν θεμάτων, ἐν *161*, σ. 72–73.
«... Κανεῖς ἀπὸ τοὺς χωρικούς μας νὰ μὴν ἔχῃ δικαίωμα νὰ ἀγοράζῃ χοντρικῶς, ὅταν ἔλθῃ πρᾶγμα μουσούρικο μέσα εἰς τὸ χωρίον μας, ἐκτὸς μόνον ὅταν ἀπεράσουν 24 ὧρες· καὶ εἰς τοῦτο ὁ ἀπειθὴς νὰ πληρώνῃ διὰ πρόστιμον γρόσια 25 ...». Πρβλ. ἀριθ. 1032.

1026

1866. Συμφωνητικὸν ἀπὸ 6 Ὀκτ. περὶ διορισμοῦ δραγατῶν τοῦ χωρίου Εὐφημιανὰ τῆς Χίου,
ἐν *161*, σ. 64–65.
(Ἐὰν ὁ δραγάτης ἀποκρύψῃ κλέπτην) *«χάνει τὸ μηνιαῖον του»*. (Ἐὰν οἱ ἐπίτροποι τοῦ χωρίου ἀποκρύψουν τὸν προσαχθέντα ὑπὸ τῶν δραγατῶν κλέπτην, *«τότε θὰ τοὺς διπλώσουν τῶν δραγατῶν τὸ μηνιάτικο»* ... *«Ἐὰν οἱ δραγάτες πιάσουν ἐξαπολυτὸ ζῶον, κατὰ πρώτην φορὰ θὰ πληρώνεται τὸ δραγατίκι τους, κατὰ τὴν ταρίφαν ...»* (Ἐν ἐπαναλήψει διπλασιάζεται, τριπλασιάζεται κλπ. τὸ πρόστιμον) ... *«Τὴν νύκτα ἐὰν εὑροῦν κανένα ἔξω εἰς τὰ χωράφια καὶ νὰ ἦταν δυὸ ὧρες τῆς νυκτός, τότες θὰ τὸν φέρουν μέσα καὶ νὰ παιδεύεται κατὰ τὴν ταρίφαν καὶ κατὰ νόμους»* ...

1027

1866. Προικοσύμφωνον, ὑπ' ἀριθ. 1630, συμβολαιογράφου Καλαμῶν Β. Κοκκίνου,
περιέχον περίπτωσιν ἀγριλικίου ἢ παλληκαριάτικου γυναικὸς ἐρχομένης εἰς β' γάμον, κατόπιν χηρείας, μετ' ἀνδρὸς ἀγάμου καὶ κατὰ τρία ἔτη νεωτέρου,
ἐν *139*, σ. 330–333. Πρβλ. ἐν *93*.

1028

1867. Κανονισμός, τῆς 12 Δεκεμβρίου, τοῦ Συμβουλίου τῆς μητροπόλεως (Κῶ) καὶ χρέη αὐτοῦ,
ἐν *189*, Β', σ. 120–121.
Α'. α'. Τὸ Συμβούλιον τῆς Μητροπόλεως συνίσταται ἐκ τῶν κατὰ καιροὺς μελῶν τῶν πολιτικῶν Συμβουλίων ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ... μητροπολίτου. ... γ'. Τὸ εἰρημένον Συμβούλιον δικάζει συμβιβαστικῶς πᾶσαν ὑπόθεσιν μεταξὺ Χριστιανῶν ἐκ παντὸς μέρους τῆς Ἐπαρχίας. Εἰς δὲ τὰς συζυγικὰς ὑποθέσεις δικαιωματικῶς ἐκδίδει ἀπόφασιν, ἀναγνωριζομένην καὶ παρὰ τῆς πολιτικῆς Ἀρχῆς, καθὼς καὶ εἰς ἐκείνας, αἵτινες, εἴτε κατ' αἴτησιν τῶν ἀναφερομένων, εἴτε ἁπλῶς ἤθελον ἀνατεθῇ παρὰ τῆς Διοικήσεως ...

1029

1867. «Τὰ πρὸ δεκαετίας προνόμια τῆς νήσου Χίου»,
ἐν *205*, σ. 76–79.

1030

1867. Κανονισμὸς τῶν ἀρραβώνων ἐν Σιατίστῃ,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐν *269*, σ. 274.

Ἄρθρον Α'. Ἡ προῖκα δὲν χαλνᾶ καὶ ἐν καιρῷ ἐπιστροφῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ λείψῃ τὸ παραμικρόν, ἀλλ' ἐπιστρέφεται ὡς δίδεται, ἀφοῦ γίνῃ ἡ δικαία αὔξησις καὶ ἐλάττωσις.

Ἄρθρον Β'. Τὸ προικοσύμφωνον πρέπει νὰ συντάσσεται καὶ ὑπογράφηται ὑπὸ τοῦ ἐνορίτου ἱερέως καὶ νὰ μαρτυρῆται ὑπὸ ἀξιοπίστων μαρτύρων.

Ἄρθρον Γ'. Νὰ τίθεται εἰς τὸ προικοσύμφωνον ἡ τιμὴ ἑκάστου ἐνδύματος καὶ πράγματος·

Ἄρθρον Δ'. Τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα ἡ νέα ἐπὶ τοῦ γάμου προσφέρει εἰς τὰ πενθερικά της καὶ τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν, ἐπειδὴ δὲν λογίζονται προῖκα, νὰ μὴ ἐγγράφονται εἰς τὸ προικοσύμφωνον.

Ἄρθρον Ε'. Χρεωστεῖ ὁ νέος νὰ φυλάττῃ σημείωσιν μὲ μαρτυρίας, τὰ ὅσα ἐκ τῶν δώρων καὶ τοῦ χειροφιλήματος συνάζει ἡ νέα χρήματα.

Ἄρθρον Ϛ'. Ὅταν οἱ γονεῖς προικίζουσι τὴν νέαν, ἢ μὲ χωράφιον, ἢ μὲ ἀμπέλιον, ἢ μὲ ὁσπήτιον, χρεωστοῦσι νὰ ἐγγράφωσι τοῦτο εἰς ὄνομα τῆς θυγατρός των, μὲ τὸ προσῆκον ταπὶ ἢ χοτζέτι.

Ἄρθρον Ζ'. Τὸ λεγόμενον νάχτι, νὰ γράφεται ρητῶς εἰς ὄνομα τῆς νέας, ὁ δὲ νέος, λαμβάνων τοῦτο εἰς χεῖρας, νὰ δίδῃ ἀσφάλειαν . . .

Ὁ Σισανίου Ἀλέξανδρος ἀποφαίνεται.

1031

1867. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως τοῦ φιρμανίου τῆς 18 Φεβρουαρίου 1856,

ἐν *261*, Α', σ. 40–50. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 1004.

1032

1867. Πρακτικόν, ἀπὸ 23 Ἀπριλίου, κατοίκων Κοινότητος Εὐφημιανῶν τῆς Χίου,

περὶ ἀγρονομικῶν διατάξεων, ἐν *161*, σ. 66–67. Πρβλ. ἀνωτέρω ἀριθ. 1025.

1033

1867. Γράμμα πΚ., τῆς 16 Δεκεμβρίου,

ἐν *178*, σ. 234.

« . . . ἐντέλλεται . . . τοὺς μὲν παλαιοὺς μικτοὺς γάμους παρέλθῃ ἐν σιγῇ, διαλύσῃ δὲ τὸν ἐσχάτως γενόμενον μικτὸν γάμον, ὡς παράνομον . . .».

1034

1867. Πρακτικὸν Συνόδου πΚ., τῆς 24 Αὐγούστου,

ἐν *178*, σ. 233.

« . . . ὁ μικτὸς γάμος Ἀρμενίσσης γυναικὸς μετ' ὀρθοδόξου, τελεσθεὶς παρ' ὀρθοδόξου ἱερέως . . . ἐστὶν ἄκυρος καὶ μηδόλως γεγενημένος . . .».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1035

1868. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ϛ′, τῆς 12 Ἰουλίου,
ἐν *70*, Α′, σ. 399–401 καὶ ἐν *300*, σ. 364–367.

«... ἐντελλόμενοι ... ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, ἐν ἑκάστῃ συγκροτήσει μνηστείας, ἥτις ὀφείλει νὰ γίνεται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ δύο τῶν προκριτωτέρων τῆς ἐνορίας, ἐχόντων βεβαίως τῶν μνηστευομένων τὴν νόμιμον ἡλικίαν, προσδιορίζεται προθεσμία ἓξ μηνῶν, ἢ τὸ πολὺ ἑνὸς ἔτους μέχρι τῶν γάμων, οἵτινες δέον ἵνα ἐκτελῶνται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας ταύτης καὶ οὐχὶ περαιτέρω, τὰ δὲ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα, θέλουσι συνίστασθαι εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρας τῶν μερῶν, ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων, καὶ αὐτὰ μόνα λογίζονται ὁ καθ' αὐτὸ ἀρραβών, ὅστις, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τυχὸν τῆς μνηστείας, ἔχει ἐπιστρέφεσθαι διπλάσιος παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους, λείψωσι δὲ ὅλως διόλου καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας κακῶς ἐθιζόμεναι δωρεαί, τόσον παρὰ τοῦ μνηστῆρος, ὅσον καὶ παρὰ τῆς μνηστῆς, καθότι αἱ φιλοδωρίαι οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβών, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ φιλοτιμίας ματαίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμενα ἔξοδα καὶ φαγοπότια εἰς οὐδὲν μετροῦνται, οὔτε ἀπαιτοῦνται παντελῶς, μὴ γενομένου τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις δέ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων δέον ἵνα συντάττωνται καὶ τὰ ἀμοιβαῖα προικοσύμφωνα ... Πρὸ πάντων δὲ οἱ μνηστῆρες μηδόλως ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον, μηδὲ συναναστρέφωνται καὶ συνδιασκεδάζωσι μετὰ τῶν μνηστῶν αὐτῶν, ἐκτὸς ἐπισήμων καὶ ὡρισμένων ἐπισκέψεων ...».

1036

1868. Κυβερνητικὴ διαταγή, ἀπὸ 8 Ὀκτωβρίου,
δι' ἧς διετάχθησαν οἱ καδῆδες νὰ παύσουν ἀναμιγνυόμενοι εἰς ὑποθέσεις θρησκευτικὰς τῶν χριστιανῶν, οἷαι αἱ περὶ διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων. Μνημ. ἐν *177*, σ. 380.

1037

1868. Ἐγκύκλιος πΚ. Γρηγορίου Ϛ′, περὶ τῶν περὶ τὸν γάμον ἀταξιῶν,
ἐν *70*, Α′, σ. 404–406.

«... θεσπίζομεν ... ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑπάρχωσι κεκωλυμένα καὶ παντάπασιν ἀσυγχώρητα τὰ ἐκ πορνείας συνοικέσια ... Καλῶς δὲ γινωσκέτω ἑκάστη, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπάτης καὶ παραπείσεως, οὐδὲν ὠφεληθήσεται, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ὄνειδος καὶ τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν ἀνωφελῆ θερίσει μεταμέλειαν. Ἡ γὰρ Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἀγωγὴν καὶ αἴτησιν κατηναγκασμένης στεφανώσεως παραδέξεται τοῦ λοιποῦ τῶν οὕτω παρεκτρεπομένων νεανίδων. Ἀλλ' ὁ μὲν ἀκόλαστος ἀνήρ, ὁ τολμήσων τοιοῦτον ἀπάτης ἀνοσιούργημα, ἀφοῦ ἐλεγχθῇ, παιδευθήσεται δι' αὐστηρᾶς σωματικῆς ποινῆς, ἐπὶ ἓν ὅλως ἔτος περιωρισμένος καὶ καταναγκαστικῶς ἐργαζόμενος. Ἡ δὲ ἀπατηθεῖσα νεᾶνις ἐγκαταλειφθήσεται μετὰ τοῦ κοινοῦ ὀνείδους τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν ...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1038

1868. Βεράτιον ὑπὲρ ἀρχιεπισκόπου (ἡγουμένου) Σινᾶ καὶ Ραϊθοῦς Καλλιστράτου,
ἐν *76*, σ. 27–29.

1039

1868. Ὀργανικὸς Νόμος Κρήτης, Ἐν Χανίοις [1879].
Πρβλ. *361*, σ. 223.

1040

1869. Κῶδιξ, ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου, τῶν ἐθίμων Καλύμνου, περὶ προικός, κληρονομίας καὶ σπογγαλιείας,
μνημ. ἐν *179*, σ. 443–444. Πρβλ. κατωτέρω ἀριθ. 1042.

1041

1869. Ἐγκύκλιος, ἀπὸ 16 Ἰουνίου, μ. Πρεβέζης Σεραφείμ, περὶ ἀρραβῶνος, βάσει πατριαρχικῆς ἐγκυκλίου,
ἐν *59*, σ. 623.
«... Ζ'. Ἐν τῇ διαλύσει ἀρραβῶνος, μόνον τὸ τοῦ ἀρραβῶνος δακτυλίδιον θέλει δίδει διπλοῦν ὁ μετανοῶν, τὰ δὲ ἄλλα συμβάντα ἔξοδα, εἰς φαγοπότια καὶ κεράσματα, θέλουν λογίζεσθαι μηδέν, οὐδὲ ἠμποροῦν νὰ ἀπαιτῶνται ...».

1042

1869. Κανονισμός, 18 Ἰανουαρίου, δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων σπογγαλιέων Καλύμνου,
«πλοιάρχων, δυτῶν, μαλσαπήδων, κωπάδων»,
ἐξ ἄρθρων 12, ἐν *174*, σ. 342–346.

1043

1869. Πρακτικὸν Συνόδου πΚ., τῆς 21 Ἰουλίου,
ἐν *178*, σ. 234.
«... ἡ Ἐκκλησία οὔτε ἐπιτρέπει τὴν συγκρότησιν τῶν λεγομένων μικτῶν γάμων, ... ἀλλ' οὐδὲ λαβόντας χώραν ὅπωσδήποτε τοιούτους γάμους ἀναγνωρίζει ...».

1044

1869. Προικοσύμφωνον τῆς Καρπάθου,
μνημ. ἐν *284*, σ. 1, ὅπου γίνεται μνεία, ὅτι ὁ γαμβρὸς ἔλαβε *«δικεβγενίκι του γρόσια ἓξ χιλιάδας»*. Ἡ λ. *(ταυτόσημος τῆς λ. γαμβρίκι)* σημαίνει τὸ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς νύμφης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διδόμενον πρὸς τὸν γαμβρὸν τίμημα πρὸς ἐξαγορὰν τῆς συγκαταθέσεώς του εἰς τὸν γάμον, ὁσάκις ἡ νύμφη ἐμειονέκτει τοῦ γαμβροῦ, λόγῳ ἡλικίας, ἢ ἐμφανίσεως, ἢ μορφώσεως, ἢ καὶ κοινωνικῆς τάξεως. Ἀντιστοίχως ὑπῆρχε καὶ τὸ *νυμφίκι*. Τὸ γαμβρίκι ἦτο θεσμὸς παρεμφερὴς πρὸς τὸ ἀλλαχοῦ ἰσχῦον *παλληκαριάτικο*.

1045

1869. Κανονισμός, ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου, τῆς Δημογεροντίας Καλύμνου, ἀναλύεται διὰ μακρῶν, ἐν *367*, σ. 182–189, ὅπου τονίζεται ἡ δημοκρατικότης τῶν διατάξεών του.

1046

1871. Γραπτὰ ἔθιμα Ἀστυπαλαίας,

συνταχθέντα ἐν συνελεύσει τῶν Δημογερόντων, τῶν Προκρίτων καὶ τοῦ Κλήρου, κατακεχωρισμένα ἐν τῷ Κώδικι τῆς Μητροπόλεως, ἐν *250* καὶ ἐν *251*.

«Α) Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως τοῦ ἑνὸς μέλους τοῦ ἀνδρογύνου ἄνευ κληρονόμου κατιόντος, ὅλα τὰ κινητὰ ἢ ἀκίνητα πράγματα ἢ χρήματα, ὅσα ὁ ἀποθανὼν ἔλαβεν ὡς προῖκα, ἐπιστρέφονται, ἄνευ ἐξαιρέσεως τινός, εἰς τοὺς προικίσαντας αὐτά, ἤ, ἐν ἐλλείψει αὐτῶν, εἰς τὰ τέκνα των, σύμφωνα μὲ τὸν παλαιὸν λόγον : «τὸ γονικὸν εἰς τὸ γονικόν».

Β) Ἐν περιπτώσει καθ' ἣν ἤθελεν ἀποβιώσει τὸ ἓν μέλος τοῦ ἀνδρογύνου καὶ ἤθελεν ἐγκαταλείψει ἓν ἢ πλειότερα τέκνα, τότε τὸ ἐπιζῆσαν μέλος, ὡς φυσικὸς κηδεμὼν τῶν ὀρφανῶν, ὀφείλει νὰ συγκαλέσῃ ὡς τάχιον, οἰκογενειακὸν συμβούλιον μεταξὺ τῶν πλησιεστέρων συγγενῶν τῶν ὀρφανῶν, διὰ νὰ προσδιορίσουν ἀπὸ κοινοῦ τοὺς κηδεμόνας τῶν ὀρφανῶν.

Γ) Πρώτιστον χρέος τῶν κηδεμόνων ὑπάρχει νὰ ἐξασφαλίσωσι τὴν ὕπαρξιν τῶν ὀρφανῶν, συνάμα δὲ καὶ τὴν καλὴν ἀνατροφὴν αὐτῶν.

Καὶ ἐὰν μὲν τὰ ὀρφανὰ δύνανται νὰ ἀπολαμβάνωσιν τὴν ἀπαιτουμένην περίθαλψιν καὶ ἐπιμέλειαν παρὰ τῷ ἐπιζῶντι γεννήτορί των, θέλουσι μείνει παρ' αὐτῷ, κατὰ προτίμησιν.

Ἐὰν δὲ τὰ ὀρφανὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπολαμβάνωσι τὰς ἀπαιτουμένας περιθάλψεις, ἢ ἐὰν ἡ ὕπαρξίς των δὲν εἶναι ἐξησφαλισμένη παρὰ τῷ ἐπιζῶντι γεννήτορί των, τότε οἱ κηδεμόνες ὀφείλουσι νὰ ἐμπιστευθῶσι τὴν ἀνατροφήν των εἰς ἐκεῖνον ἐκ τῶν πλησιεστάτων συγγενῶν των, ὅστις παρέχει πλήρη ἐμπιστοσύνην διὰ τὴν καλὴν ἀνατροφὴν καὶ ἀπαιτουμένην περιποίησιν τῶν ὀρφανῶν.

Δ) Ἅμα ἐξασφαλισθῶσι τὰ τῆς ἀνατροφῆς τῶν ὀρφανῶν, οἱ κηδεμόνες ὀφείλουσι νὰ ἐξετάσωσι καὶ τὰ τῆς περιουσίας αὐτῶν καὶ ἀφ' οὗ προσδιορίσωσι τὰ πρὸς συντήρησιν καὶ διατήρησιν αὐτῶν ἀπαιτούμενα ἔξοδα, ἐὰν μὲν ἡ περιουσία τοῦ ἀποθανόντος γεννήτορός των φέρῃ εἰσόδημα πλειότερον τῶν ὅσων ἀπαιτοῦνται εἰς τὴν διατήρησιν αὐτῶν, τότε τὸ περίσσευμα τοῦτο θέλει παραδίδεται εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸν Ταμεῖον τῆς Νήσου μας, διὰ νὰ διαχειρίζηται ἐν γνώσει τῶν κηδεμόνων, ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἐπιτρόπων, πρὸς ὄφελος τῶν ὀρφανῶν, τὸ δὲ περίσσευμα τοῦτο ἀνήκει εἰς τὰ ὀρφανὰ ὁμοῦ μὲ τὴν περιουσίαν τοῦ ἀποθανόντος γεννήτορός των, ἐὰν αὐτὰ ζήσωσιν. Ἐὰν ὅμως ἤθελον ἀποθάνει, ἡ περιουσία μεταβαίνει, ὡς εἴρηται, ἐκεῖθεν ὅθεν ἐδόθη, τὸ δὲ περίσσευμα λαμβάνει αὐτοδικαίως ὁ ἐπιζῶν γεννήτωρ αὐτῶν, ὡς κληρονομίαν ἀπὸ τὰ τέκνα του. Ἐὰν δὲ τοὐναντίον τὸ εἰσό-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δημα τῆς περιουσίας δὲν ἐπαρκῇ εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἔξοδα τῶν ὀρφανῶν, τότε ὁ ἐπιζῶν γεννήτωρ ὀφείλει νὰ διατηρῇ τὰ τέκνα του αὐτὰ ἐκ τῆς ἰδίας του περιουσίας. Καὶ ἐὰν μὲν τὰ ὀρφανὰ ζήσωσιν, οὐδὲν δικαίωμα δύναται νὰ ἔχῃ ἀπέναντι τῶν ἐν λόγῳ τέκνων του διὰ τὰ ἔξοδα αὐτά, ἀλλ' ὀφείλει νὰ παραδόσῃ πρὸς αὐτὰ τὴν περιουσίαν τοῦ πατρὸς ἢ μητρὸς ἀνέπαφον. Εἰς περίπτωσιν ὅμως καθ' ἣν τὰ ὀρφανὰ ἤθελον ἀποβιώσει, τότε ὁ ἐπιζῶν γονεὺς δικαιοῦται νὰ λάβῃ ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀποθανόντος γεννήτορος τῶν ὀρφανῶν τὰ ἔξοδα, ὅσα πλέον τῆς εἰρημένης περιουσίας ἐγένοντο, τῇ ἐγκρίσει τῶν κηδεμόνων, χάριν αὐτῶν τῶν ὀρφανῶν.

Ε) Τὰ ὀρφανά, πρὶν συμπληρώσωσι τὸ εἰκοστὸν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας των, δὲν δύνανται νὰ διαθέσωσι τὴν περιουσίαν, ἣν ἐκληρονόμησαν ἀπὸ τοῦς γονεῖς των, κατὰ τὴν ἀρέσκειάν των, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν ὅμως τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἡλικίας των, τότε δύνανται νὰ διαθέσωσι τὴν περιουσίαν αὐτῶν ὅπως βούλονται, ἐν περιπτώσει θανάτου των, ἐὰν οἱ προικίσαντες τοὺς γονεῖς αὐτῶν, ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν, ἤτοι οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες, δὲν ὑπάρχωσιν εἰς τὴν ζωήν. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχωσιν εἰς τὴν ζωήν, τότε ἡ περιουσία αὐτῶν μεταβαίνει αὐτοδικαίως εἰς αὐτοὺς μετὰ τὸν θάνατον τῶν ὀρφανῶν.

Ϛ) Ὅπως τὰ ὀρφανά, οὕτω καὶ τὰ ἀνδρόγυνα δὲν δύνανται νὰ διαθέσωσι κατὰ τὴν ἀρέσκειάν των τὴν προῖκα, ἣν ἀπὸ τοὺς γονεῖς των ἔλαβον, ἢ ἀπὸ ἄλλους συγγενεῖς των, διότι αὐτὴ ἀνήκει εἰς τοὺς κατιόντας κληρονόμους αὐτῶν, ἐν ἐλλείψει δὲ τοιούτων, ἡ περιουσία μεταβαίνει πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἔδωκαν αὐτήν, ἢ πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν, μόνον δὲ ὅσα ἐκέρδισαν οἱ ἴδιοι, δηλαδὴ τὸ περίσσευμα τῆς προικός, δύνανται νὰ διαθέσωσιν, ὅπως βούλονται.

Ζ) Τόσον τὰ ἀνδρόγυνα, ὅσον καὶ τὰ ὀρφανά, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου ἔτους τῆς ἡλικίας των, δύνανται νὰ διαχειρίζωνται περὶ ἧς γίνεται λόγος, κατὰ τὸ συμφερότερόν των, δηλαδὴ δύνανται καὶ νὰ δανείζωνται ἐπὶ τῆς περιουσίας αὐτῆς καὶ νὰ ἐκποιῶσιν αὐτήν, ἐὰν θέλωσιν, εἴτε ὑπαρχούσης αὐτοῖς ἀνάγκης, εἴτε μή, πάντοτε ὅμως μετὰ τὸν θάνατόν των, ἐὰν ἤθελε τοῖς μείνει περιουσία, θέλει εἶσθαι εἰς ἐνέργειαν τὸ παρὸν ἔθιμον.

Η) Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἤθελεν ἀποθάνει ἓν μέλος τοῦ ἀνδρογύνου ἄνευ διαθήκης καὶ εὑρέθη εἰς αὐτὸ περιουσία τις, ἣν ἐκέρδισεν αὐτὸς ὁ ἀποθανὼν καὶ δὲν ἔλαβεν ὡς προῖκα, τότε τὸ ἐπιζῶν μέλος τοῦ ἀνδρογύνου, τόσον ἀνὴρ ὅσον καὶ γυνή, εἰσέρχονται εἰς τὴν κληρονομίαν καὶ λαμβάνουσι μερίδιον τόσον, ὅσον ἤθελε λάβει εἷς τῶν ἀδελφῶν τοῦ ἀποβιώσαντος καὶ τὸ προϊὸν τῆς κληρονομίας αὐτῆς δύναται νὰ διαθέσῃ ὅπως βούλεται, ἐὰν δὲν ἔλθῃ εἰς ἕτερον γάμον. Ἐὰν ὅμως ἤθελεν ἔλθει εἰς ἄλλον γάμον, τότε τὴν κληρονομίαν αὐτὴν θέλει τὴν ἐπιστρέψει εἰς τοὺς γονεῖς ἢ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ ἀποβιώσαντος.

Θ) Αἱ προγαμιαῖαι δωρεαὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸ μέλος ἐκεῖνο τοῦ ἀνδρογύνου εἰς ὃ ἐδόθησαν, εἰς περίπτωσιν ὅμως θανάτου, ἐὰν μὲν ὑπάρχῃ κληρονόμος, ἡ εἰς τὸν ἀποθανόντα δοθεῖσα δωρεὰ μένει ὡς κληρονομία εἰς τὰ τέκνα του, ἐὰν δὲ τουναντίον ὁ ἀποθανὼν δὲν ἔχῃ τέκνα, τότε ἐπιστρέφεται εἰς τὸν δόντα αὐτάς. Ἐπίσης καὶ πρὸ τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, οἱ κατέχοντες δωρεὰς τοιαύτας ὀφείλουσι νὰ τὰς ἐπιστρέφωσιν εἰς τοὺς δόντας αὐτάς, ὑπὸ οἱονδήποτε ὄνομα καὶ ἂν ὦσι δεδομέναι, δηλ. εἴτε ὡς ἀρραβών, εἴτε ὁπωσδήποτε ἄλλως, ἐὰν αὐτοὶ ὦσι παραίτιοι τῆς διαλύσεως τοῦ ἀρραβῶνος. Ἐὰν δὲ παραίτιοι ὦσιν οἱ δόντες αὐτάς, τότε μένουσιν εἰς τοὺς κατέχοντας αὐτὰς καθ' ὁλοκληρίαν.

Ι) Πᾶσα διαθήκη μὴ συμφωνοῦσα μὲ τὸ ἐπικρατοῦν ἀρχαῖον τοπικὸν ἡμῶν ἔθιμον, τὸ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐνταῦθα ὡς ἀνωτέρω ἐκτεθέν, θέλει λογίζεσθαι ἄκυρος καὶ ἀνίσχυρος.
Τοῦτο τὸ τοπικὸν ἡμῶν ἔθιμον, τὸ ὑφ' ἡμῶν ἁπάντων ἀνέκαθεν παραδεδεγμένον, παρακαλοῦμεν ἁπάσας τὰς τοπικὰς καὶ ἐκκλησιαστικὰς Ἀρχάς, νὰ προστατεύωσι καὶ ὑπερασπίζωνται πάντοτε καὶ νὰ δίδωσιν πρὸς αὐτὸ κῦρος καὶ ἰσχὺν Νόμου, νὰ καταδιώκωσιν ἐν περιπτώσει πάντα κάτοικον τῆς Νήσου ταύτης, ὅστις ἐπιορκῶν, ἤθελε τολμήσει νὰ καταπατήσῃ τὸ ἔθιμον τοῦτο.
Καὶ εἰς ἔνδειξιν τῆς γενικῆς ἀποδοχῆς πάντων ἡμῶν, ἐγράφη ἐν τῷ παρόντι Ἱερῷ Ἐκκλησιαστικῷ Κώδικι καὶ ὑπεγράφη παρ' ἡμῶν σήμερον . . .
Οἱ Δημογέροντες . . . Οἱ Πρόκριτοι . . . Ὁ Ἱερὸς Κλῆρος . . .».

1047

1871. Συνθήκη Λονδίνου.

1048

1871. Πρακτικὸν Συνόδου πΚ.,
ἐν *178*, σ. 234.
« . . . Ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν συγκρότησιν τῶν τοιούτων συνοικεσίων ὀρθοδόξων καὶ δυτικῶν . . .».

1049

1871. Διάταξις, ἀπὸ 12 Δεκ., συντεχνίας τῶν γεμενετζήδων Διδυμοτείχου,
ἐν *230*, σ. 143.
« . . . ἰδοὺ σημειώνω ὁποῦ συμφωνήσαμι ἐσναφικῶς . . . κι' ἀπὸ ἔξω ὅποιος μάστορης ταμπάης θὰ φέρῃ πρᾶμα χωρὶς νὰ ἐρωτᾷ, κρυφά, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ πάρῃ σαράντα παραδιῶν πρᾶγμα· ὅποιος θέλει καὶ λαθώσῃ κι' πάρῃ πρᾶμα, νὰ εἶναι ὑπόχρεως νὰ δίνῃ πρὸς τόκο 1 λίρα ὀθωμανικὴ διὰ πτωχούς».

1050

1872. Ὅρος τοπικῆς Συνόδου τῶν πατριαρχῶν Κπ., Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων,
καθ' ὃν οἱ Βούλγαροι ἐκηρύχθησαν σχισματικοὶ καὶ ἀπηγορεύθη αὐτοῖς πᾶσα ἐπιμιξία ἐκκλησιαστική, ἄρα καὶ γάμων, μετὰ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, ἐν *178*, σ. 234–235.

1051

1873. Βεράτιον ὑπὲρ πΚ. Ἰωακεὶμ Β',
ἐν *174*, σ. 130–139.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1052

1873. Κανονισμὸς Δημογεροντίας Διδυμοτείχου, τῆς 17 Ὀκτ., ἐν *120*, σ. 44–45.

1053

1874. Κυβερνητικὴ διαταγή, ἀπὸ 20 Νοεμβρίου,
δι' ἧς διετάχθησαν οἱ καδῆδες νὰ παύσουν ἀναμιγνυόμενοι εἰς ὑποθέσεις θρησκευτικὰς τῶν χριστιανῶν, οἷαι αἱ περὶ διαθηκῶν καὶ προικοσυμφώνων· μνημ. ἐν *177*, σ. 380.

1054

1875. Χάττι, τῆς 30 Νοεμβρίου.
Πρβλ. ἐν *429* καὶ ἐν *307*, σ. 126.

1055

1876. Πρακτικὸν συνόδου πΚ., τῆς 18 Ἰανουαρίου,
ἐν *178*, σ. 236.
« . . . ἐνεκρίθη νὰ ἐπιτρέψῃ ἡ Ἐκκλησία τὸ τοιοῦτο μικτὸν συνοικέσιον, ἀπεφασίσθη ὅμως, πρὸς ἀποφυγὴν δυσαρέστων συνεπειῶν . . . νὰ μηνυθῇ τῷ . . . ὅπως οἰκονομήσῃ ἀσκανδαλίστως τὸ πρᾶγμα . . .».

1056

1876. Πρακτικὸν Συνόδου πΚ., τῆς 12 Ἀπριλίου,
ἐν *178*, σ. 236.
« . . . ὅπως εὐφήμως οἰκονομήσῃ τὸ πρᾶγμα, ἐπιτρέπων νὰ τελεσθῇ ὁ γάμος (δυτικοῦ μετὰ νεάνιδος ὀρθοδόξου) *ὑπὸ ὀρθοδόξου ἱερέως, ὅπως πολλάκις τοῦτο γίνεται οἰκονομικῶς . . .».*

1057

1877. Κανονισμὸς τῶν ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει μοναστηρίων, ἐξ ἄρθρων 153,
ἐν *261*, τ. 3, σ. 2803–2840.

1058

1877. Ἐγκύκλιος μ. Γερμανοῦ τῆς Ρόδου, πρὸς ἐπίτροπόν του ἐν Νισύρῳ,
δι' ἧς *«κανονίζει»* τὰ τῆς μνηστείας καὶ τοῦ προικοσυμφώνου. *«Εἰς δὲ τοὺς γάμους παύεται ἡ κακὴ καὶ καταστρεπτικὴ συνήθεια τοῦ νὰ γίνονται τραπέζια καὶ λοιπὰ μάταια ἔξοδα . . . Ὁ ἡμέτερος ἐπίτροπος, ἐὰν φανῇ τις ἑτοιμάζων τοιαῦτα τραπέζια καὶ ἄσκοπα ἔξοδα, δὲν θὰ δίδῃ ἄδειαν γάμου . . .»*, ἐν *183*, φ. 111, σ. 4.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1059

1877. Πρακτικὸν συνόδου πΚ., τῆς 7 'Απριλίου,
ἐν *178*, σ. 236.
« . . . τὸ πατριαρχεῖον . . . δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μεταξὺ ὀρθοδόξων καὶ καθολικῶν γάμους, τοὺς τελεσθέντας κατὰ τὸ λατινικὸν δόγμα . . .».

1060

1877. Πρακτικὸν Συνόδου πΚ., τῆς 18 'Ιουλίου,
ἐν *178*, σ. 236.
« . . . ὁ ὀρθόδοξος, νυμφευθεὶς δυτικήν, δὲν εἶναι ἔγγαμος καὶ δύναται νὰ ἔλθῃ εἰς γάμου κοινωνίαν μετὰ ὀρθοδόξου γυναικός . . .».

1061

1877. Πρακτικὸν συνόδου πΚ., τῆς 3 Δεκεμβρίου,
ἐν *178*, σ. 236.
« . . . ἡ 'Εκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τὸν γάμον ὀρθοδόξου μετὰ ἀρμενοκαθολικῆς καὶ διὰ τοῦτο ἀπαγορεύει εἰς τοὺς ἱερεῖς αὐτῆς τοῦ νὰ εὐλογήσῃ τοιούτους γάμους ὀρθοδόξου μεθ' ἑτεροδόξου . . .».

1062

1877 μέχρι 1916. Πρακτικὰ Πνευματικοῦ Συμβουλίου Κοινότητος Μανδρακίου, τῆς νήσου Νισύρου,
κωδικοποιηθέντα, ἐν *182*, φ. 75, σελ. 4. Πρβλ. *250*, σ. 53–55.
« . . . Κεφάλαιον ΙΑ', περὶ τοπικῶν ἐθίμων.
ἄρθρ. 54. 'Η πρωτοκόρη λαμβάνει ὅλην τὴν μητρικὴν περιουσίαν ὡς προῖκα· ἡ δευτεροκόρη λαμβάνει τὴν ἐπίκτητον (ἀγοραστὴν) ἢ κληρονομικὴν περιουσίαν τοῦ πατρός· τὰ δὲ λοιπὰ τέκνα λαμβάνουσι, κατ' ἐπιείκειαν, κτήματα τινὰ ἀσημάντου ἀξίας. 'Η χρηματικὴ περιουσία τοῦ πατρὸς δὲν δεσμεύεται ὑπ' οὐδενὸς ἐθίμου.
ἄρθρ. 55. 'Η Χάριτα. Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προικοσυμφώνου ὁ πατήρ, συνήθως δὲ καὶ ἡ μήτηρ, δίδουσιν εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν ἀνὰ ἓν ἐκ τῶν καλλιτέρων κτημάτων αὐτῶν, ὡς χάριν· ἀναγράφονται δὲ ταῦτα ἐν τῷ προικοσυμφώνῳ τῆς μελλονύμφου πρωτοκόρης.
ἄρθρ. 56. 'Η πρωτοκόρη εἶναι ὁ μόνος κληρονόμος τῆς μητρὸς ἐπὶ τῶν ἀδιαθέτων καὶ ἀπροικίστων κτημάτων αὐτῆς.
ἄρθρ. 57. "Εγγαμον ἀδελφόν, ἢ ἔγγαμον ἀδελφήν, ἀποθανόντας ἀκλήρους, δὲν κληρονομεῖ ὁ ἐπιζῶν σύζυγος, ἢ ἡ ἐπιζῶσα σύζυγος, ἀλλ' οἱ ἀναγκαῖοι κληρονόμοι αὐτῶν.
ἄρθρ. 58. Κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ προικοσυμφώνου, δύναται ὁ πατὴρ ἢ ἡ μήτηρ ἢ καὶ ἀμφότεροι, νὰ κρατήσωσι ὅσαδήποτε κτήματα θελήσουσιν, ἵνα νέμωνται αὐτὰ διὰ βίου· μετὰ θάνατον αὐτῶν περιέρχονται εἰς τοὺς προικιζομένους. Τὰ κρατούμενα κτήματα καλοῦνται γεροντομοῖρι.
ἄρθρ. 59. Γυναικομοῖρι. 'Εν περιπτώσει ἀποβιώσεως ἀκλήρου τοῦ συζύγου, ἡ ἐπιζῶσα σύζυγος λαμβάνει ὡς νόμιμον μοῖραν ἓν ἐκ τῶν ἀκινήτων κτημάτων αὐτοῦ, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον κυριότητα αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἄρθρ. 60. Ἀνδρομοῖρι. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως ἀκλήρου τῆς συζύγου, ὁ ἐπιζῶν σύζυγος λαμβάνει ὡς νόμιμον μοῖραν, ὑπὸ τὴν ἀπόλυτον κυριότητα αὐτοῦ, ἓν κτῆμα ἐκ τῆς ἀκινήτου περιουσίας τῆς συζύγου του, ἔστιν ὅτε κατ' ἐκλογήν του.

ἄρθρ. 61. Οἱ προικισθέντες δὲν ὑπεισέρχονται ὡς κληρονόμοι, οὐ μόνον εἰς τὴν τῶν ἀποβιωσάντων γονέων σωζομένην κληρονομίαν, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὴν τῶν ἀδελφῶν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι μὴ προικισθέντες.

ἄρθρ. 62. Ἐάν τις, ἀφ' οὗ προικίσῃ ἢ διαθέσῃ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, κρατήσῃ ἐξ αὐτῆς κτῆμά τι ἐπὶ χρέει, μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ οἱ κληρονόμοι του δὲν ἔχουσι δικαίωμα ἐπὶ τοῦ κτήματος, ἀλλ' εἶναι τοῦτο ὑπόλογον διὰ τὸ χρέος.

ἄρθρ. 63. Ἡ προικισθεῖσα ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς κόρη, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ζητήσῃ κληρονομίαν, τοῦ δικαιώματος τούτου ἀνήκοντος τῇ ἐπιζώσῃ καὶ μὴ προικισθείσῃ ὑπὸ τῆς μητρὸς ἀδελφῇ.

ἄρθρ. 64. Προκειμένου λόγου περὶ πατρικῆς κληρονομίας, δὲν δικαιοῦται ἡ πρώτη ἀδελφή, οὐδὲ οἱ νόμιμοι κληρονόμοι αὐτῆς, νὰ λάβῃ μερίδιον ἐκ τῆς περιουσίας τοῦ ἀδιαθέτως ἀποβιώσαντος πατρός, ὡς προικισθεῖσα δι' ὁλοκλήρου τῆς μητρικῆς περιουσίας· οὐδὲ δύναται ὡσαύτως νὰ κληρονομήσῃ ἐκ τῆς τοιαύτης πατρικῆς περιουσίας, ἀνηκούσης εἰς ἄκληρως ἀποθανόντα ἀδελφὸν αὐτῆς.

ἄρθρ. 65. Ὁ προικισθεὶς ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, δὲν ἔχει δικαίωμα, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἄρρενες κληρονόμοι ἀπροίκιστοι, ἢ ἀπροίκιστος δευτεροκόρη, εἰς συμμετοχὴν κληρονομίας, καταλειφθείσης ἀδιαθέτως ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

ἄρθρ. 66. Ἐν περιπτώσει προικίσεως τῆς δευτεροκόρης, ἡ ἀδιάθετος πατρικὴ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς ἄρρενας κληρονόμους.

ἄρθρ. 67. Τὸ γονικὸ στὸ γονικό. Ἀποθνήσκει γυνή τις μετὰ τὸν τοκετόν· ἀποθνήσκει δὲ καὶ τὸ τέκνον μετὰ τὸν θάνατον τῆς μητρός· ἐν ᾧ, κατὰ τὸν νόμον, κληρονομεῖ ὁ πατὴρ τὸ τέκνον, κατὰ τὸ ἔθιμον τοῦτο, ἡ περιουσία δέον νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν προικίσαντα· ἐκλιπόντων δὲ τῶν προικισάντων, ἡ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς.

ἄρθρ. 68. Τὸ θηλυκὸ στὸ θηλυκό· τὸ ἀρσενικὸ στὸ ἀρσενικό. Μὴ ὑπαρχούσης δευτεροκόρης, λαμβάνει ὁ πρωτότοκος υἱὸς τὴν περιουσίαν τοῦ πατρός, καθὼς ἡ πρωτοκόρη λαμβάνει τὴν κληρονομίαν τῆς μητρός. Ὅταν δὲ πρόκηται νὰ κληρονομήσωσιν ἀδελφοὶ ἀδελφόν, ἀνεψιοὶ θεῖον, ἢ ἐξάδελφοι ἐξαδέλφους, ἡ διανομὴ γίνεται μὲν κατὰ ρίζας καὶ κατὰ κεφαλήν, ἀλλὰ κτῆμα προερχόμενον ἀπὸ ἀρσενικὸν μέρος θὰ λάβῃ κληρονόμος ἄρρενος γένους, προερχόμενον δὲ ἀπὸ θηλυκοῦ γένους, θὰ λάβωσι κληρονόμοι θήλεος γένους.

ἄρθρ. 69. Οὐδέποτε κληρονομεῖ ἀδιαθέτως ὁ σύζυγος τὴν σύζυγον καὶ τἀνάπαλιν, ἐν περιπτώσει μὴ ὑπάρξεως τέκνων. Ἀφαιρουμένης τῆς νομίμου μοίρας, ἡ περιουσία ἐπιστρέφει εἰς τοὺς προικίσαντας καί, τούτων ἐκλιπόντων, εἰς τοὺς πλησιεστέρους νομίμους κληρονόμους.

ἄρθρ. 70. Τελουμένου τοῦ ἀρραβῶνος, ὁ μνηστὴρ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ δίδουσι συνήθως εἰς τὴν μνηστὴν προγαμιαίαν δωρεάν. Ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ συζύγου, ἡ δωρεὰ αὕτη μεταβιβάζεται ὑπὸ τῆς μητρὸς εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν, ὅστις, νυμφευόμενος, μεταβιβάζει καὶ αὖθις εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν του καὶ οὕτω καθεξῆς. Μὴ ὑπάρχοντος ὅμως τέκνου,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡ προγαμιαία δωρεὰ ἐπιστρέφει εἰς τοὺς δωρήσαντας, ἢ τοὺς ἀναγκαίους κληρονόμων αὐτῶν καί, τούτων ἐκλιπόντων, εἰς τοὺς πλησιεστέρους συγγενεῖς.

ἄρθρ. 71. Τὸ δίκαιον τῆς προτεραιότητος. "Οταν πωλῆται κτῆμά τι ὑπὸ συγγενοῦς, δικαίωμα προτεραιότητος ἀγορᾶς κέκτηται ὁ πλησιέστερος συγγενής· καὶ ὅταν δὲ ἀκόμη ὑπάρχῃ πωλητήριον εἰς ξένον, ἢ μεσολαβῇ μακροχρόνιος νομὴ ὑπὸ ξένου, ἐὰν συντρέχωσι λόγοι ἀνηλικιότητος τοῦ ἀμέσως δικαιούχου, μετὰ προδήλου ἐκμεταλλεύσεως εἰς βάρος τοῦ δικαιούχου ταύτης, ἢ ἂν ἡ πώλησις ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἐνδιαφερομένων συγγενῶν, αἱ πράξεις αὗται κηρύσσονται ἄκυροι, ἐφαρμόζεται ⟨δὲ⟩ τὸ δίκαιον τῆς προτεραιότητος ».

1063

1878. Πρακτικὸν συνόδου πΚ., τῆς 10 Μαΐου,
ἐν *178*, σ. 236–237.
« . . .Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς μικτοὺς γάμους, ἀλλ' ὅμως, πολλάκις, πρὸς πρόληψιν δυσαρέστων συνεπειῶν, συγχωρεῖ, κατὰ συγκατάβασιν, τὴν τέλεσιν αὐτῶν ἀθορύβως . . .».

1064

1878. Ἀναφορὰ Στυλ. Χουρμουζίου πρὸς τὸν βαλῆν Σάββα πασᾶν Κύπρου,
περὶ κακῆς ἐφαρμογῆς τῶν περὶ διαθηκῶν διατάξεων ἐν τῇ νήσῳ· ἐν *381*, σ. ϟγ′–ρα′.

1065

1878. Ἐγκύκλιος Ὑπ. Ἐξωτ. Τουρκίας, περὶ τοῦ κύρους διαθηκῶν τῶν Χριστιανῶν,
ἐν *406*, σ. 157.

1066

1878. Συνθήκη Βερολίνου, ἐξ ἄρθρων 64,
ἐν *436*, τ. IV, σ. 175–192.

1067

1878. Σύμβασις τῆς Χαλέπας,
δι' ἧς ἐπεξετάθη καὶ διετάχθη ἡ πλήρης ἐφαρμογὴ τοῦ Ὀργανικοῦ Νόμου Κρήτης τοῦ 1868. Πρβλ. ἀριθ. 1039.

1068

1881. Βεζυρικὴ διαταγὴ περὶ τῆς τύχης τῆς κληρονομίας τῶν ἄνευ κληρονομίας θνησκόντων κληρικῶν,
ἐν *261*, τ. 3, σ. 2800–2802.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1069

1881. Ἐγκύκλιος πΚ. Ἰωακεὶμ Γ′, περὶ δικαστηρίων,
ἐν π. Ἐκκλ. Ἀλ. Ι (1881) σ. 235.

1070

1882. Ἐγκύκλιος πΚ. Ἰωακεὶμ Γ′, περὶ χορηγήσεως διαζυγίου ἐπὶ ἀποδημίας τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τριετίαν·
ὁ λόγος οὗτος διαζυγίου δὲν δύναται νὰ προβληθῇ ὑπὸ τοῦ ἀνδρός. Ἐν *152*, σ. 293–294.

1071

1883. Ἐπὶ τῆς διενέξεως μεταξὺ Ὑψ. Πύλης καὶ Πατριαρχείων, ἐπὶ τῶν προνομίων,
βλ. σχετικὴν ἀνταλλαγὴν ἐγγράφων ἐν *307*. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς δωσιδικίας τῶν κληρικῶν ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων, περὶ τῆς δωσιδικίας τῶν λαϊκῶν ἐπὶ δικῶν διατροφῆς καὶ περὶ δωσιδικίας ἐπὶ κληρον. διαδοχῆς ἐκ διαθήκης. Τὰ ζητήματα ἐλύθησαν ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων τοῦ Πατριαρχείου. Πρβλ. ἐν *176*, σ. 20.

1072

1884. Τεσκερές, τῆς 19 Ἀπριλίου, δι' οὗ δηλοῦται,
ὅτι *«οὐδὲ τῆς διανοίας κἂν διῆλθε τὸ μεταβαλεῖν καὶ ἀλλοιῶσαι τὰς θρησκευτικὰς προνομίας καὶ παραχωρήσεις, ὧν ἀνέκαθεν τὸ Πατριαρχεῖον ἀπολαύει»*. Μνημ. ἐν *177*, σ. 403. Πρόκειται περὶ τῶν ἐπιμάχων ζητημάτων διαθηκῶν, διατροφῆς κλπ.

1073

1887. Ἐγκύκλιος πΚ. Διονυσίου Ε′, μηνὸς Νοεμβρίου, περὶ μνηστείας,
ἐν *70*, Α′, σ. 401–404.
« . . . ἐντελλόμεθα . . . ἵνα . . . ζητητέον τὴν συναίνεσιν τῶν μνηστευομένων καὶ τὴν τῶν γονέων ἢ κηδεμόνων αὐτῶν, ἐὰν ἔχωσι τοιούτους, φευκτέον δὲ τὰς ἐν ἀώρῳ ἡλικίᾳ προκαλουμένας μνηστείας, αἵτινες, καθὰ μακρὰ πεῖρα ἀπέδειξεν, ἀστοχοῦσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. . . . Προσήκει δὲ συνάπτεσθαι τὰς μνηστείας ἐπὶ παρουσίᾳ ἱερέως καὶ ἄλλων προσώπων, ἵνα εὐχερὴς ᾖ, ἐν ἀνάγκῃ, ἡ ἀπόδειξις αὐτῶν καὶ μὴ παρατείνειν ταύτας πλέον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένης προθεσμίας τῶν δύο ἐτῶν, ἀλλ' εἰ δυνατὸν καὶ συντέμνειν τὸν χρόνον . . . μηδ' ἐπιτρέπειν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς μνηστείας, ἐλευθέραν καὶ ἀκώλυτον εἴσοδον τοῖς μεμνηστευμένοις . . .».

1074

1891. Ἐγκύκλιος Μ. Βεζύρη «περὶ τῶν θρησκευτικῶν προνομίων τοῦ πατριαρχείου τῶν ρωμαίων», ἀπὸ 28 Ἰανουαρίου,
καὶ σχετικὴ πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος ἀπὸ 31 Ἰαν., ἐν *152*, σ. 34–38, ἐν *177*, σ. 419–420 καὶ ἐν *261*, τ. 3, σ. 2789–2793.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1075

1893. Δύο ἐγκύκλιοι, ἀπὸ 1 Φεβρ. καὶ 28 Αὐγ., πΚ.,
περὶ τῆς ἀνάγκης μεταγραφῆς τῶν προικοσυμφώνων, τῶν περιλαμβανόντων ἀκίνητα, ἐν *152*, σ. 503–504.

1076

1894. Κανονισμὸς Δημογεροντίας Καλύμνου, ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου,
ἐν *367*, σ. 177–189.

1077

1894. Ἐγκύκλιος πΚ., τῆς 5 Αὐγούστου, περὶ διαδικασίας διαζυγίου,
ἐν *152*, σ. 294–295.

1078

1896. Ἀπόφασις Μικτοῦ Συμβουλίου Κπ., ὑπ' ἀριθ. 296,
δι' ἧς *«Ἔθιμον ἐν Θάσῳ . . . βεβαιοῦται καὶ ἐκ τοῦ προσαχθέντος . . . πιστοποιητικοῦ τῶν Δημογεροντιῶν πέντε χωρίων τῆς νήσου, διαλαμβάνοντος, ὅτι ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πᾶσα ἐν τῇ νήσῳ αὐτῶν κληρονομικὴ διαφορά, εἴτε ἐκ διαθήκης, εἴτε ἐξ ἀδιαθέτου, δικάζεται ἐνώπιον τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ αὐτῆς δικαστηρίου»*,
ἐν *152*, σ. 136–137.

1079

1897. Σαμιακὸς (ἀστικὸς) Κῶδιξ,
τεθεὶς ἐν ἰσχύϊ ἀπὸ τοῦ 1899 (καταργηθεὶς δὲ τὸ 1945, διὰ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος).

1080

1898. Περὶ κανονισμοῦ τῶν ἐν Σάμῳ Ἱ. Μονῶν,
νόμος 802, 1 Ἰανουαρίου.

1081

1898. Ὑπόμνημα, ἀπὸ 18/30 Δεκ., τῶν Δώδεκα Ἀνατ. Σποράδων Νήσων,
πρὸς τὸν ἐν Κπ. πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας Νικόλαον Ο' Κόνορ, περὶ τῶν προνομίων των,
ἐν *451*, σ. 109–114.

1082

1900. Φιρμάνιον σ. Ἀβδοὺλ Χαμὴτ Β', ὑπὲρ π. Ἀλεξανδρείας Φωτίου,
ἐν γαλλ. μεταφράσει, ἐν *450*, σ. 52–54.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1083

1900. Ἐγκύκλιος μ. Κῶ Ἰωακείμ, παρέχουσα ὁδηγίας πρὸς ἱερεῖς καὶ δημογέροντας,
ἐν *189*, Γ′, σ. 104–107.
«... Δ′. Ἐν ταῖς μνηστείαις καὶ τοῖς γάμοις ... ἰδιαιτέρως συνιστῶμεν, ὅπως α) ἐν ἑκάστῃ μνηστείᾳ προσάγηται τὸ πιστοποιητικὸν τῆς οἰκείας πνευματικῆς Ἀρχῆς τῶν μνηστευομένων, β) συντάσσηται τὸ προικοσύμφωνον ἢ πιττάκιον, γ) ὁρίζηται ἡ ἐποχὴ τοῦ γάμου, μὴ διαρκοῦσα πλέον τοῦ ἔτους, ἢ τὸ πολὺ διετίας, δ) ὁρίζηται ἡ ποινικὴ ρήτρα ἢ τὸ πρόστιμον, ὅπερ ὀφείλει νὰ πληρώσῃ, κατὰ νόμον, ὅστις ἐκ τῶν μεμνηστευμένων ζητήσῃ ἄνευ νομίμου λόγου τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως αὐτῶν. ... ΣΤ′. Ἐν τῇ τελέσει τῆς μνηστείας, οἱ ἱερεῖς τὴν ἑξῆς ποιοῦσι τελετήν ...
Ζ′. Ὑπομιμνήσκομεν τὴν ἐπὶ τοῦ ... πΚ. Ἰωακεὶμ τοῦ Γ′ ... ἐγκύκλιον, καθ' ἣν, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τῆς μνηστείας, ἔξοδα εἰς συμπόσια καὶ εἰς δῶρα καθημερινῆς χρήσεως καὶ φθειρόμενα, οὔτε ἀπαιτοῦνται, οὔτε λαμβάνονται, ἑπομένως συνιστῶμεν, ἵνα, κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας, ἐκτὸς τῶν νενομισμένων μνήστρων, μὴ γένωνται τοιαῦτα μάταια ἔξοδα, οὔτε δαπάνη εἰς δεῖπνα καὶ εἰς δῶρα.
Η′. Προκειμένου περὶ ἐκτελέσεως γάμου, ὑπομιμνήσκομεν τὴν ἐν ἔτει 1893 ἐκδοθεῖσαν πατρ. ἐγκύκλιον, καθ' ἣν πᾶς γάμος γενόμενος ἄνευ τῆς νενομισμένης ἀδείας ἀρχιερατικῆς, θεωρεῖται ἄκυρος καὶ ὡς μὴ γενόμενος ...».

1084

1901. Βεράτιον ὑπὲρ πΚ. Ἰωακεὶμ Γ′,
ἐν *76*, σ. 65–75.

1085

1903. Ἀστικὸς Κῶδιξ Κρήτης (νόμος 573), ἐξ ἄρθρων 1357.
Κατηργήθη διὰ τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (1945).

1086

1904. Νόμος 1435 Σάμου,
δι' οὗ *«ἡ Νεαρὰ τοῦ Κυροῦ Ἀθανασίου ἀναβιοῖ, ὡς αὕτη ἴσχυσεν ἐν Σάμῳ, τροποποιηθεῖσα διὰ τοῦ καθιερωμένου ἐν αὐτῇ ἐθίμου ...».*
Ἐν *181*, σ. 46–47, προστίθεται: *«κατὰ τὸ σαμιακὸν ἔθιμον, τότε μόνον συντρέχει ἐφαρμογὴ τούτου, α) ὅταν τὸ μοναδικὸν τέκνον ἀποβιώσῃ καὶ αὐτὸ ἄνηβον, β) ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ περιουσίας πηγαζούσης ἐκ τοῦ προικοδότου, εἰς αὐτὸν δίδεται καὶ τὸ τριτημόριον τῶν μνημοσύνων ...».* Ὁ εἰσηγητὴς τῆς αἰτιολογικῆς Ἐκθέσεως Ἐπ. Φραγκούλης γράφει ἐν αὐτῇ (σ. με′): *«Αἱ διατάξεις τοῦ ἐθίμου τούτου ἔχουσι βαθείας ρίζας ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν, ἀπὸ μακροῦ χρόνου ἐφαρμοζομένου καὶ μεγίστη ὑπῆρξεν ἡ χρησιμότης αὐτοῦ, καθ' ἃ δείκνυται ἐκ τῆς πράξεως ... Ὁ νομοθέτης ... δέον ... νὰ φείδηται ἐκείνων (τῶν*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐθίμων) *ἅπερ συνάδοντα πρὸς τὴν λογικὴν καὶ τὰ ἤθη τῆς κοινωνίας, οὐδὲν ἐνέχουσι τὸ ἐλαττωματικόν. Τοιαύτας ἰδιότητας φέρει τὸ ἐν λόγῳ ἔθιμον . . .». (αὐτόθι, σ. 45).*

1087

1909. Σύνταγμα Τουρκίας.

1088

1909. Ὑπόμνημα τῶν νήσων Καλύμνου, Σύμης, Λέρου, Ἰκαρίας, Πάτμου, Ἀστυπαλαίας, Νισύρου, Χάλκης, Τήλου, Καρπάθου, Κάσσου καὶ Καστελλορίζου,
πρὸς Ὑψ. Πύλην, περὶ διατηρήσεως τῶν προνομίων των, ἐν *451*, σ. 98–106.

1089

1909. Ἐγκύκλιος πΚ. Ἰωακεὶμ Γ′, τῆς 3 Νοεμβρίου, περὶ τῶν ἐθνικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν προνομίων,
μνημ. ἐν *189*, Δ′, σ. 52.

1090

1909. Ἀναφορὰ Δημογεροντίας Σύμης, πρὸς τὴν τουρκικὴν ἐπιτροπὴν ἐξετάσεως τῶν προνομίων τῆς νήσου,
ἐν *451*, σ. 37–39.

1091

1911. Ἐγκύκλιος Ὑπ. Ἐσωτερικῶν Τουρκίας, μηνὸς Ἰουλίου,
περὶ τῶν ἀπαιτουμένων, προκειμένου νὰ ζητηθῇ παρὰ μὴ μουσουλμανικῶν Κοινοτήτων ἄδεια ἀνεγέρσεως ναῶν, σχολῶν, νοσοκομείων, ἢ περὶ χρησιμοποιήσεως τόπου ὡς νεκροταφείου, μνημ. ἐν *189*, Δ′, σ. 52–53.

1092

1911. Πρᾶξις ἀποκληρώσεως θυγατρός, ἐν χωρίῳ Λυκουριὰ τῶν Καλαβρύτων, διὰ συμβολαίου,
ἐν *456*, σ. 245.

1093

1912. Ὑπόμνημα, 1/14 Ἰουνίου, τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Δωδεκανησίων,
ἐν *451*, σ. 87–98.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1094

1912. Τακρίριον, 10 'Απριλίου, πΚ. 'Ιωακείμ Γ', πρὸς Ὑπ. Δικαιοσύνης Τουρκίας,

περὶ μνηστείας παρὰ τοῖς ὀρθοδόξοις, ἐν *189*, Δ', σ. 51.

«... τῆς μνηστείας θεωρουμένης ὡς προπαρασκευῆς πρὸς τὸν γάμον, δὲν βιάζεται μὲν ὁ ἅπαξ μνηστευθεὶς εἰς τὴν τέλεσιν γάμου μετὰ τῆς μνηστῆς αὐτοῦ καὶ τἀνάπαλιν, ἀλλὰ καὶ δὲν ἐπιτρέπεται τῷ ἑτέρῳ τῶν μνηστῶν ἡ αὐθαίρετος λύσις τῆς μνηστείας καὶ ἡ σύναψις γάμου μετ' ἄλλου προσώπου, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς οἰκείας 'Εκκλ. 'Αρχῆς, ἥτις καὶ μόνη δικαιοῦται, εἴτε δικαστικῶς, εἴτε καὶ συμβιβαστικῶς, νὰ προβῇ εἰς τὴν λύσιν τῆς μνηστείας».

1095

1914. Καταστατικὸν τῆς ἁγιωτάτης 'Εκκλησίας τῆς Κύπρου,

'Εγκρίσει τῆς 'Ι. Συνόδου (Λευκωσία 1914). Τὰ ἄρθρα 67–79 περὶ γάμου καὶ διαζυγίου.

1096

1914. Νόμος 147 'Ελληνικοῦ Βασιλείου. «Περὶ τῆς ἐν ταῖς προσαρτωμέναις χώραις ἐφαρμοστέας νομοθεσίας καὶ τῆς δικαστικῆς αὐτῶν ὀργανώσεως».

«... 2. 'Εν Κρήτῃ ἰσχύουσι προσέτι αἱ τοῦ Βυζαντινοῦ Δικαίου διατάξεις, ὡς πρός τε τὸ οἰκογενειακὸν καὶ κληρονομικὸν Δίκαιον, μετὰ τῶν δι' εἰδικῶν αὐτόθι νόμων ἐπενεχθεισῶν μεταρρυθμίσεων.

'Εν ταῖς χώραις ταῖς διατελούσαις τέως ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τοῦ 'Οθωμανικοῦ Κράτους, εἰσάγεται ἐν γένει ἡ ἑλληνικὴ ἀστικὴ Νομοθεσία. Διατηροῦνται ὅμως ἐν ἰσχύϊ αἱ περὶ γαιῶν διατάξεις, αἱ ρυθμίζουσαι τὰ ἐπ' αὐτῶν ἰδιωτικῆς φύσεως δικαιώματα, τῶν περὶ τούτων δικαιοπραξιῶν συντελουμένων ἐφεξῆς κατὰ τοὺς ἑλληνικοὺς νόμους. Κατὰ τὰ λοιπὰ παραμένουσιν οἱ ἐν ταῖς προσαρτωμέναις χώραις προϋπάρχοντες ἀστικοὶ Νόμοι ...»

1097

1916. 'Απάντησις μητρ. Κῶ 'Αγαθαγγέλου πρὸς Πρωτοδικεῖον Κῶ,

δίδουσα πληροφορίας περὶ ἐθίμου, ἐν *189*, Γ', σ. 174.

'Ως πρὸς τὴν πόλιν Κῶ, ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἐτέθησαν ἐν χρήσει προικοσύμφωνα, οὐδεμία περίπτωσις ἁπαντᾷ προικίσεως εἰς ἄνδρα, ἐν προικοσυμφώνοις. 'Εν δὲ τοῖς Κώδιξι τοῦ Μικτοῦ 'Εκκλ. Δικαστηρίου οὐδεμία περίπτωσις τακτικῆς ἀποδεικτικῆς διαδικασίας, περὶ τῆς ὑπάρξεως ἢ μὴ τοιούτου ἐθίμου ἁπαντᾷ, καὶ οὐδεμία σχετικὴ ἀπόφασις κυροῖ τοῦτο ἐξ ὁλοκλήρου, ἐν τῷ διατακτικῷ αὐτῆς, ἢ ποιεῖται μνείαν παρεμπιπτόντως, πλὴν τῆς ὑπ' ἀριθ. 8 καὶ ἡμερομ. 22 Αὐγούστου 1903 ἀποφ. τοῦ Μικτοῦ 'Εκκλ. Δικαστηρίου.

1098

1923. Συνθήκη Λωζάννης,

Τὰ ἄρθρα 38–44 ἀφοροῦν εἰς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1099

1924. Διάταγμα, 25 Σεπτ., Γεν. Διοικητοῦ Δωδεκανήσου, περὶ δικαιοδοσίας Μικτῶν Ἐκκλ. Δικαστηρίων,
ἐν *189*, τ. Δ′, σ. 17–18.
«Αἱ διαδοχαὶ εἰς τὸ ἑξῆς διὰ τὰ ἐλεύθερα ἰδιοκτησίας κτήματα καὶ κινητά, θὰ ρυθμίζωνται κατὰ τὸ προσωπικὸν δίκαιον τοῦ κληρονομουμένου. Κατὰ τὴν ἑρμηνείαν τῶν ἐν Κῷ ἰταλῶν δικαστικῶν, ἡ διανομὴ κληρονομίας ἐξ ἀδιαθέτου θὰ γίνηται, οὐχὶ κατὰ τὸ μουσουλμανικὸν δίκαιον, ὅπως ἐγίνετο μέχρι τότε, ἀλλὰ κατὰ τὸ Βυζαντινὸν διὰ τοὺς Ἕλληνας ὀρθοδόξους. Καθιεροῦται τὸ προσωπικὸν δίκαιον ἐν γένει, εἰς ὃ ὑπάγονται καὶ αἱ διαφοραὶ περὶ ἀπαγορεύσεως, ἃς παραπέμπουσι τὰ πολιτικὰ δικαστήρια πρὸς ἐκδίκασιν ἐνώπιον τοῦ Μικτοῦ Ἐκκλ. Δικαστηρίου».

1100

1926. Ἀπάντησις Ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου καὶ Δημάρχου Ἀστυπαλαίας, εἰς ἐγκύκλιον Μιχ. Μιχαηλίδου–Νουάρου, ἐν *251*.
«α′) Ἰσχύει τὸ Βυζαντινὸν ρωμαϊκὸν οἰκογενειακὸν Δίκαιον τοῦ Πατριαρχείου.—β′) Ζώντων τῶν γονέων ὑπάρχει ἔθιμον τὴν μὲν μητρικὴν περιουσίαν νὰ λαμβάνῃ ἡ πρωτότοκος θυγάτηρ, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τῆς ἐκ μητρὸς μάμμης, τὴν δὲ πατρικὴν ἡ δευτερότοκος θυγάτηρ, ἥτις φέρει τὸ ὄνομα τῆς ἐκ πατρὸς μάμμης, ἢ ταύτης μὴ ὑπαρχούσης, ὁ πρωτότοκος υἱός. Τὸ τοιοῦτον ἔθιμον, οὐχὶ γραπτόν, ἀλλὰ διατηρούμενον μέχρι σήμερον, ὑπέστη καὶ ὑφίσταται πολλὰς παραβιάσεις . . .—δ′) Ἐὰν ὁ σύζυγος ἢ ἡ σύζυγος ἀποθάνῃ μετὰ τὴν ἀπόκτησιν τέκνων, ταῦτα κληρονομοῦν τὸν ἀποθανόντα γονέα· ἂν ὅμως ταῦτα ἀποθάνουν, δὲν κληρονομεῖ ὁ ἐπιζῶν γονεύς, ἀλλ' ἡ περιουσία περιέρχεται εἰς τοὺς προικίσαντας αὐτήν, κατὰ γραπτὸν ἔθιμον καὶ συμφώνως τῇ κοινῇ φράσει «τὸ γονικὸν εἰς τὸ γονικόν».— ε′) Αἱ διαθῆκαι συντάσσονται ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως τῇ παρουσίᾳ καὶ τῶν Δημάρχων. Ἐὰν δὲ οἱ γονεῖς ἀποθάνωσιν ἐξ ἀδιαθέτου, ἡ περιουσία ἐπινέμεται ἐξ ἴσου εἰς πάντα τὰ τέκνα . . .».

1101

1928. Ἔγγραφον, 3 Ἀπριλίου, μητροπόλεως Κῶ, πρὸς Διοικητὴν Κῶ,
ἐν *189*, Δ′, σ. 19–20.
«Ἡ προὶξ δὲν ἐξομοιοῦται ποτὲ νομικῶς πρὸς τὴν ἐλευθέραν κληρονομίαν, ἤτοι τὴν μὴ προικῶαν περιουσίαν.
Ἡ Μητρόπολις δὲν ἠμφισβήτησε ποτὲ τὸ δικαίωμα τοῦ Σερί, ἵνα κανονίζῃ τὴν διανομὴν ἐπὶ τῶν μὴ προικώων περιουσιῶν. Ἀλλ' ἐπὶ τῆς διανομῆς τῆς προικώας περιουσίας, μετὰ τὸν θάνατον τῆς προικισθείσης, ἀνέκαθεν ἐπὶ τοῦ τουρκικοῦ καθεστῶτος καὶ ἐπὶ τοῦ νῦν, τὸ Μικτὸν Ἐκκλ. Δικαστήριον ρυθμίζει τὴν τύχην τῆς προικός, διότι αἱ τουρκικαὶ νομοθεσίαι δὲν περιλαμβάνουσι τὸν θεσμὸν τῆς προικὸς καὶ ἀναγκάζονται νὰ θεωρῶσι ταύτην ὡς ἐλευθέραν περιουσίαν τῆς ἀποθανούσης, ὁπότε συμβαίνει σύγχυσις δικαίου καὶ δικαιωμάτων καὶ κληρονόμων. Διότι, ἐνῷ λ.χ., ὁ σύζυγος οὐδὲν κληρονομεῖ ἐκ τῆς προικὸς τῆς ἀποβιωσάσης συζύγου του, κατὰ τὸ βυζαντινορωμαϊκὸν Δίκαιον, ἀλλὰ περιέρχεται ἐξ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἴσου μόνον εἰς τὰ τέκνα, ἀνεξαρτήτως φύλου, διότι ὑπὸ τοιοῦτον ρητὸν ὅρον παρεχωρήθη ἡ προίξ, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν, καὶ διότι ὁ νόμος οὕτως αὐστηρῶς ἐπιτάσσει, τὸ μουσουλμανικὸν Δίκαιον, μὴ περιλαμβάνον διατάξεις περὶ προικός, θεωρεῖ ταύτην ἐλευθέραν κληρονομίαν καὶ διανέμει ταύτην ὅλως διαφόρως. Ἐν ᾧ ἐν τῇ περιπτώσει θανάτου τῆς προικισθείσης ἄνευ τέκνων, τὸ περὶ προικὸς ἡμέτερον Δίκαιον διατάσσει τὴν αὐτουσίαν ἐπιστροφὴν τῆς προικὸς εἰς τοὺς προικοδότας, τὸ μουσουλμανικὸν κληρονομικὸν Δίκαιον, ἐξομοιοῦν τὴν προῖκα πρὸς τὴν ἐλευθέραν περιουσίαν τῆς γυναικός, παρέχει 1/4 ὡς καὶ 1/2 κληρονομικὸν δικαίωμα εἰς τὸν ἐπιζῶντα σύζυγον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν οὗτος ἔλθῃ εἰς β' γάμον, ἐν ᾧ τὸ Ρ.Δ. ἀφαιρεῖ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν προικισθεῖσαν μητέρα ἀκόμη τὴν κυριότητα τῆς προικός της ὑπὲρ τῶν τέκνων τοῦ α' γάμου, ἐν ᾧ τὸ μουσουλμανικὸν Δίκαιον, μὴ κάμνον διακρίσεις τοιαύτας, διανέμει τὴν προῖκα, καθ' ὃν τρόπον καὶ τὴν ἐλευθέραν περιουσίαν . . . ».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1446. Συμβόλαιον ταβουλαρίου Γ. Χριστιανοπούλου, ἀπὸ 2 Ἰουνίου, δι' οὗ ὁ Βασίλειος Ἀμπράμος ἐκ τοῦ χωρίου Μεσοκεφάλα τῆς Κρήτης χειραφετεῖ (ἢ χορηγεῖ νέμησιν εἰς) τοὺς τρεῖς υἱούς του, ἐξ ὧν οἱ δύο τελευταῖοι εἶναι ἀνήλικοι,

ἐν *473*, σ. 98–99.

«...στερεὰν καὶ βεβαίαν συγουριτάδαν καὶ χωρισίαν ποιῶ ἐγῶ Β. Α. ... ἐσᾶς τούςδε Νικόλαον, Μανοὴλ καὶ Ἰωάννην ... τοὺς γνησίους μου υἱοὺς καὶ ἀγαπημένους καὶ τῶν μερῶν σας διὰ ὅλην τὴν ὑποταγὴν παιδικὴν εἰς τὴν ποίαν ἕως τώρα ἐμὲ ὑποτάσεσθε καὶ διὰ ὅλον ἐκεῖνον τὸ ποῖον ἐσᾶς ὅλους ἀνταμοῦ ἢ πᾶσα ἑνὸς ἀπὸ ἐσᾶς εἶχα ἢ ἐμπόρουν νὰ ζητῶ ἢ νὰ εἰπῶ ἢ νὰ ρικιρίρω ἢ ἐσεῖς ἐμέν, ἢ τινὰς ἀπὸ ἐσᾶς. Εἶσθε κρατημένοι νὰ δόσετε ήτις διὰ πατρικὸν καὶ μητρικὸν καὶ ἀδελφικὸν λογαριασμὸν ὅπως σὰν ἀκόμι μὲ χαρτία, γραφές, ἀπόφασες καὶ μὲ πᾶσα ἄλλον τρόπον δικαίως καὶ ἀδίκως ἀπὸ ἀρχῆς κτίσεως ἕως τοῦ νῦν. Τὸ λοιπὸν τώρα διὰ τὴ δικολογιὰ καὶ διὰ κάθα ἕν ἀπὸ τὰ ἄνω γεγραμμένα εἶμαι καὶ κρατήζομαι πληρωμένος διὰ τὰ λεγόμενα ὅλα. Σᾶς διαγέρνω πάντοτες θαρετοὺς καὶ σιγούρους καὶ ἀναπαῖμένους διατὶ τίποτις οὐδὲν ἔλειψεν. Ἀπάνω εἰς τοῦτο διὰ τὸ ποῖον ἐσᾶς ἢ τινὰν ἀπὸ ἐσᾶς νὰ πορέσω ποτὲ ἢ νὰ ἀναγυρεύσω ἢ νὰ ἐναντιώσω ἢ θέλω νὰ πειράξω καὶ ὀδιὰ πατρικήν μου εὐλογίαν δίδω ἐσᾶς πρόβατα τετρακόσια καὶ περιβόλια δύο, βαλμένα εἰς τὸν τόπον τοῦ Μαύρου Κορμοῦ... ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔμπροσθεν εἰς τὰ ποῖα νὰ ἐμπορῆτε καὶ νὰ σᾶς ἔναι πρέπον νὰ ποι(ή)σετε πᾶσα σας ὄφελος καὶ θέλημαν, χωρίς τινος ἐναντιότητος, ἔστωντά με τὸ βάρος ἐκεινῶν μοιράζοντα τὰ λεγόμενα πράγματα ἀλλήλω σας. Ἐκ τρίτου, ὅταν ἐσεῖς θελήσετε καὶ ἀρέσειν ἀληθινὸν ὀδιατῆ ἐσεῖς οἱ ἀναγεγραμμένοι Μανοὴλ καὶ Ἰωάννης οὐδὲν εἶσθε ὀμουληκίαν, θέλω ὁ λογαριασμὸς τῶν προβάτων καὶ περιβολίων νὰ ἔχῃ ἐξουσίαν ἡ σύμβιός μου, ὀνόματι Μαρία, μητέρα ἐδική σας, νὰ ἀποκρατῇ ὅλον τὸ μερτικὸν τὸ ἐδικόν σας, ἕως ὅτου νὰ ἔλθετε ὀμουληκίαν, ἀποκρατῶντας ἐσᾶς ἀπὸ τὴν εἰρημένην ἐσοδίαν τῶν εἰρημένων πραγμάτων, οὐδὲν ἔστωντα κρατημένη ἀπάνω εἰς τοῦτο τινὸς νὰ δείξῃ λογαριασμόν. Καὶ ἂν ἔγγε ἀπὸ τὰ εἰρημένα παιδία, ἤγουν ὁ Μανοὴλ καὶ Ἰωάννης, τινὰς ἐπέθανεν ἢ καὶ τὰ δυὸ ἐπεθάναν χωρὶς ὀμουληκίαν, τότες ἡ μοῖρα ἐκεινοῦ τοῦ ἀποθανόντος ἢ τῶν ἀπεθαμένων νὰ διαγέρνῃ εἰς τὴν λεγομένην των μητέρα, μνημονεύοντα ἐκείνους κατὰ τὴν διάκρισίν της, ὡς καθὼς ἔναι συνήθεια τῆς ἡμῶν ρωμαϊκῆς γενεᾶς. Καὶ μὴ ἔστω ποτὲ τῆς τοῦ ἐναντιόντος τὴν παροῦσαν συγουριτάδαν ἄνω εἰς πέναν λίτρας χρυσίου πέντε, ἀπομένοντα ἡ παροῦσα συγουριτάδα σῶα καὶ στερεά, ἐν τῇ προτέρᾳ δυνάμει αὐτῆς...».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1103

1509. Γράμμα συστάσεως «μαντροκαθίσματος» ἐν Σύρῳ,
ἐν *471*, σ. 5–6.

1104

1538. Συμβόλαιον πακτώσεως μύλου ἐν Κρήτῃ,
ἐν *472*, σ. 212.
«Φανερὸν κάμνω ἐγὼ Α.Β. τοῦ ποτὲ Γ., ἀπὸ τὸ χωρίον Πίλισον, ἐσένα τοῦ μαΐστρο-Μ.Π., μαραγκοῦ πρωτομαστόρου, πρεζέντε καὶ κοτέντου, ὅτι ἐπάκτωσα τὸν μῦλον ἀπού κρατεῖς τοῦ κὺρ Γ.Σ. βαλμένος εἰς τοῦ Γάζη, χωρὶς χωράφι, διὰ ἕνα χρόνον, πρῶτον ἐρχόμενον, ἀρχίζοντας ἀπὸ τὴν αην τουνοῦ τοῦ μηνὸς τοῦ Δεκεμβρίου ,αφλη' νᾶμαι κρατημένος νὰ σοῦ δώσω δι' αὐτὸν τὸν μῦλον διὰ τὸν λεγόμενον ἕνα χρόνον πάκτος ἀλεῦρι τοῦ καμπανοῦ πρὸς λίτρα λ' τὸ μουζοῦρι, μουζούρια ὀγδοῆντα, νὰ σὲ πληρώνω ἀλλὰ ντζορνάδα, νὰ σ' ἔχω ἀποπληρωμένον κομπλίροντας ὁ χρόνος καί, ἄ δὲ σοῦ ἀτετζάρω, νὰ ἐμπορῇς νὰ τὸ σκοδέρνῃς αὐτὸ τὸ πάκτος ἀπὸ μένα καὶ ἀπὸ τὰ καλά μου, κατὰ τὴν τάξιν, ἀπάνω εἰς ἐξόδες μου, χωρὶς ἐναντιότητα καὶ νᾶμαι κρατημένος, κομπλίροντας ὁ χρόνος, νὰ σοῦ τόνε γιαγίρω ἰν κούλμινε, νὰ ἀλέθῃ μὲ τὶς ἔξοδές μου καὶ ὅποτε θέλει ἔφτιασμα ἡ φτερωτή, νὰ μοῦ τὴν ἐφτιάνῃς καὶ ὅταν μὲ πειράξουν εἰς τὸ νερὸ τοῦ λεγόμενου μύλου, νὰ μὲ παντινίρῃς ἐσύ, ὁ ρηθεὶς μαΐστρο–Μ., νὰ μὴ μοῦ τὸ κρατήξουν τὸ νερὸ τοῦ λεγόμενου μύλου, βάνοντας καὶ πένα ὑπέρπυρα κε' διὰ τὴν Πιετὰν καὶ ἡ γραφὴ εἰς τὴν δύναμίν της. Ἔτι ἐγὼ ὁ ρηθεὶς Μ.Π. πρεζέντες καὶ κοντέντος εἰς ὅλα τὰ ἄνωθεν. Μάρτυρες...».

1105

1544. Γράμμα τοῦ καπετάνιου Σύρας Μαθιοῦ Μπελόντο, πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ οἴκου Ταμιράλια καὶ Ταλεγγίου,
περὶ παραχωρήσεως βουδόμαντρας, ἐν *471*, σ. 6–7.

1106

1809. Φιρμάνιον σ. Μαχμοὺτ Β' ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Ὄρους,
ἐν *470*, σ. 257–262.
«... κατὰ τὰ ἔκπαλαι, νὰ μὴ θεωροῦνται κτήματα ἀτομικὰ τινὸς... καλογήρου καὶ ... ἑπομένως ἀποθνήσκοντος τινὸς καλογήρου, ἢ ἀπελθόντος εἰς ἄλλο μέρος, νὰ μὴ δύνανται οἱ ἐμίνηδες, μπέϊ τουλμάληδες, βοϊβονδάδες καὶ σουμπασῆδες νὰ ἐνοχλοῦν τοὺς λοιποὺς καλογήρους... Παρεκάλεσαν δὲ οἱ αὐτοὶ καλόγηροι, νὰ διορισθῇ ἐκ μέρους τοῦ ὀτζακίου ἕνας φιλοραγιᾶς χασεκῆς, διὰ νὰ τοὺς διαφυλάττῃ ἀπὸ τυχὸν ἐνοχλήσεις καὶ ἀδικίας...». (ἐπικύρωσις προηγουμένων φιρμανίων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΚΕΣ
ΚΑΙ
ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Α'—ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝ
Β'—ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ
Γ'—Γ Λ Ω Σ Σ Α Ρ Ι Ο Ν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Α΄ — ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝ

'Ααλῆ πασᾶς 1002.
'Αβδουλὰχ καπουδὰν πασᾶς 680.
'Αγαθάγγελος, πΚ. 774, 779.
'Αγαθάγγελος, μ. Κῶ 1097.
'Αγάπιος, ἐπ. Παραμυθίας 776.
'Αγάπιος, ἱερομόναχος 480, 553.
'Αγία Μαύρα (Λευκὰς) 203.
'Αγιάννη, χωρίον Πύργου 785.
"Αγ. Δημήτριος, ναὸς εἰς Τατάουλα 657.
"Αγ. Νικόλαος (Τήνου) 589.
"Αγιος Πέτρος, Κυνουρίας 857.
'Αγιώργη, χωρίον Πύργου 785.
'Αγραβαρᾶ (Παναγία τοῦ —) 173.
'Αγχίαλος 978.
'Αδάμης 'Ιω. 393.
'Αδριανούπολις 569.
'Αηρατὴν μπέης, καπετάνιος 91.
'Αθανάσιος Γ΄, π. 'Ιεροσολύμων 31.
'Αθανάσιος, ἐπ. Θαυμακοῦ 581.
'Αθανάσιος, ἐπ. Καστοριᾶς 948.
'Αθῆναι 731, 737, 738, 739, 740, 755, 760, 761, 762, 996.
Αἰγαίου νῆσοι 496, 592, 622, 682 789 (κδ΄).
Αἴγινα 374, 631, 673, 684, 845, 888.
Αἴγιον 906.
Αἴγυπτος 58, 95, 819.
'Αϊδινόγλου Τζελαλλεδὶν Χηδὴρ μπέης 12.
'Αλβανιτοχῶρι (Τυρνόβου Βουλγαρίας) 620.
'Αλεβίτης Μᾶρκος, εἰρηνοδίκης 'Ανδρούσης 863.
'Αλέξανδρος Δ΄, πάπας Ρώμης 7.
'Αλέξανδρος Νικ. βοεβόδας, ἡγεμὼν Οὐγγροβλαχίας 312.
'Αλέξανδρος, ἐπ. Σισανίου 1030.
'Αλῆ πασᾶς 566, 573.
'Αμάσεια 977.
'Αμόλοχος ("Ανδρου) 455.
'Αμοργὸς 374, 679, 841, 886.
'Αμπελάκια 459, 519.
'Αμπελιανὸς (χ. Θράκης) 276.
'Αμπράμος Βασίλειος, κρὴς 1102, — 'Ιωάννης 1102, — Μανουὴλ 1102, — Μαρία 1102, — Νικόλαος 1102.
"Αμφισσα 996.
'Αναπλιώτης Νικόλαος, φανερὸς νοτάριος καὶ καντζηλλάρης Ναξίας 210.
'Ανατ. Σπάρτη 832.
'Ανάφη 374, 528, 843, 887.
'Ανδρίτσαινα 898. Βλ. καὶ Φανάριον.
'Ανδρόνικος Παλαιολόγος, δεσπότης Θεσσαλονίκης 21.
"Ανδρος 55, 68, 91, 121, 130, 198, 216, 282, 355, 415, 440, 455, 526, 548, 574, 577, 590, 703, 758, 821, 836, 996. Βλ. καὶ 'Αμόλοχος.
'Ανδρούβιστα (Δυτ. Μάνης) 311.
'Ανδροῦσα (Μεσσηνίας) 863. Βλ. καὶ Τουρκολάκα.
"Ανθιμος Δ΄, πΚ. 954, 960, 981, 983.
"Ανθιμος Ϛ΄ πΚ. 975, 1000.
"Ανθιμος Ζ΄, πΚ. 1075.
'Αντιόχεια 264, 400, 954, 981, — 'Ασσῖζαι 8.
'Αντίπαρος 374.
'Αξιά, βλ. Νάξος.
'Απέρανθος (χ. Νάξου) 284.
'Απόκουρον (χ. Τριχωνίδος) 849.
'Αραβία 408.
'Αράχοβα 896.
"Αργος 854, 895, 915, 917.
'Αργοστόλιον 325.
'Αργυρόπουλος 'Ιάκωβος, δραγομάνος στόλου 608.
'Αρμενόπουλος Κωνστ. 38, 181, 353, 409, 452, 467, 499, 569, 582, 586, 686, 705, 716, 717, 719, 836, 759, 787, 788, 802 (γ΄, Ϛ΄), 811, 813, 825, 831, 875, 901, 919, 985, 989, 1017.
'Αρμόλια (χ. Χίου) 270.
"Αρτα 573 (θ΄, ιβ΄, ιε΄).
"Ασπρη Θάλασσα 374, 430, 469, 531, 667. Βλ. καὶ Αἰγαῖον.
'Αστυπάλαια 374, 1046, 1088, 1100.
'Αταλάντη 848.
'Ατταλειώτης 81.
Αὐγερινὸς Π.Σ., εἰρηνοδίκης Θήρας 844.
Αὐστρία 235.
'Αχμὲτ Α΄, σ., 103.
'Αχμὲτ Γ΄, σ., 288.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Αχμὲτ Ϛ', σ., 252.
'Αχμὲτ πασᾶς, βεκίλης 'Ιμπραὴμ πασᾶ 785.

Βαγιαζὴτ Α' ὁ 'Ιλδιρίμ, σ., 19, 41.
Βαλσαμὼν 736.
Βάρη (τῆς Σύρου) 478.
Βάτικα (Μονεμβασίας) 867.
Βαχμὶ 'Ισμαὴλ πασᾶς, βαλῆς νήσων Αἰγαίου 997.
Βελιδδὶν πασᾶς, βαλῆς Μορέως 606.
Βελισαρίου Κατήγκω 597.
Βελλὰ ('Ηπείρου) 953.
Βελόγλου 'Απῆ ἀγᾶς 449.
Βενετία 263 — ναὸς 'Αγ. Γεωργίου 42, — νόμων κωδικοποίησις 370, — συνθήκη μετὰ Τουρκίας 40.
Βενιαμὶν ὁ Λέσβιος 722.
Βενιαμίν, μ. Σερβίων-Κοζάνης 654.
Βέροια 188, 224, 713, 944, 945.
Βησσαρίων, ἐπ. Προκοννήσου 925.
Βίλια 205.
Βιλλαρδουΐνος Γοδοφρεῖδος Α' 10.
Βλαβιανὸς 'Ιω., εἰρηνοδίκης 'Αμοργοῦ 841.
Βλαστάρης Ματθαῖος 37, 38, 409, 736.
Βλαττάδων μονὴ 35, 41.
Βλαχία 19, 151, 424, 458, 570.
Βλάχος Δῆμος 75.
Βοιωτία 205.
Βόνιτσα 555.
Βόστιτσα 871. Βλ. καὶ Αἴγιον.
Βουθροντὸς 555.
Βουλγαρία 408.
Βούρμπιανη ('Ηπείρου) 930.
Βυτίνα 859.

Γαβριὴλ, πΚ. 246, 247, 250, 256, 260.
Γαβριὴλ, μ. 'Αδριανουπόλεως 618.
Γαβριὴλ, ἐπ. Δελβίνου 642.
Γαβριὴλ, μ. Τυρνόβου 104.
Γαλατᾶς (Κωνσταντινουπόλεως) 28, 779(Ζ').
Γαργαλιάνοι 875.
Γενατᾶς 'Ιω., ὑπουργὸς Δικαιοσύνης 816.
Γενὶ Παζὰρ 876.
Γεννάδιος Σχολάριος, πΚ. 29, 30.
Γένουα 580.
Γερακάρης Ν., πρόεδρος δικαστηρίου 800.
Γεράσιμος, Γ', πΚ. 511, 522, 523.
Γεράσιμος, μ. Αἰγίνης-Ὕδρας 684.
Γεράσιμος, μ. Θεσσαλονίκης 484.
Γεράσιμος, μ. Κρήτης 379.
Γερμανὸς Δ', πΚ. 967, 994.
Γερμανός, π. 'Ιεροσολύμων 50.
Γερμανός, μ. Ρόδου 1058.
Γιουσοὺφ ἀγᾶς 472.
Γκίργκιοβον 433.
Γούρα 581.
Γρηγόριος Ε', πΚ. 408, 529, 531, 532, 534, 536, 538, 539, 541, 542, 544, 545, 588, 590, 592, 598, 602, 668, 675, 676, 677.
Γρηγόριος Ϛ', πΚ. 926, 927, 933, 939, 942, 949, 952, 1034, 1035, 1037, 1043.
Γρηγόριος, μ. Νόβι Παζὰρ 343.
Γριμάλδης Φιλιππάκος 284.
Gritti Φραγκῖσκος, μπάϊλος Κερκύρας 80.
Γύθειον 996, 1021. Βλ. καὶ Καρυούπολις, Κολοκύνθιον, Λαγία, Μαγαύριον.

Δαλματία 263.
Δανακὸς (χ. Νάξου) 283.
Δανιὴλ, μ. Χίου 272.
Δανιὴλ, ἱερεὺς ναοῦ 'Αγ. Νικολάου Γαλατᾶ 76.
Δελβῖνον 582.
Δερβενοχώρια. Βλ. Βίλια, 'Εξαμίλια, Κούντουρα, Μάζι, Μέγαρα, Μπίσια καὶ Περαχώρα.
Δημάκης Στέφ. δραγομάνος στόλου 369.
Διδυμότειχον 1010, 1049, 1052.
Διονύσιος, πΚ. 59.
Διονύσιος Γ', ὁ Βαρδαλῆς, πΚ. 141, 153.
Διονύσιος Δ', πΚ. 187, 193.
Διονύσιος, μ. 'Ηρακλείας 961.
Διονύσιος, μ. Λαρίσης 514.
Διονύσιος, μ. Χίου 373.
Δοβρὰ (Ζαγοροχώρια) 742.
Δοσίθεος, π. 'Ιεροσολύμων 197.
Δούπας Γιάννης 689.
Δράκος Κυρίτζης 192.
Δρόβιανη 381.
Δρυμαλία (Νάξος) 558.
Δωδεκάνησος 48, 372, 434, 1081, 1093, 1099.
Δωρόθεος, π. 'Ιεροσολύμων 43.

'Εξάβιβλος. Βλ. 'Αρμενόπουλος Κ.
'Εξαμίλια 205.
'Επίδαυρος Λιμηρὰ 865, 896.
'Επτάνησος 123, 126, 263, 310, 315, 539, 555, 557, 566, 571, 572, 573, 587, 625, 660, 697, 698, 749, 750, 751, 752, 753, 775, 781, 782, 783, 807, 827, 828, 932, 934, 937, 934, 959, 980.
'Ερδελία (= Τρανσυλβανία) 393.
'Ερρῖκος αὐτοκράτωρ 10.
Εὔβοια· ἀσσῖζαι 27, — Κανουνναμὲ 72.
Εὐφημιανὰ (χ. Χίου) 974, 1025, 1026.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ζαγορὰ (Πηλίου) 417.
Ζαγόρια 583, 791, 825, 940, 941, 943, 962, 972. Βλ. καὶ Δοβρά.
Ζαΐμης Ἰω. 722.
Ζάκυνθος 116, 258, 517 (29).
Ζαχαρίας, μ. Ἀθηνῶν 339.
Ζαχαρίας ὁ Μαραφαρᾶς 107.
Ζάχολη (χ. Κορινθίας) 716.
Ζεγκίνης Νικ., εἰρηνοδίκης Ἄργους 854.
Ζυγομαλᾶς Θεοδόσιος, πρωτονοτάριος 81, 82, 83.
Ζῶτος Ἀναγνώστης, πρόκριτος Πρεβέζης 663.

Ἡσαΐας, μ. Ἀγαθουπόλεως 706.

Θάσος 1078,—κανουνναμὲ 286.
Θεοδώρητος, ἱερομόναχος 553.
Θεόκλητος, ἱερομόναχος 181.
Θεόκλητος, ἱερομόναχος σκήτης Καυσοκαλυβίων 409.
Θεοτόκης Ἰω. 748.
Θεοφάνης Δ', π. Ἱεροσολύμων 107, 120, 160.
Θεόφιλος ὁ ἐξ Ἰωαννίνων, ἐπ. Καμπανίας 485.
Θεόφιλος, ἐπ. Κοζάνης 473, 488, 525, 575, 576.
Θέρμια, βλ. Κύθνος.
Θεσσαλονίκη 21, 22, 23, 24, 25, 102, 103, 114, 118, 155, 224, 248, 298, 348, 358, 367, 466, 763, 912.
Θῆβαι 736.
Θήρα, βλ. Σαντορήνη.
Θολοποταμιὰ ἢ Θολοπόταμος (Χίου) 968, 988.
Θράκη 276. Βλ. καὶ Ἀμπελιανός.

Ἰάκωβος, πΚ. 199.
Ἰάκωβος, μ. Ρόδου 963.
Ἰάκωβος Δ', δούξ 67.
Ἰάκωβος, μ. Θεσσαλονίκης 466.
Ἰάκωβος, ἱερομόναχος καὶ ἀρχιμανδρίτης 129.
Ἰγνάτιος, μ. Ἡρακλείας 799, 806.
Ἰγνάτιος, μ. Οὐγγροβλαχίας 623.
Ἱέραξ, μέγας λογοθέτης 96.
Ἱερεμίας Β', πΚ. 74, 75, 76, 77, 79, 89, 94, 96.
Ἱερεμίας Γ', πΚ. 276, 277, 278, 289, 321, 322.
Ἱερεμίας Δ', πΚ. 607, 610, 618, 619, 626, 627, 631.
Ἱεροσόλυμα 202, 252, 400.
Ἰκαρία 106, 124, 331, 401, 518, 923, 928, 931, 956, 990, 1088.
Ἱλαρίων, σιναΐτης, κρὴς 833.
Ἰμπραήμ, σ., 111, 130.
Ἰμπραὴμ πασᾶς 785.
Ἰνδίαι 465.
Ἴος 374, 835, 909.
Ἰουστινιάνι 20.
Ἰουστινιάνι Ἀντ., λατῖνος ἀρχιεπ. Σύρου, 236.
Ἰσὰτ μπέης 494.
Ἰσμαὴλ ἀγᾶς, βοεβόδας Ἄνδρου 455.
Ἱσπανία 580.
Ἰωακεὶμ Β', πΚ. 1008, 1051.
Ἰωακεὶμ Γ', πΚ. 1069, 1070, 1084, 1089, 1094.
Ἰωακείμ, μ. Βεροίας 135, 321.
Ἰωακείμ, μ. Ἰωαννίνων 940.
Ἰωακείμ, μ. Κῶ 1083.
Ἰωαννίκιος, μ. Βεροίας 131.
Ἰωάννινα 26, 129, 242, 244, 973.
Ἰωάννου Χρ., εἰρηνοδίκης Ὕδρας 890.
Ἰωάσαφ Β', πΚ. 39, 60.
Ἰωάσαφ, μ. Βεροίας 131.
Ἰωάσαφ, μ. Παρωναξίας 207, 209.
Ἰωάσαφ, ἱερομόναχος 33.
Ἰωσήφ, ἐπ. Ἀνδρούσης 814.
Ἰωσήφ, μ. Βιδινίου 396.
Ἰωσήφ, μ. Γυθείου 1021.

Καββᾶς Μιχ., εἰρηνοδίκης Ἄργους 917.
Κάδιξ 580.
Κάθεξι 647.
Καλάβρυτα 872. Βλ. καὶ Λυκουριά, Φίλια.
Καλαμαρᾶς Μιχ. βοϊβόδας Μυκόνου 196.
Καλαμάτα 874, 900, 1027. Βλ. καὶ Νησίον.
Καλαμωτὴ (Χίου) 380.
Καλλιέργης Ἀλέξιος 9.
Καλλίνικος Β', πΚ. 217, 219, 227, 233, 234, 239, 240, 241, 242, 243, 244.
Καλλίνικος Ε', πΚ. 563, 569.
Καλλίνικος, μ. Κρήτης 726.
Καλλίστρατος, ἀρχιεπ. Σινᾶ καὶ Ραΐθοῦς 1038.
Καλόγνωμος Γεώργιος, δικηγόρος ἐκ Χίου 831.
Κάλυμνος 789 (κδ'), 923, 928, 931, 1040, 1042, 1045, 1076, 1088.
Καποδίστριας Ἰω. 789.
Καραπατᾶς Ἀναστ., εἰρηνοδίκης Τριφυλίας 904.
Καράπαυλος Κ., εἰρηνοδίκης Κορώνης 903.
Καρατζᾶς Ἰω., δραγομάνος στόλου 560.
Καρατζᾶς Ἰω., ἡγεμὼν Οὐγγροβλαχίας, 670.
Καρατζᾶς Νικ. 471.
Καρθαγένοβα 580.
Καρκάκης Παγκράτιος, ἐπ. Ἄνδρου, 577.
Κάρληλι (Ξηρόμερον) 509.
Κάρπαθος 789 (κδ'), 1022, 1044, 1088.
Κάρρας Θωμᾶς, παχάρνικος 594.
Καρυούπολις (χ. Γυθείου) 1021.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καρυοφύλλης Ἰω. 132.
Κάρυστος 892.
Καρύταινα 655, 861, 898.
Κασαμπᾶς (Μ. Ἀσία) 139α.
Κάσος 374, 603, 1088.
Καστελλόριζον 789 (κδ'), 984, 986, 1016, 1017, 1018, 1019, 1020, 1088.
Καστοριὰ 948.
Κάταρον 263.
Καταρράκτης (χ. Χίου) 808.
Καταρτζῆς-Φωτιάδης Δημ. 500.
Κατάστενον (=Βόσπορος) 779 (Ζ').
Κατσώνης Λάμπρος 503.
Κάτω Μεσσηνία 804
Κάτω Ναχαγιὲ (Κορινθίας) 897.
Κέα 236, 374, 503, 797.
Κέρκυρα 5, 14, 15, 16, 17, 56, 70, 80, 225, 226, 232, 251, 359, 403, 412, 614.
Κεφαλῆς Νικ. 661.
Κεφαλληνία 116, 445.
Κίμωλος 603, 885.
Κίτρος (Αἰκατερίνης) 945.
Clarenton λόρδος 1002.
Κλήμης Ζ', πάπας Ρώμης 49.
Κλονάρης Κωνστ. 826.
Κλονάρης Χ. 829, 921.
Κοζάνη 411, 473, 474, 479, 486, 491, 525, 575, 576, 764.
Κόκκα Μαργέτα, χήρα Κ. ἐν Νάξῳ 442.
Κολινδρὸς 945.
Κολοκοτρώνης Θ. 711.
Κολοκύνθιον (χ. Γυθείου) 1021.
Κόνιτσα 911, 958, 964, 965.
Κορνέρ, ἀρχιστράτηγος 232.
Κορυτζὰ 423, 949.
Κορώνη 876, 903.
Κουντουμᾶς Ἰω. 722.
Κούντουρα 205.
Κράββαρα 851.
Κρανίδιον 855.
Κρεμαστὴ (Λακωνίας) 866.
Κρήτη 11, 169, 182, 183, 184, 185, 263, 476, 907, 1006, 1024, 1039, 1067, 1085, 1096, 1104. Βλ. καὶ Μαῦρος Κορμός.
Κριεμπάδης Δημ., βεκίλης Ὕδρας ἐν Κπ. 672, 680.
Κριτόπουλος Κουνάλης 37, 38.
Κυδωνίαι (Μ. Ἀσία) 420.
Κύζη Καλομοῖρα 369.
Κύζης Δημ. 369.
Κύθνος 236, 299, 374 (5), 503, 511, 591, 634, 648.
Κυκλάδες νῆσοι 47, 66, 88, 111, 414, 599.
Κυπαρισσία 375, 904.
Κύπρος 399, 462, 492, 1064, 1095, — κανουνναμὲ 73.
Κύριλλος Α', πΚ. 113.
Κύριλλος Β', πΚ. 116.
Κύριλλος Δ', πΚ. 264, 271.
Κύριλλος Ε', πΚ. 360, 370.
Κύριλλος Ϛ', πΚ. 645, 646.
Κύριλλος Ζ', πΚ. 1001, 1003.
Κωνσταντᾶς Γρηγ., ἱεροδιάκονος, 722.
Κωνσταντῖνος ὁ Ἅγιος, αὐτοκρ. Βυζαντίου 100 (Β' 8).
Κωνσταντινούπολις 517, 667, 779 (Ζ').
Κωνστάντιος, πΚ. 914.
Κῶς 136, 378, 428, 439, 1028, 1083, 1087, 1101, — κανουνναμὲ 136.

Λαγία (χ. Γυθείου) 1021.
Λακεδαιμονία 33.
Λαμία 996, — κανουνναμὲ 71.
Λαμπετὴ (χ. Πύργου) 785.
Λαπιέρας Μπ., καπουκεχαγιᾶς Σύρου 478.
Λάρισα 520.
Λεβάντε 647.
Λειβαδιὰ 606.
Λεόντιος, μ. Λαρίσης 101.
Λέρος 297, 789 (κδ'), 923, 928, 931, 1088.
Λευκὰς 222, 294. Βλ. καὶ Ἁγία Μαύρα.
Λέων Γ', πάπας Ρώμης 42, 46.
Λιασκοβέτζι (Ζαγόρια Ἠπείρου) 447, 653.
Λιβόρνον 390, 435, 580.
Λισπώνα 580, 647.
Λίτιτζα 271.
Λογοθέτης Θεόδωρος, προεστὸς Γούρας 581.
Λογοθέτης Παν., εἰρηνοδίκης Καλαμάτας 874.
Λουκᾶς, πΚ. 100 (ριγ').
Λυκουριὰ (Καλαβρύτων) 1092.

Μαγαύριον (χ. Γυθείου) 1021.
Μαγιόρκα 647.
Μάζι 205.
Μακεδονία Δυτικὴ 422α.
Μαλαξὸς Μανουὴλ 51, 61, 63.
Μάλτα 580, 647.
Μαλύρι (χ. Πύργου) 785.
Μαμούνης Ἰω., ἔπαρχος Νάξου 837.
Μανδράκι (Νισύρου) 1062.
Μάνη 789 (ΚΑ'). Βλ. καὶ Ἀνδρούβιστα, Πιόντες.
Μανουήλ, αὐτοκρ. 100 (νε').
Μαντζαβινᾶτα (Κεφαλληνίας) 133.
Μάξιμος Β', πΚ. 34.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μαόνε 580.
Μαριὲς (τῆς Θάσου) 1011.
Μαστιχοχώρια (τῆς Χίου) 957.
Ματθαῖος, π. 'Αλεξανδρείας 357.
Μαύρη Θάλασσα 580, 647, 667, 821.
Μαυροβούνιον (χ. τῆς Μάνης) 996.
Μαυρογένης Κωνστ., δραγομάνος στόλου, 442, 443, 444, 469, 636, 637, 638, 641.
Μαῦρος Κορμὸς (θέσις χ. Μεσοκεφάλα τῆς Κρήτης) 1102.
Μαχμοὺτ Α', σ., 318, 326, 335, 349, 365.
Μαχμοὺτ Β', σ., 611, 612, 620, 644, 652, 654, 706, 815, 910, 918, 923, 925, 935, 950, 1106.
Μεγάλη Μῆλος 374.
Μεγάλη Τζάλμιτζα (βλ. Ὕδρα) 374.
Μεγ. Σπηλαίου Μονὴ 191.
Μέγαρα 205, 893, 996.
Μελένικον 639.
Μελέτιος, π. 'Αλεξανδρείας 97.
Μελέτιος, π. 'Ιεροσολύμων 337.
Μελέτιος, μ. Θεσσαλονίκης 912.
Μελέτιος, μ. Προύσης 408.
Μελέτιος, μ. Σίφνου 419.
Μελέτιος ὁ Θηβαῖος, ψάλτης ναοῦ 'Αγ. Νικολάου Γαλατᾶ 76.
Μελισσουργὸς Στέφ., ἱερεὺς ἐν Νάξῳ 269.
Μερτιὰ (χ. Πύργου) 785.
Μέσα Διδύμας (χ. Χίου) 208.
Μεσόγειος Θάλασσα 821.
Μεσσήνα (Σικελίας) 647.
Μεταξᾶς Κ. 733.
Μετζὴτ 'Αβδούλ σ., 992, 961, 994, 995.
Μέτσοβον 139β, 510, 519.
Μεχμὲτ Α', σ., 20.
Μεχμὲτ Β', σ., 28, 29, 31, 32.,
Μεχμὲτ Δ', σ., 128, 139.
Μήλιας Σπ., 391, 407.
Μῆλος 67, 91, 111, 130, 603, 838.
Μητροφάνης, πΚ. 90.
Μητροφάνης, π. 'Αλεξανδρείας 119.
Μικρὰ Μῆλος 374.
Μικρὰ Τζάμιλτζα 374.
Μιχαὴλ Β', δεσπότης 'Ηπείρου 14.
Μιχαὴλ Γ', πΚ. 100 (ριγ').
Μογίλας Πέτρος, μ. Κιέβου 125.
Μοθώνη 877, 902.
Μολδοβλαχία 399, 570.
Μονεμβασία 477. Βλ. καὶ Βάτικα.
Μονοδένδρι (Ζαγόρια) 922
Μορέως κανουνναμὲ 279, — χρονικὸν 18.
Μοσχόπολις 137, 423, 457, 494, 710.
Μουρὰτ Γ', σ., 41, 79, 88, 91, 92, 95, 97.
Μουρὰτ Δ', σ., 119, 120.
Μουρούζης 'Αλέξανδρος Κ., βοεβόδας Μολδοβλαχίας 594.
Μουρούζης 'Αλέξανδρος, δραγομάνος στόλου 681, 682, 690, 691, 695.
Μουρούζης Παναγιωτάκης, δραγομάνος στόλου 558, 579, 585, 597, 622.
Μουσταφᾶς, σ., 510, 513.
Μουσταφᾶς Β', σ., 385.
Μουσταφᾶς Γ', σ., 394, 397, 421, 422α.
Μουσταφᾶς Νουρῆ πασᾶς 941.
Μπαλάσιος, Μ. σκευοφύλαξ 471.
Μπαρότζης Ντζανπατάκης 229.
Μπελόντο Μαθιός, καπετάνιος Σύρου 1005.
Μπηκὴρ πασᾶς 121.
Μπίσια 205.
Μπολμπιτζὲ (νῆσος) 374.
Μπουκουβάλας Γιάννης, καπετάνιος 663.
Μπουντούρης Γεώργιος, προεστὸς Ὕδρας 568, 608.
Μύκονος 110, 134, 143, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 156, 157, 158, 159, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 178, 179, 180, 189, 192, 194, 196, 200, 201, 211, 212, 317, 330, 369, 374, 404, 416, 419, 443, 446, 456, 564, 578, 597, 689, 695, 748, 756, 834, — ταρίφα 134.
Μυτιλήνη 926, — κανουνναμὲ 262.
Μωάμεθ, προφήτης 1.
Μωάμεθ Δ', σ., 151, 202.

Νάζης 'Ιωσὴφ 91, 111, 130.
Ναξία, βλ. Νάξος.
Νάξος 54, 57, 67, 91, 111, 112, 115, 127, 130, 142, 154, 167, 207, 209, 210, 214, 220, 229, 230, 269, 274, 283, 284, 287, 290, 300, 305, 319, 323, 335, 336, 345, 347, 363, 374, 432, 441, 442, 444, 450, 464, 467, 503, 505, 515, 516, 521, 561, 616, 632, 636, 637, 638, 641, 669, 679, 685, 695, 727, 767, 784, 817, 822, 833, 837, 882, 996. Βλ. καὶ 'Απέρανθος, Δανακός, Δρυμαλία.
Νάουσα (Πάρου) 313, 735, 744, 745, 746.
Ναύπλιον 754, 765, 853, 894, 996.
Νεάπολις ('Ιταλίας) 647.
Νέα Σύρα 842, 883.
Νεμτζία 568.
Νεόφυτος Β', πΚ. 107.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Νεόφυτος Ϛ′, πΚ. 337, 338, 339, 351.
Νεόφυτος Ζ′, πΚ. 487, 489, 490, 506, 509, 537, 550, 553, 556.
Νεόφυτος, ἐπ. Ὀστρόβου, Τζουρᾶ, Καϊλαρίων 741.
Νεόφυτος, μ. Παροναξίας 558.
Νεόφυτος, ἡγούμ. μονῆς Νισύρου 963.
Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης 463.
Νέστεροβ Παῦλος, στόλαρχος Ρωσίας 416.
Neuilly Μαργαρίτα 18.
Νησίον (Καλαμάτας) 901.
Νίζνα 265.
Νικόδημος, ἀρχιεπ. Κεφαλληνίας 116.
Νικόδημος, ἐπ. Τζίας καὶ Θερμίων 551.
Νικόδημος, μοναχὸς 553.
Νικολάου Κ., εἰρηνοδίκης Νησίου 873.
Νικομήδεια 960.
Νίσυρος 562, 789 (κδ′), 1088. Βλ. καὶ Μανδράκι.
Νοταρᾶς Πανοῦτσος 722.

Ξανθινὸς Μανουήλ, ἱεροδιάκονος, Μ. χαρτοφύλαξ 51.
Ξηροποτάμου Μονὴ 44.

Οἰκονομίδης Δαβίδ, εἰρηνοδίκης Ναυπλίου 853, 894.
Οἴτυλος 869.
Ὀλυμπία 996.
Ὀμὰρ Ἔμπν Χαττάμπ, χαλίφης 2.
Ὀσμὰν Γ′, σ., 308, 361, 362, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 377, 378.
Οὐγγροβλαχία 451.

Παΐσιος Β′, πΚ. 350, 352.
Παΐσιος, π. Ἱεροσολύμων 160.
Παΐσιος, μ. Ἰωαννίνων 447.
Π. Πάτραι 905.
Παξοὶ 190, 215, 261, 314, 359, 448.
Παπαγιαννόπουλος Λ., εἰρηνοδίκης Καρυταίνης 898.
Παπαδάκης, χειροῦργος 285.
Παππαδόπουλος Γεράσιμος, ἱερομόναχος 722.
Παραμυθία (Ἠπείρου) 497.
Πάργα 555.
Παρθένιος Δ′, πΚ. 186.
Παρθένιος, ἐπ. Δελβίνου 582.
Παρθένιος, μ. Καισαρείας 326.
Παροικία (Πάρου) 280, 281, 327, 340, 341, 342, 721, 777.
Πάρος 67, 91, 111, 180, 293, 295, 320, 324, 374, 688, 771, 839, 884. Πρβλ. καὶ Νάουσα, Παροικία.
Πάτμος 316, 374, 410, 422, 508, 552, 603, 923, 928, 931, 1088.
Παῦλος Γ′, πάπας Ρώμης 56.
Πελέκης Ν., εἰρηνοδίκης Ἀνάφης 843.
Πελοπόννησος 205, 228, 517, 534, 720, 789 (ΚΔ′).
Περαχώρα 205, 852.
Πέτζαι, βλ. Σπέτσαι.
Πέτρος ὁ Μέγας 265.
Πιόντες (χ. τῆς Μάνης) 285.
Πολύκανδρος (= Φολέγανδρος) 603.
Πόρος 374, 631, 802, 846, 889.
Πραΐδης Γ., ὑπουργὸς Δικαιοσύνης 880.
Πραστὸς (Κυνουρίας) 856.
Πρέβεζα, 346, 555, 663.
Πρίντεζης Γ., καπουκεχαγιᾶς Σύρου 368.
Πριούλης, γκενεράλης Κερκύρας 403.
Προάστειον (χ. τῆς Καρδαμύλης) 113.
Προκόπιος, πΚ. 482, 483.
Πύργος (Ἠλείας) 785, 878. Βλ. καὶ Ἁγιάννη, Ἁγιώργη, Λαμπετή, Μαλύρι, Μερτιά, Σκαφιδιά, Σκουροχῶρι, Τζόγια.
Πύρρος Διονύσιος, ὁ Θετταλὸς 787.
Πωγωνιανὴ (Ἠπείρου) 953.

Ραγιὼ Μεχμὲτ πασᾶς 979.
Rákoczy G. 117.
Ραμᾶς Ἀβδοὺλ, καπουδὰν πασᾶς 603.
Ραμματᾶς Γεώργιος Ἀθ., ἱερεὺς 512.
Ρεσὶτ Χατζῆ Ἰμπραχήμ, δευτερδάρης 577.
Ρῖζος Θεοδωράκης, δραγομάνος στόλου 689.
Ρόδος 12, 136, 378, 428, 439, 789 (κδ′), — κανουνναμὲ 136.
Ρούμελη 1015.
Ρουνγιάντσεφ, κόμις Νικολάϊ Πέτροβιτς, πρωθυπουργὸς Ρωσίας 623.
Ρωμανία 10.
Ρωμανὸς ὁ πρεσβύτερος, αὐτοκράτωρ Βυζαντίου 100 (μς′, νε′) 555.
Ρωσία 414, 496, 555, 592.
Ρωσσέτης Νικ., δραγομάνος στόλου 404.

Σάββας πασᾶς, βαλῆς Κύπρου 1064.
Σακὴρ βέης, μουχασίλης Ρόδου 956.
Σαλαμὶς 374, 803.
Σάμος 64, 383, 527, 705, 820, 823, 913, 929, 955, 969, 970, 982, 987, 989, 993, 1003, 1007, 1012, 1079, 1080, 1086.
Σαμουὴλ Α′, πΚ. 399, 400, 408, 418, 429.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Santi Dominico Luigi 621.
Σαντορήνη 67, 91, 111, 130, 374, 528, 712, 844, 858, 908.
Σάχ, σουλτάνα 574.
Σελὴμ Α', σ., 43, 44.
Σελὴμ Β', σ., 69, 74, 87.
Σελὴμ Γ', σ., 473, 495, 501, 504, 507, 600.
Σελὴμ Δ', σ., 570.
Sempad, κοντόσταυλος 8.
Σεραφείμ, μ. Πρεβέζης 1041.
Σερδάρης Γεώργιος, βεκίλης δραγομάνου τοῦ στόλου 515.
Σέριφος 374.
Σέρραι 108, 109.
Σιάτιστα 1030.
Σιγανὸς Ν., εἰρηνοδίκης Ἄργους 895.
Σικελία 580.
Σίκινος 374.
Σιμπίνι (Ρουμανίας) 122, 257, 393.
Σινὰ μονὴ 1.
Σινὰν πασᾶς 26.
Σίφνος 111, 130, 374, 481, 503, 511, 603, 604. 633, 649, 694, 770, 830, 881, 996.
Σκαλίδης Γ., δικαστὴς 804.
Σκαφιδιὰ (χ. Πύργου) 785.
Σκίαθος 374, 542, 619.
Σκόπελος 374, 542, 645.
Σκορδύλιος Ζαχαρίας, ἱερεύς, ὁ Μαραφαρᾶς 65.
Σκουροχῶρι (χ. Πύργου) 785.
Σμύρνη 470, 593.
Σουλεϊμὰν Α', σ., 36, 47, 48, 50, 55, 58, 64, 66, 130, 379.
Σούλπιτζα (= Σπέτσαι) 374. Βλ. Σπέτσαι.
Σουμμαρίπας Φραντζέσκος 69.
Σοῦτζος Ἀλέξ., δραγομάνος στόλου 543.
Σοῦτζος Νικόλαος 408.
Σοῦτσος Μιχ., ὑπουργὸς Δικαίου 790.
Σοφιανάκη, ἀρχόντισσα, 444.
Σπανὸς Ἀλέξιος 353, 354, 407, 452, 499, 586, 686.
Σπαντωνῆς, διδάσκαλος καὶ Μ. ῥήτωρ τῆς Ἐκκλησίας, 266.
Σπάρτη 789 (κδ'), 812, 996. Βλ. καὶ Ἀνατ. Σπάρτη.
Σπέτσαι 647, 789 (κδ'), 798, 864, 891.
Σποράδες Ἀνατολικαὶ 128, 139, 361, 413, — Δυτικαὶ 796,—Νότιοι 213, 308, 427, 431, 600.
Σπυριδὼφ Γρηγ. Ἀνδρ., ναύαρχος ρῶσος 422.
Στέμνιτσα 862.
Στενήμαχος 276.
Στερεὰ Ἑλλὰς 517.
Στεφανούπολις 117.
Στρογκάνωφ, ναύαρχος ρῶσος 662.
Συμεών, πΚ. 33.
Συμεὼν ὁ σχολάριος, ἱερομόναχος 84.
Σύμη 288, 426, 789 (κδ'), 1088, 1090.
Σῦρος 67, 91, 121, 221, 363, 368, 392, 395, 449, 454, 472, 478, 535, 540, 546, 559, 565, 601, 629, 635, 1103. Βλ. καὶ Νέα Σύρα καὶ Βάρη.
Σωφρόνιος, πΚ. 429.
Σωφρόνιος Α', π. Ἱεροσολύμων 2.
Σωφρόνιος Γ', ἀρχιεπ. Κύπρου 1023, 1024.
Σωφρόνιος, μ. Χίου 957.

Τατάουλα (Κπ.) 657.
Τεργέστη 475.
Τετράνησος (= Πάτμος, Λέρος, Κάλυμνος, Ἰκαρία) 923, 928, 931. Βλ. τὰς νήσους ταύτας.
Τζανέτος Ἰ., εἰρηνοδίκης Φαναρίου (Ἀνδριτσαίνης) 868 .
Τζαφὲρ βέης, διοικητὴς Θάσου 1011.
Τζενέτος Γ., εἰρηνοδίκης Ἀνδριτσαίνης 899.
Τζεφὲρ Χατζῆ, καπουδὰν πασᾶς 414.
Τζιτζέλης Ἀναστ., ἰατρὸς 606.
Τζόγια (χ. Πύργου) 785.
Τζολακόπουλος Π., εἰρηνοδίκης Κάτω Ναχαγιὲ 897.
Τῆλος 789 (κδ'), 979, 997, 1088.
Τῆνος 273, 569, 607, 768, 996. Βλ. καὶ Ἅγ. Νικόλαος.
Τουρκολάκκα (χ. Ἀνδρούσης) 814.
Τρανσυλβανία 393.
Τραπεζούντιος Γεώργιος 312.
Τρίκκαλα 329, — κανουνναμὲ 45.
Τρίκκερι (Βόλου) 729.
Τριπολιτσὰ 789 (κδ'), 792, 859, 860.
Τρουλινὸς Ἰωάννης, ὁ κρής, ἱερεὺς 78.
Τσαουσέας Λογοθέτης Ἰ., εἰρηνοδίκης Οἰτύλου 869.
Τυπάλδος Μελέτιος, μ. Φιλαδελφείας 231.

Ὕδρα 498, 502, 524, 543, 567, 579, 580, 595, 596, 608, 609, 615, 627, 628, 630, 631, 650, 656, 664, 667, 672, 674, 680, 681, 686, 690, 696, 789 (κδ'), 801, 847, 890.
Ὑψηλάντης Ἀλέξ., βοεβόδας 433, 436, 437, 438, 458.

Φανάριον (Ἀνδριτσαίνης) 868.
Φίλια (χ. Καλαβρύτων) 879.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Φιλιατρὰ 875.
Φίλιππος Β', ἡγεμὼν Ἀνδηγαυῶν 14, 15, 16.
Φιλιππούπολις 549, 584, 914, 924, 936.
Φολέγανδρος 374, 605, 624, 840. Βλ. καὶ Πολύκανδρος.
Φραγκούλης Ἐπ. 1086.
Φράντζα (= Γαλλία) 580.
Φωτεινόπουλος Μιχ. 402, 453.
Φώτιος, π. Ἀλεξανδρείας 1082.

Χακκῆ Ναΐμπ Ἰσμαὴλ 938.
Χαλδία (Πόντου) 92.
Χαλὶλ καπουδὰν πασᾶς 110.
Χάλκη 789 (κδ'), 1088.
Χαμὶτ Ἀβδοὺλ Α', σ., 413, 426, 427, 428, 429, 431, 433, 434, 439, 468.
Χαμὶτ Ἀβδοὺλ Β', σ., 1082.
Χαμπαλὶτ καδῆς 58, 95.
Χανιὰ (Κρήτης) 819.
Χαντζερῆς Κωνστ. 515, 516.
Χαντζερῆς Μιχ., δραγομάνος στόλου 599.
Χασὰν Σεΐτ, καπουδὰν πασᾶς 605.
Χαφὶζ Ἀλῆ πασᾶς, βεζύρης 624.
Χίος 12, 13, 20, 53, 69, 87, 111, 130, 195, 218, 270, 295, 302, 303, 304, 306, 307, 332, 333, 334, 344, 356, 362, 365, 375, 384, 398, 405, 406, 621, 693, 815, 831, 918, 933, 998, 999, 1013, 1029, — κανουνναμὲ 292. Βλ. καὶ Ἀρμόλια, Καλαμωτή, Καταρράκτης, Μέσα Διδύμας.
Χοσρὲφ Μεχμέτ, καπουδὰν πασᾶς 643, 648.
Χουρμούζιος Στυλιανὸς 1064.
Χουρσὴτ Μεχμέτ, καπουδὰν πασᾶς 632.
Χουσεΐν Γαζῆ, καπουδὰν πασᾶς 299, 492, 498, 508, 552, 568.
Χουσεΐν τζαούσης 444.
Χουσνῆ Μουσίρης πασᾶς 1006.
Χριστιανόπουλος Γ., ταβουλάριος Κρήτης 1102.
Χριστόφορος, μοναχὸς 554.
Χρύσανθος, π. Ἱεροσολύμων 259.
Χρύσανθος, μ. Κύπρου 462.
Χρυσοβέργης Β., δικαστὴς 850.
Χρυσοκέφαλος Κωνστ. Κ. 818.

Ψαλίδας Ἀθ. 583.
Ψαρὰ 374, 789 (κδ').

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Β΄—ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ

ἀγαμίας σύμβασις 564.
ἀγγαρεία 55, 80, 91, 92, 137, 237, 573, 574.
ἀγιορεῖται 105, 268, 309, 387, 388, 389, 460, 461, 612, 910, 1057, 1106.
ἁγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης πανήγυρις 23.
Ἁγίου Ὄρους Κανονισμὸς 617.
Ἁγίων λείψανα 100 (μα΄).
ἀγορὰ ἐπιδίκου 100 (νβ΄).
ἀγορανομικαὶ διατάξεις 25, 109, 134, 467, 1025.
ἀγοραπωλησία 100 (λγ΄, λδ΄, λζ΄, λη΄, μ΄, μα΄, μβ΄, μγ΄, μδ΄, με΄, μζ΄), 140, 143, 144, 146, 147, 158, 320, — ἄκυρος 100 (λγ΄, λδ΄, λε΄, λζ΄, μ΄, μγ΄), 685, — ἀνατροπὴ 100 (μδ΄, με΄, μς΄).
ἀγοραστοῦ εὐθύνη διὰ χρέος μητρὸς πωλητοῦ 822.
ἄγραφοι συμφωνίαι 801.
ἀγροζημίαι ὑπὸ ζώων 100 (ος΄), 134, 161, 237, 283, 284, 578, 838, 859, 1026.
ἀγρονομικαὶ διατάξεις 283, 982 (9, 10), 1025, 1026, 1032.
ἀγωγῶν παραγραφὴ 100 (ριη΄).
ἀγωνατῶν συντεχνία 486.
ἀδελφᾶτα 933.
ἀδελφομοῖρι 133, 982 (8), — διάθεσις 768.
ἀδελφοποιία 204, 1024.
ἀδελφότης Ἁγιοταφικὴ 376.
ἀδελφότης ὀρθοδόξων Ἑλλήνων Λιβόρνου 435.
Ἀδριανουπόλεως συνθήκη (1829) 793.
αἵματος ἀποζημίωσις 114, 298, 311.
αἱρετοκρισία 91, 100 (ρκ΄), 130, 230, 416, 442, 561, 636, 637, 638, 700, 701, 790, 939, 956, 962, 1028, — ἀνέκκλητον ἀποφάσεως 718, 723, 791 (9), 832, 1028.
αἰτία αἰσχρὰ 100 (ξθ΄).
αἰχμάλωτος· δαθήκη 100 (ρ΄),—δοῦλος 100 (λς΄).
«Αἰχμαλώτων βιβλίον» 275.
ἀκαρπία 517.
ἀκίνητα· ἀνταλλαγὴ 392, — πώλησις ὑπὸ υἱοῦ, γνώμῃ καὶ πατρὸς 650, — φυγάδων ἐκποίησις 710.
ἀκλήρων· ἀναγκαῖοι κληρονόμοι συγγενεῖς 833, 838, — ἀκίνητα περιέρχονται εἰς πρῶτον καταλαβόντα 838.
ἀκουΐλιος νόμος 100 (ος΄, οζ΄).
ἀλληλασφάλισις πλοίων 330.
ἀλλοδαπῶν φορολογία 183.
ἄλλογον, ὡς κληρον. ἐξαίρετον 424 (Δ΄ ε΄).
ἀμνηστία 430, 599, 603.
ἀμπατζήδων συντεχνία 549, 584.
ἀναργυρία 100 (ξζ΄).
ἀνδρομοῖρι 791 (6), 1062 (60).
ἀνεξιθρησκεία 425, 1004.
ἀνηλίκων χειραφέτησις 1102.
ἀνήρ· κληρονομικὸν δικαίωμα 756, — ἐκποίησις ἀκινήτου ὑπὸ χήρας του 859.
ἀνταλλαγὴ 166, 392.
ἀπαγωγὴ 239, 616, 634, 942, 1011, 1037.
ἀπαίτησις 100 (ξθ΄).
«Ἀπάνθισμα Ἐγκληματικῶν» 743.
ἀποκλήρωσις 100 (λβ΄), 366, 450, 689, 834, — νόμῳ 634, — διὰ συμβολαίου 1092.
ἀποκοπὴ (βλ. ἐμφύτευσις).
ἀπόντων χαράτζι 634.
ἀποφάσεων ἀνέκκλητον 999.
ἀπόψεως δουλεία 767, 769, 784.
ἀπώλεια κινητοῦ πράγματος 100 (ξε΄, ξς΄).
ἀργία Κυριακὴ 521.
ἄρνησις ὁμολόγου 100 (πς΄).
ἀρρενογονία 282, 319, 323, 445, 450, 505, 724, 835, 838, 879, 1062 (68).
«ἀρτίκουλα νομικὰ» 393.
ἀρχιερεύς· — ἀγαμία 975, — ἀμέτοχος πολιτικῶν ὑποθέσεων 551, 555, — δικαιοδοσία 25, — κληρονομεῖται ὑπὸ συγγενῶν 996, — τέκνα 545.
Ἀσσίζαι· Ἱερουσαλὴμ καὶ Κύπρου 3, 4, — Ἀντιοχείας 8,— Εὐβοίας 27,—Ρωμανίας 10.
Ἀστικὸς Κῶδιξ· Κρήτης 1085, — Σάμου 1079.
ἄσυλον ναοῦ Ἁγ. Σοφίας Θεσσαλονίκης 24, 25.
ἄσωτος 100 (ρ΄).
ἀτεκνία 210, 274, 281, 295, 305, 319, 320, 321, 323, 327, 340, 341, 342, 417, 440, 441, 505, 514, 699, 777, 833.
αὐτοκτονία 100 (ρδ΄).
ἀφήλικες 100 (νθ΄).
ἀφιερώματα 326, 879.
ἀφορισμὸς 75, 76, 77, 89, 100 (κε΄, κς΄, οδ΄, ρκ΄), 101, 108, 123, 132 (15), 267, 297, 337, 366, 367, 373, 447, 467, 470, 484, 488, 525, 577, 779 (ιγ΄), 814, 926 (ζ΄).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀφορολόγητον κτημάτων 326.
ἀχαριστία 328, 604.

Βακτηρία 'Αρχιερέων 52, 129.
Βασιλικὰ 702 (Γ' γ', ς', α', α'), 757, 766, 810, 812, 813, 817.
«Βασιλικῶν Νόμων 'Επιτομὴ» 81.
βαφαὶ 517 (37–40).
Βερολίνου συνθήκη (1878) 1066.
βιασμὸς 100 (κς'), 221, 239.
βίγλα 91, 111, 130, 134.
βλάβη σωματικὴ 100 (οζ', οη'), 134.
Βλαστάρη Ματθαίου «Σύνταγμα κατ' ἀλφάβητον» 37, 38, 409, 736.
βλασφημία 134.
βοεβόνδας 347, 363, 364, 789 (κδ').
βολαὶ 797.
βοσκαὶ ζώων 154, 229, 237, 274, 454, 456, 517, 535, 578, 797.
βουδόμαντρα 1105.
βούλγαροι σχισματικοὶ 1050.
βουλλωτικὸν (φόρος) 573.
βρεσίματα 134.
βυρσοδεψῶν συντεχνία 258.

γαιῶν ἐνοικιάσεις 789.
γαλλικὸς ἐμπορικὸς κῶδιξ 687.
Γάλλοι «δολότροποι» 539.
γάμος 125, 126, 232, 976, 977, 978, 1095, — ἄδεια εἰς πρώην ἱερέα 240, — ἄθεσμος 96, 267, 954, — ἄκυρος 260, 1083, — ἀτέκνου λύσις 732, — βίᾳ τελεσθεὶς 260, 938, — ἱερωμένων 100 (α'–ζ'), — κωλύματα 6, 36, 39, 51, 52, 60, 65, 90, 94, 107, 153, 199, 206, 217, 227, 233, 234, 239, 241, 245, 246, 247, 250, 253, 254, 255, 256, 264, 291, 354, 366, 400, 531, 532, 553, 582, 588, 646, 675, 937, 942, 946, 949, 963, 1037, — λύσις (βλ. διαζύγιον), — μάρτυρες 100 (δ'), — μεικτοὶ 9, 93, 98, 99, 145, 263, 465, 588, 598, 651, 668, 747, 774, 981, 1000, 1033, 1034, 1043, 1048, 1050, 1056, 1059, 1060, 1061, 1063, — νόμιμος 100 (δ'), — ὀρθοδόξων ἐν 'Επτανήσῳ 126, — παρ' ἐνορίαν 239, — προαπαιτούμενα 475, 920, 924, — προθεσμία 779, — κεκωλυμένου τέκνα 572, τέλεσις ἐν λιτότητι 100 (ιη'), 462, 488, 525, 779, 948, 968, 1058, — προξενιὰ 525 (Ζ'), 825, — τέλη 236, 551, 963, — φόρος 513, — χριστιανῆς μετὰ μουσουλμάνου 1, 91, 186, 377, 938, — χριστιανῶν ὑπὸ καδῆ 188.
γεμενετζήδων συντεχνία 1049.
«Γενικοὶ Κανονισμοὶ» πΚ. 1014.
Γενουᾶται ἐν Γαλατᾷ Κπ. 12, 28.
Γενούης σύμβασις (1347) 13.
γεόμορον (ἢ ἀποκοπὴ) 789 (Θ').
γεροντοβοσκῶ 401.
γεροντομοῖρι 637, 649, 716, 833, 926 (ς'), 1062 (58).
γεροντοτρέφω 649.
γεροντοτρόφια 296, 301, 332.
γῆ· —ξένης ἐκχέρσωσις 875, — τιμὴ 789 (Ι').
γιανίτσαρος 111, 130.
«γονικὸ (τὸ) στὸ γονικὸ» 297, 833, 1046 (Λ'), 1062 (67), 1100, 1104.
γουναράδων συντεχνία 474.
γυναικοφόρια (τὰ) 366.
γυναικομοῖρι 1062 (59).
γυναικῶν ἐνδύματα 11, 118, 238, 488, 575, 576, 619, 998, — συμφιλίωσις μετ' ἄλλης γυναικὸς 955.
γυνή· διαθήκη 100 (ρα', ρε'), — ἐγγύη 424 (Γ'α'), 830, — οὐ κριτής, ἢ ἄρχων, ἢ φροντιστὴς 100 (ιγ'), — οὐ φυλακίζεται 100 (ιγ'), — οὐκ ἐγγυητὴς ἀνδρὸς 100 (ιδ').

δάνειον 100 (μη', ξα', ξβ', πε', πς', ϟ', ϟα', ϟβ', ϟε', ϟθ'), — ἔντοκον ὑπὸ τούρκου 77, — ἐπὶ ἐξωνήσει 171, 180, 194, 304, 331.
δάση 518.
δεδικασμένον 69, 91, 100 (ριζ', ριθ'), 111, 130, 705, 714.
δεκάτη 64, 91, 111, 130, 517.
δεπουτατζιὸν 593.
δευτερογαμία 6, 100 (ε', ς', θ', ια', ιη', κθ', λ', λα', λβ'), 221, 277, 314, 691, 896, 926 (γ'), 1046 (Η').
δημογεροντία 134, 137, 203, 237, 265 (ζ'), 299, 336, 348, 363, 375, 380, 381, 470, 569, 639, 693, 703, 709, 786, 788, 794, 802, 859, 923, 928, 958, 964, 965, 974, 998, 999, 1010, 1076.
διαδοχὴ ἐξ ἀδιαθέτου 75, 111, 130, 132, 221, 259, 266, 271, 277, 297, 316, 321, 326, 471, 511, 526, 533, 569, 637, 641, 689, 690, 691, 721, 735, 744, 745, 746, 759, 789 (ιβ'), 801 (γ'), 833, 838, 874, 879, 1009, 1071, 1072, 1099, 1100.
διαζυγίου· οἰκονομικαὶ συνέπειαι 302, — λόγοι 6, 30, 59, 62, 123, 204, 206, 231, 294, 359, 360, 366, 370, 477, 485, 492, 531, 532, 588, 598, 671, 792, 893, 927, 945, 952, 1070, 1095, — διαδικασία 671, 1077.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διαθήκη 53, 91, 100 (ρ′, ρβ′, ργ′, ρδ′, ρια′, ριβ′), 101, 111, 112, 130, 154, 221, 350, 369, 379, 395, 401, 432, 444, 445, 446, 448, 450, 470, 481, 484, 525 (Ι′), 551, 678, 791 (7), 801 (β′), 802, 803 (8), 859, 872, 966, 982, 1046 (Ι′), 1064, 1065, 1071, 1072, 1100, — ἄγραφος 100 (ρε′, ριβ′), — ἀκύρωσις 100 (ρθ′, ρι′), — δευτέρα 100 (ρδ′, ρθ′, ρι′, ριβ′), 444, ἐναντίωσις κατὰ — 328, — ἐν συμβολαίῳ 149, 165, — ἐπισκόπου 100 (ρζ′, ρια′), — κληρικῶν 370, — κοινὴ 401, ἔκπτωσις ἀπὸ — 100 (ρδ′), μέμψις κατὰ — 328, — μυστικὴ 100 (ρα′, ρβ′, ρε′), 525, — νόμιμος 100 (ργ′, ρδ′), 446, 448, — Μωάμεθ προφήτου 1.
διαιτηταὶ 69, 791 (13).
διάλυσις (= συμβιβασμὸς) 100 (κζ′, κη′).
διανομὴ κληρονομίας 142, 150, 164, 195, 266, 316, 332, 398, 405, 406, 511, 760, 771, 1016, 1017, 1018, 1020, 1099, — περιουσίας 382.
διαπόμπευσις 100 (ι′, κς′, οβ′, οη′).
«Διαταγὴ διὰ τὴν ρωσικὴν ναυτιλίαν τῆς Ἀνατολῆς» 662.
«Διαταγὴ Ἐκκλησιῶν καὶ Κλήρου Γραικῶν» 625.
«Διάταξις Κυπρία» 7.
διατιμήσεις 134, 467.
διατροφὴ γονέων καὶ τέκνων 100 (ζ′), 1071, 1072. Βλ. καὶ γεροντοτρόφια.
διγαμία 100 (ε′, ια′), 215, 370, 484, 562, 765, 945, 1021, — ἀμφοτέρων, ἀμοιβαία ἀδεία 314, — ἀνδρός, ἀδεία τῆς γυναικὸς 729.
«Δικανικὴ Τέχνη» 500.
δικασταί· ἀποζημίωσις ὑπὸ προκρίτων 664.
δικαστήρια μεικτὰ 1004.
δικαστηρίου ἐκκλησιαστικοῦ δικαιοδοσία 1078.
«Δικαστηρίων Ὁδηγίαι» 730.
διφθερουργῶν συντεχνία 479.
δοσίματα 326, 370, 374, 419, 517, 568, 573, 634, 725, 789, 948, 974.
δούλης γάμος, ἄνευ γνώμης αὐθέντου της 100 (ιθ′).
δοῦλοι 199 (ε′), 385.
δραγάτης 1026.
δραγάτμπασης 517.
δραγομάνου ἐκλογὴ 111, 115, 130.
δρίτον ἐμπορίου 593.
δυνατοὶ 89, 100 (νε′).
δύται 1042.
δῶρα μητροπολίτου καὶ πρὸς μητροπολίτην 476. Βλ. καὶ ἐτήσιον.
δωρεὰ 112, 156, 165, — ἐν ζωῇ μεταξὺ συζύγων 333, 334, 756, 762, — πρόγαμος 100 (οα′). 132, 160, 266, 271, 289, 321, 440, 525, 737, 738, 759, 1046 (Θ′), 1056 (θ′), 1062 (70), — πρὸς τέκνα ἐν ζωῇ 926 (ζ′), — περιλαμβάνεται ἐν προικὶ 733.
δωριανὰ (= δῶρα, δωροδοκία) 69, 91.

ἔγκλημα κεφαλικὸν 100 (ιγ′).
«Ἐγκόλπιον Χριστιανικὸν» 692.
«Ἐγχειρίδιον περὶ συνοικεσίων» 354.
ἔθιμα· ἀνώτερα νόμου 789 (κδ′), 798, 809, 812, 817, 915, 989, 996, — ἀπόδειξις 916, ἰδιαίτερα ἐπαρχίας 702 (Β′κ′, Δ′α′δ′), — κατώτερα νόμου 758, — περισυλλογὴ 622, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 829 ἕως 908, 982, 996, 1040. Βλ. καὶ συνήθεια τόπου.
εἰκονικαὶ πράξεις 750.
εἰρηνοδῖκαι 786, 788, 794.
Εἱρμολόγιον 51.
ἐκβίασις 466.
«Ἔκθεσις περὶ κεκωλυμένων καὶ ἀκωλύτων γάμων» (1529) 51.
Ἐκκλησία καὶ ἡγεμὼν 152.
ἐκποίησις ξένων ἀκινήτων· διὰ πλειστηριασμοῦ 168, — ὑπὸ δανειστοῦ 174, 175, 178, — ὑπὸ κοινότητος, διὰ φόρους 178, 179, 742, — δι' ἀνάγκας κοινότητος 423.
«Ἑλληνικοὶ Νόμοι Κύπρου» 6.
Ἑλλήνων ὑπηκόων ἀπέλασις ἐκ Τήλου 979, 997.
ἐμβατίκιον 54, 657.
ἐμπασίδιον 296, 302, 306, 307, 356, 808.
ἐμπατίκιν, βλ. ἐμβατίκιον.
ἐμπορικὸν ναυτικὸν Ἑπτανήσου 932.
Ἐμπορικὸς Κῶδιξ Γαλλίας 659.
ἐμφύτευσις 54, 106, 111, 127, 130, 157, 162, 171, 189, 194, 201, 269, 283, 284, 293, 300, 325, 345, 464, 517, 783, 789.
ἐνδυμάτων καθορισμός 248, 273, 367.
ἐνετικαὶ κτήσεις 5, 9, 70.
ἐνέχυρον 100 (ξγ′, πη′).
ἐνοχὴ φυσικὴ 100 (ξδ′).
ἐνστάνια 580.
ἐξισλαμισμὸς 69, 91, 101 (18), 111, 130, 134, 141, 326, 373, 379, 433 (ιη′), 484, 533.
ἐξορία 100 (κς′), 627, 1011.
ἐξύβρισις 55, 100 (οβ′, ογ′), 134.
ἐξώπροικα 100 (ις′).
ἑορτολόγιον συντεχνιῶν 411.
Ἐπαναστάσεως ἔναρξις 704.
ἔπαρχος Σαντορήνης 712.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Επιδαύρου νόμος 715,— Προσωρινὸν Πολίτευμα 707.
ἐπικαρπία ἐπιζῶντος συζύγου 830, 833, 834, 838.
ἐπίσκοπος· ἀμοιβὴ διὰ τέλεσιν γάμου 236,— ἀνάξιος 100 (ριδ΄),— διαθήκη 100 (ρζ΄) — δικαιοδοσία 7, 34, 551, 572, 780, μήνυσις κατὰ — 100 (ρκα΄).
ἐπιστάται· ἀλληλέγγυον κατοίκων διὰ ζημίαν των 503.
ἐπιστρόφια 948
«'Επιτομὴ 'Εξαβίβλου» 83.
ἐπίτροπος ὀρφανοῦ 100 (λε΄), 328, — ἀποβολὴ 328.
ἑπταμοίριον 721, 745, 746, 879.
'Επτανήσου σύνταγμα 557, 571, 660.
ἐργαστηργιαρέοι 521.
ἐσώγαμβρος 791(4).
ἑταιρεία 132.
ἐτήσιον πατριάρχου ἢ ἀρχιερέως 97, 101 (11, 25), 326, 370, 373, 379, 476, 484, 517, 610, 789.
Εὐαγγελικὴ Σχολὴ Σμύρνης 613.
ἔφεσις 123.
ἔφοροι χωρίου 700.

ζευγάρια 517 (30–33).
ζυγιαστικὸν (φόρος) 28.
ζῴων κολῃγεία 456.

«Θαλάσσιος Νομοθεσία» Ν. Κεφαλᾶ 661.
θεσπίσματα Ὕδρας 580.
θεώρητρον 277, 321, 424 (Δ΄ δ΄).
θηλυγονία 323, 505, 835, 838, 1062 (68), 1100.

ἰατροῦ μίσθωσις ὑπηρεσιῶν 694.
'Ιερὰ 'Εξέτασις 70.
ἱερέων· συντεχνία 763, — δικαιοδοσία 475, 504, 564, — προνόμια 14, 15, 16.
ἱεροδιακόνου γάμος 675.
ἱερομόναχοι, οὐ σύντεκνοι 529.
«'Ινστιτοῦτα κατ' ἐπιτομὴν» 453.
«'Ιστορικὴ Σύνοψις 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας» 623.
'Ιωαννῖται ἱππόται 12.

καγκελλάριοι κοινοὶ 727.
καδῆς 69, 91, 789 (κδ΄) 7, 1036, 1053.
Καθολικοί· προσηλυτισμὸς ὑπὸ — 371, 468, 935, 950. Βλ. καὶ 'Ορθόδοξοι — Λατῖνοι, σχέσεις.
Καλαμιῶται 724.
καλαφατῶν συντεχνία 674.
καμβίον θαλάσσιον 580, 630.
«Κανονικὸν» Χριστοφόρου 584.
Κανονισμὸς Δικαστηρίων πΚ. 971.
Κανονισμὸς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας Λευκάδος 222.
Κανονισμὸς τελωνειακῆς διατάξεως 169.
καπάρο 982 (3ϳ.
καπήλων συντεχνία 567.
Κάρλοβιτς συνθήκης (1699), μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Τουρκίας, 235.
Κάστρου (Νάξου) ὀργάνωσις διοικητικὴ 669.
Καταστατικὸν 'Εκκλησίας Κύπρου 1095.
κατάσχεσις 593.
κατζίβελοι 424 (Ϛ΄, Γ΄, Ζ΄).
κατζιόνε 237.
κεφαλιάτικον (φόρος) 573.
Κιουτσοὺκ Καϊναρτζῆ συνθήκη (1774) 425.
κληρικοί· ἀκλήρων — κληρονομία 1068,— ἀποχὴ ἀπὸ κοσμικῶν ὑποθέσεων 100 (ζ΄, ριγ΄), 534, 551, 590, 607, 778, 780 (ζ΄), — διαφοραὶ εἰς ἐπίσκοπον 100 (ριε΄, ριζ΄),—δικαιοδοσία 781, — δωσιδικία ἐπὶ ποινικῶν ὑποθέσεων 495, 1071, 1072 — κληρονομία 100 (ρια΄), 101 (33), 141, 326, 349α, 484, 640, 1068, — σύντεκνοι 522, 588, 598, — χρέη 100 (ϛ΄).
κληρονομία· ἐξ ἀδιαθέτου 366, 801, — Βλάχων 433 (ΙΗ΄), — νόμος 64, — δικαιώματα 1022.
κληρονομικὰ δικαιώματα· συζύγου 771, 830, 996, — συντρόφου 265, — χριστιανῶν 394.
κληρονομικὴ σύμβασις 149, 351, 352.
κληρονομικὸς συμβιβασμὸς 740.
κληρονόμος ἀναγκαῖος 100 (ρε΄), 366, 432, 689, 830, 833, 835, 838, 842, 848, 1062 (57).
κληρονόμου ξένου θάνατος ἐξ ἀδιαθέτου· ἐπιστροφὴ εἰς συγγενεῖς ἀρχικοῦ διαθέτου 838.
κλοπὴ 100 (ξ΄), 134.
κοπέλιν 100 (θ΄).
κοτζάμπασης 449, 789 (κδ΄), — δικαιοδοσία 540, 546, 559, — καθαίρεσις 472.
κρασιοῦ πρωτορρίξιμον 366.
κρεββατοστρῶσι 321, 424 (Δ΄ ε΄), 440, 736, 754, 825, 943, 982.
Κρήτη· — κανουνναμὲ 177, —'Οργανισμὸς 708,— 'Οργανισμὸς Κριτηρίων 723, — Χάνδακος συνθήκη (1299) 9.
κριτήρια 458, 723, 956.
«Κριτηρίων Τάξις» 436.
κριτοῦ· διορισμὸς 110, — ἐξύβρισις 100 (οβ΄).
Κῶδιξ Καλλιμάχη 787.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κῶδιξ Πολιτικὸς Μολδαβίας 658.
«Κῶδιξ τοῦ Κοινοῦ» τῆς Χίου 1013.

λαγηνικὴ τέχνη 270.
λεβέ(ν)της 100 (θ').
Λονδίνου συνθήκη (1871) 1047.
Λωζάννης συνθήκη (1923) 1098.
λῶτος 366.

μάρτυρες 91, 100 (ρ'), 101 (6), 141, 373, 433 (Η'), 455, 789(κδ').
μαστίχη 693.
μέλισσαι 283.
μεταλλωρύχοι 92.
μητροπολῖται· δικαιοδοσία 326, 470, 538, 572, — ἐκλογὴ 523.
μνήμονες, βλ. νοτάριοι.
μνηστεία 207, 209, 214, 354, — ἀνήβων 100 (κδ'), 542, — διάρκεια 100 (κγ'), 207, 209, 214, 278, 542, 779, 942, 1035, 1073, 1083, 1094, — λύσις 6, 242, 278, 542, 560, 597, 684, 926, 953, 975, 1019, 1041, 1083, 1094, περιορισμὸς ἐπιδείξεων ἐν καιρῷ — 525, 618, 926 (Ζ'), 1083, — φόρος 71, — χήρας 100 (κγ').
μνῆστρα 6, 100 (οα').
μοῖρα νόμιμος 100(ρε').
μοιχεία 100 (κδ', κε').
μοναί· ἀσυδοσία 995, — ἀφορολόγητον 495, — Κερκύρας 614, — Σάμου 1080.
μοναχοί· ἀπαλλαγαὶ φορολογικαὶ 1, — δωσιδικία 495, — κληρονομία 349α, 386, 397, 556, 611, 652, 655, 982(12), — συντεκνίαι 529.
μπακάληδων συντεχνία 457.
μυλοστάσι ἐπὶ ξένης γῆς 9.
μύλου πάκτωσις 1104.

ναοί· ἐπισκευὴ 1, 91, 111, 130, 141, 370, 373, 425, 484, 555, — κώδωνες 28, 381, 555, — νέοι 28, 273, 389, 424, 425, 555, 1091, — προεστηλίκι 657, — πώλησις 163, 173.
ναυάγια 192.
ναυλοσυμφωνητικόν, 565, 635.
ναυτιλίας κανονισμὸς 587.
ναυτοδάνεια 821 (βλ. καὶ τόκος).
«Νέα πολιτικὴ Διοίκησις» Ρήγα Βελεστινλῆ 530, 544.
«Νέος 'Αρμενόπουλος» 818.
«Νοδαρικῆς (Τάξις τῆς—) 261.
όθα 112, 872.
νομῆς, σύμβασις ἀδείας 229.
Νομικαὶ Διατάξεις Βλαχίας 424.
Νομικὴ Διάταξις 'Ανατ. Χ. Ἑλλάδος 702.
«Νομικὴ Συναγωγὴ» Δοσιθέου 197.
«Νομικὸν Βιβλίον» Πύρρου 787.
«Νομικὸν ἐκλελεγμένον» 78.
«Νομικὸν» Θεοφίλου Καμπανίας 485.
«Νομικὸν Πρόχειρον» Φωτεινοπούλου 402.
νομισμάτων διατιμήσεις 585, 679, 775, — διακυμάνσεις 816.
νόμοι γραπτοὶ 773 (134).

ὀρθοδόξων πνευματικαὶ ὑποθέσεις 315.
ὁρίων μετακίνησις 990.
ὀρφανὰ 100 (λε', μθ'), 1022, 1046(Β'—Ε').
οὐγγροβλαχικὴ ἡγεμονία 433.

παιδομάζωμα 28, 92.
πάκτωσις, βλ. ἐμφύτευσις.
παλληκαριάτικο 190, 303, 738, 754, 765.
«Πανδέκτη» Κάρρα 594.
Πανδέκτης Νικ. Καρατζᾶ 471.
παραγραφὴ 9, 100 (ιζ', κς', νζ', νη', νθ', ξα', ξβ', ριη'), 221, — διακοπὴ 100 (νζ').
«Παραίνεσις πρὸς τοὺς κριτὰς» 34.
παρακαταθήκη 100 (π').
Παρισίων συνθήκη (1856) 1005.
παρρησία 101 (24), 370, 484.
πατριάρχης Κπ. 29, 429, — δικαιοδοσία 418, 1002, — ἔξωσις 370, — ἰσοβιότης 1004, — καὶ βασιλεὺς 152, — κληρονόμος κληρικῶν 259, — Κοινὸν Ταμεῖον 399, — ἰσχὺς ἐγκυκλίων του ἐν Ἑπτανήσῳ 226.
πεκούλιον· ἀπροσπόριστον 100 (ρς'), — δούλου 100 (λθ'), — ἰδιόκτητον 100 (ρς'), — καστρένσιον 100 (ρς'), — οἱονεὶ καστρένσιον 100 (ρς') — παγανικὸν 100 (ρς').
πένητες 100 (νς').
πένθιμος ἐνιαυτὸς χήρας 100 (ι', κγ', κη', κθ'), 271, 996.
«Πηδάλιον» 553.
πλοῖα· μερισμὸς ζημίας 498, 580, — φορολογία 615.
πλοίαρχοι 1042.
ποινικαὶ διατάξεις 722, 1006.
πολεοδομικαὶ διατάξεις 982.
πολιτικοί, οὐ δικασταὶ 728.
Πολιτικὸν Σύνταγμα (1832) 824.
πολυτέλεια (κατὰ —) 11, 238, 627, 631, 948, 968, 899. Βλ. καὶ γάμος, γυναικῶν ἐνδύματα, μνηστεία.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πραγματευταί· κομπανία — Σιμπνίου 122, 257,— «σύστημα» 593.
προβατονόμια (φόρος) 196, 789 (ιη΄).
προβιζιόνε 599.
προεστοί· ἀλληλεγγύη πρὸς μέλη δικαστηρίου 664, — δικαιοδοσία 299, 368, 470, — δοσίματα 974, — ζημία· ἀποζημίωσις ὑπὸ κατοίκων 581, 859.
πρόθεσις (ἐκκλ.) 101 (24), 370, 484.
προίκισις· ἄρρενος 100 (πγ΄), 216, 220, 274, 281, 319, 355, 604, 716, 731, 833, 834, 996, 1097, — κατὰ βούλησιν 768, 830, 838, 893, — ἀσχέτως γάμου 649, 760.
προικολαβὴ 356. Βλ. καὶ προικοπαράδοσις.
προικοπαράδοσις 445, 737, 738, 739, 755, 761, 801, 802 (δ΄).
προικοσύμφωνον 124, 132, 133, 167, 208, 210, 216, 242, 281, 282, 295, 296, 303, 306, 307, 319, 323, 327, 340, 341, 342, 355, 356, 440, 441, 446, 503, 515, 525 (Θ΄), 527, 561, 731, 777, 779 (θ΄), 801 (δ΄), 802 (δ΄), 803 (δ΄), 953, 982, 1007, 1022, 1030, 1075, — ρύθμισις 930· βλ. καὶ χαρτογράμματα.
προὶξ 100 (ξζ΄, ξη΄, οα΄, πα΄, πβ΄, πδ΄, ϟγ΄), 277, 366, 424 (β΄), 583, 645, 733, 770, 926, 1046 (ς΄), — ἀδιατίμητος 100 (πδ΄), 277, 366, 779 (ς΄), — ἀπογραφὴ 100 (ιζ΄), — ἀπόδοσις, θανάτῳ τοῦ ἀνδρὸς 424,— ἀντιστροφὴ 100 (πγ΄), — διατετιμημένη 100 (πδ΄, ϟγ΄), 277, 321, 366, 424 (Α΄, α΄), 779 (ς΄), — ἐκποίησις 996, — ἐκποίησις ὑπὸ ἀνδρὸς 596, — ἐκποίησις γνώμῃ τῆς συζύγου 656, 996, — ἐκποίησις ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν συζύγων 628, 830, 833, 838, 842, 848, — ἐπιστροφὴ 833, 834, — ἐνοχὴ εἰς χρέη τοῦ ἀνδρὸς 842, — οὐκ ἐλευθέρα κληρονομία 1101, — πληρωμὴ 980, — προτιμᾶται εἰς ἀπόδοσιν 100 (ις΄, ιζ΄, πα΄, πβ΄), 583, — περιορισμοὶ 219, 243, 244, 337, 338, 339, 408, 410, 447, 497, 520, 525, 541, 569, 618, 619, 626, 645, 653, 776, 779, 799, 802 (ε΄), 825, 937, 940, 941, 943, 953, 960, 967, 968, 972, 973, 984.
προκουράτωρ 100 (λε΄).
προσκυνοχάρτι 785.
προστατευόμενοι 358, 568.
προτίμησις 100 (νγ΄, νε΄), 143, 146, 147, 148, 170, 172, 211, 221, 223, 280, 323, 422, 424 (Ε΄), 437, 478, 543, 558, 605, 629, 685, 696, 697, 753, 802 (α΄), 830, 833, 838, 875, 879, 934, 982 (4), 1010, 1062 (71), — καὶ ἐπὶ κινητῶν 100 (νγ΄), —παραγραφὴ 100 (νς΄).
πρωτόγερος 28.
πρωτοκόρη 1062 (54).
πρωτομαγιὰ 366.
πρωτονοτάριος 200, 695. Βλ. καὶ νοτάριος.
πρωτοπαπᾶς· δικαιοδοσία 116, 225, 232, 251, 351, 403, — δικαιώματα 85, 96.
πτώχευσις 1022, — προτίμησις ἐντοπίων δανειστῶν 830.
πυροβολοποιῶν συντεχνία 486.
πώλησις· ἀκινήτου ἀκλήρου, ὑπὸ κοινότητος 494,— διὰ πλειστηριασμοῦ, ξένου ἀκινήτου 159, 742, — ἐκ μέρους ἐπιτρόπου 595, — ὀρφανικοῦ 100 (μθ΄),— τέκνου 100 (ν΄),— κλοπιμαίων 100 (να΄), — συναινέσει τῶν κληρονόμων 140, — συναινέσει γυναικὸς καὶ τέκνων 144, — συναινέσει ἀδελφοῦ 313, — ἀκινήτου τοῦ πατρός, συναινέσει του 650, — συναινέσει τῆς συζύγου, — ἀκινήτων φευγάτων 710, — φυτῶν ἐπὶ ξένου ἐδάφους 100 (νδ΄).
πωλητήρια 314, 1022.

ραγιάδες· μετανάστευσις 469, 506, — πρόξενοι 497α, 568, 624, — ὑποταγὴ 414, 482, 483, 489, 490, 498, 536, 537, 563, 592, 599, 602, 678, 806.
ραπτῶν συντεχνία 678.
ρητίνη 803.
ρινοτομία 100 (κς΄).
ρούχων κοπὴ ἐν Θεσσαλονίκῃ 23.
Ρωσίας συνθήκη μετὰ Τουρκίας (1800) 555.

Σάμου· ὀργανικὴ Διάταξις 820, — προνόμια 64, 823, 913, 929, — στρατοπολιτικὸν Σύστημα 705.
σαπωνοποιῶν συντεχνία 329.
σιδεροκάψια 69, 309.
σκλάβος τοῦρκος 155.
σκούφιες 118.
σουδίτοι 579, 747.
«σουλτάνοι τῶν Ρωμηῶν» 41.
σπογγαλιεῖς 1042.
στρατιωτικοί, οὐ δικασταὶ 663, 725, 728.
συζύγου ἐπιζῶντος κληρον. δικαίωμα 1018, 1046 (η΄).
Συλλογὴ Κανόνων (1787) 480.
συμβιβαστικὸν 384.
συμβολαιογράφοι, βλ. νοτάριοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

συμβουλίου μ. Κῶ, δικαιοδοσία 1028.
συνεισφορὰ προικὸς 132, 332, 424 (Β' α'), 502, 717, 719, 720, 791 (3), 802 (γ'), 803 (γ'), 830, 833, 834, 835, 838, 842, 879, 893, 926 (ζ'), 996, 1062 (61, 63, 64, 65).
συνεργὸς 100 (οη'), 634.
συνήθεια (τὰ) τοῦ τόπου 5, 10, 22, 23, 28, 35, 46, 49, 57, 64, 67, 70, 91, 100 (ρα'), 101 (30), 111, 112, 122, 130, 132, 164, 196, 221, 281, 284, 293, 297, 316, 320, 321, 324, 327, 329, 338, 354, 370, 389, 401, 404, 415, 416, 417, 421, 424, 432, 451, 467, 484, 498, 502, 516, 524, 528, 543, 548, 555, 558, 569, 574, 579, 583, 589, 591, 605, 629, 636, 637, 641, 648, 661, 665, 666, 680, 681, 682, 685, 688, 690, 691, 695, 696, 702 (Β' γ', κ', Δ' α', δ'), 720, 721, 724, 735, 744, 748, 754, 756, 758, 768, 769, 770, 771, 773 (134), 789 (ΚΔ'), 798, 800, 802, 824, (288), 829, 830, 833, 835, 838, 842, 859, 951, 982, 989, 1016, 1040, 1046, 1062. Βλ. καὶ ἔθιμα.
Συνθήκη Ἑπτανήσου καὶ Ἀλῆ πασᾶ (1803) 573.
«Σύνοψις νέα βιβλίου νομικοῦ» 366.
συντεχνίαι 238, 411, 422, 486, 491, 789 (κε'),— δικαιοδοσία 421.
Συντροφία Ἀμπελακίων 459.
Συνυποσχετικὸν Σμυρναίων 470.
σωφροσύνης πρόφασις 100 (κδ').

ταΐνι (=φαγητὸν) 111.
Ταμιράλιας καὶ Ταλλέγγιος οἶκος 1105.
τάξεις κοινωνικαὶ 337, 447, 619, 770, 779, 825, 943, 960.
«ταρίφα τοῦ Κοινοῦ» 134, 212.
ταυτοπάθεια 100 (οζ', οη').
τέκνα, ἀναγκαῖοι κληρονόμοι 830, 833, 834, 835.
τελωνεῖον 609.
τετραμόριον 132.
Τετρανήσου Γενικὴ Δημογεροντία 928.
τόκος 23, 100 (η', πζ', ριγ'), 349, 424 (Θ'), 548, 633, 639, 647, 667 (λγ'), 789 (Ι'), 800, 803 (ε'), 821.
Τουρκίας συνθήκη μετὰ Βενετίας (1502) 40, — σύνταγμα 1087.
τουρκικὴ δικαιοσύνη (προσφυγὴ εἰς —) 91, 579, 667 (ιη'), 669, 672, 673, 688, 813, 877.
τρᾶς 779.
τραχώματα 410, 569, 948, — κατάργησις 618, 779.
τριμοιρία 266, 277, 289, 366, 424 (Δ'), 569, 736, 802 (γ'), 834, 874, 875, 982 (6), 985, 996, 1016, 1017, 1086, — ἐν περιπτώσει διαζυγίου 732.
Τροιζῆνος πολιτικὸν Σύνταγμα 773.

ὕδατος ρέοντος δουλεία 838.
υἱοθεσία 791 (5), 879.
υἱοθεσία τοῦ ἀνδρὸς ὑπὸ τῆς γυναικός του 729.
ὑπεξουσίου συναίνεσις πρὸς γάμον 100 (κα').
ὑποδηματοποιῶν συντεχνία 258.
ὑποδημάτων διατίμησις 317.
ὑποθήκη 100 (πη'), 909. Βλ. καὶ σημάδι.
ὑφαίρεσις 100 (ξ').

φαλκίδιος 366.
φέουδα 5, 782, 807.
φιδεϊκόμισον 100 (ρβ'), 751, 827, 828.
φιλοραγιᾶς 1106.
φόνος 100 (ο'), 114, — ἀκούσιος 239, — ἀντὶ φόνου 805, 812,— ποινὴ 805, 812,— ὑπεύθυνοι 298.
φορολογία 600, 601, — ἀλλοδαπῶν 183.
φόρου ἐνοικίασις 192, 196.
φρενοκομεῖον ἐν Ἐγρὶ Καποὺ τῆς Κπ. 507.
φύτευσις εἰς ξένην γῆν 9.

Χαλέπας σύμβασις 1067.
χαλκέων συντεχνία 486.
χαλυβωτῶν συντεχνία 486.
Χάνδακος συνθήκη (1299) 9.
χαράτζι 1, 2, 111, 130, 134, 159, 168, 176, 179, 184, 185, 205, 218, 335, 370, 517, 518, 568, 573, 634, 789 (ιη'), 974.
χάττι (1875) 1054.
Χάττι – χουμαγιοὺν (1393) 19, — (1460) 32, — (1856) 1004, 1031.
χήρας ἐπικαρπία 996, — κληρον. δικαίωμα 636, 879.
χηρείας ὑπόσχεσις 132, 322, 564, 569.
χρέους μετάθεσις 100 (ιζ').
χρεωκοπία, βλ. πτώχευσις.
χριστιανῶν· τέκνα, θνήσκοντα ἀνήλικα 58, 95, — κληρονομία 394.

ψυχοπαῖδι 401, 791 (5).
ψωμάδων συντεχνία 772.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

Γ΄—ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ

ἀβαγέτια 370, 389.
ἀβανίες 121, 466.
ἀβαντάριον 604.
ἀβαρίζι 69, 91, 111, 130, 159, 370.
ἀβδουρραχὶμ (=αἰχμάλωτος) 275.
ἀγγεαμόγλανα 91.
ἀγγιμογλανῶ 130.
ἀγιάνηδες 606.
ἀγιρλίκι, βλ. ἀγριλίκι.
ἀγοράδες (=ἀγοραπωλησίαι) 221.
ἀγριλίκι (=παλληκαριάτικο) 383, 527, 982, 1027.
ἀγωνᾶται 486.
ἀδελφομοῖρι 133, 982(8).
ἀδόλωτα (=ἀδόλως) 464.
ἀδούλωτον (=ἀκαλλιέργητον) 106.
ἀζάρια (=κῦβοι) 366.
ἀζιγάνα 110.
ἀϊλακτζίδες 508.
ἀϊνὶ (=συνήθεια) 101(30), 484.
ἀκρεμίσματα 285.
ἀκρόστικον 69.
ἀκρωτήρια 237, 578.
ἀλακᾶς 568.
ἀλισβερίσι (=συναλλαγὴ) 570.
ἀλληλογία (=ποινικὴ ῥήτρα, ὑπαναχώρησις) 54, 210, 300.
ἀμανέτι 100 (ξγ΄).
ἄμιρ 433 (ιη΄).
ἀναστάτης (=ἐκχερσωτὴς) 106.
ἀναφακὰ (=τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα) 405, 406.
ἀνδρομοῖρι 791 (6), 1062 (60).
ἀντέτι 283.
ἀντίφαττον 405.
ἀπαντηχτῶ 283.
ἀπαρθενίζω (=ἀνήκω) 445.
ἀπατημένο (=ἀπάτητον) 300.
ἀποδίζω (=ἐμποδίζω) 112.
ἀποκάρπωσις 789 (θ΄).
ἀργαννίκι (=ὑπόβολον) 1021.
ἀρέζη 69.
ἀρεσκειὰ (=προῖξ) 445.
ἄρζι (ἢ ἄρτζι) 101, 111, 130, 370, 484.
ἀρμαμέντα 580.
ἀρουσανὲ (=φόρος νυμφῶν) 249.
ἀρτζουχάλι 524.
ἀσιστέντες 445.
ἀσκέριδες 101.
ἀσολοῦτος (=ἀπόλυτος) 445.
ἀστηρὰς 515.
ἀτζομογλάνι 111.

βακούφ 517.
Βηκιαλέτι 688.
βέϊτ οὺλ μὰλ (=Δημόσιον) 141.
βεκίλης 449.
βεντέτα 1015.
βλασμαμίζω (=βλασφημῶ) 134.
βλυσίδια 580.
βοϊβόδας 789 (κδ΄).
βούκλα 406.
βρουμάλια 565.
βῶτα (τὰ) (=τάμματα, votum) 366.

γάλα (— ν, — ς) (=κληρον. δικαίωμα, λόγῳ θηλασμοῦ) 195, 405, 406.
γαμβρίκι (=παλληκαριάτικο) 1044.
γεμενετζῆδες 1049.
γεμικλίκι 345.
γεντίκι 424 (ΙΑ΄, α΄).
γεροντομοῖρι 637, 716, 833, 926 (ς΄), 1062 (58).
γεροντοτρέφω 649.
γεροντοτρόφια 332.
γιαγόρω ἐν κούλμινε 1104.
γιασακτζῆδες (=φύλακες) 91, 101, 111, 130, 370.
γιεμίνγγιδες 565.
γιουμπρούκι (=τελωνεῖον) 517, 910.
γκιλὲν γκετσὲν 789 (ιη΄).
γυναικομοῖρι 1062 (59).

δαβᾶς 688.
δεργατικὰ 283.
δερπεντζῆδες 66.
διαμαγγούρια 619 (Θ΄).
δικεβγενίκι (=παλληκαριάτικο) 1044.
δοβρᾶς 508.
δρίτον 593.
δωριανὰ (=δῶρα) 69 (9), 91.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐγκαλεσία, ἐγκαλεσίματα, ἐγκαλέσματα (ἔγκλησις) 100 (ξ').
ἐγκλαβὴ (προῖξ) 297.
ἐζούρα (=τόκος) 100 (ριγ').
ἔμβρι σερίφι 484.
ἐμίνης 69.
ἐμίρης 91.
ἐμλάκια 870.
ἐμπασίδι 306, 307, 356, 808.
ἐμπατίκιν 54, 657.
ἐνστάνια 580.
ἐντριτεία (βλ. ἐμφύτευσις).
ἐξάπινα (=αἰφνιδίως) 450.
ἐξοδία (=κηδεία) 258.
ἐξωτερικοὶ (=τοῦρκοι) 926 (ζ').
ἐσνάφι, βλ. συντεχνία.
ἔχει (τὸ) (=περιουσία) 195, 301, 334.
ἐχλιρτίδες 429.
ἐχλὶ ὄρφιδες 101, 484.

ζαγάρι 101.
ζαμπίτης (=ἀστυνόμος) 688, 789 (κδ').
ζάπτι (ἢ ζάφτι) 237, 283.
ζαράρι 581.
ζαχὰρ κασαμπιγιὲ (=σφακτικὸς φόρος) 370, 379.
ζεΐδης 433 (ιη').
ζερὶ κασαπηγιὲ 484.
ζουλούμι 130.

ἡμερολογιὰ 578.
ἤμπορες (=οἰκονομικὴ δύναμις) 258.

ἰλάμι 484.
ἰλτζάμι 404.
ἰμπρὰν ἰσχὰτ 384.
ἰντράδα (=εἰσοδήματα ἐκ τῆς γῆς) 157, 269.
ἰστικλάλι 429.
ἰτιπάρι 568.

καβοῦλι 345, 405.
κάϊδου 484.
καλέπι 130.
καλίκιδες 111, 130.
καμαμὲ 2 (ναὸς Ἀναστάσεως).
καμβίον 580, 630.
καμορτεύω 54.
καμπιμπουλουμπασίδες 789 (ιη').
κανισκιάρης (=δωρητὴς) 100 (λγ').
κανίσκιον (=δῶρον) 134, 948.
κανταριάτικον 573.
κάντος (=δημοπρασία) 134.
καπακλίκια 619.
καπέντα 91.
καπίνι (ἢ κεπίνι) 111, 130, 186, 188, 493, 677.
καππικεχαγιαλίκι 370, 589.
καπριάτικα (=φόρος ἐπὶ τῶν κάπρων) 283.
καρασκέρης 101 (9).
κάρικο 580.
κασάμι 484.
κασάμιδες 370.
κασαπγιὲ 101.
κασίκι (=κατσίκι) 456.
κασίμιδες 111, 130.
κερδάνι (τὸ) 684.
κεσίμι 110, 283.
κεσισχανὲ (=ταμεῖον κοινὸν) 429.
κιαφίριδες (=φράγκοι) 468.
κιουρεζίδες 69.
κλειδωτάρια 619 (Θ').
κλεῖσμα (=περιφραγμένον κτῆμα) 134, 189, 440, 578.
κογγέτη 69.
κολοτερᾶνος (=ὅμορος, πλησιόχωρος) 324, 392, 629.
κοντάνα (=καταδίκη, πρόστιμον), 134, 210, 237.
κοντραδίτο 200.
κοστούδια 283.
κουδουμιὲς 789 (ιη').
κουτζοκόπαδα (=μικρὰ κοπάδια) 578.
κρεμάσματα 926 (Ζ').
κωπάδες (=κωπηλάται) 1042.

λαλᾶς (=προκουράτωρ) 100 (λε').
λεβέ(ν)της 100 (θ').
λελιμπεράρομαι 174, 175.
λέντζε (legge)=νόμοι 57.
λιβέλλι ὀφρανκάβιλι 750.

μααντικάσι 130.
μαγζάρι 433 (ιη').
μακτοὺ 404.
μάλι κιανὲ ζαάπιδες (=ἀγορασταὶ τῆς δεκάτης) 789 (κδ').
μάλι μιρὶ 404.
Μαλκιανὲς 517.
μαλσαπῆδες 1042.
μαμούριδες 688.
μανδηλώματα 619 (Θ').
μαντελιὰ 237.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μαντολογήματα (=μαντεῖαι) 366.
μαντροκάθισμα 1103.
μαραφέτι 559, 579, 688.
μαρμάρα (=γυνὴ ψυχρὰ) 485.
μασούλα 647.
μάχαραις 366.
μαχλιούλη 494.
μεζάτι 556 (ι'), 742.
μεϊντάνης 517.
μέκι 493.
μενζίλια (=ταχυδρόμοι) 299, 517, 574.
μενζίλ καΐκι (=ταχυδρομικὸν πλοῖον) 552.
μενζιλοχάρτιον 552.
μεσαῖος (=διαιτητὴς) 69.
μεσαρίφια 789 (ιη').
μεταστεφάνωμα 239.
μιαντεγγὶ 111.
μιρὶ 130, 189 (ιη').
μιστάτο 134
μιτριτικὸ 283.
μοβερίζω 176.
μοιραστάδες (=ἐκτιμηταὶ) 69.
μοιραστῆρι (=διανεμητήριον) 195.
μόμπιλε (=κινητὸν) 445.
μοναχικάζι 505.
μουζοῦρι (=μέτρον) 1104.
μουκατᾶς 648.
μουκατὲμ μπόρτζι 494.
μουκτούριδες 69, 111.
μουρτασίπης 69.
μουρτεμένος 9.
μουσαδὲς 101.
μουσούρικο 1025.
μουστερέϊκος (=ἐπίκοινος) 982(10).
μουτεβελῆς 326, 370, 484.
μουτουπάκι 336, 578, 627.
μουχζούρης 130.
μπαγκίρι (=χάλκινον νόμισμα) 111, 130.
μπακιὲ 404.
μπακλαγιὰ 948.
μπασίδια (βλ. ἐμβασίδια) 302.
μπάστινα 791.
μπεϊλικτζῆδες 92.
μπεκαὲς 791, (1, 2) 825.
μπεκαὲτ 517.
μπεκοῖνα 791 (1).
μπογιαῖς 948.
μποκτζαλίκια 389, 525, 779, 948.
μπουμπασιρέοι 574, 688.
μπουμπασιριὲ 673, 791 (10).
μπουρέκι 948 (Δ').
ναζαρέτι 429.
ναζίρης (=μέγας ἄρχων) 137.
ναΐπης 69.
νάχτι 525, (Β') 739, 754, 755, 1030.
νιζάμι 667.
νικιάχι 493, 547.
νιτράδα (βλ. ἰντράδα).
νομνιάζω 274.
νουζούλ ἀβαρὶζ (=ἐνοίκιον κατοικουμένης γῆς) 789 (θ').
νουλᾶδο (=ἄκυρον) 446.
νταβᾶς 130, 663.
νταμπάκιδες (=βυρσοδέψαι) 764.
νταούλια (=τύμπανα) 488.
ντζορνάδα (=ἡμέρα) 1104.
ντριτεμμένο (=δοθὲν εἰς ἐμφύτευσιν) 283.
νυμφίκι (θεώρητρον) 1044.

ξύλον (=πλοῖον) 130.
ξωμοιρασιὰ (=ἐξώδικος διανομὴ) 142.
ξωφύλλι 755.

ὀγούρια (=γούρια) 366.
ὀζόντζα 57.
ὀζούρα 100 (οδ').
ὀκτώρι 405.
ὁμουληκία (=ἐνηλικότης, νόμου ἡλικία) 1102.
ὀρδᾶς 779.
ὁριὰ (=οὐρὰ) 134.
ὁρμαθοὶ 619 (Θ').
ὁρὸς (=ὁρόσημον) 990.
οὐζουφρουτουάριος (=ἐπικαρπωτὴς) 445.

παγκιάκος 91.
παγτουλμάλι 370.
πακιγιὲ 688.
παλτατζίδες 508.
πανδίτοι (=λῃσταὶ) 496.
παντικατόροι (=ἐμφυτευταὶ) 345.
παντίκι (=ἐμφύτευσις).
παρακάνονον (=παρὰ τοὺς κανόνας) 583.
παρτζινέβελος (=ἐμφυτευτὴς) 580, 647, 683, 802 (Ϛ').
πάσκουλο 134, 283, 578.
πάτος (=ὅρος) 110, 134.
πεϊτουλμάλι 484.
πεκαγιὲς 742.
πελεζίκια (=βραχιόλια) 1020.
πελουμπασίδες 606.
πένα (=ποινὴ) 110, 210, 1104.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πένδε 688.
πεσινάτι 688.
πεσίνι 404, 456.
πεσκέσι (=δῶρον) 101.
πεσχεσλίκια 825.
πεταλματζῆδες 69, 91, 112.
πεχλιβάνηδες (=παλαισταὶ) 366.
πιτᾶδο 134.
πλατίζω (=καταβάλλω ἀποζημίωσιν) 100 (οζ', πγ' 8).
ποτεστᾶτος 375.
πουρκοχάρτι (=προικοσύμφωνον) 432.
ποχθαίνω (=ἀποκτῶ) 132.
πρέζα (=λεία) 580.
πριβᾶδος (=ἐστερημένος) 54.
προζύμια 948.
προκέσσο (=δίκη) 237.
προτέττος (=προστατευόμενος) 568.
προτιμὴ α) =ἐμπασίδιον 808, β)=προτίμησις 170, 221, 629.

ράπι 134, 464.
ρέγγι 948
ρεζάδες 484.
ρεζίγον 580.
ρεζίματα 368.
ρεΐσης 580.
ρέσμι (=φόρος) 91, 101 (11).
ρετζεβούτα (=ἀπόδειξις παραλαβῆς) 683.
ρεφενέδες (=ἔρανοι) 366.
ρητὸν (=τελετουργία) 263.
ρουσούμια 484.

σακὶζ (=μαστίχη) 693.
σαντζάκμπεης 67, 69, 91.
σαντράντζι 366.
σεϊμένιδες 389.
σεκουεστράντες (=ἐνεργῶν κατάσχεσιν) 593.
σεκουέστρον (=κατάσχεσις) 593.
σεμπριὰ (=ἐμφύτευσις) 325, 783.
σεντοῦκι τοῦ κοινοῦ (=ταμεῖον κοινὸν) 449.
σερὲτ δαβᾶς 688.
σερμαγιὰ (=κεφάλαιον) 580, 647.
σημάδι (=ἐνέχυρον ἢ ὑποθήκη) 100 (ιε' ιζ', μη', ξγ', πε', πς', πζ', πη', πθ', ϛα', ϛβ').
σιαρὲτ νταβᾶ 891 (10).
σιαρέτης 791 (10).
σιμανδήρια (=σήμαντρα ναῶν) 28.
σινὶ 132.
σιντελέτι 69.
σιτζιλέτι 111.
σιτζίλι 111, 130.
σκάρσο 134, 565.
σκοδέρνω 1104.
σκόλα (=συντεχνία) 258.
σολιάτικα ἐλευθερώσιμα 750.
σουγὲμ 688.
σούλφιν ἀμεῖν ταβαντὰν 384.
σουρούτια (=ἔθιμα) 101 (43), 666, 791 (13), 910.
σούμπασης (ἀστυνόμος) 326, 484.
σπαῆς 381, 517.
σπάτι 283.
σπέζα 111, 130.
σταλικωμένα 301.
στάμπιλε (ἀκίνητον) 445.
στεφανιάτικον 277.
στία 100 (πθ').
στιμαριστάδες (=ἐκτιμηταὶ) 143, 146, 147, 148.
στρεψοκεφαλιάζω (=ἐπαναστατῶ) 130.
συγγελέτι (=ἀποδεικτικὸν ἔγγραφον) 91.
σύνδροφοι (=σύντροφοι) 580.
συντζελέτι 69.
συντζίλι ἄρντζι 91.

ταβᾶς 484.
ταβί 111
ταγσηλδάρης 688.
ταϊνάτι 688.
ταϊφᾶς 498.
τακρίλι 218.
ταμπάης 1049.
τανζιμὰτ νόμος 947.
ταπὶ 100 (ξα').
ταχὶρ 196.
ταχρίρι 283.
ταχριτζὶ 283.
ταχσῆλι 101, 608, 688.
τεκλίφια 791 (1), 910.
τελεμεγγὶ μπέης 91.
τεμπούτια 574.
τὲρ ὀγλανλὰρ (=ἡμερομίσθιοι ἐργάται) 326.
τεσκεριάτικον 573.
τεφλίκια 130.
τζαβαχερικὰ (=κοσμήματα) 337.
τζαγίρια 101 (21), 370.
τζακαράδες (=ὑποδηματοποιοὶ) 258.
τζακίσματα (=ναυάγια) 192, 196.
τζάρα 438.
τζεβρέδες 618, 719.
τζεγγίστρα 100 (ε').

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τζελεπὶ 111.
τζεμαλικίδες 111.
τζερεμέδες (=ζημίαι) 368, 725.
τζικίνι 134.
τζουρούκικο 497.
τζυκαλόχωμα (=χῶμα ἐξ οὗ ὁ πηλὸς πρὸς κατασκευὴν πηλίνων σκευῶν) 283.
τισπένσα (=ἄδεια) 478.
τραφοκοπῶ (=τρέφω) 269.

φάλαγγας 912.
φασιγερὰ (=τρόφιμα) 69.
φερμελὲς 948.
φούστα λεβέντικη (=πειρατικὸν πλοῖον) 91, 111.

χαβαλέρι 484.
χαλάκια 580.
χαλαστὴς (=σπάταλος) 100 (πβ').
χάμι τεκλίφια 574.
χανὲς (=κτῆμα) 791 (1).
χαριστίκι (=δωρεὰ) 634.
χάριτα (ἡ) (=δωρεὰ κτήματος εἰς πρωτότοκον υἱὸν) 1062 (55).
χαρτογράμματα (=προικοσύμφωνα) 957.
χασαρεΐσηδες 67.
χασεκῆς 1106.
χαφάρι 2.
χάψι (=φυλάκισις) 252.
χειροδοτῶς (=ἰδιοχείρως) 345.
χήνα (παίγνιον) 366.
χιλεντζῆς 518.
χίνδι 433 (ιη').
χισὲς 791 (2).
χισμέτι 688.
χοτζέτι 111.
χουζουρᾶς 546.
χουζούρι (=ἀνάπαυσις) 579.
χουσνουτλίκι 581.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

Σελὶς	22,	στ. 12,	ἀντί : *236*	γράφε :	*286*
»	28,	» 13,	» *σ. 7–8*	»	*τεῦχ. 7–8 σ. 77–89*
»	35,	» 12,	» ***Coragea***	»	***Caragea***

» 50, Τὸ ὑπ' ἀριθ. 39 λῆμμα εἶναι τοῦ ἔτους 1560, οὐχὶ δὲ τοῦ 1500· πρβλ. λῆμμα 60

» 72, στίχος τελευταῖος, ἀντί : *κορἀτορος*, γράφε : *κουρἀτορος*

»	81,	στ. 11,	ἀντί : *ὀλιγώτεα,*	γράφε :	*ὀλιγώτερα*
»	84,	» 14,	» *ὀλίγων,*	»	*ὀλίγων*
»	111,	» 2,	» *νὰ σεβαίνουσιν,*	»	*νὰ ⟨μὴ⟩ σεβαίνουσιν*
»	118,	» 26,	» *μορί,*	»	*μιρὶ*

» 128, » 20. Νὰ διαγραφοῦν αἱ λέξεις : *Νὰ ἔχει ἐξουσία ὁ νοικοκύρης τοῦ νησιοῦ*

»	138,	» 5,	ἀντί : *ποῖ,*	γράφε :	*ποῦ*
»	158,	» 19,	» *κασάμης,*	»	*κασίμης*

» 206, Τὸ ὑπ' ἀριθ. 422[α] λῆμμα διαγραπτέον, ὡς ταὐτὸ πρὸς τὸ ὑπ' ἀριθ. 421, ἐξ ἄλλης πηγῆς

» 217, στίχος προτελευταῖος, ἀντί : *καντζάμπασης*, γράφε : *κοντζάμπασης*

»	221,	στ. 13,	ἀντί : *τοῦς,*	γράφε :	*τοὺς*
»	277,	» 3,	ἐκ τῶν κάτω, ἀντί : *ρωσσικήν,*	γράφε :	*ρωσικὴν*
»	299,	» 25,	ἀντί : *396,*	γράφε :	*386*
»	332,	» 28,	» *ὅπως,*	»	*ὅμως*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

	Σελ.
Πρόλογος	5
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΑΙ	14
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ (λήμματα 1-1101, ἔτη 623-1928)	41
ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ (λήμματα 1102-1106, ἔτη 1446-1809)	395
ΠΙΝΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ :	
Α' — ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΟΠΩΝ	399
Β' — ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΚΑΘ' ΥΛΗΝ	407
Γ' — ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ	414
Παραρτήματα	419

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ
ΑΓΓ. & ΠΑΝ. ΑΘ. ΚΑΕΙΣΙΟΥΝΗ
ΝΕΟΦΥΤΟΥ ΜΕΤΑΞΑ 29 - ΑΘΗΝΑΙ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ